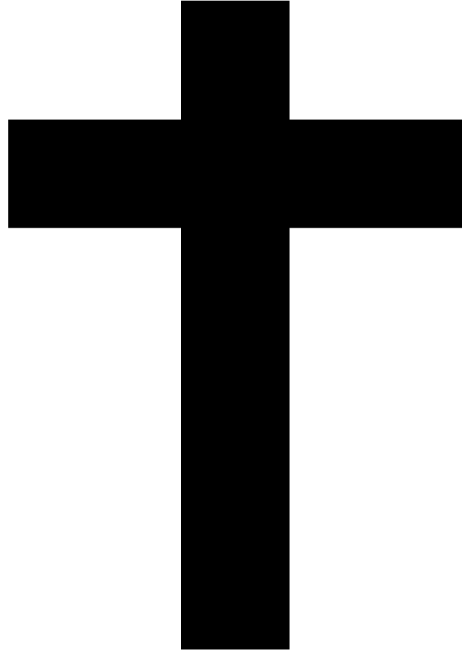

Kitabul Mukaddos or
Injil Córif

Rohingya: Kitabul Mukaddos or Injil Córif (Bible)

Kitabul Mukaddos or Injil Córif
Rohingya: Kitabul Mukaddos or Injil Córif (Bible)

copyright © 2024 The Word for the World International and Rohingya East Asia Translation

Language: (Rohingya)

Contributor: The Word for the World International

THE NEW TESTAMENT IN ROHINGYA

Published as

KITABUL MUKADDOS
OR
INJIL CÓRIF

The Word For The World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-06-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 27 Jun 2025

171e0c97-45d2-52dc-8091-5f51de43c43a

Contents

Injil Córif or Síyara MOTI

Síyara Motir Foriso

Síyara Moti óilde Noya Niyom or eggwá síyara, zibát Isá Mosihr zindigir baabute boiyan goijjé. Háasgori, Noya Niyom or foóilar sairó síyara re “Injil” bouli hoó, ziyán or maáni “Kúchóbor” yáni “Gom Hóbor.” Síyara hín ore Isá mori baade Moti, Markus, Lukás, edde Yohánna ye leikké. Síyara Moti hoñtté leikké híyan or tarík ulema ókkole sóiyigori no zane, montor óitofare Isá Mosih zormo ói háit-bosór baade. Síyara Moti re hon zagat leikké de híyan óu no zane, lekin boóut maincé táare de, yibá re Filístin elakat yáh Jerúsalem cóor ot leká gíyeh.

Síyara yibár lekóya óilde Moti, zibá ézzon Isá ye ðaki nizor ummot óito hoibár age házana-tulóya accíl. Yóggwa re Leévi yó ðake. Baró zon sáhabir bútotu Moti yó ézzon sáhabi accíl, yóggwa ye e síyara wa Yohúdi foróya ókkol olla leikké. Híyan yóggwa ye furana niyom ottu háit twar túaro bicí ayat ore háwala díye de híyan lói sáf góri zana zah. Moti ye Isá Mesáiya de, yáni Allar basí raikká basailoia de híyan daháito saiyé, zibár baabute agun hotá hoiyá asé. Moti ye Allar raijor baabute yó bicí leikké. Yohúdi ókkol ottu acá accíl de, Mesáiya síasi raijor baáñcca bonibó. Montor Moti ye Allar ruúhanir raijor baabute mozbut gori boiyan gori ítarar acá gollot de híyan sábut goijjé.

E síyara Motit háwala díya gíyeh de Furana Niyom or ayat beggún or zoriya, Noya Niyom ore síyara yíba llói cúru goitté gom. Síyara Moti yibá ye Furana Niyom ore Noya Niyom loi zura deh. Ulema ókkole rai diyé de, Furana Niyom or foóilar fañs swá síyara ziín Muúsar Tourat, Moti ye hín mozin e síyara wa lekíto saiyé. Zaitun faár ot Isá ye taalim dyíl de hín lói (5—7) edde Muúsa re Alla ye Córivot díyl de hín lói borabor gorá zah (Córivot-nama 19:3—23:33).

Súrki ókkol

1. Isár háandan or foriso edde Isár zormo (1—2)
2. Yaháyar tobolik (3:1-12)
3. Isár báp̄tisma edde Íba re entán gorá (3:13—4:11)
4. Galil ot beggún or muúntu Isár ham (4:12—18:35)
5. Galil ottu Jerúsalem or uzu Isár rowana (19—20)
6. Jerúsalem or ðake edde bútoe Isár ahéri háfta (21—27)
7. Isá mora ttu zinda ówa edde maincóre dahá díya (28)

Isá Mosihr fissán (Luk 3:23-38)

¹ Isá Mosih* óilde Dawud or nosól or, aar Dawud óilde Ibrahim or nosól or. Isá Mosihr fissán or foriso endilla:

- ² Ibrahim or fua Isahák;
Isahák or fua Yakub;
Yakub or fua Yohúdah edde yóggwar báiyain.
- ³ Yohúdahr fua Fares edde Zera, aar ítarar maa accíl Tamar;
Fares or fua Hisron;
Hisron or fua Ram.
- ⁴ Ram or fua Amminadab;
Amminadab or fua Nacon;
Nacon or fua Sálmon.
- ⁵ Sálmon or fua Boaz, yóggwar maa accíl Rahába;
Boaz or fua Obed, yóggwar maa accíl Ruút;
Obed or fua Jesi.
- ⁶ Jesir fua baáñcca Dawud.

Dawud or fua Sóloman, yóggwar maa óilde Borciba, zibá age Uriyar bou accíl.

- ⁷ Sóloman or fua Rehobom;
Rehobom or fua Abiya;
Abiyar fua Asa.
- ⁸ Asar fua Jehócafát;
Jehócafát or fua Joram;
Joram or fua Uziya.
- ⁹ Uziyar fua Jotam;
Jotam or fua Aház;
Aház or fua Hézekiya.
- ¹⁰ Hézekiyar fua Manasé;

* 1:1 Mosihóilde eggwá Girik lofzó aar Hibru zuban ot ‘Mesáiya’ hoó, duníyan or maáni óilde ‘Basíloia wa’

Manasér fua Amon;
Amon or fua Josíya.

11 Josíyar fua Jekoníya edde yóggwar báiyain. Ítarar zormo oñtté óoil zeñtté Isráil koum ore bondi banai Babilon dec ot loizar.

12 Iín óilde ítara re bondi banai Babilon ot loizai baade:

Jekoníyar fua Cáltiyel,
Cáltiyel or fua Zerubabel.

13 Zerubabel or fua Abihúd;
Abihúd or fua Eliyakím;

Eliyakím or fua Azor.

14 Azor or fua Sádok;
Sádok or fua Akim;

Akim or fua Elihúd.

15 Elihúd or fua Eliyazar;

Eliyazar or fua Matan;

Matan or fua Yakub.

16 Aar Yakub or fua óilde Moriyam or hócom Yusúf. Hé Moriyam ottu Isá zormo óoil, zibá re Mosih bóuli hoó.

17 Héndilla góri Ibrahim ottu lóti Dawud foijjonto soiddó fissán. Dawud ottu lóti Babilon ot bondit loiza foijjonto soiddó fissán; aar bondi banai Babilon ot loiza ttu lóti Mosih foijjonto soiddó fissán.

Isá Mosihr zormo (Luk 2:1-7)

18 Isá Mosihr zormo endilla gori óiye: Íbar maa Moriyam or zuragatá Yusúf lói óoil, montor ítara milmilab goríbar age, Pak-Ruhr kudurute híba hámil óiye de faa giyéh.

19 Híbar hócom Yusúf forhésgar manúc accíl. Yóggwa ttu zettót Moriyam ore maincór muúntu córom díto mone no hoór, híba ttu zuitégori alok óizaytoi niyot goijjíl.

20 Yóggwa ye híyan báfer de októt, Mabud or ek fírista ye yóggwa re cóppon ot dahá dí hoór de, “Ó Dawud or nosól Yusúf, Moriyam ore biyá goitté no dooraiyó, kiyólla-hoilé híbar ferot ze Fua óiye Íba Pak-Ruhr kudurute óiye deh.

21 Híba ttu éggwa Morotfua óibo, tuñí Íbar nam Isá† rakíba, kiyólla-hoilé Íba ye

Nizor manúc ókkol ore ítarar guná ttu basaibó.”

22 Híin beggún etollá óiye, zeéne Mabude nobir duara hoóil de yíán fura ó,

23 “Soó, ek kuwári‡ mayafua hámil óibo, aar híba ttu éggwa Morotfua óibo, ítara Íbar nam rakíbo de Immanuel,”§ ziyán or torjuma óilde, ‘Alla añárar fúañti.’

24 Baade Yusúfe gúm ottu urí undilla goijjé zendilla gori bolla Mabud or fírista ye yóggwa re hókum díyl, yóggwa ye

Moriyam ore biyá gorífelaiye,

25 montor híba ttu Fua wa zormo nó óiyo foijjonto híba llói milmilab nó goré. Baade yóggwa ye Fua war nam Isá raikkíl.

2

Isá re Fonđit ókkol or talac

1 Yohúdiya elakar baáñcca Hérud or hale, Betélhem cóor ot Isá zormo ói baade, fuk mikká ttu hoozon fonđit Jerúsalem ot aiccé,

2 aái hoór de, “Yohúdi ókkol or Baáñcca zibá zormo óiye Íba hořé? Añára fuk mikká Íbar tara dekí Íba re sóida goittó aiccí deh.”

3 Híyan fúni baáñcca Hérud ferecan óigilgoi, héndilla Jerúsalem or manúc beggún óu.

4 Yóggwa ye doóñr imam ókkol edde alem ókkol beggún ore ekkán ot dolagorí, ítara ttu Mosih hořé zormo óibar asé híyan zasai goijjíl.

5 Ítara yóggwa re hoór de, “Yohúdiya elakar Betélhem ot, kiyólla-hoilé nobi ye endilla leikké:

6 ‘Ó Yohúdiya elakar Betélhem,
Yohúdiyar hókumot-goróya ókkol or bútoe tui honó mikká ttu cóñro no; kiyólla-hoilé tor bútotu eén ézzon

Hókumot-goróya aibó,
zibá ye Añr bonda Isráili re soraibó.’

„*“

7 Hétunot Hérude fonđit tñn ore aiddone matai zaniloiyé de, tara wa borabor hotúnót dahá gíyl.

8 Baade yóggwa ye ítara re eén hoói Betélhem ot diferáiyé, “Tuáñra zai hé gura

† 1:21 Isánam or maáni óilde ‘Nejatdoya’ yáh ‘Basailoya’ goijjé de náí, híba re hoó de kuwári § 1:23 Yesáyah 7:14

‡ 1:23 Abiyáta mayafua zibá ye honókiyo llói milmilab * 2:6 Mikayah 5:2,4

Fua wa re cúndorgori tuwogói. Íba re loot faile añré hóbor díyo, zeéne añí yó aái Íba re sóida gorí fari.”

⁹ Ítara baáñccar hotá fúni bacá lóiyé, aar ítara fuk mikká ze tara deikkíl, yíba Fua wa ziyóñt asé íñyot zai nó tíya foijjonto ítarar age-age zaat accíl.

¹⁰ Tara wa dekí ítara ódorbaára kúci óiye.

¹¹ Ítara gór gán ot foóñsi yore, Fua wa re Íbar maa Moriyam or fúañti deikké; baade ítara meřit fori Íba re sóida goijjé. Tarfore ítara nizer baccú gún kúli cúna, luban edde mur añtor ókkol Íba re hádiya diiyé.

¹² Aar Hérud or hére waafes no zaito cóppon ot Allar torfóttu úñciyari fai, ítara arek boli nizer mulluk ot fíri giyyégoi.

Ijíp dec ot dáigiyegoi

¹³ Fonđit tún zaigói baade, Mabud or ek fírsta ye Yusúf ore cóppon ot dahá dí hoór de, “Uřó, Fua edde Íbar maa re looi Ijíp ot dáizogoi. Añí zetódin nó hoói hétodin foijjonto hére tákiyo, kiyólla-hoilé Hérude Fua wa re marifélai bolla tuwaibó.”

¹⁴ Hétunot Yusúf urí rait tákite Fua edde Íbar maa re looi, Ijíp olla bacá lóiyé,

¹⁵ aar Hérud nó more foijjonto hére táikkil. Híyan etollá óiye, zeéne Mabude nobir duara hoóil de yíán fura ó, “Añí Añr Fua re Ijíp ottu đahai ainní.”†

Hérude gura fuain marifélaiye

¹⁶ Hérude zeñtté Fonđit túne yóggwa re bóoñt díye de zainné, yóggwa ttu bicí guccá uitté; aar hé fonđit tún ottu ze októ hotá zanilóil hé októ ísaf mozin, Betélhem ot edde híyan or atehañsór zaga ókkol ot dui bosór edde yár nizer zedún morotfuain asé, ítarar hañse manúc diferái ítara beggún ore marifélaiye.

¹⁷ Híyane nobi Yarmíyahr duara hoóil de yíán fura óiye,

¹⁸ “Ramá cóor ot eggwá abas fúna gíyeh, hañdanir edde bicí ferecanir. Rahéla ye nizer fuain dor lla hañder, aar tosólli kobul no gorér, kiyólla-hoilé ítara ar náí.”‡

Ijíp ottu waafes aicce

¹⁹ Zeñtté Hérud morigiyói, Mabud or ek fírsta ye Yusúf ore Ijíp ot cóppon ot dahádiye,

²⁰ aar hoór de, “Uřó, Fua edde Íbar maa re looi Isráil mulluk ot waafes zoogói, kiyólla-hoilé zetará niki Fua wa re zane marifélaito tuwaáil ítara morigiyói.”

²¹ Tói Yusúf urí, Fua edde Íbar maa re looi Isráil mulluk ot waafes aáigiyoi.

²² Montor yóggwa ye zettót endilla fúinne, Arkeláyose Yohúdiyat tar baf Hérud or zagat hókumot gorér, tói yóggwa hére zaite đoraiyé. Baade cóppon ot Allar torfóttu úñciyari fai, Galil elakat giyyégoi,

²³ aar zai Nasárat nam or ekkán cóor ot bocót gorát doiije. Héndilla etollá óiye, zeéne nobi ókkol or duara hoóil de yíán fura ó, “Íba re Nasári howá zaybo.”

3

Báptismadoya Yaháyar tobolik (Mak 1:1-8; Luk 3:1-9,15-17; Yoh 1:19-28)

¹ Ek din báptismadoya Yaháya aái, Yohúdiyar moidan zagat endilla hoói tobolik gorát doiije,

² “Touwá goró, kiyólla-hoilé asmani raijjo* đáke aáigiyoi.”

³ Yóggwa óilde ubá zibár baabute nobi Yesáyah ye hoóil de, “Moidan zagat ezzone guzori-guzori eén hoór,

‘Mabud or foñt toiyar goró;

Íbar rasta uzu goró.’ †

⁴ Yaháya ye uñt or keñc loi banaiya hoor fiñdíto, aar yóggwar keeñil ot samarar duali bairdá tákito. Yóggwar hána accíl de fíring edde zooñl or modú.

⁵ Hé októ Jerúsalem ottu, tamám Yohúdiya ttu, edde Jordán hál or sairókul ttu manúc ókkol yóggwar hañse giyyé,

⁶ aar nizer-nizer guná ókkol cíkar gorí, ítara Jordán hál ot yóggwa ttu báptisma‡ loiyé.

⁷ Yóggwa ye zeñtté Féroci ókkol edde Sadukái ókkol boóut zone báptisma loito yóggwar hañse aiyér de deikké, yóggwa

† 2:15 Hóciya 11:1 ‡ 2:18 Yarmíyah 31:15 * 3:2 Asmani raijor maáni óilde Allar raijjo. Yohúdi ókkole Allar nam dóitte đora de hétolla boóut mikká Allar raijjo no hoói asmani raijjo hoiyé de lootfa zah. † 3:3 Yesáyah 40:3 ‡ 3:6 báptismamaáni fanír đup loon

ye itara re hoór de, “Ó háf or fuain ókkol! Aibár gozzob ottu dáizayboi lla tuáñra re hone uñciyari díye?”

⁸ Touwá lói mil há de héndilla gulagala ókkol dóro,

⁹ aar nizor dil ot endilla kíyal nu ainnó de ki, ‘Añára ttu toh baf ísafe Ibrahím asé.’ Añi tuáñra re hoóir, Alla ye sailé e cíl lun ottu yó Ibrahím olla fuain foida gorí fare.

¹⁰ Aar ehón toh gas or gurat kuróil raká gíyeh. Hétolla, ze gas ot gom gula no dóre, yíba re haři ooin ot félaidiya zaybo.

¹¹ Añi de tuáñra touwá goijjó de hétolla éna tuáñra re fanít báp̄tisma díh; montor añi baade zibá aiyér, Íbar tokka añr túaro ðoóñr. Añi Íbar centár boi bolla úddwa laayek no. Íba ye tuáñra re Pak-Ruh edde ooin loi báp̄tisma díbo.

¹² Íbar kula Íbar át ot asé; Íba ye Nizor hóñla re cúndorgori sáf goríbo, aar Íbar giyuñ re gudam ot zoma goríbo, montor suwa gún ore Íba ye honódin no nifé de ooin ot furat difélaibo.”

Isár báp̄tisma

(Mak 1:9-11; Luk 3:21,22)

¹³ Hé ðin ókkol ot, Isá báp̄tisma loito Galil ottu Jordán hál or hañsat Yaháyar hére aiccé.

¹⁴ Montor Yaháya ye Íba re endilla hoói maná goittó kucíc goijjíl, “Añr ttu éna Tuáñr hañsóttu báp̄tisma loibar zorur, aar Tuñi añr hañse aiccó dé?”

¹⁵ Montor Isá ye zuwabe yóggwa re hoór de, “Ebar yíán óito dóh, kiyólla-hoilé endilla gori añára ttu, Alla ye saár de híyan fura gorár zorur.” Tói yóggwa razi óiye.

¹⁶ Isá báp̄tisma loi mottor, faní ttu kul ot uittégai. Hétunot asman kúligiyoi, aar Íba ye dekér de, Allar Ruh hoitor or ðóilla ói lami aái Íbar uore boiyér.

¹⁷ Aar héñtte asman ottu éggwa abas aiccé, eén hoór de, “Ibá Añr adorja Fua, Ibá re lói Añi bicí kúci.”

4

Isá re entán goijjé

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Yárbaade Pak-Ruh ye Isá re moidan zagat loigiyé, zeéne Íba re Ibilíce entán goré.

² Salic ðin salic rait ruza rakí baade Íba ttu búk laiggé.

³ Hé októt entán-goróya aái Íba re hoór de, “Zodi Tuñi Allar Fua de óile, e fattór gún ore ruři óizaytoi hókum dóh.”

⁴ Montor Íba ye zuwabe hoór de, “Pak-kalam ot endilla asé, ‘Manúc siríf ruři loi base de no, bóke Allar muk ottu neele de hárr hotá lói beh base.’ ”*

⁵ Tói hé Ibilíce Íba re pak cóor gán ot loizai, baitul-mukaddos or tullit tíyagaraiye,

⁶ baade Íba re hoór de, “Zodi Tuñi Allar Fua de óile, nise záp maro; kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé,

‘Íba ye Tuáñr baabute Nizor fírista ókkol ore hókum díbo;

tói itara nizor áte Tuáñre dórifelaibo, zeéne Tuáñr ténge honó fattór ot duk no faa.’ ”†

⁷ Isá ye itare hoór de, “Pak-kalam ot toh yíán óu asé, ‘Tuñi tuáñr Mabud Alla re entán no goríba.’ ”‡

⁸ Tarfore Ibilíce Íba re eggwá uñsol faár ot loizai, duniyair tamám rajjo ókkol edde híin or fura cáandari daháiye.

⁹ Tói íte hoór de, “Zodi Tuñi meřit fori añré sóida goró, añi iún beggún Tuáñre ðiifélayum.”

¹⁰ Isá ye itare hoór de, “Cóitan, dur ó! Pak-kalam ot endilla asé, ‘Tuñi tuáñr Mabud Alla re beh sóida goríba, aar siríf Íbar beh ebaadot goríba.’ ”§

¹¹ Hétunot Ibilíce Íba re eri giyyégoi, aar fírista ókkol aái Íba re hédmot gorát doijje.

Galil ot Isár ham or cúru

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Zeñtte Isá ye Yaháya re ziyól ot díye de fúinne, Íba Galil ot giyyói;

¹³ aar Nasárat cóor félai, Zebulun edde Naftalir zagat ðiír hañsa loi asé de Kaparnahúm cóor ot zai táikkegoi.

¹⁴ Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr duara hoóil de yíán fura ó,

¹⁵ “Zebulun or elakat edde Naftalir elakat,

* 4:4 Córivot-nama 8:3 † 4:6 Zobur 91:11,12 ‡ 4:7 Córivot-nama 6:16 § 4:10 Córivot-nama 6:13

doijjar rastat, Jordán hál or okule,
Beyohúdi ókkol or Galil ot,
16 ze manúc ókkol andár ot accíl,
ítara ekkán ðoóñr foór deikké,
zetará moot or andárja mulluk ot accíl,
ítarar hañse foór óiye.”*

17 Hé októt lóti Isá ye eén hoói tobolik
gorát doijje, “**Touwá goró, kiyólla-hoilé
asmani raijjo ðáke aáigiyoí.**”

*Cúrur cárit ókkol ore ðaikké
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Isá Galil Ðiír hañsa báy áñri zaar de
októt, Íba ye duwá báí deikké, yáni
Sáimon, zibá re Fitor ðaikké edde íbar báí
Enderiyas ore. Héñtte ítara ðiít zal marex,
kiyólla-hoilé ítara zailla accíl.

19 Íba ye ítara re hoór de, “**Añr fisáli
doro, Añí tuáñra re manúc dóre de zailla
banaiyúm.**”

20 Ítara éhon or bútoe ítarar zal lun eri,
Íbar fisáli doijje.

21 Híyan ttu aró hoddúr giyyé rár, Íba ye
aró dui báí deikké, yáni Zebedair fua
Yakub ore edde yóggwar báí Yohánna re.
Héñtte ítara noowr uore ítarar baf
Zebedair fúañti zal ÷uner. Íba ye ítara re
mataiyé,

22 hétunot ítara éhon or bútoe noow gán
edde baf ore eri, Íbar fisáli doijje.

*Isár taalim edde biyaram gom gorá
(Luk 6:17-19)*

23 Isá ye Galil or agagura zai-zai Yohúdir
mujilíc-hána ókkol ot taalim dito edde
raiijor kúchóbor tobolik goittó, aar
maincór fottí kisím or biyaram edde fottí
kisím or ocúk ókkol gom goittó.

24 Íbar hóbor Siíriyar agagura fóligilgoi;
aar maincé biyaraímma zetará ttu
ðoilla-boðoilla biyaram asé edde duk faar,
zetará búte-faiya, zetará ttu súañfira asé,
zetará añtur, ítara beggún ore Íbar hañse
ainné, aar Íba ye ítara re gom goijjé.

25 Galil ottu, Dekapólis† ottu, Jerúsalem
ottu, Yohúdiya ttu, edde Jordán hál or
farkul ottu dol-dol manúc Íbar fisá doijjil.

* 4:16 Yesáyah 9:1,2 † 4:25 Dekapólisóilde éggwa Girík lofzó, zibár maáni doc cán cóor or elaka

5

*Faár or uore taalim
(Mot 5—7)*

1 Manúc or dol dekí Isá eggwá faár or
uore uiñtégoi, aar Íba boiccé rár, Íbar cárit
tun Íbar hére aiccé.

2 Hétunot Íba ye Nizor muu kúli ítara re
endilla taalim diyat doijje:

*Mubarek
(Luk 6:20-23)*

3 “Mubarek uitará, zetará ruúhanir gorif,
kiyólla-hoilé asmani raijjo toh ítarar.

4 Mubarek uitará, zetará ferecanit asé,
kiyólla-hoilé ítara tosólli faibo.

5 Mubarek uitará, zetará cída,
kiyólla-hoilé ítara toh duniyai miras
faibo.

6 Mubarek uitará, zetará Allar moncá
mozin goittó búkki edde tiráci,
kiyólla-hoilé ítarar hé moncá furafuri
fura óibo.

7 Mubarek uitará, zetará rahám dil ola,
kiyólla-hoilé ítara re rahám gorá
zaybo.

8 Mubarek uitará, zetará dil sáf,
kiyólla-hoilé ítara Alla re dekíbo.

9 Mubarek uitará, zetará sólluk goríde,
kiyólla-hoilé ítara re Allar fuain howá
zaybo.

10 Mubarek uitará, zetará Allar moncá
mozin goróne zulúm faa,
kiyólla-hoilé asmani raijjo toh ítarar.”

11 “Mubarek tuáñra, zeñtte maincé Añr
lla bóuli tuáñra re beizzoti goré, zulúm
goré, edde na hókkot tuáñrar baabute hárr
ðóilla bura-ára ókkol hoó.

12 Héñtte tuáñra kúci goijjó edde kúci
óiyó, kiyólla-hoilé tuáñra lla asman ot
ðoóñr boccíc asé. Tuáñrar age ze nobi
ókkol accíl ítara re yó maincé héndilla
zulúm goittó.

*Nun edde Foór
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

13 “Tuáñra óilade duniyair nun; montor
zodi nun or dok zaagói, híin ore keéngori
abar nuncá gorí fara zaybo? Híin toh ar
honó ham ot nu aiyé. Híin ore baáre
félaidiya zah, aar maincór úñran ot fore.

14 “Tuáñra óilade duniyair nur. Faár or uore bañdá gíyeh de cóor toh lukai rakí fara no zah.

15 Honó maincé serak dórai báñir or tole raké de náí, bólke boiřónir uore beh raké, tói híyane gór ot asé de beggún ore foór déh.

16 Héndilla góri, tuáñrar foór maincór muúntu zolouk, zeéne ítara tuáñrar gom ham ókkol deki tuáñrar asmani Baf or mohíma goré.

Córiyot or baabute cíkka

17 “Tuáñra endilla no țăaijjo de ki, Añí Muúsar Córiyot yáh nobi ókkol or cíkka baatel goittó aiccí. Añí híin baatel goittó aiccí de no, bólke fura goittó aiccí deh.

18 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zetódin asman zobin țiki tákibo, Córiyot óu țiki tákibo, héntu honó noktá yáh zer zobor no búzibo zetódin híin beggún fura nó óiyi.

19 Hétolla, zee niki hé hókum ókkol ottu ebbe cóñro ekkán hókum ore baatel goré aar oinno zon ore yó héndilla goittó cíka, ítare asmani raijjet ebbe cóñro howá zaybo; montor zee niki híin amól goré edde cíka, ítare asmani raijjet doóñr howá zaybo.

20 “Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, zodi tuáñrar forhégari alem ókkol or edde Féroci ókkol or forhégari túaro bicí no, tuáñra asmani raijjet bilkúl góli no faribá.

Guccár baabute cíkka

21 “Tuáñra fúinnila de ki, agor zobanar maincóre endilla howá gíyl, ‘Kún no goríba,* zee niki kún goré, ítar ttu adalot ot zuwab diya foribó.’

22 Montor Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor báí†or uore guccá goré, ítar ttu adalot ot zuwab diya foribó. Aar zee niki nizor báí ore, ‘Tui behazor,† hoó, ítar ttu bor adalot ot zuwab diya foribó. Aar zee niki nizor báí ore, ‘Tui bekuf† hoó, íte zuzuk or ooin or sáñzar laayek óibo.

23 “Hétolla tuñí kurbani-gáñr uore kurbani peec goríbarcot, zodi tuáñr ttu monot uré de ki, tuáñr báí ottu tuáñr ulđa kessú hoibár asé,

24 hétunot tuáñr kurbani hé kurbani-gáñr muúntu eri zaiyogói. Zai yore age tuáñr báí lói bonizogói, baade aái yore tuáñr kurbani diyogái.

25 “Tuáñr lla bisar goittó zaar de manúc lói foñt ot tákite toratori maamela hól gorífelaiyo, arnóile íte tuáñre joc or át ot gosáidibo, aar joce tuáñre fulic or át ot gosáidibo, baade tuáñre ziyól ot difélaibo.

26 Añí tuáñre sóiyi hoóir, tuñí ahéri foicá nó doo foijjonto héntu hálas ói no faribá.

Zenár baabute cíkka

27 “Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila, ‘Zená no goríba.’‡

28 Montor Añí tuáñra re hoóir, zodi honókiye honó mayafua re bura kíyale saá, íte nizor dile-dile híba llói zená gorífelaiye.

29 Zodi tuáñr den dák or suké tuáñre gunár uzu țane, tóoile yíba neelai félaido. Kiyólla-hoilé tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákon tuáñr lla beétor.

30 Zodi tuáñr den áte tuáñre gunár uzu țane, tóoile híyan haři félaido. Kiyólla-hoilé tuáñr guñra gaa zuzuk ot zaar túaro, tuáñr gaar ekkán híssa no tákon tuáñr lla beétor.

Sárifelar baabute cíkka (Mot 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 “Endilla yó howá gíyl, ‘Zee niki nizor bou ore sárifele, íte híba re sárhabs douk.’§

32 Lekin Añí tuáñra re hoóir, zee niki nizor bou ore zenár hosúr lói bade oinno honó hosúri lói sárifele, íte híba re zená gorába; aar zee niki sárifelaiya mayafua re biyá goré, íte yó zená goré.

Hosóm hár baabute cíkka

33 “Tuáñra aró fúinnila de ki, agor zobanar maincóre endilla howá gíyl, ‘Misá hosóm na háiyi, bólke tuñí ziyán olla hosóm háiyi, híyan Mabud or hañse fura goríba.’

34 Lekin Añí tuáñra re hoóir, tuáñra bilkúl hosóm na háiyi, asman or name yó na háiyi, kiyólla-hoilé híyan toh Allar toktó.

* 5:21 Hízorot 20:13 † 5:22 Girík zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaiya asé, zetará Allar futziyain; lofzó yíba ayat 23 ot óu estemal gorá gíyeh ‡ 5:27 Hízorot 20:14 § 5:31 Córiyot-nama 24:1

35 Zobin or name yó na háiyó,
kiyólla-hoilé híyan toh Íbar foo rakíbar
banggú. Jerúsalem or name yó na háiyó,
kiyólla-hoilé híyan óilde bor Baáñccar cóor.

36 Nizor matá dóri yó hosóm na háiyó,
kiyólla-hoilé tuñí toh ekkán sul úddwa dóla
yáh hala gorí no faro.

37 Montor tuáñra baná eddúr hoiyó, óile
'ói' aar no óile 'no,' yár baáre ziín aiyé híin
óilde Ibilíc or torfóttu.

Bodola lowar baabute cíkka (Luk 6:29-30)

38 "Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila,
'Suk or bodol suk, aar dat or bodol dat.'*

39 Montor Añí tuáñra re hoóir, honó
hóraf manúc lói mukabela no goijjó. Bólke
zee niki tuáñre den ðák or galsaba sái
suwar mare, itare oh ðák óu fíraidiyo.

40 Aar zodi honókiye tuáñr kuruta
loifélaito tuáñr lla mooddima goittó saá,
ítare tuáñr saddor óu diifélaiyo.

41 Zodi honókiye tuáñre ek mail zaito
bolazuri goillé, ítar fúañti dui mail zaiyo.

42 Zee niki tuáñr ttu mage, itare diiyo;
aar zee niki tuáñr ttu udár saá, itare no
fíraiyo.

Duccon ore muhábbot goró (Luk 6:27-28,32-36)

43 "Tuáñra endilla howá gíyl de fúinnila,
'Nizor atehañsór maincóre muhábbot
goríba,†aar duccon ore nafórot goríba.'

44 Montor Añí tuáñra re hoóir, tuáñrar
duccon ókkol ore muhábbot goijjó; aar
zetará tuáñrar uore zulúm goré, itara lla
dua goijjó,

45 zeéne tuáñra tuáñrar asmani Baf or
fuain tóoro; kiyólla-hoilé Íba ye toh gom
hóraf duní gún or uore Íbar beil or foór
deh, aar forhésgar or uore edde
kuham-goróyar uore zór difeřá.

46 Zodi tuáñra cúdu tuáñra re muhábbot
goré de itara re muhábbot goró, tóoile
súwab kiyólla faiba? Házana-tulóya ókkole
úddwa kí héndilla no goré né?

47 Aar zodi tuáñra cúdu tuáñrar báiyain
dore sólám dóh, tóoile tuáñra oinno
manúc ókkol or túaro bicí kii gorór?

Beyohúdi ókkole úddwa kí héndilla no goré
né?

48 Hétolla tuáñrar asmani Baf zendilla
furafuri sóiyi, héndilla tuáñra yó furafuri
sóiyi ó."

6

Sótka diiyar baabute cíkka

1 "Hóboroddar, tuáñrar forhésgari ham
maincór muúntu itara re dahái bolla no
goijjó; arnóile tuáñra tuáñrar asmani Baf
ottu honó boccíc no faiba.

2 "Hétolla zeñtté tuñí sótká goró, héñtte
cíañ matai elan no goijjó, zendilla
munafék ókkole maincór ttu taarif fai
bolla mujilíc-hána ókkol ot edde
rasta-rasta goré. Añí tuáñra re sóiyi hoóir,
ítara ítarar boccíc furafuri faifélaiye.

3 Montor zeñtté tuñí sótká goró, héñtte
tuáñr den áte kii gorér de híyan tuáñr ban
át ore zainto no diyó,

4 zeéne tuáñr sótká gorá aiddone ó. Tói
tuáñr Baf, zibá ye aiddon ot deké, Íba ye
tuáñre boccíc diibo.

Dua gorár baabute cíkka (Luk 11:2-4)

5 "Zeñtté tuáñra dua goró, munafék
ókkol or ðóilla no óiyo; kiyólla-hoilé itara
maincóre dahái bolla beh mujilíc-hána
ókkol ot edde rastar kuna-kuna tíyai yore
dua gorá fosón goré. Añí tuáñra re sóiyi
hoóir, itara ítarar boccíc furafuri faifélaiye.

6 Montor zeñtté tuñí dua goró, tuáñr
kamárar bútoře góli, duwar bañdífelai
tuáñr Baf or hañse dua goríyo, zibá
aiddone asé. Tói tuáñr Baf, zibá ye aiddon
ot deké, Íba ye tuáñre boccíc diibo.

7 Zeñtté tuáñra dua goró, Beyohúdi ókkol
or ðóilla behazor hotá ókkol no duaráiyo,
kiyólla-hoilé itara tãare de, ítarar bicí hotár
zoriya ítarar dua kobul óibo.

8 Hétolla hoóir, tuáñra ítarar ðóilla no
óiyó; kiyólla-hoilé tuáñrar Bafe toh Íba ttu
magibár age lóti tuáñrar zorurot zane.

9 Hétolla tuáñra endilla dua goijjó:

'Ó añárar asmani Baf,
Tuáñr nam pak mana zouk.

10 Tuáñr raijjo aiyóuk.

* 5:38 Hízorot 21:24; Imami-ham 24:20; Córyot-nama 19:21 † 5:43 Imami-ham 19:18

Tuáñr moncá zendilla asman ot fura ó,
héndilla duniyait óu fura óuk.

11 Aijjar hána añára re aijja doo.

12 Añárar hosúri maf goró,
zendilla zetará añára llói hosúri
goijjé, ítara re añára yó maf goijjí.

13 Añára re entán ot foitto no diyó,
bólke Ibilíc ottu basai rakó.

Kiyólla-hoilé raijjo, taakot aar
mohíma toh hámica Tuáñr.'

14 Kiyólla-hoilé zodi tuáñra oinno zon or
hosúri maf goró, tooile tuáñrar asmani
Bafe yó tuáñra re maf gorídibo.

15 Montor zodi tuáñra oinno zon or hosúri
maf no goró, tooile tuáñrar Bafe yó
tuáñrar hosúri maf no goríbo.

Ruzar baabute cíkka

16 "Tuáñra ruza rakó de októt nakmuk
hala no goijjó, zendilla munafék ókkole
goré, kiyólla-hoilé ítara siyára bodole de
toh ruza raikké de híyan maincóre dahái
bolla. Añí tuáñra re sóiyi hoóir, ítara ítarar
boccíc furafuri faifélaiye.

17 Montor tuñí zeñtté ruza rakó, matát
tel diyó, aar muk dúiyó,

18 zeéne tuñí ruza raikkó de híyan
maincé no, bólke tuáñr Bafe zane, zibá
aiddon ot asé. Tói tuáñr Baf, zibá ye
aiddon ot deké, Íba ye tuáñre boccíc diibo.

Asman ot dón zoma gorá

(Luk 12:33-34)

19 "Nizor lla dón-cómbotti duniyait zoma
no goijjó, zeřé fuke edde zooñre borbad
diféle, aar zeřé sur ókkole berá haři sur
gorífele.

20 Bólke nizor lla dón-cómbotti asman ot
zoma goró, zeřé no fuke aar no zooñre
nac goré, aar zeřé sur ókkole berá haři
sur no goré.

21 Kiyólla-hoilé tuáñrar dón-cómbotti
zeřé, tuáñrar dil tákibo de yó héře.

Gaar foór

(Luk 11:34-36)

22 "Gaar serak óilde suk; hétolla tuáñr
suk gom asé de óile, tuáñr guñra gaa foóre
furaiya óibo.

23 Montor tuáñr suk hóraf de óile, tuáñr
guñra gaa andáre furaiya óibo. Hétolla,
tuáñr bútoze ze foór asé híyan zodi andár
de óile, tooile hé andár hotó guřguřta óibo
fáñllar!

Alla edde cómbotti

(Luk 16:13)

24 "Honókiye dui girós or hédmot gorí no
fare; kiyólla-hoilé íte ezzon ore nafórot
goríbo aar ar ezzon ore muhábbot goríbo;
yáto ezzon loi țık tákibo aar ar ezzon ore
hékarot goríbo. Tuáñra ekku fúañti Allar
edde dón-doulot or hédmot gorí no faribá.

Sinta no goijjó

(Luk 12:22-34)

25 "Hétolla Añí tuáñra re hoóir, kii
háiyum yáh kii fiíyüm hoi zindigi lla sinta
no goijjó; aar kii fiñdíyüm hoi gaa lla sinta
no goijjó. Zindigi ki hánar túaro kimoti no
né, aar gaa ki hoorsuor or túaro kimoti
no né?

26 Asman or faik ókkol or baabute
báfiso; híine toh no cíñre, no daa, aar no
gudam ot zoma goré, tooú tuáñrar asmani
Bafe híin ore háaba. Tuáñra kí híin or
túaro kimoti no né?

27 Tuáñra hone sinta gorí nizor hóiyat
ore ek gónđa barái faribá de asó?

28 "Hoorsuor olla kiyá sinta goró?
Báfiso, moidan or fúl ókkol keengori barí
uré; híine toh no meénnot goré aar no
fúñta haře.

29 Montor Añí tuáñra re hoóir, baáñcca
Sólomane úddwa yóggwar tamám
dón-doulot lói híin ekgwár dóilla nizoré
háñzai faijjé de náí.

30 Hétolla, zodi Alla ye moidan or kér
ore héndilla góri háñza, zín aijja asé aar
haila ooin ot félaidiya zah; tooile ó hom
biccác ola ókkol, Íba ye tuáñra re aró bicí
no háñzaibo né?

31 Hétolla hoóir, 'Añára kii háiyüm? Kii
fiíyüm?' yáh 'Kii fiñdíyüm?' hoói sinta no
goijjó.

32 Kiyólla-hoilé Beyohúdi ókkole éna híin
beggún or fisé lagi táke. Tuáñrar asmani
Bafe toh zane, tuáñra ttu híin beggún
lager deh.

33 Age Allar raijzor edde Íbar moncá
mozin solibár talac ot táko, tói tuáñra re
híin beggún óu diiya zaybo.

34 "Hétolla, haila lla sinta no goijjó;
kiyólla-hoilé haillar dine haila lla sinta
goríbo. Din or duk din olla kafí.

7

Hosúri tuwar baabute
(Luk 6:37-38,41-42)

¹ “Hosúri no doijjo, tói tuáñrar hosúri yó dóra no zaybo.

² Kiyólla-hoilé zendilla gori tuáñra hosúri dóro, héndilla góri tuáñrar hosúri yó dóra zaybo; aar tuáñra ze mafe diiba, tuáñra re yó hé mafe diiya zaybo.

³ “Tuñi tuáñr báí or suk ot asé de hál lan kiyá dekór, montor tuáñr nizor suk ot asé de hodda gán ót no gorór?

⁴ Nizor suk ot hodda táki baade tuñi keéngori tuáñr báí ore hoór, ‘Aiyó, añi tuáñr suk ottu hál lan neelaifélai?’

⁵ Ó munafék! Age tuáñr nizor suk ottu hodda gán neelaifélo, baade tuáñr báí or suk ottu hál lan neelai bolla sáf góri dekíba.

⁶ “Kuñir ore honó pak jiníc no diiyo, aar cúwor ókkol or muúntu tuáñrar mukta no félaiyo, arnóile húine híin ore ténge úñran maribó, aar fíri aái yore tuáñra re hán-hán gorífelaibo.

Mago, tuwo edde duwar baijjo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Mago, tuáñra re diiya zaybo; tuwo, tuáñra faiba; duwar baijjo, tuáñra lla duwar kúla záybo.

⁸ Kiyólla-hoilé zee niki mage, íte faa; zee niki tuwa, íte tuwai faa; aar zee niki duwar baijja, ítar lla kúla zaybo.

⁹ “Tuáñrar bútoe endilla manúc hon asé, nizor fua ye ruṭi magilé fattór diibo dé?

¹⁰ Yáto mas magilé háf diibo dé?

¹¹ Hé ísafe, zodi tuáñra hóraf ói baade úddwa tuáñrar fuain dore gom-gom jiníc ókkol dii zano, tóoile tuáñrar asmani Bafe zetará Íba ttu mage ítara re aró hotó gom jiníc ókkol diibo fáñllar!

Cúnali kaanun

¹² “Hétolla, hárr kessút oinno zon ore uúin goró ziin tuáñra soó de ítara tuáñra re goróuk, kiyólla-hoilé híyan óilde beh Tourat or edde nobi ókkol or cíkka.

Siyon edde coṛa doroza
(Luk 13:24)

¹³ “Siyon doroza báy gólo, kiyólla-hoilé borbadir uzu loiza de rasta fárot aar híyan or doroza coṛa; híyan báy góloya bicí asé.

¹⁴ Montor zindigir uzu loiza de rasta kutahaiṭṭa aar híyan or doroza siyon, híyan ore fooya hom.

Gas siná zah de gulaye
(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Misá nobi ókkol ottu úñciyar táikko, zetará tuáñrar hañse bérasóol or sóнна dóri aiyé, montor bútoe ítara búka rangkuñir or dóilla.

¹⁶ Tuáñra ítara re ítarar gulagalaye siníba. Maincé kí keñrabon ottu anggur aar keñrar záḍḍwa ttu ḍuñir gula fare?

¹⁷ Borabor héndilla, gom gas ot gom gula dóre, aar hóraf gas ot hóraf gula dóre.

¹⁸ Gom gas ot toh hóraf gula dóri no fare, aar hóraf gas ot gom gula dóri no fare.

¹⁹ Ze gas ot gom gula no dóre, yíba re toh haṛi ooin ot félaiiya zah.

²⁰ Hétolla hoóir, tuáñra ítara re ítarar gulagalaye siní faribá.

Añi tuáñra re honó októt no sinítam
(Luk 13:25-27)

²¹ “Zetará Añré, ‘Malik, Malik,’ ḍake, ítara hárr ekzon asmani rajjot góli faribó de héen no, montor siríf uite faribó zee niki Añr asmani Baf or moncá mozin goré.

²² Hé din Añré boóut kiyé hoibó de, ‘Malik, ó Malik, añára Tuáñr name Allar kalam boiyan gojjílam de no né? Tuáñr name bútt ókkol dáfailam de no né? Aar Tuáñr name boóut keramot ókkol óu gojjílam de no né?’

²³ Héñtte Añi ítara re sáf-sáf góri hoiyúm de, ‘Añi tuáñra re honó októt no sinítam; kuham-goróya ókkol, Añr héntu dur ó.’

Dui zon gór banoya
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Hétolla, zee niki Añr boiyan iin fúni amól goré, íte endilla ezzon buddíman manúc or dóilla óibo, zee niki nizor gór fattór or uore banaiyé.

²⁵ Baade zór aiccé, faníban óiye, aar boiyar baái hé gór gán ot dósadiye; toóu híyan fori nó zagói, kiyólla-hoilé híyan or buniyadi toh* fattór ot ḍála gíyeh.

* 7:25 Ingirazit fónḍecin bóuli hoó

26 Montor zee niki Añr boiyan iin fúni amól no goré, íte eén ézzon bekuf manúc or ðóilla óibo, zee niki nizor gór balur uore banaiyé.

27 Baade zór aiccé, faníban óiye, aar boiyar baái hé gór gán ot dósadiye; hétunot híyan fori ebbe nac óigiyoi.”

28 Zeñtté Isá ttu hotá híin hoiyá óiye, Íbar hé taalim fúni manúc ókkol ammúk óigiyoi,

29 kiyólla-hoilé Íba ye ítara re ítarar alem ókkol or ðóilla góri no bólke ezzon adíkar olar ðóilla góri taalim dito.

8

Ezzon kurus biyaraimma pak-sáf óiye (Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

1 Zeñtté Isá faár or uottú laimmégai, becábicí manúc ókkol Íbar fisá doiije.

2 Hé októt ezzon kurus biyaraimma ye aái Íba re sóida gorí hoór de, “Ó Malik, Tuñí sailé añré pak-sáf gorí faribá.”

3 Isá ye Nizor át barái yóggwa re dóri hoór de, “**Añí saái; pak-sáf óizogoi.**” Tói éhon or bútoe yóggwa kurus biyaram ottu pak-sáf óigiyoi.

4 Baade Isá ye yóggwa re hoór de, “**Saiyó, yíán honókiyo re no hoiyó; bólke zoo, nizoré imam or hañse dahógoi, aar maincór hañse gobá ó fan, Muúsa ye hókum díye de hé kurbaní dogói.**”

Ek Romi cáap or gulam ore gom goijjé (Luk 7:1-10; Yoh 4:43-54)

5 Zeñtté Isá Kaparnahúm cóor ot góille, hétunot ezzon cáap, zibá ek cót fóous or sóddar, aái Íba re fóriyat gorér de,

6 “Malik, añr gulam añtur ói gór ot fori táikke; íte kúb duk faar.”

7 Isá ye yóggwa re hoór de, “**Añí aái ítare gom goijjúm.**”

8 Montor cáap pwá ye hoór de, “Ó Malik, Tuñí añr gór or sal or nise aibár añi laayek no. Siríf muké hoó, tói añr gulam gom óizayboi.

9 Kiyólla-hoilé añi nize yó ar ezzon or hókumot or tole así, aar fóous ókkol añi nise asé. Añi ezzon ore ‘zaa,’ hoilé, íte zaa, ar ezzon ore ‘ai,’ hoilé, íte aiyé, aar

añr gulam ore ‘yíán gor,’ hoilé, íte híyan goré.”

10 Híyan fúni Isá taajup óigiyoi, aar zetará Íbar fisá dori accíl ítara re hoór de, “**Añí tuáñra re sóiyi hoóir, Añí ettór ðoóñr iman Isráili ókkol or bútoe úddwa honókiyo ttu loot nó fai.**”

11 **Añí tuáñra re hoóir, fuk edde fosím ottu boóut zon aibó, aar ítara Ibrahim, Isahák, edde Yakub or fúañti asmani raijjet háito boibó.**

12 **Montor zetará raijjet tákon accíl, ítara re baáre andár ot félaidiya zaybo; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.**”

13 Baade Isá ye cáap pwá re hoór de, “**Zoogói; tuñí zeén óibo bóuli biccác goijjé, héen tuáñr Ila óuk.**” Borabor hétunot yóggwar gulam mwa gom óigiyoi.

Boóut biyaraimma re gom goijjé (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Yárbaade zeñtté Isá Fitor or gór ot aiccé, Íba ye dekér de, Fitor or hóuri gaatzore bisánat fori táikke.

15 Íba ye yóggwar át dóijje rár yóggwa ttu gaatzor giyégoi; baade yóggwa urí Íba re meémandari gorát doiije.

16 Háñz óiye rár, maincé Íbar hañse búte-faiya boóut zon ore ainníl. Íba ye jin ókkol ore muk zobane dáfaiye, aar zetará biyaraimma accíl ítara beggún ore gom goijjé.

17 Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr duara hoóil de yíán fura ó,

“Íba ye añárar komzuri ókkol loifélaiye, aar añárar biyaram ókkol dur gorífelaiye.”*

Ummot óibar baabute cíkka (Luk 9:57-62)

18 Zeñtté Isá ye Íbar sairókul ttu ek dol manúc deikké, Íba ye ummot ókkol ore ðíir oh hañsat zai bolla hókum díye.

19 Hétunot ezzon alem aái Íba re hoór de, “Ustat, Tuñí zeéré zaiiba añi yó hére Tuáñr fisáli zaiyum.”

20 Isá ye yóggwa re hoór de “**Cíyal ókkol ottu gañt asé aar faik ókkol ottu bahá asé, montor Manúc or Fua ttu Nizor matá rakí bolla úddwa honó mikká zaga náí.**”

* 8:17 Yesáyah 53:4

21 Ar ezzon ummote Íba re hoór de, “Malik, age añi zai añr baf ore dohón gori aiyí.”

22 Montor Isá ye yóggwa re hoór de, **“Añr fisáli aiyó, muruda ókkole ítarar nizor muruda re dohón goróukgoi.”**

*Isá ye tuwán támaiye
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

23 Baade zeñtté Isá ekkán noow ot uitté, Íbar ummot ókkol óu Íbar fisá doijje.

24 Atíkka ñiit eggwá eén ñoóñr tuwán cúru óiye, zeén níki noow gán goir or bútoe gólizargoi. Montor Isá gúm ot accíl.

25 Ummot tune Íbar hañse aái Íba re tulídi hoór de, “Ó Malik, añára re baso! Añára morizayrgói!”

26 Íba ye ítara re hoór de, **“Ó hom biccác ola ókkol, tuáñra ñoorór kiyá?”** Tói Íba urí boiyar edde goir ore dóoñk díye rár, furafuri támaigiyoí.

27 Manúc ítara taajup ói hoór de, “Íbá hondilla manúc? Boiyare edde faní ye úddwa de Ibár hotá manel!”

*Dui zon búte-faiya manúc gom goijjé
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

28 Baade zeñtté Isá ñiir okule Gadariniól or mulluk ot foóñce, ñui zon búte-faiya manúc hobor ottu neeliaité Íba llói dola óiye. Ítara eén hótara accíl, zeén níki honó manúc hé foñt báy zai no faitto.

29 Atíkka ítara guzori-guzori hoór de, “Ó Allar Fua, Tuáñr ttu añára llói kii ham asé? Októ nó óite Tuñi hóno eñe añára re toziya dito aiccó de né?”

30 Hére ítarar héntu hoddúr duré ñoóñr ek zák cúwor şorer de accíl.

31 Bút tune Íba re fóriyat gorér de, “Zodi Tuñi añára re neelaifélo, tóoile oh cúwor or zák kwar bútoe ñuñraido.”

32 Íba ye hín ore hoór de, **“Zoogói.”** Hétunot hín neeli aái cúwor gún or bútoe góillegoi; tói guñra zák kwa faár or haindá báy zure ñiit ñuñri giyyé aar fanít ñufi morigiyoí.

33 Soroya gún ñuñrdiyé, aar cóor ot zai beggún hóbor díye, fúañti-fúañti búte-faiya manúc cún or uore kii óiye de híyan óu hoiyé.

* 9:13 Hóciya 6:6

34 Tói tamám cóor or manúc ókkol Isá llói milto neillé. Ítara Íba re deikké rár, ítarar elaka ttu zaitogói Íba re fóriyat goijjé.

9

*Ezzon añtur ore gom goijjé
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

1 Isá noow ot urí, ñií farái Nizor cóor ot aiccé.

2 Hétunot hodún maincé bisánat neiñta ek añtur manúc ore Íbar hañse ainné. Ítarar iman deki Isá ye añtur manúc cwa re hoór de, **“Ó fut, hímmot gor; tor guná maf gorídiya giyeh.”**

3 Híyan fúni hoozzon aleme dile-dile hoór de, “E Manúc cwa ye toh kuféri gorér!”

4 Isá ye ítarar báfani re zani hoór de, **“Tuáñra dile-dile hóraf kiyá báfor?”**

5 **“Hoité hon nán aásan, ki ‘Tor guná maf gorídiya giyeh,’ aar náki ‘Urí aññ?’**

6 **“Lekin Añr ttu tuáñra re yían zanaidito monehoór, e duniyait guná maf goríbar kémota Manúc or Fua ttu asé.”** Tói Íba ye añtur manúc cwa re hoór de, **“Uñ, tor bisána tulí looi gór ot zagói.”**

7 Hétunot yóggwa urí gór ot giyyégoi.

8 Híyan deki manúc ókkol ñooraiyóí, aar Allar taarif gorát doijje, zibá ye insán ore héndilla kémota diyyé.

*Isá ye Moti re ñaikké
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

9 Isá híyan ttu zaite-zaite deké de, Moti nam or ezzon manúc házana tulé de gór ot boói táikke. Íba ye yóggwa re hoór de, **“Añr fisáli doró.”** Hétunot yóggwa urí Íbar fisáli doijje.

10 Yárbaade eén óiye, Isá zeñtté Motir gór ot hána háar, boóut zon házana-tulóya edde gunágar ókkol óu aái Isá edde Íbar ummot ókkol or fúañti háito boicché.

11 Férocí ókkole híyan deki Íbar ummot ókkol ottu fusár gorér de, “Tuáñrar Ustate házana-tulóya ókkol or edde gunágar ókkol or fúañti kiyá hána háa?”

12 Híyan fúni Isá ye hoór de, **“Araimma ókkol ottu toh ñaqtór no lage, montor biyaraimma ókkol ottu beh lage.”**

13 **Tuáñra zai e hotár maáni kii cíkogoi, 'Añí kurbani saái de no, bólke rahám saái deh.*Kiyólla-hoilé Añí dawot dito aiccí de forhésgar ókkol ore no, bólke gunágar ókkol ore."**

Ruzar baabute súwal
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Hétunot Yaháyar ummot ókkol Isár hañse aái Íba ttu fusár gorér de, "Añára edde Féroci ókkole toh nitti ruza rakí, montor Tuáñr ummot ókkole kiyá ruza no raké?"

15 Isá ye ítara re hoór de, **"Dulá fúañti tákite kí boiraitta ókkol ferecan ói fare? Montor eén din aibó, zeñtté dulá re ítara hañsóttu loiféla zaybo, héñtte ítara ruza rakíbo."**

16 **"Honókiye toh furan fucák ot noya hoor tali dede náí; kiyólla-hoilé hé fucák ottu tali gán zórizayboi, aar fára híyan aró doóñr óizayboi."**

17 **Héndilla, honókiye noya anggur or roc ore furan samarar hóillat raké de náí; zodi rakíle toh hóilla gún fári roc cún golizaybói, aar hóilla gún óu borbad zayboi. Hétolla, noya anggur or roc ore noya samarar hóillat raké deh, tói duni gún héfazot táke."**

Sóddar or zérfua edde Isár hoor súiye de mayafua
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Isá ye ítara re híin hoór de októt, mujilíc-hánar ézzon sóddar aái Íba re sóida gorí hoór de, "Añr zérfua wa ehón-ehón morigiyói. Montor Tuñí aái híbar uore át doogái, tói híba zinda óizayboi."

19 Hétunot Isá urí yóggwar fúañti zaat doijje, fúañti Íbar ummot ókkol óu giijé.

20 **Zaite-zaite eggwá baró bosór foijjonto kúnzari zár de mayafua Isár fisór ttu aái Íbar hoor or hañra súiye.**

21 **Kiyólla-hoilé híba ye báippil de, "Zodi añí siríf Íbar hoor súi, añí gom óizaiyumboi."**

22 **Isá ye fíri híba re deki hoór de, "Ó zái, hímmot gor! Tor imane toré gom goijjé."** Tói ehon or bútoe mayafua wa gom óigiyoi.

23 **Isá zeñtté sóddar gwar góor ot aái bací-bazoya ókkol ore edde maincór holholani deikké,**

24 **Íba ye hoór de, "Tuáñra neelogói. Zérfua morigiyói de no, bólke gúm zar deh."** Hétunot ítara Íba re lói áñcat doijje.

25 Montor manúc cún ore baáre neelai difélai baade, Íba bútoe góli zérfua war át dóijje, tói híba urígiyoi.

26 **Hé hóbor híyan hé elakar agagurat fóligiyoi.**

Dui zon ańdá re gom goijjé

27 **Isá híyan ttu zaargói de októt, dui zon ańdá manúc Íbar fisá doijje. Ítara ðak mari-mari hoór de, "Ó Dawud or Fua, añárar uore rahám goró!"**

28 **Zeñtté Isá góor ot góille, ańdá manúc cún Íbar hére aiccé. Íba ye ítara ttu fusár gorér de, "Añí yían gorí faijjum de tuáñra biccác goró ne?"**

Ítara Íba re zuwab der de, "Jii Malik, gorí."

29 **Tói Íba ye ítara suk dóri hoór de, "Tuáñrar iman mozin híyan tuáñra lla óuk."**

30 **Hétunot ítara suk kúligiyoi. Isá ye ítara re eén hoói dorógori maná goijjíl, "Saiyó, yían or baabute honókiye no zane fán."**

31 **Montor ítara zai hé elakar agagurat Íbar baabute hóbor fólaiyiye.**

Ezzon buk manúc ore gom goijjé

32 **Ítara baáre zaargói de októt, kessú maincé Isár hañse ezzon búte-faiya buk manúc ainné.**

33 **Isá ye búttwa dáfaiye rár, hé buk manúc cwa mati faijjé. Híyane manúc ókkol taajup óigiyoi, aar hoór de, "Endilla toh Isráil or bútoe honódin dahá gíyeh de náí."**

34 **Montor Féroci ókkole hoór de, "Íba ye búttókkol dáfa de búttókkol or sóddar or taakote."**

Isár fetfurani

35 **Isá fottí cóore-cóore edde fara-fara zai Yohúdir mujilíc-hána ókkol ot taalim diyat, asmani raijor kúchóbor tobolik gorát, edde fottí kisím or biyaram edde fottí kisím or ocúk ókkol gom gorát accíl.**

³⁶ Manúc or dol deki Íba ttu fetfuijil, kiyólla-hoilé itara soroya sára bérasóol or dóilla ocántit edde modot sára accíl.

³⁷ Hétunot Íba ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Fósol de bicí asé, montor dooíya bicí hom.

³⁸ Hétolla fósol or Malik ore fóriyat goró, Íbar fósol daito dooíya ókkol difeřái bolla.”

10

Isá ye baró zon cárit basúloíye
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Isá ye Íbar baró zon cárit ore matai, itara re hóraf jin ókkol dáfaibar edde fottí kisím or biyaram edde fottí kisím or ocúk gom goríbar kémota diiyé.

² Hé baró zon sáhabir nam óilde iín: foóila wa, Sáimon, zibá re Fitor ďake, aar yóggwar báí Enderiyas; Zebedair fua Yakub edde yóggwar báí Yohánna;

³ Filíp, Bartólomiyo, Tómas, házana-tulóya Moti, Alfáiyas or fua Yakub, Táadiyas,

⁴ Sáimon zibá óilde Zélot, edde Yohúdah Iskáriyet, zee niki Isá re dórídil.

Baró zon nún ore tobolik ot difeřáíye
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Isá ye hé baró zon nún ore endilla nosíyot gorí difeřáíye: “Beyohúdi ókkol or híkka no zaiyo, aar Samári ókkol or honó cóor ot no góillo.

⁶ Bólke Isráil koum ánzigiyo de bérasóol lun or hañse zaiyo.

⁷ Zaité-zaité endilla tobolik goríyo, ‘Asmani raijjo ďake aáigiyo.’

⁸ Biyaraimma re gom goríyo, muruda re zinda goríyo, kurus biyaraimma re pak-sáf goríyo, aar bút ókkol dáfaiyo. Tuáñra maana faiyó, maana diiyo.

⁹ “Keeñil or zalit gori cúna, rufa, yáh tamar foicá no loizaiyó,

¹⁰ sofór olla honó hóilla, battí hoor, centár edde laří no loizaiyó; kiyólla-hoilé zee niki ham goré íte toh hána faibar laayek.

¹¹ Tuáñra ze cóor ot yáh farat góliba, héře zaga diibar laayek hon asé talac

goríyo, aar cóor híyan ottu nó neelo foijjonto yóggwar gór ot tákiyo.

¹² Gór ot gólibarcot sólam díyo.

¹³ Zodi gór híyan laayek de óile, tuáñrar cánti híyan ot tákouk. Montor laayek no de óile, tuáñrar cánti tuáñrar hañse fíri aiyóuk.

¹⁴ Zodi honókiye tuáñra re kobul no goré yáto tuáñrar hotá no fúne, tóoile hé gór ottu yáh cóor ottu zaibarcót tuáñrar țéng or tollar dúil zárifelaiyo.

¹⁵ Añí tuáñra re sóiyi hoóir, kiyamot or din hé cóor híyan ottu Sódóm edde Gomórahř túaro bicí bordac gorá foribó.

Aiyér de zulúm ókkol
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Fúno, Añí tuáñra re bérasóol or dóilla góri rangkuñir ókkol or mazé difeřáir deh. Hétolla háf or dóilla salák ó aar hoitor or dóilla maasum bono.

¹⁷ Maincór ttu úñciyar táikko; kiyólla-hoilé itara tuáñra re adalot ot tulídibo, aar tuáñra re ítarar mujilíc-hána ókkol ot bet maribó.

¹⁸ Añr lla bóuli tuáñra re hákim ókkol or edde baáñcca ókkol or muúntu úddwa aná zaybo, zeéne ítarar edde Beyohúdi ókkol or hañse Añr gobá dí faro.

¹⁹ Lekin zeñtté itara tuáñra re dórídibo, héñtte kii hoibá yáh keéngori hoibá sinta no goijjó, kiyólla-hoilé tuáñra ttu ziín howá foribó, hín tuáñra re hétunot diiya zaybo.

²⁰ Kiyólla-hoilé hoíya toh tuáñra no, bólke tuáñrar Baf or Ruh éna, zibá ye tuáñrar duara hotá hoó.

²¹ “Bái ye báí ore aar bafe fua re marifélai bolla dórídibo. Fuain de nizor bafmaar hélaf tíyai itara re mariféla báibo.

²² Añr nam olla bóuli tuáñra re beggúne nafórot goríbo; montor zee niki ahéri foijjonto bordac goríbo, yóggwa ye beh nejat faibo.

²³ Zeñtté itara tuáñra re ekkán cóor ot zulúm goré, arekkán ot dáí zaiyogói. Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra Isráil or fottí cóor ot zaiya nó óite Manúc or Fua aázayboi.

²⁴ “Cárit nizor ustat or túaro doóñr no, aar goóur nizor girós or túaro doóñr no.

* 10:25 Belzebulóilde cóitan or ar ekkán nam ziyán maincé ítare beizzoti gori ďake.

²⁵ Cárit nizer ustat or dóilla óile aar goúr nizer girós or dóilla óile kafí. Ítara zodi gór or girós ore Belzebul*hoiyé de óile, hé gór or maincóre aró hotó dóilla hoibó fáñllar!

Haré doora foribó?
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Hétolla ítara re no dooraiyó, kiyólla-hoilé zahér no óibo de héndilla honó jiníc gúijja náí, aar zana no zaybo de héndilla honó jiníc lukaiya náí.

²⁷ Añí tuáñra re zín andár ot hoóir, hín foór ot hoiyó; aar zín tuáñrar han ot fúfcucai howá gíyeh, hín gór or sád or uottú elan goijjó.

²⁸ Uitará re no dooraiyó zetará haiya re kotól goré montor ruh re kotól gorí no fare; bólke Ubá re dooro zibá ye ruh edde jisím duniyan ore zuzuk ot dónco gorífelai fare.

²⁹ Duwá fiañijja ki bicí hom tñañ loi no bese né? Toóu tuáñrar Baf or ezin sára héntu eggwá yó meřit fore de náí.

³⁰ Becók, tuáñrar matár sul úddwa beggún Íba ttu gona asé.

³¹ Hétolla, no dooraiyó, tuáñrar kimot boót fiañijja ókkol or túaro bicí.

Mosih re cíkar edde inkar gorá
(Luk 12:8-9)

³² “Zee kiyé Añré maincór muúntu cíkar goré, Añí yó yóggwa re Añr asmani Baf or muúntu cíkar goríyum.

³³ Montor zee niki Añré maincór muúntu inkar goré, Añí yó yóggwa re Añr asmani Baf or muúntu inkar goríyum.

Cánti no, bólke toluwar
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Añí duniyáit cánti diito aiccí bóuli no tñariyo. Añí cánti diito aiccí de no, bólke toluwar solaitó aiccí deh.

³⁵ Kiyólla-hoilé Añí aiccí de, fua re baf or ulða gorídi bolla, zérfua re maar ulða gorídi bolla, aar bou wóre hóurir ulða gorídi bolla.

³⁶ Manúc or duccon óibo de nizer gór or manúc.†

³⁷ “Zee niki Añré goré de yár túaro nizer baf ore yáh maa re muhábbot goré, yóggwa Añr laayek no; aar zee niki Añré

goré de yár túaro nizer fua re yáh zérfua re muhábbot goré, yóggwa Añr laayek no.

³⁸ Zee niki nizer kúruc no boói Añr fisáli dore, yóggwa Añr laayek no.

³⁹ Zee niki nizer zan basaitó saá, yóggwa ye híyan háraifelaibo; montor zee niki Añr wasté nizer zan háraifele, yóggwa ye híyan faibo.

Boccíc ókkol
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Zee niki tuáñra re kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré deh; aar zee niki Añré kobul goré, yóggwa ye Añré difeřáiyé de Íba re kobul goré deh.

⁴¹ Zee niki honó nobi re nobir name kobul goré, yóggwa ye nobir boccíc faibo; aar zee niki honó forhésgar ore forhésgar or name kobul goré, yóggwa ye forhésgar or boccíc faibo.

⁴² Honókiye ítarár búttu ebbe niróc ézzon ore Añr ummot de hétolla ek fiyala tñnda faní diilé úddwa, Añí tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye háamaha nizer boccíc fai zaybo.”

11

¹ Zeñtté Isá ttu Íbar baró zon cárit tun ore nosíyot goijjá óiye, Íba ítarar cóor ókkol ot taalim dito edde tobolik goittó héntu bacá lóiyé.

Yaháyar torfóttu hóborgwa ókkol
(Luk 7:18-35)

² Zeñtté Yaháya ye ziyól ot táí Mosihr ham ókkol or baabute fúinne, yóggwa ye nizer ummot ókkol ore Isár hañse difeřáiyé,

³ yíán fusár goittó, “Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki añára ar ezzon olla entezar goittám?”

⁴ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Zoó, tuáñra zín fúnor edde dekór hín Yaháya re zanogói,

⁵ ki hoilé, añdá ye dekér, lenge añrer, kurus biyaraimma pak-sáf ór, náfange fúnor, muruda zinda ór, edde gorif ókkol or hañse kúchóbor tobolik gorá zar.

⁶ Mubarek ubá, zee niki Añr baabute andacá no goré.”

⁷ Zeñtté Yaháyar ummot tun zaargói, Isá ye manúc ókkol ore Yaháyar baabute

† 10:36 Mikayah 7:6

howát doiije de, “Tuáñra moidan zagat kii saitó giíla dé? Boiyare lore de hoír né?

⁸ Arnóile tuáñra kii saitó giíla dé? Barík hoor findá manúc né? Zetará barík hoor fiñdé itara toh razmohól ot éna.

⁹ Tóoile tuáñra kii saitó giíla dé? Honó nobi né? Ói, Añi tuáñra re hoír, nobir túaro doóñr ézzon ore.

¹⁰ Yóggwa óilde ubá, zibár baabute pak-kalam ot endilla asé,

‘Soó, Añi Añr hóborgwa re Tuáñr age diferáir,

zibá ye Tuáñr age Tuáñr foñt toiyar goríbo.’*

¹¹ “Añi tuáñra re sóiyi hoír, mayafuain dor ttu zormo óiye de ítarar bútoe báp̄tismadoya Yaháyar túaro doóñr honókiye ná; montor toóu úddwa asmani raijot zee niki ebbe cóñro, íte yóggwar túaro doóñr.

¹² Báp̄tismadoya Yaháyar din ókkol ottu lóti yala foijjonto asmani raijjo ye zulúm faat asé, aar zulúmkur ókkole híyan ore bolazuri kobza goittó kucíc gorér.

¹³ Kiyólla-hoilé tamám nobi ókkol or kitabe edde Tourate Yaháya foijjonto agun hotá hoiyé.

¹⁴ Tuáñra ttu yían kobul goittó monehoilé goró, ze Eliyas aibár hotá accíl Yaháya óilde íba.

¹⁵ Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.

¹⁶ “Añi e zobanar maincóre kii loi fúwan goittám? Ítara undilla fuain dor dóilla, zetará bazar ot boói oinno fuain dore matai hoó de,

¹⁷ ‘Tuáñra lla añára bací bazaiyí,

montor tuáñra nó naso;

tuáñra lla añára bilak or zari gaiyí,

montor tuáñra nó hañdo.’

¹⁸ Yaháya aái zettót háafiya nó goré, maincé hoó de, ‘Íba re búte faiyé.’

¹⁹ Aar Manúc or Fua aái zettót háafiya gorér, maincé hoó de, ‘Soó, ezzon fitác edde córabkur, házana-tulóya edde gunágar ókkol or dustó.’ Montor giyan sóiyi de híyan, híyan or hame sábut ó.”

²⁰ Isá ye ze cóor gún ot beebák keramoti ham goijjíl, híine touwá nó goré de hétolla Íba ye híin ore jéjjeṛai hoór de,

²¹ “Ó Korazin, tor uore afsús! Ó Betsáida, tor uore afsús! Kiyólla-hoilé ze keramoti ham ókkol tuáñrar bútoe gorá giyl híin zodi Ṭayár edde Sídon ot gorá zayto, itara sálarcoṭ fiñdí edde sái or uore boói boóut age lóti touwá gorífelaito.

²² Montor Añi tuáñra re hoír, kiyamot or din, hé Ṭayár edde Sídon or maincór ttu tuáñrar túaro hom bordac gorá foribó.

²³ Aar tui, ó Kaparnahúm, toré kí asman ot bazé fán uore tulá zaybo? Toré nise fatalfur ot éna félaidiya zaybo; kiyólla-hoilé ze keramoti ham ókkol tor bútoe gorá giyl híin zodi Sódóm ot gorá zayto, híyan aij foijjonto ṭiki tákito.

²⁴ Montor Añi tuáñra re hoír, kiyamot or din, Sódóm cóor or maincór ttu tor maincór túaro hom bordac gorá foribó.”

Añr hañse aiyó

(Luk 10:21-22)

²⁵ Hétunot Isá ye hoór de, “Ó Baf, asman zobin or Malik, Añi Tuáñre cúkuriya gorír, kiyólla-hoilé Tuñi íin ore giyani edde buddíman ókkol ottu lukai rakí gura fuain dor dóilla maincór hañse zahér goijjó.

²⁶ Ói, ó Baf, kiyólla-hoilé Tuáñr ttu híyan bicí fosón laiggé.

²⁷ “Añr Bafe Añré hárr kessú diifélaiye.

Fua re Bafe bade ar honókiye no zane, aar Baf ore yó Fua edde Fua ye zaré zahér goittó saá, yóggwa ye bade ar honókiye no zane.

²⁸ “Tuáñra zetará óran óiyo edde bór fuñzá lói asó, beggún Añr hañse aiyó, Añi tuáñra re aram diiyum.

²⁹ Añr zuañl tuáñrar uore loo aar Añr ttu cíko, kiyólla-hoilé Añi norom edde cída dil ola, tói tuáñrar forane aram faibo.

³⁰ Kiyólla-hoilé Añr zuañl boité aásan, aar Añr fuñzá fatol.”

12

Ebaadot-or-din giyuñr túr tulá
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

Touwá no goré de cóor or uore afsús
(Luk 10:13-15)

* 11:10 Malakí 3:1

¹ Hé októt ebaadot-or-din Isá giyuñr kuñrá báy zaar; aar Íbar ummot ókkol ottu búk laiggé rár, ítara giyuñr túr ókkol tulí-tulí háat doijje.

² Féroci ókkole híyan deki Íba re hoór de, “Soó, ebaadot-or-din ziyán goríbar maná, híyan Tuáñr ummot ókkole gorér.”

³ Montor Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñra kí yíán nó foró, zeñtté Dawud edde íbar sáañti ókkol ottu búk laiggíl, héñtte íba ye kii goijjíl dé?**

⁴ Íba ye toh Allar gór ot góillegoi, aar íba ye edde íbar sáañti ókkole, Allar hañse peec goijjá ruṭi háail, ziín háibar ezazot no íba ttu accíl aar no íbar sáañti ókkol ottu accíl, bóke siríf imam ókkol ottu beh accíl.

⁵ Yáto tuáñra kí Tourat ot yíán nó foró, ebaadot-or-din baitul-mukaddos ot imam ókkole ebaadot-or-din or niyom bángile yo ítara behosúr dé?

⁶ Añí tuáñra re hoór, baitul-mukaddos or túaro ḍoóñr Ekzon iñyót asé.

⁷ Lekin zodi tuáñra e hotár maáni gán zainta, ‘Añí kurbaní saái de no, bóke rahám saái deh,’* tóoile behosúr ore hosúr no dita.

⁸ Kiyólla-hoilé Manúc or Fua óilde ebaadot-or-din or Malik.”

*Ezzon fúana át ola manúc
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Isá héntu zaigói ítarar mujilíc-hánat giyyé.

¹⁰ Hére ezzon endilla manúc accíl, zar át fúaiyoi. Ítara Isár uore elzam lagai fare fán Íba re súwal gorér de, “Ebaadot-or-din biyaram gom goríbar zayes asé né?”

¹¹ Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñrar bútoe endilla hon asé, zar ttu eggwá bérasóol asé, aar yíba ebaadot-or-din gañrát forilé yíba re dóri tulí no loibo dé?**

¹² Insán or kimot toh bérasóol or túaro boóut bici! Hétolla, ebaadot-or-din gom ham goríbar zayes asé.”

¹³ Baade Íba ye manúc cwa re hoór de, “**Tuáñr át tan baró.**” Tói yóggwa ye híyan baráiyé, hétunot híyan gom ói oinno gán or ḍóilla óigiyoi.

¹⁴ Yárbaade Féroci ítara baáre zai sólla goijjé de, ítara Íba re kii bote marifélai faribó.

Allar baiccá Háadem

¹⁵ Montor Isá ye híyan zani fari héntu giyyégoi. Boóut manúc ókkol Íbar fisá doijjil, aar zetará biyaraimma accíl ítara beggún ore Íba ye gom goijjíl.

¹⁶ Íba ye ítara re nicót goijjé de, Íbar baabute honókiyo re no hoító.

¹⁷ Híyan etollá óiye, zeéne nobi Yesáyahr duara howá gíyl de yíán fura ó:

¹⁸ “Soó! Añr Háadem ore, zibá re Añí basíloiyi,

Añr Adorja, zibá re lói Añr Ruh kúci.

Añí Añr Ruh Ibár uore dáliidiyum, aar Ibá ye Beyohúdi ókkol or hañse insáf elan goríbo.

¹⁹ Ibá ye no hoijja dibo, no sillaibó, aar no rasta ókkol ot Ibár abas honókiye fúnibo.

²⁰ Ibá ye insáf ore fóta nó goré foijjonto, élaya hóir ore no bángibo, aar dúañr de batti no nifaíbo.

²¹ Ibár name beyohúdi ókkole acá rakíbo.”†

Isá edde Belzebul

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Yárbaade ezzon búte-faiya manúc ore Isár hañse aná gíyeh, yóggwa ańdá edde buk accíl. Isá ye yóggwa re gom goijjé rár, hé ańdá edde buk manúc cwa ye mati yó faijjé edde deki yó faijjé.

²³ Manúc beggúne taajup ói hoór de, “Ibá Dawud or Fua ói né?”

²⁴ Híyan fúni Féroci ókkole hoór de, “Ibá ye bút ókkol dáfa de siríf bút ókkol or sóddar Belzebul or taakote.”

²⁵ Montor Isá ye ítarar báfani re zani ítara re hoór de, “**Ze raijjot faáṭa-faáṭi foida ó, híyan toh fána óizagoi; aar ze cóor ot yáh gór ot faáṭa-faáṭi foida ó, híyan óu toh ṭiki no tákibo.**

²⁶ Héndilla, zodi Cóitane Cóitan dáfa, tóoile toh íte nizor ulḍa nize bák óigiyoi; héen óile ítar raijjo keéngori ṭiki tákibo?

²⁷ Aar zodi Añí bút dáfai de Belzebul or taakote de óile, tóoile tuáñrar fuain de har taakote dáfa dé? Hétolla tuáñrar bisarhar óibo de ítara.

* 12:7 Hóciya 6:6 † 12:21 Yesáyah 42:1-4

²⁸ Montor zodi Añí büt dáfai de Allar Ruhr taakote de óile, tooile toh Allar rajjo tuáñrar hére aáigiyo.

²⁹ “Honókiye boluwar manúc or gór ot góli yóggwar cómbotti luṭ gorí keéngori faribó, zodi age boluwar manúc yóggwa re bañdí no ere? Bañdí erilé éna yóggwar gór luṭ gorí faribó.

³⁰ “Zee niki Añr híkka no, yóggwa Añr ulḁa; aar zee niki Añr fúañti dola no goré, yóggwa ye cíñraciñttá goré.

³¹ “Hétolla Añí tuáñra re hoóir, insán or hárr guná edde kuféri maf gorídiya zaybo, montor Pak-Ruhr ulḁa kuféri maf gorídiya no zaybo.

³² Honókiye Manúc or Fuar hélaf honó hotá hoilé, yóggwa re toh maf gorídiya zaybo; montor honókiye Pak-Ruhr hélaf hotá hoilé, yóggwa re maf gorídiya no zaybo, e zobatan óu no zaybo, aar aiyér de zobatan óu no zaybo.

Gas siná zah de gulaye (Luk 6:43-45)

³³ “Gas gom de óile yíbar gula yó gom óibo, aar zodi gas hóraf de óile yíbar gula yó hóraf óibo; kiyólla-hoilé gas toh gulaye éna şiná zah.

³⁴ Ó háf or fuain ókkol! Tuáñra hóraf ói keéngori gom hotá hoói faribá? Kiyólla-hoilé dil ziíne furaiya, muké híin beh hoó.

³⁵ Gom manúce gom zomaiya ttu gom mún neela; aar hóraf manúce hóraf zomaiya ttu hóraf fun neela.

³⁶ Montor Añí tuáñra re hoóir, manúce no báfi hoó de fottí hotár hísaf ítara ttu kiyamot or din diya foribó.

³⁷ Kiyólla-hoilé tuáñra behosúr tóoriba de yó tuáñrar hotáye, aar hosúrbon tóoriba de yó tuáñrar hotáye.”

Nicán daháibar dabi (Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Yárbaade hoozon alem edde Féroci ókkole Isá re hoór de, “Úzur, añára Tuáñr ttu ekkán nicán saitó saái.”

³⁹ Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “E zobanar hóraf edde zenákur maincé nicán dabi goré, montor ítara re nobi Yunus or nicán bade ar honó nicán diya no zaybo.

⁴⁰ Kiyólla-hoilé Yunus zendilla tin din tin rait ḁoóñr mas or feṭot accíl, héndilla

Manúc or Fua yó meṭir tole tin din tin rait tákibo.

⁴¹ Kiyamot or din Ninivi cóor or manúc ókkol e zobanar manúc iín or fúañti tíyaibo, aar itará re hosúr díbo; kiyólla-hoilé ítara toh Yunus or elan fúni touwá goijjíl, aar soó, Yunus or túaro ḁoóñr Ekzon iñyót asé.

⁴² Kiyamot or din Cibá mulluk or rani e zobanar manúc iín or fúañti uríbo, aar itará re hosúr díbo; kiyólla-hoilé híba ye toh Sóloman or buddír hotá fúni bolla duniyair céc matá ttu aiccíl, aar soó, Sóloman or túaro ḁoóñr Ekzon iñyót asé.

Hóraf jin or waafesi (Luk 11:24-26)

⁴³ “Zeñtté honó manúc ottu hóraf jin neele, héñtte hé jin nwá fúana zaga ókkol ot zai aram goittó zaga tuwa. Montor no faile,

⁴⁴ nizoré nize hoó de ‘Añí añr gór ot waafes zaiyumbói, zentú añí neeliaiccí,’ Yíba zeñtté waafes aiyé, hé zaga gán háli, sáf goijjá edde ṭík goijjá lootfa.

⁴⁵ Baade yíba zai aró háñt twa nizor túaro hóraf jin ané, aar híin góli hére táke; tói hé manúc cwar fisór hálot agor hálot or túaro bici hóraf óizagoi. E zobanar hóraf maincór hálot óu héndilla beh óibo.”

Isár maa edde báiyain (Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Isá ye manúc or dol ore híin hoór de októt, Íbar maa edde báiyain Íba llói hotá hoiót baáre tíyai táikke.

⁴⁷ Ezzone Íba re hoór de, “Soó, Tuáñr maa edde báiyain de Tuáñr llói hotá hoiót baáre tíyai táikke.”

⁴⁸ Zee niki Íba re zanaiyé, yóggwa re Isá ye hoór de, “Añr maa hon? Aar Añr báiyain hontará?”

⁴⁹ Baade Íba ye ummot ókkol or uzu át barái hoór de, “Ótiya, Añr maa edde Añr báiyain.

⁵⁰ Kiyólla-hoilé zee niki Añr asmani Baf or moncá mozin sole, yóggwa óilde Añr báí, bóin aar maa.”

13

Bis cíñroyar meésal (Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Hé din Isá gór or baáre neeli ñiir hañsat zai boicccégoi.

² Aar Íbar hañse beçábicí manúc ókkol zoma óiye dé hétolla, Íba ekkán noow ot urí boicccé, aar manúc cún beggún kul or uore tíyai táikke.

³ Tarfore Íba ye meésal ókkol dí ítara re boóut kessú hoiyé, ki hoilé, “Fúno, ezzon bis cínroya bis cínño neeillé.

⁴ Yóggwa ye cínrer de októt, hodún bis rastar* hañsat foijjíl, aar faik ókkole aái hín háifelaiye.

⁵ Hodún bis cíl zobin ot foijjíl, zeřé bicí meři náí. Mur meři nu accíl ísafe hín ot hára ges aiccé.

⁶ Montor beil uitté rár hín furigiyói, aar cínyor nó gasá ísafe hín fúaiyoi.

⁷ Hodún bis keñraron ot foijjíl, keñraron barí urí hín ore sibi raikké.

⁸ Lekin ar hodún bis gom zobin ot foijjíl, aar hín ot fósol dóijje: kessút ek cót gun, kessút háit gun, ar kessút tiríc gun.

⁹ Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.”

*Meésal lun or moksót
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Baade cárít tun aái Isá re hoór de, “Tuñí maincóre meésal dí kiyá hotá hoó?”

¹¹ Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Asmani raijor gufoni re zainto tuáñra re beh diya giyéh, montor ítara re híyan diya nó zah.

¹² Kiyólla-hoilé zar ttu niki asé, yóggwa re aró diiya zaybo, aar yóggwa ttu ódorbaára tákibo; montor zar ttu niki náí, yóggwa ttu asé de hín úddwa loiféla zaybo.

¹³ Añí ítara re meésal dí etollá beh hoói, kiyólla-hoilé ítara sailé yo no deké, fúnile yo no fúne, aar no yó buzé.

¹⁴ Ítarar híyane nobi Yesáyahr agun hotá yían fura óiye,

“Tuáñra hane fúnat tákiba montor no buzíba,
tuáñra suké saát tákiba montor no síniba.

¹⁵ Kiyólla-hoilé manúc ítarar dil toh doró óigiyoi,

ítarar han bór óigiyoi,
aar ítara nizar suk bon gorífelaiye.

Arnóile ítara nizar suké dekitó,
hane fúnito,
nizar dile buzí Añr hañse fíri aitó,
aar Añí ítara re gom goittám.†

¹⁶ Lekin mubarek tuáñrar suk, híine deké de hétolla; mubarek tuáñrar han, híine fúne de hétolla.

¹⁷ Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re sóiyi hoóir, boóut nobi edde forhésgar manúc ókkole tuáñra zín dekor hín deki bolla azzu goijjíl, montor nó deké; tuáñra zín fúnor hín fúni bolla yó azzu goijjíl, montor nó fúne.

*Bis cínroyar meésal or maáni buzáidiye
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ “Yala bis cínroyar meésal lan or maáni kii fúno.

¹⁹ Zeñtté honókiye raijor kalam fúne montor no buzé, Íbilíce aái yóggwar dil ot zín cínra giyeh hín harí loizagói. Manúc yóggwa óilde rastar hañsat foijjé de bis.

²⁰ Cíl zobin ot foijjé de bis óilde ubá, zee niki kalam fúne aar éhon hín ore kúcir sáañte kobul goré;

²¹ montor nizar bútoze mozbut cínyor nó gasá de hétolla hín hooddin beh táke. Zeñtté hé kalam or zoriya mosibot yáh zulúm aiyé, yóggwa éhon fissá mare.

²² Keñraron ot foijjé de bis óilde ubá, zee niki kalam fúne, montor duniyair sintabáfaniye edde dón-doulot or adore hé kalam ore sibi raké, hétolla hín ot gula no dóre.

²³ Lekin gom zobin ot foijjé de bis óilde ubá, zee niki kalam fúne edde buzé, aar gula dóra: kessú ye ek cót gun, kessú ye háit gun, aar kessú ye tiríc gun.”

Giyuñt mazé kérkuñrar meésal

²⁴ Isá ye ítara re arekkán meésal dí hoór de, “Asmani raijjo óilde undilla manúc or dóilla, zee niki nizar zobin ot gom bis ókkol cínñte.

²⁵ Montor yóggwar manúc ókkol gúm giyeh rár, yóggwar duccon aái giyuñt mazé kérkuñrar bis ókkol cínñidi giyégó.

²⁶ Zeñtté giyuñr sara barí urí fósol dóijje, héñtte kérkuñra yó dahá giyeh.

²⁷ “Tói gór or goóur ókkole girós or hañse aái hoór de, ‘Jonab, tuñí tuáñr

* 13:4 yáto ail or † 13:15 Yesáyahr 6:9,10

zobin ot gom bis cínttla de nó né? Tói kérkuñra hontú aiccé?’

²⁸ “Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Ezzon duccone híyan goijjé deh.’ Goóur gúne yóggwa re hoór de, ‘Tóoile añára zai híin háñri félaitamboi né?’

²⁹ “Montor yóggwa ye hoór de, ‘No, no, tuáñra kérkuñra háñribarcot giyuñ yó háñrifelaiba.

³⁰ Daibar ainda nú aiyé foijjonto duni gún ore fúañti baríto doh; one daibar ainda ailé añi dooia ókkol ore hoiyúm de, furat difélai bolla age kérkuñra gún zoma gorífelai tara bañdífelo; baade giyuñ gún añr gudam ot zoma goró.’ ”

Hóroir danar meésal (Mak 4:30-32; Luk 13:18-21)

³¹ Isá ye ítara re aró ekkán meésal dí hoór de, “Asmani raijjo óilde eggwá hóroir danar dóilla, zibá re ezzon manúce looi nizor kítit lagayégoi;

³² yíba oinno bis beggún or túaro cóñro de óile yo, barí uríle yíba kítir tamám sara ókkol or túaro dooñr ói endilla eggwá gas bone, zeén níki faik ókkole aái yíbar déeila ókkol ot bahá bañdé.”

Cútar or meésal (Luk 13:20,21)

³³ Isá ye ítara re aró ekkán meésal díye de ki hoilé, “Asmani raijjo óilde cútar or dóilla, ziín ore eggwá mayafua ye looi tokoriban ekkuri tin cér ațat miyáiyé, baade guñra hañi or dola fúli uițté.”

Meésal ókkol or estemal (Mak 4:33-34)

³⁴ Isá ye maincóre híin beggún meésal dí beh hoiyé; meésal sára Íba ye ítara re honó kessú no hoitó.

³⁵ Zeéne nobir duara howá gíyl de yíán fura ó:
“Añi meésal ókkol dí Añr muu kúliyum;
Añi uúin boiyan goríyum ziín duniyair
foidayecir héñtte lóti lukaiya asé.”‡

Kérkuñrar meésal lan or maáni

³⁶ Baade Isá manúc ókkol ore eri gór or bútoe giyyé. Aar Íbar cárit tune Íbar hañse aái hoór de, “Añára re zobin or kérkuñrar meésal lan buzáido.”

³⁷ Íba ye ítara re hoór de, “Zibá ye niki gom bis cínttē, Íba óilde Manúc or Fua.

³⁸ Zobin nán óilde duniyai, gom bis sún óilde raijor fuain, aar kérkuñra gún óilde Ibilíc or fuain,

³⁹ ze duccone híin cínttē íte óilde Ibilíc, daibar ainda óilde duniyair ahérot, aar dooia gún óilde fírsta ókkol.

⁴⁰ “Zendilla, kérkuñra gún ore zoma gorífelai ooin ot furat diféle, e duniyair ahérot ot óu héndilla beh óibo.

⁴¹ Manúc or Fua ye Nizor fírsta ókkol ore diferáibo, aar híine Íbar raijor bútotu zetará oinno zon ore gunát foraba edde zetará kuham goré, ítara beggún ore ekkán ot zoma goríbo,

⁴² aar ítara re zoler de ooin or foin ot félaidibo; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.

⁴³ Héñtte forhésgar ókkol nizor Baf or raijot mazé beil or dóilla somkibó. Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.

Lukai raikká dón or meésal

⁴⁴ “Asmani raijjo óilde zobin ot lukai raikká dón or dóilla, ziín ezzon manúce fai abar lukai raikké; aar hé kúciye zai nizor ttu asé de hárr kessú besi hé zobin nán kinnégoi.

Muktar meésal

⁴⁵ “Abar, asmani raijjo óilde undilla códor or dóilla, zee niki háti mukta ókkol or talac ot asé;

⁴⁶ zeñttē yóggwa ye eggwá bicí dami mukta faiyé, hétunot zai nizor ttu asé de hárr kessú besi yíba kinnégoi.

Țana-zal or meésal

⁴⁷ “Abar, asmani raijjo óilde undilla țana-zal or dóilla, ziyán fanít buwái hárr kisím or mas dóijje,

⁴⁸ aar híyan bórigiyoi rár zailla ókkole țani sor ot ainné. Tarfore ítara boói gom mún gom mún Țulat bóijje, montor hóraf fun hóraf fun félaidiye.

⁴⁹ Duniyair ahérot ot borabor héndilla beh óibo. Fírsta ókkol aibó, aái forhésgar ókkol ottu nafórman ókkol ore alok gorífelaiibo,

⁵⁰ baade itara re zoler de ooin or foin ot félaidibo; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.”

Noya edde furan dón

⁵¹ Isá ye itara re hoór de, “Tuáñra iín beggún buijjó né?”

Ítara hoór de, “Buijji ze.”

⁵² Íba ye itara re hoór de, “Hétolla fottí alem zetará asmani raijor cárit bonigiyói, itara beggún endilla ezzon gór or girós or dóilla zee niki nizor gudam ottu noya edde furan jiníc ókkol neela.”

Nasarat ot Isá re inkar (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Zeñtté Isá ttu meésal híin hoiyá óiye, íba héntu giyyégoi.

⁵⁴ Íba Nizor wotón ot aái manúc ókkol ore ítarar mujilíc-hánat eén taalim diyat doijsje, zeén níki itara ammuke hoór de, “E Manúc cwa ye e giyan edde keramoti ham iín goríbar kémota hontú faiyé?”

⁵⁵ Ibá kí mistírir fua no? Ibár maa Moriyam hoó de híba no né, aar Ibár báiyain Yakub, Yusúf, Sáimon edde Yohúdah no né?

⁵⁶ Ibár bóinain beggún añárar fúañti asé de no né? Tói Ibá ye iín beggún hontú faiyé?”

⁵⁷ Héndilla hoói itara íba re inkar goijjé.

Montor Isá ye itara re hoór de, “Ze honó nobir izzot nizor wotón ot edde nizor gór ot bade beggúlla asé.”

⁵⁸ Aar ítarar nabiccác or zoriya íba ye hére bicí keramot nó goré.

14

Báptismadoya Yaháyar moot (Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Hé októt Galil elakar hókumot-goróya Héru de Isár baabute hóbor fúinne,

² tói yóggwa ye nizor uzir-nazir ókkol ore hoór de, “Íba óilde báptismadoya Yaháya, íba mora ttu zinda óiye deh; hétolla toh íba ye keramoti ham híin gori farer.”

³ Kiyólla-hoilé Héru de nizor báí Filíp or bou Héru dias or wasté hé Yaháya re gereftar gorí bañdífelai ziyól ot díyl.

⁴ Yaháya ye yóggwa re endilla hoitó de hétolla, “Tuáñr ttu híba re biyá goríbar zayes náí.”

⁵ Yóggwa ttu íba re marifélaito monehoitó, montor awam ókkol ore dooraitó, kiyólla-hoilé itara Yaháya re nobi manitó.

⁶ Lekin zeñtté Héru de or zormo-din aiccé, Héru dias or zii ye maáfil ot nasi Héru de ore kúci goijjé.

⁷ Hétolla yóggwa ye hosóm hái waada goijjé de, híba ye ziiin mage híin diibo hoói.

⁸ Nizor maa ye cíkaidiye de héndilla híba ye hoór de, “Báptismadoya Yaháyar holla wa re ekkán tálit góri eře añré doo.”

⁹ Híyan fúni baáñcca ttu bicí afsús laiggé, montor toóu nizor hosóm edde meéman ókkol or zoriya yóggwa ye hókum díye de, híbar aros sán fura gorá záy bolla.

¹⁰ Tarfore yóggwa ye manúc difeřái, ziyól ot Yaháyar holla hařiféla baye.

¹¹ Baade íbar holla wa ekkán tálit góri aní zéřfua wa re diiya giyéh, aar zéřfua wa ye nizor maar hañse ainné.

¹² Yárbaade Yaháyar ummot ókkole aái yore íbar lac cwa loizai dohón gorífelaiye; baade zai Isá re híyan zanaiyé.

Fañs ázar maincóre hána hábaiye (Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³ Isá ye Yaháyar baabute fúinne rár, héntu síra ói noow ot gori ekkán bocóti-sára zagat giyyói. Aar manúc ókkole híyan fúni, cóor ókkol ottu neeli añři-añři íbar fisá doijsje.

¹⁴ Zeñtté Isá noow ttu laimmé, íba ye doóñr ek dol manúc deikké; aar itara lla feřfuri ítarar biyaram ókkol gom goijjé.

¹⁵ Zeñtté háñz óiye, íbar cárit tune íbar hañse aái hoór de, “Yián toh ekkán bocóti-sára zaga, aar beil óu giyói. Hétolla manúc cún ore duñraido, zeéne tará fara ókkol ot zai nizor lla hána kinigói fare.”

¹⁶ Montor Isá ye itara re hoór de, “Tará ttu zaagói no foribó; hái bolla kessú tará re tuáñra doo.”

¹⁷ Ítara íba re hoór de, “Añára ttu eře fañs swá ruři edde duwá mas bade ar kessú náí.”

¹⁸ Íba ye hoór de, “Híin eře Añr hañse anógoi.”

19 Baade Íba ye manúc cún ore kër or uore boító hókum díye, aar hé fañs swá ruṭi edde duwá mas sún looi asman or uzu saái cúkuriya goijjé. Tarfore ruṭi gún báñgi-báñgi cárit tun ore diiyé, aar cárit tune manúc cún ore baṛidiyé.

20 Tará beggúne feṭ bóri háíye. Baade ze tukura ókkol basigiyói, cárit tune híin feñrai looi fura baró báñir bóijje.

21 Háíye de itara beṛiyáin edde fuain bad di tokoriban fañs ázar beṛaáin.

Isá fanír uottú añiṭṭe (Mak 6:45-52; Yoh 6:15-21)

22 Baade éhon or bútoe Isá ye Nizor cárit tun ore mojbur goijjé de, Íba ye manúc cún ore bidai gorí dite-dite itara zeéne noow ot urí Íbar age ñiir okule zaagói.

23 Manúc cún ore bidai gorídi baade, Íba ekéla faár or uore dua goittó uiṭṭói. Aar háñz óíye de héñtte, Íba hére háliga,

24 montor noow gán kul ottu boút duré, aar boiyar uzan baát accíl ísafe híyan léinge éñskar.

25 Fuáñitta, Isá fanír uottú añri-añri itarar hére aiccé.

26 Íba fanír uottú añrer de híyan cárit tune deki bicí ñooraiyói, aar hoór de, "Íbá bút!" Héñdilla hoói, itara ñooré guzoran maijjíl.

27 Montor Isá ye éhon-éhon itara re hoór de, "Hímmot goró! Íbá Añí; no ñooraiyó."

28 Zuwabe Fitore Íba re hoór de, "Malik, zodi Tuñí de óile, añré fanír uottú Tuáñr hére aitó hókum dóh."

29 Íba ye hoór de, "Ai." Hétunot Fitor noow ttu lami, fanír uottú añri-añri Isár híkka zaat doiije.

30 Montor zeñtté tez boiyar deikké íba ñooraiyói, aar ñufizargoi rá r guzori hoór de, "Malik, añré baso!"

31 Isá ye toratori Nizor át barái íba re dórifelai hoór de, "Ó hom biccác ola, cóok kiyá goijjós?"

32 Baade zeñtté itara noow ot uiṭṭégai, boiyar támaigiyoi.

33 Aar zetará noowr uore accíl itara Íba re eén hoói sóida goijjé, "Becók, Tuñí óilade Allar Fua."

Genesáret ot biyaraimma gom goijjé (Mak 6:53-56)

34 Ítara ñií farái, Genesáret elakat foóñicce.

35 Aar hé zagar maincé Isá re sinné rá r, itara sairó ñak or elakar agagurat hóbor foóñsai, biyaraimma ókkol beggún ore Íbar hañse ainné;

36 baade itara Íba re fóriyat gorát doiije de, biyaraimma gún ore siríf Íbar fucák or hañra óile súito dí bolla; aar zetó zone súíye itara beggún gom óigiyoi.

15

Buzurgó ókkol or rosóm (Mak 7:1-13)

1 Yárbaade Jerúsalem ottu hoozon alem edde Féroci, Isár hañse aái hoór de,

2 "Tuáñr ummot ókkole agor zobanar buzurgó ókkol or rosóm kiyá báñge? Ítara hána háibar agor ttu át no dúwe."

3 Isá ye itara re zuwabe hoór de, "Tuáñra nize yó kiyá tuáñrar rosóm or zoriya Allar hókum báñgo?"

4 Alla ye toh endilla hoíyé, 'Bafmaa re izzot goríba' *aar 'Zee niki baf or yáh maar bodnam goré, itare mariféla zaybo.' †

5 Montor tuáñra hoó de, 'Zodi honókiye baf ore yáh maa re eén hoó, "Ze siz loi tuáñra añr ttu laf feita híyan Alla re diiféla gíyeh,"

6 tóoile ítar ttu baf ore yáh maa re izzot gorár zorur náí.' Héen gorí, tuáñra tuáñrar rosóm or zoriya Allar kalam ore baatel gorífelaiyo.

7 Ó munafék ókkol, tuáñrar baabute nobi Yesáyah ye sóiyi hotá hoíyé, ki hoilé,

8 'Manúc íine Añré nizor muké beh izzot goré,

montor tarár dil Añr ttu duré.

9 Tará Añr ebaadot goréde behar;

kiyólla-hoilé tará taalim ísafe cíka de óilde insán or niyom-kaanun ókkol.'

‡

* 15:4 Hízorot 20:12; Córíyot-nama 5:16 † 15:4 Hízorot 21:17; Imami-ham 20:9 ‡ 15:9 Yesáyah 29:13

Ziine manúc ore nafak goré
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Isá ye manúc ókkol ore Nizor hañse matai, itara re hoór de, “Fúno aar buzó.”

¹¹ Gal ot ziín góle manúc ore híine nafak goré de no, bólke gal ottu ziín neeliaiyé manúc ore híine beh nafak goré.”

¹² Hétunot cárit tune aái Íba re hoór de, “Tuñí hoi faro né, Féroci ókkole yíán fúni bezar óiye dé?”

¹³ Íba ye zuwabe hoór de, “Ze sara Añr asmani Bafe lagaiyé de no, híyan háñrifela zaybo.”

¹⁴ Ítarar hotá félai ero. Ítara óilde ańdá ókkol or ańdá foñt dahóya; zodi ek ańdá ye arek ańdá re foñt dahá, duní zon toh gañt ot forizaybói.”

¹⁵ Fitore Íba re hoór de, “Ańára re meésal híyan buzáido.”

¹⁶ Isá ye hoór de, “Tuáńra yó aijjó obuz táigiyogoi dé?”

¹⁷ Tuáńra kí no buzó, ziín gal or bútole góle híin zaa de óilde feřot, aar feikána ttu neelizagói dé?”

¹⁸ Montor ziín gal ottu neeliaiyé híin aiyé de óilde dil ottu, aar manúc ore híine beh nafak goré.”

¹⁹ Kiyólla-hoilé dil ottu éna kukíyal, kotólakotóli, ɔoilla-boɔoilla zenákari, suri, misá gobá, edde gifot aiyé.”

²⁰ Manúc ore híine beh nafak goré; montor adúiya áte hána háile manúc ore nafak goré de no.”

Ekgwá mayafuar iman
(Mak 7:24-30)

²¹ Baade Isá hé zaga félai, Ƨayár edde Sídon cóor or elakat giyyégoi.

²² Hé elakar eggwá Kánani mayafua neeli aái yore guzori-guzori Íba re hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, añr uore rahám goró! Añr zérfua wa búte fai bicí duk far.”

²³ Montor Isá ye híba re honó zuwab nó deh. Hétunot Íbar cárit tune aái yore Íba re aros gorér de, “Ibáh re duńrai dífelo, kiyólla-hoilé ibáh toh ańárar fisé-fisé guzorat asé.”

²⁴ Isá ye zuwabe hoór de, “Ańré siríf Isráil koum or ańzigiyoi de bérasóol ókkol or hañse beh diferá giyeh.”

²⁵ Montor mayafua wa aái yore Íbar muúntu sóida fori hoór de, “Ó Malik, añre modot goró!”

²⁶ Isá ye zuwabe hoór de, “Fuain dor hána looi kuńir or muúntu félai dón gom no.”

²⁷ Híba ye hoór de, “Ói, Malik, montor toóu de girós or mes ottu forizagói de tukura híin kuńire háa.”

²⁸ Hétunot Isá ye híba re hoór de, “Ó mayafua, tuáńr iman bicí ɔoóńr! Tuñí ziyán soór tuáńr lla híyan gorá záybo.” Tói éhon or bútole híbar zérfua wa gom óigiyoi.

Becábicí maincóre gom goijjé

²⁹ Baade Isá héntu bacá lói, Galil Díi báy zai eggwá faár or uore urí boiccégoi.

³⁰ Hétunot Íbar hañse becábicí manúc ókkol aiccé, zetará fúańti leng, ańdá, mazur, buk, edde aró boóut kisím or biyaraimma ókkol aní Íbar tégng or gurat eijjé; aar Íba ye itara re gom goijjé.

³¹ Zeńtté manúc itara buk ókkole hotá hoór de, mazur gom óiye de, lenge ańrer de, ańdá ye dekér de híin deikké, itara taajup óigiyoi, aar itara Boni Isráil or Allar taarif goijjé.

Sair ázar maincóre hána hábaiye
(Mak 8:1-10)

³² Isá ye Nizor cárit tun ore matai hoór de, “Añr ttu manúc itará lla feřfurer, kiyólla-hoilé itará Añr fúańti asé de tin din óiye aar itará ttu háito kessú náí. Añr ttu itará re waacca duńraidito mone no hoór, zeéne itará foñt ot matá gúrai fori no zagói.”

³³ Cárit tune Íba re hoór de, “Manúc or ettór ɔoóńr dol ore feř bóri hábai bolla ańára e bocóti-sára elakat hédun ruři hořé faiyum?”

³⁴ Isá ye itara re hoór de, “Tuáńra ttu ruři houwá asé?”

Ítara hoór de, “Háñt twa, aar houggwá gura mas.”

³⁵ Íba ye manúc cún ore meřit boitó hoiyé;

³⁶ baade hé háñt twa ruři edde mas sún looi Alla re cúkuriya goijjé, aar híin bángi cárit tun ore diiyé, aar cárit tune manúc cún ore diiyé.

³⁷ Beggúne feṭ bóri háíye, baade ze tukura ókkol basi accíl híin bóijje rár lai loi háñt lai óíye.

³⁸ Zetará háíye ítara óilde sair ázar beṛaáin, beṛiyáin edde fuain bad dih.

³⁹ Isá ye manúc or dol lwá re bidai gorídi baade, noow ot urí Magádan elakat giyégoi.

16

Ekkán nicán or dabi
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ek din Féroci ókkole edde Sadukái ókkole aái Isá re entán gorí bolla Íba re hoiyé de, ítara re ekkán asmani nicán daháito.

² Íba ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Háñz óile tuáñra hoó de, ‘Moósum gom óibo, kiyólla-hoilé asman lal óíye.’

³ Aar biinna hoó de, ‘Aijja tuwán óibo, kiyólla-hoilé asman lal óíye edde gubbar óíye.’ Tuáñra toh asman or súrot saái moósum forók gorí zano, montor zobanar alamot ore forók gorí no faroór dé?

⁴ E zobanar hóraf edde zenákur maincé nicán tuwa, montor ítara re nobi Yunus or nicán bade ar honó nicán diya no zaybo.” Tói Íba ítara re eri, giyégoi.

Féroci ókkol or edde Sadukái ókkol or cúṭar
(Mak 8:14-21)

⁵ Aar Cárit tun ñiir okule zaibarcót, fúañti ruṭi loizaitó foóraigilgoi.

⁶ Isá ye ítara re hoór de, “Hóboroddar, Féroci ókkol or edde Sadukái ókkol or cúṭar ottu úñciyar táikko.”

⁷ Hétunot ítara afós ot howáhoi gorér de, “Íba ye híyan hoór de añára ruṭi nú aní de hétolla.”

⁸ Montor Isá ye híyan zani fari, ítara ttu fusár gorér de, “Ó hom biccác ola ókkol! Tuáñra ttu ruṭi náí de híyan kiyá afós ot howáhoi gorór?”

⁹ Tuáñra aijjó nó buzó níki? Tuáñra ttu monot náí né, fañs ázar maincóre fañs swá ruṭi loi hábai baade aró ho báñir bóri loóila?

¹⁰ Héndilla, sair ázar maincóre háñt twa ruṭi loi hábai baade aró ho lai bóri loóila?

¹¹ Añí tuáñra re ruṭir baabute hoóir de no de híyan no kiyá buzór? Féroci ókkol or

edde Sadukái ókkol or cúṭar ottu úñciyar táikko.”

¹² Hétunot ítara buzí faijjé de, Íba ye ítara re ruṭir cúṭar ottu úñciyar tákito hoiyé de no, bólke Féroci ókkol or edde Sadukái ókkol or taalim ottu.

Fitore Isár baabute cíkar goijjé
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Baade Isá zeñtté Kaisáriya Filíppi elakat aiccé, Íba ye Íbar cárit tun ottu fusár gorér de, “Maincé Manúc or Fua re hon bouli hoó?”

¹⁴ Ítara zuwab der de, “Hodúne hoó de Tuñí bóle bápṭismadoya Yaháya; ar hodúne hoó de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, Yarmíyah yáh oinno nobi ókkol ottu honó eggwá.”

¹⁵ Tói Íba ye ítara re hoór de, “Montor tuáñra kii hoó, Añí hon?”

¹⁶ Sáimon Fitore zuwabe hoór de, “Tuñí óilade hé Mosih, zinda Allar Fua.”

¹⁷ Isá ye íba re hoór de, “Yunus or fua Sáimon, tui mubarek, kiyólla-hoilé toré yíán honó insáne zahér goijjé de no, bólke Añr asmani Bafe goijjé deh.

¹⁸ Añí yó toré hoóir, tui óilide Fitor,* aar Añí e fattór or uore Añr zomát banaiyúm; híyan ore moote úddwa no zitibó.

¹⁹ Añí toré asmani raijor sabí diiyum; tui e duniyait ziín bañdíbi híin asman ot óu bañdá zaybo, aar e duniyait ziín ezazot díbi híin asman ot óu ezazot diya zaybo.”

²⁰ Baade Íba ye Íbar cárit tun ore horagori nicót goijjé de, Íba Mosih de híyan honókiyo re no hoitó.

Isá ye Nizor moot edde zinda ówar baabute hoiyé
(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Hé októt lóti Isá ye Nizor cárit tun ore zanaidiyat doijje de, Íba ttu hámaha Jerúsalem ot zaa foribó; aar murubbi, ñoóñr imam, edde alem ókkol or át ot boóut ñóilla duk faa foribó; Íba re mariféla zaybo, montor tin din ot din zinda gorá zaybo.

²² Hétunot Fitore Íba re ekkinare loizai buzár de, “Ó Malik, híyan dur óuk. Tuáñr uore héndilla honódin no óuk.”

* 16:18 Girík zuban ot Fitor maáni fattór

²³ Isá ye fíri Fitor ore hoór de, “Cóitan, Añr muúntu dur ó! Tui óilide Añr lla oñsá; kiyólla-hoilé tor díyan toh Allar gún or uzu no, bólke insán or gún or uzu.”

²⁴ Isá ye tarfore Íbar cárit tun ore hoór de, “Zodi honókiyo ttu Añr fisáli aitó monehoó, yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar nizor kúruc boói Añr fisáli dora foribó.

²⁵ Kiyólla-hoilé zee niki nizor zan basaitó saá, yóggwa ye híyan háraifeleibo; montor zee niki Añr wasté nizor zan háraifele, yóggwa ye híyan faibo.

²⁶ Kii laf, zodi honókiye tamám duniyai faa, montor nizor zan nán háraifele? Insáne nizor zan or bodol kii dii faribó de asé?

²⁷ Kiyólla-hoilé Manúc or Fua toh Nizor Baf or mohímaye Nizor fírista ókkol ore fúañti looi aibó, tarfore fottí zon ore nizor-nizor ham mozin bodola diibo.

²⁸ “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, eřé endilla hodún manúc tıyaya asé, zetará Manúc or Fua re Íbar rajjot hókumot goittó aiyér de nó dekíte no moribó.”

17

Isár súrot bodoligiyói
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sów din baade Isá ye siríf Fitor ore, Yakub ore, edde yóggwar báí Yohánna re looi, itara re eggwá uñsol faár or uore loigiyé.

² Héře ítarar muúntu Íbar súrot bodoligiyói. Íbar siyára beil or dóilla zolat doijje, aar Íbar hoor nur or dóilla dúf óigiyoi.

³ Hétunot itara deikké de, Muúsa edde Eliyas Íba llói hotá hoór.

⁴ Fitore zuwabe Isá re hoór de, “Malik, gom óiye añára eřé así. Zodi Tuñí soó, añí eřé tin nán řambu řakiyúm: ekkán Tuáñr lla, ar ekkán Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas olla.”

⁵ Fitore hotá hoór de októt, ekkán nurani miyúla ye itara re sáifelaiye, aar hé miyúla ttu eggwá abas aiccé de, “Íbá óilde Añr adorja Fua, zibá re lói Añí bicí kúci. Íbár hotá fúno!”

⁶ Cárit tune híyan fúinne rár, meřit uúĩntoi foijje, aar bicí đoraigiyói.

⁷ Montor Isá aái itara re súi hoór de, “Uřó, no đoraiyó.”

⁸ Hétunot itara suk tulí saiyé rár, siríf Isá re bade ar honókiyo re nó deké.

⁹ Ítara faár ottu lami aiyér de októt, Isá ye itara re hókum gorér de, “Tuáñra ziyán deikkó, híyan Manúc or Fua re mora ttu zinda gorá nó zah foijjonto honókiyo re no hoiyó.”

¹⁰ Íbar cárit itara Íba ttu fusár gorér de, “Tóoile alem ókkole kiyá endilla hoó, age nobi Eliyas aár zorur?”

¹¹ Isá ye zuwabe hoór de, “Becók, age Eliyas aibó aar hárr kessú zendilla ówa foitto héndilla gorídibo.

¹² Montor Añí tuáñra re hoóir, Eliyas aáigiyoi. Lekin manúc ókkole íba re nó siné, bólke íba re itara ttu zeén monehoiyé héen goijje. Borabor héndilla, Manúc or Fua yó ítarar át ot duk faibar asé.”

¹³ Hétunot cárit itara buijje de, Íba ye itara re bápřismadoya Yaháyar baabute hoór deh.

Isá ye búte-faiya eggwá fua gom goijje
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Baade itara zeñtté manúc or dol or hére aiccé, ezzon manúce Isár hañse aái añrú félai hoór de,

¹⁵ “Ó Malik, añr fua war uore rahám goró, ítar ttu súañfıra asé, aar bicí duk faar; íte egazá ooin ot edde fanít fore.

¹⁶ Añí itare Tuáñr cárit tun or hañse ainnílám, montor tará itare gom gorí nó fare.”

¹⁷ Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, “Ó iman sára edde baañra nosól, Añí tuáñrar fúañti-fúañti aró hotókkal tákitam? Hotódin Añí tuáñra re bordac goittám? Ítare eřé Añr hañse anó.”

¹⁸ Isá ye bút twa re dómkidiye rár, yíba fua war bútottu neeligiyói, aar íte éhon-éhon gom óigiyoi.

¹⁹ Tarfore cárit tune Isár hañse aiddone aái hoór de, “Yíba re añára kiyá neelai nó fari?”

²⁰ Isá ye itara re hoór de, “Tuáñrar iman or homir zoriya. Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zodi tuáñra ttu hóroir danar héttirin iman táke, tuáñra e faár gwá re eén hoói faribá, ‘Entú lori uřé zaagói,’ tói

yíba lorizaybói. Tuáñra gorí no faribá de kessú no tákibo.

²¹ Lekin dua edde ruza sára endilla gún neelai no fare.”

Nizor moot edde zinda ówar baabute dusárabar hoiyé

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Zeñtté cárit tun Galil ot zoma óiye, Isá ye itara re hoór de, “Manúc or Fua re manúc ókkol or át ot gosáidiya zaybo;

²³ aar itara Íba re marifélaibo, montor Íba re tin din ot din zinda gorá zaybo.” Híyan fúni itara ttu bicí ferecan laiggíl.

Baitul-mukaddos or házana

²⁴ Isá edde Íbar cárit tun Kaparnahúm ot foóñsi baade, baitul-mukaddos or házana-tulóya ókkol Fitor or hañse aái hoór de, “Tuáñrar ustate baitul-mukaddos or házana no dee níki?”

²⁵ Fitore hoór de, “Becók, dee.” Zeñtté Fitor gór or bútoire aiccé, íba ye hoibár agor ttu Isá ye íba re hoór de, “Sáimon, tui kii báfos? Duniyair baáñcca ókkole hásil yáh házana har ttu tulé, nizor maincór ttu né náki baár or maincór ttu?”

²⁶ Fitore hoór de, “Baár or maincór ttu.”

Isá ye íba re hoór de, “Tóoile toh nizor manúc ókkol basigiyoí.

²⁷ Montor añára itara re bezar no gorí fán, ñiit zai borkí baágoi. Ze mas age foribó yíba re loibi; aar yíbar gal kúlile ekkán rufar foicá faibi ziyán káfí óibo. Híyan looi Añr lla edde tor lla híyan itara re házana dic.”

18

Asmani raijot ebbe ñoóñr honnwá?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Hé októt cárit tune Isár hañse aái hoór de, “Tóoile asmani raijot ebbe ñoóñr honnwá?”

² Tói Íba ye eggwá gura fua re Íbar hañse matai itarar mazé tíyagaraiye,

³ aar hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zodi tuáñra bodoli gura fuain dor dóilla no bono, tóoile asmani raijot bilkúl góli no faribá.

⁴ Hétolla zee niki nizoré e gura fua war dóilla cóñro bana, yóggwa óilde asmani raijot ebbe ñoóñr.

⁵ Aar zee niki endilla honó gura fua re Añr name kobul goré, íte Añré kobul goré deh.”

Gunát forabar entán

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Zee niki Añr uore iman ainné de e cóñro ókkol ottu honókiyo re guná gorába, ítar lla beétor óilde, ítar golat eggwá bór cíl or sakki bañdí mur doiyyat ñufáidiya zah.

⁷ Duniyair uore siz uúin or zoriya afsús, ziíne gunát foraba. Kiyólla-hoilé híin toh aibár zorur, montor uitar uore afsús, zar duara niki híin aiyé.”

⁸ Zodi tuáñr áte yáh ténge tuáñre gunár uzu tane, tóoile híyan hañi tuáñr héntu félaido. Dui át yáh dui ténge táki ofúrani ooin ot félaidiya zar túaro, túñra yáh leng ói zindigit góla tuáñr lla beétor.

⁹ Aar zodi tuáñr suké tuáñre gunár uzu tane, tóoile yíba tuáñr héntu neelai félaido. Dui suk táki zuzuk or ooin ot félaidiya zar túaro, eggwá suk loi zindigit góla tuáñr lla beétor.

Áñzigiyoi de bérasóol or meésal

(Luk 15:3-7)

¹⁰ Saiyó, e cóñro ókkol ottu ezzon ore yó hékarot no goiyyó; kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, tarár fírta ókkole asman ot mazé hámica Añr asmani Baf or siyára deké.

¹¹ Manúc or Fua aiccé de áñzigiyoi de itara re nejat di bolla.

¹² Tuáñra kii báfo? Zodi honó manúc ottu ek cót bérasóol táke aar héntu eggwá ór óizagoi, íte nobboi-now wa re faár or uore eri, ór óigiyoi de yíba re tuwaitó no zaibo né?

¹³ Añí tuáñra re sóiyi hoóir, íte yíba re tuwai faile, ór nó de nobboi-now wa bérasóol lun ore lói túaro íte yíba re lói bicí kúci goríbo.

¹⁴ Héndilla, tuáñrar asmani Baf or moncá yíán no de ki, e gura itará ttu ezzon úddwa dónco óizon.

Ekgwá hosúri goiyyé de báí

(Luk 17:3)

¹⁵ “Zodi tuáñr báí ye tuáñr ulða hosúri goré, tóoile zai aiddone ítar hosúr daháidiyo. Zodi íte tuáñr hotá dóre, tóoile tuñí tuáñr báí ore fírai faiyó.

¹⁶ Montor zodi íte tuáñr hotá no dóre, tóoile tuáñr fúañti aró ezzon yáh dui zon

manúc loizaiyó, zeéne 'ze honó maamela dui zon yáh tin zon gobár zobane sóiyi bouli sábut óizagoi.'*

17 Aar zodi íte ítarar hotá yó no dóre, tooile híyan zomát ore hoiyó. Aar zodi zomát or hotá yó no dóre, tooile íte tuáñra lla ézzon gairimandár yáh házana-tulóyar ñóilla óuk.

18 "Añí tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra duniyait ziín bañdába, híin asman ot óu bañdá zaybo; aar duniyait ziín ezazot diba, híin asman ot óu ezazot diya zaybo.

19 "Añí tuáñra re yíán óu hoóir, zodi duniyait tuáñrar bútotu dui zone ektofák ói dua goríle, Añr asmani Baf or torfóttu ítara lla híyan gorá zaybo.

20 Kiyólla-hoilé zeṛé dui zon yáh tin zon Añr name zoma ó, hére Añí ítarar mazé así."

Maf no dede goóur or meésal

21 Hétunot Fitore aái Isá re hoór de, "Malik, zodi añr báí ye añr ulḁa hosúri gorát táke, añí ítare ho bar maf goittám? Háñt bar né?"

22 Isá ye íba re hoór de, "Añí toré háñt bar bóuli no hoóir, bólke hóittor gun háñt bar.

23 "Kiyólla-hoilé asmani raijjo óilde endilla baáñccar ñóilla, zibá ye nizor goóur ókkol ottu ísaf loito saiyé.

24 Zeñtté yóggwa ye ísaf lowa cúru goijjé, hétunot yóggwar hañse endilla ezzon ore aná gíyeh, zar ttu yóggwa ye lak-lak ñiañ footi faar.

25 Íte zettót híin fúñzi no farer, ítar giróse hókum díye de, híin fúñzi bolla ítare, ítar bou fuain dore edde ítar ttu ziín asé híin beggún besiféla zay bolla.

26 "Hétolla goóur gwá ye yóggwar muúntu uúñtoi fori hoór de, 'Ó malik, hooddin ánik sobór goró, añí tuáñre beggún fúñzifelaiyum.'

27 Hétunot goóur gwar girós ottu ítar lla feṛfuijje, aar footi gún maf di ítare eridiyé.

28 "Montor hé goóur gwá baárkule zai, nizor sáañti goóur ottu ezzon ore loot faiyé, zibá ye ítar ttu ek cót dinár†ñiañ

udár loóil. Íte íba re dóri gola sibi hoór de, 'Añr footi diiféla.'

29 "Hétunot ítar sáañti goóur gwá ye ítar téng ot uúñtoi fori fóriyat gorér de, 'Hooddin ánik sobór goró, añí tuáñre beggún fúñzifelaiyum.'

30 "Montor íte nó mane, bólke zai ítare otókkal olla ziyól ot diyégoi, zetókkal foijjonto footi híin nó fúñze.

31 Zeñtté ítar oinno sáañti goóur ókkole híyan deikké, ítara ttu bicí ferecan laiggé, aar aái ítarar girós ore ziín óiye híin beggún zanaiyé.

32 "Tói giróse ítare matai hoór de, 'Tui toh hóraf goóur! Tui añré fóriyat goijjós de hétolla, añí toh tor footi beggún maf diyí.

33 Tor ttu yó tor sáañti goóur or uore rahám gorón nu accíl né, zendilla añí tor uore rahám goijjí?"

34 Girós ottu guccá urí, ítare otókkal foijjonto sáñza dí bolla ziyól or zimmadar ore gosáidiye, zetókkal ítar footi beggún fúñzi nó fele.

35 "Añr asmani Bafe yó tuáñra re héndilla beh goríbo, zodi tuáñra fottíkiye nizor báí ore dil ottu maf no doh."

19

Sárifelar baabute cíkka (Mak 10:1-12)

1 Zeñtté Isá ttu hotá híin hoiyá óiye, Íba Galil ottu bacá lói Jordán hál or farkul or Yohúdiya elakat giyé.

2 Becábicí manúc ókkol Íbar fisá doijjil, aar hére Íba ye ítarar biyaram gom goijjil.

3 Isár hañse hodún Féroci yó aiccé; ítara Íba re entán gorí bolla súwal gorér de, "Morotfua ye nizor bou wóre ze honó wajáye sárifelaibar zayes asé né?"

4 Íba ye zuwabe hoór de, "Tuáñra kí nó foró, zibá ye ítara re foida goijjé Íba ye cúrut lóti ítara re morot aar maya banaiyé deh,*

5 aar hoiyé de, 'Híyan olla toh morotfua ye nizor bafmaa ttu zuda ói nizor bou wór fúañti tákibo, aar ítara duní zon ek jisím óizayboi?†

* 18:16 Córiyot-nama 19:15 † 18:28 Ek dinár ek din or muzuri loi borabor * 19:4 Foidayec 1:27 † 19:5 Foidayec 2:24

6 Hé ísafe, ítara ar dui no, bólke ek jisím. Hétolla Alla ye zetará re zur goijjé, ítara re honó manúce síra no goróuk.”

7 Ítara Íba re hoór de, “Tóoile Muúsa ye endilla kiyá hókum díye, híba re sárhabos dii duñrai diyo?”

8 Isá ye ítara re zuwab der de, “Tuáñrar dil doró de hétolla Muúsa ye tuáñra re tuáñrar bouwáin sárifelar ezazot diyé deh, montor cúrut lóti héndilla nu accíl.

9 Añí tuáñra re hoóir, zee kiyé nizor bou wóre zenár hosúri lla bade ar honó wajáye sárifele aar ar eggwá re biyá goré, íte zená gorér deh.”

10 Cárit tune Íba re hoór de, “Zodi zamai bou wór hálot héndilla ó, tóoile biyá no gorón éna beétor.”

11 Isá ye ítara re hoór de, “Hotá híyan beggúne kobul gorí no fare, montor siríf uitará beh fare zetará re híyan or toóufik diiya giyéh.

12 Kiyólla-hoilé ízara ókkol or bútoe hodún óilde maar ferot lóti ízara, †aar hodún ore ízara banaiyé de óilde maincé; endilla yó hodún ízara asé zetará asmani raijzor wasté biyá no goré. Zee niki híyan kobul gorí fare, íte kobul goróuk.”

Isá ye gura fuain dore borhot diyé (Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Ek din maincé gura fuain dore Isár hañse anát doijje, zeéne Íba ye ítara uore át dé edde ítara lla dua goré; montor cárit tune manúc cún ore bótboraíye.

14 Lekin Isá ye hoór de, “Fuain dore Añr hañse aitódo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoilé asmani raijjo toh ítara dóilla maincé éna hásil goré.”

15 Ítarar uore át dí baade Íba héntu giyégoi.

Ezzon tuangor juwan manúc (Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Fore ezzon manúc Isár hañse aái hoór de, “Ustat, ofúrani zindigi faite añr ttu kii gom ham§ gorá foribó?”

17 Íba ye yóggwa re hoór de, “Gom or* baabute tuñí Añr ttu kiyá fusár gorór? Gom toh siríf Ekzon éna asé. Montor

tuáñr ttu zindigit góilto monehoilé, hókum ókkol amól goró.”

18 Yóggwa ye Íba re hoór de, “Hon nún?”

Isá ye hoór de, “ Kún no goríba; zená no goríba; suri no goríba; misá gobá no diba;

19 bafmaa re izzot goríba, †edde †nizor atehañsór maincóre nizor dóilla muhábbot goríba.’ †‡

20 Juwan manúc cwa ye Íba re hoór de, “Añí híin beggún amól gorí-gorí aiyír. Añr ttu ar kii baki asé?”

21 Isá ye yóggwa re hoór de, “Zodi tuáñr ttu furafuri háti óito monehoó, tóoile zoo, tuáñr cómbotti ókkol besi gorif ore diifélogoi, tói tuñí asman ot dón faiba; baade aái Añr fisáli óiyogai.”

22 Montor juwan manúc cwa ye híyan fúinne rár, ferecanir sáañte giyégoi; kiyólla-hoilé yóggwa ttu becábicí dón-cómbotti asé.

23 Hétunot Isá ye Íbar cárit tun ore hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, tuangor manúc ottu asmani raijzor gólite bicí mockil.

24 Añí tuáñra re abar hoóir, tuangor manúc Allar raijzor gólar túaro, eggwá uñt fúñc or faái ttu goli zaa aró aásan.”

25 Cárit tune híyan fúinne rár bicí taajup óigiyoi, aar hoór de, “Tóoile hone nejat fai faribó?”

26 Isá ye ítara uzu saái hoór de, “Híyan insáne gorí no fare, montor Alla ye hárr kessú gorí fare.”

27 Hétunot Fitore Íba re hoór de, “Soó, añára de hárr kessú eridi Tuáñr fisáli óigiyoi. Tóoile añára kii faiyum?”

28 Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra zetará Añr fisáli óiyoi, noya foidayecir októtt zeñtté Manúc or Fua Íbar mohímar toktót boibó, héñtte tuáñra yó baró wan toktót boói Isráil or baró háandan or bisar goríba,

29 aar zee niki Añr wasté nizor gór, báí, bóin, baf, maa, bou, fuain, yáh zagazobin eridiyé, yóggwa ye ek cót gun bicí faibo, aar ofúrani zindigi miras faibo.

‡ 19:12 Maáni hodún manúc zormo ttu lóti fuain biyar kaabel sára zormo ó § 19:16 Yáto nek ham * 19:17 Yáto nekir † 19:19 Hízorot 20:12-16; Córiyot-nama 5:16-20 ‡ 19:19 Imami-ham 19:18

³⁰ Lekin boóut zon, zetará yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala fisé asé, ítara age óizayboi.”

20

Anggur-barizar mozur ókkol

¹ “Kiyólla-hoilé asmani raijjo toh endilla zomidar or ðóilla, zibá ye ek din biinna sóore yóggwar anggur-bariza lla mozur dóitto giyyé.

² Yóggwa ye ítara re dine ek dinár* or dóre dii bolla razi ói, ítara re yóggwar anggur-barizat diferáidiye.

³ “Yóggwa now wa báze góri baárkule giyyé rár, aró hodún manúc ham sára, bazar ot tíyai táikke de deikké.

⁴ Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra yó zai añr anggur-barizat ham gorógoi, añr tuáñra re hók motafe góri dam diiyum.’ Baade ítara giyyé.

⁵ “Yóggwa abar baró wa báze edde tin nwá báze góri baárkule zai, ekí ðóilla goijjé.

⁶ Fañs swá báze góri yóggwa baárkule giyyé rár, hére aró manúc ókkol tíyai táikke de deikké. Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra eré dinbór ham sára kiyá tíyai táikko?’

⁷ “Ítara yóggwa re hoór de, ‘Añára re honókiye ham ot nó loo de hétolla.’

“Yóggwa ye ítara re hoór de, ‘Tuáñra yó zai añr anggur-barizat ham gorógoi.’

⁸ “Háñzinna óiye rár, anggur-barizar giróse mazí re hoór de, ‘Mozur gún ore mata, aar fisór ttu aiccé de ítare lóti cúru gorí age aiccé de ítare foijjonto dam diiféla.’

⁹ “Zetará re fañs swá báze ham ot laga giyéh, ítara fottíkiye aái ek dinár or dóre faiyé.

¹⁰ Hétolla zetará re age ham ot laga giyéh ítara aái, bicí faibo bouli táaijie. Montor ítara fottí zone yó faiyé de ek dinár or dóre.

¹¹ Ítara faiyé rár, zomidar gwar ulða monmonat doiije.

¹² Eén hoói, ‘Fisór manúc itará siríf ek gónða beh ham goijjé, montor añára de

dinbór roid or gorom ot ham goijjí, toóu tuñí itará re añára llói fúwan goijjó.’

¹³ “Hétunot yóggwa ye ítara ezzon ore zuwabe hoór de, ‘Bái, añí toré honó nainsáfi nó gorí. Tui ek dinár lói ham gorí bolla añr llói razi óilide no né?’

¹⁴ Tor dam looi yore zaagói. Fisé aiccé de manúc ítare yó añr ttu tor fúwan dam diito monehoór.

¹⁵ Añr nizor jiníc lói añr ttu zeén monehoó héen gorí bolla añr ttu hók náí niki? Aar náki añí gom de hétolla tor ttu ric lager dé?’

¹⁶ “Hétolla hoóir, zetará yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala fisé asé, ítara age óizayboi.”

Nizor moot or baabute tisárabar agun hoiyé

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Isá uore Jerúsalem ot zaar de októt, Íba ye baró zon cárit tun ore ekinare loizai foñt or uore ítara re hoór de,

¹⁸ “Soó, añára uore Jerúsalem ot zairgói, hére Manúc or Fua re ðoóñr imam ókkol or edde alem ókkol or hañse dóridiya zaybo; ítara Íba re moot or fótua díbo,

¹⁹ edde Beyohúdi ókkol or hañse gosáidibo, Íba re ínca gorí bolla, coóñk mari bolla, edde kúruc ot dífelai bolla. Lekin tin din ot din Íba re zinda gorá zaybo.”

Yakub edde Yohánnar maar aros

(Mak 10:35-45)

²⁰ Yárbaade Zebedair fuain dor maa ye híbar fuain looi Isár hañse aiccé, aar sóida fori Íba re ekkán aros goijjé.

²¹ Isá ye híba re hoór de, “Tuñí kii soór dé?”

Híba ye Isá re hoór de, “Añré waada doo de, Tuñí añr e fua duní wa re Tuáñr raijjot buágaraiiba, ezzon ore Tuáñr den ðák ottu, ar ezzon ore Tuáñr ban ðák ottu.”

²² Montor Isá ye zuwabe hoór de, “Tuáñra kii magor híyan tuáñra no zano. Añí fiyúum de fiyala yíba tuáñra fií faribá né?”

Ítara Íba re hoór de, “Fariyúm.”

* 20:2 Ek dinár ek din or muzuri loi borabor

²³ Isá ye ítara re hoór de, “**Becók tuáñra Añr fiyala fiíba, montor Añr den ðák ottu yáh ban ðák ottu honókiyo re buágaron Añr ham no. Zaga híin óilde uitará lla zetará lla niki Añr Bafe toiyar gorí raikké.**”

²⁴ Baki doc zon cárit tune híyan fúni, ítara duní báí lói guccá óigiyoi.

²⁵ Montor Isá ye ítara beggún ore Nizor hañse matai hoór de, “**Tuáñra toh zano, Beyohúdi ókkol or hókumot-goróya ókkole tarár uore raastri goré; aar tarár ðoóñr sóddar ókkole ítara uore adíkar sola.**”

²⁶ Montor tuáñrar bútoe héndilla ón tík no, bólke tuáñra ttu zee niki ðoóñr óito saá, ítara ttu tuáñrar háadem bonar zorur;

²⁷ aar tuáñra ttu zee niki age óito saá, ítara ttu tuáñrar gulam bonar zorur;

²⁸ zendilla Manúc or Fua yó hédmot faito aiccé de no, bólke aiccé de hédmot goittó, edde boóut zon or bodol Nizor zan dito.”

Dui zon añdá re gom goijjé (Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Zeñtté ítara Jerikó cóor ottu neeler, ðoóñr ek dol manúc Isár fisá doijje.

³⁰ Dui zon añdá manúc rastar hañsat boirá accíl; ítara Isá hé rasta báy zaar de fúinne rár, guzori-guzori hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, añárar uore rahám goró!”

³¹ Manúc cúne ítara re jéjjeñraí nizám óito hoiyé, montor ítara aró ðoóñr góri guzori hoór de, “Ó Malik, Dawud or Fua, añárar uore rahám goró!”

³² Hétunot Isá tíyaigiyoi, aar ítara re matai hoór de, “**Tuáñra kii soó, Añí tuáñra lla kii goittám?**”

³³ Ítara Íba re hoór de, “Malik, añára saái, añárar suk kún kúlizoggoi.”

³⁴ Isá ttu ítara uore rahám lagi ítara suk kún súiye; ítara suk éhon-éhon gom óigiyoi, aar ítara Íbar fisá doijje.

21

Jerúsalem ot Isá baáñccar ðóilla góri góille (Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Yoh 12:12-19)

* **21:5** Zakariyah 9:9 † **21:9** Hibrú zuban ot Hósana maáni ‘Taarif ‡ **21:9** Zobur 118:25,26 § **21:13** Yesayah 56:7 * **21:13** Yarmiyah 7:11

¹ Zeñtté ítara Jerúsalem or ðáke Zaitun Faár ot asé de Betfégi edde Betániya farat foóñcce, hétunot Isá ye dui zon cárit ore difeñáye,

² ítara re endilla hoói, “**Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére zai mottor eggwá gadá baidá loot faiba, yíbar fúañti eggwá sóo yó faiba. Híin ore kúli Añr hére anógoi.**”

³ Zodi honókiye tuáñra re kessú hoó, tuáñra hoibá de, ‘Malik ottu iín ore lager.’ Tói yóggwa ye híin ore éhon difeñáidibo.”

⁴ Híyan etollá óiye, zeéne nobir duara howá gíyl de yíán fura ó:

⁵ “Síyon or zérfua re hoibá de, ‘Soó, tuáñr Baáñcca tuáñr hañse aiyér.

Íba cída, Íba gadár uore gorí, gadár sóor uore gorí aiyér.’ ”*

⁶ Hé cárit ítara zai, Isá ye ítara re zendilla cikaidiye héndilla goijjé.

⁷ Ítara gadá edde gadár sóo wa re ainné, aar híin or uore nizor hoor ókkol bicáidiye, aar Isá híin or uore boiccé.

⁸ Beec bák maincé nizor hoor ókkol rastar uore bicáidiye; argúne gas or ðaggwa ókkol hañ rastat bicáidiye.

⁹ Zedún manúc Isár age-age edde fisé-fisé zaat accíl, ítara guzori-guzori hoór de,

“Dawud or Fua re Hósana!† Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér.‡ Ebbe uore asman ot Allar taarif óuk!”

¹⁰ Zeñtté Isá Jerúsalem ot góille, guñra cóor úrussul ot forigiyói; ítara hoór de, “Íba hon?”

¹¹ Manúc cúne hoór de, “Íba óilde Isá nobi, Galil or Nasárat cóor or.”

Isá ye baitul-mukaddos pak-sáf goijjé (Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹² Fore Isá baitul-mukaddos ot góille, aar zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje; aar batña bañgoyar tēbíl edde hoitor besoyar boiróni ókkol natñiyagarai diye.

¹³ Íba ye ítara re hoór de, “**Pak-kalam ot endilla asé, ‘Añr gór ore munazat or gór howá zaybo,’ S montor tuáñra toh híyan ore ðahañit or ađða-hána banaifélayo.**”*

14 Tarfore ańdá ókkol edde leng ókkol baitul-mukaddos ot Isár hańse aiccé, aar İba ye ítara re gom goijjé.

15 Lekin doońr imam ókkole edde alem ókkole zeńtté Isá ye goijjé de taajuippa ham ókkol deikké, edde baitul-mukaddos or bútoře fuain de guzori-guzori, “Dawud or Fua re Hósana!” hoór de fúinne, ítara ttu bicí guccá urıgiyoi.

16 İtara İba re hoór de, “Tuńı fúnor né fuain íne kii hoór?”

Isá ye ítara re hoór de, “**Fúnir, tuáńra kí yían honódin nó foró, ‘Gura fuain dor edde dud or fuain dor muk ottu Tuńı Tuáńr taarif óıbar entezam goijjó?’**” †

17 Baade İba ye ítara re eri cóor or baáre Betániya farat giyyégoi, aar hére rait haraáil.

Duńir-gas ore boddua (Mak 11:12-14,20-24)

18 Bińna sóore, Isá cóor ot waafes zaibarcót, İba ttu búk laiggé.

19 İba ye fońt ot eggwá duńir-gas dekı, yıbar ińyot giyyé, montor yıbat fata bade ar kessú loot nó faa. Hétunot İba ye gas swá re hoór de, “**Ar honódin tor ttu gula no dórouk.**” Tói éhon or bútoře duńir-gas swá fúaigiyoı.

20 Hıyan dekı cárit tun taajup óigiyoı, aar hoór de, “Duńir-gas swá eén toratori keén fúaigiyoı?”

21 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “**Ańı tuáńra re sóıyi hoór, zodi tuáńra ttu iman táke aar cók no goró, tóoile tuáńra sirıf duńir-gas swár uore ziyán óıye híyan gorı faribá de no, bólke zodi e faár gwá re yó hoó, ‘Urı doiııat forgói,’ híyan óıbo.**

22 **Tuáńra duat mazé iman or sáańte ziın magibá hıın beggún faıba.”**

Isár adıkar or baabute súwal (Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Isá ye baitul-mukaddos or urán ot góli baade taalim der de októt, Yohúdir doońr imam ókkol edde murubbi ókkol İbar hańse aiccé, aar hoór de, “Tuńı ham iın kii adıkare gorór? Tuáńre e adıkar hone diiyé?”

24 Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “**Ańı yó tuáńra ttu ekkán súwal fusár gorıyum. Tuáńra Ańré híyan or zuwab dilé Ańı yó tuáńra re hoıyúm Ańı iın kii adıkare gorır deh.**

25 **Yaháya ye bápıisma díbar adıkar hontú faáil? Asman ottu né náki insán ottu?”**

İtara afós ot biyasana gorér de, “Zodi ańara hoói ‘asman ottu,’ İba ye ańara re hoıbó de, ‘Tóoile tuáńra İba re biccác kiyá nó goró?’

26 Montor zodi hoói, ‘insán ottu,’ tóoile ańara de maincóre doorai, kiyólla-hoilé beggúne toh Yaháya re nobi mane.”

27 Hétolla ítara Isá re zuwabe hoór de, “Ańara no zani.”

İba ye yó ítara re hoór de, “**Tóoile Ańı yó tuáńra re no hoıyúm Ańı iın kii adıkare gorır.”**

Dui fuar meésal

28 “**Tuáńrar buzá kii? Dóro, ezson manúc ottu duwá fua asé, yóggwa ye fua doońr gwar hańse zai hoór de, ‘Ó fut, aıııa anggur-barizat zai ham gorgói.’**

29 Fua ye zuwab diyé de, ‘Ańı no zaiyum,’ montor íte fıısór ttu mon fıırai yore giyyé.

30 Yóggwa ye fua cóńro war hańse yó zai ekı doıılla hoıyé. İte zuwab diyé de, ‘Jii, zaiyum,’ montor íte nó zaa.

31 Fua dunı wa ttu hone baf or moncá fura goijjé?”

İtara İba re hoór de, “Doońr gwá ye.”

Isá ye ítara re hoór de, “Ańı tuáńra re sóıyi hoór, házana-tulóya ókkol edde magı mayafuain ókkol: Allar raiııot tuáńrar age góler.

32 Kiyólla-hoilé Yaháya toh forhésgarır torıka dahái bolla tuáńrar hańse aiccıl, aar tuáńra İba re ekin nó goró; montor házana-tulóya ókkole edde magı mayafuain ókkole İba re ekin goijjé; tuáńra híyan dekı baade yo mon nó fıro aar İba re ekin nó goró.”

Anggur-barıza edde cacá ókkol or meésal (Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

† 21:16 Zobur 8:2 ‡ 21:31 Yáto magı ókkol

33 “Arekkán meésal fúno: Ekgwá zomidar accíl, zibá ye ekkán anggur-bariza lagaiyé. Yóggwa ye híyan or sairó ñák ottu gíra díye, anggur or roc neelai bolla hére bútoe eggwá gañrá kuijjé, aar ekkán tongki bairdé. Baade bariza gán cacá ókkol ore ñéka dí yóggwa oinno mulluk ot giyyói.

34 Zeñtté anggur or ainda aiccé, yóggwar gula yóggwa ye fai bolla nizor goóur ókkol ore cacá gún or hañse difeñáye.

35 Montor cacá gúne yóggwar goóur híin ore dóri, eggwá re mara-dóra goijjé, ar eggwá re zane marifélaie, ar eggwá re fattór maijjé.

36 Abar yóggwa ye agor gún or túaro beecgori goóur ókkol difeñáye; cacá gúne ítara re yó ekí ñóilla goijjé.

37 Ebbe ahérit, yóggwa ye eén báfi nizor ñfua re ítarar hére difeñáye, ‘Ítara añr fua re izzot goríbo.’

38 Montor cacá gúne fua wa re deki afós ot hoór de, ‘Ite toh mirasdár; aiyó itaré marifélaie itar miras loifélaie.’

39 Tói ítara íba re dóri barizar baáre loizai marifélaie.”

40 “Hé ísafe, barizar girós ailé, hé cacá gún ore kii goríbo fáñllar?”

41 Ítara Íba re hoór de, “Yóggwa ye hóraf manúc híin ore saabgori hótom gorífelaibo, aar bariza gán undilla cacá ókkol ore ñéka dífelaibo zetará ainda ailé yóggwa re gular bák diibo.”

42 Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra pak-kalam ot yían bilkúl nó foró níki, ‘Ze fattór mistíri ye inkar gorífelaie, yíba fattór beggún or túaro bicí zoruri wa ógiyoi.

Híyan Mabud or torfóttu óiaicce, aar híyan añárar suk ot taajuippa?*

43 “Hétolla Añí tuáñra re hoóir, Allar raijjo tuáñra ttu loifélaie undilla eggwá koum ore diiféla zaybo, zibá ye níki híyan or†gulagala dóraibo.

44 Zee níki hé fattór or uore foribó, íte báñgi hán-hán óizayboi; montor zar uore níki hé fattór foribó, íte ficí záyboi.”

45 Doóñr imam ókkole edde Féroci ókkole Íbar meésal lun fúni buzígiyoi de ki Íba ye ítarar baabute hoór deh.

46 Ítara Íba re dórifelai‡ bolla kucíc goijjíl, montor ítara awam ókkol ore ñooraitó, kiyólla-hoilé ítara Íba re nobi mainto.

22

Boiraitta hánar meésal (Luk 14:15-24)

1 Isá ye ítara re aró ekbar meésal dí hoór de:

2 “Asmani raijjo óilde undilla baáñccar ñóilla, zibá ye nizor fuar boirat or hána goijjé.

3 Zetará re boiraitta hánar dawot diya giyéh,* ítara re matai bolla yóggwa ye nizor goóur ókkol difeñáye, montor ítara aitó nó saá.

4 “Yóggwa ye abar ar hodún goóur ore endilla hoói difeñáye, ‘Zetará re dawot diya giyéh ítara re hoibá de, yala añr ttu hána nal goijjá óiye; añr doóñra goru edde boli goru zooráyi, yala beggún nal. Tuáñra boirat or hánat aiyó.’

5 “Montor ítara éckara gorí nizor-nizor ham ot giyyégoi, kiyé nizor kítit ar kiyé nizor códorit,

6 aar baki gúne yóggwar goóur gún ore dóri ítara re bodsólluk goijjé edde marifélaie.

7 Lekin híyan fúni baáñcca bicí rak ógiyoi, aar nizor fóous ókkol difeñái hé kúni ókkol ore dónco gorífelaie, edde ítarar cóor furat dífelaie.

8 “Baade yóggwa ye nizor goóur gún ore hoór de, ‘Boirat or hána toh nal óiye, montor zetará re dawot diya gyíl ítara aibár laayek no.

9 Hétolla, cóor or rastar muáñ-muáñ zai zetó zon loot foo, ítara re boirat or hánar dawot dogói.’

10 Tói goóur gúne baáre rastat zai zaré-zaré loot faiyé, gom hóraf beggún ore dola goijjé; baade boiraitta-hána gán meémane furaigiyói.

11 “Montor baáñcca ye bútoe meéman ókkol ore saitó aiccé de októt, hére

§ 21:37 Yáto cúddor * 21:42 Zobur 118:22,23 † 21:43 Allar raijzor ‡ 21:46 Yáto gereftar * 22:3 Yáni zetará meéman ókkol asé

boiraitta hoor afindá ezzon manúc deikké.

¹² Yóggwa ye ítar ttu fusár gorér de, ‘Dustó, tuñi boiraitta hoor sára eré bútoke keéngori góillo?’ Manúc cwa ye honó zuwab di nó fare.

¹³ “Hétunot baáñcca ye háadem ókkol ore hoór de, ‘Ítar át téng bañdí, itaré baére andár ot félai dogói; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.’

¹⁴ “Kiyólla-hoilé dhaha toh boóut zon ore giyéh, montor hoozzon ore beh basílowa giyeh.”

Romi baáñcca re házana diiya
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Hétunot Féroci ókkol zai, Isá re kii bote Íbar hotá lói hol ot félai faribó híyan sólla goijjégoi.

¹⁶ Ítara nizor cárit tun ore Héruðiól or fúañti Íbar hañse diferái hoór de, “Ustat, añára zani de, Tuñi sóiyi hoó edde sóiyigori Allar rastar taalim doh. Tuñi maincé kii hoór forba no goró, kiyólla-hoilé Tuñi toh honókiyo re forók goró de náí.

¹⁷ Añára re hoósai, Tuñi kii báfo? Romi baáñcca† re házana doon zayes asé né náki náí?”

¹⁸ Montor Isá ye tarár hóraf niyot ore zani hoór de, “Ó munafék ókkol, tuáñra Añré entán gorór kiyá?”

¹⁹ Házana dee de héndilla ekkán Añré foicá dahó.” Tói tará Íbar re ekkán dinár aní diiyé.

²⁰ Íba ye tará re hoór de, “Yián har sóbi edde har nam?”

²¹ Tará Íba re hoór de, “Romi baáñccar.”

Tói Íba ye tará re hoór de, “Tóoile ziín baáñccar híin baáñcca re diiyo, aar ziín Allar híin Alla re diiyo.”

²² Híyan fúni tará taajup óigiyoi, aar Íba re eri giyyégoi.

Hañcor or baabute súwal
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Hé din Sadukái ókkol Isár hañse aiccé, Sadukái ókkole hañcor náí hoó, ítara aái Íba re ekkán súwal goijjé,

²⁴ ki hoilé, “Ustat, Muúsa ye hoiyé de, ‘Zodi honó manúc fuain sára morizagói,

tóoile ítar báí ottu ítar bou híba re biyá gorífelai nizor báí olla nosól foida gorá foribó.’

²⁵ Dóro, añárar bútoke háñt zon báí accíl. Foóila wa ye biyá gorí fuain sára morigiyói, hétolla íte nizor bou wóre báí olla rakígyoi.

²⁶ Héndilla hálot dusára, tisára ebbe hánto báí foijjonto óiye.

²⁷ Ahérit, mayafua wa yó morigiyói.

²⁸ Hé ísafe, hañcor or hale híba ítara hánto zon ottu har bou óibo? Kiyólla-hoilé híba re toh ítara beggúne biyá goijjíl.”

²⁹ Isá ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Tuáñra gollot ot asó, kiyólla-hoilé tuáñra toh no pak-kalam zano, aar no Allar kudurut zano.

³⁰ Kiyólla-hoilé hañcor or hale manúc ókkole no biyá goríbo aar no ítara re biyá díya zaybo, bólke ítara asman ot firistar dóilla beh óibo.

³¹ Mora ókkol zinda ówar baabute hoitó sailé, tuáñra kí Alla ye tuáñra re hoiyé de yián nó foró,

³² ‘Añí óilam de Ibrahim or Alla, Isahák or Alla edde Yakub or Alla’?‡Alla toh mora ókkol or Alla no, bólke zinda ókkol or éna.”

³³ Manúc cúne híyan fúinne rár, Íbar hé taalime taajup óigiyoi.

Ebbe doóñr hókum
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Zeñtté Féroci ókkole fúinne de, Isá ye Sadukái ókkol ore nizám márai raikké, ítara ekkán ot zoma óiye.

³⁵ Ítara ttu Córivot or ézzon aleme entán gorí bolla Íba re súwal gorér de,

³⁶ “Ustat, Tourat Córif ot hókum hon nán ebbe doóñr?”

³⁷ Isá ye yóggwa re hoór de, “ ‘Mabud tuáñrar Alla re nizor fura dile, fura zane, edde fura demake muhábbot goríba.’§

³⁸ Híyan óilde ebbe doóñr edde ebbe zoruri hókum.

³⁹ Ebbe zoruri hókum dui nombór or gán óilde, ‘Nizor atehañsór maincóre nizor dóilla muhábbot goríba.’*

⁴⁰ Hé hókum duníyan ot fura Córivot edde nobi ókkol or hotá loṭkaiya.”

† 22:17 Girík ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom raijor baáñcca ókkol or lokób. Hétolla iñyót Romi baáñcca ísafe estemal gorá giyeh deh. ‡ 22:32 Hízorot 3:6 § 22:37 Córivot-nama 6:5 * 22:39 Imami-ham 19:18

Mosihr baabute súwal
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Féroci gún ekkán ot zoma asé de októt, Isá ye ítara re ekkán súwal gorér de,

⁴² “Mosihr baabute tuáñrar buzá kii? Íba har Fua?”

Ítara Íba re hoór de, “Dawud or Fua.”

⁴³ Íba ye ítara re hoór de, “Tóoile Dawude keéngori Íba re Ruhr hédaiyote ‘Malik’ ðaikké? Íba ye toh endilla hoiyé,

⁴⁴ ‘Mabude añr Malik ore hoór de,

“Añr den ðák ottu boiyó,

zetókkal foijjonto Añi Tuáñr ducon ókkol ore

Tuáñr foor tole gorí nó felai.” †

⁴⁵ Tói Dawude Íba re ‘Malik’ ðaikké de óile, Íba keéngori Dawud or fua dé?”

⁴⁶ Íba re honókiye ehoór óu zuwab di nó fare, aar hé din lóti Íba re ar súwal gorí bolla honókiye hímmot no goittó.

23

Alem ókkol or edde Féroci ókkol or hélaf hotá
(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Baade Isá ye manúc or dol ore edde Nizor ummot ókkol ore hoór de,

² “Córiyot buzáidi bolla alem ókkol edde Féroci ókkol óilde Muúsar zagat.

³ Hétolla, ítara tuáñra re ziín goittó hoó, híin beggún goijjó edde mainno, montor ítara goré de híin no goijjó; kiyólla-hoilé ítara ziín hoó híin toh nize no goré.

⁴ Ítara bór-bór fuñzá ókkol bañdí maincór hañd or uore tulí déh, montor híin lari bolla ítara nize eggwá ooñl úddwa dito no saá.

⁵ “Ítara ziín goré híin maincóre dahái bolla beh goré; ítara toh pak-kalam or ayat leikká tabis ore ðoóñr góri bana, edde nizor fucák or hañrar doói lamba goré.

⁶ Ítara mela-cóbat barík zaga edde mujilíc-hána ókkol ot uñsol tokkar hadírat boító fosón goré,

⁷ ítara aró, bazare-bazare sólam feito, edde maincé ítara re ‘Rabbí, Rabbí’ hoói ðakilé fosón goré.

⁸ “Montor tuáñra re ‘Rabbí’ ðaha no baiyó; kiyólla-hoilé tuáñrar Ustat toh

eggwá éna, aar tuáñra beggún óilade báí báí.

⁹ Duniyait honókiyo re baf no ðakiyó; kiyólla-hoilé tuáñrar Baf toh ekgwá éna, zibá níki asman ot asé.

¹⁰ Tuáñra re ‘Sóddar’ dahá no baiyó, kiyólla-hoilé tuáñrar Sóddar toh ekgwá éna, Íba óilde Mosih.

¹¹ Lekin tuáñra ttu zee niki ebbe ðoóñr, íte tuáñrar háadem bonouk.

¹² Zee niki nizoré nize ðoóñr kúwala, ítare cóñro gorá zaybo; aar zee niki nizoré nize cóñro kúwala, ítare ðoóñr gorá zaybo.

Alem edde Féroci ókkol or uore Isár afsús

¹³ “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh maincór ttu asmani raijjo bon gorífeló; tuáñra nize yó no gólo aar zetará bútoore góilto sár ítara re yó góilto no doh.

¹⁴ Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé ek mikká ttu tuáñra toh rari ókkol or gór ókkol luṭ gorífeló, arek mikká ttu maincóre dahái bolla lamba-lamba dua goró. Hétolla tuáñra sañza bicí ðoóñr faiba.

¹⁵ “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh ezzon manúc ore tuáñrar dórmot aní bolla doijsa-doijsa edde zaga-zaga lamba sofór goró; aar zeñtte ezzon aní faro, héñtte tuáñra ítare nizor túaro dui gun zuzuki bano.

¹⁶ “Ó añdá foñt dahóya ókkol, tuáñrar uore afsús! Tuáñra hoó de, ‘Honókiye baitul-mukaddos or hosóm háile, kessú no; montor honókiye baitul-mukaddos or cúnar hosóm háile, híyan hámaha adai gorá foribó.’

¹⁷ Ó bekuf edde añdá ókkol! Hon nán bicí ðoóñr, cúna né náki cúna re pak-sáf goré de baitul-mukaddos?

¹⁸ Tuáñra yíán óu hoó de ki, ‘Honókiye kurbaní-gáñr hosóm háile, kessú no; montor honókiye híyan or uore asé de kurbanir hosóm háile, híyan hámaha adai gorá foribó.’

¹⁹ Ó añdá ókkol! Hon nán bicí ðoóñr, kurbaní ne náki kurbaní re pak-sáf goré de kurbaní-gáñr?

† 22:44 Zobur 110:1

20 Hétolla zee niki kurbani-gáñr hosóm há, íte kurbani-gáñr edde híyan or uore asé de híin beggún or beh hosóm há.

21 Aar zee niki baitul-mukaddos or hosóm há, íte baitul-mukaddos or edde híyan or bútoe táke de Íbar beh hosóm há.

22 Zee niki asman or hosóm há, íte Allar toktór edde híyan or uore zibá boiyé Íbar beh hosóm há.

23 “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh fudinar, masswá bahór or, edde zirar doc bák or ek bák doo, lekin Córiyot or* bicí dami hotá re, yáni insáf, rahám edde imandari re tuáñra bad difélo. Tuáñra ttu iín óu gorón accíl aar uúin óu bad no don accíl.

24 Tuáñra óilade añdá ókkol, zetará oinno zon ore foñt dahó, zetará eggwá masí re úddwa sái yore félaído, montor uñt gilifélo.

25 “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh fiyalar edde tálbason or baárdák sáf goró, montor híin or bútoe de tuáñra zulúm edde lalsí gorí faiyó de húine furaiya.

26 Ó añdá Féroci! Age fiyalar edde tálbason or bútor or dák sáf gorífelo, tói baárdák óu sáf óizayboi.

27 “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh endilla hobor or dóilla, ziín ore dóla gorá gíyeh. Híin baár ttu saité de cúndor, montor bútoe mora maincór áñdqi ókkol lói edde hárr dóilla hoñsara loi furaiya.

28 Héndilla tuáñra re yó, maincé baár ttu saité forhésgar deké, montor tuáñrar bútoe munaféki edde kuhame furaiya.

29 “Ó munafék alem ókkol edde Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh nobi ókkol or hobor ore banaituló, aar forhésgar manúc ókkol or hobor ore háñzo.

30 Aar tuáñra hoó de, ‘Zodi añára añárar bafdáda ókkol or októót tákitam, nobi ókkol ore kún gorí bolla añára ítarar fúañti córik no óitam.’

31 Héengori tuáñra nize nizor baabute gobá dó de, tuáñra óilade nobi ókkol ore kún goijjíl de ítarar fuain.

32 Yala zoo, tuáñrar bafdáda ókkole ziín cúru goijjíl, tuáñra híin furussat gorífelogoí.

33 “Ó háf or fuain háf ókkol! Tuáñra zuzuk or hókum ottu keéngori háriba?

34 Hétolla, fúno, Añí tuáñrar hañse nobi, giyani manúc, edde alem ókkol diferáir; tuáñra héntu hodún ore kún goríba edde kúruc ot díba, aar hodún ore tuáñrar mujilíc-hána ókkol ot coóñk maribá edde cóore-cóore loraibá.

35 Hétolla duniyaít zedún behosúr manúc ore kún gorá gíyeh, ítara beggún or zimmadar óiba de tuáñra, behosúr Abel or lou wóttu lóti Berekaíyos or fua Zakaríyahr lou foijjonto, zibá re tuáñra kurbani-gáñr edde baitul-mukaddos or mazémaíjja kún goijjíla.

36 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, híin beggún or zimmadar óibo de e nosól.

Jerúsalem or uore afsús

(Luk 13:34-35)

37 “Jerúsalem, ó Jerúsalem, tui zee niki nobi ókkol ore kotól gorós edde zetará re tor hére diferá gíyeh ítara re cíl or dola maros. Kuúñri-kurá ye zendilla nizor sóo ókkol ore yíbar fak or bútoe zoma gorí raké, héndilla tor fuain dore zoma gorí rakí bolla Añí hotó bar saiyí de asé, montor tuáñra híyan nó soó.

38 Fúno, tuáñrar gór tuáñrar suk or muúntu sáragor óizayboi.

39 Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, tuáñra Añré otókkal ar no dekíba zetókkal tuáñra nó hoó de, ‘Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér.’ ”†

24

Baitul-mukaddos dónco ówar agun hotá *(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

1 Isá baitul-mukaddos ottu neeli zaargói, héñtte Íbar cárit tun Íbar hañse aiccé, Íba re baitul-mukaddos or billíng ókkol dahái bolla.

2 Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra iín beggún dekór né? Añí tuáñra

* 23:23 Maáni Tourat Córif yáto Muúsar Tourat † 23:39 Zobur 118:26

re sóiyi hoóir, eṛé eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no tákibo, híin fottí ekgwá re félaidiya zaybo.”

Kiyamot or alamot ókkol
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Isá Zaitun Faár or uore boiṛá accíl de októt, cárit tune Íbar hañse aiddone aái hoór de, “Añára re hoóna, híin hoñtté óibo dé? Tuñí aibár edde duniyai ahéri óibar alamot kii óibo?”

⁴ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Saiyó, honókiye zen tuáñra re gollot ot no loiza.

⁵ Kiyólla-hoilé boóut zone Añr name aái hoibó de, ‘Añí óilam de Mosih,’ ítara boóut zon ore gollot ot loizaybói.

⁶ Tuáñra laráir abas edde laráir hóbora-hóbori ókkol fúniba; hóboroddar, no ḍooraiḇá, kiyólla-hoilé híin ówar zorur, montor híyala yó ahérot óibo de no.

⁷ Ek koume arek koun or ulḍa edde ek raijjo ye arek raijor ulḍa tíyaibo, aar zaga-zaga raṭ ókkol edde búsal ókkol óibo.

⁸ Lekín híin beggún óilde siríf, fua hálas óibar cúrur duk ókkol or ḍóilla.

⁹ “Héñtte maincé tuáñra re tokolif di bolla dóridibo, aar tuáñra re marifélaibo; Añr lla bouli tuáñra re tamám koun ókkole nafórot goribo.

¹⁰ Héñtte boóut zon iman ottu fissá maribó; ítara ezzon ore ezzone dóridibo, edde ezzon ore ezzone nafórot goribo.

¹¹ Aar boóut misá nobi ókkol urí, boóut zon ore gollot ot loizaybói.

¹² Bedini ókkol barízayboi de hétolla, beec maincór muhábbot homi zayboi.

¹³ Montor zee niki ahéri foijjonto bordac gorí tákibo, íte beh nejat faibo.

¹⁴ Aar tamám koun ókkol or hañse gobá ó fán asmani raijor kúchóbor fura duniyait tobolik gorá zaybo, tói baade beh ahérot aibó.

Doóñr mosibot
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Ḍániyel nobir duara hoóil de hé bicí hótara jiníc ziyáne nafak goré, *híyan ore zeñtté tuáñra pak zagat tíyaiya dekíba—foróya ye buzó—

¹⁶ héñtte zetará Yohúdiyát tákiba, ítara ttu faár ot dáizagoi foribó.

¹⁷ Zee niki gór or sád or uore asé, ítara ttu nizer gór or bútotu kessú looi bolla lamat no lama foribó.

¹⁸ Aar zee niki kítit asé, ítara ttu nizer saddor looi bolla waafes nu aá foribó.

¹⁹ Montor hé din ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or maa ókkol olla bicí afsús or hálot óibo.

²⁰ Dua goró, zeéne tuáñra ttu cítkhale yáh ebaadot-or-din dáizagoi no fore.

²¹ Kiyólla-hoilé héñtte ettór ḍoóñr mosibot óibo, zendilla duniyair foidayecir héñtte lóti aijjó óiye de náí, aar abar no yó óibo.

²² “Zodi hé din híin homaidiya no zayto, tóoile honókiye no basitó; montor Allar basíloiya bonda ókkol olla bóuli din híin homaidiya zaybo.

²³ Héñtte zodi honókiye tuáñra re eén hoó, ‘Soó, Mosih eṛé asé!’ yáto ‘Uré asé!’ híyan ekin no goijjó.

²⁴ Kiyólla-hoilé misá Mosih ókkol edde misá nobi ókkol uríbo, aar ítara ḍoóñr-ḍoóñr illayi-nicán ókkol edde taajuippa harhána ókkol daháibo, maincóre gollot ot loizai bolla, farilé Allar basíloiya bonda re úddwa.

²⁵ Saiyó, Añí tuáñra re age lóti hoóidiyi.

²⁶ “Hétolla zodi maincé tuáñra re eén hoó, ‘Soó, Íba moidan zagat asé!’ tuáñra baáre no neello, aar zodi eén hoó, ‘Soó, Íba bútor or kamárat asé!’ híyan ekin no goijjó.

²⁷ Kiyólla-hoilé zendilla fuk ottu bijili somkilé fosím foijjonto foór óizagoi, Manúc or Fuar aá yó héndilla beh óibo.

²⁸ Mora lac zeṛé, hére toh hóun ókkol zoma óibo.

Manúc or Fuar aá
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Montor hé din ókkol or mosibot fúrai mottor

beil andár óizayboi,

aar sane foór no dibo;

asman ottu tara ókkol forizaybói,

aar asmani jiníc ókkol tóttoraibo.†

³⁰ “Héñtte asman ot Manúc or Fuar nicán dahá zaybo, hé októt duniyair tamám háandan ókkole ferecani zahér goribo, aar ítara dekíbo de, Manúc or Fua

* 24:15 Ḍániyel 9:27; 11:31; 12:11 † 24:29 Yesáyah 13:10; 34:4 ‡ 24:30 Ḍániyel 7:13-14.

kudurut edde doóñr mohímar sáañte asman or miyúlar uottú aiyér.‡

³¹ Aar Íba ye eggwá doóñr cíañr abas diyabai Nizor fírsta ókkol diferáibo, aar ítara duniyair ek matá ttu arek matá foijjonto zai sairómikka ttu Íbar basíloiya bonda ókkol ore ekkán ot zoma goríbo.

Duñir-gas ottu meésal
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Duñir-gas ottu meésal loo: zeñtté duñir-gas or dèeila hórot ói fata neele, tuáñra zanizogói de, hóran dáke.

³³ Héndilla tuáñra yó, zeñtté iín beggún dekíba, héñtte buzíba de, Manúc or Fua dáke, ebbe dorozat.

³⁴ Añí tuáñra re sóiyi hoóir, iín beggún fura nó óiyo foijjonto e nosól bilkúl no fúraibo.

³⁵ Asman zobin toh zari no tákibo, montor Añr hotá hámica zari tákibo.

Honókiye no zane de din edde októ
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Lekin hé din edde októ aibár baabute honókiye no zane, asman or fírsta ókkole yó no zane, aar Fua ye yó no zane, siríf Bafe beh zane.

³⁷ Manúc or Fua aibár októ undilla óibo zendilla nobi Nuhr din ókkol ot óoil.

³⁸ Zendilla hé din ókkol ot tuwán óibar age, zetódin Nuh kicít nó uré hétodin foijjonto manúc ókkole háafiya gorát, biyá gorát edde, biyá diyat accíl,

³⁹ aar tuwán aái ítara beggún ore bácai nó loiza foijjonto ítara kessú hoi nó fare, Manúc or Fua aibó de híyala yó héndilla beh óibo.

⁴⁰ Héñtte dui zon manúc bil ot óibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad diya zaybo.

⁴¹ Duwá mayafua ye ekkú fúañti sakki gúraibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad diya zaybo.”

⁴² Hétolla seton táko, kiyólla-hoilé tuáñra toh no zano tuáñrar Malik hon din aibó.

⁴³ Lekin yíán zanilo de ki, zodi gór or giróse sur raitta hotúnot aibó de zanító, tooile yóggwa seton tákito aar nizor gór ore bañgito no dito.

⁴⁴ Hétolla tuáñra yó toiyar táko, kiyólla-hoilé Manúc or Fua tuáñra no táaro de októ beh aibó.

Biccácdar goóur edde beiman goóur
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Tooile eén biccácdar edde buddíman goóur hon asé, zaré ítara giróse nizor gór or oinno goóur ókkol or uore zimmadar banaiyé, ítara re ÷aim or uore hána dii bolla?

⁴⁶ Mubarek goóur ubá zaré nizor giróse waafes ailé ham híin gorér de lootfa.

⁴⁷ Añí tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye nizor tamám cómbottir uore ítara zimmadar banaibó.

⁴⁸ Lekin zodi hé goóur gwá hóraf ó, aar nizor dile-dile endilla hoó, ‘Añr girós aité boóut deri asé,’

⁴⁹ aar íte sáañti goóur ókkol ore marat dore edde nicákur ókkol or fúañti háafiya goré,

⁵⁰ tooile hé goóur gwar girós eén din ot aibó, ze din íte yóggwa aibó de no táare, edde eén októ aibó, ze októ íte hoi no fare.

⁵¹ Tói yóggwa ye ítara hañi hán-hán gorífelaibo edde munafék ókkol or hére cámil goríbo; hére hañdahañi edde date dat kirkirani óibo.

25

Doc zon abiyáta mayafuar meésal

¹ “Hé októ asmani raijjo undilla doc zon abiyáta mayafuain dor dóilla óibo, zetará nizor-nizor serak looi dulá llói milto neeillé.

² Ítarar bútoe fañs zon accíl bekuf, aar fañs zon accíl salák.

³ Bekuf fúne ítarar serak loigiyé, lekin fúañti battí tel nó loiza;

⁴ montor salák kúne ítarar serak or fúañti fořot gori battí tel loigiyé.

⁵ Dulá aité zettót deri ór, ítara beggún zúri-zúri gúm ot forigiyói.

⁶ “Adá raitta hére eggwá uzor fúna gíyeh de, ‘Soó, dulá aiyér; íba llói milto neelo.’

⁷ “Hétunot abiyáta mayafuain ítara beggún urí nizor-nizor serak nal gorát doijje.

⁸ Bekuf fúne salák kún ore hoór de, ‘Tuáñra ttu añára re kessú tel doóna, kiyólla-hoilé añárar serak nifízargoi.’

⁹ “Salák kúne zuwab der de, ‘Tel asé de híin lói añára lla edde tuáñra lla no

kulaitó fare. Yárbodol zai besoya ókkol ottu tuáñra lla kini anógoi.'

10 "Baade zeñtté ítara tel kinto giyyégoi, dulá foóñiccegai; tói zetará nal ói accíl, ítara íbar fúañti boirat or melat góilloi; aar duwar gán bañdífela gíyeh.

11 "Hotukkún baade abiyáta mayafuain uitará yó aiccé, aar hoór de, 'Malik, ó Malik, añára lla duwar gán kúlona.'

12 "Montor íba ye zuwabe hoór de, 'Añí tuáñra re sóiyi hoóir, añí tuáñra re no siní.'

13 "Hétolla seton táko, kiyólla-hoilé tuáñra toh hé din yáh októ no zano.

Tin zon goóur or meésal (Luk 19:11-27)

14 "Kiyólla-hoilé asmani raijjo toh ezzon sofór ot zaar de manúc or ñóilla, zibá ye nizor goóur ókkol ore matai nizor cómbotti beggún ítara re gosáidiye.

15 Yóggwa ye ítarar kabiliyot mozin, ítara ezzon ore fañs ázar ñiañ diiyé, ar ezzon ore dui ázar ñiañ diiyé, edde ar ezzon ore ek ázar ñiañ diiyé. Baade yóggwa nizor sofór ot giyyégoi.

16 Zee niki fañs ázar ñiañ faiyé, íte toratori zai hín lói códori gorí aró fañs ázar hamaiyé.

17 Héndilla zee niki dui ázar faiyé, íte yó hín lói aró dui ázar hamaiyé.

18 Montor zee niki ek ázar faiyé, íte zai yore merit gañt kurí ítar malik or hé ñiañ lukai eijjé.

19 "Boóut din baade goóur gún or malik aái yore ítara ttu ísaf lowat doijje.

20 Zee niki fañs ázar ñiañ faáil, íte aró fañs ázar aní hoór de, 'Malik, tuñí añré fañs ázar diíla. Soó, añí aró fañs ázar ñiañ hamaiyí.'

21 "Tói malike ítare hoór de, 'Cabác, gom edde biccácdar goóur! Tui hom jiníc ot imandari daháiyos, hétolla añí toré bicí siz or uore zimmadar banaiyúm. Ai, tor malik or kúcit cámil ógai.'

22 "Héndilla zee niki dui ázar ñiañ faáil, íte yó aái hoór de, 'Malik, tuñí añré dui ázar ñiañ diíla. Soó, añí aró dui ázar ñiañ hamaiyí.'

23 "Tói malike ítare hoór de, 'Cabác, tui gom edde biccácdar goóur! Tui hom jiníc ot imandari daháiyos, hétolla añí toré bicí

siz or uore zimmadar banaiyúm. Ai, tor malik or kúcit cámil ógai.'

24 "Tarfore zee niki ek ázar ñiañ faáil, íte aái hoór de, 'Malik, añí zani de tuñí hora manúc; tuñí toh zeřé nó lago héntu hařo, aar zeřé bis nó cíñro héntu dola goró.

25 Hétolla añí ñoore zai yore tuáñr ñiañ iín meřir bútoore lukai eijjílám. Soó, ótiya tuáñr ñiañ.'

26 "Ítar malike ítare zuwabe hoór de, 'Tui hóraf edde alciya goóur! Tui toh zainti, añí zeřé nó lagai héntu haři deh, aar zeřé bis nó cíñri héntu dola gorí deh.

27 Tóoile tor ttu añr ñiañ gún benggót óile rakón accíl, tói añí aái yore añr ñiañ gún cút or fúañti waafes faitam.'

28 "Tuáñra ítar ttu ñiañ gún loifélai, zar ttu niki doc ázar ñiañ asé ítare diifélo.

29 Kiyólla-hoilé zar ttu asé, yóggwa re aró diiya zaybo, aar yóggwa ttu ódorbaára tákibo; montor zar ttu náí, yóggwa ttu asé de hín úddwa loiféla zaybo.

30 Yala e behazor goóur itaré baáre andár ot félai dogói; hére hañdahari edde date dat kirkirani óibo.

Ahérot or bisar

31 "Zeñtté Manúc or Fua Íbar mohímaye aibó aar fírista beggún Íbar fúañti óibo, héñtte Íba Nizor mohímar toktót boibó.

32 Tamám koum ókkol ore Íbar muúntu zoma gorá zaybo; aar Íba ye manúc beggún ore dui dol goríbo, zendilla sóol soroya ye sóol ottu bérasóol ore alok gorífele.

33 Íba ye bérasóol lun ore Íbar den ñáikka goríbo, montor sóol lun ore ban ñáikka.

34 "Baade Baáñcca ye Íbar den ñák or gún ore hoibó de, 'Aiyó, Añr Baf or rahámot faiya manúc ókkol, tuáñra raijjo miras loogái, ziyán duniyair foidayecir héñtte lóti tuáñra lla toiyar raká gíyeh.

35 Kiyólla-hoilé Añí búka accílám, tuáñra Añré hána diíla; Añí tiráci accílám, tuáñra Añré faní diíla; Añí forbáci accílám, tuáñra Añré zaga diíla;

36 Añí biyossor accílám, tuáñra Añré hoor diíla; Añí biyaraimma accílám, tuáñra Añré kermos goijjíla; Añí ziyól ot accílám, tuáñra añré saító aiccíla.'

37 “Hétunot hé forhésgar gúne Íba re zuwabe hoibó de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka deki hána diiyí deh, yáto tiráci deki faní diiyí dé?’

38 Añára hoñtté tuáñre forbáci deki zaga diiyí deh, yáto biyossor deki hoor diiyí dé?’

39 Añára hoñtté Tuáñre biyaraimma deki kermos goijjí deh, yáto ziyól ot deki saitó giyí dé?’

40 “Hétunot Baañcca ye itara re zuwabe hoibó de, ‘Añi tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra Añr e báiboináin dor bútotu ebbe niróc ezzon ore úddwa ziyán goijjíla, híyan Añré beh goijjó.’

41 “Baade Íba ye Íbar ban ďák or gún ore hoibó de, ‘Ó laánoitta manúc ókkol, tuáñra Añr héntu dur ói ofúrani ooin ot zoogói, ziín Ibilíc edde ítar fírasta ókkol olla toiyar gorá gíyeh;

42 kiyólla-hoilé Añi búka accílam, montor tuáñra toh Añré hána nó doo; Añi tiráci accílam, montor tuáñra Añré faní nó doo;

43 Añi forbáci accílam, montor tuáñra Añré zaga nó doo; biyossor accílam, montor tuáñra Añré hoor nó doo; biyaraimma accílam edde ziyól ot accílam, montor tuáñra Añré saásita nó goró.’

44 “Hétunot itara yó Íba re zuwabe hoibó de, ‘Malik, añára hoñtté Tuáñre búka, tiráci, forbáci, biyossor, biyaraimma yáh ziyól ot deki hédmot nó gorí dé?’

45 “Íba ye itara re zuwabe hoibó de, ‘Añi tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra Añr e báiboináin dor bútotu ebbe niróc cwa re úddwa ziyán nó goró, híyan Añré beh nó goró.’

46 “Ítara ofúrani sáñza fai bolla zaibo, montor forhésgar gún ofúrani zindigit gólibo.”

26

Isá re marifélaibar sólla
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Yoh 11:45-53)

1 Zeñtté Isá ttu hotá hín beggún hoiyá óiye, Íba ye Nizor cárit tun ore hoór de,

2 “Tuáñra toh zano, dui din baade Azadir-id óibo, aar Manúc or Fua re kúruc ot dí bolla dóridiya zaybo.”

* 26:11 Córíyot-nama 15:11.

3 Hé októt doóñr imam ókkol edde manúc or murubbi ókkol, Káiyafas hoó de boro imam or mohól ot zoma óiye;

4 aar mili sólla goijjí de, Isá re zuitégori dórifelai zane mariféla bolla.

5 Montor itara hoór de, “Id or októt no, manúc or bútoire úrussul óitofare.”

Betániya farat Isár uore añtor ďálidiye
(Mak 14:3-9; Yoh 12:1-8)

6 Isá zeñtté Betániyat máze kurus biyaraimma Sáimon or gór ot accíl,

7 hére eggwá mayafua ye fúañti fattór or háñrit góri bicí moóngga añtor looi Íbar hañse aiccé, aar Isá hána háito boiccé de októt híba ye añtor gún Isár matát ďálidiye.

8 Cárit tun ottu híyan deki gom nó lage, aar hoór de, “Ín borbad kiyá diféler?”

9 E añtor gún de boóut ŧiañ di besi gorif ókkol ore diifélaí faitto.”

10 Montor Isá ye híyan zani fari itara re hoór de, “Tuáñra mayafua wa re ferecan kiyá gorór? Ibáh ye Añr bálaí éna goijjí.

11 Gorib ókkol toh tuáñrar fúañti nitti asé,* montor Añré tuáñra nitti no faiba.

12 Ibáh ye Añr gaat añtor ďálidiye de híyan óilde ibáh ye Añré dohón olla toiyar gorí bolla goijjí deh.

13 Hétolla Añi tuáñra re sóiyi hoóir, fura duniyait zeřé-zeřé e kúchóbor tobolik gorá zaybo, e mayafua wa ye ziyán goijjí híyan ore yó ibáhr yadgari ísafe hére-hére howá zaybo.”

Isá re dóridi bolla Yohúdah razi
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Hétunot baró zon cárit tun ottu ezzon, zar nam niki Yohúdah Iskáriyet, íte doóñr imam ókkol or hére giyí,

15 aar hoór de, “Zodi Isá re tuáñrar át ot dóridi, tuáñra añré kii diiba?” Baade itara ítare tiríc cwa rufar ŧiañ goni diiyé.

16 Hé októt lóti íte Isá re dóridi bolla moukar talac ot accíl.

Cárit tun or fúañti Azadir-id or hána
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

17 Cúřar-sára Ruřir-id or foóila din, cárit tune Isár hañse aái fusár gorér de, “Tuáñr ttu hondilla monehoór, Tuñi hái faro fán añára Tuáñr lla Azadir-id or hánar toiyari hořé goittám?”

18 Íba ye hoór de, “Tuáñra cóor ot fólona hère zoo,” yóggwa re hoibá de, “Ustate hoór de, ‘Añr októ ðáke; Añí Añr cárit tun or fúañti tuáñr gór ot Azadir-id goriyum.’”

19 Tói cárit tune Isá ye ítara re hókum díye de mozin gorí, Azadir-id or hánar toiyari goijjé.

20 Baade zeñtté háñz óiye, Isá baró zon cárit tun or fúañti hána háito boiccé.

21 Ítara háar de októót Íba ye hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra ttu ezzone Añré dóridibo.”

22 Hétunot ítara bicí ferecan ói zonfoti Íba ttu fusár gorér de, “Malik, íte bilkúl añí no de no né?”

23 Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Zee Añr fúañti hoddát át ðáler, íte óilde zee niki Añré dóridibo.”

24 Manúc or Fua toh Íbar baabute zendilla leikká asé héndilla éna zaar; montor afsús manúc uitar uore zar duara Manúc or Fua dóra háibo. Manúc íte toh zormo no óito bóuli ítar lla gom accíl.”

25 Hétunot Yohúdah, zee niki Íba re dóridibo íte hoór de, “Rabbí, íte honó añí né?” Isá ye ítara hoór de, “Tui nize híyan hoóifelayos.”

Cárit tun or fúañti Isár ahéri hána (Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kór 11:23-25)

26 Ítara háar de októót, Isá ye ruṭi looi Alla re cúkuriya goijjíl, aar bánghi cárit tun ore dii hoór de, “Looi hoo; yían Añr gaa.”

27 Tarfore Íba ye fiyala looi Alla re cúkuriya goijjíl, aar ítara re dii hoór de, “Tuáñra beggúne entú hoo;

28 kiyólla-hoilé iín óilde noya razinama lla Añr lou, ziín ore boóut kiyé guná maf fai bolla ðálidium.

29 Añí tuáñra re hoóir, ehón ottu lóti e anggur or roc iín Añí ar na háiyum, otódin zetódin foijjonto tuáñrar fúañti Añr Baf or raijot noya gori ná háí.”

30 Yárbaade ítara eggwá seér gaái, neeli Zaitun Faár ot giyyói.

Fitore inkar gorár baabute Isár agun hotá (Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Yoh 13:36-38)

31 Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Aijja raitta Añr zoriya tuáñra beggún or dil ot

cóok aibó aar dáibagoi; kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé, ‘Añí sóol soroya re marifélaikum, tói zák or sóol beggún cíñraciñttá óizayboi.’†

32 Lekin Añré zinda gorá zay baade, Añí tuáñrar age Galil ot zaiyum.”

33 Fitore Íba re zuwabe hoór de, “Tuáñr zoriya beggúne iman ottu zailé yo, añí honódin no zaiyum.”

34 Isá ye íba re hoór de, “Añí toré sóiyi hoóir, aijja raitta ratakurá bak dibar age, tui Añré tin bar inkar goríbi.”

35 Fitore Íba re hoór de, “Zodi añr ttu Tuáñr fúañti mora fore yó, añí Tuáñre inkar no goijjúm.” Héndilla cárit beggúne hoiyé.

Getsámani bagan ot Isár dua (Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Yárbaade Isá ítara re looi ekkán zagat giyyé, ziyán ore Getsámani hoó. Baade Íba ye cárit tun ore hoór de, “Añí woónt zai dua goijjúmboi, tuáñra iñyót boói táko.”

37 Íba ye fúañti Fitor ore edde Zebedair fua duní wa re loigiyé, aar hère Íba ttu ocánti edde bicí ferecan lagat doijje.

38 Hétunot Íba ye ítara re hoór de, “Bicí ocántiye Añr foran neelizaytói sár. Tuáñra iñyót táki Añr fúañti seton táko.”

39 Baade Íba héntu ekkágori muúmmikka zai, uúñtoi fori dua gorér de, “Ó Añr Baf, zodi ói faille, e duk-mosibot or fiyala yibá Añr ttu dur óuk; montor toóu Añr moncá mozin no, bólke Tuáñr moncá mozin óuk.”

40 Baade Íba cárit tun or hère aái ítara re gúm ot loot faiyé. Íba ye Fitor ore hoór de, “Tuáñra Añr fúañti ek gónḡa úddwa seton táki no faroór dé?”

41 Seton táko aar dua goró, zeéne entán ot no foro; becók ruh ttu monehoór, montor jisím komzur deh.”

42 Íba ye dusárabar zai endilla dua gorér, “Ó Añr Baf, Añí na háile zodi e fiyala yibá Añr ttu dur no, tooile Tuáñr moncá fura óuk.”

43 Íba aái ítara re abar gúm ot loot faiyé, kiyólla-hoilé ítarar suk gúme bór óigilgoi.

† 26:31 Zakaríyah 13:7

⁴⁴ Íba ye ítara re abar erizai ekí dóilla hotá hoói tisárabar dua goijjé.

⁴⁵ Baade Íba cárit tun or hére aái ítara re hoór de, “Tuáñra aijjó gúm ot edde aram gorát asó dé? Soó, októ aáigiyo, Manúc or Fua re gunágar ókkol or át ot dórídiya zaybo.

⁴⁶ Uṙó, zaigói. Soó, Añré dórídoya dake foóñiccegai.”

Isár gereftari

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Íba ye hín hoór de októ, Yohúdah foóñiccegai, zee niki baró zon cárit tun ottu ezzon. Ítar fúañti doóñr ek dol manúc toluwar edde larí-cúra looi aiccé, zetará re diferáiyé de óilde doóñr imam ókkole edde manúc or murubbi ókkole.

⁴⁸ Zee niki Íba re dóri dér, íte tará re endilla hoói ekkán nicán díyl, “Añí zibá re appá diyum, manúc Íba; Íba re gereftar gorífelaiyo.”

⁴⁹ Yohúdah éhon Isár íñyot aái hoór de, “Rabbí, assalamu alaikum!” Héen hoói Íba re appá díye.

⁵⁰ Isá ye ítare hoór de, “**Douós, tui ziyán olla aiccós híyan gor.**”

Éhon ítara aái Isá re dóri gereftar gorífelaiye.

⁵¹ Hétunot Isár fúañti accíl de ítara ttu ezzone nizor toluwar neelaiye, aar híyan solai boro imam or gulam or han harífelaiye.

⁵² Isá ye íba re hoór de, “**Tor toluwar daf ot gólai er; kiyólla-hoilé zetará oinno zon or uore toluwar sola, ítara beggún toluware beh moribó.**

⁵³ **Tui ki no zanos, zodi Añí Añr Baf ore aros gorí Íba ye Añré éhon-éhon ázar-ázar fírísta ókkol fóous or dóilla góri diferáibo dé?**

⁵⁴ **Lekin héen óile, endilla ówa foribó hoiyé de pak-kalam or hé hotá keéngori fura óibo?**”

⁵⁵ Hé októ Isá ye manúc or dol lwá re hoór de, “**Tuáñra dahanit dóitto aiccó fángori toluwar edde larí-cúra lói Añré gereftar goittó neeilló dé? Añí toh fottí din baitul-mukaddos ot boói taalim**

ditam, aar héñtte de Añré gereftar nó goró.

⁵⁶ **Lekin iín beggún etollá óiye, zeéne nobi ókkole leikké de pak-kalam or hotá híin fura óizagoi.**” Hétunot cárit beggúne Íba re eri dáí giyégoi.

Fótuayi-mujilíc or muúntu Isá

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Zetará Isá re gereftar goijjé ítara Íba re boro imam Káiyafas or hañse loigiyói, zeṙé alem ókkol edde murubbi ókkol zoma óiye.

⁵⁸ Fitor duré-duré táí Íbar fisé-fisé boro imam or urán or héddur foijjonto giyé, aar kii-kii ó sai bolla bútoṙe góli faáradar ókkol or fúañti boói táikke.

⁵⁹ Doóñr imam ókkole edde fótuayi-mujilíc tía ye Isár ulḁa misá gobá tuwat accíl, zeéne ítara Íba re zane marifélaí fare.

⁶⁰ Boóut zone misá gobá díto muúmmikka ailé yo, toóu háre de héndilla honó gobá nó faa.

Lekin fore dui zon manúc muúmmikka aiccé,

⁶¹ aar hoór de, “E manúc cwa ye hoiyé de, ‘Añí Allar baitul-mukaddos báñgifelai, híyan tin din or bútoṙe abar banaidí faijjum.’ ”

⁶² Hétunot boro imame tía ye Isá re hoór de, “Tuñí honó zuwab no díba? Manúc itará Tuáñr ulḁa iín kii gobá dér?”

⁶³ Montor Isá nizám mári táikkil.

Boro imame Íba re hoór de, “Tuñí añára re zinda Allar hosóm hái hoó sái, Tuñí Allar Fua Mosih de ói ne?”

⁶⁴ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Tuñí nize toh híyan hoóifelaiyo. Toóu Añí tuáñra re hoóir, yarbaade tuáñra dekíba, Manúc or Fua Alla Tálar den dák ottu boirá asé edde asman or miyúlar uore góri aiyér.**”‡

⁶⁵ Hétunot boro imame nizor gair or hoor fári hoór de, “Íba ye kuféri goijjé! Añára ttu ar kii gobá lager dé? Tuáñra toh ehón Ibár kuféri fúinno;

⁶⁶ tuáñrar rai kii?”

Ítara zuwabe hoór de, “Íba moot or laayek!”

‡ 26:64 Zobur 110:1; Dániyel 7:13.

⁶⁷ Baade ítara Íbar muk ot sép maijjé edde Íba re gúca maijjé; ar hodúne Íba re suwar mari

⁶⁸ hoór de, “Héy Mosih, añára re antas gorí hoósai, Toré hone maijjé?”

Isá re Fitor or inkar
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Héñtte Fitor baáre urán ot boirá accíl, aar eggwá bañdi mayafua aái íba re hoór de, “Tuñi yó toh Galil or Isár fúañti accíla!”

⁷⁰ Montor íba ye ítara beggún or muúntu endilla hoói inkar gorídiye, “Tuñi kiyór baabute hoór añi no zani.”

⁷¹ Zeñtte íba baáre baandát giyyé, ar eggwá bañdi mayafua ye íba re deki, hére asé de ítara re hoór de, “E manúc cwa Isá Nasárir fúañti accíl.”

⁷² Montor íba ye hosóm hái endilla hoói abar inkar gorídiye, “Añi manúc Íba re no siní.”

⁷³ Hotún baade ðake tíyai asé de manúc cúne aái Fitor ore hoór de, “Sóiyi tuñi yó tarár bútotu ekzon; kiyólla-hoilé tuáñr zobane úddwa tuáñre dóra dér.”

⁷⁴ Hétunot Fitore hosóm hái hoór de, “Añr uore laánót óuk zodi añi misá hotá hoóir de óile; añi manúc Íba re no siní!”

Baade éhon-éhon ratakurá bak diyé.

⁷⁵ Hétunot Fitor ottu Isá ye hoóil de hotá monot uitté, ki hoilé, **“Ratakurá bak dibar age tui Añré tin bar inkar goríbi.”** Baade íba baáre neeligói kúb hañdat doijje.

27

Filat or muúntu Isá
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Yoh 18:28-32)

¹ Zeñtte biinna óiye, ðoóñr imam ókkol edde manúc or murubbi beggúne mili sólla goijjé de, Isá re zane marifélai bolla.

² Baade ítara Íba re bañdí loizai hákim Filat ore gosáidiye.

Yohúdahr moot
(Ham 1:18-19)

³ Zeñtte Yohúdah, zee niki Isá re dóridiye, íte deikké de Íba lla moot or hókum óiye, hétunot íte bicí afsús hái tiríc cwa rufar foicá gún ðoóñr imam ókkol ore edde murubbi ókkol ore fíraidi

⁴ hoór de, “Añi behosúr manúc cwa re marifélai bolla dóridi guná goijjíl.”

Montor ítara hoór de, “Tóoile añárar kii óiye? Híyan tui buzós.”

⁵ Hétunot íte rufar foicá gún baitul-mukaddos or bútoe melámari giyyégoi, aar zai nizoré nize fáñci háifelaiye.

⁶ Ðoóñr imam ókkole rufar foicá gún looi hoór de, “Íin baitul-mukaddos or baccót rakón zayes no, kiyólla-hoilé íin lou wór dam.”

⁷ Baade ítara biyasana gorí, bidecótta ókkol olla hoborostán banai bolla hé rufar foicá gún lói Kuáñijjar Zobin nán kinné.

⁸ Hétolla hé zaga gán ore aij foijjonto Lou wor Zaga hoói ðake.

⁹ Híyane, nobi Yarmíyahr duara howá gíyl de yíán fura óiye, “Ítara hé tiríc cwa rufar foicá gún loiyé, híin óilde Ubár dam, zibár dor Boni Isráil ókkole tík goijjíl;

¹⁰ aar ítara híin ore Kuáñijjar Zobin nán kinat estemal goijjé, zendilla Mabude añré hókum díye.”*

Filate Isá re súwal goijjé
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Yoh 18:33-38)

¹¹ Isá hákim Filat or muúntu tíyai accíl, hákime Íba ttu fusár gorér de, “Tuñi Yohúdi ókkol or Baáñcca níki?”

Isá ye yóggwa re hoór de, **“Ói, tuñi hoór de héndilla.”**

¹² Montor ðoóñr imam múne edde murubbi gúne Íba re elzam lagat accíl de októt, Íba ye honó zuwab nó déh.

¹³ Hétunot Filate Íba re hoór de, “Tuñi no fúnor níki itará Tuáñr ulða hodún gobá dér?”

¹⁴ Montor Íba ye yóggwa re ekkán elzam or úddwa zuwab nó de, hétolla hákim ebbe taajup óigiyoi.

Isá re marifélaibar hókum
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Yoh 18:39—19:6)

¹⁵ Hákim or niyom óilde, fottí Azadir-id or októt maincé ze hodi re hálas gorídito hoó hé hodi re hálas gorídon.

¹⁶ Hé októt ítara ttu ézzon nam hóraf mocúr hodi accíl, zar nam Bárabba.

* 27:10 Zakaríyah 11:12,13; Yarmíyahr 19:1-13; 32:6-9.

17 Hétolla, zeñtté manúc ókkol zoma óiye, Filate itara ttu fusár gorér de, “Tuáñra ttu añré haré tuáñrar hañse hálas gorídiya baitó monehoór, Bárabba re né, náki Isá re, zibá re Mosih hoó?”

18 Kiyólla-hoilé Filate zainto de, Yohúdir neta ókkole Isá re yóggwar hañse háSOROT góri gosáidiye deh.

19 Filat bisar or toktór uore boói accíl de októT, yóggwar bou wé yóggwar hañse hóbor foóñsaiye de, “Hé behosúr Manúc cwa re kessú no goríyo, kiyólla-hoilé gel de raitta añí cóppon ot Íbar zoriya bicí duk faiyí.”

20 Lekin doóñr imam ókkole edde murubbi ókkole manúc or dol ore uskaidiyé de, Bárabba re magi bolla aar Isá re marifélaito hoi bolla.

21 HáKime abar itara re hoór de, “E duní zon ottu tuáñra ttu añré haré hálas gorídiya baitó monehoór?”

Ítara hoór de, “Bárabba re.”

22 Filate itara re hoór de, “Tóoile Isá, zibá re Mosih hoó, Íba re añí kii goittám?”

Ítara beggúne hoór de, “Íba re kúruc ot dífelo!”

23 Montor yóggwa ye hoór de, “Kiyá, Íba ye kii bura goijjé dé?”

Toóu itara aró guzori-guzori endilla howát accíl, “Íba re kúruc ot dífelo!”

24 Baade Filate dekér de, yóggwa ye kessú gorí no farer, bólke úrussul cúru óizargoi, hétunot yóggwa ye faní looi manúc ókkol or muúntu nizor át dúifelai hoór de, “E Manúc cwar lou wór zimma añí no; híyan or zuwab tuáñra beh diba.”

25 Hétunot manúc beggúne zuwabe hoór de, “Íbar lou wór zimma añára edde añárar fuain óiyum!”

26 Tói yóggwa ye ítarar hañse Bárabba re hálas gorídiye; montor Isá re coóñk marabai baade, kúruc ot dí bolla gosái dífelaiye.

*Fóous ókkole Isá re téceraiye
(Mak 15:16-20; Yoh 19:2-3)*

27 Baade hákim or fóous ókkole Isá re yóggwar mohól or bútoRE loigiyé, aar țéERANG țiya re Íbar sairókul ttu zoma goijjé.

28 Ítara Íbar gair or hoor kúlifelai Íba re eggwá lal rong or zubba fiñdáidiye.

29 Ítara keñrar eggwá tas banai baade Íbar matát diyaidiyé, aar den át ot eggwá laří dóradiye. Ítara Íbar muúntu añrúr tók dí Íba re țáttai gorí hoór de, “Héy Yohúdi ókkol or Baáñcca, Toré sólam!”

30 Baade itara Íba re sép maijjé edde laří wa looi Íbar matá saí bari maijjé.

31 Ítara Íba re țáttai gorí baade, Íba ttu lal rong or zubba wa kúlifelai Íbar hoor Íba re fiñdáidiye; baade kúruc ot dí bolla loigiyégoi.

*Isá re kúruc ot dífelaiye
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Yoh 19:17-27)*

32 Ítara cóor ottu baáRE neeler de októT, Kurení cóor or eZZON manúc loot faiyé zibár nam Sáimon; itara yóggwa re Isár kúruc can boói loizai bolla mojbur goijjé.

33 Baade itara zeñtté Golgota nam or ekkán zagat, yáni Matár Malar Zagat foóñicce,

34 itara Íba re tita jiníc miyáiya anggur or roc háito diiyé; montor Íba ye híin hái saái ná háa.

35 Ítara Íba re kúruc ot dífelai baade, loțari mari ítarar bútoRE Íbar hoorsuor ore bák goijjé.

36 Aar héRE boói táki itara Íba re sooñi gorát doiije.

37 Íbar matár uottú itara Íbar e hosúri gán sáainbúť maridiye, ziyán óilde, “IBÁ Óilde Isá, YOHÚdi ókkol OR BAÁÑCCA.”

38 Hé októT Íbar fúañti dui zon đahañit ore yó kúruc ot díyl, eZZON ore Íbar den đák ottu edde ar eZZON ore Íbar ban đák ottu.

39 Aar zetará hé foñt báY zaar, itara matá lari-lari Íba re técerai

40 hoór de, “Tui toh baitul-mukaddos bāñgi tin đin or bútoRE abar banaidoya, yala Tui Nizoré Nize basa saí! Zodi Tui Allar Fua de óile, kúruc ottu lami ai.”

41 Héndilla góri doóñr imam, alem edde murubbi ókkole yó țáttai gorí hoór de,

42 “Íbá ye toh oinno zon ore basaitó; montor Nizoré Nize de basai no farer! Íbá Isráil or Baáñcca no né, yala Íbá kúruc ottu lami aiyóuk, baade añára Ibár uore iman aníyum.

⁴³ Ibá ye Allar uore bóraca raké; zodi Alla ttu monehoó, tóoile ehón Alla ye Ibá re basouk, kiyólla-hoilé Ibá ye hoitó de, 'Añí óilam de Allar Fua.' "

⁴⁴ Ze ḍahañit tun ore Íbar fúañti kúruc ot díyl, ítara yó héndilla-héndilla hotá hoói Íba re beizzoti goijjé.

Isár moot
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Yoh 19:28-30)

⁴⁵ Hé din duúñijjar baró wa báze lóti tin nwá báze fán guñra mulluk andár ói accíl.

⁴⁶ Tin nwá ánik baijjé de októt, Isá ye eggwá ḍoóñr abase guzori hoór de, "Elí, Elí, lamá sabakhtáni?" yáni, "Ó Añr Alla, ó Añr Alla, Tuñí Añré kiyólla sáridiyo?"†

⁴⁷ Hére tíyai accíl de ítara hodúne híyan fúni hoór de, "E Manúc cwa ye nobi Eliyas ore ḍaker."

⁴⁸ Ítara ttu ezzone ekkú duñre zai ekkán esfónj‡ looi sírkat§ buraiyé, aar ekkán súañr matát bazáidi Isá re hái bolla diiyé.

⁴⁹ Montor argúne hoór de, "Tíyo, Ibá re Eliyase basaitó aiyé né saái."

⁵⁰ Isá ye abar eggwá ḍoóñr abase guzori Íbar foran difélaye.

⁵¹ Hétunot baitul-mukaddos or foroda gán uottú lóti nise foijjonto fári dui bák óigiyoi; aar zobin ot búsal baiyé, ḍoóñr-ḍoóñr cíl ókkol fárigiyoi,

⁵² hobor ókkol kúligiyoi, edde Allar pak bonda ókkol zetará moot or gúm ot accíl ítara boóut zon ore zinda gorá gíyeh.

⁵³ Isá mora ttu zinda ói baade, ítara hobor ottu neeli aáigiyoi aar pak cóor ot zai boóut maincóre dahádiye.

⁵⁴ Romi cáap* edde yóggwar fúañti zetará Isá re faára díyat accíl, ítara zettót búsal edde aró kii-kii ór de híin deikké, ítara bicí ḍooraiyói aar hoór de, "Sóiyi Ibá Allar Fua accíl!"

⁵⁵ Boóut beṛiyáin zetará Galil ottu lóti Isár fisá dori Íba re hédmot gorí-gorí aiccíl, ítara dur ottu góri híin saái táikkil.

⁵⁶ Ítarar bútoe Moriyam Makdálini accíl, Yakub edde Yusúf or maa Moriyam accíl, edde Zebedair fuain dor maa accíl.

Isá re dohón goráye
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁵⁷ Háñzinna óiye rár, hére Aramátiya cóor ottu Yusúf nam or ezzon tuangor manúc aiccé, zibá nize yó Isár éggwa ummot óigilgoi.

⁵⁸ Yóggwa ye Filat or hañse zai Isár lac cwa maiggé. Hétunot Filate hókum díye de, lac cwa yóggwa re diiféla zay bolla.

⁵⁹ Yusúfe lac cwa looi, ekkán sáf hohón or hoor ot beráye,

⁶⁰ aar nizer noya hobor ot raikkégoi, zibá re yóggwa ye cíl kúñdi banaáil. Baade hobor or muk ot ekkán ḍoóñr cíl ouzaydi, giyyégoi.

⁶¹ Héñtte Moriyam Makdálini edde arek Moriyam hére hobor or muúntu boiṛá accíl.

Hobor ot faáradar ókkol

⁶² Tarfor din, zibá ebaadot-or-din accíl, ḍoóñr imam ókkol edde Féroci ókkol Filat or hañse zoma óiye,

⁶³ baade ítara hoór de, "Jonáb, añára ttu monot asé, hé dúkabaz Íba zinda tákite hoóil de, 'Tin din baade Añí abar zinda óiyum.'

⁶⁴ Hétolla tin din foijjonto hobor gwá re horagori faára díya zay bolla hókum dóh; arnóile Íbar ummot ókkole aái Íbar lac cwa sur gorí loizai maincóre hoibó de, 'Íba mora ttu zinda óigiyoi,' tói fisór dúka agor dúkar túaro hóraf óibo."

⁶⁵ Filate ítara re hoór de, "Faáradar ókkol loizo, zai zeddúr horagori faro héddur gorí hobor gwá re faára dógoi."

⁶⁶ Baade ítara zai cíl lan ot moór lagai edde faáradar ókkol hére rakí, hobor gwá re horagori faáradiye.

28

Isá mora ttu zinda óigiyoi
(Mak 16:1-8; Luk 24:1-12; Yoh 20:1-10)

¹ Ebaadot-or-din baade, háftar foóila din fózor októt, Moriyam Makdálini ye edde arek Moriyame hobor gwá saitó giyyé.

² Asimbit hére eggwá ḍoóñr búsal óiye, kiyólla-hoilé Mabud or ek fírista asman

† 27:46 Zobur 22:1 ‡ 27:48 *esfónj* óilde eggwá Ingirazi lofzó, fuús or ḍóilla faní ṭane de siz § 27:48 *Sírka* óilde faní miyáilla anggur or córbot, zíin háite hóro-hóro lage. * 27:54 Maáni ek cót fóous or cáap zibá ézzon Romiyo

ottu laimmé, aar hobor gwat aái yíbar muk ot accíl de cíl lan larifélai híyan or uore boiccé.

³ Íbar súrot accíl bijilir dóilla, aar íbar hoor accíl borók or dóilla dóla.

⁴ Faáradar gúne íba re doorai hafi uittíl aar mora manúc or dóilla óigilgoi.

⁵ Fírista wa ye beřiyáin nún ore hoór de, “No dooraiyó, kiyólla-hoilé añi zani tuáñra Isá re tuwoór deh, zibá re kúruc ot dí mariféla giyl.

⁶ Íba eřé ná; Íba zinda óigiyoi, zendilla Íba ye hoóil. Aiyó, Íba re raikkíl de zaga gán soógai.

⁷ “Yala toratori zoo, Íbar cárit tun ore hoibá de, ‘Íba mora ttu zinda óigiyoi, aar Íba tuáñrar age Galil ot zaar. Hére tuáñra Íba re dekíba!’ Soó, añi tuáñra re hoóidiyi.”

⁸ Tói beřiyáin ítara toratori hobor ottu giyégoi; ítara dooraáil, toóu bicí kúci óoil, aar Isár cárit tun ore hóbor dí bolla duñri-duñri giyé.

⁹ Atíkka Isá ítara llói millé. Íba ye hoór de, “**Sólam!**” Hétunot ítara Íbar hañse giyé aar Íbar foot dóri Íba re sóida goijjé.

¹⁰ Isá ye ítara re hoór de, “**No dooraiyó, zoo, Añr báiyain ókkol ore Galil ot zaito hoógoi; ítara hére Añré dekíbo.**”

Faáradar ókkol or hóbor

¹¹ Beřiyáin ítara foñt ot tákite, hodún faáradare cóor ot aái, zín-zín óiye hín beggún doóñr imam ókkol ore zanaiyé.

¹² Aar doóñr imam ókkole murubbi-neta ókkol lói dola ói ekkán sólla-mocuwara gorí, fóous sun ore boóut ñiañ diyé,

¹³ aar hoiyé de, “Tuáñra hoibá de, ‘Añára raitta gúm ot accílam de októt, Íbar ummot ókkol aái Íba re sur gorí loigiyégoi.’

¹⁴ Zodi hotá yían hákim or han ot foóñse, one añára yóggwa re buzái tuáñra re hótara ttu basaiyúm.”

¹⁵ Tói hé fóous suné ñiañ gún looi, ítara re cikaidiye de héndilla goijjé. E kaháni yían Yohúdi ókkol or bútoe aij foijjonto bicígori fólaiya.

Isár doóñr hókum

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Yoh 20:19-23; Ham 1:6-8)

¹⁶ Tarfore egaro zon cárit tun Galil or oh faár gwat giyé, zibát zaito Isá ye ítara re hoóil.

¹⁷ Ítara Íba re dekí sóida goijjíl; montor hodún ottu cóok laiggíl.

¹⁸ Hétunot Isá ye ítarar hañse aái hoór de, “**Asman or edde zobin or tamám kémota Añré diiféla giyé.**

¹⁹ Hétolla zoo, tamám koum ókkol ore Añr ummot banogoi; ítara re Baf or, Fuar edde Pak-Ruhr name bápřisma díyo,

²⁰ aar Añi tuáñra re zedún hókum díyi, hín beggún amól gorí bolla ítara re taalim díyo. Aar soó, duniyair ahéri foijjonto Añi hámica tuáñrar fúañti-fúañti así.” Amin.

Injil Córif or Síyara MARKUS

Síyara Markus or Foriso

Síyara Markus óilde Noya Niyom or eggwá síyara, zibát Isá Mosihr zindigir baabute boiyan goijjé. Háasgori, Noya Niyom or foóilar sairó síyara re “Injil” bouli hoó, ziyán or maáni “Kúchóbor” yáni “Gom Hóbor.” Síyara iín ore Isá mori baade Moti, Markus, Lukás, edde Yohánna ye leikké. Síyara Markus yibá ar tin nwá Injil síyaraar túaro bicí barí aar yibá re Injil síyara beggún or age yáni Isá Mosih zormo ói tokoriban háit-fañs ottu hóittor bosór or dormiyan ot gori leikké bóuli maniloiyé. Boóut ulema ókkole biccác goré de, síyara Markus yibá Rom cóor or Isáyi ókkol ore hímmot díbar moksót lói hére Rom ot leikké.

Síyara yibár lekóya óilde Markus, zaré Yohánna Markus name yó zana zah, yóggwa sáhabi Pául edde Bárnabas or sáañti accíl, montor yóggwa ye zeñtté tarár tobolik or ham or sofór eridiyé, yóggwar nam hóraf óiye (Hamól 13:13). Fisór ttu Markuse abar Bárnabas or fúañti sofór ot giyyé (Hamól 15:37-39). Markus Fitor or bicí hátilla dustó accíl de híyan zana zah (1 Fitor 5:13). Markus Isár zindigir baabute sukdahá gobá de no óile yo, boóut ulema ókkole biccác goré de, Markuse Fitor or diya gobá ókkol bicí leikké. Hétolla híin óilde Markus or lekár kúchóbor or mul. Markuse nizor e síyarat ummot banar edde Isár ahéri októr taalim or baabute leikké.

Súrki ókkol

1. Allar ham olla Isár toiyari (1:1-13)
2. Galil ot Isár keramot edde tobolik (1:14—7:23)
3. Galil or baäre Isár keramot (7:24—10:52)
4. Jerúsalem cóor ot Isá (11—13)
5. Isár duk-zulúm edde moot (14—15)
6. Isá mora ttu zinda ówa (16)

Báptismadoya Yaháyar tobolik
(Mot 3:1-12; Luk 3:1-9,15-17; Yoh 1:19-28)

* 1:1 Mosihóilde eggwá Girik lofzó aar Hibrí zuban ot ‘Mesáiya’ hoó, duníyan or maáni óilde ‘Basíloiya wa’ † 1:2 Malakí 3:1 ‡ 1:3 Yesáyah 40:3

¹ Yíán óilde Allar Fua Isá Mosihr*
baabute kúchóbor,
² zendilla nobi Yesáyahr kitab ot leikká
asé:

“Soó, Añí Añr hóborgwa re Tuáñr age
difeřáir,

zibá ye Tuáñr foñt toiyar goríbo.”†

³ “Moidan zagat ezzone guzori-guzori eén
hoór,

‘Mabud or foñt toiyar goró;

Íbar rasta uzu goró.’ ‡

⁴ Báptismadoya Yaháya aái moidan zagat
tobolik goittó de, gunár maf fai bolla
touwá gorí báptisma loito.

⁵ Fura Yohúdiya elakar manúc beggún
edde Jerúsalem or tamám bácinda ókkol
neeli yóggwar hañse giyyé, aar
nizor-nizor guná ókkol cíkar gorí Jordán
hál ot yóggwa ttu báptisma loiyé.

⁶ Yaháya ye uñt or keñc loi banaiya hoor
fiñdíto, aar yóggwar keeñil ot samarar
duali bairdá tákito. Yóggwa ye háito de
óilde fíring edde zooñl or modú.

⁷ Yóggwa ye endilla tobolik goittó, “Añí
baade eén Ekzon aiyér, zibár tokka añr
túaro ðoóñr. Añí niyúri Íbar cenřár or fíta
kúli bolla úddwa laayek no.

⁸ Añí de tuáñra re fanít éna báptisma dír,
montor Íba ye tuáñra re Pak-Ruh lói
báptisma díbo.”

Isár báptisma

(Mot 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Hé din ókkol ot eén óiye, Isá Galil or
fara Nasárat ottu aái yore Jordán hál ot
Yaháya ttu báptisma loiyé.

¹⁰ Isá faní ttu kul ot uittégai mottor, Íba
ye dekér de, asman kúlizargoi aar Pak-Ruh
hoitor or ðóilla ói Íbar uore lamer.

¹¹ Aar héñtte asman ottu eggwá abas
aiccé de, “Tuñí Añr adorja Fua, Tuáñre lói
Añí bicí kúci.”

Isá re entán goijjé

(Mot 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Éhon or bútoe Pak-Ruh ye Íba re
moidan zagat difeřáidiye.

¹³ Aar hére moidan zagat Íba re Cóitane
salic din foijjonto entán gorát accíl. Íba

jonggoli januwar ókkol or fúañti tákito, aar fírista ókkole Íba re hédmot goittó.

Galil ot Isár ham or cúru
(Mot 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Yaháya re ziyól ot dí baade, Isá Galil ot aái Allar kúchóbor tobolik gorát doiije,

¹⁵ endilla hoói, “Októ óiye, Allar raijjo dáke aáigiyoí. Touwá goró edde kúchóbor ore ekin goró.”

Cúrun cárit ókkol ore ðaikké
(Mot 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Isá Galil Ðiír hañsa báy zaar de októ, Íba ye Sáimon ore edde íbar báí Enderiyas ore deikké. Héñtte ítara ðiít zal marer, kiyólla-hoilé ítara zailla accíl.

¹⁷ Isá ye ítara re hoór de, “Añr fisáli doró, Añí tuáñra re manúc dóre de zailla banaiyúm.”

¹⁸ Ítara éhon or bútoe ítarar zal lun eri, Íbar fisáli doiije.

¹⁹ Híyan ttu ekkágori giiyé rár, Íba ye Zebedair fua Yakub ore edde yóggwar báí Yohánna re deikké, zetará noowr uore zal tuner.

²⁰ Íba ye ítara re éhon mataiyé, tói hétunot ítara nizor baf Zebedaire noow ot muzur ókkol or fúañti eri, Íbar fisáli doiije.

Ezzon hóraf jine-faiya manúc
(Luk 4:31-37)

²¹ Tarfore ítara Kaparnahúm ot giiyé, aar ebaadot-or-din aiccé rár Isá toratori mujilíc-hánat zai taalim diyat doiije.

²² Manúc ókkol Íbar taalime ammúk óizaytoi, kiyólla-hoilé Íba ye ítara re taalim dito de ezzon adíkar olar ðóilla góri, alem ókkol or ðóilla góri no.

²³ Hére ítarar mujilíc-hánat ezzon hóraf jine-faiya manúc accíl. Yóggwa ye guzori hoór de,

²⁴ “Ó Isá Nasári, añára llói Tuáñr kii ham asé? Tuñí añára re dónco goittó aiccó de né? Añí zani Tuñí hon, Tuñí óilade Allar Pakzon nwá.”

²⁵ Montor Isá ye jin nwá re jéjjerai hoór de, “Nizám ó, yoggwár bútotu neelizagói.”

²⁶ Tói hé hóraf jine yóggwa re musori eggwá doñr guzoran mari yóggwar bútotu neeligiyói.

²⁷ Híyane manúc beggún eén taajup óigiyoí, ítara ezzon ore ezzone hoór de, “Yián kii? Yián toh ekkán noya taalim! Íba ye adíkare hóraf jin ókkol ore úddwa hókum déh aar híne Íbar hotá mane!”

²⁸ Éhon or bútoe Íbar hóbor Galil or sairó ðák or elaka beggún ot fóligiyói.

Boóut biyaraimma re gom goijjé
(Mot 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Yárbaade ítara mujilíc-hána ttu neeli mottor, Yakub edde Yohánnar fúañti Sáimon edde Enderiyas or gór ot giiyé.

³⁰ Héñtte Sáimon or hóuri gaatzore bisánat fori accíl. Ítara éhon Isá re yóggwar baabute zanaiyé.

³¹ Íba yóggwar dáke aái yóggwa re át ot dóri tuillíl, tói yóggwa ttu gaatzor giiyégoí, baade yóggwa ye ítara re meémandari gorát doiije.

³² Háñzinna beil góli baade, maincé Íbar hañse biyaraimma beggún ore edde búte-faiya manúc ókkol ore ainníl.

³³ Aar guñra cóor or manúc duwar or gurat zoma óoil.

³⁴ Isá ye boóut biyaraimma ókkol gom goijjé zetará ðoilla-boðoilla biyarame duk faat accíl, edde boóut bút ókkol dáfaiye; montor Íba ye bút ókkol ore matitó no dito, kiyólla-hoilé híne Íba hon de sinító.

Galil ot Isár tobolik
(Luk 4:42-44)

³⁵ Baade biinna kúb sóore andár tákite, Isá urí gór ottu neeli ekkán bocóti-sára zagat giiyé, aar hére dua goijjé.

³⁶ Sáimon edde yóggwar sáañti ókkole Íba re tuwaitó neeillé.

³⁷ Ítara Íba re tuwai fai hoór de, “Beggúne Tuáñr talac gorér.”

³⁸ Íba ye ítara re hoór de, “Aiyó, añára atehañsór honó ekkán farat zai, zeéne hére yó Añí tobolik gorí fari, kiyólla-hoilé Añí hétolla beh neeillí.”

³⁹ Tói Íba Galil or agagura zai-zai ítarar mujilíc-hána ókkol ot tobolik gorát accíl edde bút ókkol dáfat accíl.

Ezzon kurus biyaraimma pak-sáf óiye
(Mot 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Ezzon kurus biyaraimma Isár hañse aái sóida gorí Íba re fóriyat gorér de, “Tuñí sailé añré pak-sáf gorí faribá.”

⁴¹ Isá ttu fetfuri Nizor át barái yóggwa re dóijje, aar hoór de, “**Añí saái; pak-sáf óizogoi.**”

⁴² Tói éhon or bútoe yóggwa ttu kurus biyaram giyyégoi, aar yóggwa pak-sáf óigiyoi.

⁴³ Baade Isá ye yóggwa re dorógori nicót gorí éhon-éhon duñraidiyé,

⁴⁴ yóggwa re hoiyé de, “**Saiyó, honókiyo re kessú no zanaiyó; bólke zoo, nizoré imam or hañse dahógoi, aar tuñí pak-sáf óiyo de híyan maincór hañse gobá ó fan, Muúsa ye hókum díye de hé kurbandi dogói.**”

⁴⁵ Lekin yóggwa baáre zaigói kúlamela góri zanai-zanai agagura hé hóbor fólat doijje, eddúr zeén níki Isá honó cóor or bútoe ar kúlamela góri góli nó fare, bólke ekkán bocóti-sára zagat zai táka foijjé. Toóu agagura ttu manúc ókkol Íbar hére aitó.

2

Ezzon añtur ore gom goijjé
(Mot 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Hooddin baade zeñtté Isá Kaparnahúm ot waafes aiccé, fúna gíyeh de, Íba gór ot asé.

² Baade hére edún manúc zoma óigiyoi, gór gán guñra bóri duwar or ðáke úddwa ar zaga nu accíl. Aar Isá ítarar hañse kalam tobolik gorát accíl.

³ Hé októt hére hodún manúc aiccé, fúañti ítara ek añtur manúc ore sair zon or áta boói Íbar hañse ainné.

⁴ Aar zeñtté ítara manúc or zam olla bóuli Íbar ínyot zai no farer, hétunot ítara Íbar uzu-uzu uottú sád or ðali larifélaye, aar hana gorífelai baade, añtur manúc cwa neitþa asé de bisána wa lamaidiyé.

⁵ Isá ye ítarar iman deki añtur manúc cwa re hoór de, “**O fut, tor guná maf gorídiya gíyeh.**”

⁶ Hére hoozzon alem boirá accíl, ítara dile-dile báfer de,

⁷ “E Manúc cwa ye endilla hotá kiyá hoór? Ibá ye toh kuféri gorér! Siríf Alla bade guná maf gorífaroya hon asé?”

⁸ Éhon or bútoe Isá ye Nizor ruht zani faijjé de, ítara dile-dile héndilla báfer.

Hétolla Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñra dile-dile híin kiyá báfor?**”

⁹ E añtur manúc cwa re hoité hon nán aásan, ki ‘Tor guná maf gorídiya gíyeh,’ aar náki, ‘Uþ, tor bisána tulí looi añþ?’

¹⁰ Lekin Añr ttu tuáñra re yían zanaidito monehoór, e duniyait guná maf goríbar kémota Manúc or Fua ttu asé.” Tói Íba ye añtur manúc cwa re hoór de,

¹¹ “**Añí toré hoóir, uþ, tor bisána tulí looi gór ot zaagói.**”

¹² Hétunot yóggwa uitté, aar toratori bisána wa tulí looi ítara beggún or muuntu baárkule giyyégoi. Híyane ítara beggún taajup ói Allar taarif gorát doijje, eén hoói, “**Añára endilla harbar honódin nó deki!**”

Isá ye Leévi re ðaikké
(Mot 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Isá abar baáre neeli ðiir hañsat giyyé; aar manúc beggún Íbar hañse aiccé rár, Íba ye ítara re taalim diyat doijje.

¹⁴ Íba zaite-zaite deker de, Alfáiyas or fua Leévi házana tulé de gór ot boói táikke. Íba ye yóggwa re hoór de, “**Añr fisáli doro.**” Hétunot yóggwa urí Íbar fisáli doijje.

¹⁵ Yárbaade eén óiye, Isá zeñtté Leévir gór ot hána háar, boóut zon házana-tulóya edde gunágar ókkol óu Isá edde Íbar ummot ókkol or fúañti háito boiccé, kiyólla-hoilé Íbar fisá dori accíl de boóut zon accíl.

¹⁶ Férocir alem ókkole Íba re házana-tulóya edde gunágar or fúañti hána háar de deki, Íbar ummot ókkol ore hoór de, “**Ibá ye házana-tulóya edde gunágar ókkol or fúañti kiyá hána háa?**”

¹⁷ Híyan fúni Isá ye ítara re hoór de, “**Araimma ókkol ottu toh ðakþor no lage, montor biyaraimma ókkol ottu beh lage. Añí dawot dito aiccí de forhéggar ókkol ore no, bólke gunágar ókkol ore.**”

Ruzar baabute súwal
(Mot 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Ekbar, Yaháyar cárit ókkole edde Féroci ókkole ruza raikké, ítara aái Isá re hoór de, “Yaháyar ummot ókkole edde Férocir cárit ókkole toh ruza raké, montor Tuáñr ummot ókkole kiyá ruza no raké?”

19 Isá ye ítara re hoór de, “Dulá fúañti tákite kí boiraitta ókkole ruza rakí fare? Zetó din dulá ítara fúañti táke, hétodin toh ítara ruza rakí no fare.

20 Montor eén din aibó, zeñtte dulá re ítara hañsottu loiféla zaybo, one héñtte ítara ruza rakíbo.

21 “Honókiye toh furan fucák ot noya hoor tali dede náí, zodi dilé toh héntu noya gán zórizayboi, aar fára híyan aró doóñr óizayboi.

22 Héndilla, honókiye noya anggur or roc ore furan samarar hóillat raké de náí; zodi rakíle toh noya roc cúne hóilla gún fárifelaibo, tói roc óu borbad zayboi aar hóilla gún óu borbad zayboi. Hétolla, noya anggur or roc ore noya samarar hóillat raká fore.”

*Ebaadot-or-din giyuñr túr tulá
(Mot 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Ekbar eén óiye, ebaadot-or-din Isá giyuñr kuñrá báy zaar, zaite-zaite Íbar ummot ókkole giyuñr túr ókkol tulát doijje.

24 Féroci ókkole Íba re hoór de, “Soó, ebaadot-or-din ziyán goríbar maná, ítara híyan kiyá gorér?”

25 Montor Íba re hoór de, “Tuáñra kí yíán honódin nó foró, zeñtte Dawud edde íbar sáañti ókkol ottu zorurot óiye edde búk laiggíl, héñtte íba ye kii goijjíl de?”

26 Íba ye toh boro imam Abiyótar októ Allar gór ot góillegoi, aar Allar hañse peec goijjá ruṭi háail, zín siríf imam ókkole bade ar honókiye háibar ezazot náí. Íba ye híin nizor sáañti ókkol ore yó diíl.”

27 Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Ebaadot-or-din banaiyé de óilde manúc olla, manúc ore ebaadot-or-din olla banaiyé de no.

28 Hé ísafe Manúc or Fua ebaadot-or-din or óu Malik.”

3

*Ezzon fúana át ola manúc
(Mot 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Isá aró ekbar mujilíc-hánat góille; aar hére ézzon endilla manúc accíl, zar át fúaigiyoi.

2 Ítara Íba ye ebaadot-or-din yóggwa re gom goré né háas nozor di saái táikke, zeéne ítara Íba re hosúr dí fare.

3 Íba ye át fúana manúc cwa re hoór de, “Uṛi eṛé muúntu aiyó.”

4 Baade Íba ye ítara re hoór de, “Ebaadot-or-din gom ham goríbar zayes asé né náki hóraf goríbar? Foran basaibár né náki marifélaibar?” Montor ítara nizám mári táikkil.

5 Íba ye sairómikka ítara uzu guccár sáañte saái, ítara dil dorór zoriya bicí duk lagi manúc cwa re hoór de, “Tuáñr át tan baró.” Tói yóggwa ye híyan baráiyé, hétunot yóggwar át tan agor doílla gom óigiyoi.

6 Hétunot Féroci ítara baáre zai Héruðiól lói sólla gorát doijjegoi de, ítara Íba re kii bote marifélaí faribó.

Diír ḍáke manúc or dol

7 Montor Isá ye Nizor cárit tun ore fúañti looi diír hañsat giyyégoi. Doóñr ek dol manúc Íbar fisá doijjíl; ítara aiccé de óilde Galil ottu, Yohúdiya ttu,

8 Jerúsalem ottu, Idumaya ttu, Jordán hál or farkul ottu, Ṭayár edde Sídon cóor or sairó ḍák or elaka ttu. Ítara Isá ye goittó de hárr kessú fúni beh Íbar hére aiccé.

9 Manúc or dol lwár zoriya Íba ye Nizor cárit tun ore hoiyé de, Íba lla ekkán gura noow zuu gorí rakíto, zeéne maincé Íba re sibasippa no goré.

10 Kiyólla-hoilé Íba ye boóut maincóre gom goijjíl de hétolla, biyaraimma ókkol beggúne Íba re súi bolla ṭelaṭeli goittó.

11 Aar hóraf Jin ókkole zeñtte Íba re dekíto, Íbar muúntu meṛit fori guzori hoitó de, “Tuñí óilade Allar Fua.”

12 Montor Íba hon de híyan honókiyo re zahér no gorí bolla Íba ye ítara re horagori nicót goittó.

*Isá ye baró zon cárit basíloiyé
(Mot 10:1-4; Luk 6:12-16)*

13 Yárbaade Isá faár or uore uittégoi, baade Nizor ttu zaré-zaré monehoiyé taré-taré mataiyé, aar ítara Íbar hére aiccé.

14 Íba ye baró zon ore basíloiyé, zeéne ítara Íbar fúañti-fúañti táke, aar zeéne ítara re tobolik goittó diferái fare,

15 edde ítara ttu búp dáfaibar kémota táke.

16 Hé baró zon ítara óilde: Sáimon zaré Íba ye Fitor nam diyé;

17 Zebedair fua Yakub, aar yóggwar báí Yohánna. Íba ye ítarar nam diyé de Bowanergis, maáni óilde, “Táral or Fuain”;

18 Enderiyas, Filíp, Bartólomiyo, Moti, Tómas, Alfáiyas or fua Yakub, Táadiyas, Sáimon, zibá óilde Zélot,*

19 edde Yohúdah Iskáriyet, zee niki Isá re dóridil.

Isá edde Belzebul
(Mot 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Baade Isá ek gór ot góille, aar ebar óu edún manúc zoma óiye, zeén níki Íba edde Íbar cárit tufe hána úddwa háí nó fare.

21 Zeñtté Íbar gór or maincé híyan fúinne, ítara Íba re dóri loianí bolla neeillé; kiyólla-hoilé ítara hoór de, “Íbar matá hóraf óigiyoi.”

22 Ze alem ókkol Jerúsalem ottu nise aiccé, ítara hoór de, “Íba re Belzebule† faiyé. Ibá ye búp dáfa de búp ókkol or sóddar or taakote.”

23 Hétolla Isá ye ítara re matai ekkán meésal dí hoór de, “Cóitane keéngori Cóitan dáfai fare?”

24 Zodi honó raijot faáta-faáti foida ó, híyan toh țiki táki no fare.

25 Aar zodi honó gór ot faáta-faáti foida ó, híyan óu țiki táki no fare.

26 Héndilla, zodi Cóitane nizor ulđa nize ói faát-faát óizagoi, íte toh țiki táki faribár náí, bólke íte hótom óigiyoi.

27 Honókiye boluwar manúc or gór ot góli yóggwar cómbotti luț gorí no fare, zodi age boluwar manúc yóggwa re bañdí no ere. Bañdí erilé éna yóggwar gór luț gorí faribó.

28 “Añi tuáñra re sóiyi hoóir, adomzat or tamám guná edde ítara goré de kuféri ókkol maf gorídiya zaybo,

29 montor zee niki Pak-Ruhr ulđa kuféri goré, íte bilkúl maf no faibo, bólke abadulabadi gunár hosúrbon țooribo.”

30 Isá ye hotá híin kiyólla hoiyé hoilé, alem ókkole hoiyé de, “Íba re hóraf jine faiyé.”

Isár maa edde báiyain
(Mot 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Yárbaade hére Isár maa edde báiyain aiccé, aar baáre tíyai táki Íba re mataitó diferáiye.

32 Íbar sairókul ttu ek dol manúc boiřá accíl; ítara Íba re hoór de, “Soó, Tuáñr maa edde báiyain baáre Tuáñr talac gorér.”

33 Íba ye zuwabe ítara re hoór de, “Añr maa hon? Aar Añr báiyain hontará?”

34 Baade Íba ye zetará Íbar sairókul ttu boiřá asé, ítarar uzu saái hoór de, “Ótiya, Añr maa edde Añr báiyain.

35 Kiyólla-hoilé zee niki Allar moncá mozin sole, yóggwa óilde Añr báí, bóin, aar maa.”

4

Bis cínřoyar meésal
(Mot 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Isá abar điír hañsat taalim diyat doijje. Íbar hére manúc or ettór dol zoma óiye, zeén níki Íba điít asé de ekkán noow ot urí boiccé; aar manúc cún beggún điír kul or uore.

2 Íba ye ítara re meésal ókkol dí boóut kessú cíkat doijje. Íba ye taalim ot ítara re hoór de,

3 “Fúno, ezzon bis cínřoya bis cínřto neeillé.

4 Yóggwa ye cínřer de októt, hodún bis rastar* hañsat foijjíl, aar faik ókkole aái híin háifelaiye.

5 Hodún bis cíl zobin ot foijjíl, zere bici meři náí. Mur meři nu accíl ísafe híin ot hára ges aiccé.

6 Montor beil uitté rár híin furigiyói, aar cínřor nó gasá ísafe híin fúaigiyoi.

7 Hodún bis keñřabon ot foijjíl, keñřabon barí urí híin ore sibi raikké ísafe híin ot fósol nó dóre.

* 3:18 Zélot † 3:22 Belzebulóilde cóitan or ar ekkán nam ziyán maincé ítare beizzoti gori đake. * 4:4 yáto ail or

⁸ Lekin ar hodún bis gom zobin ot foijjíl, híin barí urí doóñr ói fósol dóijjil: kessút tiríc gun, kessút háit gun, ar kessút ek cót gun.”

⁹ Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.”

Meésal or moksót
(Mot 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Zeñtté Isá gaaga óigiyoi, Íbar sairókul or manúc cúne edde baró zon cárit tune Íba ttu meésal lun or baabute fusár goijjé.

¹¹ Íba ye ítara re hoór de, “Allar raijor gufoni re zainto tuáñra re beh diya giyéh; montor baárgwa maincóre meésal dí etollá howá zah,

¹² zeéne,

‘Ítara saité saibó montor no dekíbo, fúinte fúnibo montor no buzíbo, arnóile toh ítara fíri aitó aar maf faito.’”†

Bis cíñroyar meésal or maáni buzáidiye
(Mot 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Tarfore Isá ye ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra e meésal lan or maáni nó buzó níki? Tóoile oinno meésal lun or maáni keéngori buzíba?

¹⁴ Cíñroya ye cíñtte de híin óilde Allar kalam.

¹⁵ Hodún manúc rastar hañsat foijjé de bis híin or dóilla; ítara kalam fúnile Cóitan toratori aái ítaraar bútoe cíñra gíyeh de kalam loizagói.

¹⁶ Hodún manúc cíl zobin ot foijjé de bis híin or dóilla, zetará kalam fúnile mottor kúcír sáañte kobul goré,

¹⁷ montor híin ot mozbut cíñyor nó gasá de hétolla hooddin beh ñiki táke. Zeñtté hé kalam or zoriya mosibot yáh zulúm aiyé, ítara éhon fissá mare.

¹⁸ Ar hodún manúc keñrabon ot foijjé de bis híin or dóilla; ítara kalam fúne,

¹⁹ montor duniyair sintabáfaniye, dón-doulot or adore, edde oinno jiníc ókkol or lalóse hé kalam ore sibi raké, hétolla híin ot gula no dóre.

²⁰ Ar hodún manúc gom zobin ot foijjé de bis híin or dóilla; ítara kalam fúne edde kobul goré, aar gula dóra: kessú ye tiríc gun, kessú ye háit gun, ar kessú ye ek cót gun.”

† 4:12 Yesáyah 6:9,10

Serak or meésal
(Luk 8:16-18)

²¹ Isá ye ítara re hoór de, “Serak ki báñir yáh falong or tole rakí bolla ané de né? Serak boiñónir uore rakí bolla no né?

²² Kiyólla-hoilé endilla luki asé de kessú náí ziiñ zahér no óibo, aar endilla lukai eijja honó kessú náí ziiñ kúlahala no óibo.

²³ Zodi honókiyo ttu fúnibar han táke, yóggwa ye fúno.”

²⁴ Íba ye ítara re yíán óu hoiyé, “Tuáñra ziiñ fúnor híin or uzu díyan dóh. Tuáñra ze mafe diiba, tuáñra re yó hé mafe diiya zaybo, tuáñra re óile aró diiya zaybo.

²⁵ Kiyólla-hoilé zar ttu asé yóggwa re aró diiya zaybo, montor zar ttu náí yóggwa ttu asé de híin úddwa loiféla zaybo.”

Bis barí urár meésal

²⁶ Isá ye aró hoór de, “Allar raijjo óilde endilla manúc or dóilla zee níki zobin ot bis cíñtte,

²⁷ yóggwa raitta gúm zah aar din ot seton táke, hé bis ottu ges aái keéngori doóñr óigiyoi de yóggwa nize hoi no fare.

²⁸ Zobine toh nizorgá nize fósol dóra: age sara, baade aga, aar agat foona fósol.

²⁹ Zeñtté fósol fagigiyói, yóggwa ye híin toratori hañsi loi harat doijje, kiyólla-hoilé fósol haribár ainda aáigiyoi.”

Hóroir danar meésal
(Mot 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Isá ye aró hoór de, “Añára Allar raijjo kiyór dóilla bóuli hoitám? Yáh kiyór meésal dí buzáitam?

³¹ Híyan óilde eggwá hóroir danar dóilla; zibá re zobin ot lagaibárcot saité zobin or tamám bis or bútoe ebbe cóñro,

³² toóu yíba re lagailé, yíba barí kétir gas beggún or túaro doóñr ói endilla doóñr-doóñr déeila ókkol fára, zeén níki faik ókkole yíbar sábar nise bahá bañdí fare.”

Meésal estemal gorá

³³ Héndilla boóut meésal ókkol dí Isá ye ítara buzí fare de héddur mozin Allar kalam hoitó.

³⁴ Íba ye meésal sára ítara re hotá no hoitó; montor Nizor cárit tun ore aiddone hárr kessú buzáidito.

Isá ye tuwán támaiye
(*Mot 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Hé din háñz óiye rár, Isá ye cárit tun ore hoór de, **“Aiyó, añára oh hañsat zai.”**

³⁶ Manúc or dol lwá re eri, ítara Isá ze noow ot accíl híyan ot góri Íba re fúañti loigiyé. Íbar fúañti aró noow ókkol óu giíl.

³⁷ Asimbit hére eggwá ðoóñr tuwán cúru óiye, aar eén ðoóñr-ðoóñr goir ókkol marat doiije, zeén níki noow gán faní lói bórizargoi.

³⁸ Montor Isá noow or fasíl ot eggwá balúc cítan ot dí gúm ot accíl. Ítara Íba re tulídi hoór de, “Ó Ustat, añára morizayrgói de híyan ot kí Tuáñr honó díyan náí?”

³⁹ Tói Íba urí boiyar ore dóoñk díye, aar faní re hoór de, **“Nizám ó, táma.”** Hétunot boiyar bon óigiyoi, aar furafuri támaigiyoi.

⁴⁰ Íba ye ítara re hoór de **“Tuáñra ðoorór kiyá? Tuáñra ttu kí aijjó iman náí?”**

⁴¹ Ítara bicí ðoorraigiyói aar ezzon ore ezzone hoór de, “Ibá hon? Boiyare edde faní ye úddwa de Ibár hotá manel!”

5

Isá ye ezzon búte-faiya manúc gom goijjé
(*Mot 8:28-34; Luk 8:26-39*)

¹ Yárbaade ítara ðiír okule Geraséni ókkol or mulluk ot foóñicce.

² Zeñtté Isá noow ttu laimmé, éhon-éhon ezzon hóraf jine-faiya manúc hobor ottu neeli aái Íba llói dola óiye.

³ Yóggwa tákito de óilde hobor ókkol ot; honókiye yóggwa re bañdí rakí no faitto, síyol lói úddwa no faitto.

⁴ Yóggwa re boóut bar berí edde síyol lói bañdí raká gíyl, montor yóggwa ye síyol ókkol sírifelaito, aar berí ókkol hán-hán gorífelaito. Honókiye yóggwa re sóoñli rakí no faitto.

⁵ Yóggwa hámica raite dine hobore-hobore edde faáre-faáre guzorat tákito, aar nizoré nize fattór lói harító.

⁶ Zeñtté yóggwa ye Isá re dur ottu lóti deikké, duñri zai Íba re sóida goijjé.

⁷ Yóggwa ye eggwá ðoóñr abase guzori hoór de, “Ó Isá, Alla Tálar Fua, Tuáñr ttu

añr llói kii ham asé? Allar wasté añre toziya no diyó.”

⁸ Kiyólla-hoilé Isá ye yóggwa re hoiyé de, **“Héy hóraf jin, manúc cwa ttu neelíai.”**

⁹ Isá ye yóggwa ttu fusár gorér de, **“Tor nam kii?”**

Yóggwa ye hoór de, “Añr nam Zák; kiyólla-hoilé añára boóut twa así.”

¹⁰ Tarfore yóggwa ye Íba re becábicí fóriyat goijjé de, híin ore hé elaka ttu duñrai no di bolla.

¹¹ Hére faár or hañsat ðoóñr ek zák cúwor sorer de accíl.

¹² Bút tune Íba re fóriyat gorér de, “Añára re oh cúwor gún or bútoe duñraido, zeéne añára híin or bútoe góli fari.”

¹³ Isá ye ezazot diyé rár, hóraf jin nún neeli cúwor gún or bútoe góillegoi; tói zák kwa faár or haindá báy zure ðiít duñrdiyé, aar hére ðufí morigiyói. Hé zák kwat tokoriban dui ázar cúwor accíl.

¹⁴ Cúwor soroya gún duñrdiyé, aar cóor ot edde gang zagat híyan hóbor díye. Baade manúc ókkole kii óiye de saító neeillé.

¹⁵ Ítara Isár hére aiccé, aar dekér de, búte-faáil de, yáni jin or zák accíl de manúc cwa Íbar ðáke boirá, hoor findá aar sóiyi úñice asé; hétunot ítara ðoorraigiyói.

¹⁶ Zetará hé maamela gán deikké ítara búte-faáil de manúc cwar uore kii óiye de híyan manúc ítara re zanaiyé, héndilla cúwor gún or baabute yó zanaiyé.

¹⁷ Baade manúc ókkole Isá re ítarar elaka ttu zaitogói bicí aros gorát doiije.

¹⁸ Íba noow ot urérgoi de októt, búte-faáil de manúc cwa ye Íbar fúañti zai bolla fóriyat goijjíl.

¹⁹ Lekin Isá ye yóggwa re ezazot nó deh, bólke hoiyé de, **“Tuñí tuáñr gór ot zoogói aar maincóre zanogói de, Mabude tuáñr lla hottór ðoóñr ham goijjé, aar tuáñr uore hotó rahám goijjé.”**

²⁰ Baade yóggwa giyégoi, aar Isá ye yóggwa lla ze ðoóñr ham goijjé híin Dekapólis* elakat boiyan gorát doiije; híin fúnile beggúne taajup óito.

* **5:20** Dekapólisólde éggwa Girík lofzó, zibár maáni doc cán cóor or elaka

Záiras or zérfua edde Isár hoor súiye de mayafua

(Mot 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Zeñtté Isá abar noow ot gori ñiir oh hañsat faráiyé, ñoóñr ek dol manúc Íba re gíri zoma óiye, aar Íba ñiir hañsat accíl.

22 Hétunot mujilíc-hánar sóddar ézzon hére aiccé, zibár nam Záiras. Yóggwa ye Isá re deki Íbar foot foijjé,

23 aar fóriyat gorér de, “Añr gura zérfua wa moron-moron óiye; meérbani góri aái Tuáñr át tan híbar uore doogái, zeéne híba gom óizagoi aar basi táke.”

24 Hétunot Isá yóggwar fúañti rowana loiyé.

Doóñr ek dol manúc Íbar fisá doijje aar sairókul ttu Íba re tēlaṭeli gorér.

25 Hére eggwá mayafua accíl, zibá ttu kúnzari zár de baró bosór óiye.

26 Híba ye boóut ñakṭor ókkol or hañsóttu bicí tokolif bordac goijjíl, aar nizor ttu accíl de beggún hóssa gorífelai baade yo honó fáida nó óiyo, bólke biyaram aró barígilgoi.

27 Zeñtté híba ye Isár baabute fúinne, manúc or dol lwár bútoore góli Isár fisór ttu aái Íbar hoor súiye,

28 kiyólla-hoilé híba ye báippil de, “Añí siríf Íbar hoor súi faille gom óizaiyumboi.”

29 Tói éhon or bútoore híbar kúnzari bon óigiyoi, aar híba biyaram ottu gom óigiyoi de híyan nizor jisím ot maásus gorí faijjé.

30 Aar éhon-éhon Isá ye zani faijjé de, Íba ttu kudurut neeillé. Íba ye manúc or dol or bútoore sairómikka saái hoór de, “**Añr hoor hone súiye?**”

31 Íbar cárit tune hoór de, “Tuñí toh dekor, manúc ókkole Tuáñre tēlaṭeli gorér de, aar Tuñí keéngori hoór de, ‘Añré hone súiye?’ ”

32 Lekin hé ham goijjé de híba re sai bolla Isá sairómikka saát accíl.

33 Montor mayafua wa ye nizor hálot kii óiye de zani, ñoore hafi-hafi aái Isár muúntu uúñtoi foijjé, aar Íba re fura hákikot zanaáil.

† 5:35 Yáto morigiyói

34 Isá ye híba re hoór de, “**O zí, tor imane toré gom goijjé. Cántir sáañte zaagói, tor ttu e biyaram ar no óuk.**”

35 Íba hotá howát accíl de októ, mujilíc-hánar sóddar gwar gór ottu hoozzon manúc aái hoór de, “Tuáñr zí zuraigiyói;† Ustat ore ar kiyá ferecan gorór?”

36 Montor Isá ye ítarar hotár uzu díyan no di mujilíc-hánar sóddar gwá re hoór de, “**No ñooraiyó; siríf biccác goró.**”

37 Tarfore Íba ye Fitor, Yakub, edde Yakub or báí Yohánna re bade ar honókiyo re Íbar fúañti zaito nó deh.

38 Ítara zeñtté mujilíc-hánar sóddar gwar gór ot foóñicce, Íba ye dekére de, hére holholar, aar manúc ókkole ñoóñr-ñoóñr góri hañdahari edde bilak gorér.

39 Íba ye bútoore zai ítara re hoór de, “**Tuáñra uzor edde hañdahari kiyá gorór? E fua wa moiijjé de no, bólke gúm zar deh.**”

40 Hétunot ítara Íba re lói añcat doijje, lekin Íba ye beggún ore neelaidi mayafuar bafmaa re edde Íbar fúañti accíl de cárit tun ore lói, fua wa asé de kamárat góille.

41 Aar zérfua war át dóri híba re hoór de, “**Talita kum,**” ziyán or torjuma óilde, “**Gura futúni, Añí toré hoóir, uṭ.**”

42 Éhon zérfua wa urí añrat doijje, kiyólla-hoilé híbar boc accíl baró bosór. Híyane ítara ebbe taajup óigiyoi.

43 Íba ye ítara re horagori hókum díye de, híyan or baabute honókiyo re no zanai bolla, aar hoiyé de, háito híba re kessú dii bolla.

6

Nasárat ot Isá re inkar goijjé
(Mot 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Isá héntu neeli nizor wotón ot aiccé, fúañti Íbar cárit tun óu giíl.

2 Aar ebaadot-or-din aiccé rá, Íba ye mujilíc-hánat taalim diyat doijje. Íbar boiyan fúni boóut zone ammúk ói hoór de, “E Manúc cwa ye iín hontú cíkke? Ibá re diiya giyéh de híin hondilla giyan? Ibá ye gorér de híin kii keramot?”

³ Ibá kí mistíri no, zibá Moriyam or fua aar Yakub or, Yusúf or, Yohúdahr, edde Sáimon or báí? Ibár bóinain eřé añárar fúañti nó ne?" Héndilla hoói ítara Íba re inkar goijjé.

⁴ Hétunot Isá ye ítara re hoór de, **"Ze honó nobir izzot nazor wotón ot, egana-guccít, edde nazor gór ot bade beggúlla asé."**

⁵ Íba ye hére ar honó keramot gorí nó fare, siríf hoozzon biyaraimma re ítarar uore át dí gom gorí faijjíl deh.

⁶ Aar ítarar nabiccácit Íba bicí taajup óigilgoi.

Baró zon nún ore tobolik ot diferáiyé (Mot 10:1,5-15; Luk 9:1-6)

Yárbaade Isá fara-fara zai taalim diyat accíl.

⁷ Íba ye baró zon cárit tun ore matai, dui zon dui zon gorí diferát doijje. Íba ye ítara re hóraf jin ókkol neelaibár kémota diíl.

⁸ Íba ye ítara re nosíyot gorér de, **"Foñt olla larí bade ar kessú no loizaiyó: no ruṭi, no hóilla, no zalit gori ṭiañ."**

⁹ **Centár fiñdiyo, montor battí hoor no loizaiyó."**

¹⁰ Íba ye ítara re aró hoór de, **"Tuáñra ze gór ot góliba hé gór ot cóor híyan ottu neeli nó zoogói foijjonto tákiyo."**

¹¹ **Ze zagat tuáñra re kobul no goré yáto tuáñrar boiyan no fúne, híyan ottu zaibarcót tuáñrar téng or tollar dúil zárifelaiyo, zeéne híine ítarar ulḍa gobá deh."**

¹² Baade ítara rowana loi endilla tobolik gorát doijje, touwá goró.

¹³ Ítara boóut búť ókkol neelaiye, aar boóut zon biyaraimma re ítarar uore tel* di gom goijjé.

Báptismadoya Yaháyar moot (Mot 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Aar baáñcca Hérude Isár baabute fúinne, kiyólla-hoilé Íbar nam agagura mocúr óigilgoi. Hodúne hoór de, "Báptismadoya Yaháya mora ttu zinda óiye deh, hétolla toh íba ye keramoti ham híin gorí farer."

¹⁵ Kiyé-kiyé hoór de, "Íba Eliyas."

Ar kiyé-kiyé hoór de, "Íba eggwá nobi, agor zobanar nobi ókkol or ḍóilla."

¹⁶ Montor Hérude híyan fúni hoór de, "Yaháya zibár holla añí hariféla báilam, íba mora ttu zinda óiye deh."

¹⁷ Kiyólla-hoilé Hérud nize manúc diferái, nazor báí Filíp or bou Hérudias or wasté hé Yaháya re gereftar gorí ziyól ot bañdí raikkíl, kiyólla-hoilé Hérude híba re biyá gorífelail.

¹⁸ Yaháya ye Hérud ore endilla hoitó de hétolla, "Tuáñr ttu nazor báí or bou wóre biyá goríbar zayes náí."

¹⁹ Hétolla Hérudias Yaháya llói rak táigilgoi, híba ttu íba re zane marifélaito monehoitó, montor nó fare,

²⁰ kiyólla-hoilé Hérude Yaháya re ḍooraitó, yóggwa ye zainto de, íba ézzon forhésgar edde pak manúc, aar hé ísafe yóggwa ye íba re héfazot rakító. Yóggwa ye Yaháyar hotá fúnile bicí oulzóul ot forizaytó; toóu yóggwa ttu íbar hotá fúinte gom lagitó.

²¹ Ahérit Hérudias ekkán mouka faáil, zeñtté Hérude nazor zormo-din or din córkari ḍoóñr manúc ókkol, fóous or zonnal ókkol, edde Galil or ḍaiḍoóñr ókkol olla eggwá ḍoóñr hána goijjé.

²² Hérudias or zii nizorgá nize hére bútoře aái, nasi yore Hérud edde yóggwar meéman ókkol ore kúci goijjé rár, baáñcca ye zérfua wa re hoór de, "Tor ttu ziyán monehoó híyan añr ttu mag, añí toré híyan diiyum."

²³ Yóggwa ye híba re hosóm hái hoiyé de, "Tui añr ttu ziyán magos, añí toré híyan diiyum, añr rajjo ekdók óile úddwa diifélayum."

²⁴ Baade híba neeli zai maa re hoór de, "Añí kii magitám?"

Maa ye hoór de, "Báptismadoya Yaháyar holla wa."

²⁵ Éhon híba toratori bútoře baáñccar hañse aái hoór de, "Añí tuáñr ttu báptismadoya Yaháyar holla wa ekkán tálit gorí ehón saái."

²⁶ Híyan fúni baáñcca ttu bicí afsús laiggé, montor toóu nazor hosóm edde meéman nún or zoriya yóggwa ye híba re inkar goittó nó saái.

* 6:13 tel iín óilde 'zaitun tel'

27 Baañcca ye éhon-éhon ezzon zollat ore Yaháyar holla wa aintó hókum dí diferáiyé. Manúc cwa ye zai, ziyól or bútoe íbar holla wa harifelaiye,

28 aar holla wa re ekkán tálit góri aní zérfua wa re diiyé; baade zérfua wa ye híbar maa re diiyégoi.

29 Zeñtte íbar ummot ókkole híyan fúinne, ítara aái íbar lac cwa loizai hobor ot dohón gorífelaiye.

Fañs ázar maincóre hána hábaiye
(Mot 14:13-21; Luk 9:10-17; Yoh 6:1-14)

30 Sáhabi gún aái Isár hañse zoma óiye, aar ítara kii-kii goijjíl edde kii-kii cíkail hín beggún Íba re zanaiyé.

31 Héñtte boóut manúc ókkol aá-zaat accíl isafe ítara hána háito úddwa ÷aim nó faa de hétolla, Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñra ekkán nizám zagat aái essát zirogái.”**

32 Tarfore ítara noow ot gori ekkán bocóti-sára zagat giyyé.

33 Manúc ókkole ítara zaar de deikké, tará boóut zone ítara re siní fari tamám cóor ókkol ottu duñri-duñri hére giyyé, zai ítarar age hére foóñicce.

34 Zeñtte Isá noow ttu laimmé, Íba ye doóñr ek dol manúc deikké, aar Íba ttu ítara lla fetfuije, kiyólla-hoilé ítara soroya sára bérasóol or dóilla ói accíl. Tói Íba ye ítara re boóut kessú taalim diyat doijje.

35 Zeñtte bicí háñz óigiyoi, Íbar cárit tune Íbar hañse aái hoór de, “Yián toh ekkán bocóti-sára zaga aar bicí háñz óigiyoi;

36 tará re duñraido, zeéne tará atehañsór gang zaga ókkol ot edde fara ókkol ot zai nize hái bolla kessú kini fare.”

37 Montor Isá ye ítara re hoór de, **“Hái bolla kessú tará re tuáñra doo.”**

Ítara Íba re hoór de, “Tóoile añára zai dui cót dinár† or ruṭi kini aní tará re hábaitam né?”

38 Montor Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñra ttu ruṭi houwá asé? Zai soógoi.”**

Ítara saái baade Íba re hoór de, “Fañs swá, aar duwá mas óu asé.”

39 Baade Íba ye ítara re, manúc cún beggún ore áil kér or uore ÷aái-÷aái góri buágaraito hókum díye.

40 Tói tará ek cót zoinna edde fonzaic zoinna ÷aái góri-góri boiccé.

41 Tarfore Íba ye hé fañs swá ruṭi edde duwá mas sún looi asman or uzu saái cúkuriya goijjé, aar manúc cún ore dii bolla ruṭi gún báñgi-báñgi cárit tun ore diiyé; héndilla gorí Íba ye mas duní wa yó tará beggún ore baṛidiyé.

42 Aar tará beggúne feṭ bóri háiyé.

43 Baade ruṭir edde mas or ze tukura ókkol basigiyói, cárit tune hín feñrai looi fura baró báñir bóijje.

44 Zetará ruṭi háiyé ítara óilde fañs ázar beṛaain.

Isá fanír uottú añiṭte
(Mot 14:22-23; Yoh 6:15-21)

45 Éhon or bútoe Isá ye Nizor cárit tun ore mojbur goijjé de, Íba ye manúc cún ore bidai gorí dite-dite ítara zeéne noow ot urí Íbar age okule Betsáidat zaagói.

46 Manúc cún ore bidai gorídi baade, Íba faár or uore dua goittó giyyé.

47 Aar háñz óiye de héñtte, noow gán ÷iír mazé accíl, aar Isá háliga kul or uore.

48 Íba ye dekér de, cárit tune mockil or sáañte dar baár, kiyólla-hoilé boiyar ítarar uzan baát accíl. Fuáñitta, Íba fanír uottú añri-añri ítarar hére aiccé, aar ítara re bárai zaito saail.

49 Lekin Íba fanír uottú añrer de híyan cárit tune dekí, bút bóuli ÷áari guzori uiṭṭíl,

50 kiyólla-hoilé Íba re dekí ítara beggúne ÷ooraaíl.

Montor Íba ye éhon-éhon ítara llói hotá hoiyé; ítara re hoiyé de, **“Hímmot goró! Ibá Añí; no ÷ooraiyó.”**

51 Tarfore Íba ítara asé de noow ot uiṭṭégoi, aar hétunot boiyar támaigiyoi. Híyane ítara ebbe taajup óigiyoi,

52 kiyólla-hoilé ítara ruṭir keramot tán nó buzé, bólke ítarar dil doró óigilgoi.

Genesáret ot biyaraimma gom goijjé
(Mot 14:34-36)

53 Ítara ÷ií farái, Genesáret elakat foóñsi noow gán bíraiye.

54 Aar noow ttu laimmé mottor, maincé Isá re siní,

† 6:37 Yáto adá bosór or muzuri loi

⁵⁵ hé elakar agagurat duñri zai biyaraimma ókkol ore bisánat góri, Íba zeřé-zeřé asé bóuli hóbor faiyé héře-héře anát doijje.

⁵⁶ Íba zeřé-zeřé zaito, farat óuk, cóor ot óuk, yáh gang zagat óuk, héře maincé biyaraimma ókkol ore bazar ot aní Íba re aros goittó de, ítara re siríf Íbar fucák or hañra óile súito dí bolla; aar zetó zone súito, ítara beggún gom óizaytoi.

7

Buzurgó ókkol or rosóm (Mot 15:1-20)

¹ Ek dín Féroci ókkol edde hoozzon alem Isár hañse zoma óiye, ítara aiccé de óilde Jerúsalem ottu.

² Ítara deikké de, Isár hodún ummote nafak áte yáni adúiya áte hána háar.

³ Asóle Féroci ókkole edde tamám Yohúdi ókkole cúndorgori át no dúi hána na háa, héndilla gorí ítara agor zobanar buzurgó ókkol or rosóm dóri táke.

⁴ Aar bazar ottu ailé nizoré no dúi honó kessú na háa. Ítara ttu aró boóut doilla rosóm ókkol asé ziín ítara amól gorí bolla bouli hé buzurgó ókkol ottu faiyé, zendilla niki, fiyala dúwa, zok dúwa, edde ketúri dúwa.

⁵ Hé Féroci edde alem múne Isá ttu fusár gorér de, “Tuáñr ummot ókkole agor zobanar buzurgó ókkol or rosóm mozin no kiyá sole, bólke nafak áte hána háa?”

⁶ Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “**Nobi Yesáyah ye tuáñra munafék ókkol or baabute sóiyi hotá hoiyé, zendilla leikká asé, ‘Manúc iíne Añré nizor muké beh izzot goré,**

montor tarár dil Añr ttu duré.

⁷ **Tará Añr ebaadot goréde behar, kiyólla-hoilé tará taalim ísafe cika de óilde insán or niyom-kaanun ókkol.’***

⁸ **Tuáñra toh Allar hókum ore bad di, insán or rosóm ore dóri táko.”**

⁹ Isá ye ítara re aró hoór de, “**Tuáñra toh tuáñrar rosóm amól gorí bolla Allar hókum ore bad diyat bicí salák.**

¹⁰ **Muúsa ye hoóil de, ‘Nizor bafmaa re izzot goró,’†aar ‘Zee niki baf or yáh maar bodnam goré, ítare mariféla zaybo.’ ‡**

¹¹ **Lekin tuáñra hoó de, ‘Zodi honókiye baf ore yáh maa re eén hoó, ze siz loi tuáñra añr ttu laf feita híyan Korban,’ yáni, Alla re diiféla gíyeh,**

¹² **tuáñra ítare nizor baf olla yáh maa lla ar honó kessú goittó no doh.**

¹³ **Héen gorí, tuáñra zari goijjó de rosóme Allar kalam ore baatel gorífelo; héndilla aró boóut kessú goró de asé.”**

Ziíne manúc ore nafak goré (Mot 15:10-20)

¹⁴ Isá ye abar manúc ókkol ore Nizor hañse matai ítara re hoór de, “**Beggúne Añr hotá fúno, aar buzó:**

¹⁵ **baár ttu manúc or bútoře góli ítare nafak gorí fare de honó kessú ná; bólke manúc or bútotu ziín neeliayé, ítare híne beh nafak goré.**

¹⁶ **Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.”**

¹⁷ Baade zeñtté Isá manúc or dol eri ek gór ot góille, Íbar cárit tune Íba ttu meésal lan or maáni fusár goijjé.

¹⁸ Hétolla Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñra yó héndilla obuz táigiyogoi dé? Tuáñra kí no buzó, baár ttu ziín manúc or bútoře góle, híne ítare nafak gorí no fare dé?**

¹⁹ **Kiyólla-hoilé híin zaa de toh ítar dil or bútoře no, bólke feřor bútoře, aar híin feikána báy neelizagói.”** Héndilla hoói Isá ye hárr hána hálal bóuli hoiyé.

²⁰ Íba ye aró hoór de, “**Ziín manúc or bútotu neeliayé, manúc ore híne beh nafak goré.**

²¹ **Kiyólla-hoilé manúc or bútotu, yáni dil ottu éna kukíyal, zenákari, suri, kotólakotóli,**

²² **oinno zon or bou loi zenákari, lalsí, burai, dúkabazi, bodmaci, ric, gifot, borái, edde bekufai aiyé.**

²³ **E burai iín beggún bútotu neeli aái manúc ore nafak goré.”**

Ekgwá mayafuar iman (Mot 15:21-28)

* **7:7** Yesáyah 29:13 † **7:10** Hízorot 20:12; Córíyot-nama 5:16 ‡ **7:10** Hízorot 21:17; Imami-ham 20:9

²⁴ Isá urí hé zaga ttu Ṭayár cóor or elakat giyyé. Íba ek gór ot góillegoi, aar híyan honókiyo re zainto dito mon nu accíl; montor Íba luki táki nó fare.

²⁵ Hére ek mayafua ttu hóraf jine-faiya eggwá gura zérfua accíl; híba ye Isár baabute fúni mottor aái Íbar foot foijjé.

²⁶ Mayafua wa accíl ezzon Beyohúdi, híba zormo óiye de óilde Siíriya mulluk or Penicíyar elakat. Híba ye Isá re aros gorát accíl de, zérfua ttu hé bít twa neelaifélai bolla.

²⁷ Montor Isá ye híba re hoór de, “Age fuain dore feṭ bóri háito doh, kiyólla-hoilé fuain dor hána looi kuñir or muúntu félai dón gom no.”

²⁸ Híba ye zuwabe hoór de, “Ói Malik, montor toóu de mes or tolór kuñire fuain dor hánar tukuṣa ókkol háa.”

²⁹ Isá ye híba re hoór de, “E zuwab or zoriya tuñí zaigói faribá; tuáñr zérfua ttu bít neeligiyói.”

³⁰ Híba gór ot waafes zai loot faiyé de, zérfua wa bisánat neiṭṭa, aar bít neeligiyói.

Ezzon náfang edde túta re gom goijjé

³¹ Tarfore Isá Ṭayár edde Sídon or elaka ttu neeli Dekapólis elakar mazór ttu Galil Díit aiccé.

³² Hére maincé ezzon náfang edde túta re Íbar hañse ainné, aar Íba re fóriyat goijjé de, yóggwar uore Íbar át dito.

³³ Isá ye yóggwa re manúc or dol ottu ek dáikka loizai Íbar ooñl yóggwar duni han ot gólaidiye, aar Íbar ooñl ot sép dí yóggwar zir súiye.

³⁴ Baade Íba ye asman or uzu saái ḍoóñr niyác félaiye, aar yóggwa re hoór de, “Effata” yáni, “Kúlizagoi.”

³⁵ Tói éhon yóggwar han nún kúligiyoi, edde zir eridiya óigiyoi, aar yóggwa sáf-sáf góri hotá howát doiije.

³⁶ Híyan or baabute honókiyo re no hoitó Isá ye manúc cún ore maná goijjé; montor Íba ye zetó maná goittó, itara héto fólat tákito.

³⁷ Ítara ebbe taajup ói hoór de, “Íbá ye zín goijjé híin beggún gom ham goijjé.

Íbá ye toh náfang ore fúnibar aar buk ore matibár toóufik dee.”

8

Sair ázar maincóre hána hábaiye (Mot 15:32-39)

¹ Hé din ókkol ot, zeñtté abar ḍoóñr ek dol manúc zoma óiye aar itara ttu háito kessú nu accíl, Isá ye Íbar cárit tun ore matai hoór de,

² “Añr ttu manúc itará lla feṭfurer, kiyólla-hoilé itará Añr fúañti asé de tin din óiye aar itará ttu háito kessú náí.

³ Zodi Añí itará re gór ot waacca duñraidi, itará foñt ot matá gúrai forizaybói, kiyólla-hoilé itará ttu hodún bicí dur ottu aiccé de asé.”

⁴ Íbar cárit tune zuwabe hoór de, “Montor manúc itará re feṭ bóri hábai bolla e bocóti-sára elakat hédun ruṭi hoṛé faibo?”

⁵ Isá ye itara ttu fusár gorér de, “Tuáñra ttu ruṭi houwá asé?”

Ítara hoór de, “Háñt twa.”

⁶ Íba ye manúc cún ore meṛit boitó hoiyé; baade háñt twa ruṭi gún looi Alla re cúkuriya goijjé, aar manúc cún ore dii bolla híin báñgi Nizor cárit tun ore diiyé, aar itara manúc cún ore baṛidiyé.

⁷ Ítara ttu houggwá gura mas óu accíl. Isá ye híin olla yó cúkuriya gorí yore, híin baṛidito cárit tun ore hoiyé.

⁸ Manúc cúne feṭ bóri háíye, baade ze tukura ókkol basi accíl híin bóijje rár ḍoóñr lai loi háñt lai óiye.

⁹ Hére sair ázar foijjonto beṛaáin accíl. Yárbaade Íba ye itara re bidai gorídiye,

¹⁰ aar éhon or bútoe Nizor cárit tun or fúañti noow ot urí Dalmanuta nam or ekkán elakat giyyégoi.

Ekkán nicán or dabi (Mot 16:1-4)

¹¹ Fore Féroci ókkol neeli aái Isá llói torkatorki diyat doiije. Ítara Íba re entán goríbar niyote, Íba ttu ekkán asmani nicán dabi goijjé.

¹² Íba ye ḍoóñr góri niyác félai hoór de, “E zobanar maincé nicán dabi kiyá goré? Añí tuáñra re sóiyi hoóir, e zobanar maincóre honó nicán dahá no zaybo.”

13 Tói Íba ítara re eri, abar noow ot urí ðíir okule giyyói.

Férocí ókkol or edde Hérud or cútar (Mot 16:5-12)

14 Aar cárit tun ottu ruṭi loizaité foóraigilgoi; noow ot mazé ítara ttu ekgwár túaro bicí ruṭi nu accíl.

15 Isá ye ítara re nicót gorér de, **“Hóboroddar, Férocí ókkol or cútar ottu edde Hérud or cútar ottu úñciyar táikko.”**

16 Hétunot ítara afós ot howáhoi gorér de, **“Íba ye híyan hoór de añára ttu ruṭi náí de hétolla.”**

17 Montor Isá ye híyan zani fari, ítara ttu fusár gorér de, **“Tuáñra ttu ruṭi náí de híyan kiyá howáhoi gorór? Tuáñra kí aijjó ót nó foh yáh nó buzó? Tuáñrar ðil aijjó doró dé?”**

18 **Tuáñra suk táí no deków dé? Aar han táí no fúnor dé? Tuáñra ttu monot náí ne,**

19 **zeñtté Añí fañs ázar maincór lla fañs swá ruṭi báinggilám héñtte ruṭir tukuṛa ókkol ho báñir bóri loóila?”**

Ítara Íba re hoór de, **“Baró báñir.”**

20 **“Aró, zeñtté Añí sair ázar maincór lla háñt twa ruṭi báinggilám héñtte ruṭir tukuṛa ókkol ho lai bóri loóila?”**

Ítara Íba re hoór de, **“Háñt lai.”**

21 Baade Isá ye ítara re hoór de, **“Tói tuáñra aijjó nó buzó dé?”**

Betsáida farat ek añdá re gom goijjé

22 Tarfore ítara Betsáida farat aiccé. Aar maincé ek añdá manúc ore Isár hañse ainné, aní Íba re fóriyat goijjé de, yóggwa re súito.

23 Íba ye añdá manúc cwa re át ot dóri farar baáre loigiyé, aar yóggwar suk ot sép dí baade Íbar duní át yóggwar uore dí fusár gorér de, **“Tuñí kessú deków né?”**

24 Yóggwa ye uormikká saái hoór de, **“Añí manúc ókkol dekír, ítara re saité gas añṛer fán lager.”**

25 Isá ye abar Nizor át yóggwar suk ot diyé, hétunot yóggwa ek díyane saái táikke. Yóggwa agor dóilla gom óigiyoi, aar hárr kessú sáf-sáf góri deké fajjé.

26 Baade Íba ye yóggwa re eén hoói gór ot duñraidiyé, **“Farat úddwa no góillo.”**

Fitore Isár baabute cíkar goijjé (Mot 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Isá ye Nizor cárit tun ore fúañti looi, Kaisáriya Filíppi elakar fara ókkol ot zaargói; foñt ot Íba ye cárit tun ottu fusár gorér de, **“Maincé Añí hon bouli hoó?”**

28 Ítara zuwab der de, **“Tuñí bóle báptismadoya Yaháya; ar hodúne hoó de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, nobi ókkol ottu honó eggwá.”**

29 Tói Íba ye ítara ttu fusár gorér de, **“Lekin tuáñra kii hoó, Añí hon?”**

Fitore zuwabe hoór de, **“Tuñí óilade hé Mosih.”**

30 Hétunot Íba ye ítara re nicót goijjé de, Íbar baabute honókiyo re no hoitó.

Isá ye Nizor moot edde zinda ówar baabute hoiyé

(Mot 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Yárbaade Isá ye ítara re endilla taalim diyat doijje, Manúc or Fua ttu háamaha boóut dóilla duk faa foribó; aar murubbi, doónr imam edde alem ókkol ottu inkar háibo; Íba re mariféla zaybo, montor tin din baade abar zinda óizayboi.

32 Íba ye hotá híyan sáf-sáf góri hoiyé. Hétolla Fitore Íba re ekinare loizai buzát doijje.

33 Montor Isá firi Nizor cárit tun or uzu saái Fitor ore jéjjeṛai hoór de, **“Cóitan, Añr muúntu dur ó; kiyólla-hoilé tor díyan toh Allar gún or uzu no, bólke insán or gún or uzu.”**

34 Hétunot Íba ye Nizor cárit tun ore cóo manúc or dol ore matai hoór de, **“Zodi honókiyo ttu Añr fisáli aitó monehoó, yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar nizor kúruc boói Añr fisáli dora foribó.”**

35 **Kiyólla-hoilé zee niki nizor zan basaitó saá, yóggwa ye híyan háraifelaibo; montor zee niki Añr edde kúchóbor or wasté nizor zan háraifele, yóggwa ye híyan basaifeleibo.**

36 **Kii laf óibo, zodi honókiye tamám duniyai faa, montor nizor zan nán háraifele?**

37 **Insáne nizor zan or bodol kii dii faribó de asé?**

38 **Zee kiyé e zenákur edde gunágar manúc or bútoe Añré lói edde Añr hotá re lói córma, yóggwa re lói Manúc or Fua yó córmaibo zeñtté Íba Nizor Baf or**

mohímaye pak fírista ókkol ore fúañti looi aibó.”

9

¹ Isá ye ítara re aró hoór de, “**Añí tuáñra re sóiyi hoóir, eré endilla hodún manúc tíyaiya asé, zetará Allar raijjo taakote aáigiyo de nó dekéte no moribó.**”

*Isár súrot bodoligiyoí
(Mot 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Sów din baade Isá ye siríf Fitor ore, Yakub ore, edde Yohánna re looi, ítara re eggwá uñsol faár or uore loigiyé. Hére ítarar muuntu Íbar súrot bodoligiyoí.

³ Íbar hoor sossohat doijje edde fúut dóla óigiyo, eén zeén níki duniyair honó hoor dúwoya ye héndilla dóla gorí no fare.

⁴ Hétunot ítarar hañse Eliyas edde Muúsa dahádiye, aar Isá llói hotá howát doijje.

⁵ Fitore zuwabe Isá re hoór de, “Rabbí, gom óiye añára eré así. Añára eré tin nán tambu taki: ekkán Tuáñr lla, ekkán Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas olla.”

⁶ Ítara bicí dooraigiyoí ísafe, íba nize kii hoór nize no zane.

⁷ Hétunot ekkán miyúla aái ítara re saífelaiye, aar hé miyúla ttu eggwá abas aiccé de, “Ibá óilde Añr adorja Fua, Ibár hotá fúno!”

⁸ Éhon ítara sairómikka saiyé rár, Isá re bade ar honókiyo re ítarar fúañti nó deké.

⁹ Ítara faár or uottú lamer de októtt Isá ye ítara re hókum goijjé de, ítara ziin deikké híin Manúc or Fua mora ttu zinda nó óiyo foijjonto honókiyo re no hoitó.

¹⁰ Ítara Íbar hókum híyan yaad raikké. Montor mora ttu zinda ówa hoiyé de híyan or maáni kii afós ot toskara gorát doijje.

¹¹ Baade ítara Íba ttu fusár gorér de, “Alem ókkole kiyá endilla hoó, age nobi Eliyas aár zorur?”

¹² Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “**Becók, age Eliyas aibó aar hárr kessú zendilla ówa foitto héndilla gorídibo. Aar toóu kiyá pak-kalam ot Manúc or Fuar baabute endilla asé, Íba ttu bicí duk faa foribó edde Íba re hékarot gorá zaybo?**”

¹³ Lekin Añí tuáñra re hoóir, Eliyas aáigiyo, aar íba re ítara ttu zeén monehoiyé héen goijjé, zendilla íbar baabute leikká asé.”

*Isá ye hóraf jine-faiya eggwá fua gom goijjé
(Mot 17:14-20; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Aar zeñtté ítara baki cárit tun or hére aiccé, ítara deké de, tarár sairó ðák ottu doóñr ek dol manúc asé, aar hodún aleme tará llói barábari dér.

¹⁵ Dol tíya ye Isá re deikké mottor bici taajup óigiyo, aar Íba re sólam gorí bolla duñri-duñri zaat doijje.

¹⁶ Íba ye ítara ttu fusár gorér de, “**Tuáñra ítara llói kii barábari dór dé?**”

¹⁷ Dol ottu ezzone Íba re zuwab der de, “Ustat, añr fua wa re Tuáñr hañse ainní, ítare buk gorífele de jine faiyé.

¹⁸ Zeñtté ítare hé jine dóre, héñtte ítare meřit añsár mare. Tói ítar gal ottu féna aiyé aar íte date dat kirkira edde doró óizagoi. Añí Tuáñr cárit tun ore hé jin nwá neelaifélaito hoóilam, montor ítara nó fare.”

¹⁹ Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, “**Ó iman sára nosól, Añí tuáñrar fúañti-fúañti aró hotókkal tákitam? Hotódin tuáñra re bordac goittám? Fua wa re Añr hañse anó.**”

²⁰ Tói ítarā fua wa re Íbar hañse ainné. Jin nwá ye Íba re deki, fua wa re toratori dórforabat doijje. Tói fua wa meřit fori ikká-uikká goijjat doijje, aar gal ottu féna neelat accíl.

²¹ Isá ye fua war baf ottu fusár gorér de, “**Ite hoñtté lóti endilla óiye?**”

Yóggwa ye hoór de, “Gura hale lóti.

²² Hóraf jin nwá ye itaré zane marifélai bolla egazá ooin ot edde fanít féla. Montor zodi Tuñí kessú gorí faille, fetfuri añára re modot goró.”

²³ Isá ye yóggwa re hoór de, “**‘Zodi gorí faille,’ hoó de híyan kii hotá? Zee niki biccác goré yóggwa lla hárr kessú ói fare.**”

²⁴ Éhon fua war bafe guzori hoór de, “Añí biccác gorí, añr biccác or komzuri tík gorído.”

²⁵ Isá ye bicí manúc ókkol duñri-duñri aái zoma ór de deki, hóraf jin nwá re dooñk dí hoór de, “**Héy náfang edde buk**”

jin, Añí toré hókum gorír, itar ttu neeli aázagoi, itar bútoare abar no gólic!"

²⁶ Hétunot jin nwá guzoran mari, fua wa re bicí dórforabai neeli aáigiyo. Fua wa murudar dóilla óigiyo de deki boút zone hoór de, "Ite morigiyoí."

²⁷ Montor Isá ye itare át ot dóri tuillé, tói íte urí tíyaiye.

²⁸ Zeñté Isá gór ot aiccé, Íbar cárit tune Íba ttu aiddone fusár gorér de, "Yíba re añára kiyá neelai nó fari?"

²⁹ Íba ye zuwab der de, "Dua sára ar honó kessú lói endilla gún neelai no fare."

Nizor moot edde zinda ówar baabute dusárabar hoiyé

(Mot 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Baade itara héntu rowana loi Galil báy zaar. Isá ttu híyan or baabute honókiyo re zainto dito mon nu accíl.

³¹ Kiyólla-hoilé Íba ye cárit tun ore taalim dito de edde hoító de, "Manúc or Fua re manúc ókkol or át ot gosáidiya zaybo; aar itara Íba re marifélaibo, montor Íba tin din baade zinda óizayboi."

³² Lekin itara hotá híyan nó buzító, aar Íba ttu fusár goitté yó dooraitó.

Ebbe doóñr honnwá?

(Mot 18:1-5; Luk 9:45-48)

³³ Tarfore itara Kaparnahúm ot aiccé. Isá gór ot oiye rár, cárit tun ottu fusár gorér de, "Tuáñra foñt ot kiyór baabute barábari díla dé?"

³⁴ Montor itara nizám mári táikkil, kiyólla-hoilé itara foñt ot barábari díyl de, añárar bútoare ebbe doóñr honnwá hoói.

³⁵ Boói baade, Isá ye hé baró zon cárit tun ore matai hoór de, "Zar ttu age óito monehoó, yóggwa ttu beggún or fisé ówa foribó edde beggún or háadem bona foribó."

³⁶ Tarfore Íba ye eggwá gura fua looi ítarar mazé tíyagaraiye, aar fua wa re hañdót félai looi itara re hoór de,

³⁷ "Zee kiyé endilla eggwá gura fua re Añr name kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré deh; aar zee kiyé Añré kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré de no,

bólke Añré diferáiyé de Íba re kobul goré deh."

Zee niki añárar ulða no, yóggwa añárar híkka
(Luk 9:49-50)

³⁸ Yohánna ye Íba re hoór de, "Ustat, añára deikké de, eggwá maincé Tuáñr name bú neelar; yóggwa añárar ðaái or manúc no de hétolla, añára yóggwa re maná goijjí."

³⁹ Lekin Isá ye hoór de, "Yóggwa re maná no goijjó, kiyólla-hoilé Añr name keramot dahái baade éhon Añr baabute hóraf hoói fare de honókiye náí.

⁴⁰ Kiyólla-hoilé zee niki añárar ulða no, yóggwa toh añárar híkka.

⁴¹ Tuáñra Mosihr ummot de hétolla zee kiyé tuáñra re ek fiyala faní dee, Añí tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye hámaha nizor boccíc fai zaybo.

Gunát forabar entán

(Mot 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² "Zee niki Añr uore iman ainné de e cóñro ókkol ottu honókiyo re guná gorába, ítar lla beétor óilde, ítar golat eggwá bór cíl or sakki bañdí doiijat félaidiya zah.

⁴³ Zodi tuáñr áte tuáñre gunár uzu ðane, tooile híyan hañfélo. Dui át táki zuzuk ot, yáni honódin no nifé de ooin ot zaar túaro, túñra ói zindigit góla tuáñr lla beétor,

⁴⁴ hé zuzuk ot,
manúc háa de log no more
aar ooin no nifé.

⁴⁵ Zodi tuáñr ðenge tuáñre gunár uzu ðane, tooile híyan hañfélo. Dui ðeng táki zuzuk ot félaidiya zar túaro, leng ói zindigit góla tuáñr lla beétor,

⁴⁶ hé zuzuk ot,
manúc háa de log no more
aar ooin no nifé.

⁴⁷ Aar zodi tuáñr suké tuáñre gunár uzu ðane, tooile yíba neelai félo. Dui suk táki zuzuk ot félaidiya zar túaro, eggwá suk loi Allar raijot góla tuáñr lla beétor,

⁴⁸ hé zuzuk ot,
'manúc háa de log no more
aar ooin no nifé.' *

⁴⁹ Fottí ekzon ore ooin loi pak-sáf gorá zaybo zendilla kurbaní re nun loi pak-sáf gorá zah.

* 9:48 Yesáyah 66:24

50 “Nun toh gom jiníc, montor zodi nun or dok zaagói, tóoile híin ore keéngori abar nuncá gorá zaybo? Tuáñrar bútoe nun raikkó, aar ezzon loi ezzone cántit táikko.”

10

Sárifelar baabute cíkka
(Mot 19:1-12)

1 Baade Isá híyan ttu urí, Yohúdiya elaka félai Jordán hál or farkule giyyé. Manúc or dol Íbar hañse abar zoma óiye, aar Íba ye Nizor niyom mozin ítara re abar taalim diyat doiije.

2 Hodún Féroci aái Íba re entán gorí bolla súwal gorér de, “Morotfua ye nizor bou wóre sárifelaibar zayes asé né?”

3 Íba ye zuwabe ítara re hoór de, **“Muúsa ye tuáñra re kii hókum díye?”**

4 Ítara hoór de, “Muúsa ye de ekkán sárhabos lekí dí duñraidi bolla ezazot diyé.”

5 Montor Isá ye ítara re hoór de, **“Tuáñrar dil doró de hétolla íba ye tuáñrar hañse héndilla hókum leikké deh.**

6 Lekin foidayecir héntte lóti Alla ye ítara re morot aar maya banaiyé.*

7 ‘Híyan olla toh morotfua ye nizor bafmaa ttu zuda ói nizor bou wór fúañti tákibo,

8 aar ítara duní zon ek jisím óizayboi.†Hé ísafe, ítara ar dui no, bólke ek jisím.

9 Hétolla Alla ye zetará re zur goijjé, ítara re honó manúce síra no gorók.”

10 Yárbaade ítara gór ot óiye rár, cárit tune híyan or baabute Íba ttu abar fusár goijjé.

11 Íba ye ítara re hoór de, **“Zee kiyé nizor bou wóre sárifelai ar eggwá re biyá goré, íte nizor bou wór ulða zená gorér deh.**

12 Aar ze mayafua ye nizor zamai re sárifelai ar ezzon biyá goré, híba ye zená gorér deh.”

Isá ye gura fuain dore borhot diyé
(Mot 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Ek din manúc ókkole gura fuain dore Isár hañse anát doiije, zeéne Íba ye ítara

re súwe; montor cárit tune manúc cún ore jéjjeraiye.

14 Montor Isá ye híyan dekí bicí naras óiye, aar ítara re hoór de, **“Fuain dore Añr hañse aitódo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoilé Allar raijjo toh ítarar dóilla maincé éna hásil goré.**

15 Añi tuáñra re sóiyi hoóir, zee kiyé Allar raijjo re eggwá gura fuar dóilla góri kobul no goré, yóggwa híyan ot bilkúl góli no faribó.”

16 Baade Íba ye ítara re hañd ot félai loiyé, aar Íbar át ítarar uore di ítara re borhot diyé.

Ezzon tuangor manúc
(Mot 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Isá sofór ot zaito neeillé de októt, ezzon manúc duñri aái Íbar muuntu añrúr tók dí fusár gorér de, “Gom Ustat, ofúrani zindigi miras faite añr ttu kii gorá foribó?”

18 Isá ye yóggwa re hoór de, **“Tuñi Añre gom kiyá ðakoór? Alla bade toh ar kiyé gom náí.**

19 Tuñi de hókum ókkol zano, zendilla niki, ‘Kún no goríba, zená no goríba, suri no goríba, misá gobá no diba, férokbazi no goríba, bafmaa re izzot goríba.’ †‡

20 Manúc cwa ye Íba re hoór de, “Ustat, gurahale lóti añi híin beggún amól gorí-gorí aiyír.”

21 Isá ye yóggwar uzu saái, yóggwa re ador lagi hoór de, **“Tuáñr ttu ekkán ham baki asé. Zoo, tuáñr ttu asé de híin beggún besi gorif ókkol ore diifélogoi, tói tuñi asman ot dón faiba; baade aái Añr fisáli óiyogai.”**

22 Híyan fúni yóggwa bezar óigiyoi, edde ferecanir sáante giyyégoi, kiyólla-hoilé yóggwa ttu becábici dón-cómbotti accíl.

23 Hétunot Isá ye sairómikka saái Nizor cárit tun ore hoór de, **“Dón-doulot ola ókkol ottu Allar raijjet gólite hotó mockil!”**

24 Cárit tun Íbar hotáye ammúk óigiyoi. Montor Isá ye ítara re abar hoór de, **“Ó fuain, Allar raijjet gólite hotó mockil!”**

* 10:6 Foidayec 1:27 † 10:8 Foidayec 2:24 ‡ 10:19 Hízorot 20:12-16; Córiyot-nama 5:16-20

25 Tuangor manúc Allar raijot gólar túaro, eggwá uñt fúñc or faái ttu goli zaa aró aásan.”

26 Cárit tun aró bicí ammúk óigiyoi, aar ezzon ore ezzone hoór de, “Tóoile hone nejat fai faribó?”

27 Isá ye ítarar uzu saái hoór de, “Híyan insáne gorí no fare, montor Alla ye fare; kiyólla-hoilé Alla ye toh hárr kessú gorí fare.”

28 Hétunot Fitore Íba re hoór de, “Soó, añára de hárr kessú eridi Tuáñr fisáli óiyi.”

29 Isá ye hoór de, “Añi tuáñra re sóiyi hoór, zee niki Añr wasté edde Allar kúchóbor or wasté gór, báiboináin, bafmaa, fuain, yáh zaga-zobin eridiyé,

30 yóggwa ye e zobanat ek cót gun bicí gór, báiboináin, maa, fuain edde zaga-zobin faibo, aar fúañti-fúañti zulúm óu faibo; aar aiyér de zobanat ofúrani zindigi faibo.

31 Lekin boóut zon, zetará yala age asé, ítara fisé óizayboi; aar zetará yala fisé asé, ítara age óizayboi.”

Nizor moot or baabute tisárabar agun hoiyé

(Mot 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Héñtte ítara uore Jerúsalem ot zaar de foñt ot accíl, aar Isá ítarar age-age zaat accíl. Cárit tun ammúk óigiyoi, aar zetará Íbar fisé-fisé zaat accíl ítara ðoraigiyói. Íba ye baró zon cárit tun ore abar ekinare loizai, Íbar uore kii-kii óibo de híin ítara re howát doijje,

33 ki hoilé, “Soó, añára uore Jerúsalem ot zair, hére Manúc or Fua re ðoóñr imam ókkol or edde alem ókkol or hañse dóridiya zaybo; ítara Íba re moot or fótua díbo edde Beyohúdi ókkol or hañse gosáidibo.

34 Ítara Íba re ínca goríbo, sép maribó, coóñk maribó, edde zane marifélaibo. Lekin tin din baade Íba zinda óizayboi.”

Yakub or edde Yohánnar aros

(Mot 20:20-28)

35 Yárbaade Zebedair fuain Yakub edde Yohánna Isár hañse aái hoór de, “Ustat, añára saái de añára Tuáñr ttu ziyán aros gorí, híyan Tuñi añára lla goró.”

36 Íba ye ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra kii soór de, Añi tuáñra lla kii goittám?”

37 Ítara Íba re hoór de, “Tuñi Tuáñr mohímat máze añára ezzon ore Tuáñr den dák ottu edde ar ezzon ore ban dák ottu buágaraiyo.”

38 Montor Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra kii magor híyan tuáñra no zano. Añi fiíyum de fiyala tuáñra fií faribá né? Yáto Añi loiyum de bápñisma tuáñra loi faribá né?”

39 Ítara hoór de, “Añára fariyúm.”

Isá ye ítara re hoór de, “Becók, ze fiyala Añi fiíyum, yíba tuáñra fiíba; aar ze bápñisma Añi loiyum, yíba tuáñra loiba.

40 Montor Añr den dák ottu yáh ban dák ottu honókiyo re buágaron Añr ham no. Zaga híin óilde uitará lla zetará lla toiyar gorí raká gíyeh.”

41 Baki doc zon cárit tune híyan fúni, Yakub edde Yohánna llói guccá óigiyoi.

42 Montor Isá ye ítara re Nizor hañse matai hoór de, “Tuáñra toh zano, zetará re Beyohúdi ókkol or hókumot-goróya ísafe zana zah, ítara tarár uore raastri goré; aar tarár ðoóñr sóddar ókkole tarár uore adíkar sola.

43 Montor tuáñrar bútoe héndilla ón ñik no, bólke tuáñra ttu zee niki ðoóñr óito saái, ítar ttu tuáñrar háadem bonar zorur;

44 aar tuáñra ttu zee niki age óito saái, ítar ttu beggún or gulam bonar zorur.

45 Kiyólla-hoilé Manúc or Fua yó toh hédmot feito aiccé de no, bólke aiccé de hédmot goittó, edde boóut zon or bodol Nizor zan dito.”

Añdá Bartimai ore gom goijje

(Mot 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Yárbaade ítara Jerikó cóor ot aiccé. Zeñtte Isá Nizor cárit tun lói edde ðoóñr ek dol manúc lói Jerikó ttu neeler, hé októt Timáiyus or fua Bartimai nam or ezzon añdá manúc rastar hañsat boói hórat mager de accíl.

47 Yóggwa ye Íba Isá Nasári de híyan fúinne rár, endilla guzorat doijje, “Ó Dawud or Fua Isá, añr uore rahám goró!”

48 Boóut zone yóggwa re jéjjerai nizám óito hoiyé, montor yóggwa ye aró ðoóñr góri guzori hoór de, “Ó Dawud or Fua, añr uore rahám goró!”

49 Hétunot Isá tíyaiyoi aar hoór de, “Yóggwa re eřé aitó hoó.”

Tói ítara añdá manúc cwa re ðahai hoór de, “Hímmot goró, uró. Íba ye tuáñre matar.”

⁵⁰ Hétunot yóggwa ye nizor gaar saddor ekkinare félai, fál dí urí Isár hañse aiccé.

⁵¹ Aar Isá ye yóggwa ttu fusár gorér de, **“Tuñí kii soó, Añí tuáñr lla kii goittám?”**

Añdá manúc cwa ye Íba re hoór de, “Ó Rabbí, añár ttu abar dekí faitto monehoór.”

⁵² Isá ye yóggwa re hoór de, **“Zoo, tuáñr imane tuáñre gom goijjé.”** Yóggwa éhon dekí fajjíl, aar rasta ttu Isár fisáli doijje.

11

Jerúsalem ot Isá baáñccar ðóilla góri góille (Mot 21:1-11; Luk 19:28-40; Yoh 12:12-19)

¹ Zeñtté ítara Jerúsalem or ðáke Zaitun Faár ot asé de Betfégi edde Betániya farat foóñicce, Isá ye Nizor ðui zon cárit ore diferaíye,

² ítara re endilla hoói, **“Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére góli mottor eggwá gadár sóo bairdá loot faiba, zibár uore aijjó honókiye nó soré. Yíba re kúli eřé anógoi.**

³ Zodi honókiye tuáñra re eén hoó, **“Tuáñra yíán kiyólla gorór?”** Hoibá de, **‘Malik ottu yibá re lager.’** Tói yóggwa ye yíba re éhon eřé diferaídibo.”

⁴ Ítara rowana loiyé, aar gadár sóo wa re baárkule rastar uore gór or dorozat bairdá loot faiyé; ítara yíba re kúlifelaiye.

⁵ Montor hére tíyai accíl de tará ttu hodúne ítara re hoiyé de, “Tuáñra kii gorór deh, gadár sóo wa re kúlor de níki?”

⁶ Isá ye ítara re zendilla hoitó hoóil, ítara tará re héndilla hoiyé, tói tará ítara re ezazot diyé.

⁷ Ítara gadár sóo wa re Isár hañse ainné, aar yíbar uore nizor hoor ókkol bicáidiye, aar Isá yíbar uore boiccé.

⁸ Bicí maincé nizor hoor ókkol rastar uore bicáidiye, argúne bariza ttu fatar ðaggwa ókkol haři bicáidiye.

⁹ Zetará age-age edde fisé-fisé zaat accíl, ítara guzori-guzori hoór de, “Hósana!

“Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér.*

¹⁰ “Mubarek añárar baf Dawud or rajjo ziyán aiyér.

“Ebbe uore asman ot Allar taarif óuk!”

¹¹ Isá Jerúsalem ot góli baade, baitul-mukaddos or urán ot giyyé; aar sairómikka beggún saái yore, háñzinna ógiyoi de ísafe baró zon cárit tun ore fúañti looi Betániyat giyyégoi.

Duñir-gas ore boddua (Mot 21:18-19)

¹² Tarfor din, zeñtté ítara Betániya ttu bacá loíye, Isá ttu búk laiggé.

¹³ Íba ye dur ottu táí fata furaiya eggwá ðuñir-gas dekí, yíbat gula asé né saitó giyyé; montor Íba gas swár íñyot aiccé rár, fata bade ar kessú loot nó faa, kiyólla-hoilé héñtte ðuñir gula dóribar moósum no.

¹⁴ Hétunot Íba ye gas swá re hoór de, **“Ar honódin tor ttu honókiye gula háí no farouk.”** Íbar cárit tune hotá híyan fúinnil.

Isá ye baitul-mukaddos pak-sáf goijjé (Mot 21:12-17; Luk 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹⁵ Baade ítara Jerúsalem ot foóñicce. Isá baitul-mukaddos or urán ot góli, zetará hére besa kina gorér ítara re loraidiyat doijje, aar bařta báñgoyar řebíl edde hoitor besoyar boiřóni ókkol natřiyagarai diyé.

¹⁶ Íba ye Baitul-mukaddos or urán báy honókiyo re malsáman loizaitó nó deh.

¹⁷ Íba ye taalim ot ítara re hoór de, **“Pak-kalam ot ki yíán náí, ‘Añr gór ore tamám koum ókkol olla munazat or gór howá zaybo’†? Montor tuáñra toh híyan ore ðahañit or ařða-hána banaifélaíyo.”‡**

¹⁸ Ðoóñr imam ókkole edde alem ókkole híyan fúni Íba re marifélaibar mouka tuwat accíl. Ítara Íba re řooraitó, kiyólla-hoilé manúc beggún Íbar taalime ammúk óizaytoi.

¹⁹ Aar zeñtté háñzinna óíye, Isá edde Íbar cárit tun cóor or baáre giyyégoi.

* 11:9 Zobur 118:25,26 † 11:17 Yesáyah 56:7 ‡ 11:17 Yarmíyah 7:11

*Fúaiya duñir-gas ottu sébok
(Mot 21:20-22)*

²⁰ Biinna ítara héntu zaar de októt, duñir-gas swá ciñyor ottu lóti fúaiyioi de deikké.

²¹ Fitor ottu monot urí Íba re hoór de, “Rabbí, soó, Tuñí boddua diíla de duñir-gas swá fúaiyioi.”

²² Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “**Allar uore iman rakó.**

²³ **Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zee kiyé e faár gwá re eén hoó, ‘Urí doijjat forgói,’ aar nizor dil ot honó cók no raké bólke ziyán hoiyé híyan óibo de biccác goré, tooile yóggwa lla híyan óibo.**

²⁴ Hétolla, **Añí tuáñra re hoóir, tuáñra duat mazé zín mago, híin faifelaiyo bóuli biccác goijjó, tói tuáñra re híin diiya zaybo.**

²⁵ Zeñtté tuáñra tíyai dua goró, héntte honókiyor ulða kessú tákile yóggwa re maf gorídiyo, zeéne tuáñrar asmani Bafe yó tuáñra re tuáñrar hosúri maf gorí deh.

²⁶ Montor zodi maf no goró, tooile tuáñrar asmani Bafe yó tuáñrar hosúri maf no goríbo.”

*Isár adíkar or baabute súwal
(Mot 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Ítara abar Jerúsalem ot aiccé. Isá baitul-mukaddos ot gúrafíra gorér de októt, doóñr imam ókkol, alem ókkol, edde murubbi ókkol Íbar hañse aiccé,

²⁸ aar Íba re hoór de, “Tuñí ham iín kii adíkar gorór? Iín gorí bolla Tuáñre e adíkar hone diiyé?”

²⁹ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “**Añí yó tuáñra ttu ekkán súwal fusár goríyüm, Añré zuwab diyo, baade Añí tuáñra re hoiyüm Añí iín kii adíkar gorír deh.**

³⁰ **Añré zuwab do sái, Yaháya ye báp̄tisma díbar adíkar faáil de asman ottu né náki insán ottu?”**

³¹ Baade ítara afós ot biyasana gorér de, “Zodi añára hoói, ‘asman ottu,’ Íba ye hoibó de, ‘Tooile tuáñra íba re biccác kiyá nó goró?’

³² Montor zodi hoói, ‘insán ottu’ tooile?” Ítara maincóre dooraitó, kiyólla-hoilé beggúne Yaháya nobi de mainto.

* **12:11** Zobur 118:22,23

³³ Hétolla ítara Isá re zuwabe hoór de, “Añára no zani.”

Isá ye ítara re hoór de, “**Tóoile Añí yó tuáñra re no hoiyüm Añí iín kii adíkar gorír.**”

12

*Anggur-bariza edde cacá ókkol or meésal
(Mot 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Isá ye ítara re meésal ókkol dí hotá howát doijje, “Ezzon maincé ekkán anggur-bariza lagaiyé. Yóggwa ye híyan or sairó dák ottu gíra díye, anggur or roc neelai bolla eggwá gañrá kuijjé, edde ekkán tongki baindé. Baade bariza gán cacá ókkol ore t́eka dí oinno mulluk ot giyyói.

² Aar anggur or ainda aiccé rár, yóggwa ye eggwá goóur ore cacá gún or hañse difeřáiyé, cacá ítara ttu barizar gular bák fai bolla.

³ Lekin ítara taré dóri, mara-dóra gorí háli áte duñraidiyé.

⁴ Yóggwa ye abar ítarar hañse ar eggwá goóur difeřáiyé, ítara taré matá sái mari bicí beizzoti goijjó.

⁵ Yóggwa ye aró éggwa difeřáiyé; ítara taré zane marifélaíye. Héndilla, ítara aró boóut twa re goijjó, hodún ore mara-dóra goijjó, hodún ore zane marifélaíye.

⁶ “Yala yóggwa ttu siríf ar ezzon difeřáibar asé deh, íba óilde yóggwar adorja fua. Ahérit yóggwa ye nizorgá nize eén hoói fua wa re difeřáiyé, ‘Ítara añr fua re izzot goríbo.’

⁷ “Lekin cacá gúne afós ot hoór de, ‘Ite toh mirasdár; aiyó itaré marifélaí, baade miras añárar óizayboi.’

⁸ Tói ítara íba re dóri marifélaíye, aar barizar baáre félaidiye.

⁹ “Barizar giróse ítara re kii goríbo fáñllar? Yóggwa ye aái hé cacá gún ore marifélaíbo, aar bariza gán oinno kiyó re diifélaíbo.

¹⁰ Tuáñra pak-kalam ot yían úddwa nó foró níki,

‘Ze fattór mistíri ye inkar gorífelaiye, yíba cíl beggún or túaro bicí zoruri wa óigiyoi.

¹¹ Híyan Mabud or torfóttu óiaicce,

aar híyan añárar suk ot taajuippa*?"

¹² Hétunot ítara Íba re dórifelai bolla kucíc goijjíl, kiyólla-hoilé ítara buzígiyoi de ki Isá ye hé meésal lan ítara helaf hoiyé deh. Montor ítara maincór ðoore Íba re eri giílgoi.

Romi baáñcca re házana diiya
(Mot 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Fore ítara hodún Féroci edde Hérudiól ore Isár hañse difeřáiyé, zeéne tará Íba re Íbar hotá loi hol ot félai fare.

¹⁴ Tará aái Íba re hoór de, "Ustat, añára zani de, Tuñí sóiyi hoó. Tuñí maincé kii hoór forba no goró, kiyólla-hoilé Tuñí toh honókiyo re forók goró de náí, bólke sóiyigori Allar rastar taalim doh. Añára re hoósai, Romi baáñcca† re házana doon zayes asé ne náí?"

¹⁵ Añára diitam ne náki no diitam?"

Montor Íba ye tarár munaféki re zani hoór de, **"Tuáñra Añré entán gorór kiyá? Sai bolla Añr hañse ekkán dinár anó."**

¹⁶ Tói tará ainné. Íba ye tará re hoór de, **"Yián har sóbi edde har nam?"**

Tará Íba re hoór de, "Romi baáñccar."

¹⁷ Tói Isá ye tará re hoór de, **"Ziín baáñccar híin baáñcca re diiyo, aar ziín Allar híin Alla re diiyo."**

Híyane tará ebbe taajup óigiyoi.

Háñcor or baabute súwal
(Mot 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Baade Sadukái ókkol Isár hañse aiccé, Sadukái ókkole háñcor náí hoó, ítara aái Íba re ekkán súwal goijjé de,

¹⁹ "Ustat, Muúsa ye añára lla leikké de, zodi honókiyor báí fuain sára morizagói aar ítar bou táizagoi, tooile ítar hé báí ottu bou híba re biyá gorífelai nizer báí olla nosól foída gorá foribó.

²⁰ Dóro, háñt zon báí accíl. Foóila wa ye bou looi, fuain sára morigiyói.

²¹ Baade híba re dusára wa ye biyá goijjé, aar íte yó fuain sára morigiyói; tisára war hálot óu héndilla óiye.

²² Héndilla, háñto báí ye híba re biyá gorí fuain sára morigiyói. Ahérit, mayafua wa yó morigiyói.

²³ Hé ísafe, háñcor or hale híba har bou óibo? Kiyólla-hoilé híba re toh háñto zone nizer bou banaáil."

²⁴ Isá ye ítara re hoór de, **"Tuáñra etollá éna gollot ot asó deh! Tuáñra toh no Allar pak-kalam zano, aar no Allar kudurut zano."**

²⁵ Kiyólla-hoilé zeñtté ítara mora ttu zinda óibo, héñtte ítara no biyá goríbo aar no ítara re biyá diya zaybo, bólke ítara asman or fíristar dóilla beh óibo.

²⁶ Mora ókkol zinda ówar baabute hoitó sailé, tuáñra kí Muúsar kitab ot zeřé niki zoler de záđđwar zikír asé hére nó foró, Alla ye Muúsa re endilla hoiyé de, 'Añí óilam de Ibrahim or Alla, Isahák or Alla, edde Yakub or Alla?'‡

²⁷ Alla toh mora ókkol or Alla no, bólke zinda ókkol or éna. Tuáñra ttu ðoóñr gollot óiye."

Ebbe ðoóñr hókum

(Mot 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ekzon alem aái ítara barábari dér de fúinne, aar Isá ye ítara re tík zuwab diyé de zani Íba re súwal gorér de, "Beggún or túaro hókum hon nán ðoóñr?"

²⁹ Isá ye zuwab der de, "Ebbe ðoóñr gán óilde, 'Fúno, ó Isráil! Mabud añárar Alla óilde ekgwá Mabud."

³⁰ Mabud tuáñrar Alla re nizer fura dile, fura zane, fura demake, edde fura bole muhábbot goríba. §

³¹ Dui nombór or gán óilde, 'Nizer atehañsór maincóre nizer dóilla muhábbot goríba.* Hé duníyan or túaro ar ðoóñr hókum náí."

³² Alem mwa ye Íba re hoór de, "Cabác, Ustat! Tuñí sóiyi hoiyó, Alla ekgwá beh asé, Íba bade ar honókiye náí.

³³ Íba re fura dile, fura buddíye, fura bole muhábbot goittó, aar nizer atehañsór maincóre nizer dóilla muhábbot goittó. Hókum hé duníyan, fura kurbaní edde oinno kurbaní beggún or túaro zoruri."

³⁴ Isá ye zettót yóggwa ye buddír sáañte zuwab diyé de deikké, Íba ye yóggwa re hoór de, **"Tuñí Allar rajjjo ttu duré no."**

† 12:14 Girík ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom rajjor baáñcca ókkol or lokób. Hétolla iñyót Romi baáñcca ísafe estemal gorá gíyeh deh. ‡ 12:26 Hízorot 3:6 § 12:30 Córyot-nama 6:4,5 * 12:31 Imami-ham 19:18

Héñtte lóti honókiyo ttu Íba re ar súwal goittó hímmote nó deh.

*Mosihr baabute súwal
(Mot 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Isá ye baitul-mukaddos ot taalim der de októt hoór de, “**Alem ókkole keéngori hoó de Mosih Dawud or Fua?**

³⁶ **Kiyólla-hoilé Dawud nize toh Pak-Ruhr hédaiyote endilla hoiyé, ‘Mabude añr Malik ore hoór de, “Añr den ðák ottu boiyó, zetókkal foijjonto Añi Tuáñr duccon ókkol ore**

Tuáñr foor tole gorí nó felai.” †

³⁷ **Dawud nize toh Íba re ‘Malik’ ðaikké, tóoile Íba hon bote Dawud or fua de?” Becábicí maincé kúcir sáañte Íbar boiyan fúnat accíl.**

*Alem ókkol ottu úñciyar tákibar nosíyot
(Mot 23:1-36; Luk 20:45-47)*

³⁸ Isá ye Nizor taalim ot hoór de, “**Alem ókkol ottu úñciyar táikko, zetará lamba-lamba kuruta fiñdí gúrafíra goittó saá, aar bazare-bazare sólam faito,**

³⁹ **mujilíc-hána ókkol ot uñsol tokkar hadírat boitó edde mela-cóba ókkol ot barík zagat boitó fosón goré.**

⁴⁰ **Ek mikká ttu ítara rari ókkol or gór ókkol luṭ gorifele, arek mikká ttu maincóre dahái bolla lamba-lamba dua goré. Manúc híne sáñza bicí ðoóñr faibo.”**

*Ekgwá rarir sótká
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Baade Isá baitul-mukaddos or dan-baccúr muúntu boiccé, aar dan-baccút maincé ðiañ-foicá hondilla deer saái táikke. Boóut tuangor ókkole bicí-bicí diiyat accíl.

⁴² **Eggwá gorif rari aái duiyán cóñro foicá diiyé, yáni hoek fiyá.**

⁴³ **Hétunot Íba ye Nizor cárit tun ore matai hoór de, “Añi tuáñra re sóiyi hoóir, zedúne dan-baccút sótká diiyé ítara beggún or túaro e gorif rari wa ye bicí diiyé;**

⁴⁴ **kiyólla-hoilé oinno beggúne ítarar aṭalikka dón ottu diiyé deh, montor ibáh ye toh nizor gorif hálot ot basi táki bolla ziín accíl híin beggún diifélaiye.”**

† 12:36 Zobur 110:1

13

*Baitul-mukaddos dónco ówar agun hotá
(Mot 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Isá baitul-mukaddos ottu baáre zaargói de októt, Íbar ézzon cárite hoór de, “Ustat, soó, keén cúndor-cúndor fattór edde keén cúndor-cúndor billíng!”

² Isá ye íba re hoór de, “**Tui e ðoóñr-ðoóñr billíng iín dekor de né? Eṛé eggwá fattór or uore ar eggwá fattór no tákibo, híin fottí ekgwá re félaidiya zaybo.”**

*Kiyamot or alamot ókkol
(Mot 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Aar Isá baitul-mukaddos or muúm or Zaitun Faár ot boirá accíl de októt, Fitor, Yakub, Yohánna edde Enderiyase aiddone Íba ttu fusár gorér de,

⁴ **“Añára re hoóna, híin hoñtté óibo dé? Híin beggún fura óibar októ aiccé de hiyan or alamot kii óibo?”**

⁵ Isá ye ítara re zuwabe howát doijje de, **“Saiyó, honókiye zen tuáñra re gollot ot no loiza.**

⁶ **Boóut zone Añr name aái hoibó de, ‘Añi Íba,’ ítara boóut zon ore gollot ot loizaybói.**

⁷ **Zeñtté tuáñra laráir abas edde laráir hóbora-hóbori ókkol fúniba, no ðoraiyó; kiyólla-hoilé híin ówar zorur, montor hiyala yó ahérot óibo de no.**

⁸ **Ek koume arek koum or ulḁa edde ek raijjo ye arek raijor ulḁa tíyaibo; zaga-zaga búsal ókkol edde raṭ ókkol óibo. Montor híin óilde siríf, fua hálas óibar cúrur duk ókkol or dóilla.**

⁹ **“Lekin tuáñra úñciyar táikko; kiyólla-hoilé maincé tuáñra re adalot ot gosáidibo, aar tuáñra re mujilíc-hánat bet mara zaybo. Añr lla bóuli tuáñra re hákim edde baáñcca ókkol or muúntu házir gorá zaybo, zeéne tuáñra ítarar hañse Añr gobá dí faro.**

¹⁰ **Age tamám koum ókkol or hañse Allar kúchóbor tobolik gorá zar zorur.**

¹¹ **Zeñtté maincé tuáñra re dóri bisar ot tulíbo, héñtte kii hoibá age lóti sinta no goijjó, bólke hé októt tuáñra re ziín diiya zaybo híin hoiyó; kiyólla-hoilé hoóiya toh tuáñra no, bólke Pak-Ruh éna.**

12 “Bái ye bái ore aar bafe fua re marifélai bolla dóridibo. Fuain de nizor bafmaar hélaf tíyai ítara re mariféla báibo.

13 Añr nam olla bóuli tuáñra re beggúne nafórot goríbo; montor zee niki ahéri foijjonto bordac goríbo, yóggwa ye nejat faibo.

Doóñr mosibot

(*Mot 24:15-28; Luk 21:20-24*)

14 “Tuáñra hé bicí hótara jiníc ziyáne nafak goré* híyan ore no tákon accíl de zagat zeñtte tíyaiya dekíba—foróya ye buzó—héñtte zetará Yohúdiyát tákiba ítara ttu faár ot dáizagoi foribó.

15 Zee niki gór or sád or uore asé, ítar ttu lamat no lama foribó, nizor gór ttu kessú looi bolla bútoe no zaa foribó.

16 Zee niki kítit asé, ítar ttu nizor saddor looi bolla waafes nu aá foribó.

17 Montor hé din ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or maa ókkol olla bicí afsús or hálot óibo.

18 Dua goró, zeéne híin cítkhale no.

19 Kiyólla-hoilé din híin eén mosibot or din óibo, zendilla Alla ye duniyai foida goijjé de héñtte lóti aijjó óiye de náí, aar abar no yó óibo.

20 “Zodi Mabude hé din ókkol homai no dito, tooile honókiye no basitó; montor Íbar basíloiya bonda ókkol olla bouli Íba ye din híin homaidiyé.

21 Héñtte zodi honókiye tuáñra re eén hoó, ‘Soó, Mosih eřé asé!’ yáto ‘Soó, Íba uřé asé!’ híyan ekin no goijjó.

22 Kiyólla-hoilé misá Mosih ókkol edde misá nobi ókkol uříbo, aar ítara keramot ókkol edde taajuippa harhána ókkol daháibo, maincóre gollot ot loizai bolla, farilé Allar basíloiya bonda re úddwa.

23 Lekin tuáñra únçiyar táikko; Añí toh tuáñra re hárr kessú age lóti hoóidiyi.

Manúc or Fuar aá

(*Mot 24:29-31; Luk 21:25-28*)

24 “Montor din híin ot, hé mosibot baade, beil andár óizayboi,

aar sane foór no dibo;

25 asman ottu tara ókkol forizaybói, aar asmani jiníc ókkol tóttoraibo.†

26 “Héñtte ítara dekíbo de, Manúc or Fua doóñr kudurut edde mohímar sáañte miyúlar bútoe góri aiyér.

27 Aar Íba ye fírista ókkol ore duniyair ek matá ttu arek matá foijjonto difeřái, sairómikka ttu Nizor basíloiya bonda ókkol ore ekkán ot zoma goríbo.

Duñir-gas ottu meésal

(*Mot 24:32-35; Luk 21:29-33*)

28 “Duñir-gas ottu meésal loo: zeñtte duñir-gas or déeila hórot ói fata neele, tuáñra zanizogói de, hóran dáke.

29 Héñdilla tuáñra yó, zeñtte iín ór de dekíba, héñtte buzíba de, Manúc or Fua dáke, ebbe dorozat.

30 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, iín beggún fura nó óiyo foijjonto e nosól bilkúl no fúraibo.

31 Asman zobin toh zari no tákibo, montor Añr hotá hámica zari tákibo.

Honókiye no zane de din edde októ

(*Mot 24:36-44; Luk 21:34-36*)

32 “Lekin hé din yáto októ aibár baabute honókiye no zane, asman or fírista ókkole yó no zane, aar Fua ye yó no zane, siríf Bafe beh zane.

33 Hóboroddar, seton táko edde dua goró; kiyólla-hoilé tuáñra toh no zano hé októ hoñtte aibó.

34 Hé októ yíba ezzon duré sofór ot zaar de manúc or dóilla, zee niki nizor gór eri zaite goóur ókkol or át ot zimma ókkol dii giyyé, yáni zar-zar ham taré-taré diiyé, aar duwar sooñidar ore yó seton tákito hókum díye.

35 “Hétolla hoóir, seton táko, kiyólla-hoilé tuáñra toh no zano, gór or girós hotúnót aibó—ki háñzinna, ki adá raitta, ki fuáñitta, aar náki biinna.

36 Arnóile yóggwa asimbit ailé tuáñra re gúm ot loot faibo.

37 Añí tuáñra re ziyán hoóir, híyan beggún ore hoóir de, ‘Seton táko!’ ”

14

Isá re marifélaibar sólla

(*Mot 26:1-5; Luk 22:1-2; Yoh 11:45-53*)

1 Azadir-id edde Cútar-sára Ruřir-id aité dui din asé. Aar doóñr imam ókkole edde

* 13:14 Dániyel 9:27; 11:31; 12:11 † 13:25 Yesáyah 13:10; 34:4

alem ókkole Isá re kii bote zuitégori dórifelai marifélai faribó de híyan or talac ot accíl.

² Montor ítara hoór de, “Id or októt no, manúc or bútoze úrussul óitofare.”

Betániya farat Isár matát añtor dálidiye (Mot 26:6-13; Yoh 12:1-8)

³ Isá Betániyat kurus biyaraimma Sáimon or gór ot tákite, Íba ye hána háar de héñtte, hére eggwá mayafua ye fúañti fattór or háñrit góri háti narḍ-gas or bicí moóngga añtor looi aiccé. Baade híba ye háñri wa báñgi añtor gún Isár matát dálidiye.

⁴ Montor hodún ottu gom no lagi afós ot howáhoi gorér de, “E añtor gún kiyá borbad difélaiye?”

⁵ E añtor gún de tin cót dinár or túaro bicí dí besi ñiañ gún gorif ókkol ore diifélai faitto.” Héndilla hoói ítara híba re bóḥboráiyé.

⁶ Montor Isá ye hoór de, “**Ibáh re goittó doh; tuáñra ibáh re ferecan kiyá gorór? Ibáh ye Añr bálai éna goijjé.**

⁷ **Gorib ókkol toh tuáñrar fúañti nitti asé,* tuáñra ttu zetúnót monehoó hétunot ítara bálai gorí faribá; montor Añré tuáñra nitti no faiba.**

⁸ **Ibáh ye ziyán faijjé híyan éna goijjé. Ibáh ye Añr dohón olla Añr gaat age lóti añtor dálidiye deh.**

⁹ **Hétolla Añi tuáñra re sóiyi hoóir, fura duniyait zeré-zeré kúchóbor tobolik gorá zaybo, e mayafua wa ye ziyán goijjé híyan ore yó ibáhr yadgari ísafe hére-hére howá zaybo.”**

Isá re dórídi bolla Yohúdahr razi (Mot 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Baade Yohúdahr Iskáriyet, zee accíl baró zon cárit tun ottu ezzon, íte ḍoóñr imam ókkol or hañse giyyé, Isá re ítara at ot dórídi fare fán.

¹¹ Híyan fúni ítara kúci óiyé, aar ítare ñiañ diibo bouli waada diyé. Tarfore íte Isá re dórídi bolla moukar talac ot accíl.

Cárit tun or fúañti Azadir-id or hána (Mot 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹² Cúṭar-sára Ruṭir-id or foóila din ot, ze din Azadir-id or hána lla bérásóol or sóo

kurbani goré, Isár cárit tune Íba ttu fusár gorér de, “Tuáñr ttu hondilla monehoór, Tuñí hái fano fán añára hoṛé zai Tuáñr lla Azadir-id or hána toyari goittám?”

¹³ Íba ye Nizor dui zon cárit ore endilla hoói diferaíye, “**Tuáñra cóor ot zoo; zok ot gori faní loizar de ezzon manúce tuáñra llói milibó; íbar fisé-fisé zaiyo.**

¹⁴ **Íba ze gór ot góle hé gór gan or girós ore hoibá de, ‘Ustate hoór de, ‘Añr meéman-hána hoṛé, ziyán ot Añi Añr cárit tun or fúañti Azadir-id or hána hái faijjum?’**’

¹⁵ **Hétunot yóggwa ye tuáñra re háñzaiya edde toiyar goijjé ekkán uoror ṭalar ḍoóñr kamára daháibo. Hére añára lla toiyar goijjé.”**

¹⁶ Tói cárit tun zai cóor ot góille, aar Isá ye ítara re zendilla hoiyé héndilla faiyé; baade ítara Azadir-id or hána toyar goijjé.

¹⁷ Zeñté háñz óiyé, Isá baró zon cárit tun ore fúañti looi hére aiccé.

¹⁸ Ítara boói hána háar de októt, Isá ye hoór de, “**Añi tuáñra re sóiyi hoóir, tuáñra ttu ezzone Añré dórídiyo; íte Añr fúañti hána háar.”**

¹⁹ Hétunot ítara ferecan ói zonfoti Íba ttu fusár gorér de, “Íte añi no de no né?”

²⁰ Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “**Íte baró zon nun ottu ezzon, íte Añr fúañti hoddát ruṭi burar.**

²¹ **Manúc or Fua toh Íbar baabute zendilla leikká asé héndilla éna zaar; montor afsús manúc uitar uore, zar duara Manúc or Fua dóra háibo. Manúc íte toh zormo no óito bóuli ítar lla gom accíl.”**

Cárit tun or fúañti Isár ahéri hána (Mot 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kór 11:23-25)

²² Ítara háar de októt, Isá ye ruṭi looi Alla re cúkuriya goijjíl, aar báñgi cárit tun ore dii hoór de, “**Loo, yíán Añr gaa.”**

²³ Tarfore Íba ye fiyala looi Alla re cúkuriya gorí ítara re diiyé, baade ítara beggúne héntu háiyé.

* **14:7** Córíyot-nama 15:11.

²⁴ Íba ye ítara re hoór de, “Ín óilde noya razinama lla Añr lou, ziín ore boóut kiyór lla dálidiyum.

²⁵ Añí tuáñra re sóiyi hoóir, Añí e anggur or roc iín abar na háiyum, otódin zetódin foijjonto tuáñrar fúañti Allar raijjot noya gori ná hái.”

²⁶ Yárbaade ítara eggwá seér gaái, Zaitun Faár ot giyyé.

Fitore inkar gorár baabute Isár agun hotá (Mot 26:31-35; Luk 22:31-34; Yoh 13:36-38)

²⁷ Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra beggún or dil ot cóok aibó aar dáibagoi, kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé,

‘Añí sóol soroya re marifélayum, tói sóol ókkol cíñraciñttá óizayboi.’†

²⁸ Montor Añré zinda gorá zay baade, Añí tuáñrar age Galil ot zaiyum.”

²⁹ Fitore Íba re hoór de, “Beggúne iman ottu zailé yo, añí no zaiyum.”

³⁰ Isá ye íba re hoór de, “Añí toré sóiyi hoóir, aijja raitta ratakurá duibar bak dibar age, tui nize Añré tin bar inkar goríbi.”

³¹ Lekin Fitore aró zure hoór de, “Zodi añr ttu Tuáñr fúañti mora fore yó, añí Tuáñre inkar no goijjúm.” Héndilla ítara beggúne hoiyé.

Getsámani bagan ot Isár dua (Mot 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yárbaade ítara ekkán zagat aiccé, ziyán ore Getsámani hoó. Isá ye Nizor cárít tun ore hoór de, “Añí zetún dua goijjúm hétun iñyót boói táko.”

³³ Íba ye fúañti Fitor ore, Yakub ore edde Yohánna re loigiyé, aar hére Íba ttu ocánti edde bicí ferecani lagat doijje.

³⁴ Íba ye ítara re hoór de, “Bicí ocántiye Añr foran neelizaytói sár. Tuáñra iñyót táki seton táko.”

³⁵ Baade Íba héntu ekkágori muúmmikka zai, merít fori dua gorát doijje de, zodi farilé hé dukkór októ re Íba ttu dur gorífelaito.

³⁶ Íba ye hoór de, “Ó Abba, ó Baf, Tuñí hárr kessú gorí faro. E duk-mosibot or fiyala yibá Añr ttu dur gorífeló; montor

toóu Añr moncá mozin no, bólke Tuáñr moncá mozin óuk.”

³⁷ Baade Íba aái ítara re gúm ot loot faiyé, aar Fitor ore hoór de, “Sáimon, tui gúm ot níki? Tui ek gónḡa úddwa seton táki no faroór dé?”

³⁸ Seton táko aar dua goró, zeéne entán ot no foro; Bécok ruh ttu monehoór, montor jisím komzur deh.”

³⁹ Íba abar zai ekí ḡóilla hotá hoói dua goijjé.

⁴⁰ Íba waafes aái, ítara re abar gúm ot loot faiyé, kiyólla-hoilé ítara suk gúme bór ógilgoi; aar ítara Íba re kii zuwab dibo hoi no fare.

⁴¹ Íba tisárabar aái yore ítara re hoór de, “Tuáñra aijjó úddwa gúm ot edde aram gorát asó de? Óiye, októ foóñcegai. Soó, Manúc or Fua re gunágar ókkol or át ot dóridiya zaybo.

⁴² Uró, zaigói. Soó, Añré dóridoya ḡáke foóñcegai.”

Isár gereftari (Mot 26:47-56; Luk 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴³ Íba ye híin hoór de októ, éhon Yohúdah foóñcegai, zee níki baró zon nún ottu ezzon. Ítar fúañti ek dol manúc toluwar edde larí-cúra looi aiccé, zetará re diferáiyé de óilde ḡoóñr imam ókkole, alem ókkole, edde murubbi ókkole.

⁴⁴ Zee níki Íba re dórider, íte tará re endilla hoói ekkán nicán diil, “Añí zibá re appá diyum, manúc Íba. Íba re gereftar gorífelaiyo aar soikkal di loizaiyogói.”

⁴⁵ Yohúdah aái mottor Íbar iñyot giyyé, aar “Rabbí!” hoói Íba re appá díye.

⁴⁶ Baade éhon tará Íba re dóri gereftar gorífelaiye.

⁴⁷ Montor ḡáke tíyai accíl de ítara ttu ezzone nizor toluwar neelaiye, aar híyan solai boro imam or gulam or han harífelaiye.

⁴⁸ Isá ye tará re hoór de, “Tuáñra ḡahañit dóitto aiccó fángori toluwar edde larí-cúra lói Añré dóitto aiccó de?”

⁴⁹ Añí toh fottí din baitul-mukaddos ot tuáñrar fúañti táki taalim ditam, aar héntte de Añré gereftar nó goró. Montor

† 14:27 Zakaríyah 13:7

iín etollá óiye, zeéne pak-kalam or hotá fura óizagoi."

⁵⁰ Hétunot cárit beggúne Íba re eri dáigiyoi.

⁵¹ Ezzon juwan manúc Íbar fisé-fisé zaat accíl, yóggwa ye nizor biyossor gaat kessú nó fiñdé, ekkán saddor beraiyé deh. Tará yóggwa re dóitto saiye,

⁵² montor yóggwa ye saddor gán félai biyossor duñrdiyé.

Fótuayi-mujilíc or muúntu Isá
(*Mot 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24*)

⁵³ Tarfore tará Isá re boro imam or hañse loigiyói, aar tamám doóñr imam, murubbi edde alem ókkol zoma óiye.

⁵⁴ Fitor duré-duré táí Íbar fisé-fisé boro imam or urán or bútoe foijjonto giyyé, aar faáradar ókkol or fúañti boói ooin fuwát accíl.

⁵⁵ Doóñr imam ókkole edde fótuayi-mujilíc t̄iya ye Isár ulḁa gobár talac ot accíl, Íba re marifélai fare fán; montor honó gobá nó faa.

⁵⁶ Becók boóut zone Íbar ulḁa misá gobá díyl, montor ítarar gobá mil ná há.

⁵⁷ Fore hodúne urí Íbar baabute endilla misá gobá díye,

⁵⁸ "Añára Ibá ye eén hoiyé de fúinni, 'Añí át or banaiya baitul-mukaddos yían báñgifelai, tin din or bútoe ar ekkán banaidiyum, ziyán át or banaiya no óibo.'"

⁵⁹ Lekin ebar óu ítarar gobá mil ná há.

⁶⁰ Hétunot boro imame urí muúntu t̄iyai Isá ttu fusár gorér de, "Tuñí honó zuwab no diba? Manúc itará Tuáñr ulḁa iín kii gobá der?"

⁶¹ Montor Íba nizám mári táikkil, aar honó zuwab nó deh.

Boro imame abar fusár gorér de, "Tuñí kí Taarifdár Allar Fua Mosih?"

⁶² Isá ye hoór de, **"Ói Añí. Tuáñra dekíba, Manúc or Fua Alla Tálar den ḁák ottu boirá asé edde asman or miyúlat góri aiyér."**

⁶³ Boro imame nizor gair or hoor fári hoór de, "Añára ttu ar kii gobá lager dé?"

⁶⁴ Tuáñra toh Ibár kuféri fúinno; tuáñrar rai kii?"

Ítara beggúne Íba moot or laayek bouli fótua díye.

⁶⁵ Tarfore hodúne Íba re sép marat doijje, aar Íba re suk bandi gúca mari hoór de, "Hone maijjé antas gor sái!" Baade faáradar ókkole Íba re loizai suwar maijjíl.

Isá re Fitor or inkar
(*Mot 26:69-75; Luk 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27*)

⁶⁶ Fitor nise urán ot accíl de októt, boro imam or bañdi mayafuain ókkol ottu ezzon hére aiccé.

⁶⁷ Aar Fitor ooin fuwár de dekí, íbar uzu saái hoór de, "Tuñí yó toh Nasári Isár fúañti accíla."

⁶⁸ Montor íba ye endilla hoói inkar gorídiye, "Tuñí kiyór baabute hoór añí no zani aar no yó buzír." Baade íba baáre baandat giyyégoi. Hétunot ratakurá bak diyé.

⁶⁹ Bañdi mayafua wa ye íba re abar deikké rár, ḁáke t̄iyai asé de itara re hoór de, "Ibá tarár bútotu ekzon!"

⁷⁰ Montor íba ye abar inkar gorídiye.

Hotún baade ḁáke t̄iyai asé de itara Fitor ore abar hoór de, "Sóiyi tuñí tarár bútotu ekzon, kiyólla-hoilé tuñí yó Galil or manúc."

⁷¹ Montor íba ye hosóm háí hoór de, "Añr uore laánot óuk zodi añí misá hotá hoóir de óile. Tuáñra ze manúc cwar hotá hoór añí Íba re no siní."

⁷² Baade éhon-éhon ratakurá ḁusárabar bak diyé. Hétunot Fitor ottu hotá waán monot uiṭṭé ziyán Isá ye íba re hoóil, ki hoilé, **"Ratakurá duibar bak dibar age tui Añré tin bar inkar goríbi."** Baade íba ye híyan monot gorí hañdat doijje.

15

Filat or muúntu Isá
(*Mot 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Yoh 18:28-38*)

¹ Biinna kúb sóore, doóñr imam ókkole murubbi ókkol, alem ókkol edde fótuayi-mujilíc t̄iya lói sólla-mocuwara goijjé; baade itara Isá re bañdí loizai Filat ore gosáidiye.

² Filate Isá ttu fusár gorér de, "Tuñí Yohúdi ókkol or Baáñcca níki?"

Íba ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Ói, tuñí hoór de héndilla.”

³ Doóñr imam múne Íbar uore boóut dóilla elzam ókkol lagat accíl.

⁴ Filate Íba ttu abar fusár gorér de, “Tuñí honó zuwab no diba? Soó, itará Tuáñr uore hodún elzam lagar.”

⁵ Montor Isá ye toóu ar honó zuwab nó deh, híyane Filat taajup óigiyoi.

Isá re marifélaibar hókum

(Mot 27:15-26; Luk 23:13-25; Yoh 18:39—19:16)

⁶ Azadir-id or októť manúc ókkole ze hodi re hálas gorídito aros goré, Filate hé hodi re hálas gorídito.

⁷ Hé októť Bárabba nam or ezzon manúc ítar sáañti bagi ókkol or fúañti ziyól ot accíl, zetará bagiyai gorér de októť manúc kún goijjíl.

⁸ Manúc or dol aái Filat ore aros gorát doijje de, nizor niyom mozin ítara lla goittó.

⁹ Filate ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra ttu yíán monehoór ne, añí tuáñrar hañse Yohúdir Baáñcca wa re hálas gorídi de híyan?”

¹⁰ Kiyólla-hoilé yóggwa ye zainto de, doóñr imam ókkole Isá re yóggwar hañse háSOROT góri gosáidiye deh.

¹¹ Montor doóñr imam ókkole manúc or dol ore uskaidiyé, zeéne Filate Isár bodol Bárabba re hálas goríde.

¹² Filate abar ítara re zuwabe hoór de, “Tóoile, zibá re tuáñra Yohúdir Baáñcca hoó Íba re añí kii goittám?”

¹³ Ítara abar guzori hoór de, “Íba re kúruc ot dífelol!”

¹⁴ Montor Filate ítara re hoór de, “Kiyá, Íba ye kii bura goijjé dé?”

Toóu ítara aró guzori-guzori hoór de, “Íba re kúruc ot dífelol!”

¹⁵ Filate manúc or dol ore kúci gorát eradaye Bárabba re ítarar hañse hálas gorídiye; aar Isá re coóñk marabai baade, kúruc ot dí bolla gosái dífelaiye.

Fóous ókkole Isá re téceraiye

(Mot 27:27-31; Yoh 19:2-3)

¹⁶ Baade fóous ókkole Isá re Praitoriyum hoó de razmohól or bútoRE loigiyé, aar teérang tíya re ðaki zoma goijjé.

¹⁷ Ítara Íba re bayoinna rong or eggwá zubba fiñdáidiye, aar keñrar eggwá tas banai Íbar matát diyaidiyé.

¹⁸ Baade ítara Íba re endilla sólam gorát doijje, “Héy Yohúdi ókkol or Baáñcca, Toré sólam!”

¹⁹ Ítara eggwá larí lói Íbar matá sai marat accíl edde Íba re sép maijjíl, aar añrú félai Íba re sóida goijjíl.

²⁰ Ítara Íba re técerai baade, Íba ttu bayoinna rong or zubba wa kúlifelai Íbar hoor Íba re fiñdáidiye; tarfore Íba re kúruc ot dí bolla baáRE loigiyói.

Isá re kúruc ot dífelaiye

(Mot 27:32-44; Luk 23:26-43; Yoh 19:17-27)

²¹ Kureni cóor or Sáimon nam or ezzon manúc gang zaga ttu aiyér de októť hé foñt báy zaar. Yóggwa accíl Alexzendar edde Rufus or baf. Isár kúruc can boói loizai bolla fóous suné yóggwa re mojbur goijjé.

²² Fore ítara Íba re Golgota zagat ainné, ziyán or torjuma óilde Matár Malar Zaga.

²³ HéRE ítara Íba re mur* hoó de híin miyáiya anggur or roc diiyé, montor Íba ye híin ná háa.

²⁴ Baade ítara Íba re kúruc ot dífelaiye, aar Íbar hoorsuor ítarar bútoRE bák goijjé; har bák ot kii fore sai bolla ítara loñari maijjíl.

²⁵ Héñtte bíinna now wa beh baijjíl, zeñtte ítara Íba re kúruc ot díyl.

²⁶ Íbar ze hosúri sáainbút maridiye híyan óilde, “YOHÚdi ókkol OR BAÁÑCCA.”

²⁷ Íbar fúañti ítara dui zon ðahañit ore yó kúruc ot díyl, ezzon ore Íbar den ðák ottu edde ar ezzon ore Íbar ban ðák ottu.

²⁸ Híyane pak-kalam or yíán fura óiye, “Íba re hosúrbon ókkol or fúañti gona giyéh.”

²⁹ Zetará hé foñt báy zaar, ítara matá lari-lari Íba re técerai hoór de, “Há! Tui

* 15:23 Mur óilde hodún bicí moónga edde bála kúcbodar siz. Híin ore bana de óilde gas or añrá lói. Yohúdi ókkole híin dabai lla estemal goittó.

toh baitul-mukaddos báñgi tin din or bútoe abar banaidoya,

³⁰ yala Tui kúruc ottu lami Nizoré Nize basa saí!"

³¹ Héndilla góri ðoóñr imam ókkole edde alem ókkole yó táttai gorí hoór de, "Ibá ye toh oinno zon ore basaitó, montor Nizoré Nize de basai no farer!"

³² E Mosih, Isráil or Baáñcca yala kúruc ottu lami aiyóuk, zeéne añára deki iman aní fari." Zetará re Íbar fúañti kúruc ot díya gíyeh, ítara yó Íba re beizzoti goijjé.

Isár moot

(Mot 27:45-56; Luk 23:44-49; Yoh 19:28-30)

³³ Baade zeñtte duúñijja baró wa baijjé, héñtte lóti tin nwá báze fán guñra mulluk andár ói accíl.

³⁴ Tin nwá baijjé de októt Isá ye eggwá ðoóñr abase guzori hoór de, "Elói, Elói, lamá sabakhţáni?" ziyán or torjuma óilde, "Ó Añr Alla, ó Añr Alla, Tuñí Añré kiyólla sáridiyo?"†

³⁵ Dáke tíyai accíl de ítara hodúne híyan fúni hoór de, "Soó, Ibá ye Eliyas ore ðaker!"

³⁶ Hétunot ekzone duñri zai sírkat‡ ekkán esfónj§ buraiye, baade ekkán súañr matát bazáidi Isá re hái bolla diiyé, aar hoór de, "Tíyo, Ibá re Eliyase basaitó aiyé né saái."

³⁷ Baade Isá ye eggwá ðoóñr guzoran mari entehal óigiyoi.

³⁸ Hétunot baitul-mukaddos or foroda gán uottú lóti nise foijjonto fári dui bák óigiyoi.

³⁹ Ze Romi cáap Isár muúntu tíyai accíl, yóggwa ye Isá hondilla gori entehal óigiyoi de deki hoór de, "Sóiyi e Manúc cwa Allar Fua accíl!"

⁴⁰ Hére hodún beřiyáin óu dur ottu góri saái táikke de accíl. Ítarar bútoe Moriyam Makdálini, cóñro Yakub or edde Yosés or maa Moriyam, edde Salómi yó accíl;

⁴¹ zetará yó Isá Galil ot táite Íbar fisá dori Íba re hédmot goijjíl. Hére aró boóut beřiyáin óu accíl zetará Íbar fúañti uore Jerúsalem ot aiccé.

Isá re dohón goráiyé

(Mot 27:57-61; Luk 23:50-56; Yoh 19:38-42)

⁴² Hé din accíl entezam-or-din, yáni ebaadot-or-din or agor din. Hé din háñzinna óiye rár,

⁴³ Aramátíya cóor or Yusúf, zibá fótuayi-mujilíc or ézzon namdár manúc aar Allar rajjo lla entezar gorí accíl, yóggwa ye hímmot góri Filat or hañse zai Isár lac cwa maiggé.

⁴⁴ Isá morigiyói de híyane Filat taajup óigiyoi. Yóggwa ye cáap pwá re matai Isá morigiyói de ói né fusár goijjíl.

⁴⁵ Yóggwa ye cáap pwá ttu fakkagori baade, Yusúf ore lac cwa diifélaie.

⁴⁶ Yusúfe ekkán hohón or hoor kinné, aar lac cwa lamai hoor gán berái yore, cíl kúñdi banaiyé de eggwá hobor or bútoe raikké. Baade hobor gwar muk ot ekkán cíl ouzaydiyé.

⁴⁷ Isár lac cwa hořé rakér de híyan Moriyam Makdálini ye edde Yosés or maa Moriyame saái táikkil.

16

Isá re mora ttu zinda goijjé

(Mot 28:1-8; Luk 24:1-12; Yoh 20:1-10)

¹ Ebaadot-or-din fúraigiyoi rár, Moriyam Makdálini ye, Yakub or maa Moriyame, edde Salómi ye kúcho mosólla ókkol kinné, zeéne ítara aái Isár lac ot dii fare.

² Ítara háftar foólla ðin biinna kúb sóore beil urér de októt, hobor ot aiccé.

³ Ítara ezzon ore ezzone hoór de, "Añára lla hobor or muk ottu cíl lan hone laribó?"

⁴ Montor ítara uormikká saiyé rár dekér de, cíl lan larifelaiya. Híyan bicí ðoóñr accíl.

⁵ Ítara hobor or bútoe góille rár, dóla hoor findá ek juwan manúc den ðák ottu boirá deikké, híyane ítara bicí ðooraiyói.

⁶ Montor yóggwa ye ítara re hoór de, "No ðooraiyó; tuáñra Isá Nasári re tuwoór deh, zibá re kúruc ot dí mariféla gíyl. Íba zinda óigiyoi; Íba eřé náí. Íba re raikkíl de zaga gán soó.

⁷ Yala zoo, Íbar cárit tun ore edde Fitor ore hoógoi de, 'Íba tuáñrar age Galil ot zaar. Tuáñra Íba re hére dekíba, zendilla Íba ye tuáñra re hoóil.' "

† 15:34 Zobur 22:1 ‡ 15:36 Sírka óilde faní miyáilla anggur or córbot, ziin háite hóro-hóro lage. § 15:36 esfónj óilde eggwá Ingirazi lofzó, fuús or ðóilla faní țane de siz

⁸ Ítara hafi-hafi edde ammuke hobor ottu neeli duñrdiyé. Ítara honókiyo re kessú nó hoó, kiyólla-hoilé ítara ttu kúb door láigge.

*Moriyam Makdálini re dahádiye
(Mot 28:9-10; Yoh 20:11-18)*

⁹ Háftar foóila din biinna sóore Isá mora ttu zinda óizaygoi baade, age Moriyam Makdálini re dahádiye, zibár bütottu Íba ye háñt twa büt neeláil.

¹⁰ Híba ye zai, Isár fúañti accíl de ítara re hóbor díye, héñtte ítara ferecani zahér gorát edde hañdahari gorát accíl.

¹¹ Isá zinda de edde Moriyame Íba re deikké de fúni ítara biccác nó goré.

*Isá ye dui zon ummot ore dahádiye
(Luk 24:13-35)*

¹² Yárbaade Isá ye arek doilla súrote ítara ttu dui zon ore dahádiye, zeñtte tará añri-áñri farar híkka zaat accíl.

¹³ Tará zai badbaki gún ore hóbor díye, montor ítara tará re yó biccác nó goré.

*Isá ye egaro zon cárit tun ore dahádiye
(Mot 28:16-20; Luk 24:36-49; Yoh 20:19-23; Ham 1:6-8)*

¹⁴ Fore Isá ye egaro zon cárit tun ore dahádiye, héñtte ítara hána háat accíl. Íba ye ítara re ítarar nabiccác edde dil dorór zoriya jéjjeraiye, kiyólla-hoilé Íba zinda óizaygoi baade zetará Íba re deikkíl tará re ítara biccác nó goré.

¹⁵ Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñra fura duniyait zoo, zai manúc beggún or hañse kúchóbor tobolik gorógoi.**

¹⁶ **Zee niki iman aní bápñisma loh, yóggwa ye nejat faibo; montor zee niki iman nu ané, yóggwa hosúrbon tóoribo.**

¹⁷ **Zetará iman ainné, ítara re e keramot iín goríbar toóufik diiya zaybo: Añr name ítara büt ókkol dáfaibo; gabi zubane hotá hoibó;**

¹⁸ **ítara nizor áte háf ókkol tulí dóribo; zodi ítara moot goré de kessú háifele, ítarar honó háni no óibo; aar ítara biyaraimmar gaat át dilé, tará gom óizayboi.”**

*Isá re asman ot tulífela gíyeh
(Luk 24:50-53; Ham 1:9-11)*

¹⁹ Malik Isá ttu ítara re híin beggún hoiyá ói baade, Íba re asman ot tulífela gíyeh, aar Allar den dák ottu boói táikke.

²⁰ Baade ítara neeli zai hárr zagat tobolik goijjé. Malike ítara re lói ham gorí Íbar kalam sóiyi de híyan ítara re diiya gíyeh de keramot or duara sábut gorát accíl.

Injil Córif or Síyara LUKÁS

Síyara Lukás or Foriso

Síyara Lukás óilde Noya Niyom or eggwá síyara, zibát Isá Mosihr zindigir baabute boiyan goijjé. Háasgori, Noya Niyom or foóilar sairó síyara re “Injil” bouli hoó, ziyán or maáni “Kúchóbor” yáni “Gom Hóbor.” Síyara iín ore Isá mori baade Moti, Markus, Lukás, edde Yohánna ye leikké. Lukáse siríf Isár zindigir kaháni leikké de no, bólke Isá mori abar zinda ói baade Íbar cárit tune ziín-ziín goijjíl híin óu leikké, híin leikké de síyara yíba re Hamól bóuli hoó. Síyara Lukás yibá hoñtté leikké edde hořé leikké sóiyigori honókiye no zane, lekin boóut ulema ókkole biccác goré de síyara yibá Isá mori tokoriban hóittor bosór baade leká gíyeh.

Síyara yibár lekóya óilde Lukás, zibá ézzon dabair ðaktor accíl. Yóggwar lekár torikaye edde estemal goijjé de zubane dahá de, yóggwa ézzon elómdar manúc accíl. Lukás ottu Isár zindigir baabute ziín zendilla óiye héndilla sóiyigori lekito mon accíl, zeéne foróya ókkole forí fáida hásil goré (1:1-3). Yóggwa Yohúdi nu accíl (Kolóciól 4:10-14), yóggwa ye Beyohúdi ókkole buzé de torika loi leikkíl. Híyan añára yóggwa ye Yohúdir Rosóm ókkol or baabute buzáiyé de héntu zani fari (1:8).

Síyara Lukás yibá beebák síyara Moti edde Markus loi ek ðoilla, kiyólla-hoilé tará ek ðoilla siz ore ek torika loi boiyan goijjé. Tiní síyasar bútoře, síyara Lukás ot Lukáse báp̄tismadoya Yaháyar zormor baabute tofsil or sáañte leikké, héndilla, maf gorár baabute yó tulí doijje (3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34; 24:47), aar dua gorár baabute yó tulí doijje (3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32).

Súrki ókkol

1. Síyasar moksót, Yaháyar edde Isár zormo (1:1—2:52)
2. Allar ham olla Isár toiyari (3:1—4:13)
3. Galil ot Isár keramot edde tobolik (4:14—9:50)
4. Jerúsalem ot zaibar foñt ot Isá (9:51—19:27)

5. Jerúsalem cóor ot Isá (19:28—21:38)
6. Isár duk-zulúm edde moot (22—23)
7. Isá mora ttu zinda ówa (24)

E síyasar moksót

¹ Zettót boóut zone ziín-ziín añárar dormiyan ot óiye híin or baabute leki bolla meénnot gorát doijje,

² zendilla uitará añára re zanaiyé zetará foóila cúru ttu lóti nizor suké deikké edde kalam or háadem accíl.

³ Hétolla, ó izzotdár Tiyofilas, añí yó híin beggún ore cúru ttu lóti cúndorgori tahákit gori baade tuáñr hañse híin ekkán-ekán góri lekón gom óibo de báippi,

⁴ zeéne tuñí ze hotá gún or taalim faiyó, híin furafuri sóiyi de zano.

Yaháyar zormor agun hotá

⁵ Yohúdiya elakar baañcca Hérud or hale, Abíya dol or imam ókkol or bútoře Zakaríyah nam or ézzon imam accíl. Yóggwar bou óilde Aron or nosól or mayafua, híbar nam Elízabet.

⁶ Ítara duní zon Allar nozor ot forhésgar accíl, zetará Mabud or tamám hókum ókkol edde niyom ókkol mozin behosúr góri soilto.

⁷ Lekin ítara ttu fuain nu accíl, kiyólla-hoilé Elízabet báz accíl, aar ítara duní zon bicí burá óigilgoi.

⁸ Ek ðin zeñtté Zakaríyah ye nizor dol or háin mozin Allar muúntu imami ham goittó aiccé,

⁹ imami ham or niyom mozin lořari mari yóggwa re basílowa gíyeh, Mabud or baitul-mukaddos ot góli agórbatti zolai bolla.

¹⁰ Héñtte agórbatti zolaibár októt baáre bicí manúc ókkol dua gorát accíl.

¹¹ Hétunot Mabud or ek fírista agórbattir-gáñr den ðák ottu tíyai yóggwa re dahádiye.

¹² Íba re deki Zakaríyah songki uittíl, edde bicí ðoraigiyói.

¹³ Montor fírista wa ye yóggwa re hoór de, “Ó Zakaríyah, no ðoraiyó; Alla ye tuáñr dua fúinne. Tuáñr bou Elízabet ottu eggwá morotfua óibo, aar tuñí íbar nam Yaháya rakíba.

¹⁴ Tuáñr ttu kúcir uore kúci tákibo, aar íbar zormoye boóut manúc ókkol kúci óibo.

15 Kiyólla-hoilé íba Mabud or nozor ot muhán óibo; íba ye no anggur or roc or córab háibo aar no nicá háibo, íba maar feřot tákite lóti Pak-Ruh lóti furaiya óibo.

16 Aar Íba ye boóut Boni Isráil ókkol ore Mabud ítarar Allar hañse fírai aníbo.

17 Íba ye Eliyas or ruh edde taakote Malik or age-age zaibo; zai baf ókkol or dil fuain dor híkka aar nafórman ókkol ore forhésgar or demak or híkka fíraibo; héndilla gorí Mabud olla nal goijjá eggwá koum toiyar goríbo.”

18 Zakariyah ye fírta wa re hoór de, “Añí híyan keéngori ekin goittám? Añí de ézzon burá manúc, aar añr bou ottu yó bicí boc óigiyoi.”

19 Fírta wa ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Añí óilam de Jibrail, zibá Allar muúntu tíyai táki; añré tuáñr llóti hotá hoói bolla edde tuáñr hañse e kúcir hóbor gán foóñsai bolla difeřá gíyeh deh.

20 Aar soó, zetódin foijjonto iín fura nó óiyo, hétodin tuñí buk tákiba, aar mati no faribá, kiyólla-hoilé tuñí toh añr hotá gún ekin nó goró, zín tík októ ailé fura óibo.”

21 Héñtte manúc ókkole Zakariyah lla entezar gorí táikkil, aar yóggwa baitul-mukaddos ottu aité deri ór bóuli ítara báfat forigiyói.

22 Zeñtté yóggwa baáre aiccé, yóggwa ye ítara llóti mati nó fare. Hétunot ítara zani faijje de, yóggwa ye baitul-mukaddos ot dorcón deikké. Yóggwa ye ítara llóti icára gorí-gorí hotá howát accíl, aar buk táigilgoi.

23 Zeñtté yóggwar imami ham or din fúraigiyoi, yóggwa nizer gór ot waafes giyégoi.

24 Fore yóggwar bou Elízabet hámil óiye, aar híba ye nizeré fañs mac foijjonto aiddone raikké, endilla hoói,

25 “Ze ñin ókkol ot Mabude añr córom ore maincór ttu dur gorífelai bolla añr uzu nozor diyé, héñtte Íba ye añr lla yían goijje.”

Isá Mosihr zormor agun hotá

26 Sów mac soler de októ, Alla ye Jibrail fírta re Galil or Nasárat nam or ekkán cóor ot

27 eggwá kuwári mayafuar hañse difeřaiye, zibár zuragatá Dawud or nosól or Yusúf nam or ézzon manúc lóti óoil. Hé kuwári mayafuar nam Moriyam.

28 Fírta wa híbar hañse aái hoór de, “Tuáñre sólam, tuñí zibár uore ñoóñr rahámot óiye. Mabud tuáñr fúañti asé.”

29 Montor híyan fúni híba ebbe alabúlat forigiyói, aar yibá hondilla sólam hoi báfat doiije.

30 Fírta wa ye híba re hoór de, “Ó Moriyam, no ñooraiyó, kiyólla-hoilé tuáñr uore Allar rahámot óiye.

31 Fúno, tuñí hámil óiba, aar tuáñr ttu eggwá Morotfua óibo, tuñí Íbar nam Isá rakíba.*

32 Íba muhán óibo, aar Íba re Alla† Tálar Fua howá zaybo. Mabud Alla ye Íba re Íbar baf Dawud or toktó diibo.

33 Íba ye Yakub or nosól or uore abadulabad hókumot goríbo, aar Íbar raijjo honódin hótom no óibo.”

34 Moriyame fírta wa re hoór de, “Híyan keéne óibo? Añí de aijjó kuwári.”

35 Fírta wa ye híba re zuwabe hoór de, “Pak-Ruh tuáñr uore aibó, aar Alla Tálar kudurut or sába tuáñr uore foribó, hétolla tuáñr ttu óibo de hé pak Fua re Allar Fua howá zaybo.

36 Soó, tuáñr egana Elízabet ottu yó híbar burá bocót fua feřot óiye, híba zibá re niki báz howá zayto híba ttu yala sów mac soler.

37 Kiyólla-hoilé Alla ye no fare de toh kessú náí.”

38 Tói Moriyame hoór de, “Soó, añí Mabud or bañdi; añr uore tuñí zeén hoiyó héen óuk.” Baade fírta wa híbar héntu giyégoi.

Elízabet lóti Moriyam milto giyé

39 Yárbaade Moriyam nal ói toratori faári elakat Yohúdahr ekkán cóor ot giyé,

40 aar Zakariyahr gór ot góli Elízabet ore sólam díye.

41 Zeñtté Elízabete Moriyam or sólam fúinne, híbar feřot fua wa fáldi uiñté, aar Elízabet Pak-Ruh lóti furaiya óiye.

* **1:31** Isá nam or maáni óilde ‘Nejatdoya’ yáh ‘Basailoya’ Alla

† **1:32** Alla Tála maáni beggún or túaro uñsol tokkar

⁴² Tarfore híba ye ḍoóñr-ḍoóñr góri hoór de, “Mayafuain dor bútoṛe tuñí beh mubarek, aar tuáñr feṛor fua wa yó mubarek!

⁴³ Aar añr uore eén rahámot kiyá óiye, zeén níki añr Malik or maa añr hére aiccé?

⁴⁴ Kiyólla-hoilé fúno, añr hane tuáñr sólam fúinne mottor, añr feṛot fua wa kúciye fáldi uiṭṭé.

⁴⁵ Ubá hotó mubarek, zee niki biccác goré de, Mabude híba re zín hoiyé híin fura óibo!”

Moriyam or taarif or gozól

⁴⁶ Moriyame hoór de:
“Añr kollófe Mabud or taarif gorér,

⁴⁷ aar Alla añr Nejatdoya re lói añr ruh kúci óiye.

⁴⁸ Kiyólla-hoilé Íba ye toh Íbar bañdir niróc tokkar uzu nozor diyé, hétolla, soó, yala lóti añré mubarek hoibó nosól beggúne.

⁴⁹ Kiyólla-hoilé zibá Taakotwala Íba ye goijjé añr lla ḍoóñr-ḍoóñr ham, pak Íbar nam.

⁵⁰ Ḍoora zetará Íba re,
Íbar rahámot zari táke ítarar nosóle-nosóle.

⁵¹ Nizor ḍuwañ lói Íba ye ḍoóñr-ḍoóñr ham goijjé,
aar dile-dile zetará nizoré ḍoóñr báfe ítara re cíñraciñṭṭá gorífelaiye.

⁵² Íba ye toktó ttu lamaidiyé hókumot-goróya ókkol ore,
montor uoror tokkat goijjé niróc cún ore.

⁵³ Búka ókkol ore Íba ye gom jiníc lói bóraidiyé;
montor tuangor ókkol ore háli áte duñraidiyé.

⁵⁴ Íba ye Nizor gulam Isráil ore modot goijjé,

Íbar oh rahámot monot rakí yore,

⁵⁵ ziyán tákibo abadulabad Ibrahim edde íbar nosól ókkol or uore,
zendilla hoóil Íba ye añárar bafdada ókkol ore.”

⁵⁶ Moriyam tin mac hañsáhañsi Elízabet or fúañti táki baade nizor gór ot waafes aáigiyoi.

Báṭṭismadoya Yaháyar zormo

⁵⁷ Zeñté Elízabet ottu fua zormo dibar októ aiccé, híba ttu eggwá fua óiye.

⁵⁸ Mabude híbar uore ḍoóñr rahámot goijjé de híyan híbar atehañsór maincé edde egana-guiccí ye fúni, ítara híbar fúañti kúci goijjé.

⁵⁹ Baade eén óiye, ítara añçto din ot din fua wa re ázomi goráito aiccé, aar ítara fua war nam baf or nam or ḍóilla Zakaríyah rakító saáil.

⁶⁰ Montor íbar maa ye hoór de, “No, itar nam raká zaybo de Yaháya.”

⁶¹ Ítara híba re hoór de, “Tuáñr egana-guiccír bútoṛe de hé nam honókiyo ttu náil.”

⁶² Tarfore ítara baf ore icára gorí, fua war nam kii rakító monehoór de saáil.

⁶³ Yóggwa ye ekkán lekíbar siz magai yore híyan ot leikké de, “Tar nam Yaháya.” Híyane ítara beggún taajup óigiyoi.

⁶⁴ Aar éhon or bútoṛe yóggwar muu kúligiyoi edde zir eridiya óigiyoi, baade yóggwa ye mati faijjé aar Allar taarif gorát doijje.

⁶⁵ Ítarar atehañsór manúc beggún ḍooraigiyói, aar Yohúdiyar faári elakar agagurat maincé híin or baabute howáhoi gorát doijje.

⁶⁶ Zetará hé hotá gún fúinne ítara híin dile-dile rakí báfer de, “Tóoile e fua wa hondilla óibo?” Kiyólla-hoilé Mabud or át íbar uore accíl.

Zakaríyahr agun hotá

⁶⁷ Baade íbar baf Zakaríyah ye Pak-Ruh lói furaiya ói agun hotá hoór de:

⁶⁸ “Taarif óuk Isráil or Mabud Allar,
kiyólla-hoilé Íba aái azad goijjé ze bonda Íbar.

⁶⁹ Íba ye Nizor gulam Dawud or nosól ottu añára lla taakotwala Nejatdoya tuillé,

⁷⁰ zendilla Íba ye boóut age lóti hoóil Nizor pak nobi ókkol or muké;

⁷¹ ki hoilé, añára re basa zaybo añárar duccon ókkol ottu edde añára re nafórot-goróya beggún or át ottu;

⁷² añárar bafdada ókkol or uore rahám gorí bolla edde Nizor pak razinama re yaad rakí bolla,

73 yáni sóon waán ore ziyán Íba ye goijjíl
añárar baf Ibrahim lói,
74 añára re añárar duccon ókkol or át
ottu basai honó
door sára Íbar ebaadot gorá baitó,
75 Íbar muúntu paki edde forhésгарir
sáañte añárar zindigibór.

76 “Ó añr fua, toré ðaha zaybo de Alla
Tálar nobi,
kiyólla-hoilé tui Malik or rasta toiyar
gorí bolla Íbar age-age zaibi,

77 zai tui Íbar bonda ókkol ore guná maf
fai yore
nejat faibar zankari dibi,

78 añárar Allar meérbani edde raháme
uottú Beil or Foór aibó añárar hañse,

79 foór dí bolla uitará re
zetará andár ot edde moot or sábat
asé‡,
edde cántir rastat loizai bolla añárar
téng or fata re.”

80 Baade fua wa ðoóñr óiye edde ruht
mazé mozbut óiye, aar Boni Isráil ókkol or
hañse kúlamela góri dahá nó dé foijjonto
íba moidan elakat táikkil.

2

Isá Mosihr zormo (Mot 1:18-25)

1 Hé ðin ókkol ot eén óiye, Rom or
baañcca Agástas or torfóttu hókum zari
óiye de, yóggwar fura raijgor manúc
beggún or seráng gorá foribó.

2 Yíba óilde foólabar or seráng, zibá
Kurínias Siíriya mulluk or hákim accíl de
héñtte gorá gíyl.

3 Tói manúc beggúne nam lekái bolla
zar-zar cóor ot tee-tee zaat doiijjil.

4 Héñdilla, Yusúf óu Galil or cóor Nasárat
ottu neeli, uore Yohúdiya elakat Dawud
or cóor Betélhem hoó de híyan ot giyyé,
kiyólla-hoilé Yusúf óilde Dawud or
háandan ottu edde nosól ottu.

5 Hére giyyé de, yóggwar zuijja bou
Moriyam or fúañti nam lekái bolla; héñtte
híba hámil accíl.

6 Ítara hére tákite, híba ttu fua hálas
óibar ðin furafuri aáigiyoí.

7 Tói híba ye híbar foóila-fua morotfua
zormo diyé. Híba ye Fua wa re hoor berái
hándail* ot neṛai raikkíl, kiyólla-hoilé hére
ítara lla musáfer-hánat honó zaga nu accíl.

Sóol-soroya edde fírista

8 Hé elakat hodún sóol-soroya accíl,
zetará raitta kílat táki ítarar sóol or zák
sooñi gorí accíl.

9 Asimbit Mabud or ek fírista ítarar
muúntu tiyaiye, aar Mabud or tozollí ítarar
sairókul ttu soimké. Ítara bicí hoilé bicí
ðooraiigiyoí,

10 montor fírista ye ítara re hoór de, “No
ðooraiyó, kiyólla-hoilé soó, añí tuáñrar
hañse kúcir hóbor ainní, ziyáne tamám
manúc ókkol ore bicí kúci goríbo.

11 Aijja Dawud or cóor ot tuáñra lla
eggwá Nejatdoya zormo óiye; Íba óilde
Mosih hé Malik.

12 Tuáñra Íba re e nicáne siní faribá:
eggwá dud or Fua re hoor beráiya, urar
hándail ot neṛaiya loot faiba.”

13 Héttunot hé fírista war fúañti asimbit
ek zák asmani fóous dahádiye, ziíne Allar
taarif gorí-gorí hoór de,

14 “Ebbe uore asman ot Allar taarif óuk,
aar zobin ot ze manúc ókkol lói Íba
kúci, ítarar bútoe cánti óuk.”

15 Fírista gún ítarar héntu asman ot giyyóí
rár, sóol-soroya gúne ezzon ore ezzone
hoór de, “Aiyó, añára Betélhem ot zai, aar
ziyán óiye bóuli Mabude añára re
zanaidiyé híyan saáigoí.”

16 Baade ítara toratori aái Moriyam
edde Yusúf ore deikkíl, aar Fua wa re
hándail ot neṛaiya loot faiyé.

17 Zeñtté ítara Fua wa re deikké, ítara re
Fua war baabute ziín howá gíyl híin
agapura zanaidiyé.

18 Aar sóol-soroya gúne hoiyé de híin
zedúne fúinne ítara beggún ammúk
óigilgoí.

19 Montor Moriyame hotá híin beggún
dil ot gañtí rakí híin báfi-báfi accíl.

20 Sóol-soroya gúne ítara re howá gíyl de
mutafek beggún fúni edde dekí Allar
mohíma edde taarif gorí-gorí waafes
giyyégoí.

Isár nam raikké

‡ 1:79 Maáni morar októót asé * 2:7 Hándailmaáni goru-muc ore adár dee de tára

21 Añçto din furaiyé rár, Fua wa re ázomi goráibar októt, Íbar nam Isá raká gíyeh, ze nam mán fírsta ye Íba feřot óibar age lóti dyíl.

Isá re baitul-mukaddos ot ainné

22 Baade zeñtté Muúsar Córíyot mozin Yusúf edde Moriyam pak-sáf óibar din aáigiyoi, ítara Isá re Mabud or hañse peec gorí bolla uore Jerúsalem ot ainné.

23 Zendilla Mabud or Córíyot ot leikká asé de ki, “Foóila fua zodi morotfua óile, íba re Mabud olla pak gorífela foribó.”†

24 Edde kurbaní di bolla oh mozin zendilla Mabud or Córíyot ot hoiyé, ki hoilé, “Ek zur hoóñl yáh duwá hoitor or basa.”‡

25 Hé októt hére Jerúsalem ot Símiyon nam or ézzon manúc accíl, forhésgar edde dindár, zibá Boni Isráil ókkol or tosóllir októr entezar ot accíl; aar yóggwar uore Pak-Ruh accíl.

26 Yóggwa re Pak-Ruh ye zahér goijjíl de, Mabud or Mosih re dekíbar age yóggwar moot no óibo.

27 Pak-Ruhr hédaiyote yóggwa baitul-mukaddos ot aiccé, aar zeñtté bafmaa ye gura Fua Isá re Córíyot or niyom mozin ziín gorá fore híin goittó bútoe ainné,

28 Símiyone Isá re fatáijja kul ot looi eén hoói Allar taarif goijjé:

29 “Ó Malik, Tuñí Tuáñr hotá mutafek§
Tuáñr gulam ore yala cántir sáañte zaito dor,

30 Kiyólla-hoilé añr suké Tuáñr nejat dekífelaiye,

31 ziyán Tuñí tamám manúc ókkol or cáikkat toiyar goijjó.

32 Híyan toh Beyohúdi ókkol or hañse Tuáñr moncá zahér goríbar ekkán nur,

aar híyan óilde Tuáñr koum Boni Isráil or izzot.”

33 Isár baabute ziín howá gíyeh, híin fúni Íbar bafmaa taajup óigiyoi.

34 Baade Símiyone ítara re dua diyé, aar Íbar maa Moriyam ore hoór de, “Soó, e Fua wa re basílowa gíyeh de, Boni Isráil or boóut zon ore félai bolla edde tulí bolla,

edde endilla ekkán nicán ói bolla ziyán or muhálef gorá zaybo,

35 zeéne boóut dil or kolfona ókkol zahér óizagoi. Héñtte tuáñrar kollóf óu ekkán súri lói gañtá zaybo.”

36 Hére Acer or háandan or Anna nam or eggwá ambiya accíl, zibá Fanuel or zérfua. Híba ttu bicí boc óigilgoi, híba biyá gorí hócom or fúañti háñt bosór beh táikkil,

37 baade lóti rarir zindigi haraité-haraité híbar boc ací-sair bosór óiye. Híba baitul-mukaddos ottu honó mikká no zaito, bólke ruza rakí edde dua gorí-gorí raite dine ebaadot gorát tákito.

38 Hétunot híba aái Allar cúkur gorát doiije, aar uitará beggún ore Fua war baabute howát doiije zetará Jerúsalem or azadir entezar ot accíl.

Nasárat ot waafesi

39 Baade zeñtté Yusúf edde Moriyame Mabud or Córíyot mutafek hárr kessú gorífelaiye, ítara Galil ot nizor cóor Nasárat ot waafes aáigiyoi.

40 Baade Fua wa giyan or sáañte doóñr ówat edde mozbut ówat accíl; aar Allar rahámot Íbar uore accíl.

Baró bosórja Isá baitul-mukaddos ot

41 Isár bafmaa fottí bosór Azadir-id olla Jerúsalem ot zaito.

42 Zeñtté Íba baró bosór óiye, ítara hé niyom mozin hére id ot giyyé.

43 Id fúrai baade ítara waafes aázargoi de októt, Fua Isá Jerúsalem ot táigiyoi; montor Íbar bafmaa ye hoi no fare.

44 Bólke Isá manúc or dol or bútoe asé bóuli táari ítara ek din or foñt ot giyyégoi, baade ítara nizor egana-guicci edde sinforiso maincór bútoe Íba re tuwat doiije.

45 Zeñtté ítara Íba re tuwai nó faa, Íba re tuwai-tuwai Jerúsalem ot waafes giyyé.

46 Tin din baade ítara Íba re baitul-mukaddos ot alem ókkol or mazé boói ítarar hotá fúner de edde ítara re súwala-súwali gorér de loot faiyé.

47 Aar zetará Íbar hotá fúinne, ítara beggún Íbar buzáye edde zuwabe taajup óiye.

† 2:23 Hízorot 13:2,12   ‡ 2:24 Imami-ham 12:8   § 2:29 Yáto Tuáñr waada mozin

⁴⁸ Zeñtté Íbar bafmaa ye Íba re deikké, ítara ammúk óigiyoi. Maa ye Íba re hoór de, “O Fut, Tuñí añára llói héndilla kiyá goijjó? Soósai, Tuáñr baf loi añí loi sinta gorí-gorí Tuáñre tuwat así.”

⁴⁹ Isá ye ítara re hoór de, “**Tuáñra Añré tuwoór kiyá? Tuáñra no zano né, Añr ttu Añr Baf or gór ot tákar zorur dé?**”

⁵⁰ Montor Íba ye ítara re ziyán hoiyé híyan ítara nó buzé.

⁵¹ Baade Íba ítara fúañti bacá lói nise Nasárat ot waafes aiccé, aar ítara hotá mani soillíl. Aar Íbar maa ye hotá híin beggún nizor dil ot gañtí raikkíl.

⁵² Isá giyane edde gaafiré, Allar edde manúc or muhábbote barí urát accíl.

3

Báptismadoya Yaháyar tobolik
(*Mot 3:1-12; Mak 1:1-8; Yoh 1:19-28*)

¹ Tibiriyus Káisar* or hókumot fundóro bosór soler de októt, zeñtté Pontiyus Filat accíl de Yohúdiyar hákim, aar Héruud accíl de Galil or hókumot-goróya, yóggwar báí Filíp accíl de Itúriyar edde Trakonitis elakar hókumot-goróya, Laiséniyas accíl de Abilenir hókumot-goróya,

² Boro imam accíl de Hánan edde Káiyafas, héñtte Allar kalam moidan elakat Zakaríyahr fua Yaháyar hañse nazil óiye.

³ Tói yóggwa Jordán hál or sairókul or elaka beggún ot zai tobolik gorér de, gunár maf fai bolla touwá gorí báptisma loito.

⁴ Zendilla nobi Yesáyahr kitab ot leikká asé:

“Moidan zagat ezzone guzori-guzori eén hoór,

‘Mabud or foñt toiyar goró,

Íbar rasta uzu goró.

⁵ Fottí gúna bóra zaybo,
fottí faár edde murá fúwan gorá zaybo.

Behañsúra foñt ókkol uzu gorá zaybo,
teéilameila rasta ókkol fúwan gorá zaybo,

⁶ aar fura insán zati ye Allar nejat dekíbo.”

”†

⁷ Hétunot yóggwa ye zetará yóggwa ttu báptisma loito aiccé ítara re hoór de, “Ó háf or fuain ókkol! Aibár gozzob ottu dáizayboi lla tuáñra re hone úñciyari díye?”

⁸ Touwá lói mil há de héndilla gulagala ókkol dóro, aar nizor dil ot endilla howát no doiijo de ki, ‘Añára ttu toh baf ísafe Ibrahím asé.’ Añí tuáñra re hoóir, Alla ye sailé e cíl lun ottu yó Ibrahím olla fuain foida gorí fare.

⁹ Aar ehón toh gas or gurat kuróil raká gíyeh. Hétolla, ze gas ot gom gula no dóre, yíba re hañi ooin ot félaidiya zaybo.”

¹⁰ Manúc cúne yóggwa ttu fusár gorér de, “Tóoile añára ttu kii gorár zorur?”

¹¹ Yóggwa ye ítara re zuwabe hoór de, “Zar ttu duwá kuruta asé, íte nái de ítare eggwá doo, aar zar ttu hána asé, íte yó héndilla goró.”

¹² Házana-tulóya ókkol óu báptisma loito aiccé; ítara yóggwa re hoór de, “Úzur, añára ttu kii gorár zorur?”

¹³ Yóggwa ye ítara re hoór de, “Ain ot asé de yár túaro barái no loiyo.”

¹⁴ Héndilla, fóous ókkole yó yóggwa ttu fusár gorér de, “Añára ká, añára ttu kii gorár zorur?”

Yóggwa ye ítara re hoór de, “Kiyó ttu dómki dí kessú no loiyo, honókiyor uore misá elzam no lagaiyó, nizor muzuri loi kúci táikko.”

¹⁵ Zeñtté manúc cún acár hálót ot accíl, aar ítara beggúne nizor dile-dile Yaháyar baabute báfat accíl de, yóggwa Mosih ói né no,

¹⁶ hétunot Yaháya ye zuwabe ítara beggún ore hoór de, “Añí toh tuáñra re fanít éna báptisma díh; montor zibár tokka añr túaro doóñr Íba aiyér; añí Íbar centár or fíta kúli bolla úddwa laayek no. Íba ye tuáñra re Pak-Ruh edde ooin loi báptisma díbo.

¹⁷ Íba ttu Nizor kula Nizor át ot asé, Nizor hoñla re cúndorgori sáf gorí bolla edde giyuñ ókkol ore dolagorí gudam ot rakí bolla; montor Íba ye suwa gún ore honódin no nifé de ooin ot furat difélaibo.”

* 3:1 Girik ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom rajjor baañcca ókkol or lokób. † 3:6 Yesáyah 40:3-5

18 Héndilla aró boóut nosíyot ókkol lói Yaháya ye maincór hañse kúchóbor tobolik goijjíl.

19 Lekin hókumot-goróya Hérude nizor báí or bou Hérudias ore biyá goijjíl de hétolla edde yóggwa ye ze bura ham ókkol goijjíl híin beggún olla zeñtté Yaháya ye yóggwa re bóþoraíye,

20 tói yóggwa ye hé bura ham beggún ot aró ekkán baráíye, híyan óilde, yóggwa ye Yaháya re ziyól ot bon gorí raikké.

Isár báp̄tisma

(Mot 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Zeñtté manúc beggúne báp̄tisma loiyé, Isá ye yó báp̄tisma loiyé. Íba dua gorér de októt asman kúligiyoi,

22 aar Pak-Ruh hoitor or ðóilla jisím or súrote Íbar uore lami aiccé. Aar asman ottu eggwá abas aiccé de, “Tuñí Añr adorja Fua, Añí Tuãñre lói bicí kúci.”

Isá Mosihr fissán

(Mot 1:1-17)

23 Zeñtté Isá ye Allar ham gorá cúru goijjé, héñtte Íbar boc tokoriban tiríc bosór; maincé táaitto de, Íba Yusúf or fua.

Yusúf óilde Héilir fua.

24 Héili Mattát or fua,

Mattát Leévir fua, Leévi Melkir fua, Melki Jannair fua, Jannai Yusúf or fua,

25 Yusúf Mattatíyas or fua, Mattatíyas

Ámos or fua,

Ámos Nahum or fua, Nahum Esálir fua, Esáli Naggair fua,

26 Naggai Maát or fua,

Maát Mattatíyas or fua, Mattatíyas

Sémiyir fua,

Sémiyi Josék or fua, Josék Jodar fua,

27 Joda Joannar fua, Joanna Resár fua,

Resá Zerubabel or fua, Zerubabel

Cáltiyel or fua,

Cáltiyel Nerir fua,

28 Neri Melkir fua,

Melki Addir fua, Addi Kosám or fua, Kosám Elmadom or fua, Elmadom Er or fua,

29 Er Yehócuar fua, Yehócuá Eliyazar or fua,

Eliyazar Jorim or fua, Jorim Mattát or fua,

Mattát Leévir fua,

30 Leévi Símiyon or fua, Símiyon Yohúdahr fua, Yohúdah Yusúf or fua,

Yusúf Jonam or fua, Jonam Eliyakím or fua,

31 Eliyakím Maleyar fua, Maleya Minnar Fua,

Minna Mattátar fua, Mattáta Natan or fua,

Natan Dawud or fua,

32 Dawud Jesir fua,

Jesi Obed or Fua, Obed Boaz or fua, Boaz Sálmon or fua, Sálmon Nacon or fua,

33 Nacon Amminadab or fua, Amminadab Admin or fua,

Admin Arnir fua, Arni Hisron or fua, Hisron Fares or fua, Fares Yohúdahr fua,

34 Yohúdah Yakub or fua, Yakub Isahák or fua,

Isahák Ibrahim or fua, Ibrahim Térar fua,

Téra Nahor or fua,

35 Nahor Sérug or fua,

Sérug Rau or fua, Rau Falek or fua,

Falek Eber or fua, Eber Cílahr fua,

36 Cílah Kéinan or fua, Kéinan Arfakcád or fua,

Arfakcád Ceém or fua, Ceém Nuhr fua, Nuh Lamak or fua,

37 Lamak Matúcilahr fua,

Matúcilah Idiris or fua, Idiris Jared or fua,

Jared Mahálalel or fua, Mahálalel Kéinan or fua,

38 Kéinan Enoc or fua, Enoc Sét or fua, Sét Adom or fua, Adom Allar fua.

4

Isá re entán goijjé

(Mot 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Isá, Pak-Ruh lói furaiya ói Jordán hál ottu waafes aiccé, aar hé Ruhr hédaiyote moidan zagat gúrat accíl.

2 Hére Íba re salic din foijjonto Ibilíce entán goijjé. Hé din ókkol ot Íba ye honó kessú ná háa; híin fúrai baade Íba ttu búk laiggé.

3 Ibilíce Íba re hoór de, “Tuñí zodi Allar Fua de óile, e cí lwá re ruṭi óizaytoi hókum dóh.”

4 Isá ye ítare zuwab der de, **“Pak-kalam ot endilla asé, ‘Manúc siríf ruṭi loi base de no.’ ”***

5 Tarfore Ibilíce Íba re ekkán uñsol zagat loigiyé, aar éhon or bútoe Íba re duniyair tamám rajjo ókkol daháiyé.

6 Tarfore Ibilíce Íba re hoór de, “Añí Tuáñre yíán or fura adíkar edde cáan diifélayum, kiyólla-hoilé yíán añré diiféla gíyeh, aar añí añr ttu zaré diito monehoó taré dii fari.

7 Hétolla zodi Tuñí añré sóida goró, iín beggún Tuáñr óizayboi.”

8 Isá ye ítare zuwab der de, **“Pak-kalam ot endilla asé, ‘Tuñí tuáñr Mabud Alla re beh sóida goríba, aar siríf Íbar beh ebaadot goríba.’ ”†**

9 Baade Ibilíce Íba re Jerúsalem ot loigiyé, aar baitul-mukaddos or tullit tíyagarai Íba re hoór de, “Tuñí zodi Allar Fua de óile, entú nise záp maro,

10 kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé,

‘Íba ye Tuáñr baabute Nizor fírasta ókkol ore hókum díbo, Tuáñre héfazot gorí bolla.

11 Ítara nizor áte Tuáñre dórifelaibo, zeéne Tuáñr ṭenge honó cíl ot duk no faa.’ ”‡

12 Isá ye ítare zuwabe hoór de, **“Pak-kalam ot endilla asé, ‘Tuñí tuáñr Mabud Alla re entán no goríba.’ ”§**

13 Zeñtté Ibilíc ottu hárr dóilla entán goijjá óiye, arek mouka nó faa foijjonto Íbar héntu giyyégoi.

*Galil ot Isár ham or cúru
(Mot 4:12-17; Mak 1:14-15)*

14 Baade Isá Pak-Ruhr kudurute furaiya ói Galil ot waafes aiccé, aar Íbar hóbor hériyar sairó ḍák or elakar agagura fóligiyoi.

15 Íba ye ítara mujilíc-hána ókkol ot taalim diyat doiije, aar beggúne Íbar taarif goijjíl.

*Nasárat ot Isá re inkar
(Mot 13:53-58; Mak 6:1-6)*

16 Baade Íba Nasárat ot aiccé, zeṛé Íba ḍoóñr óoil, aar Nizor niyom mutafek ebaadot-or-din mujilíc-hánat giyyé, aar telawot goittó tíyaiye.

17 Íba re nobi Yesáyahr kitab diiya giyéh; aar hé boiṭṭa kitab pwá melí, e zaga gán tuwai loiyé zeṛé leikká asé de,

18 **“Mabud or Ruh Añr uore asé, kiyólla-hoilé Íba ye Añré gorif ókkol or hañse kúchóbor boiyan gorí bolla basíloiyé.**

Íba ye Añré difeṛáiyé de, bondi ókkol ore súribar hotá, edde añdá ókkol ore dekíbar hotá elan goittó;

aró, zetará zulúm faar ítara re azad goittó,

19 **edde Mabud or meérbanir bosór or elan goittó.”***

20 Tarfore Íba ye kitab pwá bañdí háadem mwa re waafes diiféla baade boiccé. Aar mujilíc-hánat asé de manúc beggúne Íbar uzu suk lagaidi saái táikke,

21 zeñtté Íba ye ítara re hoiyé, **“Aijja e pak-kalam tuáñra fúnar fúañti-fúañti fura óiye.”**

22 Manúc beggúne Íbar nam gorát doiije, aar ze rahámoti hotá Íbar muk ottu neeillé híne ítara taajup óigiyoi. Ítara hoór de, “Íbá Yusúf or fua no níki?”

23 Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñra Añré e meésal lan háamaha hoibá de ki, ‘Ḍakṭor, age nizoré gom goró. Tuñí ze ham mún Kaparnahúm ot goijjó de añára fúinni, híin eṛé Nizor farat óu gorí dahó.’ ”**

24 Íba ye tarfore hoór de, **“Añí tuáñra re sóiyi hoóir, honó nobi re nizor wotón ot gosé de náí.**

25 **Yián sóiyi de ki, nobi Eliyas or zobatan zeñtté cáro tin bosór fán zór nó deh, edde guñra mulluk ot eggwá ḍoóñr raṭ óoil, héñtte Boni Isráil or bútoe boóut rari ókkol accíl;**

26 **toóu úddwa Eliyas ore ítara honókiyor hére difeṛá nó zah, bólke siríf Sídon elakar Zárefat ot asé de eggwá rari mayafuar hére beh difeṛá giyl.**

27 Héndilla, nobi Eliyasár zobatan Boni Isráil or bútoe boóut kurus biyaraimma

* 4:4 Córíyot-nama 8:3 † 4:8 Córíyot-nama 6:13 ‡ 4:11 Zobur 91:11,12 § 4:12 Córíyot-nama 6:16 * 4:19 Yesáyah 61:1,2; Yesáyah 58:6

ókkol accíl, montor ítara honókiyo re pak-sáf gorá nó zah, bólke siríf Siíriya mulluk or Naman ore beh gom gorá gíyl."

²⁸ Híin fúni, mujilíc-hánat accíl de manúc beggún guccáye bórigiyoi.

²⁹ Ítara urí Íba re cóor or baárkule neelaiye, aar haindá ttu félaidi bolla Íba re faár or tullit loigiyé, zeře uore ítara cóor banaiyé.

³⁰ Montor Íba ítara mazór ttu neeli héntu giyégoi.

Ezzon hóraf jine-faiya manúc (Mak 1:21-28)

³¹ Tarfore Íba nise Kaparnahúm ot giyé, ziyán ekkán Galil or cóor, aar ebaadot-or-din manúc ókkol ore taalim diyat accíl.

³² Manúc ókkol Íbar taalime ammúk óizaytoi, kiyólla-hoilé Íba ye hotá hoitó de adíkar or sáañte.

³³ Hére mujilíc-hánat endilla ezzon manúc accíl, zibá nafak bít or jine faiya. Yóggwa ye eggwá doóñr abase guzori hoór de,

³⁴ "Ó Isá Nasári, añára llói Tuáñr kii ham asé? Tuñí añára re donco goittó aiccó de né? Añí zani Tuñí hon, Tuñí óilade Allar Pakzon nwá."

³⁵ Montor Isá ye jin nwá re jéjjerai hoór de, "**Nizám ó, yoggwár bítottu neelizagói.**" Hétunot hé jine yóggwa re beggún or mazé añsár mári edde honó zohóm no gorí yóggwar bítottu neeligiyói.

³⁶ Híyane manúc beggún taajup óigiyoi, aar ezzon ore ezone hoór de, "Ín hondilla hotá? Kiyólla-hoilé Íba ye adíkare edde taakote hóraf jin ókkol ore hókum déh aar híin neelizagói!"

³⁷ Tói Íbar hóbor hé elakar sairó dák or fottí zagat fóligiyoi.

Boóut biyaraimma re gom goijjé (Mot 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Baade Isá mujilíc-hána ttu neeli, Sáimon or gór ot giyé. Héñtte Sáimon or hóuri ttu bicí gaatzor uiñté. Yóggwa re gom gorí bolla ítara Isá re aros goijjíl.

³⁹ Íba yóggwar dake tíyai yore gaatzor zaibói lla hókum díye rár, yóggwa ttu

gaatzor giyégoi. Baade yóggwa éhon or bútoze urí ítara re meémandari gorát doijje.

⁴⁰ Zeñtté beil gólizargoi, zetará ttu doilla-boñoilla biyaram ola biyaraimma asé, ítara beggúne tará re Isár hañse ainné, aar Íba ye tará re fottí ekzon or uore át dídi gom goijjé.

⁴¹ Boóut zon ottu bít ókkol óu eén hoói guzori neillé de asé, "Tuñí óilade Allar Fua!" Montor híine Íba Mosih de siné de hétolla, Íba ye híin ore dómki dí matitó no dito.

Kúchóbor beggún olla (Mak 1:35-39)

⁴² Baade din óiye rár, Isá neeli ekkán bocóti-sára zagat giyé; aar manúc ókkole Íba re tuwai-tuwai dóijjegai. Ítara Íba re ítara héntu zaitogói no dito saáil;

⁴³ montor Íba ye ítara re hoiyé de, "**Añr ttu ar cóor ókkol ot óu Allar raijor baabute tobolik gorár zorur, kiyólla-hoilé Añré hétolla beh diferá gíyeh.**"

⁴⁴ Yárbaade Íba Yohúdiyar mujilíc-hána ókkol ot tobolik gorát accíl.

5

Cúrur cárit tun ore dāikké (Mot 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Ek din zeñtté Isá Genesáret Dñr* kul ot tíyai accíl, manúc ókkole Íbar sairó dák ottu tēlateli gorí-gorí Allar kalam fúnat accíl.

² Íba ye dñr hañsa loi duiyán noow deikké, ziín ottu zailla ókkole lami ítara zal dúifelat accíl.

³ Íba héntu ekkán noow ot uiñtégoi, ziyán óilde Sáimon or, baade íba re noow gán kul ottu ekkágori duré loizaitó hoiyé. Tarfore Íba boói noow ttu táí manúc ókkol ore taalim diyat doijje.

⁴ Zeñtté Íba ttu taalim diya óiye, Íba ye Sáimon ore hoór de, "**Noow gán mur fanít loizai ekkúf mas sai bolla zal félo.**"

⁵ Sáimone zuwabe hoór de, "Úzur, añára raitbór meénnot gorí kessú nó fai. Toóu Tuñí zettót hoór, añí zal félaiyum."

⁶ Ítara zal félaiye rár, edún mas foijjé zeén níki ítara zal fári zargoi.

* 5:1 Híyan óilde Galil Dñi

⁷ Hétunot ítara ítara ze sáañti ókkol oinno noow ot asé ítara re icára gori mataiyé, zeéne aái ítara re modot goré. Tói tará aái duní noow eddúr bóijje, zeén níki híin ðufóm-ðufóm óiye.

⁸ Híyan deki Sáimon Fitore Isár foot fori hoór de, “Malik, añr héntu zoogói; añi toh gunágar manúc.”

⁹ Kiyólla-hoilé ítara hédun mas faiyé de hétolla íba edde íbar fúañti zetará accíl ítara beggún kúb taajup óigilgoi.

¹⁰ Héndilla, Zebedair fuain Yakub edde Yohánna yó, zetará accíl Sáimon or sáañti.

Isá ye Sáimon ore hoór de, **“No ðoorac, ehón ottu lóti tui manúc dóribi.”**

¹¹ Tarfore ítara ítara noow gún kul ot ainné, aar hárr kessú eri Íbar fisáli doijje.

Ezzon kurus biyaraimma pak-sáf óiye (Mot 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Ekbar Isá ekkán cóor ot accíl, hére kuruse furaiya ezzon manúc accíl.

Yóggwa ye Isá re deikké rár, uúinñtoi fori Íba re fóriyat gorér de, “Ó Malik, Tuñi sailé añré pak-sáf gori faribá.”

¹³ Isá ye Nizor át barái yóggwa re dóri hoór de, **“Añi saái; pak-sáf óizogoi.”** Tói éhon or bútoze yóggwa ttu kurus biyaram giyégoi.

¹⁴ Baade Isá ye yóggwa re nicót goijjé de, **“Yián honókiyo re no hoiyó, bólke zai nizoré imam or hañse dahógoi, aar tuñi pak-sáf óiyo de híyan maincór hañse gobá ó fan, Muúsa ye hókum díye de hé kurbaní dogói.”**

¹⁵ Lekin Isár hóbor aró bicígori fóligiyoi, aar becábici manúc ókkol Íbar hotá ókkol fúni bolla edde nizor biyaram ókkol ottu gom ói bolla aát tákito.

¹⁶ Montor Íba Nize egazá-egazá bocóti-sára zagat zai dua goittó.

Ezzon añtur ore gom goijjé (Mot 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Ek din zeñtté Isá ye taalim der, hére hoozzon Férocí edde Córíyot or alem ókkol boirá accíl, zetará aiccé de óilde Galil or fottí fara ttu, Yohúdiya ttu, edde Jerúsalem ottu. Aar biyaraimma ókkol ore gom gori bolla Mabud or kudurut Isár fúañti accíl.

¹⁸ Hé októt hodún maincé ek añtur manúc ore bisánat góri boói ainné; ítara

kucíc goijjíl de, yóggwa re gór or bútoze gólai Isár muuntu eri bolla.

¹⁹ Montor zeñtté ítara manúc or zam olla bóuli yóggwa re bútoze loizaibár rasta nó faa, hétunot ítara gór or sád or uore uittégoi, aar sáni bay yóggwa re bisána cóo manúc ókkol or mazéhale Isár muuntu lamaidiyé.

²⁰ Ítarar iman deki Isá ye hoór de **“Dustó, tor guná maf gorídiya giyeh.”**

²¹ Híyane alem ókkole edde Férocí ókkole báfat doijje de, “E Manúc cwa hon, zibá ye kuféri gorér? Sirif Alla bade guná maf gorífaroya hon asé?”

²² Isá ye ítara báfani re zani, ítara re zuwabe hoór de, **“Tuáñra dile-dile héndilla kiyá báfor?”**

²³ Hoité hon nán aasan, ki ‘Tor guná maf gorídiya giyeh,’ aar náki, ‘Urí aññ?’

²⁴ Lekin Añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór, e duniyait guná maf goríbar kémota Manúc or Fua ttu asé.” Tói Íba ye añtur manúc cwa re hoór de, **“Añi toré hoóir, ut, tor bisána tulí looi gór ot zaagói.”**

²⁵ Yóggwa éhon or bútoze ítara muuntu uitté, aar nize neñi accíl de bisána wa tulí looi Allar taarif gori-gori gór ot giyégoi.

²⁶ Híyane ítara beggún taajup óigiyoi, aar Allar taarif gorát doijje. Ítara kúb ðoorazai hoór de, “Aijja añára harhána deikkí!”

Isá ye Leévi re ðaikké (Mot 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Yárbaade Isá baárkule zai deké de, Leévi nam or ézzon házana-tulóya házana tulé de gór ot boói táikke. Íba ye yóggwa re hoór de, **“Añr fisáli doró.”**

²⁸ Hétunot yóggwa hárr kessú eri urí Íbar fisáli doijje.

²⁹ Baade Leévi ye nizor gór ot Isá lla eggwá ðoóñr hána goijjé; aar ítara fúañti háito boiccé de hére házana-tulóya ókkol edde oinno manúc ókkol ðoóñr ek dol accíl.

³⁰ Férocí ókkole edde ítara alem ókkole Íbar ummot ókkol or hañse endilla cékayot gorát doijje, “Tuáñra házana-tulóyar edde gunágar ókkol or fúañti kiyá hána-fina hoo?”

³¹ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Araimma ókkol ottu toh ðaktor no lage, montor biyaraimma ókkol ottu beh lage.

³² Añí touwár dawot dito aicci de forhésгар ókkol ore no, bólke gunágar ókkol ore.”

*Ruzar baabute súwal
(Mot 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Ítara Isá re hoór de, “Yaháyar ummot ókkole toh egazá-egazá ruza raké edde dua goré, héndilla Férocir gúne yó goré, montor Tuáñr gúne toh hána-fina bad dede náí.”

³⁴ Isá ye ítara re hoór de, “Dulá fúañti tákíte kí tuáñra boiraitta re ruza rakái faribá?”

³⁵ Montor eén din aibó, zeñtté dulá re ítara hañsóttu loiféla zaybo, héñtte ítara din hín ot ruza rakíbo.”

³⁶ Íba ye ítara re e meésal lan óu hoiyé, “Honókiye toh noya fucák ottu ekkágori fári looi furan ekgwát tali dede náí; zodi dilé toh noya wa yó fári zayboi, aar noya wa ttu loiyé de tali gán óu furan nwát no háribo.

³⁷ Héndilla, honókiye noya anggur or roc ore furan samarar hóillat raké de náí; zodi rakíle toh noya roc cúne hóilla gún fárifelai golizaybói, aar hóilla gún óu borbad zayboi.

³⁸ Hétolla, noya anggur or roc ore noya samarar hóillat raká fore.

³⁹ Honókiye toh furan anggur or roc hái baade noya anggur or roc háito azzu goré de náí, kiyólla-hoilé tee hoó de, ‘furan nún beh beétor.’ ”

6

*Ebaadot-or-din giyuñr túr tulá
(Mot 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Ekbar eén óiye, ebaadot-or-din Isá giyuñr kuñrá báy zaar, aar Íbar ummot ókkole giyuñr túr ókkol tulí áte ðoli-ðoli háat doiije.

² Montor hodún Féroci ye hoór de, “Ebaadot-or-din ziyán goríbar maná, tuáñra híyan kiyá gorór?”

³ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Tuáñra kí yíán úddwa nó foró, zeñtté Dawud edde íbar sáañti ókkol ottu búk laiggíl, héñtte íba ye kii goijjíl dé?”

⁴ Íba ye toh Allar gór ot góillegoi, aar Allar hañse peec goijjá ruṭi looi háail, ziín siríf imam ókkole bade ar honókiye hái bar ezazot náí. Íba ye hín nizer sáañti ókkol ore yó diíl.”

⁵ Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Manúc or Fua óilde ebaadot-or-din or Malik.”

*Ezzon fúana át ola manúc
(Mot 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Aró éggwa ebaadot-or-din Isá mujilíc-hánat góli taalim diyat doiije; hére ézzon endilla manúc accíl, zar den át tan fúaigiyoi.

⁷ Alem ókkole edde Féroci ókkole Íba ye ebaadot-or-din gom goré né háas nozor di saái táikke, zeéne ítara Íbar uore elzam lagaibár mouka faa.

⁸ Montor Íba ye ítara báfani re zani, át fúana manúc cwa re hoór de, “Uró, eré mazé tíyogai.” Tói yóggwa urí tíyaiye.

⁹ Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re ekkán súwal gorí, ebaadot-or-din gom ham goríbar zayes asé né náki hóraf goríbar? Foran basaibár né náki hálak goríbar?”

¹⁰ Íba ye sairómikka ítara beggún or uzu saái, manúc cwa re hoór de, “Tuáñr át tan baró.” Tói yóggwa ye héndilla goijjé, hétunot yóggwar át tan agor ðóilla gom óigiyoi.

¹¹ Montor ítara ttu bicí guccá urígiyoi, aar ezzon loi ezzone biyasana gorát doiijgeoi de, ítara ttu Isá re kii gorá foribó.

*Baró zon sáhabi basíloiyé
(Mot 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Hé din ókkol ot ek din, Isá dua gorí bolla eggwá faár or uore uiṭtégoi, aar fura rait Allar hañse dua gorát haraiyé.

¹³ Zeñtté din óiye, Íba ye Nizer ummot ókkol ore matai ítara ttu baró zon basíloiyé, zetará re Íba ye sáhabi hoi lokób diyé.

¹⁴ Ítara óilde: Sáimon zaré Íba ye Fitor nam diyé, edde íbar báí Enderiyas; aar Yakub, Yohánna, Filíp, Bartólomiyo,

¹⁵ Moti, Tómas, Alfáiyas or fua Yakub, Sáimon zibá re Zélot hoó,

¹⁶ Yakub or fua Yohúdah, edde Yohúdah Iskáriyet zibá dóridoya óoil.

Isár taalim edde biyaram gom gorá
(Mot 4:23-25)

¹⁷ Isá ítarar fúañti lami aái ekkán fúainna zagat tíyaiye; hére Íbar doóñr ek dol ummot accíl, fúañti aró becábicí manúc ókkol óu accíl zetará óilde Yohúdiyar, Jerúsalem or, Ƨayár or, edde Sídon or doijjar hañsar,

¹⁸ zetará Íbar boiyan fúni bolla edde ítarar biyaram ottu gom ói bolla beh aiccé. Aar zetará re hóraf jine duk der, ítara re gom gorá gíyeh.

¹⁹ Manúc beggúne Íba re súbabar kucíc goijjíl, kiyólla-hoilé Íba ttu taakot neeli zai beggún ore gom gorát doijje.

Mubarek edde Afsús
(Mot 5:1-12)

²⁰ Isá ye Nizor ummot ókkol or uzu saái hoór de:

“Mubarek tuáñra zetará gorif,
kiyólla-hoilé Allar raijjo toh tuáñrar.

²¹ Mubarek tuáñra zetará ehón búka,
kiyólla-hoilé tuáñra re bóraidia zaybo.

Mubarek tuáñra zetará ehón hañdoór,
kiyólla-hoilé tuáñra áñciba.

²² Mubarek tuáñra zeñtté maincé tuáñra re
Manúc or Fuar zoriya nafórot goré,
maárum goré, ínca goré, edde bodnam goré.

²³ “Hé din kúci goijjó, edde kúciye fál maijjo, kiyólla-hoilé fúno, asman ot tuáñra lla doóñr boccíc asé. Héndilla toh ítarar bafdáda ókkole nobi ókkol ore yó goittó.

²⁴ Montor afsús tuáñrar uore zetará tuangor,
kiyólla-hoilé tuáñra toh tuáñrar cúk beggún eřé faifelaiyo.

²⁵ Afsús tuáñrar uore zetará yala feř bórai faroór,
kiyólla-hoilé tuáñra búka óiba.

Afsús tuáñrar uore zetará yala áñcor,
kiyólla-hoilé tuáñra ferecan óiba edde hañdahari goríba.

²⁶ Afsús tuáñrar uore zeñtté manúc beggúne tuáñrar nam goré,
kiyólla-hoilé héndilla toh ítarar bafdáda ókkole misá nobi ókkol ore yó goittó.

Duccon ore muhábbot goró
(Mot 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Lekin tuáñra zetará fúnor, Añí tuáñra re hoóir: nizor duccon ore muhábbot goijjó; zetará tuáñra re nafórot goré, ítara re bálai goijjó;

²⁸ zetará tuáñrar uore gozzob deh, ítara re borhot diyo; zetará tuáñra re bodsólluk goré, ítara lla dua goijjó.

²⁹ Zee niki tuáñre ek galsaba saí suwar mare, ítare oh dák óu firaidiyo; zee niki tuáñr saddor loizagói, ítare tuáñr kuruta yó loizaitó maná no goijjó.

³⁰ Zee niki tuáñr ttu mage, ítare diiyo; aar zee niki tuáñr jiníc loizagói, ítar ttu firai no magiyó.

³¹ Maincóre undilla goró zendilla tuáñra soó de, ítara tuáñre goróuk.

³² “Zodi tuáñra cúdu tuáñra re muhábbot goré de ítara re muhábbot goró, tooile súwab kiyólla faiba? Kiyólla-hoilé gunágar ókkole úddwa toh nizoré muhábbot goré de ítara re muhábbot goré.

³³ Aar zodi tuáñra cúdu tuáñra re bálai goré de ítara re bálai goró, tooile súwab kiyólla faiba? Kiyólla-hoilé gunágar ókkole úddwa toh héndilla goré.

³⁴ Zodi tuáñra firai faibar acá goró de hé manúc ítara re beh udár dóh, tooile súwab kiyólla faiba? Kiyólla-hoilé gunágar ókkole úddwa toh gunágar ókkol ore udár déh, zeéne beggún firai faa.

³⁵ Montor tuáñra nizor duccon ore muhábbot goró, ítarar bálai goró, aar kessú firai faibar acá no gorí udár dóh; tói tuáñra lla boccíc doóñr tákibo, aar tuáñra Alla Tálar fuain tóoriba, kiyólla-hoilé Íba Nize yó toh nacúkur edde hóraf manúc ókkol or uore rahám goré.

³⁶ Rahám dil ola ó, zendilla tuáñrar Baf óu rahám dil ola.

Ar ezzon or bisar no goijjó
(Mot 7:1-5)

³⁷ “Ar ezzon or hosúri no doijjo, tói tuáñrar hosúri yó dóra no zaybo. Ar ezzon ore hosúrbon no tóoraiyo, tói tuáñra re yo hosúrbon tóora no zaybo. Maf gorídiyo, tói tuáñra re yó maf gorídiya zaybo.

³⁸ Diiyo, tói tuáñra re yó diiya zaybo. Sibi-sibi edde lari-lari baái fore fángori gom mafe tuáñrar kussát dálidiya zaybo.

Kiyólla-hoilé tuáñra ze mafe doo, tuáñra re yó hé mafe beh diiya zaybo.”

³⁹ Isá ye ítara re e meésal lan óu diyé, “Ek ańdá ye kí arek ańdá re fońt dahái fare? Tará duní zon kí gańt ot no foribó né?”

⁴⁰ Cárit toh nizor ustat or túaro doońr no, lekin zar ttu niki furafuri cíkka óizagoi, íte nizor ustat or dóilla beh óibo.

⁴¹ “Tuńí tuáñr báí or suk ot asé de hál lan kiyá dekor, montor tuáñr nizor suk ot asé de hodda gán toh ót no gorór?”

⁴² Tuńí zettót tuáñr suk ot asé de hodda gán no dekor, tói tuńí tuáñr báí ore keéngori hoór de, ‘Báí, ańí tuáñr suk ottu hál lan neelaifélaí?’ Ó munafék! Age tuáñr nizor suk ottu hodda gán neelaifélo, baade tuáñr báí or suk ot asé de hál lan neelai bolla sáf góri dekíba.

Gas siná zah de gulaye
(Mot 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ “Kiyólla-hoilé gom gas ot toh hóraf gula dóre de náí, aar hóraf gas ot gom gula dóre de náí.

⁴⁴ Ze honó gas ore yíbar gulaye beh siná zah. Kiyólla-hoilé maincé toh keńraban ottu duńir gula no fare, yáh keńrar záli ttu anggur no fare.

⁴⁵ Gom manúce nizor dil or gom zomaiya ttu gom mún neela; aar hóraf manúce nizor dil or hóraf zomaiya ttu hóraf fun neela. Kiyólla-hoilé zar dil ziíne furaiya, nizor muké hín beh hoó.

Dui zon gór banoya
(Mot 7:24-27)

⁴⁶ “Tuáñra zettót Ańí ziín hoói hín amól no goró, tói Ańré kiyólla, ‘Malik, Malik,’ dako?”

⁴⁷ Zee niki Ańr hańse aiyé aar Ańr boiyan fúni amól goré, íte har dóilla de Ańí tuáñra re daháir:

⁴⁸ Íte óilde endilla ezzon manúc or dóilla, zee niki gór banaibárcot mur gori meři kurí cíl ot mazé buniyadi dáille. Zeńtté faníban aái hé gór gán ot dósadiye híyan ore lari nó fare, kiyólla-hoilé híyan toh mozbut gori bana giyéh.

⁴⁹ Lekin zee niki fúni amól no goré, íte óilde endilla ezzon manúc or dóilla, zee niki honó buniyadi no dáli meřir uore

ekkáń gór banaiyé. Tói zeńtté faníban aái hé gór gán ot dósadiye, híyan éhon or bútoře fori ebbe nac óigiyoi.”

7

Ek Romi cáap or gulam ore gom goijjé
(Mot 8:5-13; Yoh 4:43-54)

¹ Zeńtté Isá ttu manúc cún ore hín beggún boiyan goijjá óiye, Íba Kaparnahúm cóor ot giyé.

² Héře ézzon ek cót fóous or cáap or bicí adorja gulam biyaramé moron-moron óiye.

³ Hé cáap pwá ye Isár baabute fúinne rár, Yohúdir hoozzon murubbi re Íbar hańse diferái Íba re aros goijjé de, aái yóggwar gulam mwa re gom goittó.

⁴ Ítara Isár hańse aái Íba re becábicí fóriyat goijjé, eén hoói, “Hé manúc cwa Tuáñr e modot tán or laayek;

⁵ kiyólla-hoilé yóggwa ye ańárar koun ore muhábbot goré, aar ańárar mujilíc-hána gán yóggwa ye beh banaidiyé.”

⁶ Hétunot Isá ítara fúańti zaat doiije, lekin Íba zeńtté gór or hańsahańsi foóńicce, cáap pwá ye hoozzon dustó diferái Íba re hoór de, “Malik, Nizoré ar duk no diyó, kiyólla-hoilé Tuńí ańr gór or sal or nise aibár ańí laayek no;

⁷ hétolla ańí nizoré Tuáñr hańse aibár laayek bouli nó báfi. Siríf muké hoó, tói ańr gulam gom óizayboi.

⁸ Kiyólla-hoilé ańí nize yó ar ezzon or hókumot or tole así, aar fóous ókkol ańr nise asé. Ańí ezzon ore, ‘Zaa,’ hoilé, íte zaa, ar ezzon ore, ‘Ai,’ hoilé, íte aiyé, aar ańr gulam ore, ‘Yián gor,’ hoilé, íte híyan goré.”

⁹ Híyan fúni Isá taajup óigiyoi, aar zetará Íbar fisá dori accíl ítara híkka fíri hoór de, “Ańí tuáñra re hoóir, Ańí ettór doońr iman Isráili ókkol or bútoře úddwa loot nó fai.”

¹⁰ Zetará re diferá gíyl ítara gór ot waafes aái, gulam mwa re gom óiya loot faiyé.

Ek rarir fua re zinda goijjé

¹¹ Baade eén óiye, yárbaade Isá Nain nam or ekkáń farat giyé, fúańti Íbar

ummot ókkol edde ɖoóñr ek dol manúc óu giíl.

¹² Íba cóor or geiṭ or ɖáke foóñicce de októt, maincé eggwá muruda baáre loizar, íte óilde ítar maar lehár ek fua, aar maa wa accíl rari. Cóor ottu ɖoóñr ek dol manúc híbar fúañti accíl.

¹³ Malik ottu híba re de kíl, híba lla feṭfuijje, baade Íba ye híba re hoór de, “No hañdiyó.”

¹⁴ Baade Íba ɖáke aái tabut twa súiye, aar muruda boói loizar de ítara tíyaigiyoi. Íba ye hoór de “Ó nojuan, Añí toré hoóir, uṭ!”

¹⁵ Hétunot muruda wa urí boiccé aar hotá howát doiijje. Baade Isá ye ítare ítar maar hañse waafes diífélaiye.

¹⁶ Híyane manúc beggún or bútoore ɖoor góliligiyoi, aar ítara Allar taarif gorát doiijje, eén hoói, “Añárar bútoore eggwá ɖoóñr nobi uitté. Alla ye Nizor bonda ókkol ore modot goittó aiccé.”

¹⁷ Íbar hé hóbor híyan Yohúdiya agagurat edde sairó ɖák or elaka beggún ot fóligiyoi.

Yaháyar torfóttu hóborgwa ókkol (Mot 11:2-19)

¹⁸ Yaháyar ummot ókkole yóggwa re híin beggún or baabute zanaiyé.

¹⁹ Tói Yaháya ye nizor duwá ummot ore matai, ítara re Malik or hañse yían fusár goittó difeṛáiyé, “Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki añára ar ezzon olla entezar goittám?”

²⁰ Zeñtté manúc ítara Íbar hañse foóñicce, ítara hoór de, “Añára re bápṭismadoya Yaháya ye difeṛáiyé deh, Tuáñr ttu yían fusár goittó, ‘Tuñí aibár hotá asé de Íba né, aar náki añára ar ezzon olla entezar goittám?’ ”

²¹ Hé októt Íba ye boóut zon ore biyaram, afot, edde hóraf jin ottu basaiyé; Íba ye boóut zon añdá re yó de kíbar toóufik diiyé.

²² Íba ye ítara re zuwabe hoór de, “Zoo, tuáñra ziiin deikkó edde fúinno híin Yaháya re zanogói, ki hoilé, añdá ye de kér, lenge añṛer, kurus biyaraimma pak-sáf ór, náfange fúner, muruda zinda ór, edde

gorif ókkol or hañse kúchóbor tobolik gorá zar.

²³ Mubarek ubá, zee niki Añr baabute andacá no goré.”

²⁴ Zeñtté Yaháyar hóborgwa gún bacá lóiyé, Íba ye manúc cún ore Yaháyar baabute howát doiijje de, “Tuáñra moidan zagat kii saitó giíla dé? Boiyare lore de hoór né?”

²⁵ Arnóile tuáñra kii saitó giíla dé? Barík hoor findá manúc né? Zetará dami-dami hoor fiñdí rongzuingga gorí sole, ítara toh razmohól ot éna.

²⁶ Tóoile tuáñra kii saitó giíla dé? Honó nobi né? Ói, Añí tuáñra re hoóir, nobir túaro ɖoóñr ézzon ore.

²⁷ Yóggwa óilde ubá, zibár baabute pak-kalam ot endilla asé, ‘Soó, Añí Añr hóborgwa re Tuáñr age difeṛáir, zibá ye Tuáñr age Tuáñr foñt toiyar goríbo.’*

²⁸ Añí tuáñra re hoóir, mayafuain dor ttu zormo óiye de ítarar bútoore bápṭismadoya Yaháyar túaro ɖoóñr honókiye ná; montor toóu úddwa Allar rajjot zee niki ebbe cóñro, íte yóggwar túaro ɖoóñr.”

²⁹ Zeñtté tamám manúc ókkole edde házana-tulóya ókkole híyan fúinne, ítara Yaháyar hañsóttu bápṭisma loi, Alla insáf-wala de maniloiyé.

³⁰ Montor Féroci ókkole edde Córiyot or alem ókkole Yaháyar hañsóttu bápṭisma no loi, Alla ttu ítara lla accíl de moksót ore inkar gorídiye.

³¹ Isá ye aró hoór de, “Añí e zobanar maincóre kii loi fúwan goittám? Ítara kiyór dóilla?”

³² Ítara undilla fuain dor dóilla, zetará bazar ot boói ezzon ore ezzone matai hoó de,

‘Tuáñra lla añára bací bazaiyí, montor tuáñra nó naso; tuáñra lla añára bilak or zari gaiyí, montor tuáñra nó hañdo.’

³³ Kiyólla-hoilé bápṭismadoya Yaháya aái zettót honó ruṭi edde anggur or roc ná háa, tuáñra hoó de, ‘Íba re búte faiyé.’

³⁴ Aar Manúc or Fua aái zettót háafiya gorér, tuáñra hoór de, ‘Soó, ezzon fitác

* 7:27 Malakí 3:1

edde córabkur, házana-tulóya edde gunágar ókkol or dustó.'

35 Lekin giyan sóiyi de híyan giyane soloya beggúne sábut goijjé."

Ekgwá gunágar mayafua re maf gorídiye

36 Féroci ókkol ottu ezzone Isá re nizor fúañti hána háito dawot diyé, tói Íba hé Féroci war gór ot zai háito boiccé.

37 Hé cóor gán ot eggwá hóraf mayafua accíl; Isá Féroci war gór ot hána háar de híyan híba ye zani faijjé rár, híba ye fúañti fattór or háñrit góri añtor ainné,

38 aar Íbar fis ottu téng or ðáke tíyai, hañdi-hañdi Íbar téng ore nizor suk or faní lói bízat doiije, baade nizor matár sul loi híin fuñsídiye edde Íbar téng ot appá dí añtor gún ðáldiye.

39 Íba re dawot diyé de Féroci wa ye híyan deikké rár, yóggwa ye nizoré nize hoór de, "Zodi e Manúc cwa nobi óito, tóoile toh Ibá ye zainto, Nizoré hone edde hondilla mayafua ye dórer deh; mayafua wa toh hóraf."

40 Hétunot Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, "Sáimone, Añr ttu tuáñre kessú hoibár asé."

Sáimone hoór de, "Ustat, hoói faribá."

41 "Ezzon hozzo-dooya ttu dui zon hazzodár asé: ekzone loiyé fañs cót dinár,†ar ekzone loiyé fonzaic dinár.

42 Ítara zettót híin fúñzi no farer, yóggwa ye itara duní zon or hozzo maf gorídiye. Tóoile itara ttu yóggwa re hone bicí muhábbot goríbo?"

43 Sáimone zuwabe hoór de, "Añr kíyal mozin, zar niki bicí hozzo maf gorídiya gíyeh íte."

Íba ye yóggwa re hoór de "Tuñí sóiyi kíyal goijjó."

44 Baade mayafua war híkka fíri Íba ye Sáimone ore hoór de, "Tuñí e mayafua wa re dekor né? Añí toh tuáñr gór ot ailám; tuñí Añré foo dúi bolla faní nó doo, montor ibáh ye nizor suk or faní lói Añr foo bízai nizor sul loi fuñsídiye.

45 Tuñí toh Añré appá nó doh, montor Añí bútoe góilli lóti ibáh ye Añr foot appá díya bon nó goré.

46 Tuñí Añr matát tel nó doh, montor ibáh ye Añr foot añtor ðáldiye.

47 Hétolla Añí tuáñre hoóir, ibáh ttu bicí guná tákile yo, ibáhr hé guná híin maf gorídiya gíyeh, kiyólla-hoíle ibáh ye bicí muhábbot goijjé. Montor zaré hom maf gorídiya gíyeh, yóggwa ye hom muhábbot goré."

48 Baade Isá ye híba re hoór de, "Tuáñr guná maf gorídiya gíyeh."

49 Hétunot zetará Íbar fúañti hána háito boiccíl, itara afós ot howáhoi gorér de, "Íbá hon, zibá ye guná úddwa maf goré?"

50 Lekin Íba ye mayafua wa re hoór de, "Tuáñr imane tuáñre basaiyé; cántir sáañte zoogói."

8

Hodún beṛiyáin de Isár sáañtdiye

1 Yárbaade, Isá cóore-cóore edde fara-fara zai Allar raijor baabute kúchóbor boiyan gorát edde tobolik gorát doiije. Baró zon nún Íbar fúañti accíl,

2 hodún beṛiyáin óu accíl zetará re hóraf jin ókkol ottu edde ocúk ókkol ottu gom gorá gíyl; tará óilde: Moriyam, zibá re Makdálini ðake, zibár bútotu háñt twa bút neillíl;

3 Joanna, zibá Hérud or uzir Kuzar or bou; Sosánna edde aró boóut beṛiyáin ókkol. Tará nizor cómbotti lói itarar* hédmot goittó.

Bis cíñroyar meésal

(Mot 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Ek din zeñtté fottí cóor ottu ðoóñr ek dol manúc Isár hañse aái zoma óiye, Íba ye itara re e meésal lan hoiyé:

5 "Ezzon bis cíñroya bis cíñtto neillé. Yóggwa ye cíñrer de októt, hodún bis rastar†hañsat foijjíl; híin or uore úñran foijjíl, aar faik ókkole híin háifelaiye.

6 Hodún bis cíl or uore foijjíl, híine tocá nó faa ísafe barí urár fúañti-fúañti fúaigiyoi.

7 Hodún bis keñṛabon ot foijjíl, fúañti keñṛabon barí urí híin ore sibi raikké.

8 Lekin ar hodún bis gom zobin ot foijjíl; híin barí uitté, aar ek cót gun fósol dóije."

† **7:41** Ekzon manúc or ek din or muzuri óilde ek dinár (soó Moti 20:2).

* **8:3** yáto Isá edde Íbar cárit tun or † **8:5**

yáto ail or

Isá ye hín hoói baade guzori hoór de,
“Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.”

Meésal or moksót
 (Mot 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Isár ummot ókkole Íba ttu fusár gorér de, “E meésal lan or maáni kii?”

¹⁰ Íba ye hoór de, **“Allar raijor gufoni re zainto tuáñra re beh diya giyéh, montor oinno kiyó re meésal dí etollá howá zah, zeéne**

**‘ítara sailé yo no deké,
 aar fúnile yo no buzé.’‡**

Bis cíñroyar meésal or maáni buzáidiye
 (Mot 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ **“Meésal lan or maáni óilde yíán: bis óilde Allar kalam.**

¹² Rastar hañsat foijjé de hín óilde uitará zetará fúne, montor Ibilíce aái ítarar díl ottu kalam loizagói, zeéne ítara iman nu ané aar nejat no faa.

¹³ Cíl zobin ot foijjé de hín óilde uitará, zetará kalam fúnile kúcir sáañte kobul goré; aar mozbut cíñyor nó gasá de hétolla kessú októ lla beh iman raké, montor entán ot fore de októ físsá mare.

¹⁴ Ze bis keñraban ot foijjé hín óilde uitará, zetará kalam fúne, montor zindigi haraité-haraité sintabáfaniye, dón-doulote, edde e zindigir ayaci-kúciye ítara re sibi raké, hétolla ítarar gula fagi no tooñre.

¹⁵ Lekin ze bis gom zobin ot foijjé hín óilde uitará, zetará cúndorgori edde gom dile kalam fúne, hín ore mozbut gori dóri raké, edde sobór or sáañte gula dóra.

Serak or meésal
 (Mak 4:21-25)

¹⁶ **“Honókiye toh serak dórai tára lói záfai no raké, yáh falong or tole yó no raké, bólke boirónir uore éna raké, zeéne bútoe aiyé de ítara foór deké.**

¹⁷ Kiyólla-hoilé endilla surha kessú náí zín zahér no óibo, aar endilla lukaiya yó kessú náí zín zana no zaybo aar kúlaha no óibo.

¹⁸ Hétolla tuáñra hondilla gori fúnor úñciyar, kiyólla-hoilé zar ttu niki asé, yóggwa re aró diiya zaybo; montor zar ttu niki náí, yóggwa ye nizer ttu zín asé bóuli báfe hín úddwa loiféla zaybo.”

Isár maa edde báiyain
 (Mot 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Yárbaade Isár maa edde báiyain Íbar hére aiccé, montor maincór zam olla bóuli ítara Íbar íñyot foóñsi no farer.

²⁰ Ezzone Íba re hóbor díye de, “Tuáñr maa edde báiyain baare tíyai táikke, ítara Tuáñr llói milto sar.”

²¹ Montor Íba ye ítara re zuwab diyé de, **“Añr maa edde báiyain óilde itará, zetará Allar kalam fúne edde hín amól goré.”**

Isá ye tuwán támaiye
 (Mot 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Ek din Isá edde Íbar cárit tun ekkán noow ot uitté, tarfore Íba ye ítara re hoór de, **“Aiyó, añára ñír oh hañsat farái.”** Baade ítara bacá lóiyé.

²³ Zaité-zaité Isá gúm ot forigiyói. Aar ñíit eggwá ñoóñr tuwán aiccé, hétolla noow gán faní lói bórizargoi, aar ítara hótorat foijjíl.

²⁴ Ítara Íbar hañse aái Íba re tulídi hoór de, “Ustat, ó Ustat, añára morizayrgói!”

Tói Íba urí boiyar edde fanír goir ore dóoñk diyé, baade hín bon ói támaigiyoi.

²⁵ Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñrar iman horé?”**

Ítara ñooraigiyói aar taajup ói ezzon ore ezzone hoór de, “Íbá hon? Íbá ye de boiyar edde faní re úddwa hókum díle híine Ibár hotá mane!”

Isá ye ezzon búte-faiya manúc gom goijjé
 (Mot 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Yárbaade ítara Gerasénio! or mulluk ot foóñicce, ziyán Galil ñír muúntu.

²⁷ Zeñtté Isá kul or uore laimmé, hé cóor or ezzon búte-faiya manúc Íba llói dola óiyé. Yóggwa ye hoorsuor no fiñder de bicí deri lóti, aar yóggwa gór ot no táki hobor ókkol ot tákito.

²⁸ Zeñtté yóggwa ye Isá re deikké, guzori Íbar muúntu uúñtoi forigiyói, aar eggwá ñoóñr abase hoór de, “Ó Isá, Alla Tálar Fua, Tuáñr ttu añr llói kii ham asé? Añí Tuáñre bicí fóriyat gorír, añré toziya no diyó.”

²⁹ Kiyólla-hoilé Isá ye hé hóraf jin nwá re yóggwar bútotu neeliai bolla hókum

dífelaiye. Hé jine yóggwa re bicí faito; aar yóggwa re síyol edde berí lói bañdí faára dí raká zayto, montor hín sirífelaito, aar bíte yóggwa re moidan zagat loizaitói.

³⁰ Isá ye yóggwa ttu fusár gorér de, **“Tor nam kii?”**

Yóggwa ye hoór de, “Zák” kiyólla-hoilé yóggwar bútoore boóut twa bít góli táikke.

³¹ Híine Isá re fóriyat gorát doijje de, hín ore oṭái gañt ot zaito hókum no di bolla.

³² Hére faár or uore ḍoóñr ek zák cúwor sorer de accíl. Bút tune Íba re fóriyat gorér de, hín ore hé cúwor gún or bútoore góiltoi ezazot di bolla. Tói Íba ye hín ore ezazot diyé.

³³ Hétunot hé bít tun manúc cwa ttu neeli aái cúwor gún or bútoore góillegoi, tói cúwor or zák kwa faár or haindá báy zure ḍiít duñrdiyé aar ḍufí morigiyói.

³⁴ Cúwor soroya gúne zeñtté kii óiye de deikké, ítara duñrdiyé aar cóor ot edde gang zagat híyan hóbor díye.

³⁵ Baade kii óiye de sai bolla manúc ókkol neillé. Manúc ítara Isár hére aái loot faiyé de, ze manúc cwa ttu bít neillé yóggwa hoor findí edde sóiyi úñice Isár téng or ḍáke boiṛá asé; hétunot ítara ḍooraiyói.

³⁶ Zetará hé maamela gán deikké ítara bíte-faáil de manúc cwa keéngori gom óigiyoi de híyan hé manúc ítara re zanaiyé.

³⁷ Hétolla Geraséniol or sairó ḍák or manúc beggúne Isá re ítarar héntu zaitogói hoiyé, kiyólla-hoilé ítara ttu bicí ḍoor laiggé; hétunot Íba noow ot urí waafes aáigiyoi.

³⁸ Ze manúc cwa ttu bít ókkol neillé, yóggwa ye Íbar fúañti zai bolla Íba re fóriyat goijjíl, lekin Isá ye yóggwa re éen hoói duñraidiyé,

³⁹ **“Tuñí tuñr gór ot waafes zoogói, aar Alla ye tuñr lla ze ḍoóñr ham goijjé hín boiyan gorógoi.”** Baade yóggwa giyégoi, aar Isá ye yóggwa lla ze ḍoóñr ham goijjé hín cóor or agagura howát doijje.

*Záiras or zérfua edde Isár hoor súiye de mayafua
(Mot 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Zeñtté Isá waafes aiccé, manúc ókkole Íba re estekbal goijjé, kiyólla-hoilé ítara beggúne Íba lla sooñi táikkil.

⁴¹ Hétunot Záiras nam or ézzon manúc hére aiccé, zibá mujilíc-hánar ézzon sóddar; yóggwa ye Isár foot fori Íba re fóriyat gorér de, yóggwar gór ot ai bolla;

⁴² kiyólla-hoilé yóggwa ttu siríf eggwá baró bosórja zérfua accíl deh, aar híba morizargói.

Íba zaar de októt, manúc ókkole Íba re téleteli gorát accíl.

⁴³ Hére eggwá mayafua accíl, zibá ttu kúnzari zár de baró bosór óiye, zibá ye nizor ttu accíl de beggún ḍakṭor ókkol or hañse hóssa gorífelai baade yo honókiyor át ot gom ói nó fare;

⁴⁴ híba Isár fisór ttu aái Íbar hoor or hañra súiye, tói éhon or bútoore híbar kúnzari bon óigiyoi.

⁴⁵ Hétunot Isá ye hoór de, **“Añré hone súiye?”**

Beggúne inkar gorí baade Fitore hoór de, “Úzur, manúc ókkole de zam gorí Tuñre sairó ḍák ottu téleteli gorér.”

⁴⁶ Montor Isá ye hoór de, **“Honnwággwa ye Añré súiye, kiyólla-hoilé Añr ttu kudurut neeli giyé de Añi hoi faijji.”**

⁴⁷ Hé mayafua wa ye zettót híba hári nó fare de deikké, híba hafi-hafi aái Íbar muuntu uúñtoi foijjé, aar híba ye kiyólla Íba re súiye, edde híba keéngori éhon or bútoore gom óigiyoi, hín manúc beggún or muuntu boiyan goijjé.

⁴⁸ Isá ye híba re hoór de, **“O zii, tor imane toré gom goijjé; cántir sáañte zaagói.”**

⁴⁹ Íba hotá howát accíl de októt, mujilíc-hánar sóddar gwar gór ottu ezzone aái hoór de, “Tuñr zii zuraigiyói; Ustat ore ar ferecan no goijjó.”

⁵⁰ Montor Isá ye híyan fúni yóggwa re hoór de, **“No ḍooraiyó, siríf biccác goró, híba gom óizayboi.”**

⁵¹ Íba gór ot foóñsi, Fitor, Yohánna, Yakub, edde mayafuar bafmaa re bade ar honókiyo re Íbar fúañti bútoore góilto nó deh.

⁵² Manúc beggúne híba lla hañdahari gorát edde buk kilat accíl, montor Isá ye

hoór de, **“No hañdiyó, ibáh moiijé de no, bólke gúm zar deh.”**

⁵³ Hétunot ítara Íba re lói áñcat doiijje, kiyólla-hoilé ítara hoi fare de ki híba morigiyói.

⁵⁴ Montor Íba ye híbar át dóri ðak mari hoór de, **“O zii, ut.”**

⁵⁵ Hétunot híbar foran waafes aiccé, aar híba éhon urí tíyaiye. Baade háito híba re kessú dii bolla Isá ye ítara re hókum díye.

⁵⁶ Híbar bafmaa taajup ógilgoi; montor ziyán óiye híyan honókiyo re no hoi bolla Isá ye ítara re nicót goijjé.

9

Baró zon nún ore tobolik ot diferáiyé
(Mot 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Yárbaade Isá ye baró zon cárit tun ore fúañti matai, fottí ðoilla búp ókkol neelai bolla edde biyaram ókkol gom gorí bolla ítara re taakot edde kémota diiyé.

² Tarfore ítara re Allar raijor baabute tobolik gorí bolla edde biyaraimma ókkol ore gom gorí bolla diferáiyé.

³ Íba ye ítara re hoiyé de, **“Foñt olla kessú no loizaiyó: no larí, no hóilla, no hána, no ñiañ, no battí hoor.”**

⁴ **Tuáñra ze gór ot góliba hé gór ot cóor híyan ottu neeli nó zoogói foiijjonto tákiyo.**

⁵ **Ze cóor or maincé tuáñra re kobul no goré, hé cóor ottu neeli zaibarcót tuáñrar ñéng or tollar dúil zárifelaiyo, zeéne híne ítarar ulða gobá déh.”**

⁶ Baade ítara rowana loi fara-fara zai, kúchóbor tobolik gorát edde fottí zagat biyaraimma ókkol ore gom gorát doiijje.

Hérud or oulzóul
(Mot 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Galil or hókumot-goróya Héruðe, ziín ór híin beggún fúinne. Yóggwa bicí oulzóul ot forigiyói, kiyólla-hoilé hodúne hoór de, Yaháya mora ttu zinda óiye deh,

⁸ hodúne hoór de, Eliyas zahér óiye deh, ar hodúne hoór de, agor zobanar nobi ókkol ottu nobi eggwá zinda óiye deh.

⁹ Montor Héruðe hoór de, “Yaháyar holla de añí nize hañféla báilam, montor íbá hon zar baabute añí endilla hotá ókkol fúnir?” Híya lóti yóggwa ye Isá re sai bolla kucíc gorát accíl.

Fañs ázar maincóre hána hábaiye
(Mot 14:13-21; Mak 6:30-44; Yoh 6:1-14)

¹⁰ Sáhabi gún waafes aái, ítara ziín-ziín goijjíl híin Isá re zanaiyé. Tarfore Íba ye ítara re fúañti looi, Betsáida hoó de fara híyan ot zuitégori giyégoi.

¹¹ Montor manúc ókkole híyan hoi fari Íbar fisá doiijil. Íba ye ítara re kúcir sáañte kobul goijjé, aar ítara re Allar raijor baabute taalim diyé edde biyaraimma zetará ttu gom óibar zorurot accíl ítara re gom goijjé.

¹² Zeñtté beil gólibar októ óiye, hé baró sáhabi gúne aái Isá re hoór de, “Manúc cún ore duñraido, zeéne tará atehañsór fara ókkol ot edde gang zaga ókkol ot zai kessú háibar edde tákibar zaga tuwai fare, kiyólla-hoilé añára así de yían toh ekkán bocóti-sára zaga.”

¹³ Montor Íba ye ítara re hoór de, **“Hái bolla kessú tará re tuáñra doo.”**

Ítara hoór de, “Añára ttu de fañs swá ruñi edde duwá mas bade ar kessú ná, hétolla añára zai tará beggún olla hána kini aintámboi né?”

¹⁴ Kiyólla-hoilé hére fañs ázar foiijjonto beñaín accíl.

Montor Isá ye Nizor cárit tun ore hoór de, **“Tará re ek ðaái ot fonzaic zon fonzaic zon gorí buágaro.”**

¹⁵ Ítara héndilla gorí beggún ore buágaraiye.

¹⁶ Íba ye hé fañs swá ruñi edde duwá mas sún looi asman or uzu saái híin ore borhot diyé, aar Íba ye híin ore bánígi-bánígi cárit tun ore diiyé, manúc ókkol ore bañidi bolla.

¹⁷ Tará beggúne feñ bóri háiyé. Baade ze tukuřa ókkol basigiyói, cárit tune híin feñrai looi fura baró bánír bóijje.

Fitore Isár baabute cíkar goijjé
(Mot 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Ekbar zeñtté Isá háliga dua gorér, aar cárit tun Íbar fúañti accíl, Íba ye ítara ttu fusár gorér de, **“Maincé Añí hon bouli hoó?”**

¹⁹ Ítara zuwabe hoór de, “Tuñí bóle bápñismadoya Yaháya; ar hodúne hoó de, nobi Eliyas; ar hodúne hoó de, agor

zobanar nobi ókkol ottu nobi eggwá zinda óiye deh.”

²⁰ Tói Íba ye ítara re hoór de, **“Lekin tuáñra kii hoó, Añí hon?”** Fitore zuwabe hoór de, “Allar Mosih.”

Isá ye Nizor moot edde zinda ówar baabute hoiyé (Mot 16:21-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Isá ye ítara re horagori úñciyari díye, aar híyan honókiyo re no hoító maná goijjé.

²² Íba ye hoór de, **“Manúc or Fua ttu hámaha boóut dóilla duk faa foribó; aar murubbi, doóñr imam edde alem ottu inkar háibo; Íba re mariféla zaybo, montor tin din ot din zinda gorá zaybo.”**

²³ Baade Íba ye ítara beggún ore hoór de, **“Zodi honókiyo ttu Añr fisáli aitó monehoó, yóggwa ttu nizoré inkar gorífela foribó, aar fottí din nizor kúruc boói Añr fisáli dora foribó.**

²⁴ Kiyólla-hoilé zee niki nizor zan basaitó saá, yóggwa ye híyan háraifelaibo; montor zee niki Añr wasté nizor zan háraifele, yóggwa ye híyan basaifelaibo.

²⁵ **Kii laf, zodi honókiye tamám duniyai faa, montor nizoré háraifele yáto lussán gorífele?**

²⁶ **Zee kiyé Añré lói edde Añr hotá re lói córma, yóggwa re lói Manúc or Fua ye yó córmaibo zeñtté Íba Nizor, Baf or, edde pak fírísta ókkol or mohímaye aibó.**

²⁷ **“Lekin Añí tuáñra re sóiyi hoóir, eřé endilla hodún manúc tíyaiya asé, zetará Allar raijjo nó dekíte no moribó.”**

Isár súrot bodoligiyói (Mot 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ Hín hoói añçto din ánik baade, Isá ye Fitor ore, Yohánna re, edde Yakub ore looi faár or uore dua goittó uittégoi.

²⁹ Zeñtté Íba dua gorát accíl, Íbar siyárar súrot bodoligiyói, aar Íbar hoor dóla ói sossóhat doiije.

³⁰ Asimbít dui zon manúc Íba llói hotá hoór, ítara óilde Muúsa edde Eliyas.

³¹ Tará mohímar sáañte dahá dí Íbar entehal or baabute hoóil, ziyán Íba ye Jerúsalem ot fura goríbar asé.

³² Fitor edde íbar sáañti ókkol mur gúm ot accíl; lekin ítara támfaiye rár, Isár mohíma edde Íbar fúañti tíyai táikke de manúc duní zon ore deikké.

³³ Baade hé manúc duní zon Íbar héntu zaargói de októt, Fitore Isá re hoór de, “Úzur, gom óiye añára eřé así. Añára eřé tin nán řambu řaki: ekkán Tuáñr lla, ekkán Muúsa lla, edde ar ekkán Eliyas olla.” Háleke íba nize kii hoór nize no zane.

³⁴ Fitore híyan hoór de októt, ekkán miyúla aái ítara re sáifelaiye. Ítara miyúla lói sáizargoi de októt, řooraaíl.

³⁵ Aar hé miyúla ttu eggwá abas aiccé, ki hoilé, “Íba óilde Añr Fua zibá re Añí basíloiyi; Íbár hotá fúno!”

³⁶ Abas swá aiccá ói baade, ítara Isá re gaaga loot faiyé. Ítara híyan aiddone raikkíl, aar zín deikké híin hé din ókkol ot honókiyo re nó zana.

Isá ye hóraf jine-faiya eggwá fua gom goijjé (Mot 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Tarfor din zeñtté ítara faár ottu lami aiccé, doóñr ek dol manúc Íba llói dola óiye.

³⁸ Dol ottu ezzone guzori hoór de, “Ustat, añí Tuáñre fóriyat gorír, añr fua wa re ekká soó, íte añr lehár ek fua.

³⁹ Ítare eggwá jine dóre, aar íte éhon guzoran mare; yíba ye ítare dórforabai gal ottu féna ané. Yíba ye ítare bicí duk di mockil or sáañte beh eride.

⁴⁰ Añí Tuáñr cárit tun ore hé jin nwá neelaifélaite fóriyat goijjílám, lekin ítara nó fare.”

⁴¹ Hétunot Isá ye zuwabe hoór de, **“Ó iman sára edde báañra nosól, Añí tuáñrar fúañti-fúañti aró hotókkal tákitam? Hotódin tuáñra re bordac goittám? Tuáñr fua wa re eřé anó.”**

⁴² Fua wa aiyér de októt, ítare bít twa ye meřit añsári dórforabat doiije. Montor Isá ye hé hóraf jin nwá re dóoñk dí, fua wa re gom gorífelaiye, baade ítare baf or hañse waafes diifelaie.

⁴³ Aar manúc beggúne Allar doóñr kudurut dekí taajup óigiyoi.

Isá ye Nizor moot or baabute abar agun hoiyé (Mot 17:22-23; Mak 9:30-32)

Ze októt ítara fottíkiye Isá ye goittó de híin beggúne taajup óiye, Íba ye Nizor cárit tun ore hoór de,

⁴⁴ “**Tuáñra Añr e hotá iín han ot gólai loo, ki hoilé, Manúc or Fua re manúc ókkol or át ot gosáidiya zaybo.**”

⁴⁵ Lekin ítara hotá híyan no buzító. Ítara ttu híyan lukaiféla gíyeh, zeéne ítara buzí no fare; aar ítara Íba ttu hé hotár baabute fusár goitté yó dooraitó.

Ebbe doóñr honnwá?
(*Mot 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ Yárbaade ítarar bútoe ekkán barábari cúru óiye, añárar bútoe ebbe doóñr honnwá hoói.

⁴⁷ Lekin Isá ye ítarar dil or báfani re zani, eggwá gura fua looi Íbar dake góri tíyagaraiye,

⁴⁸ baade ítara re hoór de, “**Zee kiyé e fua wa re Añr name kobul goré, yóggwa ye Añré kobul goré deh; aar zee kiyé Añré kobul goré, yóggwa ye Añré diferáiyede de Íba re kobul goré deh; kiyólla-hoilé tuáñra beggún or bútoe zee niki ebbe cóñro, yóggwa óilde ebbe doóñr.**”

Zee tuáñrar ulða no, yóggwa tuáñrar híkka
(*Mak 9:38-40*)

⁴⁹ Yohánna ye zuwabe hoór de, “Úzur, añára deikkí de, eggwá maincé Tuáñr name bút neelar; yóggwa añárar fúañti Tuáñr fisáli nó dóre de hétolla, añára yóggwa re maná goijjí.”

⁵⁰ Lekin Isá ye hoór de, “**Yóggwa re maná no goijjó, kiyólla-hoilé zee niki tuáñrar ulða no, yóggwa toh tuáñrar híkka.**”

Samári ókkole Isá re inkar goijjé

⁵¹ Isá asman ot urí zaibar din zettót dake aiyér, Íba ye Jerúsalem ot zai bolla fáisela loiyé.

⁵² Íba ye Nizor age hóborgwa ókkol diferáiyede; ítara zai Samári ókkol or ekkán farat góille, zeéne Íba lla beggún entezam gorí fare.

⁵³ Lekin hériyar manúc ókkole Íba re kobul nó goré, kiyólla-hoilé Íbar sofór accíl de Jerúsalem or uzu.

⁵⁴ Íbar cárit Yakub edde Yohánna ye híyan dekkí hoór de, “Malik, añára hókum dí asman ottu ooin nazil gorí ítara re fúraifelaitam né?”

⁵⁵ Montor Íba fíri ítara re jéjjeñrai hoór de, “**Tuáñra hondilla ruhr de tuáñra no zano;**

⁵⁶ **kiyólla-hoilé Manúc or Fua manúc ókkol or zan dónco gorífelaito aiccé de no, bólke basaitó aiccé deh.**” Baade ítara ar ekkán farat giyyói.

Ummot óibar baabute cíkka
(*Mot 8:18-22*)

⁵⁷ Zeñtté ítara rasta báy zaar, manúc ézzone Isá re hoór de, “**Tuñi zeñe zaiba, añi yó hére Tuáñr fisáli zaiyum.**”

⁵⁸ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Cíyal ókkol ottu gañt asé aar faik ókkol ottu bahá asé, montor Manúc or Fua ttu Nizor matá rakí bolla úddwa honó mikká zaga náí.**”

⁵⁹ Baade Íba ye ar ezzon ore hoór de, “**Añr fisáli aiyó.**” Montor yóggwa ye hoór de, “Malik, age añi zai añr baf ore dohón gorí aiyí.”

⁶⁰ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Muruda ókkole ítarar nizor muruda re dohón goróukgoi, montor tuñi zai Allar rajjor baabute tobolik gorógoi.**”

⁶¹ Ar ekzone yó hoór de, “Malik, añi Tuáñr fisáli aiccúm, lekin age añi añr gór or manúc ottu bidai loi aiyí.”

⁶² Montor Isá ye yóggwa re hoór de, “**Zee niki nizor át nahol ot rakí fissá saái táke, yóggwa Allar rajjor laayek no.**”

10

Hóittor-dui zon ore tobolik goittó diferáiyede

¹ Yárbaade, Malike oinno hóittor-dui zon ore yó basíloiyede, baade ítara re dui zon dui zon gorí Nizor age oh cóor edde zaga fottí ekkán ot diferáiyede, zeñe-zeñe Íba Nize zaibo.

² Íba ye ítara re hoiyé de, “**Fósol de bicí asé, montor dooiya bicí hom; hétolla fósol or Malik ore fóriyat goró, Íbar fósol daito dooiya ókkol diferái bolla.**

³ Zoo; fúno, Añi tuáñra re bérásóol-or-sóor dóilla góri rangkuñir or mazé diferáir deh.

⁴ Honó tiañr zali, hóilla, yáh centár no loizaiyó; aar foñt ot honókiyo re sólam no diyó.

⁵ “Tuáñra ze gór ot góliba, age hoibá de, ‘E gór ot cánti óuk.’

⁶ Zodi hére cántir laayek honó manúc táke, tuáñrar cánti yóggwar uore tákibo; montor zodi no táke, tuáñrar hére fíri aáizayboi.

⁷ Hé gór ot tákiyo, aar ítara ziín dee híin háiyo edde fiíyo, kiyólla-hoilé muzur toh nizor muzuri faibar laayek. Góre-góre no gúriyo.

⁸ “Tuáñra ze cóor ot góliba, zodi hériyar maincé tuáñra re kobul goré, tooile tuáñra re ziín dee híin háiyo.

⁹ Hériyar biyaraimma ókkol ore gom goijjó, aar ítara re hoibá de, ‘Allar rajjo tuáñrar ðáke aáigiyo.’

¹⁰ Lekin tuáñra ze cóor ot góliba, ítara zodi tuáñra re kobul no goré, tooile híyan or goldi-goldi zai hoibá de,

¹¹ “Tuáñrar cóor or dúil ziín añárar téng or tollat bazí táikke, añára híin úddwa tuáñrar ulda zárifelair; montor monot raikkó de ki, Allar rajjo ðáke aáigiyo.’

¹² Añí tuáñra re hoír, oh din* Sódóm cóor or túaro hé cóor híyan ottu bicí bordac gorá foribó.

*Touwá nó goré de cóor or uore afsús
(Mot 11:20-24)*

¹³ “Ó Korazin, tor uore afsús! Ó Betsáida, tor uore afsús! Kiyólla-hoilé ze keramoti ham ókkol tuáñrar bútoe gorá gíyl híin zodi Tayár edde Sídon ot gorá zayto, ítara sálarcoṭ fiñdí edde sái or uore boói boóut age lóti touwá gorífelaito.

¹⁴ Montor kiyamot or din Tayár edde Sídon or maincór ttu tuáñrar túaro hom bordac gorá foribó.

¹⁵ Aar tui, ó Kaparnahúm, toré kí asman ot bazé fán uore tulá zaybo? Toré toh nise fatalfur ot éna félaidiya zaybo.”

¹⁶ Isá ye Nizor cárit tun ore hoór de, “Zee niki tuáñrar hotá fúne, yóggwa ye Añr hotá fúne deh; zee niki tuáñra re inkar goré, yóggwa ye Añré inkar goré

deh; zee niki Añré inkar goré, yóggwa ye Añré difeřaiye de Íba re inkar goré deh.”

Hóittor-dui zon waafes aiccé

¹⁷ Baade hóittor-dui zon nún kúcir sáañte waafes aiccé, aar hoór de, “Malik, Tuáñr name toh bút ókkole úddwa añárar hotá mane!”

¹⁸ Isá ye ítara re hoór de, “Cóitan bijili somke fángori asman ottu forer de Añí deikkí.

¹⁹ Soó, Añí tuáñra re háf edde bissúr uottú añribar edde duccon or hárr taakot or uore kémota diiyí; honó kessú ye tuáñra re hótí gorí no faribó.

²⁰ Lekin bút-ferot ókkole tuáñrar hotá mane de híyane kúci no óiyo, bólke etollá kúci ó, kiyólla-hoilé tuáñrar nam asman ot leikká asé.”

*Isár kúci
(Mot 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Hétunot Isá ye Pak-Ruhr kúciye furaiya ói hoór de, “Ó Baf, asman zobin or Malik, Añí Tuáñre cúkuriya gorir, kiyólla-hoilé Tuñí iín giyani edde buddíman ókkol ottu lukai rakí gura fuain dor dóilla maincór hañse zahér goijjó. Ói, ó Baf, kiyólla-hoilé Tuáñr ttu híyan bicí fosón laiggé.

²² “Añr Bafe Añré hárr kessú diifélaiye. Fua hon de híyan Bafe bade ar honókiye no zane, aar Baf hon de híyan Fua edde Fua ye zaré zahér goittó saá, yóggwa ye bade ar honókiye no zane.”

²³ Baade Íba ye cárit tun or uzu fíri, zuitégori hoór de, “Mubarek suk uíin ziíne tuáñra deké de híin deké.

²⁴ Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoír, boóut nobi edde baáñcca ókkole tuáñra ziín deké; tuáñra ziín fúnor híin fúni bolla yó azzu goijjíl, montor nó fúne.”

²⁵ Ekbar, Córivot or ézzon aleme tíyai Isá re entán gorí bolla hoór de, “Ustat, ofúrani zindigi miras faite añr ttu kii gorá foribó?”

²⁶ Íba ye yóggwa re hoór de, “Córivot ot kii leikká asé? Tuñí hére kii foijjó?”

²⁷ Yóggwa ye zuwabe hoór de, “Mabud tuáñrar Alla re nizor fura dile, fura zane,

* 10:12 oh din hoitó sár de kiyamot or din ore † 10:27 Córivot-nama 6:5 ‡ 10:27 Imami-ham 19:18

fura bole, edde fura demake muhábbot goríba,† aar nizer atehañsór maincóre nizer dóilla muhábbot goríba.‡”

²⁸ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Tuñí sóiyi zuwab diyó; héndilla gorógoi, tói tuñí basibá.**”

²⁹ Montor nizeré sóiyi sábut goríbar kíyale, yóggwa ye Isá ttu fusár gorér de, “Añr atehañsór manúc hon?”

Gom Samári

³⁰ Isá ye zuwabe hoór de, “**Ekbar, ezzon manúc Jerúsalem ottu nise Jerikót zaar, aar hére dahanit or át ot foijjé. Ítara yóggwar hoorsuor kúlifelai mara-dóra gorí, adá mora félai giyyégoi.**

³¹ Baade eén óiye, ezzon imam hé foñt báy zaar, íba ye manúc cwa re deki fachaři giyyói.

³² Héndilla, ezzon Leévi yó hé zagat aái manúc cwa re deki, fachaři giyyói.

³³ Lekin ezzon Samári sofór goitté-goitté manúc cwar ínyot foónicce; aar íba ttu manúc cwa re deki fetfuijje.

³⁴ Tói íba manúc cwar hañse aái, yóggwar zohóm ókkol ot tel edde anggur or roc dálidi fañi bañdídiye; baade yóggwa re nizer gadár uore tulí looi, ekkán musáfer-hánat loizai kérmos goijje.

³⁵ Tarfor din íba ye dui dinár §tiañ neelai musáfer-hánar girós ore dii hoór de, ‘Yóggwá re kérmos goró; zodi iín or túaro bicí hóssa ó, añí ailé tuáñre fúñzifelaiyum.’

³⁶ “Hé ísafe, hé tiní zon ottu, dahanit or át ot foijjé de manúc cwar atehañsór manúc honnwá bóuli táaro?”

³⁷ Alem mwa ye zuwab der de, “Yóggwar uore rahám goijjé de íba.”

Isá ye yóggwa re hoór de, “**Zoo, tuñí yó héndilla gorógoi.**”

Morota edde Moriyam loi Isá dola óiye

³⁸ Isá edde Íbar cárít tun zaite-zaite ekkán farat góille; aar hére Morota nam or eggwá mayafua ye Íba re nizer gór ot estekbal goijjé.

³⁹ Híba ttu Moriyam nam or eggwá bóin accíl, zibá ye Malik or téng or gurat boói Íbar hotá fúnat accíl.

⁴⁰ Lekin Morota meéman ókkol olla waán-yián nal goitté-goitté ferecan ógiyoi; híba ye Isár hañse aái hoór de, “Malik, Tuñí no dekor né, añr bóine hédmot or ham beggún añí ezzon ore lagaidi táikke dé? Híba re añré modot goitto hoóna.”

⁴¹ Malike híba re zuwabe hoór de, “**Morota, Morota, tui boóut kessú lói sintabáfanat edde ferecanit asós,**

⁴² **lekin ekkán siz beh zoruri; Moriyame hé gom híssa gán basíloiye deh, aar híyan híba ttu loiféla no zaybo.**”

11

Dua gorár baabute cíkka

(Mot 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ekbar eén óiye, Isá ye ekkán zagat dua gorér; Íba ttu dua goijjá óiye rár, Nizer cárít tun ottu ezzone Íba re hoór de, “Malik, añára re dua gorá cíko, zendilla Yaháya ye yó nizer ummot ókkol ore cíkaiye.”

² Íba ye ítara re hoór de, “**Zeñté tuáñra dua goró, hoibá de:**

‘Ó Baf,
Tuáñr nam pak mana zouk.
Tuáñr rajjo aiyóuk.

³ Añára re añárar din or hána dine doo.

⁴ Añárar guná ókkol maf goró,
kíyólla-hoilé añára nize yó de zetará
añára llói hosúri goré ítara re maf
gorí.

Añára re entán ot foitto no diyó.’ ”

⁵ Baade Isá ye ítara re hoór de, “Dóro, tuáñra honó ezzon ottu eggwá dustó asé, yóggwa ye dustór hañse raitnicít zai hoór de, ‘Dustó, añré tin nwá ruñi udár dóh;

⁶ kíyólla-hoilé añr ek dustó íbar sofór ot zaite-zaite añr hére aiccé, aar íba re hábai bolla añr ttu kessú náí.’

⁷ Hétunot bútotu táí dustó ye hoór de, ‘Añré ferecan no goijjé, ehón duwar bañdá, aar añr fuain edde añí bisánat. Añí urí tuáñre kessú dii no faijjum.’

⁸ Añí tuáñra re hoóir, zodi íte nizer dustó de hétolla urí kessú no diilé yo, toóu yóggwar warawori magar zoriya íte urí yóggwa ttu zedún lager hédun diibo.

§ 10:35 Ezzon manúc or ek din or muzuri óilde ek dinár (soó Moti 20:2).

9 “Hétolla Añí tuáñra re hoóir, mago, tuáñra re diiya zaybo; tuwo, tuáñra faiba; duwar baijjo, tuáñra lla duwar kúla zaybo.

10 Kiyólla-hoilé zee niki mage, íte faa; zee niki tuwa, íte tuwai faa; aar zee niki duwar baijja, ítar lla kúla zaybo.

11 “Tuáñrar bútoire endilla baf hon asé, nizor fua ye mas magilé, mas or bodol háf diibo dé?

12 Yáto anda magilé, bissú diibo dé?

13 Hé ísafe, zodi tuáñra hóraf ói baade úddwa tuáñrar fuain dore gom-gom jiníc ókkol dii zano, tooile tuáñrar asmani Bafe kiyá zetará Íba ttu mage ítara re Pak-Ruh no diito?”

Isá edde Belzebul (Mot 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Ek din Isá ye eggwá buk bít dáfar; bít twa neeligiyói rár, buk accíl de manúc cwa mati faijjé, aar híyane manúc ókkol taajup óigiyoi.

15 Lekin ítara hodúne hoór de, “Íba ye bít ókkol dáfa de bít ókkol or sóddar Belzebul* or taakote.”

16 Ar hodúne Íba re entán gorár niyote, Íba ttu ekkán asmani nicán dabi goijjé.

17 Montor Íba ye ítarar báfani re zani ítara re hoór de, “Ze rajjot faáta-faáti foida ó, híyan toh fána óizagoi; aar ze gór ot faáta-faáti foida ó, híyan óu toh borbad óizagoi.

18 Héndilla, zodi Cóitan nizor ulda nize ó, ítar rajjjo keéngori ñikibó? Kiyólla-hoilé tuáñra hoór de, Añí bít dáfai de Belzebul or taakote.

19 Toóu zodi Añí bít dáfai de Belzebul or taakote de óile, tooile tuáñrar fuain de har taakote dáfa dé? Hétolla tuáñrar bisarhar óibo de ítara.

20 Lekin zodi Añí bít dáfai de Allar taakote de óile, tooile toh Allar rajjjo tuáñrar hére aáigiyoi.

21 “Zeñtté honó boluwar manúce átiyar fiñdí nizor gór ore faáradi táke, héñtte yóggwar sáman ókkol héfazot táke.

22 Montor zeñtté yóggwar túaro boluwar ezzon aái yóggwa re hámla gorí háraifele, héñtte manúc íba ye yóggwar hé átiyar

loizagói zín or uore yóggwa ye bóraca goittó, aar ziti zín luṭ goijjé híin baṛidiféle.

23 “Zee niki Añr híkka no, yóggwa Añr ulda; aar zee niki Añr fúañti dola no goré, yóggwa ye cíñraciñttá goré.

Hóraf jin or waafesi (Mot 12:43-45)

24 “Zeñtté honó manúc ottu hóraf jin neele, héñtte hé jin nwá fúana zaga ókkol ot zai aram goittó zaga tuwa. Montor no faile, nizoré nize hoó de, ‘Añí añr gór ot waafes zaiyumbói, zentú añ neeliaicci.’

25 Yíba zeñtté waafes aiyé, hé zaga gán sáf goijjá edde ñík goijjá lootfa.

26 Baade yíba zai aró háñt twa nizor túaro hóraf jin ané, aar híin góli hére táke. Tói hé manúc cwar fisór hálot agor hálot or túaro bicí hóraf óizagoi.”

Sóiyi mubarek

27 Isá ye híin hoór de októt, manúc or dol ottu eggwá mayafua ye guzori Íba re hoór de, “Mubarek oh feṭ zibát Tuñí accíla, edde oh dud zín Tuñí háaila.”

28 Hétunot Isá ye hoór de, “Montor uitará aró bicí mubarek, zetará Allar kalam fúne edde amól goré.”

Nicán daháibar dabi (Mot 12:38-42; Mak 8:12)

29 Zettót bicí manúc zoma ór, Isá ye howát cúru doijje de, “E zobanar manúc ókkol hóraf; itará nicán dabi goré, montor itará re nobi Yunus or nicán bade ar honó nicán diya no zaybo.

30 Kiyólla-hoilé Yunus zendilla Ninivi cóor or maincór lla nicán óoil, héndilla Manúc or Fua yó e zobanar maincór lla nicán óibo.

31 Kiyamot or din Cibá mulluk or rani e zobanar manúc iín or fúañti uríbo, edde itará re hosúr díbo; kiyólla-hoilé híba ye toh Sóloman or buddír hotá fúni bolla duniyair céc matá ttu aiccíl, aar soó, Sóloman or túaro doóñr Ekzon iñyót asé.

32 Kiyamot or din Ninivi cóor or manúc ókkol e zobanar manúc iín or fúañti tíyaibo, aar itará re hosúr díbo; kiyólla-hoilé ítara toh Yunus or elan fúni

* 11:15 Belzebulóilde cóitan or ar ekkán nam ziyán maincé ítare beizzoti gori ḍake.

touwá goijjíl, aar soó, Yunus or túaro dooñr Ekzon iñyót asé.

Gaar foór

(Mot 5:15; 6:22-23)

³³ “Honókiye toh serak dórai lukai yáh báñir or tole raké de náí, bólke boiřónir uore beh raké, zeéne zetará bútoire aiyé ítara foór deké.

³⁴ Tuáñr gaar serak óilde tuáñr suk; hétolla tuáñr suk gom asé de óile, tuáñr guñra gaa foóre furaiya óibo; montor hóraf óile, tuáñr gaa yó andáre furaiya óibo.

³⁵ Hétolla úñciyar, tuáñr bútoire ze foór asé híyan zeéne andár no.

³⁶ Zodi tuáñr guñra gaa foóre furaiya táke aar honó ekkán híssa andár ot no táke, tooile toh híyan endilla furafuri foór ot óibo, zendilla serak dóraile tuáñre foór deh.”

Férocir uore edde Córiyot or alem or uore afsús

(Mot 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Isá ye híin boiyan gorér de októt, ezzon Féroci ye Íba re nizor fúañti hána háito dawot diyé; tói Íba bútoire zai háito boiccé.

³⁸ Íba ye hána háibar age át nó dúwe de deki, Féroci wa ammúk óigiyoi.

³⁹ Malike yóggwa re hoór de, “Tuáñra Féroci ókkole fiyalar edde tál-basón or baárdák beh sáf goró, montor tuáñrar bútoire toh lalóse edde hórafiye furaiya.

⁴⁰ Ó fool ókkol, baárdák banaiyé de Alla ye ki bútor or ďák óu nó bana né?

⁴¹ Tuáñra ttu ziiñ asé híin sótká gorífelo, tói tuáñra lla hárr kessú pak-sáf óizayboi.

⁴² “Ó Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh fudinar, tesfatar edde kětir hárr kisím or hák or doc bák or ek bák doo, lekin Allar insáf edde muhábbot ore bad difélo. Tuáñra ttu iin óu gorón accíl aar uúin óu bad no don accíl.

⁴³ “Ó Féroci ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh mujilíc-hána ókkol ot uñsol tokkar hadírat boító fosón goró, edde bazare-bazare sólam feito soó.

⁴⁴ “Tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh ót no faa de hobor or dóilla, ziiñ or uottú maincé hoi no fari áñre.”

⁴⁵ Hétunot Córiyot or alem ókkol ottu ezzone Isá re hoór de, “Ustat, Tuñí de híin hoói añára re yó beizzoti gorór.”

⁴⁶ Íba ye hoór de, “Ó alem ókkol, tuáñrar uore yó afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh maincór uore endilla fuñzá tulído, ziiñ boité duk, montor tuáñra nize toh fuñza híin ot eggwá ooñl úddwa no lago.

⁴⁷ “Tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh nobi ókkol or hobor ore banaituló, aar ítara re marifélail de tuáñrar bafdáda ókkole.

⁴⁸ Héengori tuáñra gobá dó de ki, tuáñra tuáñrar bafdáda ókkole goijjíl de ham ot razi asó; kiyólla-hoilé nobi ókkol ore marifélaie de toh ítara, aar ítarar hobor ore banaituló de tuáñra.

⁴⁹ Hétolla toh Alla ye Nizor giyane endilla hoiyé, ‘Añí ítarar hañse nobi edde rosúl ókkol diferáiyum, ítara héntu hodún ore marifélaibo edde hodún ore zulúm goríbo.

⁵⁰ Hétolla duniyair foidayecir héntte lóti zedún nobi ókkol or lou báca gíyeh, híin beggún or zimmadar óibo de e zobanar manúc ókkol,

⁵¹ Abel or lou wóttu lóti oh Zakaríyahr lou foijjonto, zibá re kurbaní-gáñr edde pak zagar mazémaijja kún gorá gíyeh. Ói, Añí tuáñra re hoóir, híin or zimmadar óibo de e zobanar manúc ókkol.’

⁵² “Ó Córiyot or alem ókkol, tuáñrar uore afsús! Kiyólla-hoilé tuáñra toh buddír sabí loifélaie; tuáñra nize yó nó gólo, aar góler de ítara re yó ooñsi raikkó.”

⁵³ Isá héntu neeli zaargói de októt, alem edde Féroci ókkole rak gorí Íba re ðoilla-boðoilla súwal ókkol gorát doiije,

⁵⁴ aar héengori ítara Íba re Íbar hotá lói hol ot félaite sooñi gorí accíl.

12

Munafékir baabute úñciyari
(Mot 10:26-27)

¹ Hé októt, zeñtté edún ázar-azar manúc zoma óiye zeén níki ítara ezzon or uore ezzon forer, Isá ye ebbe age Nizor carít tun ore howá cúru goijjé de ki, “Féroci ókkol or cútar ottu úñciyar táikko, yáni ítarar munaféki ttu.

² Kiyólla-hoilé zahér no óibo de héndilla honó jiníc gúijja náí, aar zana no zaybo de héndilla honó jiníc lukaiya náí.

³ Hé ísafe, tuáñra ziín andár ot hoiyó, híin foór ot fúna zaybo; aar ziín bútor or kamára ókkol ot fúcfucaiyó, híin gór or sád or uottú elan gorá zaybo.

Haré ðoora foribó (Mot 10:28-31)

⁴ “Ó añr dustó ókkol, Añí tuáñra re hoóir, uitará re no ðooraiyó zetará haiya re kotól goré montor yárbaade ar kessú gorí faribár no táke.

⁵ Lekin Añí daháidi tuáñra ttu haré ðoora foribó: Ubá re ðooro zibá ttu tuáñr haiya re marifélaí baade zuzuk ot félaidibar kémota asé. Ói, Añí tuáñra re hoóir, Íba re beh ðooro.

⁶ Fañs swá fiañijja ki hom ñiañ loi no bese né? Toóu híin or bútotu Alla ye eggwá re yó no foóra.

⁷ Becók tuáñrar matár sul úddwa beggún Íba ttu gona asé. No ðooraiyó, tuáñrar kimot boóut fiañijja ókkol or túaro bicí.

Isá re maincór muúntu cíkar aar inkar gorá (Mot 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Añí tuáñra re hoóir, zee niki Añré maincór muúntu cíkar goré, yóggwa re Manúc or Fua ye yó Allar fírta ókkol or muúntu cíkar goríbo.

⁹ Montor zee niki Añré maincór muúntu inkar goré, yóggwa re Allar fírta ókkol or muúntu inkar gorá zaybo.

¹⁰ Honókiye Manúc or Fuar hélaf honó hotá hoilé, yóggwa re toh maf gorídiya zaybo; montor zee niki Pak-Ruhr kuféri goré, yóggwa re maf gorídiya no zaybo.

¹¹ “Zeñtte maincé tuáñra re mujilíc-hána ókkol ot, edde hákim edde adikari ókkol or hañse loiza, héñtte hondilla yáh kii zuwab diba yáto kii hoibá de sinta no goijjó;

¹² kiyólla-hoilé tuáñra ttu ziín howá foribó, híin tuáñra re Pak-Ruh ye hétunot cíkaidibo.”

Ekgwá fool dónir meésal

¹³ Manúc or dol lwá ttu ezzone Isá re hoór de, “Ustat, añr báí ore añár lói miras bák gorífelaito hoó.”

¹⁴ Montor Íba ye yóggwa re hoór de, “Ó miyañ, Añré tuáñrar bisarhar yáh bák gorídoya hone banaiyé?”

¹⁵ Tarfore Íba ye ítara re hoór de, “Hóboroddar, hárr kisím or lalsí ttu basi táikko; kiyólla-hoilé insán or zindigi nizor ñal-ñal dón-cómbottir uore no.”

¹⁶ Íba ye ítara re ekkán meésal hoiyé, ki hoilé, “Ezzon dónir zobin ot bicí fósol dóijje.

¹⁷ Yóggwa ye nizorgá nize báfer de, ‘Añí kii goittám, añr ttu de fósol zoma rakíbar zaga náí?’

¹⁸ “Yóggwa ye hoór de, ‘Añí endilla goijjúm: añr gudam ókkol báñgifelai ðoóñr-ðoóñr góri banaiyúm, aar añr fósol edde mal-sámana beggún hére rakíyum.

¹⁹ Baade añí añr ruh re hoiyúm de, ó ruh, tor ttu boóut bosór olla bicí kúraf asé. Yala cúk gór, háafiya gór edde kúci ták.’

²⁰ “Montor Alla ye yóggwa re hoór de, ‘Ó fool, aijja raitta de tor zan loiféla zaybo; tói tui ziín zoma goijjós híin har óibo?’

²¹ “Héndilla óilde manúc ubá, zee niki nizor lla dón zoma goré, montor Allar nozor ot tuangor no.”

Sinta no goijjó (Mot 6:25-34)

²² Yárbaade Isá ye Íbar ummot ókkol ore hoór de, “Hétolla Añí tuáñra re hoóir, kii háiyum hoói zindigi lla sinta no goijjó, aar kii fiñdíyum hoói gaa lla sinta no goijjó.

²³ Kiyólla-hoilé zindigi toh hánar túaro kimoti, aar gaa toh hoorsuor or túaro kimoti.

²⁴ Hawa ókkol or baabute báfiso; híine toh no cíñre, no daa, aar no híin ottu gudam yáh hañjja asé; toóu Alla ye híin ore háaba. Tuáñra toh faik ókkol or túaro bicí kimoti.

²⁵ Tuáñra hone sinta gorí nizor hóiyat ore ek gónða barái faribá de asó?

²⁶ Tuáñra héttirin ham mán úddwa gorí no faille, oinno siz olla kiyá sinta goró?

²⁷ “Fúl ókkol or baabute báfiso, híin keéngori barí uré deh; híine toh no meénnot goré, aar no fúñta hare; montor Añí tuáñra re hoóir, baáñcca Sólomane úddwa yóggwar tamám dón-doulot loi híin ekgwár ðóilla nizoré háñzai fajijé de náí.

28 Hétolla, zodi Alla ye moidan or kër ore héndilla góri háñza, ziín aijja asé aar hailla ooin ot félaidiya zah; tooile ó hom biccác ola ókkol, Íba ye tuáñra re aró hotó háñzaibo fáñllar?

29 Kii háiba yáh kii fiíba hín or talac ot fori no táikko; hín or baabute sinta no goijjó.

30 Kiyólla-hoilé duniyair bedini ókkole éna hín beggún or fisé lagi táke, montor tuáñra ttu hín lager de híyan tuáñrar Bafe zane.

31 Yárbodo! Allar raijor talac ot táko, tói tuáñra re hín beggún ou diiya zaybo.

Asman ot dón zoma gorá (Mot 6:19-21)

32 “Ó bérasóol or gura zák, no dooraiyó, kiyólla-hoilé tuáñrar Baf ottu tuáñra re raijjo diiya fosón laiggé.

33 Tuáñrar jiníc ókkol besi sótka gorífelo, aar nizor lla endilla tjañr zali toiyar goró zibá furan ói no zagói, yáni asman ot endilla dón-cómbotti zoma goró, ziín honódin no fúra, zeřé sur đáke nu aiyé aar fuke nac no goré.

34 Kiyólla-hoilé tuáñrar dón-cómbotti zeřé, tuáñrar dil tákibo de yó hére.

Biccácdar goóur (Mot 24:45-51)

35 “Tuáñra guř doh edde serak dórai rakó.

36 Tuáñra yó undilla manúc or đóilla ó zetará nizor girós boirat ottu hoñtté waafes aibó de híyan or entezar ot táke, zeéne yóggwa aái duwar baijjaile mottor yóggwa re duwar kúlidi fare.

37 Mubarek goóur uitará zetará re girós ailé sooñi táikka lootfa. Añi tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye keeñil bañdí hé goóur ókkol ore hána háito buágaraibo, aar đáke aái itara re hána hábaibo.

38 Zodi yóggwa ye adá raitta yáh yárbaade ailé yo itara re toiyar táikka lootfa, tooile hé goóur ókkol toh mubarek.

39 “Lekin yián zani rakó de ki, zodi gór or giróse sur hoñtté aibó de zainto, yóggwa ye nizor gór ore báñgito no dito.

* 12:42 Wafadár

40 Tuáñra yó toiyar táko, kiyólla-hoilé Manúc or Fua tuáñra no țáaro de októt beh aibó.”

41 Hétunot Fitore hoór de, “Malik, Tuñi e meésal lan añára re hoór de né náki beggún ore?”

42 Malike hoór de, “Tooile eén biccácdar* edde buddíman mazí hon asé, zaré itar giróse nizor oinno goóur ókkol or uore zimmadar banaibó, itara re țaim or uore hána bařidi bolla?”

43 Mubarek goóur ubá zaré nizor giróse waafes ailé ham hín gorér de lootfa.

44 Añi tuáñra re sóiyi hoóir, yóggwa ye nizor tamám cómbottir uore itare zimmadar banaibó.

45 Lekin zodi hé goóure nizor dile-dile endilla hoó, ‘Añr girós aité boóut deri asé,’ aar ite oinno goóur edde bañdi ókkol ore marat dore edde háafiya gorí țuúl óizagoi;

46 tooile hé goóur or girós eén din ot aibó, ze din ite yóggwa aibó de no țáare, edde eén októt aibó, ze októt ite hoi no fare. Tói yóggwa ye itare haři hán-hán gorífelaibo edde nafórman ókkol or hére cámil goríbo.

47 “Ze goóure girós or moncá re zane montor toiyar nó yáto yóggwar moncá mozin nó goré, ite bicí fıřa háibo;

48 montor zee niki no zani, fıřa há de héndilla ham goré, ite bicí hom fıřa háibo. Kiyólla-hoilé zaré bicí diiya giyéh, itar ttu bicí dabi gorá zaybo; aar zaré bicí gosáidiya giyeh, itar ttu aró bicí maga zaybo.

Isár zoriya faáta-faáři (Mot 10:34-36)

49 “Añi duniyait ooin zolaidito aiccí deh, zodi age lóti zolaiya óito, Añi keén kúci óitam!

50 Lekin Añr ttu eggwá bápțisma loibar asé, yíba nó loi foijjonto Añi keén ferecanit así!

51 Añi duniyait cánti diito aiccí bóuli țáaro níki? Añi tuáñra re hoóir, no, bólke faáta-faáři foida goittó aiccí deh;

52 kiyólla-hoilé ehón ottu lóti ek gór or fañs zon manúc alok-alok óizayboi: tin zon dui zon or ulđa, aar dui zon tin zon or ulđa.

⁵³ Ítara endilla alok óizayboi: fuar ulða baf, baf or ulða fua, zérfular ulða maa, maar ulða zérfula, bou wór ulða hóuri, aar hóurir ulða bou.”

Októ forók gorá
(Mot 16:2-3)

⁵⁴ Íba ye manúc ókkol ore yó hoór de, “Fosím ottu miyúla urér de dekíle tuáñra toratori hoó de, ‘Zór aibó,’ aar borabor héndilla ó.

⁵⁵ Aar doóinali boiyar bailé hoó de, ‘Gorom foribó,’ aar héndilla ó.

⁵⁶ Ó munafék ókkol! Tuáñra toh zobin or edde asman or súrot saái moósum forók gorí zano, montor ehón or zobana re kiyá forók gorí no zano?

Duccon loi bonon
(Mot 5:25-26)

⁵⁷ “Tuáñra nize kiyá ziyán sóiyi híyan or fáisela no goró?

⁵⁸ Zeñtte tuñi tuáñr duccon or fúañti bisarhar or hañse zoo, héñtte foñt ot tákite ítar lói maamela hól gorífelaibar kucíc goijjó, arnóile íte tuáñre bisarhar or át ot gosáidibo, aar bisarhare tuáñre fulic or át ot gosáidibo, baade fulice tuáñre ziyól maribó.

⁵⁹ Añi tuáñre hoóir, tuñi ahéri foicá nó doo foijjonto héntu hálas ói no faribá.”

13

Touwá goró, arnóile hálak óizaybagoi

¹ Hé októtt hére endilla hodún manúc házir accíl, zetará Isá re Galil or manúc uitarár baabute hóbor díyl zetará re baitul-mukaddos ot kurbaní dibarcót Filate kotól goijjíl.

² Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Galil or manúc ítarar uore hé docá gán óiye de híyan olla tuáñrar kíyal ot kí ítara Galil or oinno manúc beggún or túaro bicí gunágar accíl?

³ Añi tuáñra re hoóir, no, bólke touwá no goríle, tuáñra beggún óu héndilla hálak óizaybagoi.

⁴ Yáh ze añráro zon manúc Sílom or minár fori morigiyói, tuáñrar kíyal ot kí ítara Jerúsalem ot táke de oinno manúc beggún or túaro bicí gunágar accíl?

⁵ Añi tuáñra re hoóir, no, bólke touwá no goríle, tuáñra beggún óu héndilla hálak óizaybagoi.”

Gula sára duñir-gas or meésal

⁶ Tarfore Isá ye e meésal lan hoiyé: “Ezzon maincé nizor bagan ot eggwá duñir-gas lagaáil. Yóggwa ye gas swát gula tuwaitó aiccíl, montor eggwá yó nó faa.

⁷ Hétolla yóggwa ye bagan sóoñloya re hoór de, ‘Saá, añi tin bosór foijjonto e duñir-gas swát gula tuwaitó aiyír, montor eggwá yó nó fai. Yibá re harífela, yibá ye hánnak meři kiyá estemal goittó?’

⁸ “Sóoñloya ye yóggwa re zuwabe hoór de, ‘Ó malik, yibá re e bosór óu tákito dóh, añi yibár sairókul ttu kurí fáñic díyum.

⁹ Baade zodi aiyér de bosór gula dóre, tooile tík asé; montor zodi no dóre, harífelaiyo.’”

Ebaadot-or-din ek guza mayafua re gom goijjé

¹⁰ Ek ebaadot-or-din Isá ekkán mujilíc-hánat taalim der.

¹¹ Hére endilla eggwá mayafua accíl zibá re eggwá hóraf jine biyaraimma banai raikké de añráro bosór óiye. Yóggwa guza accíl, aar bilkúl uzu ói no faitto.

¹² Isá ye yóggwa re dekí, dáke matai hoór de, “O hála, tuñi tuáñr biyaram ottu azad óiyo.”

¹³ Tarfore Íba ye yóggwar uore át díye, tói éhon-éhon yóggwa uzu óigiyoi aar Allar taarif gorát doijje.

¹⁴ Lekin mujilíc-hánar sóddare, Isá ye ebaadot-or-din biyaraimma gom goijjé de hétolla guccá góri manúc ókkol ore hoór de, “Ham goittó sów din asé; hétolla din híin ot aái gom óiyogai, ebaadot-or-din no.”

¹⁵ Montor Malike yóggwa re zuwabe hoór de, “Ó munafék ókkol, tuáñra fottíkiye kí ebaadot-or-din nizor doóñra goru re yáh gadá re ura ttu kúli faní hábaito no loizo né?

¹⁶ Tói e mayafua, zibá Ibrahim or zérfula, zibá re Cóitane añráro bosór fán bañdí raikkíl, yóggwá re kí ebaadot-or-din hé bañdá ttu azad gorídiya no zah né?”

¹⁷ Íba ye híyan hoiyé rár, Íbar muhálef-goróya beggúne córom faiyé; aar

Íba ye ze taajuippa ham goittó híne awam ókkol beggún kúci óiye.

Hóroir danar meésal
(Mot 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Tói Isá ye hoór de, “Allar raijjo kiyór dóilla? Híyan ore Añí kii loi borabor goittám?”

¹⁹ Híyan óilde eggwá hóroir danar dóilla, zibá re ézzon manúce looi nizor kétit lagayégoi; yíba barí urí eggwá gas boinné, aar faik ókkole yíbar déeila ókkol ot bahá baindé.”

Cútar or meésal
(Mot 13:33)

²⁰ Íba ye abar hoór de, “Añí Allar raijjo re kii loi borabor goittám?”

²¹ Híyan óilde cútar or dóilla, ziín ore eggwá mayafua ye looi tokoriban ekkuri tin cér ațat miyáiyé, baade guñra hañi or dola fúli uițté.”

Siyon doroza
(Mot 7:13-14,21-23)

²² Isá cóore-cóore edde fara-fara taalim di-di, Jerúsalem or uzu zaat doiije.

²³ Ezzone Íba re hoór de, “Malik, nejat foya hom níki?”

Íba ye ítara re hoór de,

²⁴ “Siyon doroza báy góli bolla zan-forane kucíc goró, kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, boóut zon góilto kucíc goríbo montor no faribó.

²⁵ Zeñtté gór or giróse urí duwar bañdífelaibo, tuáñra baáre tíyai duwar bajjai-bajjai endilla howát doriba, ‘Ó Malik, añára lla duwar gán kúlo.’

“Montor Íba ye tuáñra re zuwabe hoibó de, ‘Añí no zani tuáñra hořiyar.’

²⁶ “Hétunot tuáñra howát doriba de, ‘Añára toh Tuáñr fúañti háafiya goijjílám, aar Tuñí añárar rasta-rasta taalim dita.’

²⁷ “Montor Íba ye hoibó de, ‘Añí tuáñra re hoóir, Añí no zani tuáñra hořiyar. Kuham-goróya ókkol, tuáñra beggún Añr héntu dur ó.’

²⁸ “Héře tuáñra hañdahari goríba edde date dat kirkiraibá zeñtté tuáñra dekíba de, Ibrahim, Isahák, Yakub edde tamám nobi ókkol Allar raijzor bútoe, montor tuáñra re baáre félaidiya gíyeh.

* 13:35 Zobur 118:26

²⁹ Aar manúc ókkol fuk, fosím, utor, edde doóin ottu aái Allar raijot háito boibó.

³⁰ Becók, zetará ehón fisé asé, ítara age óizayboi; aar zetará ehón age asé, ítara fisé óizayboi.”

Jerúsalem or uore afsús
(Mot 23:37-39)

³¹ Hé októt hoozzon Féroci ye aái Isá re hoór de, “Tuñí e zaga ttu honó mikká zoogói, kiyólla-hoilé Héruđ ottu Tuáñre marifeilto monehoór.”

³² Íba ye ítara re hoór de, “Zoo, hé cíyal ore hoibá de, ‘Añí aijja edde hailla búť dáfiyum edde biyaraimma ókkol ore gom goríyum, aar tin din ot din Añr moksót fura óibo.’

³³ Zeén óibo óuk, Añr ttu aijja, hailla edde foórur uzu sofór gorá foribó; kiyólla-hoilé honó nobir moot toh Jerúsalem or baáre ói no fare.

³⁴ “Jerúsalem, ó Jerúsalem, tui zee niki nobi ókkol ore kotól gorós edde zetará re tor héře diferá gíyeh ítara re cíl or dola maros. Kuúñri-kurá ye zendilla nizor sóo ókkol ore yíbar fak or bútoe zoma gorí raké, héndilla tor fuain dore zoma gorí rakí bolla Añí hotó bar saiyyí de asé, montor tuáñra híyan nó soó.

³⁵ Fúno, tuáñrar gór tuáñrar suk or muúntu sáragor óizayboi. Añí tuáñra re hoóir, tuáñra Añré etókkal no dekíba zetókkal tuáñra nó hoó de, ‘Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyer.’ ”*

14

Ebaadot-or-din biyaraimma gom goijjé

¹ Ekbar eén óiye, ek ebaadot-or-din zeñtté Isá Féroci ókkol or ezzon sóddar or gór ot hána háito giyyé, manúc ókkole Íbar uore háas nozor raikkíl.

² Héře Íbar muúntu endilla ezzon manúc accíl zibá ttu fúla biyaram asé.

³ Isá ye alem edde Féroci ókkol ottu fusár gorér de, “Ebaadot-or-din biyaram gom goríbar zayes asé né náí?”

⁴ Montor ítara nizám mári táikkil. Íba ye manúc cwa re áte dóri gom goijjé, baade duñraidiyé.

⁵ Tarfore Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñrar bútoe endilla hon asó, zee niki nizor fua yáh doónra-goru ebaadot-or-din kuwat forilé, yíba re éhon-éhon tulí no loiba de?”

⁶ Montor ítara híyan or honó zuwab di nó fare.

Niso óibar nosíyot

⁷ Isá ye zeñtté dawot faiyé de meéman ókkole hondilla gori izzoitta zaga basíloor de deikké, Íba ye ítara re ekkán meésal diyé:

⁸ “Honókiye tuáñre boiraitta hánat dawot dilé, zai yore izzoitta zagat no boiccógoi, kiyólla-hoilé óitofare yóggwa ye tuáñr túaro izzotdár ézzon ore dawot diyé.

⁹ Zodi boiyó, zee niki tuáñre edde íba re dawot diyé, yóggwa ye aái tuáñre hoibó de, “Tuáñr zaga gán e manúc cwa re doo.’ Hétunot tuáñr ttu córom fai, nisor zagat zai buá foribó.

¹⁰ Yárbodol, dawot faile, zai yore nisor zagat boiccógoi, zeéne zee niki tuáñre dawot diyé, yóggwa ye aái hoó de, ‘Dustó, uoror zagat zai boiyógoi.’ Hétunot tuñí tuáñr fúañti hána háar de ítara beggún or muúntu izzot faiba.

¹¹ Kiyólla-hoilé zee niki nizoré nize doónr kúwala, ítare cóñro gorá zaybo; aar zee niki nizoré nize cóñro kúwala, ítare doónr gorá zaybo.”

¹² Baade Isá ye zee niki Íba re dawot diyé yóggwa re hoór de, “Tuñí duúñijjar yáh biyal or hána goríle, tuáñr dustó ókkol ore, báiyain dore, eganaguiccí re, yáh atehañsór tuangor ókkol ore dawot no diyó; zodi doh, ítara yó waafes tuáñre dawot di fúñzaydibo.

¹³ Yár túaro, tuñí hána goríle, lulá, leng, edde añdá manúc ókkol ore dawot diyo,

¹⁴ tói tuñí borhot faiba, kiyólla-hoilé ítara toh tuáñre fúñzaidi no faribó; aar forhésgar ókkol háñcor-or-din zinda ói uríbo de híyala tuñí bodola faiba.”

Doónr melar meésal (Mot 22:1-10)

¹⁵ Isár fúañti hána háito boiccé de ítara ttu ezzone híyan fúni hoór de, “Mubarek ubá zibá ye Allar rajijot hána háibo.”

¹⁶ Íba ye yóggwa re hoór de, “Ezzon maincé eggwá doónr hána goijjé, aar boóut kiyó re dawot diyé.

¹⁷ Hánar októ óiye rár, ítara re endilla hoói matai bolla yóggwa ye nizor goóur difeřáiyé, ‘Aiyó, yala beggún toiyar óiye.’

¹⁸ “Montor ítara zon-zon beggúne bahána diyat doijje. Foóilar íte hoór de, ‘Añí ekkán zaga kinní, añr ttu híyan saitó zaa foribó; meérbani góri añré maf goró.’

¹⁹ “Ar ezzone hoór de, ‘Añí fañs zura doónra-goru kinní, añí híin háribo né saitó zair; meérbani góri añré maf goró.’

²⁰ “Aró ézzone hoór de, ‘Añí noya-noya biyá goijjí deh; añí aái no faijjum.’

²¹ “Tói goóur gwá aái tar girós ore híin zanaiyé. Baade gór or giróse guccá góri nizor goóur ore hoór de, ‘Toratori cóor or rasta-rasta edde goldi-goldi zai gorif, mazur, añdá edde leng ókkol ore angói.’

²² “Tarfore goóur gwá ye hoór de, ‘Malik, tuñí zeén hókum goijjó héen goijjá óiye, lekin aijjó zaga háli asé.’

²³ “Giróse goóur gwá re hoór de, ‘Baáre rasta-rasta edde foñté-foñté zaa, zai manúc ókkol ore eřé ai bolla mojbur goríc, zeéne añr gór bórízagoi.

²⁴ Kiyólla-hoilé añí tuáñra re hoóir, zetará re dawot diya giyéh, ítara honókiye añr hána hái no faribó.”

Ummot óibar baabute cíkka (Mot 10:37-38)

²⁵ Ekbar zeñtté becábicí manúc Isár fúañti zaat accíl, Íba ye fíri ítara re hoór de,

²⁶ “Zee niki Añr hére aiyé yóggwa ye nizor baf, maa, bou, fuain, báiyain edde bóinain ore, bólke nizor zan ore úddwa Añré goré de yár túaro hom muhábbot no goillé, yóggwa Añr ummot ói no fare.

²⁷ Zee niki nizor kúruc no boói Añr fisáli dore, yóggwa Añr ummot ói no fare.

²⁸ “Kiyólla-hoilé tuáñrar bútoe endilla hon asé, ekkán minár banaitó sailé age boói nizor ttu híyan furafuri banai bolla kula de hédun ñiañ-foicá asé né náí kiyas no goríbo dé?

²⁹ Arnóile toh zeñtté yóggwa ye guijja gán tulí baade guñra tulí no fare, zetará dekíbo ítara beggúne yóggwa re téceraibo,

³⁰ eén hoói, ‘E manúc cwa ye bana cúru gojjíl, montor guñra tulí nó fare.’

³¹ “Yáto, endilla baáñcca hon asé, arek baáñcca llói larái goittó zaibar tákile age boói nizor doc ázar fóous lói, nizor hélaf aibó de kuri ázar fóous or mukabela gorí faribó né no faribó kiyas no goríbo dé?

³² No faribó de óile, yóggwa ye duré tákite nomainda diferái, bonizaybói lla corót or aros goríbo.

³³ Borabor héndilla, tuáñra ttu zee niki nizor hárr kessú eri no deh, yóggwa Añr ummot ói no fare.

*Moza sára nun kimot sára
(Mot 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ “Nun toh gom jiníc, montor zodi nun or dok zaagói, tóoile híin ore keéngori abar nuncá gorá zaybo?

³⁵ Híin toh no zobin olla ham aiyé aar no fáñic ísafe ham aiyé; maincé híin ore baáre félaide.

“Zar ttu fúnibar han asé, yóggwa ye fúno.”

15

*Áñzigiyoi de bérasóol or meésal
(Mot 18:12-14)*

¹ Tamám házana-tulóya edde gunágar ókkol Isár hotá fúni bolla Íbar hañse aitó.

² Montor Féroci ókkole edde alem ókkole endilla hoói cékayot gorát doijje, “E Manúc cwa ye gunágar ókkol lói miyáñ, aar ítarar fúañti hána háa.”

³ Hétunot Íba ye ítara re e meésal lan hoiyé:

⁴ “Dóro tuáñra honó ezzon ottu ek cót bérasóol asé, zodi héntu eggwá áñzigagoi, tóoile íte kí nobboi-now wa re kílat eri, áñzigiyoi de yíba re tuwai nó faa foijjonto no tuwaibó né?

⁵ Íte tuwai faile toh kúciye yíba re hañd ot loibo,

⁶ aar gór ot aái ítar fúañijja edde atehañsór manúc ókkol ore matai hoibó de, ‘Añr fúañti kúci gorógai, kiyólla-hoilé aña añr áñzigiyoi de bérasóol lwá tuwai faiyí.’

⁷ Aña tuáñra re hoóir, tík héndilla, touwá gorá no fore de nobboi-now zon forhésgar or túaro ezzon gunágar touwá goillé asman ot aró bicí kúci óibo.”

Áñzigiyoi de foicár meésal

⁸ “Yáh, dóro eggwá mayafua ttu doc cán rufar foicá asé, zodi héntu ekkán foicá áñzigagoi, tóoile híba ye kí serak dórai gór kuuñsai híyan ore tuwai nó faa foijjonto cúndorgori no tuwaibó né?

⁹ Híba ye tuwai faile toh nizor fúañijjani edde atehañsór manúc ókkol ore matai endilla hoibó, ‘Añr fúañti kúci gorógai, kiyólla-hoilé aña añr áñzigiyoi de foicá gán tuwai faiyí.’

¹⁰ Aña tuáñra re hoóir, tík héndilla, ezzon gunágar touwá goillé Allar fírasta ókkol or muuntu kúci ó.”

Áñzigiyoi de fuar meésal

¹¹ Isá ye aró hoór de, “Eggwá maincór ttu duwá fua accíl.

¹² Ítara ttu cóñro wa ye baf ore hoór de, ‘Abá, añr borat ot fore de cómbotti añré diífelo.’ Tói bafe nizor cómbotti itara re borat gorídiye.

¹³ “Hooddin baade, fua cóñro wa ye nizor hárr kessú dola gorí looi ekkán durór mulluk ot giyégoi, aar hére íte monzakká soli nizor cómbotti sárhar gorífelaiye.

¹⁴ Zeñté ítar ttu hárr kessú hóros gorífelaya óiye, hé mulluk ot eggwá doóñr raṭ óiye, aar íte muútac ot forat doijje.

¹⁵ Tói íte zai hé mulluk or ezzon bácinda ttu ham saiyégoi, aar yóggwa ye ítare cúwor sorai bolla nizor kílat diferáiyé.

¹⁶ Cúwor gúne ze gas or sóñi ókkol háito, ítar ttu híin hái feṭ bóraitó monehoitó, montor honókiye ítare no diito.

¹⁷ “Fore íte buzón ot aái hoór de, ‘Añr baf or edún muzur ókkole háito becábicí hána faar, aar aña toh eṛé búkke morir!

¹⁸ Aña urí añr baf or hére zaiyumbói, zai íba re hoiyúm de: Abá, aña Allar edde tuáñr ulḍa hosúri gojjí.

¹⁹ Añré ar tuáñr fua hoibár laayek no; añré tuáñr eggwá muzur or dóilla góri rakó.’

²⁰ Tói íte urí baf or hére giyé.

“Íte duré táite ítare deki baf ottu fetfuijje, aar duñri zai ítare aña mari appá díye.

²¹ “Fua ye baf ore hoór de, ‘Abá, aña Allar edde tuáñr ulḍa hosúri gojjí, añré ar tuáñr fua hoibár laayek no.’

22 “Montor bafe nizer goóur ókkol ore hoór de, ‘Toratori ebbe barík zubba aní itaré fiñdáido; itar át ot oóñri diyaido aar téng ot cenjár fiñdáido.

23 Goru boli wa aní zooró. Añára hái kúci-áci gorí.

24 Kiyólla-hoilé añr e fua wa mora accíl, montor abar zinda óiye; ite añzigilgoi, montor yala faa giyéh.’ Tarfore itara beggúne kúci gorát doiije.

25 “Héñtte yóggwar fua doóñr gwá kétit accíl; ite góor or ðáke foóñicce rár, talbazanar edde nas or abas fúinne.

26 Hétunot ite eggwá goóur ore matai, eřé kii ór de fusár goijjé.

27 Tee itare hoór de, ‘Tuáñr báí waafes aiccé, aar tuáñr bafe goru boli wa zooráiyé, kiyólla-hoilé yóggwa ye itare sóiyi-sólamote fírai faiyé.’

28 “Híyan fúni ite guccá óigiyoi aar bútoře góilto no sar. Montor baf baáre aái, itare manat doiije.

29 Lekin ite baf ore zuwabe hoór de, ‘Soó, etó bosór fán añí tuáñr gulami gorí-gorí aiyír, aar añí tuáñr hókum honódin no mani nó táki; toóu tuñí añré añr dustó ókkol or fúañti kúci-áci gorí bolla eggwá sóol or sóo úddwa honódin diiyó de náí.

30 Montor tuáñr fua ite zeñtte aiccé, zee niki tuáñr cómbotti magi ókkol lói fúraifelaiye, tuñí itar lla goru boli wa zooráiyó.’

31 “Hétunot bafe itare hoór de, ‘O fut, tui toh añr fúañti hámica asós, aar añr ttu ziin asé híin beggún de tor.

32 Montor añára ttu yala kúci-áci edde mela gorár zorur, kiyólla-hoilé tor báí ibá mora accíl, aar abar zinda óiye; añzigilgoi, yala faa giyéh.’”

16

Beiman zimmadar or meésal

1 Isá ye cárit tun ore yó hoór de, “Ezzon tuangor manúc ottu eggwá zimmadar accíl, hé zimmadar gwá ye yóggwar dón-cómbotti sárhar gorífeler hoói yóggwar hañse hóbor foóñicce.

2 Tói yóggwa ye itare matai fusár gorér de, ‘Añí tor baabute iín kii fúnir? Tor

zimmadari ham or ísaf déh, kiyólla-hoilé tui ar zimmadar táki no faribí.’

3 “Hétunot zimmadar gwá ye nizer nize hoór de, ‘Yaa añí kii goittám? Añr giróse de añr ttu zimmadari ham loifeler. Añr ttu de meři haritó bol náí, aar hórat magité yó córom lage.

4 Añí kii goijjúm de zani faijji, zeéne zeñtte añr ttu zimmadari ham loiféle, maincé añré itarar góor ot zaga dee.’

5 “Tói ite zon-zon gori girós or footidár ókkol ore mataiyé, matai foóila wa re hoór de, ‘Añr giróse tuáñr ttu footi hodún faar?’

6 “Tee hoór de, ‘Now cót gelóm* zaitun tel.’

“Íte hoór de, ‘Tuáñr bil lán loo, toratori boói sair-có fonzaic gelóm lekído.’

7 “Tarfore ite ar ezzon ore hoór de, ‘Tuáñr ttu hodún faar?’

“Tee hoór de, ‘Fonzaic mon†giyuñ.’

“Íte taré hoór de, ‘Tuáñr bil lán loo, looi salic mon lekído.’

8 “Giróse hé beiman zimmadar or saláki ham dekí taarif goijjé; kiyólla-hoilé e duniyair manúc ókkol nizer dóilla manúc lói solafíra gorát, nur or manúc or túaro bicí salák.

9 Añí tuáñra re hoóir, duniyaibi dón-doulot lói nizer lla dustó bano; zeéne zeñtte híin fúraizagoi, itara tuáñra re abadulabadi zagat kobul goré.

10 “Zee niki hom ot imandari táke, yóggwa ye bicít óu imandari táke; aar zee niki hom ot beimani goré, yóggwa ye bicít óu beimani goré.

11 Hé ísafe, zodi tuáñra duniyaibi dón-doulot ot imandari no táko, tooile tuáñra re bóraca gorí asól dón hone diibo?

12 Aar zodi tuáñra ar ezzon or gún ot imandari no táko, tooile tuáñrar gún tuáñra re hone diibo?

13 “Honó gulame dui girós or hédmot gorí no fare; kiyólla-hoilé ite ezzon ore nafórot goribo aar ar ezzon ore muhábot goribo; yáto ezzon loi tík tákiibo aar ar ezzon ore hékarot goribo. Tuáñra ekku fúañti Allar edde dón-doulot or hédmot gorí no faribá.”

*Córiyot edde Allar raiijo
(Mot 11:12-13)*

* 16:6 Yáto 3,000 liřár † 16:7 Yáto 30 řon

14 Féroci ókkole híin beggún fúni Isá re técerat doijje, kiyólla-hoilé ítara ñaãñ lalósbón accíl.

15 Iba ye ítara re hoór de, “Tuáñra óilade uitará zetará maincór muúntu nizoré nize forhésgar kúwalo, montor Alla ye tuáñrar dil zane. Ziyán maincór nozor ot bici kimoti híyan Allar nozor ot honó kimot náí.

16 “Tourat edde nobi ókkol or kitab, Yaháya foijjonto soillíl; yárbaade lóti Allar rajjor kúchóbor tobolik gorá zar, aar fottíkiye zuresúre híyan ot gólat asé.

17 Lekin Tourat Córif or ekgwá noktá búzi zar túaro, asman zobin ofát ówa aró aásan.

18 “Zee kiyé nizor bou wóre sárifelai ar eggwá re biyá goré, íte zená gorér deh; aar zee kiyé zamair sárifelaiya mayafua re biyá goré, íte yó zená gorér deh.

Tuangor manúc edde Lasár

19 “Ezzon endilla tuangor manúc accíl, zibá ye bayoinna rong or edde dami-dami hoor fiñdíto, aar fottí din ayaci-kúci gorí tákito.

20 Ítar geit ot Lasár nam or ézzon hórat-magoya re raká záyto, yóggwa gáaye furaiya accíl.

21 Yóggwa ttu tuangor manúc cwar mes ottu forizaytóí de hána lói fet bóraitó monehoitó. Aar kuñir ókkole aái yóggwar gáa ókkol lekíto.

22 “Fore eén óiye, hé gorif manúc cwa morigiyói aar fírísta ókkole yóggwa re Ibrahim or hére loigiyói. Ek din tuangor manúc cwa yó morigiyói aar dohón gorá gíyeh.

23 Íte zuzuk ot azab faar de héntu uormikká saiye rár, duré Ibrahim ore edde íbar ñák ottu Lasár ore deikké.

24 Hétunot íte guzori hoór de, ‘Ó baf Ibrahim, añ uore rahám gorí Lasár ore añ hére diferó, zeéne yóggwa ye fanít mazé nizor ooñl or matá burai añ zir ñanda goré, kiyólla-hoilé añ e ooin ot bici toziya fair.’

25 “Montor Ibrahimé hoór de, ‘O fut, ñaar gorí saá, tui tor zindigit gom-gom jiníc ókkol lói hotó cúk goijjílí, aar Lasáre hotó duk faáil; montor yala yóggwa eřé cánti faar, aar tui toziya foór.

26 Iín beggún baade, tor edde añárar dormiyan ot ñoóñr dumburu asé, zeéne entú tor hére zaito monehoó de ítara zai no fare aar héntu añárar hére aitó monehoó de ítara aái no fare.’

27 “Hétunot íte hoór de, ‘Ó baf, héen óile añí tuáñre fóriyat gorír, Lasár ore añ baf or gór ot diferó;

28 kiyólla-hoilé añr ttu fañs swá báí asé. Yóggwa ye ítara re úñciyari douk, arnoíle ítara yó e azab or zagat foóñsibai.’

29 “Montor Ibrahimé hoór de, ‘Ítarar hére Muúsar edde nobi ókkol or kitab asé. Ítara híin or hotá fúnouk.’

30 “Íte hoór de, ‘No, no, ó baf Ibrahim, zodi mora ókkol ottu kiyé ítarar hére zaa, ítara touwá goríbo.’

31 “Montor Ibrahimé ítare hoór de, ‘Zodi ítara Muúsar edde nobi ókkol or hotá no fúne, tóoile mora ttu honókiye zinda ói zailé yo ítara no manibó.’”

17

Gunát forabar entán

(*Mot 18:6-7,21-22; Mak 9:42*)

1 Isá ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Gunár uzu ñane de híin toh nu aái no tákibo; montor uitar uore afsús, zar duara niki híin aiyé.

2 Ítar lla beétor óilde, ítar gólat eggwá cíl or sakki bañdí doijjat félaidiya zah, zodi íte e cóñro ókkol ottu honókiyo re guná gorába.

3 Nizoré nize úñciyar. Zodi tuáñr báí ye hosúri goré, yóggwa re bóñboráiyó; zodi yóggwa ye touwá goré, yóggwa re maf gorídiyo.

4 “Zodi yóggwa ye tuáñr ulða ek dine háñt bar hosúri goré, aar háñt óu bar tuáñr hañse aái hoó, ‘Añí touwá goijjílí,’ tóoile yóggwa re maf gorídiyo.”

Iman

5 Sáhabi gúne Malik ore hoór de, “Añárar iman baráido.”

6 Malike hoór de, “Zodi tuáñra ttu hóroir danar héttirin iman táke, tuáñra e tut-gas swá re eén hoói faribá, ‘Háñri zai doijjat fúñgoi,’ gas swá ye tuáñrar hotá manibó.

Goóur or zimma

7 “Dóro tuáñra honókiyo ttu ál soibó lla yáh sóol sorai bolla eggwá goóur asé. Yóggwa ye kí goóur gwá bil ottu ailé ítare endilla hoibó, ‘Hára aái, háito bogái?’

8 Bólke yóggwa ye kí ítare endilla no hoibó né, ‘Añr lla hána toiyar gor, aar nizor keeñil bañdí añr ttu hána-fina háiya nó óiyo foijjonto añré hédmot gór, baade tui hána-fina hái faribí?’

9 Yóggwa ye kí goóur gwá re cúkuriya goríbo, ítare ziyán hókum goijjé híyan goijjé de hétolla? Bilkúl no goríbo.

10 Héndilla tuáñra yó, zeñtté tuáñra ttu tuáñra re hókum gorá gíyeh de híin beggún goijjá ó, hoibá de, ‘Añára behazor goóur ókkol; añára baná añárar fóros adai goijjí deh.’ ”

Doc zon kurus biyaraimma re gom goijjé

11 Baade eén óiye, Isá Jerúsalem ot zaite Samáriar edde Galil or maz ottu zaar.

12 Íba ekkán farat gólibarcot, doc zon kurus biyaraimma Íba llói dola óiye. Ítara duré tíyaiya accíl,

13 aar guzoran mari hoór de, “Isá, ó Ustat, añárar uore rahám goró!”

14 Íba ye ítara re deki hoór de, “Zoo, nizoré imam ókkol or hañse dahógoi.” Aar eén óiye, ítara zaite-zaite pak-sáf óigiyoi.

15 Ítara ttu ezzone zeñtté nize gom óigiyoi de deikké, yóggwa doóñr abase Allar taarif gorí-gorí fíri aiccé,

16 aar Isár foot uúñtoi fori Íba re cúkuriya goijjé. Yóggwa óilde ézzon Samári.

17 Hétunot Isá ye fusár gorér de, “Doc zon beggún pak-sáf óiye de no né? Ar now zon hořé?”

18 Allar taarif gorí bolla e bidecóitta wa bade ar honókiye fíri nú aiyé de níki?”

19 Baade Íba ye yóggwa re hoór de, “Uřó, zoogói; tuáñr imane tuáñre gom goijjé.”

Raijjo aár baabute cíkka (Mot 24:23-28,37-41)

20 Ekbar, Férocí ókkole Isá ttu fusár goijjé de, Allar raijjo hoñtté aibó? Íba ye ítara re zuwabe hoiyé de, “Allar raijjo aité dahá zah fángori nu aibó,

21 aar maincé yó no hoibó de ki, ‘Soó, híyan eřé asé,’ yáto, ‘Uřé asé,’ kiyólla-hoilé Allar raijjo toh tuáñrar mazé asé.”

22 Tarfore Íba ye Nizor ummot ókkol ore hoór de, “Eén din aibó zeñtté tuáñra Manúc or Fuar din ókkol ottu ek din óile sai bolla azzu goríba, montor no dekíba.

23 Maincé tuáñra re hoibó de, ‘Eřé soó,’ yáto ‘Uřé soó.’ Montor no zaiyo, ítatar fisá no dóijjo.

24 Kiyólla-hoilé zendilla asman or ek ďák ottu bijili somkilé arek ďák ot óu foor zaa, Manúc or Fua aibó de híyala yó héndilla beh óibo.

25 Lekin age Íba ttu boóut kessú duk faa foribó, aar e zobanar manúc ottu inkar há foribó.

26 “Nobi Nuhr din ókkol ot zendilla óoil, héndilla Manúc or Fuar din ókkol ot óu óibo.

27 Zetó din Nuh kicřit nó ure aar tuwán aái manúc beggún ore hálak nó goré, hétodin foijjonto manúc ókkole háafiya gorát, biyá gorát, edde biyá diyat accíl.

28 “Luút or din ókkol ot óu héndilla óoil; manúc ókkol háafiyat, besa kinat, kėti gorát, edde gór banat accíl;

29 montor ze din Luút Sódóm ottu neeli aáigiyoi, asman ottu ooin edde gónđok* zór fore fán fori ítara beggún ore hálak gorífelaiye.

30 “Manúc or Fua zahér óibo de hé din óu héndilla beh óibo.

31 Hé din zee níki gór or sád or uore de óibo aar nizor mal-sáman gór or bútoře óibo de tákibo, ítar ttu híin looi bolla lamat no lama foribó; héndilla zee níki kėti óibo, ítar ttu waafes nu aá foribó.

32 Luút or bou wór hálot yaad raikkó.

33 Zee níki nizor zan basaitó saá, íte híyan háraifele; aar zee níki nizor zan háraifele, íte híyan basai rakíbo.

34 Añí tuáñra re hoóir, hé raitta dui zon manúc ek bisánat óibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad diya zaybo.

35 Duwá mayafua ye ekkú fúañti sakki gúraibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ekzon ore bad diya zaybo.

36 Dui zon manúc bil ot óibo de tákibo; ítara ttu ezzon ore loiza zaybo, ar ezzon ore bad diya zaybo.”

* 17:29 Yíba eggwá fattór, zibár rong óloidda, Ingirazit ‘sulfur’ bouli hoó

37 Ítara Íba ttu fusár gorér de, “Malik, iín hořé óibo dé?”

Íba ye ítara re hoór de, “Mora lac zeřé, héře toh hóun ókkol óu zoma óibo.”

18

Ekgwá rari edde joc or meésal

1 Baade Isá ye ítara re ekkán meésal hoiyé, ítara ttu hárr októť dua gorá foribó de aar hímnot no hára foribó de híyan cíkai bolla.

2 Ki hoilé, “Ekkán cóor ot eggwá bisarhar accíl, zibá ye no Alla re đooraitó aar no honó manúc ore forba goittó.

3 Aar hé cóor ot eggwá rari accíl; híba ye yóggwar hañse aái-aái hoitó de, ‘Añr duccon ókkol ottu añré insáf loido.’

4 “Yóggwa ye hooddin inkar goijjíl, montor fore nizoré nize hoór de, ‘Añ de no Alla re đorai aar no honó manúc ore forba gorí,

5 montor toóu e rari wa ye zettót añré ferecan gorát asé, añí ibáh re insáf loidiyum, arnóile ibáh ye barbár aái-aái añré óran gorífelaibo.”

6 Yárbaade Malike hoór de, “Fúno, nainsáfi bisarhar gwá ye kii hoiyé.

7 Héndilla, Alla ye ki Íbar basíloiya bonda ókkol ore insáf loi no dibo né, zetará dine raité Íbar hañse hañde? Íba ye kí ítara lla híyan goitté deri goríbo?

8 Añí tuáñra re hoóir, Íba ye ítara re toratori insáf loidibo. Lekin Manúc or Fua zeñtté aibó, Íba ye kí duniyait iman faibo?”

Férocí edde házana-tulóyar meésal

9 Hodún manúc zetará nizoré forhésгар táare aar oinno zon ore hékarot goré, Isá ye ítara re e meésal lan hoiyé,

10 “Đui zon manúc baitul-mukaddos ot dua goittó giyyé; ezzon óilde Férocí, ar ezzon óilde házana-tulóya.

11 Férocí wa ye tíyai nizor baabute endilla dua gorát doiije, ‘Ya Alla, añí Tuáñre cúkuriya gorír, kiyólla-hoilé añí oinno manúc or đóilla đahañit, nainsáfi, aar zenákur no; e házana-tulóya war đóilla úddwa no.

12 Añí háťtat duibar ruza rakí; aar añr tamám amodoni ttu doc bák or ek bák Tuáñre diifélai.’

13 “Lekin házana-tulóya wa ekkágori duré tíyai accíl; yóggwa ye asman or uzu sai bolla úddwa moncá no gorér, bółke buk kilai-kilai hoór de, ‘Ya Alla, añí gunágar or uore rahám goró.’

14 “Añí tuáñra re hoóir, e manúc cwa beh forhésгар tóori gór ot giyyé, Férocí wa nó tóore; kiyólla-hoilé zee niki nizoré nize đooñr kúwala ítare cóñro gorá zaybo; aar zee niki nizoré nize cóñro kúwala ítare đooñr gorá zaybo.”

Isá ye gura fuain dore borhot diyé (Mot 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Ek din maincé ítarar gura fuain dore yó Isár hañse anát doiije, zeéne Íba ye ítara re súwe; montor cárit tune deikké rár, manúc cún ore bóťboráiyé.

16 Montor Isá ye fuain dore Íbar hañse matai hoór de, “Fuain dore Añr hañse aitódo; ítara re no oóñillo, kiyólla-hoilé Allar raijjo toh ítarar đóilla maincé éna hásil goré.

17 Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zee kiyé Allar raijjo re eggwá gura fuar đóilla góri kobul no goré, yóggwa híyan ot bilkúl góli no faribó.”

Ezzon tuangor manúc (Mot 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Fore ezzon sóddare Isá ttu fusár gorér de, “Gom Ustat, ofúrani zindigi miras faite añr ttu kii gorá foribó?”

19 Isá ye yóggwa re hoór de, “Tuñí Añré gom kiyá đakoór? Alla bade toh ar kiyé gom náí.

20 Tuñí de hókum ókkol zano, zendilla niki, ‘Zená no goríba; kún no goríba; suri no goríba; misá gobá no diba; bafmaa re izzot goríba.’ ”*

21 Yóggwa ye hoór de, “Añí híin beggún gurahale lóti amól gorí-gorí aiyír.”

22 Híyan fúni Isá ye yóggwa re hoór de, “Tuáñr ttu aijjó ekkán ham baki asé. Tuáñr ttu ziin asé híin beggún besi gorif ore bařidogói, tói tuñí asman ot dón faiba; baade aái Añr fisáli óiyogai.”

* 18:20 Hízorot 20:12-16; Córiyot-nama 5:16-20

23 Híyan fúni yóggwa kúb bezar ógiyoi, kiyólla-hoilé yóggwa doóñr dóni accíl.

24 Isá ye yóggwar uzu saái hoór de, **“Dón-doulot ola ókkol ottu Allar raijot gólite hotó mockil!**

25 **Kiyólla-hoilé tuangor manúc Allar raijot gólar túaro, eggwá uñt fúñc or faái ttu goli zaa aró aásan.”**

26 Híin fúinne de ítara hoór de, “Tóoile hone nejat fai faribó?”

27 Íba ye hoór de, **“Ziín insáne gorí no fare, híin Alla ye fare.”**

28 Fitore hoór de, “Soó, añára de górbari eridi Tuáñr fisáli ógiyigoi.”

29 Íba ye ítara re hoór de, **“Añí tuáñra re sóiyi hoóir, zee niki Allar raijor wasté gór, bou, báiyain, bafmaa yáh fuain eridiyé,**

30 **yóggwa ye e zobatan híin boóut gun bicí faibo, aar aibó de zobatan ofúrani zindigi faibo.”**

Nizor moot or baabute tisárabar agun hoiyé

(Mot 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Yárbaade Isá ye baró zon cárit tun ore ekkinare loizai ítara re hoór de, **“Soó, añára uore Jerúsalem ot zair, Manúc or Fuar baabute nobi ókkole ziín-ziín leikké híin beggún hére fura óibo.**

32 **Íba re Beyohúdi ókkol or hañse gosáidiya zaybo; ítara Íba re ínca goríbo, beizzoti goríbo, edde sép maribó;**

33 **ítara Íba re coóñk mari baade zane marifélaibo. Lekin tin din ot din Íba zinda óizayboi.”**

34 Cárit tune hotá híin ekkán óu nó buzé; hé hotár maáni ítara ttu lukaiféla gíyeh, hétolla ziín hoiyé híin ítara buzí nó fare deh.

Ezzon añdá hórat-magoya re gom goijjé

(Mot 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Isá zeñtté Jerikó cóor or dáke foóñicce, ezzon añdá manúc rastar hañsat boói hórat mager de accíl.

36 Yóggwa ye ek dol manúc dák ottu zaar de abas fúni, eřé kii ór de fusár goijjé.

37 Maincé yóggwa re hoór de, “Isá Nasári e boli zaar deh.”

38 Hétunot yóggwa ye guzori-guzori hoór de, “Ó Dawud or Fua Isá, añr uore rahám goró!”

39 Zetará age-age zaar de accíl, ítara yóggwa re jéjjeřai nizám óito hoiyé; montor yóggwa ye aró guzori-guzori hoór de, “Ó Dawud or Fua, añr uore rahám goró!”

40 Hétunot Isá tíyaigiyoi aar hókum díye de, yóggwa re Íbar hañse aná zay bolla. Yóggwa dáke aiccé rár, Isá ye yóggwa ttu fusár gorér de,

41 **“Tuñí kii soó, Añí tuáñr lla kii goittám?”**

Yóggwa ye hoór de, “Malik, añr ttu deki faribár toóufik feito monehoór.”

42 Isá ye yóggwa re hoór de, **“Dekí faribár toóufik loo; tuáñr imane tuáñre gom goijjé.”**

43 Éhon yóggwa ye deki faribár toóufik faiyé aar Allar taarif gorí-gorí Isár fisáli doijje. Manúc beggúne híyan deki Allar taarif goijjíl.

19

Isá edde Zakéyos

1 Isá Jerikó cóor ot góli bútotu zaat accíl.

2 Hére Zakéyos nam or ézzon manúc accíl; yóggwa accíl házana-tulóya ókkol or sóddar edde tuangor manúc.

3 Yóggwa ye Isá hon de híyan saitó kucíc goijjíl, montor manúc or dol or zoriya saái nó fare, kiyólla-hoilé yóggwa gaafiré barí accíl.

4 Hétolla yóggwa ye Isá re sai bolla muúmmikka duñri zai eggwá duñir-gas ot uittégoi, kiyólla-hoilé Íba hé foñt báy zaibo.

5 Zeñtté Isá hé zagat foóñicce, Íba ye uormikká saái yóggwa re hoór de, **“Zakéyos, toratori lamogái, kiyólla-hoilé aijja Añr ttu tuáñr gór ot tákar zorur.”**

6 Hétunot yóggwa toratori laimmégai, aar Íba re kúcir sáañte estekbal goijjé.

7 Híyan deki manúc beggúne endilla cékayot gorát doijje, “Íba ezzon gunágar or gorba óito giyé.”

8 Zakéyose tíyai Malik ore hoór de, “Soó Malik, añr cómbotti ttu ekdók añí gorif ókkol ore diifélair, aar zodi añí honókiyo ttu na hókkot kessú loiyí de óile, ítare añí sair gun waafes fíraidiyum.”

⁹ Isá ye yóggwa re hoór de, “Aijja e gór ot nejat aiccé, kiyólla-hoilé yoggwá yó toh Ibrahím or fua.

¹⁰ Manúc or Fua aiccé de toh ánzigiyo de itara re tuwai bolla edde nejat di bolla.”

Doc cán cúnar foicár meésal
(Mot 25:14-30)

¹¹ Ítara hín beggún fúner de októt, Isá ye itara re ekkán meésal hoiyé, kiyólla-hoilé Íba Jerúsalem or dáke accíl aar itara táaijil de Allar raijjo bicí hára zahér óibo.

¹² Íba ye hoór de, “Ezzone bóddoro manúc ekkán durór mulluk ot giyé, baáñcca boni waafes ai bolla.

¹³ Zaibar age yóggwa ye nizor goour ókkol ottu doc zon ore matai itara re doc cán cúnar foicá* diyé, dii itara re hoór de, ‘Añí nú aiyí foijjonto iín lói códori gorógoi.’

¹⁴ “Lekin yóggwa re nizor decóitta ókkole nafórot goittó, hétolla itara yóggwar fisé nomainda diferái hoiyé de, ‘Añára e manúc cwa ye añárar uore hókumot goré de híyan no saái.’

¹⁵ “Zeñtté yóggwa baáñcca boni waafes aiccé, yóggwa ye nizor ñań dyíl de goour gún ore mata baiyé, zeéne itara códori gorí hodún hamaiyé de zani fare.

¹⁶ “Cúrun íte aái hoór de, ‘Malik, tuáñr foicá lói añí aró doc cán foicá baráiyi.’

¹⁷ “Yóggwa ye itare hoór de, ‘Cabác, gom goour! Tui zettót bicí hom ot imandari táikkos, yala tui doc cán cóor or uore hókumot gór.’

¹⁸ “Dusára wa ye aái hoór de, ‘Malik, tuáñr foicá lói añí aró fañs sán foicá baráiyi.’

¹⁹ “Yóggwa ye itare yó hoór de, ‘Tui yó fañs sán cóor or uore hókumot gór.’

²⁰ “Baade ar ezzone aái hoór de, ‘Malik, ótiya tuáñr foicá, añí yían ore ekkán fakít berái lukai raikkílam;

²¹ kiyólla-hoilé añí tuáñre ñoraiyí, tuñí ézzone hora manúc; tuñí toh nize ziín nó rakó hín loifélo, aar ziín nó lago hín hařo.’

²² “Yóggwa ye itare hoór de, ‘Ó behar goour! Tor muk or hotá loi añí tor bisar goijjúm. Tui de zainti añí ézzone hora

manúc deh, añí ziín nó rakí hín loifélai, aar ziín nó lagai hín haři.

²³ Tói tui añr ñań gán benggót óile kiyá nó rakós? Héndilla goitti bóuli añí ailé híyan or fúañti kessú cút faitam.’

²⁴ “Tarfore yóggwa ye ínyot házir accíl de itara re hoór de, ‘Itar ttu foicá gán loifélai, zar ttu doc cán foicá asé itare diifélo.’

²⁵ “Ítara yóggwa re hoór de, ‘Malik, itar ttu de age lóti doc cán foicá asé.’

²⁶ “ ‘Añí tuáñra re hoór, zar ttu asé, yóggwa re aró diiya zaybo; montor zar ttu náí, yóggwa ttu asé de hín úddwa loiféla zaybo.

²⁷ Montor añr ducon zetará niki añí itarar uore hókumot gorí de no saitó, itara re ínyót aní añr cáikkat zane marifélo.’”

Jerúsalem ot Isá baáñccar ñóilla góri góille
(Mot 21:1-11; Mak 11:1-11; Yoh 12:12-19)

²⁸ Isá ye hín hoói baade, itarar age-age Jerúsalem or uzu zaat doiije.

²⁹ Zeñtté Íba Zaitun Faár ot asé de Betfégi edde Betániya farar hañsahañsi foóñicce, Íba ye Nizor dui zon cárit ore diferáiyé,

³⁰ endilla hoói, “Tuáñra muúm or fara gán ot zoo, hére góli mottor eggwá gadár sóo bairdá loot faiba, zibár uore aijjó honókiye nó soré. Yíba re kúli eré anógoi.

³¹ Zodi honókiye tuáñra ttu fusár goré, ‘Tuáñra yíba re kiyólla kúlor?’ Yóggwa re hoibá de, ‘Malik ottu yibá re lager.’ ”

³² Tói zetará re diferáiyé itara rowana loiyé, aar Íba ye zeén hoiyé héen loot faiyé.

³³ Ítara gadár sóo wa re kúler rár, yíbar giróse itara re hoór de, “Tuáñra gadár sóo wa re kiyólla kúlor?”

³⁴ Ítara hoór de, “Malik ottu yibá re lager.”

³⁵ Baade itara yíba re Isár hére ainné, aar yíbar uore itarar hoor ókkol bicáidi Isá re uore buágaraiye.

³⁶ Íba zaar de októt, manúc ókkole nizor hoor ókkol rastat bicáidiyat accíl.

³⁷ Zaité-zaité Íba Zaitun Faár or lamonir hañsahañsi foóñicce rár, ummot ókkol or dol ñiya ye itara ze keramot ókkol deikkí

* 19:13 Foicá hín ekkán or kímot tin mac or muzuri loi borabor

híin beggún olla guzori-guzori kúcir
sáañte Allar taarif gorát doijje,
³⁸ hoór de, “Mubarek Baáñcca Ubá zibá
Mabud or name aiyér.

Ebbe uore asman ot cánti óuk, aar hére
mohíma óuk!”†

³⁹ Dol ottu hoozzon Féroci ye Íba re hoór
de, “Ustat, Tuáñr ummot ókkol ore éggwa
bóṭboro.”

⁴⁰ Íba ye zuwabe hoór de, “Añí tuáñra re
hoóir, zodi itará nizám ói táke, fattór ókkol
guzori uríbo!”

⁴¹ Zeñtté Íba Jerúsalem or hañsáhañsi
foónicce, cóor gán deki híyan olla haindé,

⁴² hoór de, “Ah, tui yó aijja zodi cánti
kiyé ané de zaintiya! Montor yala de
híyan tor suk or argwal óigiyoi.

⁴³ Kiyólla-hoilé tor uore eén din aibó, tor
duccon ókkole tor ulda ḍe bal tulí toré
gíridoribo, aar toré hárr mikká ttu gérgwal
goríbo,

⁴⁴ toré edde tor bútor or fuain dore
meřit añsáribó, aar tor bútoore eggwá fattór
or uore ar eggwá fattór no rakíbo,
kiyólla-hoilé tui toh Alla ye toré basaitó
aiccé de októ nó sinós.”

*Isá ye baitul-mukaddos pak-sáf goijje
(Mot 21:12-17; Mak 11:15-19; Yoh 2:13-22)*

⁴⁵ Fore Isá baitul-mukaddos or urán ot
góli, zetará hére besa kina gorér itara re
loraidiyat doijje;

⁴⁶ itara re hoór de, “Pak-kalam ot endilla
asé, ‘Añr gór munazat or gór óibo,’‡montor
tuáñra toh híyan ore ḍahañit or aḍḍa-hána
banaifélayo.”§

⁴⁷ Íba ye baitul-mukaddos ot fottí din
taalim dito. Montor ḍoóñr imam ókkole,
alem ókkole, edde manúc or ḍaidoóñr
ókkole Íba re marifélaibar kucíc ot accíl.

⁴⁸ Lekin híyan gorí bolla itara honó
mouka nó faa, kiyólla-hoilé tamám manúc
ókkole Íbar hotá oóñgori fúnito.

20

*Isár adíkar or baabute súwal
(Mot 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Ek din zeñtté Isá ye baitul-mukaddos
ot manúc ókkol ore taalim der edde
kúchóbor tobolik gorér, ḍoóñr imam

ókkole edde alem ókkole murubbi ókkol
ore fúañti looi Íbar hañse aiccé,

² aar Íba re hoór de, “Añára re hoósai,
Tuñí ham iín kii adíkaré gorór? Tuáñre e
adíkar diiyé de íba hon?”

³ Íba ye itara re zuwabe hoór de, “Añí yó
tuáñra ttu ekkán súwal fusár goríyum.
Añré hoósai,

⁴ Yaháya ye bápṭisma díbar adíkar faáil
de asman ottu né náki insán ottu?”

⁵ Ítara afós ot biyasana gorér de, “Zodi
añára hoói ‘asman ottu,’ Íba ye hoibó de,
‘Tóoile tuáñra íba re biccác kiyá nó goró?’

⁶ Montor zodi hoói, ‘insán ottu,’ tóoile
manúc beggúne añára re cíl or dola
maribó, kiyólla-hoilé itara toh Yaháya
eggwá nobi de biccác goré.”

⁷ Hétolla itara zuwab der de, “Añára no
zani híyan hontú.”

⁸ Tói Isá ye itara re hoór de, “Tóoile Añí
yó tuáñra re no hoiyúm Añí iín kii adíkaré
gorír.”

*Anggur-bariza edde cacá ókkol or meésal
(Mot 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Tarfore Isá ye manúc ókkol ore e
meésal lan howá cúru goijje, “Ezzon
maincé ekkán anggur-bariza lagaiyé,
yóggwa ye híyan cacá ókkol ore ṭéka dí
lamba ṭaim olla oinno mulluk ot giyyói.

¹⁰ Aar anggur or ainda aiccé rár,
yóggwa ye eggwá goóur ore cacá gún or
hañse diferáiyé, zeéne itara yóggwa re
barizar gular bák dee; montor cacá gúne
taré mara-dóra gorí háli áte duñraidiyé.

¹¹ Yóggwa ye abar ar eggwá goóur
diferáiyé; itara taré yó mari edde bicí
beizzoti gorí háli áte duñraidiyé.

¹² Baade yóggwa ye tisára goóur
diferáiyé; itara taré yó zohóm gorí baáre
félaidiyé.

¹³ “Tarfore barizar giróse hoór de, ‘Yala
añí kii goittám? Añí añr adorja fua re
diferáiyum; itara íba re izzot goittó fare.’

¹⁴ “Montor cacá gúne hé fua re deki
afós ot biyasana gorér de, ‘Ite toh
mirasdár; aiyó itaré marifélaí, zeéne
miras añárar óizagoi.’

¹⁵ Tói itara íba re barizar baáre loizai
marifélaíye.

† 19:38 Zobur 118:26 ‡ 19:46 Yesáyah 56:7 § 19:46 Yarmiyah 7:11

“Hé ísafe, barizar giróse ítara re kii goríbo fáñllar?

¹⁶ Yóggwa ye aái hé cacá gún ore marifélaibo, aar bariza gán oinno kiyó re diifélaibo.”

Ítara híyan fúni hoór de, “Alla ye héndilla no goróuk.”

¹⁷ Montor Isá ye ítarar híkka saái hoór de, “Tóoile pak-kalam ot asé de e hotár maáni kii,

‘Ze fattór mistíri ye inkar gorífelaiye, yíba cíl beggún or túaro bicí zoruri wa óigiyoi*?’

¹⁸ Ze kiyé hé cíl or uore foribó íte báñgi hán-hán óizayboi, montor zar uore niki hé cíl yíba foribó, íte ficí zayboi.”

¹⁹ Hétunot doóñr imam ókkole edde alem ókkole Íba re dórifelai bolla kucíc goijjíl, kiyólla-hoilé ítara buzígiyoi de ki meésal híyan ítarar hélaf hoiyé deh; montor ítara awam ókkol ore dooraitó.

Romi baáñcca re házana diiya
(Mot 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ítara Isár uore háas nozor raikké, hétolla gom manúc or bét dórari gurinda ókkol difeřaiye, zeéne ítara Íba re Nizor hotár fán ot félai fare edde Íba re hákim or hókumot ot edde adíkar ot gosáidi fare.

²¹ Gurinda gúne Íba re súwal gorér de, “Ustat, añára zani Tuáñr hotá edde taalim sóiyi, aar Tuñí honókiyo re forók goró de náí, bólke sóiyigori Allar rastar taalim doh.

²² Romi baáñcca† re házana doon añára lla zayes asé né náki náí?”

²³ Montor Íba ye tarár sail ore zani fari tará re hoór de,

²⁴ “Añré ekkán dinár dahó. Yíán har sóbi edde har nam?”

Tará zuwab der de, “Romi baáñccar.”

²⁵ Tói Íba ye tará re hoór de, “Tóoile zíin baáñccar híin baáñcca re diiyo, aar zíin Allar híin Alla re diiyo.”

²⁶ Tará manúc or muúntu Íba re Nizor hotár fán ot félai nó fare, bólke Íbar zuwabe ammúk ói nizám óigiyoi.

Háñcor or baabute súwal
(Mot 22:23-33; Mak 12:18-27)

* **20:17** Zobur 118:22 † **20:22** Girík ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom cóor or baáñcca ókkol or lokób. Hétolla iñyót Romi baáñcca ísafe estemal gorá gíyeh deh. ‡ **20:37** Hízorot 3:6

²⁷ Baade hodún Sadukái Isár hañse aiccé, Sadukái ókkole háñcor náí hoi biccác goré, ítara aái Íba re ekkán súwal goijjé,

²⁸ ki hoilé, “Ustat, Muúsa ye añára lla leikké de, zodi honókiyor biyáta báí fuain sára morizagói, tóoile ítar hé báí ottu bou híba re biyá gorífelai nizor báí olla nosól foida gorá foribó.

²⁹ Dóro, háñt zon báí accíl. Foóila wa ye bou looi, fuain sára morigiyói.

³⁰ Baade híba re dusára wa ye biyá goijjé, aar íte yó fuain sára morigiyói;

³¹ tarfore híba re tisára wa ye biyá goijjé. Héndilla, ítara háñto báí ye híba re biyá gorí fuain sára morigiyói.

³² Ahérit, mayafua wa yó morigiyói.

³³ Hé ísafe, háñcor or hale híba har bou óibo? Kiyólla-hoilé híba re toh háñto zone nizor bou banaáil.”

³⁴ Isá ye ítara re zuwab diyé de, “E zobanat maincé biyá-cádi goré edde biyá-cádi deh.

³⁵ Montor zetará re aibó de zobanar bági óibar edde háñcor-or-din mora ttu zinda óibar laayek bouli gona zah, ítara no biyá goríbo aar no ítara re biyá díya zaybo;

³⁶ ítara ar mori yó no faribó, kiyólla-hoilé ítara fíristar dóilla óizayboi; aar ítara háñcor or bági ói Allar fuain óizayboi.

³⁷ Mora ókkol zinda ó de híyan toh Muúsa ye úddwa zoler de zádđwar zikír gorá gíyeh de hére zahér goijjé, hére íba ye Mabud ore Ibrahim or Alla, Isahák or Alla, edde Yakub or Alla daikké.‡

³⁸ Kiyólla-hoilé Alla toh mora ókkol or Alla no, bólke zinda ókkol or éna, kiyólla-hoilé Íbar hañse beggún zinda.”

³⁹ Hétunot hodún aleme Íba re zuwabe hoór de, “Ustat, Tuñí gom hoiyó.”

⁴⁰ Yárbaade ítara ttu Íba re ar honó súwal goittó hímmote nó deh.

Mosihr baabute súwal
(Mot 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Isá ye ítara re hoór de, “Mosih re Dawud or fua keéngori hoó?”

⁴² Kiyólla-hoilé Dawud nize toh Zobur Córif ot endilla hoiyé,
 ‘Mabude añr Malik ore hoór de,
 “Añr den ðák ottu boiyó,
⁴³ zetókkal foijjonto Añí Tuáñr ducon ókkol ore
 Tuáñr foor tole gorí nó felai.” §
⁴⁴ Dawude toh Íba re ‘Malik’ ðaikké, tooile keéngori Íba Dawud or fua dé?”

Alem ókkol ottu úñciyar tákibar nosíyot
 (Mot 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Manúc beggúne Isár boiyan fúnat asé de októt Íba ye Nizor ummot ókkol ore hoór de,

⁴⁶ “Alem ókkol ottu úñciyar táikko, zetará lamba-lamba kuruta fiñdí gúrafira goittó saá, aar bazare-bazare sólam faito, mujilíc-hána ókkol ot uñsol tokkar hadírat boitó edde mela-cóbat barík zagat boitó fosón goré.

⁴⁷ Ek mikká ttu ítara rari ókkol or gór ókkol luṭ gorífele, arek mikká ttu maincóre dahái bolla lamba-lamba dua goré. Manúc híne sáñza bicí ðoóñr faibo.”

21

Ekgwá rarir sótká
 (Mak 12:41-44)

¹ Baade Isá ye suk tulí saiyé rár dekéer de, tuangor ókkole ítara sótká ókkol baitul-mukaddos or dan-baccút deer.

² Íba ye eggwá gorif rari ye yó hére duiyán cóñro foicá deer de deikké.

³ Hétunot Íba ye hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, e gorif rari wa ye beggún or túaro bicí diiyé;

⁴ kiyólla-hoilé oinno beggúne ítara aṭalikka dón ottu diiyé deh, montor ibáh ye toh nizor gorif hálot ot basi táki bolla ziín accíl híin beggún diifélaie.”

Baitul-mukaddos dónco ówar agun hotá
 (Mot 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Zeñtté hodúne baitul-mukaddos or baabute endilla howáhoi gorér, híyan ore keén cúndor-cúndor fattór lói edde Alla re diiya hádiya ókkol lói háñza gíyeh, Isá ye hoór de,

⁶ “Tuáñra eṛé ziín dekor híin olla eén din aibó, eṛé eggwá fattór or uore ar eggwá

fattór no tákibo, híin fottí ekgwá re félaidiya zaybo.”

Kiyamot or alamot ókkol
 (Mot 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Ítara Íba ttu fusár gorér de, “Ustat, híin hoñtté óibo dé? Híin beggún fura óibar októ aiccé de híyan or alamot kii óibo?”

⁸ Íba ye zuwab der de, “Saiyó, honókiye zen tuáñra re golot ot no loiza, kiyólla-hoilé boóut zone Añr name aái hoibó de, ‘Añí Íba,’ edde ‘Októ ðáke.’ Montor ítara fisáli no dóijjo.

⁹ Zeñtté tuáñra larái edde úrussul or abas ókkol fúniba, no ðooraiyó; kiyólla-hoilé age híin ówar zorur. Montor híyala yó toratori ahérot óibo de no.”

¹⁰ Íba ye ítara re aró hoór de, “Ek koume arek koun or ulḁa edde ek raijjo ye arek raijor ulḁa tíyaibo.

¹¹ Ḑoóñr-Ḑoóñr búsal óibo, aar zaga-zaga raṭ ókkol edde ababiyaram ókkol óibo; aró, asman ottu hótara jiníc edde Ḑoóñr nicán ókkol dahá zaybo.

¹² “Lekin híin beggún óibar age, maincé Añr nam or wasté tuáñra re dórifelaibo edde zulúm goríbo. Ítara tuáñra re mujilíc-hánat gosáidibo edde ziyól ot díbo. Añr nam or wasté tuáñra re baáñcca edde hákim ókkol or muúntu házir gorá zaybo.

¹³ Montor híyan tuáñra gobá díbar mouka óibo.

¹⁴ Hétolla dil ot gañtí rakó de ki, kii zuwab diba age lóti sinta gorár zorur náí;

¹⁵ kiyólla-hoilé Añí tuáñra re eén zaban edde giyan diiyum, ziín ore tuáñrar honó duccone mukabela yáh inkar gorí no faribó.

¹⁶ Tuáñra re nizor bafmaa ye, báiboináin de, egana-guiccí ye edde dustó ókkole úddwa dóridibo; tuáñra hodún ore marifélaibo yó.

¹⁷ Aar Añr lla bouli tuáñra re beggúne nafórot goríbo.

¹⁸ Lekin tuáñrar matár ekkán sul úddwa borbad no zaybo.

¹⁹ Tuáñrar sobóre tuáñra nizor zan basai rakíba.

Jerúsalem dónco ówar baabute
 (Mot 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 “Tuáñra zeñtte fóous ókkole Jerúsalem ore sairókul ttu berái dóijje de dekíba, héñtte ʒáariyo de, híyan bocóti sára óibar októ ɗáke.

21 Héñtte zetará Yohúdiyát tákiba ítara ttu faár ot dáizagoi foribó, zetará cóor or bútoe tákiba ítara ttu baáre neelizagói foribó, aar zetará farat tákiba ítara ttu cóor ot no góla foribó.

22 Kiyólla-hoilé din híin óilde bodola loibar din, zeéne pak-kalam ot asé de híin beggún fura ó.

23 Montor hé din ókkol ot hámil mayafuain dor lla edde dud or maa ókkol olla bicí afsús or hálot óibo! Kiyólla-hoilé mulluk ot ɗoóñr mosibot óibo edde manúc ítarar uore gozzob aibó.

24 Ítara re toluwar loi kotól gorífela zaybo, aar bañdí fottí koum or hañse loiza zaybo. Jerúsalem ore otókkal foijjonto Beyohúdi ókkole ʒenge úñrat tákibo, zetókkal Beyohúdi ítarar októ fura nó óiyo.

Manúc or Fuar aá
(Mot 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 “Aar san, beil edde tara ókkol ot taajuippa nicán ókkol dahá zaybo; duniyáit koum ókkol ferecanit forizaybói, kiyólla-hoilé ítara doriyar abase edde goire súharaiya óizayboi,

26 manúce duniyáit óibo de híin or ɗoore edde báfaniye beúñic óizayboi, kiyólla-hoilé asmani jiníc ókkol tóttoraibo.

27 Héñtte ítara dekíbo de, Manúc or Fua kudurut edde ɗoóñr mohímar sáañte ekkán miyúlat góri aiyér.

28 Montor zeñtte híin fura ówat dore, tuáñra uzu gori tíyai tuáñrar matá uormikká goríyo, kiyólla-hoilé tuáñrar rehái ɗáke.”

Ɖuñir-gas ottu meésal
(Mot 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Tarfore Isá ye ítara re ekkán meésal hoiyé, ki hoilé, “Ɖuñir-gas edde oinno gasgusala beggún ore soó.

30 Zeñtte híin ot fata aiyé, tuáñra híin saái nizorgá nize zanizogói de, hórán ɗáke.

31 Héndilla tuáñra yó, zeñtte iín ór de dekíba, héñtte yíán buzíba de, Allar raijjo ɗáke.

32 “Añí tuáñra re sóiyi hoóir, iín beggún fura nó óiyo foijjonto e nosól bilkúl no fúraibo.

33 Asman zobin toh zari no tákibo, montor Añr hotá hámica zari tákibo.

Úñciyar tákibar nosíyot

34 “Hétolla úñciyar táikko, zeéne tuáñrar dil ayaciye, nicábaziye, edde zindigir sintabáfaniye bóri no zagói, arnoíle din yíba tuáñrar uore fán or ɗóilla bánggori aázayboi;

35 kiyólla-hoilé din yíba fura duniyáit asé de tamám manúc ókkol or uore héndilla góri aázayboi.

36 Hétolla tuáñra hárr októtt úñciyar táikko, aar dua goríyo de, tuáñra ttu zen muúntu fura óibar asé de híin ottu basi zayboi lla bol táke aar Manúc or Fuar muúntu tíyai faro.”

37 Din ot Isá baitul-mukaddos ot taalim dito, montor háñzinna neeli Zaitun Faár hoó de yíbat zai rait haraitó;

38 aar biinna sóore manúc beggúne Íbar boiyan fúni bolla baitul-mukaddos ot aitó.

22

Isá re marifélaibar sólla
(Mot 26:1-5,14-16; Mak 14:1-2,10-11; Yoh 11:45-53)

1 Héñtte Yohúdi ókkol or Cútar-sára Ruʒir-id or din ɗáke aiccé, ze id ore Azadir-id bouli hoó.

2 Aar ɗoóñr imam ókkole edde alem ókkole Isá re kii bote marifélaí faribó híyan or talac ot accíl, kiyólla-hoilé ítara maincóre ɗooraitó.

Isá re dóridi bolla Yohúdah razi óiye
(Mot 26:14-16; Mak 14:10,11)

3 Héñtte Yohúdah zaré Iskáriyet ɗake, ítar bútoe Cóitan góille, zee accíl baró zon cárit tun ottu ezzon.

4 Íte zai ɗoóñr imam ókkol lói, alem ókkol lói, edde faáradar ókkol lói sólla goijjégoi de, íte kii bote Isá re tarár át ot dóridi faribó.

5 Híyan ot ítara kúci óiye, aar ítare ʒiañ diibo bouli hoiyé.

⁶ Íte razi óiye, aar manúc or dol no táke de októt Isá re dóridi bolla moukar talac ot accíl.

Cárit tun or fúañti Azadir-id or hána
(*Mot 26:17-25; Mak 14:12-21; Yoh 13:21-30*)

⁷ Tarfore Cútar-sára Ruṭir-id or din aiccé, ze din ot Azadir-id or hána lla bérasóol or sóo kurbaní gorá fóros.

⁸ Isá ye Fitor edde Yohánna re difeṛái hoór de, “Zoo, añára hái fari fán Azadir-id or hánar toiyari gorógoi.”

⁹ Ítara Íba re hoór de, “Tuáñr ttu hondilla monehoór, añára hoṛé toiyar goittám?”

¹⁰ Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra cóor ot gólile mottor, zok ot gori faní loizar de ézzon manúc tuáñra llói milibó; íba ze gór ot gólibo hé gór ot íbar fisé-fisé zaiyo,

¹¹ aar gór gan or girós ore hoibá de, ‘Ustate tuáñr re hoór de, “Meéman-hána hoṛé, ziyán ot Añí Añr cárit tun or fúañti Azadir-id or hána hái faijjum?”’

¹² Hétunot yóggwa ye tuáñra re háñzaiya ekkán uoror ṭalar ḍoóñr kamára daháibo; hére toiyar goijjó.”

¹³ Tói ítara zai, Isá ye ítara re zendilla hoiyé héndilla faiyé; baade Azadir-id or hánar toiyari goijjé.

Cárit tun or fúañti Isár ahéri hána
(*Mot 26:26-30; Mak 14:22-26; 1Kór 11:23-25*)

¹⁴ Zeñtté októ aáigiyoí, Isá hána háito boiccé, Íbar fúañti sáhabi gún ou boiccé.

¹⁵ Íba ye ítara re hoór de, “Añí duk faibar age tuáñrar fúañti e Azadir-id or hána háito bicí azzu goijjí;

¹⁶ kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, zetódin foijjonto yían Allar raijjot fura no, hétodin iín Añí abar na háiyum.”

¹⁷ Baade Íba ye fiyala looi Alla re cúkuriya gorí hoór de, “Yibá looi tuáñrar bútoṛe borat goró.

¹⁸ Kiyólla-hoilé Añí tuáñra re hoóir, ehón ottu lóti Allar raijjo nú aiyé foijjonto Añí anggur or roc na háiyum.”

¹⁹ Tarfore Íba ye ruṭi looi Alla re cúkuriya goijjíl, aar báñgi ítara re dii hoór de, “Yían Añr gaa, ziyán tuáñra lla diiya zaybo; Añré monot gorí bolla endilla goijjó.”

²⁰ Héndilla ruṭi hái baade fiyala wa looi hoór de, “Añr lou loi óibo de noya razinamar nicán óilde e fiyala, ze lou tuáñra lla ḍáldiyum.

²¹ “Montor soó, zee Añré dóridibo íte ehón Añr fúañti mes ot hána háar.

²² Becók, Alla ye fáisela goijjé de mozin Manúc or Fua moribó, montor afsús uitar uore, zee Íba re dóride.”

²³ Híyan fúni, tarár bútoṛtu hé ham mán hone goríbo hoói ézzon ottu ézzone fusár goijjíl.

Ḍoóñr or baabute barábari

²⁴ Ítarar bútoṛtu haré beggún or túaro ḍoóñr mana zaybo hoói yó ekkán barábari uittíl.

²⁵ Isá ye ítara re hoór de, “Beyohúdi ókkol or baáñcca ókkole tarár uore hókumot goré, aar tarár uore zará adíkar sola, ítara ‘manúc or dustó’ bóuli dabi goré.

²⁶ Montor tuáñra héndilla no óiyo, bólke zee niki tuáñrar bútoṛe ebbe ḍoóñr asé, tee ebbe cóñro war dóilla óuk; aar zee niki sóddar asé, tee gulam or dóilla óuk.

²⁷ Kiyólla-hoilé honnwá ḍoóñr, ki mes ot hána háito boiyé de íba, aar náki hédmot goré de íba? Mes ot háito boiyé de íba no né? Lekin Añí tuáñrar bútoṛe hédmot-goróyar ḍóilla.

²⁸ “Tuáñra óilade uitará zetará Añr dukkór októt fúañti-fúañti accíla.

²⁹ Añr Bafe zendilla Añré ekkán raijjo diiyé, héndilla Añí yó tuáñra re ekkán raijjo diir,

³⁰ zeéne tuáñra Añr raijjot mazé Añr mes ot háafiya goró, edde toktót boói Isráil or baró guiccír bisar goró.”

Fitore inkar gorár baabute Isár agun hotá
(*Mot 26:31-35; Mak 14:27-31; Yoh 13:36-38*)

³¹ “Sáimon, Sáimon, fún, Cóitane tuáñra re giyuñr ḍóilla salifélaí bolla ezazot maiggé.

³² Montor tor iman komzur no fán Añr tor lla dua goijjí, aar zeñtté tui Añr hére waafes aibi, tor báiyain dore mozbut goríc.”

³³ Fitore hoór de, “Malik, añí Tuáñr fúañti ziyól ot zaito edde moitto toiyar así.”

³⁴ Isá ye hoór de, “Fitor, Añí toré hoóir, aijja ratakurá bak dibar age tui Añré no sínós hoói tin bar inkar goríbi.”

Ƨiañr bek, hóilla, edde súri

³⁵ Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Zeñtté Añí tuáñra re Ƨiañr zali, cenƧár edde hóilla sára difeřáilam, héñtte tuáñra ttu kessúr homi aiccíl né?”

Ítara hoór de, “Kessúr homi nu accíl.”

³⁶ Íba ye hoór de, “Ehón zar ttu Ƨiañr zali asé tee fúañti loo, héndilla hóilla yó loo, aar zar ttu súri náí, tee nizor saddor besi ekkán kinilo.

³⁷ Pak-kalam ot toh endilla asé, ‘Íba re gunágar or* fúañti gona giyéh,†Añí tuáñra re hoóir, hé hotá Añr bútoře fura ówa zorur, kiyólla-hoilé Añr baabute ziín leikké híin fura ór.”

³⁸ Ítara Íba re hoór de, “Malik, soó, eřé duiyán súri asé.”

Íba ye hoór de, “Íin óile kafí.”

Getsámani bagan ot Isár dua
(Mot 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Isá neeli Nizor niyom mozin Zaitun Faár ot giyyé; cárit tun óu Íbar fisé-fisé giyyé.

⁴⁰ Hé zagat foóñsi Íba ye ítara re hoór de, “Dua goró, zeéne entán ot no foro.”

⁴¹ Íba ítara híyan ttu eggwá cíl or dola melá máille zeddúr zaa, héddur ánik duré zai añrúr tókdi dua gorér de,

⁴² “Ó Baf, zodi Tuñí soó, e duk-mosibot or fiyala yibá Añr ttu dur gorífelo, montor toóu Añr moncá mozin no, bólke Tuáñr moncá mozin óuk.”

⁴³ Hétunot asman ottu eggwá fírista dahá dí Íba re bol diyyé.

⁴⁴ Íba ocánti ój dilmon di aró bicí dua gorát accíl, aar Íbar gám lou wór fúřar dóilla ói meřit foijjíl.

⁴⁵ Íba zeñtté dua ttu urí cárit tun or héře aiccé, héñtte ítara ferecane óran ói gúm giye de loot faiyé.

⁴⁶ Íba ye tará re hoór de, “Tuáñra gúm zoór kiyá? Uřó aar dua goró, zeéne entán ot no foro.”

Isár gereftari

(Mot 26:47-56; Mak 14:43-52; Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Íba ye híin hoór de októt, ek dol manúc aiccé, aar baró zon cárit tun ottu Yohúdah hoó de íte tarár age-age accíl. Íte Isá re appá dí bolla Íbar Ƨáke giyyé.

⁴⁸ Montor Isá ye ítara re hoór de, “Yohúdah, tui Manúc or Fua re appá dí dóri dór dé?”

⁴⁹ Zeñtté Íbar sáañti ókkole kii óibo de ót faiyé, ítara hoór de, “Malik, ańára toluwar solaiyúm né?”

⁵⁰ Ítara ttu ezzone toluwar solai boro imam or gulam or den Ƨák or han harífelaiye.

⁵¹ Montor Isá ye hoór de, “Bon gor, endilla aar no goríc.” Baade Íba ye tar han dóri gom gorídiye.

⁵² Tarfore Isá ye Ƨoóñr imam ókkol, baitul-mukaddos or sóddar ókkol, edde murubbi ókkol, zetará Íba re dóitto aiccé, tará re hoór de, “Tuáñra Ƨahañiř dóitto aiccó fángori toluwar edde larí-cúra loi aiccó dé?”

⁵³ Añí tuáñrar fúañti fottí din baitul-mukaddos ot tákite toh tuáñra Añr uore át nó lago; lekin ehón tuáñrar októ, ze októt ańđare hókumot gorér.”

Isá re Fitor or inkar

(Mot 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Tarfore tará Íba re gereftar gorífelai boro imam or gór ot loigiyói. Fitor duré-duré táí fisé-fisé zaat accíl.

⁵⁵ Tará zeñtté urán or mazé ooin zali fúañti gul gorí boiccé, Fitor óu tarár fúañti boiccé.

⁵⁶ Ekgwá bańdi mayafua ye Fitor ore ooin or řal ot boiřá deki, gúańrai saái hoór de, “E manúc cwa yó Isár fúañti accíl.”

⁵⁷ Montor íba ye endilla hoói inkar gorídiye, “Héy mayafua, ańí Íba re no siní.”

⁵⁸ Hotún baade íba re ar ezzone deki hoór de, “Tuñí yó ítara bútotu ekzon.”

Montor Fitore hoór de, “No báí, ańí no.”

⁵⁹ Arek gónřa ánik baade ar ezzon manúce yó ekin or sáañte hoór de, “Sóiyi, e manúc cwa yó Íbar fúañti accíl, kiyólla-hoilé íbá yó Galil or manúc.”

* 22:37 Yáto ofóradi ókkol or † 22:37 Yesáyah 53:12

⁶⁰ Montor Fitore hoór de, “Ó báí, tuñí iín kiyór baabute hoór añí no zani.” Íba ye híyan hoór de októt, éhon-éhon ratakurá bak diyé.

⁶¹ Hétunot Malike fíri Fitor or uzu saiye. Aar Fitor ottu Malik or hotá waán monot uitté, ki hoilé, “**Aijja ratakurá bak dibar age tui Añré tin bar inkar goríbi.**”

⁶² Baade íba baáre neeligói kúb hañdat doijje.

Isá re ínca edde mara-dóra goijjé (Mot 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Zetará Isá re faáradí accíl, tará Íba re ínca gorát edde marat doijje.

⁶⁴ Tará Íbar suk bañdí fusár gorér de, “Toré hone maijjé antas gor sái?”

⁶⁵ Héndilla tará Íbar hélaf bicí hotá ókkol hoói Íba re beizzoti goijjíl.

Fótuayi-mujilíc or muúntu Isá (Mot 26:59-66; Mak 14:55-64; Yoh 18:19-24)

⁶⁶ Biínna foór fáitte rár, doóñr imam ókkol or edde alem ókkol or, yáni Yohúdir murubbi ókkol or mujilíc óiye; ítara Isá re fótuayi-mujilíc ot aní hoór de,

⁶⁷ “Tuñí zodi Mosih de óile, añára re hoó.”

Íba ye ítara re hoór de, “**Zodi Añí tuáñra re hoói, tuáñra ekin no goríba,**

⁶⁸ aar zodi Añí tuáñra ttu ekkán súwal fusár gorí, tuáñra zuwab no dibá.

⁶⁹ **Lekin yala lóti Manúc or Fua Alla Talar den dák ottu boói tákibo.**”

⁷⁰ Hétunot ítara beggúne fusár gorér de, “Tóoile Tuñí Allar Fua níki?”

Íba ye ítara re hoór de, “**Tuáñra sóiyi hoór, ói Añí.**”

⁷¹ Híyane ítara hoór de, “Añára ttu ar kii gobá lager dé? Kiyólla-hoilé añára toh híyan Íbar nizer muk ottu fúinni.”

23

Filat or muúntu Isá (Mot 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Yoh 18:28-38)

¹ Tarfore mujilíc tía urí Isá re Filat or hañse loigiyé.

² Aar ítara Íbar uore endilla elzam ókkol lagat doijje, “Añára loot faiyí de, e Manúc cwa ye añárar koum ore gumrá gorífeler.

Íba ye Romi baáñcca re házana no diito maná goré, edde dabi goré de ki Íba Nize Mosih, Baáñcca.”

³ Filate Isá ttu fusár gorér de, “Tuñí Yohúdi ókkol or Baáñcca níki?”

Íba ye yóggwa re zuwabe hoór de, “**Ói, tuñí hoór de héndilla.**”

⁴ Tói Filate doóñr imam mún ore edde manúc or dol ore hoór de, “Añí toh e Manúc cwa ttu honó hosúri no fair.”

⁵ Montor ítara zit gorát accíl, ítara hoór de, “Íba ye fura Yohúdiyat taalim di manúc ókkol ore uskai der. Íba ye héndilla Galil ottu lóti cúru gorí e zagat foijjonto aiccé deh.”

Hérud or muúntu Isá

⁶ Filate híyan fúinne rár, Manúc íba Galil or níki fusár goijjé.

⁷ Yóggwa ye Isá zettót Hérud or elakar Manúc de zani faijjé, yóggwa ye Íba re Hérud or hére difeřáidiye, kiyólla-hoilé hé októt Hérud óu Jerúsalem ot accíl.

⁸ Héru de Isá re dekí bicí kúci óiye, kiyólla-hoilé yóggwa ye bicí deri lóti Íba re dekí bolla azzu gorí accíl. Yóggwa ye Íbar baabute fúinnil de híyala lóti Íba ttu kessú keramot sai bolla acá goijjíl.

⁹ Yóggwa ye Isá re boóut súwala-súwali goijjíl, montor Íba ye yóggwa re honó zuwab nó deh.

¹⁰ Doóñr imam múne edde alem múne hére tíyai zuresúre Íbar uore elzam lagat accíl.

¹¹ Tarfore Héru de edde yóggwar fóous ókkole Isá re beizzoti edde tãttai goijjíl. Ítara Íba re sosoikka eggwá zubba fiñdái Filat or hañse waafes difeřáidiye.

¹² Hé din Filat edde Héru dustó óigiyoi, age ítara ezzon loi ezzon duccon accíl.

Isá re marifélaibar hókum (Mot 27:15-26; Mak 15:6-15; Yoh 18:39—19:16)

¹³ Filate doóñr imam ókkol ore, sóddar ókkol ore edde awam ókkol ore matai zoma goijjé,

¹⁴ tói ítara re hoór de, “Tuáñra e Manúc cwa re añr hañse ainnó de, Íba ye maincóre bagi boni bolla uskai der hoói. Montor soó, añr Íba re tuáñrar cáikkat zerá goijjíl, tuáñra e Manúc cwar uore zíin

elzam lagoór, hín or baabute añí Ibá ttu honó hosúri no fair.

¹⁵ Hérude yó nó faa, hétolla yóggwa ye Ibá re añárar hañse waafes diferaidiye deh; tuáñra dekor, moot or laayek Ibá ye honó kessú nó goré.

¹⁶ Hétolla añí Ibá re sáñza dí hálas gorídiyum."

¹⁷ Yóggwa ttu fottí Azadir-id or din honó ek hodi re ítarar hañse hálas gorídiya foitto.

¹⁸ Montor ítara beggúne ekku fúañti guzori hoór de, "Íba re marifélo, Bárabba re añárar hañse hálas gorído."

¹⁹ Bárabba re ziyól ot díya gyíl de, íte cóor ot bagiyai goijjíl de hétolla edde kún goijjíl de hétolla.

²⁰ Filate Isá re hálas gorídirbar niyote, ítara re ekí dóilla hotá abar hoóil.

²¹ Lekin ítara guzori-guzori endilla howát accíl, "Kúruc ot dífelo, Íba re kúruc ot dífelo!"

²² Filate tisárabar ítara re hoór de, "Kiyá, e Manúc cwa ye kii bura goijjé dé? Añí toh Ibá ttu mora fore de héndilla honó hosúri nó fai; hétolla añí Ibá re sáñza dí hálas gorídiyum."

²³ Montor ítara zit gorí guzori-guzori dabi gorát accíl de ki, Íba re kúruc ot dí mariféla záy bolla. Aar ahérit ítarar guzora kaamiyab óiye.

²⁴ Tói Filate ítarar dabi mozin gorá záy bolla hókum díye.

²⁵ Yóggwa ye ítara maiggíl de manúc cwa re hálas gorídiye, zibá re ziyól ot díya gyíl de, bagiyai edde kún goijjíl de hétolla; montor Isá re ítarar moncá mozin gorá záy bolla gosái dífelaiye.

*Isá re kúruc ot dífelaiye
(Mot 27:32-44; Mak 15:21-32; Yoh 19:17-27)*

²⁶ Fóous ókkole Isá re loizargói de októ, ítara Kureni cóor or Sáimon nam or ézzon manúc ore gang zaga ttu aiyér de hére dórifelaiye, dóri yóggwar uore kúruc can tulídiye, híyan Isár fisé-fisé boói loizai bolla.

²⁷ Doóñr ek dol manúc Isár fisé-fisé zaat accíl, ítarar bútoe boóut beriyáin óu accíl zetará Íba lla buk kilai-kilai hañdat accíl.

²⁸ Isá ye ítarar híkka fíri hoór de, "Ó Jerúsalem or mayafuain, Añr lla no hañdiyó, bólke tuáñra nizor lla edde nizor fuain dor lla hañdo.

²⁹ Kiyólla-hoilé soó, eén din aiyér, ze din maincé hoibó de, 'Mubarek báz mayafuain ókkol, zetará ttu honódin fuain nó óiyo, zetará honódin buk or dud nó háaba.'

³⁰ Héñtte maincé murá ókkol ore hoibó de, 'Añárar uore for,' aar faár ókkol ore hoibó de, 'Añára re záfaifel.*

³¹ Kiyólla-hoilé manúce dargwá keeñsa tákite zodi endilla goré, fúaile kii no goríbo de asé?"

³² Ítara oinno dui zon acámi re yó Íbar fúañti marifélai bolla loizar.

³³ Ítara zeñtté Matár Mala hoó de zaga híyan ot foóñicce, hére ítara Íba re edde hé acámi gún ore kúruc ot díye, ezzon ore Íbar den ďák ottu edde ar ezzon ore Íbar ban ďák ottu.

³⁴ Isá ye hoór de, "Ó Baf, ítará re maf goró; kiyólla-hoilé ítará kii gorér de híyan ítará no zane."

Baade ítara loťari mari ítarar bútoe Íbar hoorsuor ore bák goijjé.

³⁵ Manúc ókkole tíyai saái táikkil. Yohúdir neta ókkole yó Íba re táťtai gorí hoór de, "Íba ye toh oinno zon ore basaitó; zodi Ibá Allar Baicćá Mosih wa de óile, yala Nizoré Nize basouk saí."

³⁶ Fóous ókkole yó ďake aái Íba re táťtai gorát accíl. Ítara Íba re hái bolla sírka† dii

³⁷ hoór de, "Zodi Tui Yohúdir Baañcca de óile, yala Nizoré Nize basa saí!"

³⁸ Íbar matár uottú ekkán saainbút óu maridiíl, ziyán ot leikké de, "ÍBÁ óilde YOHÚDI ókkol OR BAÑCCA."

³⁹ Kúruc ot díya giyéh de acámi ttu ezzone Íba re beizzoti gorí hoór de, "Tui ki Mosih no? Nizoré edde añára re basa sená."

⁴⁰ Montor oinno acámi wa ye ítare jéjjerai zuwab der de, "Tui ki Alla re

* 23:30 Hóciya 10:8 † 23:36 Sírka óilde faní miyáilla anggur or córbot, zín háite hóro-hóro lage.

úddwa no dooros? Tui yó de ekí ñóilla sáñza foór.

⁴¹ Becók añárar sáñza hókkot, kiyólla-hoilé añára nizor ham olla ziyán laayek híyan fair deh, lekin e Manúc cwa ye toh honó hosúri nó goré.”

⁴² Tarfore yóggwa ye hoór de, “Ó Isá, Tuñí Nizor raijot aibá de októ añré yaad raikkó.”

⁴³ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Añí tuáñre sóiyi hoóir, aijja tuñí Añr fúañti jonnotul-férodus ot óiba.**”

Isár moot

(*Mot 27:45-56; Mak 15:33-41; Yoh 19:28-30*)

⁴⁴ Héñtte duúñijjar baró wa ánik baijje, héñtte lóti tin nwá báze fán guñra mulluk andár ói accíl,

⁴⁵ kiyólla-hoilé beile foór díya bon gorífelaiye; aar baitul-mukaddos or foroda gán fári dui bák óigiyoi.

⁴⁶ Hétunot Isá ye eggwá ñoóñr abase guzori hoór de, “**Ó Baf, Tuáñr át ot Añr ruh gosáidiyi.**”[‡] Híyan hoói baade Íba entehal óigiyoi.

⁴⁷ Ziyán óiye híyan deki Romi cáapeš Allar taarif gorí hoór de, “Sóiyi e Manúc cwa behosúr accíl!”

⁴⁸ Aar manúc zetará hé tooñcá saitó zoma óiye, ítara beggúne zín óiye híin deki buk kilai-kilai waafes giyégoi.

⁴⁹ Montor Íbar sinforiso manúc edde beřiyáin zetará Galil ottu lóti Íbar fisáli doiijil, ítara beggúne duré góri tíyai híin saái táikkil.

Isá re dohón goráiyé

(*Mot 27:57-61; Mak 15:42-47; Yoh 19:38-42*)

⁵⁰ Yusúf nam or ézzon gom edde forhésgar manúc accíl. Yóggwa fótuayi-mujilíc or membór accíl,

⁵¹ montor yóggwa ítarar sóllat edde ham ot razi nu accíl. Yóggwa Yohúdir cóor Aramátíyat tákito, aar Allar raijjo lla entezar gorí accíl.

⁵² Yóggwa ye Filat or hañse zai Isár lac cwa maiggé,

⁵³ baade lac cwa lamai ekkán hohón or hoor ot beráiyé, aar cíl kúñdi banaiyé de

eggwá hobor or bútoe raikkégoi, zibát honódin honókiyo re dohón goráil de náí.

⁵⁴ Hé din accíl entezam-or-din, aar ebaadot-or-din cúru óibar októ óiye.

⁵⁵ Galil ottu ze beřiyáin nún Isár fúañti aiccíl ítara fisá dori, hobor gwá edde Isár lac cwa re keéngori raikké de deikkíl.

⁵⁶ Tarfore ítara waafes zaigói, kúcho mosólla ókkol edde añtor ókkol toiyar goijjíl. Aar ebaadot-or-din Córiyot or hókum mozin ziraáil.

24

Isá mora ttu zinda óigiyoi

(*Mot 28:1-10; Mak 16:1-8; Yoh 20:1-10*)

¹ Háftar foóila din biinna kúb sóore, beřiyáin núne kúcho mosólla uún looi hobor gwat aiccé zín ítara toiyar goijjíl.

² Ítara hobor or muk ottu cíl lan larifelaiya loot faáil,

³ montor bútoe góille rár, Malik Isár lac loot nó faa.

⁴ Ítara oulzóul ot forigiyói de októ, asimbit sosoikka hoor findá duwá manúc ítarar ñák ottu tíyaiye.

⁵ Beřiyáin ítara ñoore matá hémmikka gorífelaiye, montor manúc cúne ítara re hoór de, “Tuáñra Zindawa re mora ókkol ot máze kiyá tuwoór?”

⁶ Íba eřé náí, Íba zinda óigiyoi. Monot goró, Íba ye Galil ot tákite tuáñra re kii hoóil.

⁷ Hoóil de, Manúc or Fua re gunágar ókkol or át ot gosáidiya foribó, kúruc ot dí mariféla foribó, aar tin din ot din Íba ttu abar zinda óizagoi foribó.”

⁸ Hétunot ítara ttu Íbar hotá monot uittíl.

⁹ Baade ítara hobor ottu waafes giyégoi, aar híin beggún egaro zon nún ore edde baki manúc beggún ore zanaiyé.

¹⁰ Zetará sáhabi gún ore híin zanaiyé, ítara óilde Moriyam Makdálíni, Joanna, edde Yakub or maa Moriyam; ítarar fúañti aró beřiyáin ókkol accíl.

¹¹ Montor ítara ttu híin alťufáltu hotár ñóil laiggíl, hétolla ítara beřiyáin nún ore biccác nó goré.

¹² Lekin Fitor urí hobor ot duñrdiyé, aar niyúri saiyé rár deker de, sirif hohón or

hoor gún beh asé. Íba ye hé hálot deki taajup ói, gór ot giyyégoi.

Émayus or foñt ot Isá ye dahádiye (Mak 16:12-13)

¹³ Soó, hé din ítara ttu dui zon manúc ekkán Émayus nam or farat zaar, ziyán Jerúsalem ottu háñt mail duré.

¹⁴ Aar ítara ezzon loi ezzone, ziín óiye híin beggún or baabute gofat accíl.

¹⁵ Ítara gofer de edde toskara gorér de októt, Isá Nize ðáke aái ítarar fúañti áñrat doiije.

¹⁶ Lekin ítarar suk ore Íba re siní no fare fán gorífela giyeh.

¹⁷ Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñra áñri-áñri ezzon loi ezzone iín kiyór baabute gofór dé?”**

Hétunot ítara nakmuk hala gorí tíyaiyoi.

¹⁸ Ítara ttu zar nam niki Kaleópas, yóggwa ye Isá re zuwabe hoór de, “Jerúsalem or forbáci siríf Tuñí ezzone niki e hooddin or bútoe óiye de híin no zano dé?”

¹⁹ Isá ye ítara re hoór de, **“Kii óiye dé?”**

Ítara Íba re hoór de, “Isá Nasárir uore óiye de híin. Íba Allar edde tamám manúc or nozor ot hame edde hotábattaraye eggwá taakotwala nobi accíl.

²⁰ Doóñr imam ókkole edde añárar sóddar ókkole Íba re moot or sáñza lla gosáidiye, aar Íba re kúruc ot dífela giyeh.

²¹ Lekin añára ttu acá accíl de, Boni Isráil ore Íba ye beh azad goríbo. Aró hoiyúm hoilé, iín óiye de aijja tin din óigiyoi.

²² Montor añárar bútotu hoozon beṛiyáin de añára re ammúk gorídiye. Ítara biinna kúb sóore hobor gwat gyíl,

²³ montor Íbar lac loot nó faa. Ítara aái hoiyégai de, ítara re firista ye dahádiye aar híine ítara re hoiyé de, Íba zinda asé.

²⁴ Hétunot añárar fúañti accíl de ítara ttu hoozone hobor gwat giyyé rár, beṛiyáin núne hoiyé de mozin loot faiyé, montor ítara Isá re nó deké.”

²⁵ Hétunot Isá ye ítara re hoór de, **“Ó bekuf ókkol, tuáñrar dil toh nobi ókkole**

hoóigiye de hotá beggún biccác goitté bici asté!

²⁶ **Mosih ttu Íbar mohímat goílte duk híin faar ki zorur nu accíl?”**

²⁷ Baade Íba ye Muúsa edde tamám nobi ókkol ottu cúru gorí, fura pak-kalam ot Íbar baabute ziín asé híin ítara re buzáidiye.

²⁸ Zaitte-zaitte ítara zaar de farar hañsáhañsi foóñicce rár; Íba ye aró duré zaar fán goijjíl.

²⁹ Montor ítara Íba re becábicí aros gorí hoór de, “Añárar fúañti táizogoi, kiyólla-hoilé háñz óizargoi, aar din fúriyegai.” Tói Íba ítarar fúañti táki bolla bútoe giyyé.

³⁰ Aar eén óiye, zeñtté Íba ítarar fúañti hána háito boiccé, Íba ye ruṭi looi Alla re cúkuriya goijjíl, aar bañgi ítara re diiyé.

³¹ Hétunot ítarar suk kúligiyoi, aar ítara Íba re sinné; montor Íba ítarar nozor ottu gaib óigiyoi.

³² Ítara ezzon ore ezzone hoór de, “Foñt ot zeñtté Íba ye añára llói hotá hoór aar añára re pak-kalam buzái der, héñtte añárar bútoe añárar dil zolat accíl de no né?”

³³ Ítara éhon-éhon urí Jerúsalem ot waafes aáigiyoi, aar hére egaro zon nún ore edde ítarar sáañti ókkol ore ekkán ot zoma loot faiyé,

³⁴ aar hoór de, “Malik sóiyi zinda óiye; Íba ye Sáimon ore dahádiye.”

³⁵ Tarfore ítara duní zone foñt ot kii óiye de zanaiyé, edde Isá ye ruṭi bañgibar októt Íba re ítara keéngori sinníl de híyan óu zanaiyé.

Isá ye Nizor cárit tun ore dahádiye (Mot 28:16-20; Mak 16:14-18; Yoh 20:19-23; Ham 1:6-8)

³⁶ Ítara híin hoór de októt, Isá Nize ítarar mazé aái tíyaiye, aar hoór de, **“Assalamu alaikum.”**

³⁷ Montor ítara doore toddó óigiyoi, ítara táaiije de bút deké bóuli.

³⁸ Íba ye ítara re hoór de, **“Tuáñra doorór kiyá? Tuáñrar dil ot cóok kiyá aiyér?”**

³⁹ **Añr át téng soó, Ibá Añí. Añré dóri soó, kiyólla-hoilé bútoe ottu toh gusso edde áñḍi ná, zendilla Añr ttu asé de deké.”**

⁴⁰ Híyan hoói Íba ye ítara re Nizor át t́eng daháye.

⁴¹ Ítara zettót kúciye edde taajupe biccác gorí no farer, Íba ye ítara re hoór de, “**Hái bolla eřé tuáñra ttu kessú asé né?**”

⁴² Tói ítara Íba re ek hánđa síañt díya mas diiyé.

⁴³ Aar Íba ye híyan looi ítarar cáikkat háye.

⁴⁴ Tarfore Íba ye ítara re hoór de, “**Iín óilde Añr hotá ziín tuáñra re Añí tuáñrar fúañti tákite hoóilam, ki hoilé, Añr baabute ziín Muúsar Córyot ot, nobi ókkol or kitab ot, edde Zobur Córif ot leikká asé, hín beggún fura ówar zorur.**”

⁴⁵ Baade Íba ye ítarar demak kúlidiye, zeéne ítara pak-kalam buzí fare.

⁴⁶ Íba ye ítara re hoór de, “**Pak-kalam ot endilla asé, Mosih ye duk faibo aar tin din ot din mora ttu zinda ózayboi,**

⁴⁷ **baade Jerúsalem ottu lóti cúru gorí tamám koum ókkol or hañse Íbar name guná maf faibar touwár tobolik gorá zaybo.**

⁴⁸ **Tuáñra óilade iín beggún or gobá.**

⁴⁹ **Soó, Añr Baf or waada goijjá wa re Añí tuáñrar hañse difeřáidiyum; lekin asman ottu taakote bóri nó zogoi foijjonto e cóor ot táikko.**”

*Isá re asman ot tulífela gíyeh
(Mak 16:19-20; Ham 1:9-11)*

⁵⁰ Fore Isá ye ítara re baárkule Betániyar héddur foijjonto loigiyé, aar Íbar át tulí ítara re borhot diyé.

⁵¹ Íba ye ítara re borhot diyat accíl de októt, Íba ítara ttu alok óigiyoi, aar Íba re asman ot tulífela gíyeh.

⁵² Ítara Íba re sóida gorí baade, bicí kúcir sáañte Jerúsalem ot waafes aáigiyoi,

⁵³ aar baitul-mukaddos ot házir táki lagatar Allar taarif gorát accíl.

Injil Córif or Síyara YOHÁNNA

Síyara Yohánnar Foriso

Síyara Yohánna óilde Noya Niyom or eggwá síyara, zibát Isá Mosihr zindigir baabute boiyan goijjé. Háasgori, Noya Niyom or foóilar sairó síyara re “Injil” bouli hoó, ziyán or maáni “Kúchóbor” yáni “Gom Hóbor.” Síyara iín ore Isá mori baade Moti, Markus, Lukás, edde Yohánna ye leikké. Síyara Yohánna yibá Isá zormo ói nobboi bosór baade sáhabi Yohánna ye leikké. Síyasar bútoore Yohánna ye leikké no hoilé yo, leká híin 1 Yohánna, 2 Yohánna edde 3 Yohánna lói ek ðoilla. Agor zobanar kessú lekóya ókkole leikké de októt Yohánna Ífisas ot accíl. Hétolla yían buzá zah de ki, Yohánna ye síyara yibá Ífisas ot tákite leikké.

Yohánna ye sáf-sáf góri boiyan goijjé de, e síyasar moksót óilde, maincóre Isá óilde Mosih de edde zinda Allar Fua de híyan iman anái bolla (20:31). Zeéne héndilla iman aní Íbar name zindigi hásil goré. Síyara yibá Yohúdi edde Beyohúdi duni gún olla leká giyeh. Yohánnar leká kúchóbor oinno tin kúchóbor lói bicí alok. Yóggwa ye beechíssa Isá ye goijjé de keramot or híkka beh díyan díye, aar Íbar meésal ókkol nó leké. Aró hoitó sailé, Isár báp̄tisma, moidan zagat Isár entán, híin e síyarat nó leké.

Súrki ókkol

1. Allar Kalam insán boinné (1:1-18)
2. Yaháya edde Isár foóila ummot ókkol (1:19-51)
3. Isár tobolik edde keramoti ham ókkol or boiyan (2—12)
4. Cárit tun ore Isár ahéri cíkka (13—17)
5. Isár duk-zulúm edde moot (18—19)
6. Isá zinda ówa edde maincóre dahádiya (20—21)

Allar Kalam insán boinné

¹ Foóila cúrut Kalam accíl, Kalam Allar fúañti accíl, edde Kalam nize Alla accíl.

² Íba foóila cúrut Allar fúañti accíl.

³ Hárr kessú Íbar duara foida gorá giyeh, aar zedún foida gorá giyeh híin or bútoore ekkán óu Íba re sára foida gorá nó zah.

⁴ Íbar hañse zindigi accíl, aar hé zindigi accíl insán or Nur.

⁵ Hé Nure andár ot foór deh, montor andáre hé Nur ore ziti no fare.

⁶ Alla ye Yaháya nam or ézzon manúc ore duniyait difeřáil.

⁷ Yóggwa re hé Nur or ek gobá ísafe difeřá giyl, zeéne beggúne yóggwar gobá fúni iman ané.

⁸ Yóggwa nize hóno hé Nur accíl de no, bólke yóggwa hé Nur or baabute gobá díto aiccíl deh.

⁹ Sóiyi Nur óilde Ubá zibá ye fottí maincóre foór deh, Íba duniyait aibár accíl.

¹⁰ Íba duniyait accíl, aar duniyai Íbar duara foida gorá giyeh, toóu duniyair maincé Íba re nó siné.

¹¹ Íba Nizor maincór hére aiccíl, montor nizor maincé Íba re kobul nó goré.

¹² Lekin zetó zone Íba re kobul gori iman ainné, ítara fottí zon ore Íba ye Allar fuain óibar hók diiyé.

¹³ Ítarar hé zormo no lou wóttu óiye, no jisím or moncáye óiye, aar no manúc or moncáye óiye, bólke Alla ttu óiye deh.

¹⁴ Hé Kalam insán boinné, aar añárar fúañti táikke. Baf or lehár ek Fua ísafe Íbar ze mohíma asé hé mohíma re añára deikkí. Íba rahámote edde sóiyiye furaiya.

¹⁵ Yaháya ye Íbar baabute gobá díyl. Yóggwa ye guzori hoóil de, “Íbá óilde Ubá zibár baabute añí endilla hoóilam, ‘Añí baade zibá aiyér Íba añr túaro ðoóñr, kiyólla-hoilé Íba añr age lóti asé.’ ”

¹⁶ Añára beggúne toh Íbar furaiya ttu rahámot or uore rahámot faiyí.

¹⁷ Kiyólla-hoilé Córiyot diiya gyíl de Muúsar duara, montor rahámot edde sóiyi aiccé de Isá Mosihr duara.

¹⁸ Alla re toh honókiye honódin deikké de náí, lekin Baf or buk ot accíl de lehár ek Fua ye beh Íba re zahér goijjé.

Yaháyar gobá

(*Mot 3:1-12; Mak 1:2-8; Luk 3:15-17*)

* **1:19** Levíyo hoó de, Levír nosól or manúc ore

19 Yaháyar gobá accíl de yían, zeñtté Yohúdir neta ókkole Jerúsalem cóor ottu hoozon imam ore edde Leéviyo* re yóggwar hére yían fusár goittó difeṛáiyé, “Tuñí hon?”

20 Yóggwa ye inkar nó goré, bólke cíkar gorí hoiyé de, “Añí Mosih no.”

21 Ítara yóggwa ttu fusár goijjé de, “Tóoile tuñí hon? Tuñí hóno nobi Eliyas né?”

Yóggwa ye hoiyé de, “No, añí no.”

Tói itara fusár goijjé de, “Tuñí kí aibár hotá asé de hé Nobí?”

Yóggwa ye zuwab diyé de, “No.”

22 Tarfore itara yóggwa re hoiyé de, “Tóoile tuñí hon añára re zuwab doh, zeéne zetará añára re difeṛáiyé itara re zuwab di fari. Tuñí nizer baabute kii hoó?”

23 Yaháya ye nobi Yesáyahr hotá lói zuwab diyé de, “Añí óilam de ubá zibá ye moidan zagat guzori-guzori eén hoór, ‘Mabud or rasta uzu goró.’”†

24 Hé manúc itara re difeṛá gíyeh de óilde Féroci fírkar torfóttu.

25 Ítara Yaháya ttu fusár goijjé de, “Zodi tuñí Mosih no, Eliyas no, edde hé Nobí wa yó no, tóoile tuñí bápṭisma kiyá doh?”

26 Yaháya ye itara re zuwabe hoiyé de, “Añí toh fanít éna bápṭisma dí, montor tuáñrar bútoe eén Ekzon tíyai asé zibá re tuáñra no sínó.

27 Íba óilde Ubá zibá añí baade aiyér; añí Íbar cenṭár or fíta kúli bolla úddwa laayek no.”

28 Ín Jordán hál or farkule Betáníyat óiye deh, zeṛé Yaháya ye bápṭisma díto.

Allar Bérasóol-or-Sóo

29 Tarfor din Yaháya ye Isá yóggwar uzu aiyér de deké, hoór de, “Soó, Ubá óilde Allar Bérasóol-or-Sóo, zibá ye duniyair maincór guná loizagói.

30 Íba óilde Ubá zibár baabute añí endilla hoóilam, ‘Añí baade eén Ekzon aiyér, zibár tokka añr túaro doóñr, kiyólla-hoilé Íba añr age lóti asé.’

31 Añí Íba re no sínítam, montor Íba Isráili ókkol or hañse zahér ó fán, añí fanír bápṭisma díto aiccí deh.”

32 Tarfore Yaháya ye yían gobá díye, “Añí deikkí de, Pak-Ruh hoitor or doílla ói asman ottu lami aái Íbar uore boiccé.

33 Añí Íba re no sínítam, montor zibá ye añré fanír bápṭisma díto difeṛáiyé, Íba ye añré hoiyé de, ‘Zibár uore Pak-Ruh lami aái boibó de dekébi, Íba óilde Ubá zibá ye Pak-Ruh lói bápṭisma díbo.’

34 Añí héndilla deikkí edde gobá dí de ki, Íba óilde Allar Fua.”

Isár sáat or cárit ókkol

35 Tarfor din abar Yaháya edde yóggwar dui zon ummot hére tíyai accíl.

36 Aar Isá híyan ttu añri zaar de deké, yóggwa ye hoór de, “Soó, Ubá óilde Allar bérasóol-or-Sóo!”

37 Yóggwar hotá fúni, hé duní ummot Isár fisáli doijje.

38 Isá ye fissá fíri deké de, itara fisé-fisé aiyér; hétunot itara re hoór de, **“Tuáñra kii talac gorór dé?”**

Ítara zuwab der de, “Rabbí” (ziyán or maáni óilde, ustat), “Tuñí hoṛé táko dé?”

39 Íba ye itara re hoór de, **“Aiyó soógai.”**

Tói itara zai, Isá táke de zaga gán saiyé, aar hé din Isár fúañti táikkil. Héñtte háñzinna sair gwá baijíl.

40 Yaháyar hotá fúni ze dui zon Isár fisáli doijjil, itara ttu eزون accíl Sáimon Fitor or báí Enderiyas.

41 Yóggwa ye age nizer báí Sáimon ore tuwai loí íba re hoór de, “Añára Mesáiya re loot faiyí” (Mesáiya maáni, Mosih).‡

42 Yóggwa ye Sáimon ore Isár hañse ainné. Isá ye Sáimon or híkka saái hoór de, **“Tui toh Yohánnar fua Sáimon, montor toré Kéfas ḍaha zaybo”** (hé nam or maáni óilde, Fitor§).

Isá ye Filíp edde Natanel ore mataiyé

43 Tarfor din Isá ye Galil elakat zaitogói niyot goijjé. Íba ye Filíp ore loot fai hoór de, **“Añr fisáli dor.”**

44 Filíp accíl de Enderiyas edde Fitor tarár cóor Betsáidar manúc.

45 Filípe Natanel ore loot fai hoór de, “Añára Ubá re loot faiyí zibár baabute Muúsa ye Tourat Córif ot leikké, aar nobi

† 1:23 Yesáyah 40:3 ‡ 1:41 Mosih maáni Alla ye basíloiyé de Íba § 1:42 Arámik zuban ot (Kéfas) aar Girík zuban ot (Fitor) duniyan or maáni óilde Fattór

ókkole yó leikké; Íba óilde Yusúf or fua Isá, Nasárat cóor or.”

⁴⁶ Natanele íba re hoór de, “Nasárat ottu kí kessú gom aái fare?”

Filípe hoór de, “Aiyó, soógai.”

⁴⁷ Isá ye Natanel Nizor uzu aiyér de dekí yóggwar baabute hoór de, “**Soó, ezzon sóiyi Isráili, zibár bútoore honó dúkabazi náí.**”

⁴⁸ Natanele Isá ttu fusár gorér de, “Tuñí añré keéngori sinó?”

Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, “**Tuáñre Filípe ðahaibár age zeñtté tuñí ðuñir-gas tala accíla, héñtte Añí tuáñre deikkí.**”

⁴⁹ Hétunot Natanele Íba re hoór de, “Rabbí,* Tuñí óilade Allar Fua, Tuñí Boni Isráil or Baáñcca.”

⁵⁰ Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, “**Añí tuáñre ðuñir-gas tala deikkí hoiyí de híyan olla kí tuñí iman ainnó? Tuñí iín or túaro ðoóñr-ðoóñr ham ókkol dekíba.**”

⁵¹ Íba ye aró hoór de, “**Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra endilla dekíba, asman kúla aar Allar fírsta ókkol Manúc or Fuar uore urálama gorér.**”

2

Kána farat maze boirat

¹ Tin din ot din Galil or Kána farat ekkán boirat óiye. Isár maa hére accíl.

² Hé boirat ot Isá edde Íbar cárit tun ore yó dawot diyé.

³ Zeñtté hére anggur or roc fúraigiyoi, Isár maa ye Isá re hoór de, “Itará ttu ar anggur or roc náí.”

⁴ Isá ye maa re hoór de, “**Maá, híyan or baabute tuñí lói Añí lói kii bazá asé? Añr októ de aijjó nú aiyé.**”

⁵ Isár maa ye háadem ókkol ore hoór de, “Íba ye tuáñra re ziín goittó hoó, híin goijjó.”

⁶ Yohúdir Córivot mozin uzu banai bolla hére fattór or sów wa siyú buágaraiya accíl, híin ekgwát máze kuri ttu tiríc gelóm foijjonto faní añritó.

⁷ Isá ye háadem ókkol ore hoór de, “**E siyú gún ot faní bóro.**” Tói itara híin ot òp-òp faní bóijje.

* **1:49** Lofzó yibá óilde Hibrú lofzó, ziyán or maáni *ustat*

⁸ Baade Isá ye itara re hoór de, “**Yala entú hodún looi boiraitta hánar zimmadar ore doogói.**”

Tói itara loigiyé.

⁹ Ze faní gún anggur or roc bonigiyói, híin hé zimmadar gwá ye háisai baade dulá re mataiyé. Yóggwa ye hé anggur or roc cún hontú aiccé hoi no fare, montor goóur zetará faní ainné itara hoi fare.

¹⁰ Yóggwa ye dulá re hoór de, “Fottí maincé de age gom anggur or roc cún hábaifela, aar meéman ókkol or mon mozin háiya óile baade yár túaro hóraf fin háaba. Montor tuñí aijjó gom anggur or roc cún rakídiyo.”

¹¹ Galil or Kána farat illayi-nicán ísafe e foóila cúur keramot tán gorí Isá ye Nizor mohíma zahér goijjé. Híyan dekí Íbar cárit tune Íbar uore iman ainné.

¹² Yárbaade Isá, Isár maa, báiyain, edde cárit tun nise Kaparnahúm cóor ot giyyé; itara hére hooddin táikkil.

Isá ye baitul-mukaddos pak-sáf goijjé (Mot 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Yohúdi ókkol or Azadir-id zeñtté ðáke aiccé, Isá uore Jerúsalem ot giyyé.

¹⁴ Aar baitul-mukaddos or urán ot mazé Íba ye dekér de, maincé goru, bérasóol, edde hoitor ókkol beser, aar hodúne boói baṭṭa báñger.

¹⁵ Hétunot Íba ye rosí lói ekkán coóñk banai itara re baitul-mukaddos or urán ottu bérasóol edde goru ókkol lói looraidiye. Íba ye baṭṭa báñgoya ókkol or ṭebíl natḍiyagaraidi itarar ṭiañ-foicá cíñraciñṭṭá gorídiye.

¹⁶ Zetará hoitor beser, itara re Íba ye hoór de, “**Entú iín loizogói! Añr Baf or gór ore bazar no banaiyó!**”

¹⁷ Hétunot Íbar cárit tun ottu pak-kalam or e hotá monot uiṭṭé, “Tuáñr gór or muhábbote añré háifelaibo.”*

¹⁸ Yohúdi ókkole Isá ttu fusár gorér de, “Tuáñr ttu iín goríbar adíkar asé de híyan, Tuñí añára re kii keramot dahái sábut gorí faribá?”

* **2:17** Zobur 69:9

19 Isá ye ítara re zuwab der de, “E baitul-mukaddos yíán báñgifeló, Añí tin din or búto**re banaidiyum.**”

20 Yohúdi ítara hoór de, “E baitul-mukaddos yíán banaité salic-sów bosór laiggé, aar Tuñí tin din or búto**re banai diba dé?”**

21 Montor Isá ye baitul-mukaddos or bazá dí Íbar Nizor gaar baabute hoiyé deh.

22 Hétolla zeñtté Isá re mora ttu zinda gorá gíyeh, Íbar cárit tun ottu Íba ye hoiyé de hotá monot uitté. Tarfore ítara pak-kalam edde Isár hé hotár uore iman ainné.

Isá ye manúc beggún ore siné

23 Azadir-id or októ, Isá ye Jerúsalem ot tákite ze keramot goijjíl, híin deki bicí maincé Íbar uore iman ainné.

24 Lekin Isá ye ítara re bóraca nó goré, kiyólla-hoilé Íba ye manúc beggún ore bálagori siné,

25 aar Íba ttu maincór baabute honó gobá no lage, kiyólla-hoilé maincór dil ot kii asé de híyan Íba ye zane.

3

Isá edde Nikódemas

1 Féroci ókkol or búto**re Nikódemas** nam or ézzon Yohúdi ókkol or neta accíl.

2 Ek din raitta yóggwa Isár hére aái hoór de, “Rabbí, añára zani, Tuñí ézzon ustat ísafe Allar torfóttu aiccó; kiyólla-hoilé Tuñí ze keramot ókkol goró, Alla fúañti no tákile honókiye híin gorí no fare.”

3 Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, “**Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, noya gori zormo no óile, honókiye Allar rajjo deki no fare.**”

4 Nikódemase Isá ttu fusár gorér de, “Zeñtté manúc ézzon burá óizagoi, íte keéngori abar zormo loibo? Dusárabar kí íte maar feřot góli abar zormo ói faribó?”

5 Isá ye yóggwa re zuwab der de, “**Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, faní edde Ruh ttu zormo no óile, honókiye Allar rajjot góli no fare.**

6 Insán ottu zii**n zormo ó híin insán**, aar Ruh ttu zii**n zormo ó híin ruh.**

7 Añí ziyán tuáñre hoiyí, tuáñra ttu noya gori zormo ówa foribó, híyan lói ammúk no óiyo.

8 Boiyar toh zikká monehoó hikka baá, aar tuñí hé boiyar or abas fúno, montor hontú aiyér aar hoikká zaar híyan toh no zano. Zetará Ruh ttu zormo óiye ítara yó héndilla.”

9 Nikódemase Isá ttu fusár gorér de, “Íin keéngori ói fare?”

10 Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, “**Tuñí de ézzon Boni Isráil or ustat, toóu tuñí íin no buzó dé?**

11 Añí tuáñre sóiyi-sóiyi hoóir, añára zii**n zani híin hoói**, aar zii**n deikkí híin or baabute gobá díh**, montor tuáñra añá**rar gobá re kobul no goró.**

12 Añí tuáñra re duniyaibi jiníc or hotá hoilé zettót biccác no goró, tói asmani jiníc or hotá hoilé keéngori biccác gorí**ba?**

13 Zibá asman ot táke aar asman ottu lamí aiccé, hé Manúc or Fua sára ar honókiye asman ot nó uré.

14 Muúsa ye zendilla moidan elakat háf ore uore tuillíl, héndilla Manúc or Fua re yó uore tulá zaybo,

15 zeéne zee niki Íbar uore iman ané íte ofúrani zindigi faa.

16 “Kiyólla-hoilé Alla ye duniyair maincóre etó muhábbot goijjé, Íba ye Nizor lehár ek Fua dan gorífelaiye; zeéne zee kiyé hé Fuar uore iman ané yóggwa nac no, bólke ofúrani zindigi faa.

17 Alla ye toh duniyair maincór hosúri dóitto Nizor Fua re duniyair diferáiy**e de no, bólke etollá diferáiy**e, zeéne duniyair maincé hé Fuar duara nejat fa.****

18 “Zee niki hé Fuar uore iman ané, ítar hosúr dóra no zah; montor zee niki iman nu ané, ítar hosúr age lóti dóra gíyeh, kiyólla-hoilé íte de Allar siríf ek Fuar uore iman nú ané.

19 Ítar hosúr etollá bóuli dóra gíyeh, kiyólla-hoilé duniyair Nur aiccíl, montor manúc ókkol or ham hóraf de hétolla, ítara Nur or túaro andár ore bicí fosón goijjé.

20 Zee niki hóraf ham goré, íte Nur ore nafórot goré aar íte Nur ot nu aiyé, kiyólla-hoilé zodi ailé ítar hórafí dahá zaybo bouli ðoora.

21 Montor zee niki sóiyi gán gorí zindigi hařa, íte Nur ot aiyé, zeéne ítar ham ókkol Allar moncá mozin gorá gíyeh de híyan sáf-sáf góri dahá zah.”

Isá edde báptismadoya Yaháya

²² Yárbaade Isá edde Íbar cárít tun Yohúdiya elakat giyyé. Hére Íba cárít tun or fúañti hooddin táikkil, aar manúc ókkol ore báptisma díyl.

²³ Héñtte Sálím zagar ðáke Ainon nam or ek farat Yaháya yó báptisma díyat accíl, kiyólla-hoilé hé zagat bicí faní accíl, aar manúc ókkol aái íba ttu báptisma lowat accíl.

²⁴ Yaháya re hé októt ziyól ot díya nó zah.

²⁵ Ek din Yaháyar hoozzon ummote Yohúdi ókkol lói uzu banar baabute torkatorki díyé.

²⁶ Ítara Yaháyar hañse aái hoór de, “Rabbí, Zibá Jordán hál or farkule tuáñr fúañti accíl, Zibár baabute tuñí gobá díyla, soó, Íba ye báptisma der, aar manúc beggún Íbar hére aiyér.”

²⁷ Yaháya ye zuwab der de, “Asman ottu diiya no gilé honókiye kessú fai no fare.

²⁸ Tuáñra nize toh añr e hotár gobá asó, ki hoilé, ‘Añí Mosih no, montor añre Íbar age difeřá gíyeh.’

²⁹ Zar át ot dulí re tulídiya gíyeh íte óilde dulá. Dulár dustó ye toh tíyai dulár hotá fúne, aar dulár abas fúni bicí kúci ó. Borabor héndilla, yala añr kúci yó fura óiye.

³⁰ Becók Íba ttu doóñr ówa foribó, aar añr ttu cóñro ówa foribó.

Asman ottu aiccé de Íba

³¹ “Zibá uottú aiccé, Íba beggún or uore; zibá duniyai ttu, íba duniyair, aar duniyaibi hotá hoó. Montor zibá asman ottu aiccé, Íba beggún or uore.

³² Íba ye zín deikké edde fúinne híin or gobá déh, toóu honókiye Íbar gobá kobul no goré.

³³ Montor zee niki kobul goijjé, íte e hotát moór lagaifélaye de ki, Alla óilde sóiyi.

³⁴ Zibá re Alla ye difeřáiyé, Íba ye Allar hotá hoó, kiyólla-hoilé Alla ye toh mafi-mafi Ruh no dee.

³⁵ Bafé Fua re muhábbot goré, aar hárr kessú Íbar át ot gosáidiye.

³⁶ Zee niki hé Fuar uore iman ané, ítar ttu ofúrani zindigi asé; montor zee niki hé Fuar uore iman nu ané, íte hé zindigi no dekíbo, bólke ítar uore Allar gozzob asé.”

4

Isá edde Samári mayafua

¹ Zeñtté Malike zani faijjé de ki, Íba ye Yaháyar túaro bicí ummot banaiyé de aar báptisma díye de híin Féroci ókkole fúinne,

² háleke Isá Nize báptisma no dito, bólke Íbar ummot ókkole dito deh,

³ tói Íba Yohúdiya elaka ttu neeli abar Galil elakat zaargói.

⁴ Zaité Íba ttu Samária elaka báy zaa forer.

⁵ Zaité-zaité Íba Samáriar Súkor nam or ekkán farat foóñicce, ziyán Yakube nizor fua Yusúf ore díil de zobin or ðáke.

⁶ Hére Yakub or fař-kuwa accíl. Isá áñiřte-áñiřte óran ói hé fař-kuwa war hañsat boiccé. Héñtte beil řík óiye.

⁷ Ekgwá Samáriar mayafua hére faní tuiltó aiccé. Isá ye híba re hoór de, **“Añre ek tirác faní hářba.”**

⁸ Kiyólla-hoilé Íbar cárít tun cóor ot hána kinto giyyói.

⁹ Hétolla hé Samári mayafua ye Isá re hoór de, “Añí de ézzon Samári mayafua, Tuñí Yohúdi ói yore keéngori añr ttu faní magor?” Híba ye e hotá etollá hoiyé, kiyólla-hoilé Yohúdi ókkol lói Samári ókkol lói honó taalukat náí.

¹⁰ Isá ye híba re zuwab der de, **“Tui zodi Allar hádiya re edde tor ttu hone faní maiggé hoi faitti, tóoile tui Íba ttu faní magití, aar Íba ye toré zindigi dee de faní diito.”**

¹¹ Mayafua ye hoór de, “Ustat, Tuáñr ttu de faní tulí bolla honó tára náí, aar fař-kuwa toh mur. Tói Tuñí hé zindigir faní hořé faiyó?”

¹² Tuñí añárar baf Yakub or túaro doóñr níki, zibá ye añára re e fař-kuwa wa diiyé, aar íba nize, íbar fuain ókkole, edde íbar gorusól ókkole yibár faní háiyé?”

¹³ Isá ye híba re zuwabe hoór de, **“Zee niki e faní háa, ítar ttu abar tirác lagibó,**

14 montor zee niki Añí dii de faní háa ítar ttu ar honódin tirác no lagibó, bólke

Añí diiyum de hé faní ítar dil ot zónna ttu uré fángori uríbo, aar híine ítare ofúrani zindigi diibo.”

15 Mayafua ye Isá re hoór de, “Ustat, tooile añré hé faní doo, zeéne añr ttu ar tirác no lage, aar eré faní lla yó aá no fore.”

16 Isá ye híba re hoór de **“Tooile zaa, tor hócom ore eré matai angói.”**

17 Mayafua ye Isá re zuwabe hoór de, “Añr ttu de honó hócom náí.” Isá ye híba re hoór de, **“Tui sóiyi hoiyós, tor ttu honó hócom náí.”**

18 **Kiyólla-hoilé tor ttu yaar age fañs swá hócom óigiyoi, aar ehón zee niki tor fúañti asé, íte yó tor hócom no. Tui sóiyi hoiyós.”**

19 Mayafua ye hoór de, “Ustat, añí ehón zani faijji, Tuñí ézzon nobi.

20 Zeén óibo óuk, añárar bafdáda ókkole e faár gwar uore ebaadot goittó, montor tuáñra Yohúdi ókkole hoó de, manúc ókkol ottu Jerúsalem ot ebaadot gorár fóros.”

21 Isá ye hoór de, **“Mayafua, Añr hotá biccác gór, eén októ aiyér, tuáñra Baf or ebaadot no e faár or uore goríba, aar no Jerúsalem ot goríba.”**

22 Tuáñra zibá re ño sinó íbar ebaadot goró deh; montor añára zibár ebaadot gorí íba re siní, kiyólla-hoilé nejat or mouka Yohúdir bútotu éna aiccé.

23 **Lekin eén októ aiyér, ehón óilde hé októ, zeñtté sóiyi ebaadotgár ókkole ruh edde sóiyi lói Baf or ebaadot goríbo, kiyólla-hoilé Bafe yó héndilla ebaadotgár or talac gorér.**

24 **Alla óilde Ruh, hétolla zetará Íbar ebaadot goré ítara ttu Íbar ebaadot ruh edde sóiyi lói gorár zorur.”**

25 Mayafua ye hoór de, “Añí zani Mesáiya aiyér, yáni Mosih. Íba zeñtté aibó, añára re hárr kessú zanaidibo.”

26 Isá ye híba re hoór de, **“Añí óilam de Íba, zibá ye tor loi hotá hoóir.”**

27 Hétunot Íbar cárit tun aiccé, aar Isá ye eggwá mayafua lloi hotá hoór de dekí ítara ammúk óigiyoi; montor toóu ítara honókiye fusár nó goré de ki, “Tuñí kii tuwoór?” yáh, “Tuñí kiyólla híba llói hotá hoór?”

28 Baade mayafua wa ye nizor fanír góra wa eri, farat zai manúc ókkol ore hoór de,

29 **“Aiyó, tuáñra eggwá Manúc ore soógai, zibá ye añí añr zindigit ziín-ziín goijji híin beggún añré hoiyé. Tooile Íba hóno hé Mosih né?”**

30 Tói manúc ókkol fara ttu neeli Íbar hére aát doijje.

31 Héñtte Íbar cárit tune Íba re aros gorí hoór de, “Rabbí, kessú hóona.”

32 **Lekin Íba ye ítara re hoór de, “Añr ttu eén háibar hána asé, ziín or baabute tuáñra no zano.”**

33 Hétunot Íbar cárit tune afós ot hoór de, “Honókiye hóno Íba re hána aníkiye né?”

34 Isá ye ítara re hoór de, **“Zibá ye Añré diferáiyé Íbar moncá edde ham fura gorón óilde Añr hána.”**

35 **Tuáñra kí endilla no hoó né, ki hoilé, ‘Aró sair mac asé, baade fósol haribár ainda aibó?’ Montor Añí tuáñra re hoóir, suk tulí bil or uzu soó, fósol ókkol hari bolla fagigiyói.**

36 Fósol haroya ókkole ehón óu muzuri faar, aar ofúrani zindigi lla fósol ókkol zoma gorí rakér, zeéne lagoya edde haroya duní zone mili kúci ó.

37 **E hotá sóiyi de ki, ‘Ezzone laga, ar ezzone hare.’**

38 **Añí tuáñra re fósol uúin haritó diferáilam ziín olla tuáñra meénnot nó goró; oinno maincé meénnot goijje, aar tuáñra ítarar hé meénnot or fósol haijttó.”**

39 Hé mayafuar e hotá fúni fara híyan or bicí Samári ókkole Isár uore iman ainné, ki hoilé, “Añí añr zindigit ziín-ziín goijji híin beggún Íba ye añré hoiyé.”

40 Zeñtté hé Samári ókkol Isár hañse aiccé, ítara Íba re ítarar fúañti tákito aros goijjil, tói Íba hére dui din táikkil.

41 Íbar hotá fúni aró bicí maincé iman ainnil.

42 Ítara mayafua wa re hoiyé de, “Ehón de añára tor hotár zoriya iman ainní de no, bólke añára nize Íbar hotá fúni zani faijji de ki, Íba óilde Ubá zibá duniyair manúc or sóiyi Nejatdoya.”

*Ek cáap or fua re gom goijje
(Mot 8:5-13; Luk 7:1-10)*

⁴³ Dui din baade Isá héntu rowana loi Galil ot giyyé.

⁴⁴ Isá Nize age hoóil de, “Ze honó nobir izzot nizor wotón ot náí.”

⁴⁵ Hétolla Íba zeñtté Galil ot aiccé, Galil or maincé Íba re kobul goijjé, kiyólla-hoilé Isá ye Jerúsalem ot Azadir-id ot ze ham ókkol goijjíl híin beggún ítara deikkíl, kiyólla-hoilé ítara yó hé id ot giíl.

⁴⁶ Baade Íba abar Galil or Kána farat giyyé, zeṛé Íba ye faní re anggur or roc banaáil. Hére Kaparnahúm cóor ot ek cáap or fua ttu ocúk óiye.

⁴⁷ Zeñtté yóggwa ye fúinne de ki, Isá Yohúdiya ttu Galil ot aáigiyoi, hétunot yóggwa Isár hañse zai aros gorér de, yóggwar fua wa re gom goittó aitó, kiyólla-hoilé fua wa moron-moron óoil.

⁴⁸ Isá ye yóggwa re hoór de, **“Tuáñra toh illayi-nicán edde keramot ókkol no dekíle bilkúl iman nu aníba.”**

⁴⁹ Baañccar cáape hoór de, “Ó Malik, añr fua wa moribár age aiyó!”

⁵⁰ Isá ye yóggwa re hoór de, **“Zoogói; tuáñr fua basibó.”** Baade manúc cwa ye Isár hotá ekin gorí giyyégoi.

⁵¹ Yóggwa foñt ot táite, nizor hodún gulame aái hoór de, “Tuáñr fua gom óigiyoi!”

⁵² Tói yóggwa ye fua hoñtté gom óiye de híyan ítara ttu hóbor lóiyé. Ítara yóggwa re hoór de, “Gel de hailla din or eggwá báze ítar zor giyyói.”

⁵³ Hétunot bafe zani faijjé de, sóiyi oñtté fua wa gom óiye zeñtté Isá ye hoiyé de, **“Tuáñr fua basibó.”** Baade yóggwa edde yóggwar gór tíya ye Isár uore iman ainné.

⁵⁴ Yián óilde Isár dui nombór or keramot, ziyán Íba ye Yohúdiya ttu neeli abar Galil ot aái goijjé.

5

Betésdat biyaraimma gom goijjé

¹ Yárbaade, Yohúdir ekkán id óiye, aar Isá uore Jerúsalem ot giyyé.

² Jerúsalem or Bérasóol Geit hoó de híyan or ḍáke eggwá foóir asé, zibá re Hibrú zuban ot Bétésda hoó, hé foóir gwat fañs sán baanḍa asé.

³ Baanḍa híin ot bicí biyaraimma ókkol fori tákito, zendilla niki, añdá, leng, mazur. Ítara beggúne fanír lorasora re sooñi gorí tákito.

⁴ Kiyólla-hoilé Allar ek fírista ṭaime-ṭaime hé foóir gwat lami aái faní laritó, aar faní lari baade zee niki age lami fare ítar ze honó biyaram gom óizaytoi.

⁵ Hére ézzon manúc accíl, zibá tiríc-añçto bosórja biyaraimma.

⁶ Isá ye zeñtté yóggwa re hére fori táikke de deikké, aar yóggwa bicí deri lóti hé hálot ot asé de zani faijjé, Íba ye yóggwa ttu fusár gorér de, **“Tuáñr ttu gom óito monehoór ne?”**

⁷ Biyaraimma wa ye Íba re zuwab der de, “Ustat, faní lare de októt añré dóri foóir ot lamaidi bolla añr ttu honókiye náí. Hétolla añí foóñsite-foóñsite añr agor ttu ar ezzon lamizagói.”

⁸ Isá ye yóggwa re hoór de, **“Uṛó, tuáñr bisána tulí looi añro.”**

⁹ Baade éhon or bútoṛe manúc cwa gom óigiyoi, aar nizor bisána tulí looi añṛat doijje.

Hé din accíl Yohúdir ebaadot-or-din.

¹⁰ Híyan olla ze manúc cwa re gom gorá gíyeh, yóggwa re Yohúdi ókkole hoór de, “Aijja toh ebaadot-or-din; aijja bisána tulí loizon Córiyot or maná.”

¹¹ Montor yóggwa ye ítara re hoór de, “Zibá ye añré gom goijjé Íba ye añré hoiyé de, **“Tuáñr bisána tulí looi añro.”**”

¹² Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, “Zee niki toré tor bisána tulí looi añṛito hoiyé Manúc Íba hon?”

¹³ Lekin ze manúc cwa re gom gorá gíyeh, yóggwa ye Íba hon hoi no fare, kiyólla-hoilé hé zagat bicí manúc accíl, aar Isá híyan ttu gaif óigilgoi.

¹⁴ Yárbaade, Isá ye yóggwa re baitul-mukaddos ot loot fai hoór de, **“Soó, tuñí gom óigiyogoi. Ar guná no goijjó, zeéne tuáñr hálot agor túaro hóraf no ó.”**

¹⁵ Baade manúc cwa zai Yohúdi ókkol ore hoiyé de, yóggwa re gom goijjé de Íba óilde Isá.

¹⁶ Hétolla bóuli Yohúdi ókkole Isá re zalat doijje, kiyólla-hoilé Íba ye ebaadot-or-din héndilla ham ókkol goittó.

17 Lekin Isá ye ítara re hoór de, “Añr Baf aijjó foijjonto ham gorát asé, aar Añí Nize yó gorír.”

18 Isár hé hotá lla bóuli Yohúdi ókkole Íba re marifélaite aró bicí kucíc gorát accíl, kiyólla-hoilé Íba ye siríf ebaadot-or-din or niyom báñgito de no, bólke Alla Íbar Baf hoói Nizoré Alla lloi fúainna yó goittó.

Fuar adíkar

19 Tarfore Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, Fua Nizorgá Nize kessú gorí no fare. Íba ye siríf uúin goré ziín Bafe goré de deké; kiyólla-hoilé Bafe ziín goré, Fua ye yó híin éna goré.

20 Bafe Nizor Fua re muhábbot goré, aar Nize ziín goré híin beggún Fua re dahá. Íba ye híin or túaro doóñr-doóñr ham ókkol Fua re daháibo, zeéne híin deki tuáñra taajup ó.

21 Bafe zendilla mora ókkol ore zinda goré, héndilla Fua ye yó zaré monehoó taré zinda goré.

22 Aró hoitó sailé, Bafe honókiyor bisar no goré, bólke bisar or hárr zimma Fuar át ot gosáidiye,

23 zeéne zendilla Baf ore beggúne izzot goré, héndilla Fua re yó izzot goré. Zee niki Fua re izzot no goré, íte Fua re difeřáiyé de hé Baf ore yó izzot no goré.

24 “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr hotá fúne aar Añré difeřáiyé de Íbar uore iman ané, ítar ttu ofúrani zindigi asé. Ítar uore honó sáñzar hókum no óibo, bólke íte mora ttu zindigít faráigiyoi.

25 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, eén októ aiyér, bólke ehón aáigiyoi, zeñtté mora ókkole Allar Fuar abas fúnibo; aar zetará fúnibo ítara zinda óibo.

26 Kiyólla-hoilé zendilla Baf Nize zindigir Malik, héndilla Íba ye Fua re yó zindigir Malik banaiyé.

27 Íba ye Fua re bisar or adíkar diiyé, kiyólla-hoilé Íba óilde Manúc or Fua.

28 “Híin fúni taajup no óiyo, kiyólla-hoilé eén októ aiyér, zetará hobor or bútoire asé, ítara beggúne zeñtté Íbar abas fúnibo,

29 héñtte neeliaibó; zetará gom ham goijjé, ítara zindigi fai bolla uríbo; aar

zetará hóraf ham goijjé, ítara sáñza fai bolla uríbo.

Isár baabute gobá

30 “Añí Nizorgá Nize kessú gorí no fari. Añí zendilla fúni héndilla beh bisar gorí; aar Añr bisar sóiyi, kiyólla-hoilé Añí Nizor moncá mozin goittó no saái, bólke Ubár moncá mozin goittó saái zibá ye Añré difeřáiyé.

31 “Añí zodi Nizor baabute Nize gobá díh, tooile Añr gobá sóiyi no.

32 Montor ar ezzon asé, zibá ye Añr baabute gobá déh, aar Añí zani, Íba ye Añr baabute dede gobá sóiyi.

33 “Tuáñra toh Yaháya ttu fusár goittó difeřáila, aar yóggwa ye sóiyi gán gobá díye.

34 Becók, Añí honó manúc or gobár uore bóraca no gorí, lekin Añí iún etollá hoóir, zeéne tuáñra nejat fo.

35 Yaháya accíl serak waán, ziyáne zoli foór deh; aar tuáñra hooddin olla yóggwar foór ot kúci goittó razi óila.

36 “Lekin Yaháyar gobár túaro doóñr gobá Añr ttu asé; kiyólla-hoilé Añí toh ham uúin gorír ziín fura gorí bolla Bafe Añré diiyé, aar Añí gorí de ham híine Añr baabute gobá dé de ki, Añré Bafe difeřáiyé.

37 Hé Baf zibá ye Añré difeřáiyé, Íba Nize Añr baabute gobá díye. Tuáñra honódin no Íbar abas fúnino, aar no Íbar siyára-súrot deikkó.

38 Tuáñrar dil ot Íbar kalam no táke, kiyólla-hoilé tuáñra de Íba ye zibá re difeřáiyé Íbar uore iman nu anó.

39 Tuáñra toh pak-kalam or duara ofúrani zindigi faiba bouli táari dilmon di pak-kalam tahákit goró, montor hé pak-kalame Añr baabute éna gobá déh.

40 Toóu tuáñra zindigi fai bolla Añr hañse aitó no soó.

41 “Añí insán ottu izzot feito no saái.

42 Lekin Añí tuáñra re siní, ki hoilé, tuáñrar dil ot Alla lla muhábbot náí.

43 Añí Añr Baf or name aiccí, toóu tuáñra Añré kobul no goró; montor oinno kiyé zodi nizor name ailé, tuáñra ítare kobul goríba.

44 Tuáñra zetará ezzone ar ezzon or hañsóttu izzot faito soó, montor ze izzot Allar hañsóttu faa zah hiyan faito kucic no goró, tuáñra keéngori iman aníba?

45 “Tuáñra no táaijjo de ki, Añí Baf or muúntu tuáñra re hosúr díyum. Tuáñra re zibá ye hosúr díbo íba óilde Muúsa, zibár uore tuáñrar bóraca raikkó.

46 Tuáñra zodi Muúsa re biccác goittá, tuáñra Añré yó biccác goittá, kiyólla-hoilé íba ye Añr baabute éna leikké.

47 Lekin tuáñra zettót íbar leká re biccác no goró, tói tuáñra Añr hotá keéngori biccác goríba?”

6

Fañs ázar maincóre hána hábaiye
(Mot 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Yárbaade, Isá Galil Đíir okule giyyégoi, ze đíi re Tibiriyas Đíi yó hoó.

2 Đoóñr ek dol manúc Íbar fisá doijjil, kiyólla-hoilé Íba ye biyaraimma ókkol or uore goittó de keramot ókkol ítara deikkíl.

3 Baade Isá eggwá faár or uore urí, hére Nizor cárit tun or fúañti boiccé.

4 Héñtte Yohúdi ókkol or Azadir-id đáke aiccé.

5 Isá ye suk tulí saiyé rár dekér de, đoóñr ek dol manúc Íbar hére aiyér, hétunot Íba ye Filíp ore hoór de “**E manúc itará hái bolla añára ruṭi huntú kiniyúm?**”

6 Filíp ore entán gorí bolla Íba ye híyan hoiyé deh, lekin Nize kii goríbo de híyan Íba ye age lóti zane.

7 Filípe Íba re zuwab diyé de, “Itará beggún ore hom-hom gori diilé yo, toóu dui cót dinár* or ruṭi loi no kulaibó.”

8 Íbar cárit tun ottu ezzone, yáni Sáimon Fitor or báí Enderiyase Íba re hoór de,

9 “Eṛé eggwá fua ttu fañs swá barlír† ruṭi edde duwá mas asé, montor edún maincóre iíne kii óibo?”

10 Isá ye hoór de, “**Manúc cún ore buágaro.**” Hé zagat bicí kér accíl. Tói beṛaáin ítara boiccé, ítara tokoriban fañs ázar.

11 Tarfore Isá ye ruṭi gún looi Alla re cúkuriya goijjé, aar zetará boói accíl ítara

re baṛidiyé; héndilla góri Íba ye mas óu diiyé. Ítara ttu zedún monehoiyé hédun hái faijjé.

12 Ítara beggúne feṭ bóri hái baade, Íba ye Nizor cárit tun ore hoór de, “**Ze tukura ókkol basigiyói híin dola gorífelo, zeéne kessú borbad no zah.**”

13 Tói maincé hái baade, barlír ruṭi fañsó wa ttu zedún basigiyói, híin dola gorí baró báñir bóijje.

14 Manúc cune Isá ye goijjé de keramot tán dekí hoór de, “Sóiyi Ibá óilde Nobi Ubá zibá duniyait aibár hotá asé.”

15 Tói Isá ye zani faijjé de, manúc cune Íba re bolazuri baáñcca banai bolla dóitto aitó sár, hétolla Íba ítara ttu alok ói gaaga abar faár or uore uiṭṭégoi.

Isá fanír uottú ańñtte
(Mot 14:22-27; Mak 6:45-52)

16 Baade zeñtté háñz óiye, Íbar cárit tun đíit giyyé,

17 aar noow ot urí, Kaparnahúm ot zai bolla đíi farát doijje. Héñtte andár óigiyoi, aar híyala úddwa Isá ítara hére nú aiyé.

18 Ekgwá tez boiyar or zoriya, đíit goir ókkol cúru óiye.

19 Ítara noow baái-baái tin sair mail ánik zai baade dekér de, Isá fanír uottú ańñri-ńñri noowr uzu aiyér; híyan dekí ítara ttu đoor laiggé.

20 Montor Íba ye ítara re hoór de, “**Ibá Añí; no đooraiyó.**”

21 Tói ítara Íba re noow ot tulító razi óiye, aar ítara zeṛé zaar noow gán éhon hé zagat foóñiccegoi.

Isá óilde zindigir ruṭi

22 Đíir okule ze manúc ókkol táikkil, ítara tarfor din ót faiyé de, hére ekkán noow bade ar honó noow náí, aar Isá Nizor cárit tun or fúañti hé noow ot nó uré, bólke siríf Íbar cárit tun giyyé deh.

23 Montor kessú noow ókkol Tibiriyas cóor ottu zaga waán or đáke aiccé, ziyán ot Malik Isá ye cúkuriya gorí manúc ókkole ruṭi háail.

24 Zeñtté manúc ókkole Isá edde Íbar cárit tun hé zagat náí de deikké, ítara

* 6:7 Dinár óilde Romi koum or ṭiañr nam; ek dinár ṭiañr ek din or muzuri loi borabor. † 6:9 Barlí óilde giyuñr dóilla hodún fósol, ziín giyuñr túaro hóossa besitó.

noow ókkol lói Isá re tuwai-tuwai Kaparnahúm ot foóñicce.

²⁵ Aar zeñtté ítara Íba re ñiír okule loot faiyé, ítara Íba ttu fusár gorér de, “Rabbí, Tuñí eřé hoñtté aiccó?”

²⁶ Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra Añr keramot ókkol deké Añré tuwoór de no, bólke feř bóri ruři hái fajjó de hétolla tuwoór deh.

²⁷ Borbad zagói de hána lla meénnot no goijjó, bólke ze hána ofúrani zindigi foijjonto ñiki táke híin olla meénnot goró, zín tuáñra re Manúc or Fua ye diibo; kiyólla-hoilé Íbar uore toh Alla Bafe Nizor moór lagaidiye.”

²⁸ Tói ítara Íba ttu fusár gorér de, “Allar ham gorí bolla añára ttu kii gorá foribó?”

²⁹ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Alla ye Zibá re difeřáiyé, Íbar uore iman aná óilde Allar ham.”

³⁰ Baade ítara Íba ttu fusár gorér de, “Tóoile Tuñí kii illayi-nicán daháiba, zeéne añára deké yore Tuáñr uore iman aní fari? Tuñí kii ham goríba?”

³¹ Añárar bafdáda ókkole de moidan zagat manná háiyé. Pak-kalam ot endilla asé, ‘Ítara hái bolla Alla ye asman ottu ruři diiyé.’ ” †

³² Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra re asman ottu ruři Muúsa ye diiyé de no, bólke Añr Bafe diiyé deh. Íba ye tuáñra re asman ottu sóiyi ruři dee.

³³ Kiyólla-hoilé Allar ruři óilde toh Ubá zibá ye asman ottu nise aái duniyair maincóre zindigi dee.”

³⁴ Tói ítara Íba re hoór de, “Malik, hé ruři añára re hámica doo.”

³⁵ Isá ye ítara re hoór de, “Hé zindigir ruři óilam de Añí. Zee niki Añr hañse aiyé, ítar ttu honódin búk no lagibó, aar zee niki Añr uore iman ané, ítar ttu honódin tirác no lagibó.

³⁶ Lekin Añí toh tuáñra re hoóifelaiyi, ki hoilé, tuáñra Añré deikkó, montor toóu iman nu anó.

³⁷ Zedún ore Bafe Añr át ot dee, híin beggún Añr hañse aibó, aar zee niki Añr

hañse aibó, Añí ítare honódin duñrai no diyum.

³⁸ Kiyólla-hoilé Añí toh asman ottu nise aiccí de Nizor moncá mozin gorí bolla no, bólke Ubár moncá mozin gorí bolla, zibá ye Añré difeřáiyé.

³⁹ Añré difeřáiyé de Íbar moncá óilde, zedún ore Íba ye Añr át ot diiyé, Añí zen héntu honókiyo re na hárai, bólke háñcor or din ítara re zinda gorí.

⁴⁰ Kiyólla-hoilé Añr Baf or moncá óilde, zee niki Fua re deké Íbar uore iman ané, íte zen ofúrani zindigi faa. Aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum.”

⁴¹ Híyan fúni Yohúdi ókkole Íbar baabute furafuri gorát doijje, kiyólla-hoilé Íba ye hoiyé de, “Ze ruři asman ottu nise aiccé, yíba óilam de Añí.”

⁴² Ítara hoór de, “Ibá Yusúf or fua Isá no níki, zibár bafmaa re añára siní? Ibá ye keéngori hoór de, Añí asman ottu nise aiccí?”

⁴³ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Afós ot furafuri no goijjó.

⁴⁴ Añr Baf zibá ye Añré difeřáiyé, Íba ye řani nu aníle honókiye Añr hañse aái no fare. Aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum.

⁴⁵ Nobi ókkol or kitab ot endilla leikká asé, ‘Ítara beggúne Alla ttu taalim faibo. §Hétolla zee niki Baf ottu fúni taalim faiyé, íte Añr hañse aiyé.

⁴⁶ Hé Baf ore toh Allar hañsóttu aiccé de Íba ye bade ar honókiye nó deké. Siríf Íba ye deikké deh.

⁴⁷ Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr uore iman ané, yóggwa ttu ofúrani zindigi asé.

⁴⁸ “Zindigir ruři óilam de Añí.

⁴⁹ Tuáñrar bafdáda ókkole de moidan elakat manná háiyé, toóu ítara morigiyói.

⁵⁰ Montor yibá óilde asman ottu nise aiccé de hé ruři, zeéne honókiye hái no more.

⁵¹ Añí óilam de asman ottu nise aiccé de zindigir ruři yíba. Zodi honókiye e ruři háa, íte hámica lla basi tákibo. Duniyair manúce zindigi fai bolla Añí diiyum de hé ruři óilde Añr gusso.”

† 6:31 Hízorot 16:4; Nehemíyah 9:15; Zobur 78:24,25 § 6:45 Yesáyah 54:13

⁵² Híin fúni Yohúdi ókkole afós ot matamati di hoór de, “E Manúc cwa ye añára re keéngori Nizor gusso hái bolla diibo?”

⁵³ Isá ye ítara re hoór de, “**Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zetún foijjonto tuáñra Manúc or Fuar gusso edde lou nó hoo, hétun foijjonto tuáñra ttu zindigi náí.**

⁵⁴ Zee niki Añr gusso edde lou háa, ítar ttu ofúrani zindigi asé, aar Añí ítare háñcor or din zinda goríyum.

⁵⁵ Kiyólla-hoilé Añr gusso óilde sóiyi hána, aar Añr lou óilde sóiyi fíbar jiníc.

⁵⁶ Zee niki Añr gusso edde lou háa, íte Añr bútoze zari táke, aar Añí ítar bútoze zari táki.

⁵⁷ Zinda Bafe zendilla Añré diferáiyee aar Añí Íbar zoriya zinda así, héndilla zee niki Añré háibo íte yó Añr zoriya zinda tákibo.

⁵⁸ Yíba óilde asman ottu nise aiccé de hé ruṭi. Tuáñrar bafdáda ókkole hái morigiyói de héndilla ruṭi no. Zee niki e ruṭi háibo, íte hámica lla basí tákibo.”

⁵⁹ Isá ye hotá híin Kaparnahúm or mujilíc-hánat taalim dibarcót hoiyé.

Ofúrani zindigir hotá

⁶⁰ Hé taalim fúni Isár ummot ókkol ottu boóut zone Íba re hoór de, “Yián toh ekkán bicí hora taalim, hone gosí faribó?”

⁶¹ Nizor ummot ókkole furafuri gorér de híyan zani fari Isá ye ítara re hoór de, “E taalime ki tuáñra re bezar goijjé?”

⁶² Manúc or Fua foóila zeré accíl, Íba zodi hére urégoi de deko, tooile tuáñra kii báfiba?

⁶³ Ruh ye éna zindigi dee; jisíme toh honó fáida no dee. Añí tuáñra re ze hotá gún hoiyí, híin óilde ruh edde zindigi.

⁶⁴ Montor aijjó foijjonto tuáñra hodúne iman nú anó.” Isá ye foóila cúru ttu lóti zane, hontará iman nú ané aar hone Íba re dóridibo.

⁶⁵ Isá ye aró hoór de, “Hétolla toh Añí tuáñra re endilla hoóilam, honókiye Añr hañse aái no faribó, zetún foijjonto Añr Bafe ítare toóufik no dee.”

⁶⁶ Hé októṭ lóti Íbar boóut ummot ókkol fírigiyoi, aar Íbar fúañti solafíra gorá bon gorífelaiye.

⁶⁷ Hétolla Isá ye baró zon cárit tun ottu fusár gorér de, “**Tuáñra ttu yó kí zaitogói monehoór né?**”

⁶⁸ Sáimon Fitore Íba re zuwab der de, “Ó Malik, añára har hañse zaitam? Ofúrani zindigir hotá Tuáñr ttu éna asé.

⁶⁹ Añára iman ainní aar sóiyigori zani fajjí de, Tuñí óilade Allar Pakzon.”

⁷⁰ Isá ye ítara re hoór de, “**Añí kí tuáñra baró zon ore basí nó looi né? Toóu tuáñrar bútoze ezzon ibilíc asé.**”

⁷¹ Híyan Isá ye Sáimon or fua Yohúdah Iskáriyet or baabute hoiyé deh. Kiyólla-hoilé íte baró zon cárit tun ottu óile yo, íte Isá re dóridibo.

7

Isár báiyain dor nabiccác

¹ Yárbaade, Isá Galil ot solafíra gorér; kiyólla-hoilé Yohúdi ókkole Íba re marifélaibar kucíc ot accíl de hétolla Íba ttu Yohúdiyat solafíra goittó mone no hoór.

² Héñtte Yohúdi ókkol or Bañcár-id or októ ḍáke aiccé.

³ Hétolla Isár báiyain de Íba re hoór de, “Tuñí entú Yohúdiyat zoogói, zeéne Tuñí goró de ham ókkol Tuáñr ummot ókkole yó deké.

⁴ Kiyólla-hoilé zee niki mocúr óito saá, íte toh lukai honó kessú no goré. Tuñí zettót e ham iín gorór, tói Nizore duniyair hañse zahér goró.”

⁵ Asóle Íbar báiyain de úddwa Íbar uore iman nú ané.

⁶ Tói Isá ye ítara re hoór de, “**Añí zaibar októ aijjó nú aiyé, montor tuáñra ze honó októṭ zai faribá.**

⁷ Duniyair maincé tuáñra re nafórot gorí no fare, lekin Añré nafórot goré, kiyólla-hoilé Añí toh ítarar ham ókkol hóraf bóuli gobá díh.

⁸ Tuáñra hé id ot zoo. Añí id híyan ot ehón no zaiyum, kiyólla-hoilé Añr októ aijjó furafuri nú aiyé.”

⁹ Ítara re híin hoói baade, Íba Galil ot táigiyoi.

Isá edde Bañcár-id

¹⁰ Lekin Íbar báiyain ókkol id ot zaigói baade, Íba Nize yó giyyé; kúlamela góri nó, bólke lukai ore giyyé.

11 Id ot Yohúdi ókkole Íbar talac gorí-gorí fusár gorér de, “Íba hořé?”

12 Manúc or ðaái or bútoře Íbar baabute suppe-suppe bicí furafuri óiye. Hodúne hoór de, “Íba gom manúc.”

Ar hodúne hoór de, “No, no, Íba ye maincóre gollot ot loizargói.”

13 Montor toóu Yohúdi ókkol or ðoore honókiye Íbar baabute kúlamela góri nó hoó.

14 Id ekdók ánik óiye rár, Isá uore baitul-mukaddos or urán ot zai taalim diyat doijje.

15 Aar Yohúdi ókkole taajup ói hoór de, “E Manúc cwa ye honó mikká ttu taalim hásil no gorí iín keéngori zane?”

16 Isá ye ítara re zuwab der de, “**Añí ziín taalim di híin Añr Nizor no, bólke Zibá ye Añré diferáiyee Íbar.**

17 **Zar ttu Allar moncá mozin goittó monehoó, íte zanibó, e taalim iín kí Allar aar náki Añrgá Añí hoóir deh.**

18 **Zee niki nizor torfóttu hoó, íte nizor izzot tuwa. Lekin Zibá ye Diferóiyar izzot tuwa, Íba óilde sóiyi, aar Íbar bútoře honó dúkabazi náí.**

19 **Muúsa ye tuáñra re Córiyot diiyé de no né? Montor toóu de tuáñra honókiye hé Córiyot amól no goró. Tuáñra Añré kiyólla marifélai bolla soór?”**

20 Manúc ókkole zuwab der de, “Tuáñre búte faiyé. Tuáñre hone marifélaito sár dé?”

21 Isá ye ítara re zuwab der de, “**Añí ekkán ham goijjí, aar tuáñra beggún taajup óigiyogoi.**

22 **Muúsa ye tuáñra re ázomi gorí bolla hókum díye de hétolla, tuáñra toh ebaadot-or-din úddwa manúc ore ázomi goró. Háleke héndilla gorá Muúsa lóti cúru óiye de no, bólke bafdáda gún ottu lóti.**

23 **Muúsar Córiyot no bángi bolla zodi ebaadot-or-din manúc eggwá re ázomi gorá zah, tóoile ebaadot-or-din Añí eggwá manúc ore furafuri gom goijjí de hétolla kiyá tuáñra Añr lói guccá óiyo?**

24 **Uortú saái bisar no goijjó, insáf bisar goijjó.”**

Ibá Mosih né?

25 Hétunot Jerúsalem or kessú maincé hoór de, “Ibá kí Ubá no zibá re Yohúdi ókkole marifélaito sár?”

26 Lekin soó, Ibá ye toh kúlamela góri hotá hoór, toóu úddwa ítara Ibá re kessú no hoór. Hókumot-goróya ókkole hóno Ibá Mosih de híyan sóiyigori zani faijjé né?

27 Zeén óibo óuk, añára toh zani, Ibá hontú aiccé, montor zeñtté Mosih aibó, Íba hontú aiccé honókiye no zanibó.”

28 Isá baitul-mukaddos ot taalim dibarcót guzori hoór de, “**Ói, tuáñra Añré sinó, aar Añí hontú aiccí yó zano. Montor Añí Nizorgá Nize aiccí de no, Zibá ye Añré diferáiyee Íba sóiyi. Tuáñra toh Íba re no sinó.**

29 **Lekin Añí Íba re siní, kiyólla-hoilé Añí Íbar torfóttu aiccí, Añré Íba ye diferáiyee deh.”**

30 Híin fúni ítara Íba re gereftar gorí bolla saiyé, montor Íbar októ nú aiyé de hétolla honókiye Íbar uore át nó laga.

31 Toóu manúc or dol ottu boóut zone Íbar uore iman ainné. Ítara hoór de, “Mosih zeñtté aibó, Íba ye kí e manúc cwa ye goijjí de yár túaro bicí keramot ókkol daháibo?”

Isá re dóri bolla faáradar diferáiyee

32 Manúc or ðaái ye Isár baabute fúfcucar de híyan Férocí ókkole fúinne. Hétolla ðoóñr imam ókkole edde Férocí ókkole Íba re dóri aintó hodún faáradar diferáiyee.

33 Isá ye hoór de, “**Añí tuáñrar fúañti ar bicí din náí, baade Añré diferáiyee de Íbar hañse zaiyumbói.**

34 **Tuáñra Añr talac goríba, montor Añré loot no faiba, aar zeřé Añí tákiyum, héře tuáñra aái no faribá.”**

35 Tói Yohúdi ókkole afós ot hoór de, “Ibá re añára tuwai no fai fán Ibá hořé zaito niyot gorér dé? Ze Beyohúdi ókkol or bútoře añárar Yohúdi ókkol ciñraciñttá óigiyoi, Ibá ye hóno héře zai hé Beyohúdi ókkol ore taalim dibo de né?”

36 Ibá ye e hotá lói kii hoitó sár deh, “**Tuáñra Añr talac goríba, montor Añré loot no faiba, aar ‘Zeřé Añí tákiyum, héře tuáñra aái no faribá?’ ”**

Zindigi dee de faní

³⁷ Baade id or ahéri din or din, yáni id or ebbe ðooñr din ot, Isá tíyai yore guzori hoór de, “Zee niki tiráci asó, íte Añr hañse aái faní hóogai.

³⁸ Zee niki Añr uore iman ané, pak-kalam mozin, ‘Ítar bútotu zindigi dee de faní urát tákibo.’ ”

³⁹ Isá ye híyan Pak-Ruhr baabute hoiyé de, zibá re zetará Isár uore iman ainné ítara fai zaybo. Pak-Ruh hétun foijjonto diiya nó zah, kiyólla-hoilé Isár mohíma hétun foijjonto zahér gorá nó zah.

Manúc ókkol or bútoe faáta-faáti óiye

⁴⁰ Híin fúni baade kessú maincé hoór de, “Becók, Ibá óilde hé Nobí.”

⁴¹ Ar hodúne hoór de, “Ibá óilde Mosih.”

Aró hodúne hoór de, “Mosih kí Galil ottu aibó né?”

⁴² Pak-kalam ot ki endilla náí, Mosih Dawud or nosól ottu edde Dawud táke de Betélhem fara ttu aibó bóuli?”

⁴³ Héndilla, Isár zoriya manúc ókkol or bútoe faáta-faáti foida óigiyoi.

⁴⁴ Ítarar bútotu hodúne Íba re dóri bolla saiyé, montor honókiye Íbar uore át nó laga.

Yohúdir neta ókkol or nabiccác

⁴⁵ Tarfore faáradar gún ðooñr imam edde Férocí ókkol or hañse waafes aiccé. Tará ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñra Íba re nó kiyá anó?”

⁴⁶ Faáradar gúne zuwab der de, “Hé Manúc cwar ðóilla góri honókiye honó októt hotá hoiyé de náí.”

⁴⁷ Férocí gúne hoór de, “Tuáñra re yó hóno gollot ot loigiyói né?”

⁴⁸ Honó sóddare yáh Férocí ye Íbar uore iman ainné de asé né?”

⁴⁹ Montor hé awam ókkole toh Córíyot no zane. Ítarar uore laánót asé.”

⁵⁰ Hé Férocí gún or bútoe Nikódemas óu asé, zibá yár age Isár hañse giíl. Yóggwa ye ítara ttu fusár gorér de,

⁵¹ “Honó manúc or muk ottu nó fúinte aar íte kii goijjé de híyan nó zainte, ítar hosúr dóri bolla kí añárar Córíyot ot asé?”

⁵² Ítara yóggwa re zuwabe hoór de, “Tuñí yó kí Galil or manúc? Pak-kalam tahákit gorí soó, Galil ottu honó nobi nú aiyé.”

⁵³ Baade fottí zon zar-zar gór ot tee-tee giíyói.

8

Zená goijjé de mayafuar bisar

¹ Montor Isá Zaitun Faár ot giíyé.

² Tarfor din biínna sóore Isá baitul-mukaddos ot abar aiccé, aar manúc beggún Íbar hañse zoma óiye. Baade Íba boói ítara re taalim diyat doiije.

³ Héñtte alem ókkole edde Férocí ókkole ek mayafua re Isár hañse ainné, zibá zená gorát dóra háíye. Baade híba re manúc ókkol or mazé tíyagaraiye.

⁴ Tói ítara Isá re hoór de, “Úzur, e mayafua wa zená gorát dóra háíye.

⁵ Córíyot ot Muúsa ye añára re hókum díye de, endilla mayafuain dore cíl or dola mari marifélaito, montor Tuñí kii hoó?”

⁶ Ítara Íba re hé súwal lan entán gorí bolla goijjé deh, zeéne ítara Íba re elzam dibar mouka faa.

Montor Isá uñri boói ooñle meřit lekát accíl.

⁷ Ítara zettót Íba ttu warawori fusár gorát asé, Íba urí ítara re hoór de, “Tuáñrar bútoe zee niki guná sára asó, mayafua wa re cíl or dola íte age maro.”

⁸ Baade Isá abar uñri boói meřit lekát accíl.

⁹ Hé hotá fúni, ítara burá ttu lóti cúru gorí zon-zon neeligiyói, montor Isá ezzon táigiyoi, mayafua wa yó mazé tíyai accíl.

¹⁰ Isá urí zeñtté mayafua wa bade ar honókiyo re nó deké, Isá ye híba re hoór de, “Mayafua, uitará hořé? Honókiye tor hosúri nó dóre níki?”

¹¹ Híba ye hoór de, “Malik, honókiye nó dóre.”

Isá ye hoór de, “Añí yó tor hosúri no dóri. Zaa, guná no goríc.”

Isá Mosih óilde duniyair Nur

¹² Isá ye ítara re abar hoór de, “Añí óilam de duniyair Nur, zee niki Añr fisá dore, íte andár ot nu añribo, bólke zindigir Nur faibo.”

¹³ Hétolla Férocí ókkole Íba re hoór de, “Tuñí toh Nizor gobá Nize éna dor; Tuáñr gobá sóiyi no.”

¹⁴ Isá ye ítara re zuwabe hoór de, “Añí Nizor gobá Nize dilé yo, Añr gobá sóiyi, kiyólla-hoilé Añí hortú aiccí edde hoře zairgói Añí zani. Montor Añí hortú aiccí aar hoře zairgói híyan tuáñra no zano.

¹⁵ Tuáñra toh insán or niyom mozin bisar goró, montor Añí honókiyor bisar no gorí.

¹⁶ Añí zodi bisar gorí yo, Añr bisar hók, kiyólla-hoilé Añí ekéla no, Añré diferáiyé de hé Baf Añr fúañti asé.

¹⁷ Tuáñrar Córíyot ot óu leikká asé de ki, dui zone ek ñoilla gobá dé de óile hé gobá sóiyi.

¹⁸ Añr baabute Añí Nize yó gobá díh, aar Añr baabute Añré diferáiyé de hé Bafe yó gobá déh.”

¹⁹ Hétunot ítara Íba ttu fusár gorér de, “Tuáñr Baf hoře?”

Isá ye ítara re zuwab der de, “Tuáñra no Añré sinó, aar no Añr Baf ore sinó. Tuáñra zodi Añré siníta, tooile Añr Baf ore yó siníta.”

²⁰ Isá ye hotá híin baitul-mukaddos or urán ot dan-baccúr ñáke taalim dibarcót beh hoiyé. Toóu honókiye Íba re gereftar nó goré, kiyólla-hoilé Íbar októ aijjó nú aiyé.

Añí zere zairgói here tuáñra aái no faribá

²¹ Isá ye ítara re abar hoór de, “Añí toh zairgói; tuáñra Añr talac goríba, aar nizor gunát nize moribá. Añí zere zairgói here tuáñra aái no faribá.”

²² Hétolla Yohúdi ókkole hoór de, “Íba ye hóno nizoré marifélaibo né? Kiyólla-hoilé Íba ye hoiyé de, ‘Añí zere zairgói here tuáñra aái no faribá.’ ”

²³ Isá ye aró hoór de, “Tuáñra nisor ttu, aar Añí uottú. Tuáñra e duniyair; Añí toh e duniyair no.

²⁴ Hétolla Añí tuáñra re hoiyí de, tuáñra nizor gunát nize moribá. Tuáñra zodi Añí Íba de biccác no goró, tooile nizor gunát nize moribá.”

²⁵ Tói ítara Íba ttu fusár gorér de, “Tuñí hon?”

Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí óilam de Ubá zibár baabute Añí foóila cúrut lóti tuáñra re hoói-hoói aiyír.

²⁶ Tuáñrar baabute hoibár edde bisar goríbar Añr ttu boóut kessú asé, lekin Zibá ye Añré diferáiyé Íba sóiyi. Añí duniyai re siríf uúin hoói ziiñ Íbar torfóttu fúinni.”

²⁷ Isá ye ítara re Baf or baabute hoór de híyan ítara nó buzé.

²⁸ Hétolla Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra Manúc or Fua re zeñtté uore tulíba, héñtte zanibá de, Añí óilam de Íba, aar Añí Nizorgá Nize kessú no gorí, bólke Añí uúin beh hoói ziiñ Bafe Añré cíkaiye.

²⁹ Zibá ye Añré diferáiyé Íba Añr fúañti asé. Íba ye Añré ekéla nó ere, kiyólla-hoilé Añí toh hámica ham uúin gorí ziiñ lói Íba kúci ó.”

³⁰ Isár hotá híin fúni boóut zone Íbar uore iman ainné.

Sóiyi ye tuáñra re azad goríbo

³¹ Ze Yohúdi ókkole Isár uore iman ainné, ítara re Íba ye hoór de, “Zodi tuáñra Añr hotát lagi táko, tooile sóiyi tuáñra Añr ummot,

³² baade tuáñra sóiyi re zanibá, aar hé sóiyi ye tuáñra re azad goríbo.”

³³ Ítara Íba re hoór de, “Añára óilam de Ibrahim or nosól, añára honódin honókiyor gulam óiyi de ná. Tói Tuñí keéngori hoór de, ‘Tuáñra azad faiba?’ ”

³⁴ Isá ye ítara re zuwab der de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zetará guná gorát táke ítara gunár gulam.

³⁵ Gulam toh gór ot abadulabad no táke, bólke fua beh abadulabad táke.

³⁶ Hétolla Fua ye zodi tuáñra re azad goré, tuáñra hámaha azad óiba.

³⁷ Añí zani, tuáñra Ibrahim or nosól, toóu tuáñra Añré marifélaito soór, kiyólla-hoilé tuáñrar díl ot toh Añr hotá lla honó zaga ná.

³⁸ Añí uúin hoói ziiñ Añí Añr Baf or hañse deikkí, aar tuáñra uúin goró ziiñ tuáñra tuáñrar baf ottu fúinno.”

³⁹ Ítara Íba re zuwabe hoór de, “Añárar baf óilde Ibrahim.”

Isá ye ítara re hoór de, “Tuáñra Ibrahim or fuain óita bóuli, tuáñra Ibrahim or ñoilla ham goittá.

⁴⁰ Añí toh Alla ttu ze sóiyi gán fúinni, híyan éna tuáñra re hoiyí, aar toóu tuáñra Añré marifélaito soór. Ibrahimé de héndilla nó goré.

41 Tuáñra tuáñrar baf or gún gorór deh.”

Ítara Íba re hoór de, “Añára toh zoura fuain no; añára ttu Baf ekgwá asé deh, Íba óilde Alla.”

42 Isá ye ítara re hoór de, “Sóiyi zodi Alla tuáñrar Baf óito, tuáñra Añré muhábbot goittá, kiyólla-hoilé Añí toh eṛé Allar torfóttu éna aiccí. Añí Nizorgá Nize aiccí de no, bólke Añré Íba ye beh difeṛáiyé.

43 Tuáñra Añr hotá kiyá no buzór? Híyan etollá, kiyólla-hoilé tuáñra Añr hotá re bordac gorí no faroór.

44 Tuáñra tuáñrar baf Ibilíc or, hétolla tuáñra ítar moncá ókkol fura goittó soó. Íte toh foóila cúru ttu lóti kúni, aar honódin sóiyit no táke, kiyólla-hoilé ítar bútoṛe honó sóiyi náí. Íte zeñtté misá hotá hoó, nizor bútotu hoó, kiyólla-hoilé íte óilde misákur aar misár baf.

45 Lekin Añí toh hók hotá hoói, hétolla tuáñra Añré biccác no goró.

46 Tuáñra ttu hone Añí gunágar bóuli sábut gorí faribá? Zodi Añí sóiyi hotá hoóir de óile, tuáñra Añré biccác kiyá no goró?

47 Ze manúc Allar, íte Allar hotá fúne. Tuáñra híin etollá no fúno, kiyólla-hoilé tuáñra Allar no.”

Ibrahím zormo óibar age lóti Añí así

48 Yohúdi ókkole Íba re zuwabe hoór de, “Añára kí sóiyi nó hoói né, Tuñí ézzon Samári, aar Tuáñre búte faiyé?”

49 Isá ye zuwab der de, “Añré búte nó faa. Añí Añr Baf ore izzot gorí, montor tuáñra Añré beizzoti goró.

50 Añí Añr izzot tuwair de no. Lekin Ekzon asé zibá ye Añr izzot or kíyal raké aar Íba óilde bisarhar.

51 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr hotá amól goré, íte honódin no moribó.”

52 Yohúdi ókkole Íba re hoór de, “Ehón añára fakkagori zani fajjǐ, Tuáñre búte faiyé. Ibrahím edde nobi ókkol toh morigiyói, toóu Tuñí hoór de, ‘Zee niki Añr hotá amól goré, íte honódin no moribó.’

53 Tuñí kí añárar baf Ibrahím or túaro ḍoóñr? Íba toh morigiyói, aar nobi ókkol óu morigiyói. Tuñí Nizoré Nize kii bouli táaro?”

54 Isá ye ítara re zuwab der de, “Zodi Añí Nizor taarif Nize gorí, tooile Añr

taarif or honó dam náí. Añré izzot Añr Bafe éna goré, Zibá re tuáñra tuáñrar Alla bouli dabi goró.

55 Tuáñra Íba re no sinó, lekin Añí Íba re siní. Zodi Añí hoój, ‘Añí Íba re no siní,’ tooile Añí yó toh tuáñrar ḍóilla misákur ṭooriyum, lekin Añí Íba re siní, aar Íbar hotá amól gorí.

56 Tuáñrar baf Ibrahíme Añr din dekíbar acáye kúci goijjǐl. Íba ye deikkíl aar kúci óoil.”

57 Tói Yohúdi ókkole Íba re hoór de, “Tuáñr boc toh aijjó fonzaic bosór úddwa nó óiyo, aar Tuñí Ibrahím ore deikkó dé?”

58 Isá ye ítara re hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, Ibrahím zormo óibar age lóti Añí así.”

59 Hé hotá fúni ítara Íba re mari bolla cí or dola feñrai loiyé, montor Isá Nizoré argwal gorí baitul-mukaddos ottu neeligiyói.

9

Ek zormo ttu lóti añdá re gom goijjé

1 Isá rasta báy zaite-zaite, Íba ye eggwá manúc deikké, zibá zormo ttu lóti añdá.

2 Íbar cárit tune Íba ttu fusár gorér de, “Rabbí, har gunár zoriya e manúc cwa zormo ttu lóti añdá óiye dé? Kí nizor aar náki yóggwar bafmaar?”

3 Isá ye zuwab der de, “Héndilla no e manúc cwar gunár zoriya óiye, aar no yoggwár bafmaar gunár zoriya óiye, bólke etollá óiye, zeéne yoggwár zindigit Allar ham zahér ó.

4 Din tákite añára ttu Ubár ham gorífela foribó zibá ye Añré difeṛáiyé. Rait aiyér zeñtté honókiye ham gorí no faribó.

5 Zetó din Añí duniyait así, Añí óilam de duniyair Nur.”

6 Híin hoói baade, Íba ye meṛit sép félai yore fúñṭ banaiyé, aar hé fúñṭ looi añdá manúc cwar suk ot bóraidiyé.

7 Baade yóggwa re hoór de, “Zoo, zai Sílom foóir gwá ttu dúifelogoí” (Sílom or torjuma óilde, “Difeṛáiyé”). Tói yóggwa zai dúifelaiye, baade suké dekí waafes fíri aiccé.

8 Hétolla yóggwar atehañsór manúc ókkole edde age zetará yóggwa re hórat

magitó de deikkíl ítara hoór de, “Manúc ibá ubá no né zibá ye boói-boói hórat magitó?”

⁹ Hodúne hoór de, “Ói, e manúc cwa yóggwa.”

Ar hodúne hoór de, “No, montor ite yóggwar ðóilla deh.”

Lekin yóggwa ye, “Añí íba,” bóuli howát accíl.

¹⁰ Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, “Tóoile tuáñr suk keéngori kúligiyoi?”

¹¹ Yóggwa ye zuwab der de, “Isá hoó de Manúc cwa ye meři re fúñt banai añr suk ot bóraidiye, aar añré hoiyé de, ‘**Zai Sílom foóir gwá ttu dúifelogoi.**’ Añí zai dúifelaiyi rár suké deki farir.”

¹² Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, “Hé Manúc cwa horé?” Yóggwa ye zuwab der de, “Añí hoi no fari.”

Añdá wa re mujilíc-hána ttu neelaidiye

¹³ Baade ítara añdá accíl de manúc cwa re Férocí ókkol or hañse loigiyé.

¹⁴ Ze din Isá ye meři re fúñt banai yóggwar suk kúillil, hé din accíl ebaadot-or-din.

¹⁵ Hétolla bóuli yóggwar suk keéngori gom óiye de híyan Férocí ókkole yóggwa ttu abar fusár goijjé. Yóggwa ye ítara re hoór de, “Íba ye añr suk ot fúñt bóraidiye, baade añí dúiyi rár deki faijji.”

¹⁶ Hétolla hodún Férocí ye hoór de, “Hé Manúc cwa Allar torfóttu no, kiyólla-hoilé Íba ye ebaadot-or-din no mane.”

Montor ar hodúne hoór de, “Ezzon gunágar manúce keéngori endilla keramot gorí fare?” Héndilla ítarar bútoe faáta-faáti foida óigiyoi.

¹⁷ Hétunot ítara añdá accíl de manúc cwa re abar hoór de, “Íba ye tor suk kúille de híyan olla tui Íbar baabute kii hoós?”

Yóggwa ye zuwab der de, “Íba eggwá nobi.”

¹⁸ Lekin yóggwa age añdá accíl aar ehón deki farer de híyan yóggwar bafmaa re matai fusár nó loh foijjonto Yohúdi ítara biccác nó goré.

¹⁹ Ítara yóggwar bafmaa ttu fusár gorér de, “Íbá tuáñrar fua ubá né, zibá re tuáñra zormo ttu lóti añdá hoóila? Héen óile yala ite keéngori deki farer?”

²⁰ Yóggwar bafmaa ye ítara re zuwabe hoór de, “Añára zani íbá añárar fua, aar ite añdá zormo óoil;

²¹ Montor yala ite keéngori deki farer añára no zani; itar suk hone kúille yó añára no zani. Itar ttu boc óiye, tuáñra itar ttu fusár goró. Ite nizer baabute tuáñra re hoibó.”

²² Yóggwar bafmaa ye héndilla hoóil de Yohúdi ókkol or ðoore, kiyólla-hoilé Yohúdi ókkole age lóti fáisela goijjil de, zee niki Isá re Mosih bóuli cíkar goré, itare ítarar mujilíc-hána ttu neelaidiya zaybo.

²³ Híyan olla bóuli yóggwar bafmaa ye hoóil de, “Ítar ttu boc óiye; tuáñra itar ttu fusár goró.”

²⁴ Hétolla ítara age añdá accíl de manúc cwa re abar matai hoór de, “Hók hotá hoóil Allar taarif gor. Añára zani hé Manúc cwa ézzon gunágar.”

²⁵ Yóggwa ye zuwab der de, “Íba gunágar ói ne no añí no zani. Lekin añí yíán ekkán zani, añí age añdá accílam aar yala suké dekir.”

²⁶ Ítara yóggwa ttu fusár gorér de, “Íba ye toré kii goijjé? Íba ye tor suk keéngori kúlidiye?”

²⁷ Yóggwa ye zuwab der de, “Añí tuáñra re hoóifelaiyi, montor tuáñra toh nó fúno. Tuáñra ttu híyan abar kiyá fúinto monehoór? Tuáñra ttu yó hómo Íbar ummot óito monehoór?”

²⁸ Baade ítara gail di yóggwa re hoór de, “Tui Manúc Íbar ummot, lekin añára de Muúsar ummot.

²⁹ Añára zani Alla ye Muúsa llói hotá hoiyé, montor hé Manúc cwa hontú aiccé híyan toh añára no zani.”

³⁰ Hétunot manúc cwa ye ítara re zuwabe hoór de, “Ki taajuippa hotá! Tuáñra Íba hontú aiccé no zano, aar toóu Íba ye añr suk kúlidiye.

³¹ Añára zani Alla ye gunágar ókkol or hotá no fúne, montor Íba ye ubár hotá fúne zee niki Íbar ebaadotgár edde Íbar moncá mozin goré.

³² Honókiye ezzon zormo ttu lóti añdá óiye de manúc or suk kúlidiye de toh duniyai cúru óiye lóti honódin fúna nó zah.

³³ Zodi hé Manúc cwa Allar torfóttu no de óito, Íba ye toh kessú gorí no faitto.”

³⁴ Ítara yóggwa re zuwab der de, “Tui toh furafuri gunát zormo óiyos, aar tui añára re cíkka dor dé?” Héndilla hoói ítara yóggwa re mujilíc-hána ttu neelaidiye.

Ruúhanir añdá

³⁵ Ítara yóggwa re neelaidiye de híyan Isá ye fúinne. Íba ye yóggwa re loot fai hoór de, “**Tuñí Manúc or Fuar uore iman ainnó né?**”

³⁶ Yóggwa ye zuwab der de, “Ustat, Íba hon añré hoó, zeéne añí Íbar uore iman aní fari.”

³⁷ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Tuñí Íba re deikkó; tuáñr llóí hotá hoór de Yóggwa óilde Íba.**”

³⁸ Baade yóggwa ye hoór de, “Malik, añí iman ainní.” Héndilla hoói yóggwa ye Íba re sóida goijjé.

³⁹ Isá ye hoór de, “**Añí e duniyait bisar gorí bolla aiccí deh, zeéne zetará no deké ítara deké fare, aar zetará deké ítara añdá óizagoi.**”

⁴⁰ Isár fúañti accíl de hodún Férocí ye híin fúni Íba re hoór de, “Tóoile añára yó añdá niki?”

⁴¹ Isá ye ítara re hoór de, “**Zodi tuáñra añdá óita, tuáñra ttu honó guná no tákito; montor tuáñra zettót hoór, ‘Añára deké,’ hétolla tuáñrar guná táizagoi.**”

10

Bérasóol soroyar meésal

¹ “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki bérasóol or añrail ot duwar báy no góle, montor oinno boli farái góle, íte sur edde ðahañit.

² Lekin zee niki duwar báy góle, yóggwa óilde bérasóol soroya.

³ Yóggwa re duwar sooñidare duwar kúlíde, aar bérasóol ókkole yóggwar abas fúne. Yóggwa ye nizor bérasóol ókkol ore nam dori-dori matai baáre ané.

⁴ Zeñtté yóggwa ttu nizor bérasóol beggún ore baáre ainná ó, yóggwa híin or age-age zaa, aar bérasóol híin yóggwar fisé-fisé aiyé, kiyólla-hoilé yóggwar abas híine siné.

⁵ Montor híin osin manúc or fisé-fisé bilkúl no zaibo, bólke ítar ttu dáizayboi, kiyólla-hoilé híine osin manúc or abas no siné.”

⁶ Isá ye ítara re e meésal lan hoiyé, montor Íba ye ítara re kii hoitó sár de híyan ítara nó buzé.

Isá óilde gom bérasóol soroya

⁷ Hétolla Isá ye ítara re abar hoór de, “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, bérasóol lun or duwar óilam de Añí.

⁸ Añr age zetará aiccíl ítara beggún sur edde ðahañit, montor bérasóol lune ítarar hotá nó fúne.

⁹ Añí óilam de duwar. Zee niki Añr dí bútoe góle, íte nejat faibo. Íte bútoe aibó edde baáre zaibo, aar soribár zaga faibo.

¹⁰ Sur toh siríf suri, kún edde dónco gorí bolla éna aiyé. Lekin Añí aiccí de, zeéne ítara zindigi faa aar hé zindigi zen ítara ttu furafuri gorí táke.”

¹¹ Gom bérasóol soroya óilam de Añí. Gom soroya ye toh bérasóol ókkol olla Nizor zan deh.

¹² Montor zee niki muzur, íte asól soroya no, íte bérasóol or girós óu no. Íte rangkuñir aiyér de dekéle bérasóol félai dáizagoi, tói rangkuñir aái bérasóol lun ore dóri ciñraciñttá gorífele.

¹³ Íte etollá dáizagoi, kiyólla-hoilé íte óilde muzur, aar ítar ttu bérasóol or baabute honó sintabáfana náí.

¹⁴ Gom bérasóol soroya óilam de Añí. Añí Añr bérasóol ókkol ore siní, aar híine yó Añré siné,

¹⁵ zendilla Bafe Añré siné aar Añí Baf ore siní. Añí Añr bérasóol ókkol olla Nizor zan dih.

¹⁶ Añr ttu aró hodún bérasóol asé, ziín e zák ot náí. Añr ttu híin ore yó loianá foribó, aar híine yó Añr abas fúnibo. Tói eggwá zák óibo edde eggwá soroya óibo.

¹⁷ “Bafe Añré etollá muhábbot goré, kiyólla-hoilé Añí Añr zan dih, zeéne híyan abar loifélai fari.

¹⁸ Honókiye híyan Añr ttu loiféla de no, bólke Añí Nize híyan di deh. Añr ttu híyan dibar óu kémota asé, aar Añr ttu híyan abar waafes loibar óu kémota asé. Héndilla goríbar hókum híyan Añí faiyí de óilde Añr Baf or torfóttu.”

19 Hotá hín or zoriya Yohúdi ókkol or bútoe abar faáta-faáti foida ógiyoi.

20 Ítara boóut zone hoór de, “Íbá re búte faiyé, Ibá fool. Tuáñra Ibár hotá kiyá fúnor?”

21 Ar hodúne hoór de, “Montor e hotá gún toh eggwá búte-faiya manúc or hotár dóilla no. Búte añdár suk kúlidi fare níki?”

Yohúdi ókkole Isá re inkar goijjé

22 Yárbaade Jerúsalem ot Hanúka-id* óiye. Héñtte cítkhal accíl,

23 aar Isá baitul-mukaddos or bútoe Sóloman or baandát ʔoólat accíl.

24 Yohúdi ókkole Íba re sairó dák ottu gíridori hoór de, “Tuñí añára re ar hotódin andacát rakíba? Tuñí zodi Mosih de óile, añára re sáf-sáf góri hoó.”

25 Isá ye ítara re zuwab der de, “**Añí tuáñra re hoiyí, montor tuáñra toh biccác no goró. Ze ham ókkol Añí Añr Baf or name gorí, híne Añr gobá déh.**

26 **Lekin tuáñra etollá biccác no goró, kiyólla-hoilé tuáñra Añr bérasóol lun ottu no.**

27 **Añr bérasóol ókkole Añr abas fúne, Añí hín ore siní, aar hín Añr fisé-fisé aiyé.**

28 **Añí hín ore ofúrani zindigi dii; hín honódin dónco no óibo; aró Añr át ottu hín ore honókiye haríloifelai no faribó.**

29 **Kiyólla-hoilé Añr Baf, zibá ye hín ore Añré diiyé, Íba beggún or túaro doónr. Honókiye Añr Baf or át ottu hín ore haríloifelai no fare.**

30 **Añí edde Baf ek.”**

31 Híyan fúni Yohúdi ókkole Íba re maitto abar cíl or dola feñrai loiyé.

32 Montor Isá ye ítara re hoór de, “**Añí de Baf or torfóttu tuáñra re boóut gom-gom ham ókkol daháiyi. Hín ottu hon nán olla bóuli tuáñra Añré cíl or dola maitto soór dé?”**

33 Yohúdi ókkole zuwab der de, “Gom ham olla bóuli añára Tuáñre cíl or dola marir de no, bólke kuféri goijjó de hétolla. Tuñí manúc ói Nizoré Nize Alla dabi gorór.”

34 Isá ye ítara re hoór de, “**Tuáñrar Córiyot ot leikká asé de no né, Alla ye endilla hoiyé de, ‘Tuáñra óilade kúda’†?**

35 **Zetarár hañse Allar torfóttu kalam aiccé, ítara re toh kúda bóuli howá gíyeh. Pak-kalam or hotá toh bad di no fare.**

36 **Baf Nize éna Añré basíloiyede edde duniyait diferáiyede. Añí zettót hoiyí, ‘Añí Allar Fua,’ tói tuáñra keéngori hoór de, ‘Tuñí Allar kuféri goijjó?’**

37 **Zodi Añí Añr Baf or ham ókkol no gorí, tóoile Añré biccác no goijjó;**

38 **lekin zodi hín gorí, tuáñra Añré biccác no goillé yo, ham hín ore biccác goró, zeéne tuáñra zano edde buzó de, Baf Añr bútoe asé aar Añí Baf or bútoe así.”**

39 Hétunot Yohúdi ókkole abar Isá re gereftar goittó kucíc goijjíl, montor Íba ítarar át ottu hárigilgoi.

40 Tarfore Isá abar Jordán hál or farkule zai táikkegoi, zeřé age Yaháya ye bápťisma díto.

41 Boóut manúc ókkol Íbar hañse aiccíl; ítara hoitó de, “Yaháya ye honó keramot nó goré, montor toóu Yaháya ye e Manúc cwar baabute zín-zín hoóil hín beggún sóiyi.”

42 Héře boóut zone Isár uore iman ainné.

11

Lasár or moot

1 Lasár nam or ézzon manúc ocúk accíl. Yóggwa óilde Betániya farar, ziyán ot yóggwar bóin Moriyam edde Morota yó tákito.

2 Hé Moriyam óilde ubá zibá ye Malik or téng ot añtor dáldi nizor sul loi fuñsídil. Ze Lasár ocúk accíl, yóggwa óilde híbar báí.

3 Hétolla yóggwar bóinain de Isár hañse hotá foónsaiye de, “Malik, Tuñí zaré ador goró, yóggwa ttu ocúk óiye.”

4 Híyan fúinne rár Isá ye hoór de, “**Hé ocúk yóggwar moot olla óiye de no, bólke Allar mohíma lla óiye de, zeéne híyan or zoriya Allar Fuar mohíma zahér ó.”**

5 Isá ye Morota re, híbar bóin ore, edde Lasár ore ador goittó.

6 Toóu Íba ye yóggwa ocúk de fúni, Íba ze zagat accíl héře aró dui din táikkil.

7 Baade Íba ye cárit tun ore hoór de, “**Aiyó, añára abar Yohúdiyat zai.**”

* **10:22** Id yibát Yohúdi ókkole yaad goré de, Yohúdah Makkabayuse Allar gór ore keéngori pak-sáf goijjíl, zeñtté Allar duccon ókkole héře góli híyan ore nafak gorífelail. † **10:34** Zobur 82:6

8 Cárit tune Íba re hoór de, “Rabbí, yaar hooddin age toh Yohúdi ókkole Tuáñre cíl or dola maitto saáil, toóu Tuñí hére abar zaito soór dé?”

9 Isá ye zuwab der de, “Din ot ki baró gónḁa náí ne? Honókiye zodi din ot áñre, íte uját na há, kiyólla-hoilé íte toh duniyair foór deké.

10 Montor honókiye zodi rait ot áñre, íte uját há, kiyólla-hoilé ítar bútoore foór náí.”

11 Híin hoói baade, Íba ye ítara re hoór de, “Añárar dustó Lasár gúm ot foijjé, montor Añí yóggwa re tulídito zair.”

12 Tói cárit tune Íba re hoór de, “Malik, yóggwa gúm ot foijjé de óile, yóggwa tík óizayboi.”

13 Háleke Isá ye hoiyé de óilde yóggwar moot or baabute, montor ítara t́aaijil de endilla gúm or hotá hoiyé bóuli.

14 Hétolla Isá ye ítara re sáf-sáf góri eén hoóifelaiye, “Lasár morigiyói.

15 Añí hére nu accílam de híyan olla tuáñarar zoriya kúci, zeéne tuáñra ekin gorí faro. Aiyó, añára yóggwar hére zai.”

16 Hétunot Tómas, zibá re Zooñikka hoói ḁake,* yóggwa ye nizor sáañti cárit tun ore hoór de, “Añro, añára yó zai, zeéne añára Íbar fúañti mori fari.”

Háñcor edde zindigi óilam de Añí

17 Baade Isá zeñtté hére foóñicce, Íba ye zani faijjé de, Lasár ore hobor ot diyé de sair dín óigiyoi.

18 Betániya gán Jerúsalem or ḁake accíl, siríf dui mail ánik duré deh.

19 Bicí Yohúdi ókkol Morota edde Moriyam or hére aiccíl, ítara re ítarar báí or baabute tosólli dí bolla.

20 Zeñtté Morota ye Isá aiyér de fúinne, híba ye Isá llói milto giyyé, montor Moriyam gór ot táigilgoi.

21 Morota ye Isá re hoór de, “Ó Malik, Tuñí zodi eḁé óita, añr báí no moritó.

22 Montor añí yían zani, Tuñí ehón óu Alla ttu zíin magibá, Alla ye híin Tuáñre diibo.”

23 Isá ye híba re hoór de, “Tor báí abar zinda ói uríbo.”

24 Morota ye Íba re hoór de, “Añí zani háñcor or din yóggwa abar zinda ói uríbo.”

25 Isá ye híba re hoór de, “Háñcor edde zindigi óilam de Añí. Zee niki Añr uore iman ané, yóggwa morilé yo zinda tákibo,

26 aar zee niki zinda asé aar Añr uore iman ané, yóggwa bilkúl no moribó. Tui híyan ekin gorós né?”

27 Híba ye zuwab der de, “Ói, Malik, añí iman ainní de, Tuñí óilade Allar Fua Mosih, zibá duniyait aibár hotá accíl.”

Isá haindé

28 Híyan hoói baade, híba zai nizor bóin Moriyam ore matai zuitégori hoór de, “Ustat eḁé asé, Íba ye tuáñre ḁaker.”

29 Híyan fúni híba toratori urí Isár hañse giyyé.

30 Héñtte Isá farat nó foóñse, bólke aijjó uré zeḁé Morota ye Íba llói dola óoil.

31 Ze Yohúdi ókkole Moriyam or fúañti gór ot táí híba re tosólli díyat accíl, ítara Moriyam toratori urí baárkule zaargói de dekí híbar fisá doijsje. Ítara t́aaijsje de, Moriyam hobor ot hañditó zaar.

32 Zeñtté Moriyam uré foóñicce zeḁé Isá asé, híba ye Íba re dekí Íbar t́eng ot fori hoór de, “Ó Malik, Tuñí zodi eḁé óita, añr báí no moritó.”

33 Isá ye híbar edde híbar fúañti aiccé de Yohúdi ókkol or hañdani deikké rár, Nizor díl ot bicí ferecan laiggíl, edde feḁuri uiḁḁíl.

34 Íba ye fusár gorér de, “Yóggwa re hoḁé raikkó?”

Ítara Íba re hoór de, “Malik, aiyó, soógai.”

35 Isá hañdat doijsje.

36 Hétolla Yohúdi ókkole hoór de, “Soó, Ibá ye yóggwa re hondilla ador goittó!”

37 Lekin ítara kiyé-kiyé hoór de, “E Manúc zibá ye añḁár suk kúli díyl, Ibá ye saitó bóuli kí hé manúc cwa re no more fán gorí no faitto né?”

Lasár ore zinda goijsje

38 Hétolla Isá ttu Nizor bútoore abar bicí ferecan lagi, hobor or hére giyyé. Hobor gwá óilde eggwá kúñḁa, aar yíbar muk ot ekkán cíl ouzaiya accíl.

* 11:16 Tómas óilde Arámik lofzó, Didimus óilde Girík lofzó, duniyan or maáni Zooñikka

³⁹ Isá ye hoór de, “**Cíl lan larifélo.**”
Morigiyói de yóggwar bóin Morota ye
Íba re hoór de, “Malik, yala héntu bac
uríbo, kiyólla-hoilé yóggwa morigiyói de
sair din óiye.”

⁴⁰ Isá ye híba re hoór de, “**Añí toré hoiyi
de no né, zodi ekin gorós, Allar mohíma
dekíbi bóuli?**”

⁴¹ Tói ítara cílan larifélaiye. Aar Isá ye
uormikká suk tulí hoór de, “**Ó Baf, Tuñí
Añr hotá fúinno de hétolla Añí Tuáñre
cúkuriya zanair.**”

⁴² **Añí zani Tuñí hámica Añr hotá fúno,
montor Añr sairókul ttu ze manúc cún
tíyai asé, ítara wasté Añí yíán hoóir, zeéne
ítara ekin goré de, Añré Tuñí beh
diferáiyó.**”

⁴³ Híin hoói yore Isá ye doóñr abase ðak
mari hoór de, “**Lasár, neeliai!**”

⁴⁴ Tói morigiyói de yóggwa neeli
aáigiyoi, yóggwar át edde tég gun hohón
or hoor loi bairdá, aar yóggwar muk kán
ekká hoor loi beráiya.

Isá ye ítara re hoór de, “**Yoggwá re
kúlifelo, aar zaito doh.**”

*Isá re marifélaibar sólla
(Mot 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Yohúdi ókkol zetará Moriyam or hére
aiccíl, ítara Isá ye ziyán goijjé híyan deki
boóut zone Íbar uore iman ainné.

⁴⁶ Montor ítara bútotu hodúne zai, Isá
ye zíin goijjé híin Férocí ókkol ore
zanaiyégoi.

⁴⁷ Tói doóñr imam ókkole edde Férocí
ókkole fótuayi-mujilíc ore míting matai hoór
de, “Añára ehón kii goittám? Hé Manúc
cwa ye toh boóut keramot ókkol gorér.

⁴⁸ Zodi añára Íba re endilla eridi rakí,
tóoile beggúne Íbar uore iman anífelaibo,
aar Romí ókkole aái añárar pak zaga edde
añárar kóum ore kobza gorífelaibo.”

⁴⁹ Montor ítara bútoe Káiyafas nam or
zibá hé bosór boro imam accíl, yóggwa ye
ítara re hoór de, “Tuáñra toh bilkúl kessú
no zano,

⁵⁰ aar tuáñra yíán óu báfi no soór de ki,
tuáñra lla beétor óilde fura kóum dóncó
óizar túaro manúc beggún olla ekzon
manúc moron.”

⁵¹ Yóggwa ye híyan nizor bole hoiyé de
no, bólke yóggwa hé bosór boro imam

accíl ísafe, yóggwa ye agun hotá hoiyé de
ki, Yohúdi kóum olla Isá moribó;

⁵² siríf hé kóum olla no, bólke Allar
fuain ókkol zetará ikká-uikká dorbodó
óigiyoi ítara re ekkán ot zoma gorí bolla
yó.

⁵³ Hé din lóti ítara Isá re marifélaito sólla
gorát doijje.

⁵⁴ Hétolla Isá ye Yohúdi ókkol or bútoe
kúlamela góri ar aá-zaa no gorér, bólke
héntu moidan elakar ðáke asé de Eferaim
nam or ekkán cóor ot giyégoi, aar Nizor
cárit tun ore looi hére tákat doijje.

⁵⁵ Héñtte Yohúdi ókkol or Azadir-id ðáke
aiccé, aar id or age nizoré pak-sáf gorí
bolla boóut manúc fara ttu uore
Jerúsalem ot giyé.

⁵⁶ Ítara Isá re talac gorát accíl, aar
baitul-mukaddos or urán ot tíyai ezon
ottu ezzone fusár gorér de, “Tuáñra kii
táaro? Íba id ot ebbe nu aibó níki?”

⁵⁷ Doóñr imam ókkole edde Férocí ókkole
hókum zari goijjé de, zodi honókiye Isá
horé asé de zane de óile íte ítara re hóbor
dito, zeéne ítara Íba re gereftar gorí fare.

12

*Betániya farat Isár tég ot añtor ðáldiye
(Mot 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Azadir-id or sów din age, Isá Betániyat
aiccé, zeré oh Lasár tákito, zibá re Íba ye
mora ttu zinda goijjíl.

² Hére ítara Íba lla biyal or hána goijjé.
Morota ye hédmot goijjíl, aar zetará Íbar
fúañti háito boiccíl ítara bútoe Lasár óu
accíl.

³ Hétunot Moriyame háti narð-gas or
bicí moóngga azzér añtor looi aiccé, aar
híin Isár foot ðáldi nizor sul loi Íbar foo
fuñsídiye. Hé añtor or kúcboye gór gán
bórigilgoi.

⁴ Montor Íbar cárit tun ottu ezon zee
niki Íba re dóridibo de asé, hé Yohúdah
Iskáriyete hoór de,

⁵ “E añtor gún kiyá tin cót dinár dí besi
tíañ gún gorif ókkol ore dii nó fele?”

⁶ Íte hotá híyan gorif ókkol olla
sintabáfana táki hoiyé de no, bólke
kiyólla-hoilé íte sur accíl; tíañ feñi ítar hére

tákito ísafe, yíbat ziín era zayto héntu íte sur gorífelaito.

⁷ Montor Isá ye hoór de, **“Híba re goittó doh; híba ye iín Añr dohón or din olla beh raikké.**

⁸ **Gorib ókkol toh tuáñrar fúañti nitti asé, * montor Añré tuáñra nitti no faiba.”**

Lasár ore marifélaibar sólla

⁹ Isá Betániyat aiccé de zani fari becábici Yohúdi ókkol hére aiccé. Ítara siríf Isá lla aiccé de no, bólke Lasár ore sai bolla yó, zibá re Íba ye mora ttu zinda goijjíl.

¹⁰ Lekin doóñr imam ókkole Lasár ore yó marifélaibar sólla goijjé,

¹¹ kiyólla-hoilé yóggwar zoriya boóut Yohúdi ókkole ítarar héntu zaigói Isár uore iman anér.

Jerúsalem ot Isá baáñccar dóilla góri góille (Mot 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Tarfor din, ze becábici manúc ókkol id ot aiccé, ítara fúinne de, Isá Jerúsalem ot aiyér,

¹³ tói ítara házu-gas or ðaggwa ókkol looi Íba llói dola óito neillé, aar guzori-guzori hoór de,

“Hósana!†

Mubarek Ubá zibá Mabud or name aiyér,‡ Becók, Íba óilde Isráili ókkol or Baáñcca!”

¹⁴ Isá ye eggwá gadár sóo fai yíbar uore boiccíl; zendilla pak-kalam ot asé,

¹⁵ “Ó Síyon or zérfua, no ðooraiyó; soó, tuáñr Baáñcca

gadár sóor uore boói aiyér.”§

¹⁶ Isár cárit tune híin age buzí nó fare; montor zeñtté Isár mohíma zahér óiye, tói ítara ttu monot uiñtté de, híin Íbar baabute beh leká gíyeh, aar manúc ókkole Íba re héen-héen goijjé.

¹⁷ Isá ye Lasár ore hobor ottu ðaki mora ttu zinda goijjíl de héñtte ze manúc ókkol Íbar fúañti accíl, ítara híyan or baabute gobá díyat accíl.

¹⁸ Hétolla bóuli yó hé manúc ítara Isá llói dola óito giíl deh, kiyólla-hoilé ítara fúinnil de, hé keramot tán Íba ye beh goijjé.

¹⁹ Féroci ókkole híyan olla afós ot hoór de, “Tuáñra toh deków, añárar honó fáida no ór. Soó, fura duniyai Íbar fisáli óigiyoi.”

Hodún Girík manúce Isár talac goijjé

²⁰ Hé id ot zetará ebaadot goittó aiccé, ítarar bútoze hodún Girík manúc óu accíl.

²¹ Ítara Filíp or hañse aái hoór de, “Jonáb, añára ttu Isá re saitó monehoór.” Filíp óilde Galil or Betsáida farar manúc.

²² Filípe zai híyan Enderiyas ore hoiyé, baade Enderiyase edde Filípe zai Isá re hoiyégoi.

²³ Montor Isá ye ítara re hoór de, **“Manúc or Fuar mohíma zahér gorá zaybar októ aiccé.**

²⁴ **Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, giyuñr bis zetún meřit fori nó more, hétun gaaga táke; montor zodi more, yíbat boóut fósol ókkol dóre.**

²⁵ **Zee niki nizer zan ore muhábbot goré, yóggwa ye híyan háraifelaibo; aar zee niki e duniyait nizer zan ore deéi no fare, yóggwa ye híyan ofúrani zindigi lla basai rakíbo.**

²⁶ **Honókiye Añr hédmot goittó sailé, ítar ttu Añr fisáli dora foribó; kiyólla-hoilé Añí zeuré, Añr háadem óu hére beh óibo. Zee niki Añr hédmot goré, ítare Añr Bafe izzot goríbo.**

Isá ye Nizer moot or baabute agun hotá hoiyé

²⁷ **“Yala añr ruh ferecan óigiyoi. Añí kí endilla hoitám né, ‘Ó Baf, Añré e októ ttu basai rakó’? No, Añí e októ foijjonto hétolla éna aiccí.**

²⁸ **Ó Baf, Tuáñr nam or mohíma zahér goró.”**

Hétunot asman ottu eggwá abas fúna gíyeh de, “Añí híyan zahér goijjíl yó, aar abar zahér goijjím óu.”

²⁹ Ze manúc ókkol hére tíyai accíl, ítara hé abas swá fúni ðeba maitté de bóuli hoiyé. Ar hodúne hoór de, “Íba llói honó fírsta ye hotá hoiyé deh.”

³⁰ Isá ye zuwab der de, **“Hé abas swá Añr wasté aiccé de no, bólke tuáñrar wasté.**

* **12:8** Córíyot-nama 15:11. † **12:13** Hibrú zuban ot *Hósana* maáni (meérbani góri añára re baso). Lofzó yibá taarif góri bolla yó yíán estemal goré. ‡ **12:13** Zobur 118:25,26 § **12:15** Zakaríyah 9:9

³¹ Yala e duniyair maincór bisar goríbar októ aáigiyoi, aar yala e duniyair sóddar ore neelaidiya zaybo.

³² Añré zeñtte zobin ottu uore tulífela zaybo, héñtte tamám manúc ókkol ore Añr hañse ñani tulífelaiyum.”

³³ Hotá híin lói Íba ye icára díye de ki, Íba hon moote moribó.

³⁴ Manúc cúne Íba re hoór de, “Añára Córíyot ottu fúinni de, Mosih abadulabad tákibo, tói Tuñi keéngori hoór de, ‘Manúc or Fua re hámaha uore tulífela zaybo?’ Hé Manúc or Fua Íba hon?”

³⁵ Isá ye ítara re hoór de, “Nur tuáñrar dormiyan ot ar kessú októ foijjonto beh asé. Tuáñrar fúañti Nur tákite añrat táko, arnóile andáre tuáñra re báraizayboi. Zee niki andár ot añre, íte toh hoikká zaar hoi no fare.

³⁶ Tuáñrar fúañti Nur tákite Nur or uore iman anó, zeéne tuáñra Nur or fuain bonizogói.”

Yohúdi ókkol or nabiccác

Isá ye hotá híin hoói baade ítara héntu zaigói Nizoré ítara ttu lukai raikkíl.

³⁷ Íba ye edún bicí keramot ítara muúntu goríle yo, toóu ítara Íbar uore iman nú ané.

³⁸ Héndilla etollá óiye, zeéne Yesáyah nobi ye hoóil de hotá yían fura ó, “Ó Mabud, añárar poigam hone ekin goijjé?

Aar Mabud or ñuwañr bol har hañse zahér óiye?”*

³⁹ Ítara etollá beh iman aní nó fare, zendilla hé Yesáyah ye aró hoiyé, ki hoilé,

⁴⁰ “Alla ye ítara suk añdá gorídiye, aar ítara dil doró gorídiye, zeéne ítara suké no deké,

dile no buzé, aar Íba ye ítara re gom gorídi bolla Íbar hañse fíri nu aiyé.”†

⁴¹ Yesáyah ye hotá híin Isár mohíma deki Íbar baabute hoibárcot hoiyé deh.

⁴² Toóu neta ókkol ottu cóo boóut zone Íbar uore iman ainné, montor Férocí ókkole ítara re mujilíc-hána ttu neelaidibo de híyan or ñoore ítara híyan cíkar no goittó;

⁴³ kiyólla-hoilé ítara Alla ttu izzot faar túaro manúc ottu izzot faa bicí fosón goittó.

Isár hotá ye maincór bisar goríbo

⁴⁴ Baade Isá ye guzori-guzori hoór de, “Zee niki Añr uore iman ané, yóggwa siríf Añr uore iman ané de no, bólke Ubár uore yó ané zibá ye Añré difeñáye.

⁴⁵ Zee niki Añré deké, yóggwa ye Añré difeñáye de Íba re beh deké.

⁴⁶ Añí e duniyait Nur ísafe aiccí, zeéne zee kiyé Añr uore iman ané, yóggwa andár ot no táke.

⁴⁷ “Zodi honókiye Añr hotá fúne montor híin amól no goré, yóggwar bisar Añí no gorí, kiyólla-hoilé Añí toh duniyair maincór bisar goittó aiccí de no, bólke duniyair maincóre basaitó aiccí deh.

⁴⁸ Zee niki Añré inkar goré aar Añr hotá kobul no goré, yóggwar bisarhar asé. Ze hotá Añí hoiyí, kiyamot or din híine beh yóggwar bisar goríbo.

⁴⁹ Kiyólla-hoilé Añí toh Nizor torfóttu kessú hoiyí de náí, montor Añré difeñáye de hé Baf Nize Añré hókum goijjé de, Añr ttu kii-kii howá foribó aar kii-kii boiyan gorá foribó.

⁵⁰ Añí zani Íbar hókume ofúrani zindigit loiza; hétolla Añí zín hoói híin beggún Bafe Añré zendilla hoiyé héndilla beh hoói.”

13

Isá ye Nizor cárit tun or téng dúwaidiye

¹ Azadir-id or ekkágori agor hotá. Isá ye zainto de, Íba e duniyai ttu Baf or hére zaibar októ aáigiyoi. Duniyait mazé zetará Íbar Nizor manúc accíl ítara re Íba ye muhábbot goittó aar ítara re ahéri foijjonto muhábbot goijjíl.

² Héñtte biyal or hánar októ accíl. Íba re dórídi bolla Ibilíce Sáimon or fua Yohúdah Iskariyet or dil ot age lóti niyot gólaidiye.

³ Isá ye zainto de, Bafe Íbar át ot hárr kessú diifélaye aar Íba Allar torfóttu aiccé edde Allar hére beh fíri zaar;

* 12:38 Yesáyah 53:1 † 12:40 Yesáyah 6:10

4 Hétolla Íba ye hána eri uittíl, aar Nizor gaar uoror hoor kúli emmikká eijjé, baade ekkán gansá looi keeñil ot baində.

5 Tarfore Íba ye gaálat faní dáli cárit tun or téng dúwai díyat doijje, aar Íbar keeñil ot baində de gansá gán lói hín fuñsí díyat doijje.

6 Baade Íba Sáimon Fitor or ínyot foónicce. Fitore Íba re hoór de, “Malik, Tuñí añr téng dúwai díba dé?”

7 Isá ye íba re zuwabe hoór de, “**Añí kii gorír tui ehón no buzíbi, montor fore buzíbi.**”

8 Fitore Íba re hoór de, “Tuñí bilkúl añr téng no dúiyó.”

Isá ye íba re zuwab der de, “**Añí zodi tor téng no dúi, tooile tor lloi Añr lloi honó hátíl náí.**”

9 Hétunot Sáimon Fitore Íba re hoór de, “Malik, tooile siríf añr téng no, bólke añr át tun edde matá yó dúwaido.”

10 Isá ye íba re hoór de, “**Zee niki gaa dúifelaiye, ítar ttu siríf téng dúwa fore deh, kiyólla-hoilé íte toh furafuri sáfsutara. Tuáñra sáf, montor beggún no.**”

11 Isá ye zane Íba re hone dóridibo deh; hétolla Íba ye hoiyé de, “**Tuáñra beggún sáf no.**”

12 Tói zeñtté Íba ttu ítarar téng dúiya óiye, Íba ye Nizor hoor fiñdí abar boiccé. Íba ye ítara re hoór de, “**Añí tuáñra re kii goijjí de buijjó né?**”

13 Tuáñra toh Añré Ustat edde Malik dako, aar tuáñra híyan sóiyi hoó, kiyólla-hoilé Añí toh héndilla ói.

14 Tói Añí zettót tuáñrar Malik edde Ustat ói tuáñrar téng dúwai díyi, tuáñra ttu yó ezzone ar ezzon or téng dúwai díyar zorur.

15 Añí gorí tuáñra re ekkán nomuna daháiyi de, zeéne Añí tuáñra re goijjí de héndilla tuáñra yó goró.

16 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, gulam nizor girós or túaro doóñr no, aar zibá re diferá gíyeh íba yó diferóyar túaro doóñr no.

17 Yala tuáñra toh iín zano, zodi amól goró tooile tuáñra mubarek.

18 “**Añí tuáñra beggún or hotá hoóir de no; Añí zani Añí hontará re basíloiyi.**”

Montor héndilla etollá ór zeéne pak-kalam or hotá yían fura ó, ‘Zee niki Añr fúañti ruṭi háa, íte Añr ulḍa latí tuillé.’ *

19 “**Híyan óibar age Añí yala lóti tuáñra re zanaidir, zeéne híyan óile tuáñra ekin goró de, Añí óilam de Íba.**”

20 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añí diferáide yóggwa re kobul goré, íte Añré kobul goré deh; aar zee niki Añré kobul goré, íte Añré diferáiyé de Íba re kobul goré deh.”

Isá re dóridoyar baabute agun hotá (Mot 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

21 Isá ttu hín hoiyá ói baade, dil ot ferecan laiggé, aar hoóifelaiye de ki, “**Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra ezzone Añré dóri diba.**”

22 Cárit tune Isá ye har hotá hoór de buzí no fari ezzon or uzu ezzone saát doijje.

23 Ítara ttu ze cárit twa re Isá ye muhábbot goittó, yóggwa Isár gaat élan dí boirá accíl.

24 Sáimon Fitore hé cárit twa re icára gorí hoór de, “Íba ye har hotá hoór de fusár goró.”

25 Tói hé cárit twa Isár gaat élan dí fusár goré de, “Malik, íte hon?”

26 Isá ye zuwab der de, “**Ruṭir ṭukuṛa yían burai Añí zaré diiyum, tee óilde manúc íte.**” Baade Íba ye ruṭir ṭukuṛa gán burai Sáimon Iskáriyet or fua Yohúdah re diiyé.

27 Ruṭir ṭukuṛa gán looi baade Cóitan ítar búture góligiyoi.

Hétolla Isá ye ítare hoór de, “**Tui ziyán goríbi híyan toratori gor.**”

28 Montor hána háito boiccé de ítara honókiye nó buzé de, Íba ye ítare hotá híyan kiyólla hoiyé.

29 Hodúne táaijil de, Yohúdah ttu zettót ṭiañr feṭi accíl hétolla Isá ye ítare endilla hoiyé de, “Id olla ziín zorur hín kini angói,” arnóile gorif ókkol ore kessú deegói.

30 Íte ruṭir ṭukuṛa gán looi toratori baárkule neeligiyói. Híyala rait.

Noya Hókum

* 13:18 Zobur 41:9

³¹ Íte baáre zaigói baade, Isá ye hoór de, “Yala Manúc or Fuar mohíma zahér óibar októ aiccé, aar Allar mohíma Íbar duara zahér óibo.

³² Zeñtté Íbar duara Allar mohíma zahér óibo, héñtte Alla ye yó Nizor duara hé Manúc or Fuar mohíma zahér goríbo, aar Íba ye Nizor mohíma bicí toratori zahér goríbo.

³³ “Ó Fuain ókkol, Añí tuáñrar fúañti ar kessú októ foijjonto así deh. Tuáñra Añr talac goríba, montor Añí Yohúdi ókkol ore zendilla hoóilam, héndilla yala Añí tuáñra re yó hoóir, ‘Añí zeṛé zairgói hére tuáñra aái no faribá.’

³⁴ “Añí tuáñra re ekkán noya hókum dí, ki hoilé, tuáñra ezzon ore ezzone muhábbot goró. Añí zendilla tuáñra re muhábbot goijjí, héndilla tuáñra yó ezzon ore ezzone muhábbot goró.

³⁵ Zodi tuáñra ezzon ore ezzone muhábbot goró, híyane beggúne zanibó de, tuáñra óilade Añr ummot.”

Fitore inkar gorár baabute Isár agun hotá (Mot 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Sáimon Fitore Isá re hoór de, “Malik, Tuñí hoṛé zoórgoi dé?”

Isá ye zuwab der de, “Añí zeṛé zairgói, hére tui Añr fúañti yala aái no faribí, lekin fore aái faribí.”

³⁷ Fitore Íba ttu fusár gorér de, “Malik, añañí Tuáñr fúañti yala kiyá aái no faittam? Añí toh Tuáñr lla bóuli nizor zan úddwa difélayum.”

³⁸ Isá ye zuwab der de, “Tui Añr lla tor zan difélaibi dé? Añí toré sóiyi-sóiyi hoóir, ratakurá bak dibar age tui Añré tin bar inkar goríbo.

14

Isá óilde rasta, sóiyi edde zindigi

¹ “Tuáñrar dil ot ferecan nu ainnó. Allar uore iman rakó, Añr uore yó iman rakó.

² Añr Baf or gór ot tákibar zaga bicí asé, zodi no tákito, Añí tuáñra re hoói dítam, kiyólla-hoilé Añí toh tuáñra lla zaga toiyar goittó zair.

³ Añí zai tuáñra lla zaga toiyar gorí waafes aiccúm, aar Añr hére tuáñra re

loizaiyúmboi, zeéne Añí zeṛé, tuáñra yó hére ó.

⁴ Tuáñra toh Añí hoṛé zair de híyan or rasta zano.”

⁵ Tómasé Íba re hoór de, “Malik, añañra no zani Tuñí hoṛé zoór, tooile rasta keéngori zaniyúm?”

⁶ Isá ye yóggwa re hoór de, “Añí óilam de rasta, sóiyi, edde zindigi; Añr duara no zailé honókiye Baf or hére zai no fare.

Isá ye Baf ore zahér goijjí

⁷ “Zodi tuáñra Añré sinnó de óile, tooile toh Añr Baf ore yó sinnó. Yala lóti tuáñra Íba re sinó edde dekífelaiyo.”

⁸ Filípe Íba re hoór de, “Malik, Baf ore añañra re dahó, híyan añañra lla kafí.”

⁹ Isá ye yóggwa re hoór de, “Filíp, Añí toh tuáñrar fúañti etókkal así, toóu tui Añré no sinós dé? Zee niki Añré deikké íte Baf ore deikké. Tui keéngori hoór de, ‘Baf ore añañra re dahó?’

¹⁰ Tui ki biccác no gorós, Añí Baf or bútoṛe así aar Baf Añr bútoṛe asé dé? Hotá ziín Añí tuáñra re hoói, híin Añí Nizor torfóttu hoói de no, bólke Baf zibá Añr bútoṛe asé Íba ye Nizor ham gorér deh.

¹¹ Añré biccác goró de, Añí Baf or bútoṛe así aar Baf Añr bútoṛe asé; arnoíle ham mún or wasté óile Añré biccác goró.

¹² “Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zee niki Añr uore iman raké, ze ham ókkol Añí gorí híin íte yó goríbo; íte híin or túaro doóñr-doóñr ham ókkol goríbo, kiyólla-hoilé Añí toh Baf or hére zairgói.

¹³ Aar tuáñra Añr name ziín saibá híin Añí goríyum, zeéne Baf or mohíma Fuar duara zahér ó.

¹⁴ Tuáñra Añr name Añr ttu honó kessú sailé, Añí híyan goríyum.

Pak-Ruhr diibar waada

¹⁵ “Zodi tuáñra Añré muhábbot goró, tooile Añr hókum ókkol amól goríba.

¹⁶ Añí Baf ottu magiyúm, aar Íba ye tuáñra re ar ezzon Modotgár diibo, zeéne Íba tuáñrar fúañti abadulabad táke.

¹⁷ Hé Modotgár óilde sóiyir Ruh; duniyai ye Íba re kobul gorí no fare, kiyólla-hoilé duniyai ye Íba re no yo deké aar no yo zane. Montor tuáñra toh Íba re zano, kiyólla-hoilé Íba tuáñrar fúañti-fúañti táke edde tuáñrar bútoṛe tákibo.

18 “Añí tuáñra re etim rakí no zaiyum; Añí tuáñrar hére waafes aiccúm.

19 Hotún ánik baade duniyai ye Añré ar no dekíbo, montor tuáñra Añré dekíba, kiyólla-hoilé Añí zinda así ísafe tuáñra yó zinda tákiba.

20 Hé din ailé tuáñra zani faribá de, Añí Añr Baf or bútores así, tuáñra Añr bútores asó, aar Añí tuáñrar bútores así.

21 Zee niki Añr hókum ókkol kobul goré edde amól goré, yóggwa óilde zee niki Añré muhábbot goré. Zee niki Añré muhábbot goré, yóggwa re Añr Bafe muhábbot goríbo; Añí yó yóggwa re muhábbot goríyum aar Nizoré yóggwar hañse zahér goijjúm.”

22 Hétunot Iskáriyet no de hé Yohúdah ye Íba re hoór de, “Malik, kiyólla Tuñí duniyair hañse no gorí siríf añárar hañse Nizoré zahér goríba dé?”

23 Isá ye yóggwa re zuwabe hoór de, “Zodi kiyé Añré muhábbot goré, yóggwa Añr hotáye solibó. Añr Bafe yóggwa re muhábbot goríbo, aar Añára yóggwar hañse aiccúm edde yóggwar fúañti tákiyum.

24 Zee niki Añré muhábbot no goré, yóggwa Añr hotáye no sole. Ze hotá tuáñra fúnor híin Añr no, bólke Añré diferáiyede de hé Baf or.

Isár diiya cánti

25 “E hotá iín Añí tuáñra re tuáñrar fúañti tákite hoiyí.

26 Lekin Modotgár yáni Pak-Ruh, zibá re Bafe Añr name diferáibo, Íba ye tuáñra re hárr kessú cíkaibo, aar Añí ziín tuáñra re hoiyí híin beggún yaad goráidibo.

27 Añí tuáñra lla cánti rakí zair; Añr cánti Añí tuáñra re diir. Duniyai ye dee de héndilla gorí Añí no dii. Tuáñrar dil ot ferecan nu ainnó, edde no dooraiyó.

28 “Añí tuáñra re yían hoiyí de toh fúinno, ‘Añí zairgói, aar tuáñrar hére waafes aiccúm.’ Zodi tuáñra Añré muhábbot goittá, tooile tuáñra Añí Baf or hére zairgói de hétolla kúci óita, kiyólla-hoilé Añr Baf toh Añr túaro doóñr.

29 Híin óibar age lóti Añí tuáñra re hoóidiyi, zeéne híin óile tuáñra biccác goró.

30 Añí tuáñra llói ar bicí hotá no hoiyúm, kiyólla-hoilé duniyair sóddar toh

aáizargoi, aar ítar ttu Añr uore honó kémota náí.

31 Montor Añí Baf ore muhábbot gorí de híyan duniyai ye zane fán, Bafe Añré zendilla hókum goijjé Añí héndilla beh gorí.

“Uřó, Añára yían ttu zaigói.

15

Isá óilde anggur-gas

1 “Añí óilam dé sóiyi anggur-gas, aar Añr Baf óilde barizar cacá.

2 Añr ze déeilat gula no dóre, yíba re Íba ye hariféle; montor ze déeilat gula dóre, yíba re Íba ye cári sáf raké, zeéne yíbat aró gula dóre.

3 Añí tuáñra re ze hotá ókkol hoiyí híin lóti toh tuáñra age lóti pak-sáf óigiyogoi.

4 Añr llói laigga táko, aar Añí yó tuáñra llói laigga táikkum. Zendilla déeila anggur-gas ot laigga no tákile nizorgá nize gula dórai no fare, héndilla tuáñra yó no faribá zodi Añr llói laigga no táko.

5 “Añí óilam de anggur-gas, aar tuáñra óilade déeila ókkol. Zee niki Añr llói laigga táke aar Añí ítar llói laigga táki, íte bici gula dórai fare, kiyólla-hoilé Añí sára toh tuáñra kessú gorí no faribá.

6 Zee niki Añr llói laigga no táke, ítare déeilar dóilla baáre félaidiya zah, aar fúaizagoi; tói maincé híin ore dolagorí ooin ot félai déh, aar híin furizagói

7 Zodi tuáñra Añr llói laigga táko, aar Añr hotá tuáñra llói laigga táke, tooile tuáñra ttu monehoó de híyan magiyó, tuáñra re híyan diiya zaybo.

8 Tuáñra bici gula dórai Añr ummot de sábut goríle, Añr Baf or mohíma zahér ó.

9 “Bafe Añré zendilla muhábbot goijjé, Añí yó tuáñra re héndilla muhábbot goijjí. Añr muhábbot ot laigga táko.

10 Zodi tuáñra Añr hókum ókkol amól goró, tooile Añr muhábbot or bútores tákiba, zendilla Añí Añr Baf or hókum ókkol amól gorí yore Íbar muhábbot or bútores táki.

11 Hotá iín Añí tuáñra re etollá hoiyí, zeéne Añr kúci tuáñrar bútores táke, aar tuáñrar kúci zen fura óizagoi.

12 Añr hókum óilde yíán, Añí tuáñra re zendilla muhábbot goijjí, tuáñra yó ezzon ore ezzone héndilla muhábbot goró.

13 Ezzone nizor dustó ókkol olla nizor zan diféle de híyan or túaro toh ar ðoóñr muhábbot náí.

14 Tuáñra Añr dustó ókkol, zodi Añí tuáñra re ziín hókum díyi híin amól goró.

15 Añí tuáñra re gulam bouli ar no hoóir, kiyólla-hoilé gulame toh nizor giróse kii gorér no zane. Montor Añí tuáñra re dustó hoiyí, kiyólla-hoilé Añí toh Añr Baf ottu ziín fúinni híin beggún tuáñra re zanaidiyí.

16 Tuáñra Añré basíloiyo de no, bólke Añí éna tuáñra re basíloiyo edde ham ot lagaiyí, zeéne tuáñrar zindigit gulagala dóre aar hé gulagala ùiki táke, zeéne tuáñra Baf ottu Añr name ziín magibá híin Íba ye tuáñra re dee.

17 Añí tuáñra re hókum dír de ki, tuáñra ezzon ore ezzone muhábbot goró.

Duniyai óilde imandár or duccon

18 “Zodi duniyai ye tuáñra re nafórot goré, monot raikkó de, ítara tuáñra re goríbar age Añré nafórot goijjí.

19 Zodi tuáñra duniyair óita, duniyai ye tuáñra re nizor ísafe muhábbot goittó; montor tuáñra zettót duniyair no aar Añí tuáñra re duniyai ttu basíloifélaiyi, hétolla beh duniyai ye tuáñra re nafórot goré.

20 Añí tuáñra re hoiyí de hotá gán monot raikkó de ki, ‘Gulam nizor girós or túaro ðoóñr no.’* Hétolla ítara zodi Añré zulúm goijjí de óile, tuáñra re yó zulúm goríbo; zodi ítara Añr hotá amól goijjí de óile, tuáñrar hotá yó amól goríbo.

21 Lekin ítara híin beggún tuáñra re Añr nam or zoriya beh goríbo, kiyólla-hoilé ítara Añré diferáiyé de Íba re no siné.

22 Zodi Añí nu aitám aar ítara re hotá ókkol no hoitám, tooile ítara gunágar no ðóorito; montor yala de ítara ttu nizor guná lla honó bahána náí.

23 Añré nafórot goré de íte Añr Baf ore yó nafórot goré.

24 Zodi Añí ítara heré ham uúin no goittám ziín honókiye goijjí de náí, tooile ítara gunágar no ðóorito; montor yala toh

ítara Añré edde Añr Baf ore deikké aar nafórot óu goijjí.

25 Lekin héndilla etollá óiye, zeéne ítara Córivot ot leikká asé de hotá yíán fura ó, ‘Ítara Añré hánnak nafórot goijjí.’†

26 “Zeñtté Modotgár Ubá aibó zibá re Añí Baf or torfóttu tuáñrar heré diferáiyum, yáni sóiyir Ruh zibá Baf or torfóttu aiyé Íba re, héñtte Íba ye Añr baabute gobá díbo.

27 Aar tuáñra yó Añr baabute gobá díba, kiyólla-hoilé tuáñra toh Añr fúañti-fúañti foóila cúru ttu lóti asó.

16

1 “Añí tuáñra re hotá iín etollá hoiyí, zeéne tuáñra iman ottu no zoogói.

2 Maincé tuáñra re mujilíc-hána ttu neelaidibo; ói, eén októ aiyér, zee niki tuáñra re mariféle íte ðaaribo de, íte Allar hédmot gorér bóuli.

3 Ítara héndilla híin etollá goríbo, kiyólla-hoilé ítara no Baf ore sinné aar no Añré sinné.

4 Lekin híin Añí tuáñra re hoiyí de, zeéne híin or októ ailé tuáñra ttu monot uré de ki, Añí tuáñra re híin or baabute hoói ráikki. Añí tuáñra re foóila lóti híin nó hoói, kiyólla-hoilé Añí toh tuáñrar fúañti-fúañti accílam.

Pak-Ruhr ham

5 “Montor yala Añí Ubár heré zairgói zibá ye Añré diferáiyé, aar tuáñra honókiye Añr ttu fusár no gorór de, ‘Tuñí horé zoórgoi dé?’

6 Montor Añí tuáñra re iín hoiyí de hétolla, tuáñrar dil ferecaniye bórigiyoi.

7 Lekin Añí tuáñra re sóiyi hoóir, Añí tuáñrar fáida lla zairgói deh; kiyólla-hoilé zodi Añí no zaigói, hé Modotgár tuáñrar hañse nu aibó; montor Añí zailégoi, Añí Íba re tuáñrar hañse diferáiyum.

8 Aar Íba zeñtté aibó, duniyai re gunár, forhésgarir edde bisar or baabute hosúrbon ðóoraibo.

9 Gunár baabute ðóoraibo de kiyólla-hoilé, manúc ókkole Añr uore iman nú ané;

* 15:20 Yohánna 13:16 † 15:25 Zobur 35:19; 69:4

10 forhésgarir baabute tóoraibo de kiyólla-hoilé, Añí Baf or hére zairgói aar tuáñra Añré ar no dekíba;

11 bisar or baabute tóoraibo de kiyólla-hoilé, duniyair sóddar or bisar óigiyoi.

12 “Añr ttu tuáñra re hoibár aró boóut kessú asé, montor yala tuáñra hín bordac gorí no faribá.

13 Lekin zeñtté Ubá, yáni sóiyir Ruh aibó, Íba ye tuáñra re fura sóiyir rasta daháibo; kiyólla-hoilé Íba ye toh Nizor torfóttu kessú hoibó de no, bólke ziín fúne hín beh hoibó, aar ziín óibo de asé hín tuáñra re zanaidibo.

14 Íba ye Añr gún looi tuáñra re zanaidibo; héndilla gorí Íba ye Añr mohíma zahér goríbo.

15 Baf ottu ziín asé hín beggún toh Añr; hétolla hoiyí de, Íba ye Añr gún looi tuáñra re zanaidibo.”

Ferecani kúcit bodolizaybói

16 “Hotún baade tuáñra Añré ar no dekíba, aar abar hotún baade tuáñra Añré dekíba.”

17 Hétolla Íbar hoozzon cáríte afós ot hoór de, “Íba ye añára re iín kii hoór, ‘Hotún baade tuáñra Añré ar no dekíba, aar abar hotún baade tuáñra Añré dekíba?’ Aró hoór de, ‘Kiyólla-hoilé Añí Baf or hére zairgói?’ ”

18 Ítara hoór de, “Íba ye ziyán ‘Hotún or’ hotá hoór híyan kii? Añára no zani Ibá ye kiyór hotá hoór.”

19 Isá ye zani faijjé de, ítara ttu Íba re súwal goittó monehoór, hétolla Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra afós ot Añr hotá yían or baabute howáhoi gorór de né, ziyán Añí hoiyí de, ‘Hotún baade tuáñra Añré ar no dekíba, aar abar hotún baade tuáñra Añré dekíba?’ ”

20 Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, tuáñra hañdibá edde bilak goríba, montor duniyai ye kúci goríbo. Tuáñra ferecan óiba, lekin tuáñrar ferecani kúcit bodolizaybói.

21 Zeñtté honó mayafua ye fua zormo deh héñtte toh duk faa, kiyólla-hoilé híbar duk faibar októ aiccé; montor zeñtté fua hálas óizagoi, duniyait eggwá fua foida

óiyé de kúciye hé duk ore ar monot no raké.

22 Héndilla, tuáñra yó yala ferecanit asó; montor tuáñra llói Añí abar miliyúm, héñtte tuáñrar dil kúci óibo, aar tuáñrar kúci re tuáñra ttu honókiye looi no felaibo.

23 Hé din tuáñra Añr ttu honó kessú fusár goríba de náí. Añí tuáñra re sóiyi-sóiyi hoóir, zodi tuáñra Añr name Baf ottu kessú mago, Íba ye tuáñra re diibo.

24 Aijjó foijjonto tuáñra Añr name kessú maiggó de náí. Mago, tuáñra faiba, zeéne tuáñrar kúci fura óizagoi.

Añí duniyai re ziti aiccí

25 “Hotá iín Añí tuáñra re meésal dí beh hoiyí, lekin eén októ aiyér, Añí tuáñra re meésal dí ar no hoiyúm, bólke sáf-sáf gorí tuáñra re Baf or baabute hoiyúm.

26 Hé din tuáñra Añr name magibá; aar Añí tuáñra re eén no hoóir de, Añí Baf or hañse tuáñra lla aros goijjúm.

27 Baf Nize toh tuáñra re muhábbot goré, kiyólla-hoilé tuáñra Añré muhábbot goijjó aar biccác goijjó de, Añí Allar torfóttu aiccí deh.

28 Añí Baf or héntu aái e duniyait aiccí; abar Añí e duniyai eri Baf or hére zairgói.”

29 Hétunot Íbar cárít tune hoór de, “Soó, yala Tuñí sáf-sáf gorí hoór, honó meésal dí no.

30 Yala añára zani faijjí de, Tuñí hárr kessú zano, aar Tuáñr ttu honókiye súwal goríbar zorur náí; híyane añára biccác gorí de, Tuñí Allar torfóttu aiccó deh.”

31 Isá ye ítara re hoór de, “**Tuáñra yala biccác goró né?**

32 Soó, eén októ aiyér, becók aáigiyoi, tuáñra beggún dorbodóir ói zar-zar zagat tee-tee zaibagói, aar Añré háliga eribá. Toóu Añí háliga no, kiyólla-hoilé Baf toh Añr fúañti asé.

33 “Añí tuáñra re hotá iín etollá hoiyí, zeéne tuáñra Añr bútoře cánti foo. Duniyait mazé tuáñra duk-mosibot ot tákiba; montor hímmot na háraiyo, Añí duniyai re ziti aiccí.”

17

Isár dua Nizor lla

¹ Isá ye hín hoói baade asman or uzu saái hoór de, “Ó Baf, októ aáigiyoi. Tuáñr Fuar mohíma zahér goró, zeéne Fua ye yó Tuáñr mohíma zahér goré,

² Kiyólla-hoilé Tuñí toh Íba re fura insán-zatir uore adíkar diiyó, zeéne Tuñí zetará re Íbar át ot diiyó, ítara beggún ore Íba ye ofúrani zindigi dee.

³ Aar ofúrani zindigi óilde yíán, ítara zen Tuñí siríf sóiyi Alla re edde Tuñí diferáiyó de Isá Mosih re zane.

⁴ Tuñí Añré ze ham gori bolla diiyó, híyan fúrai Añí e duniyait Tuáñr mohíma zahér goijjí.

⁵ Aar yala, ó Baf, Tuñí zeṛé asó hére Añré mohímawala banaifélo, oh mohímaye ze mohíma duniyai foida goríbar age lóti Tuáñr fúañti Añr ttu accíl.

Isár dua Íbar cárit ókkol olla

⁶ “Añí Tuáñr nam manúc uitarár hañse zahér goijjí zetará re Tuñí duniyai ttu Añr át ot diiyó. Ítara toh Tuáñr accíl; Tuñí ítara re Añr át ot diiyó aar ítara Tuáñr hotá amól goijjí.

⁷ Yala ítara zainné de, zedún Tuñí Añré diiyó, hín beggún Tuáñr torfóttu;

⁸ kiyólla-hoilé ze hotá Tuñí Añré hoitó hoiyó, Añí hín ítara re hoiyí, aar ítara hín kobul goijjí. Ítara fakkafakki gori zainné de, Añí Tuáñr héntu aiccí deh, aar biccác goijjí de, Añré Tuñí beh diferáiyó.

⁹ “Añí ítara lla beh dua gorír. Añí duniyai lla dua gorír de no, bólke zetará re Tuñí Añr át ot diiyó ítara lla, kiyólla-hoilé ítara toh Tuáñr.

¹⁰ Ziín Añr hín beggún Tuáñr, aar ziín Tuáñr hín beggún Añr. Añr mohíma hín or duara zahér óiye.

¹¹ Añí duniyait ar no tákiyum, montor ítara toh duniyait asé, aar Añí Tuáñr hére aáizairgoi. Ó pak Baf, ze nam Tuñí Añré diiyó Tuáñr hé name Tuñí ítara re héfazot rakó, zeéne ítara undilla ek óizagoi zendilla Añára ek.

¹² Añí zetókkal foijjonto ítarar fúañti accílám, Añí ítara re Tuáñr oh name héfazot raikkí, ziyán Tuñí Añré diiyó. Añí ítara re faára dí ráikki, aar ítara ttu honókiye borbad nó óiyo, siríf uite beh

óiye zee niki borbad óibar accíl, zeéne pak-kalam fura ó.

¹³ “Lekin yala toh Añí Tuáñr hére aáizairgoi, aar Añí duniyait tákite iín etollá hoóir, zeéne ítara ttu Añr kúci furafuri gori táke.

¹⁴ Añí ítarar hañse Tuáñr kalam foóñsaiyi, aar duniyai ye ítara re nafórot goijjí, kiyólla-hoilé zendilla Añí duniyair no, héndilla ítara yó toh duniyair no.

¹⁵ Añr dua endilla no de ki, Tuñí ítara re duniyai ttu loizogói, bólke Añr dua óilde, Tuñí ítara re Ibilíc ottu héfazot rakó.

¹⁶ Zendilla Añí duniyair no, héndilla ítara yó toh duniyair no.

¹⁷ Ítara re sóiyi lói pak-sáf goró. Tuáñr kalam óilde hé sóiyi.

¹⁸ Zendilla Tuñí Añré duniyait diferáiyó, héndilla Añí yó ítara re duniyait diferáiyó.

¹⁹ Añí ítara lla Nizoré háas gorí rakír, zeéne ítara re yó sóiyi lói háasgori raká zah.

Isár dua tamám imandár olla

²⁰ “Añí siríf ítara lla dua gorír de no, bólke uitará lla yó gorír zetará ítarar hotá fúni Añr uore iman aníbo;

²¹ zeéne ítara beggún ek óizagoi, zendilla, ó Baf, Tuñí Añr bútoṛe asó, aar Añí Tuáñr bútoṛe así, héndilla ítara yó zen Añárar bútoṛe ó, zeéne duniyai ye biccác goré de, Añré Tuñí beh diferáiyó.

²² Tuñí Añré ze mohíma diiyó híyan Añí ítara re yó diiyí, zeéne ítara undilla ek óizagoi zendilla Añára ek.

²³ Añí ítarar bútoṛe así aar Tuñí Añr bútoṛe asó, zeéne ítara furafuri ek óizagoi, zeéne duniyai ye zane de, Añré Tuñí beh diferáiyó, aar Tuñí ítara re undilla muhábbot goijjó zendilla Añré muhábbot goijjó.

²⁴ “Ó Baf, Añí saí, zetará re Tuñí Añr át ot diiyó, ítara yó zen Añí zeṛé táki hére Añr fúañti táke, zeéne Tuñí Añré diiyó de Añr hé mohíma ítara deké, kiyólla-hoilé Tuñí toh Añré duniyair foidayecir age lóti muhábbot goijjó.

²⁵ “Ó insáf wala Baf, duniyai ye toh Tuáñre no siné, montor Añí Tuáñre siní; aar ítará zainné de, Añré Tuñí beh diferáiyó.

²⁶ **Añí itarár hañse Tuáñr nam zahér goijjí, aar híyan aró zahér gorát tákiyum, zeéne ze muhábbote Tuñí Añré muhábbot goijjó hé muhábbot itarár bútoe táke aar Añí itarár bútoe táki.**"

18

Isár gereftari

(Mot 26:47-56; Mak 14:43-52; Luk 22:47-53)

¹ Isá ye hotá híin hoói baade, Nizor cárit tun ore looi Kídrón zúra farái okule giyyé. Hére ekkán bagan accíl, aar Íba edde Íbar cárit tun híyan ot góille.

² Íba re dórídiye de Yohúdah ye yó hé zaga gán zainto, kiyólla-hoilé Isá egazá-egazá hére Nizor cárit tun lói militó.

³ Hétolla Yohúdah ye doóñr imam ókkol ottu edde Féroci ókkol ottu ek dol Romi fóous edde hodún faáradar ókkol ore fúañti looi fánoc, uzal, edde átiyar ókkol lói hére aiccé.

⁴ Isá ye Íbar uore ziín óibo híin beggún zane ísafe, baáre neeli itara ttu fusár gorér de, **"Tuáñra haré tuwoór dé?"**

⁵ Ítara Íba re zuwab der de, "Isá Nasári re."

Isá ye itara re hoór de, **"Añí Íba."** Íba re dórider de Yohúdah yó itarar fúañti tíyai asé.

⁶ Zeñtte Isá ye itara re yián hoiyé, **"Añí Íba,"** hétunot itara fissá zai merit forigiyoí.

⁷ Íba ye itara ttu abar fusár gorér de, **"Tuáñra haré tuwoór dé?"**

Ítara hoór de, "Isá Nasári re."

⁸ Isá ye zuwab der de, **"Añí Íba de híyan toh tuáñra re hoóifelaiyi. Hétolla zodi tuáñra Añré tuwoór de óile, tooile itará zoggói."**

⁹ Híyan etollá óiye, zeéne Íba ye hoóil de e hotá fura ó, **"Zetará re Tuñí Añr át ot diiyó, Añí itara ttu ezzon ore úddwa nó áñzai."***

¹⁰ Sáimon Fitor ottu ekkán toluwar accíl ísafe, yóggwa ye híyan neelai boro imam or gulam or uore solai itar den ďák or han nán harífelaiye. Hé gulam mwar nam Malkus.

* **18:9** Yohánna 6:39

¹¹ Hétolla Isá ye Fitor ore hoór de, **"Toluwar ďaf ot gólai er. Ze fiyala Bafe Añré diiyé, Añí hé fiyala no fiítam né?"**

Boro imam or muúntu Isá

(Mot 26:57-58; Mak 14:53-54; Luk 22:54)

¹² Tói hé fóous suné, itarar zonnale, edde Yohúdir faáradar gúne Isá re gereftar gorí bañdífelaiye.

¹³ Baade Íba re age Hánan or hére loigiyé, kiyólla-hoilé ze Káiyafas hé bosór boro imam accíl, yóggwar hóour óilde Hánan.

¹⁴ Hé Káiyafas óilde ubá zee niki Yohúdi ókkol ore mocuwara dyíl de, beétor óilde fura koum olla ekzon manúc moron.

Isá re Fitor or inkar

(Mot 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:54-57)

¹⁵ Sáimon Fitor edde ar ezzon cárit Isár kure-kure zaat accíl. Hé cárit twa re boro imame siníto ísafe, yóggwa Isár fuñde-fuñde boro imam or urán ot góillegoi,

¹⁶ lekin Fitor baáre duwar ot tíyai táikkil. Hétolla ze cárit twa re boro imame siníto, yóggwa ye baáre neeli duwar sooñidar gwá re hoói Fitor ore bútoe ainné.

¹⁷ Duwar sooñidar bañdi mayafua wa ye Fitor ore hoór de, "Tuñí yó hóno e Manúc cwar cárit ottu né?"

Yóggwa ye zuwab der de, "Añí no."

¹⁸ Héñtte cítkhal de hétolla gulam ókkole edde faáradar ókkole aañra loi ooin dórai íñyot tíyai ooin fuwát accíl; aar Fitor nize yó itarar fúañti tíyai ooin fuwát accíl.

Doóñr imame Isá re zerá goijjí

(Mot 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Héñtte boro imame Isá ttu Íbar ummot ókkol or edde Íbar taalim or baabute súwal gorér.

²⁰ Isá ye yóggwa re zuwab der de, **"Añí duniyair hañse kúlamela góri hotá hoiyi. Añí hámica mujilíc-hána ókkol ot edde baitul-mukaddos ot zeré tamám Yohúdi ókkol zoma ó hére taalim diyí, aar Añí toh lukai kessú hoiyi de náí.**

²¹ **Tuñí Añr ttu kiyá fusár gorór? Fúinne de itara ttu fusár goróna Añí itara re kii hoiyi. Becók Añí ziín hoiyi híin itara zane."**

22 Isá ye híin hoiyé rár, hére ðáke tíyai accíl de faáradar ottu ezzone Íba re suwar mari hoór de, “Boro imam ore héndilla góri zuwab dede niki?”

23 Isá ye itare zuwab der de, “Zodi Añi honó gollot hoiyí de óile, gollot híyan daháide; montor zodi sóiyi hoiyí de óile, Añré marór kiyá?”

24 Baade Hánane Isá re bairdá hálote, boro imam Káiyafas or hére diferaídiye.

Fitore abar inkar goijjé

(Mot 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Sáimon Fitor aijjó foijjonto tíyai ooin fuwát accíl. Maincé yóggwa re hoór de, “Tuñi yó hómo Íbar cárit tun or bútotu né?”

Yóggwa ye inkar gorí hoór de, “Añi no.”

26 Boro imam or gulam ottu ezzon zee niki Fitore han harifelail de itar egana, ite hoór de, “Añi toré Íbar fúañti bagan ot nó dekí niki?”

27 Fitore abar inkar goijjíl; aar éhon-éhon ratakurá bak diyé.

Filat or muuntu Isá

(Mot 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Yárbaade Yohúdir neta ókkole Isá re Káiyafas or héntu Romi razmohól ot loigiyé, héntte bíinna sóore accíl. Ítara nize hé mohól ot nó góle, zeéne ítara nafak ói no zagói, bólke Azadir-id or hána hái fare.

29 Hétolla Filat baáre neeli ítarar hére aiccé aar hoór de, “Tuáñra e Manúc cwar ulða kii hosúri ainnó dé?”

30 Ítara yóggwa re zuwabe hoór de, “Zodi Íba acámi nó óito, añára Íba re tuáñr hañse gosái no ditam.”

31 Filate ítara re hoór de, “Tuáñra Íba re loizai tuáñrar córiyot mozin bisar gorógoi.”

Hé Yohúdi gúne yóggwa re hoór de, “Añára ttu honókiyo re zane marifélaibar ezazot náí.”

32 Híyan etollá óiye, zeéne Isár oh hotá fura ó, ziyán Íba ye Íba hondilla mora moribó de híyan or icáraye hoóil.

33 Tarfore Filat abar razmohól or bútoore góille, aar Isá re matai hoór de, “Tuñi Yohúdir Baáñcca niki?”

34 Isá ye yóggwa re zuwab der de, “Tuñi hotá yían nizer torfóttu hoór de né, náki ar honókiye tuáñre Añr baabute hoiyé dé?”

35 Filate zuwab der de, “Añi Yohúdi niki? Tuáñr nizer koume edde doóñr imam múne éna Tuáñre añr hañse gosáidiye. Tuñi kii goijjó dé?”

36 Isá ye zuwab der de, “Añr raijjo e duniyair no. Zodi Añr raijjo e duniyair óito, Añr gulam ókkole maramari goittó, zeéne Añré Yohúdi ókkol or hañse gosáidiya no zah. Montor Añr raijjo toheriyar no.”

37 Híyan olla Filate Íba re hoór de, “Tóoile Tuñi baáñcca niki?” Isá ye zuwab der de, “Tuñi sóiyi hoór, Añi baáñcca. Aní etollá zormo óiyi aar etollá duniyair aiccí, kiyólla-hoilé: sóiyir uzu gobá dí bolla. Zee niki sóiyir, yóggwa ye Añr hotá fúne.”

38 Filate Isá re hoór de, “Sóiyi kii?”

Isá re marifélaibar hókum

(Mot 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Híyan hoói baade yóggwa abar baáre neeli Yohúdi gún or hére aiccé, aar ítara re hoór de, “Añi Íba ttu honó hosúri no fair.

39 “Lekin tuáñra ttu toher ekkán niyom asé, ki hoilé, Azadir-id or októtt añr ttu tuáñrar hañse honó ek hodi re hálas gorídiyar zorur. Hétolla tuáñra ttu añré Yohúdir Baáñcca wa re hálas gorídiya baitó monehoór né?”

40 Hétunot ítara beggúne abar guzori hoór de, “Hé Manúc cwa re no, bólke Bárabba re!” Hé Bárabba ézzon bagi accíl.

19

1 Baade Filate Isá re loizai soóñk mara baáil.

2 Aar fóous ókkole keñrar eggwá tas banai Íbar matát diyaidil, aar Íba re bayoinna rong or eggwá zubba fiñdáidil.

3 Tarfore ítara Íbar hañse aái-aái hoór de, “Ó Yohúdir Baáñcca, márhaba!” Héen hoói-hoói ítara Íba re suwar maijjé.

4 Filat abar baáre neeli aái Yohúdi gún ore hoór de, “Soó, añi Íba re baáre tuáñrar hañse anáir, zeéne tuáñra zano de, añi Íba ttu honó hosúri no fair.”

5 Tarfore keñrar tas edde bayoinna rong or zubba findá hálote Isá baáre aiccé. Aar Filate ítara re hoór de, “Soó hé Manúc cwa!”

6 Zeñtté doóñr imam múne edde faáradar gúne Íba re deikké, ítara

guzori-guzori hoór de, “Kúruc ot dífelo, Ibá re kúruc ot dífelo!”

Filate ítara re hoór de, “Añí toh Ibá ttu honó hosúri no fair, hétolla Ibá re tuáñra loizai kúruc ot dógoi.”

⁷ Yohúdi gúne yóggwa re zuwab der de, “Añára ttu ekkán córiyot asé, aar hé córiyot mozin Ibá ttu morar zorur, kiyólla-hoilé Ibá ye Nizoré Nize Allar Fua dabi goijjé.”

⁸ Zeñtté Filate hotá híyan fúinne, yóggwa aró dooraigiyói,

⁹ aar razmohól or bútoore abar góli Isá re hoór de, “Tuñí horíyar?” Montor Isá ye yóggwa re honó zuwab nó déh.

¹⁰ Hétolla Filate Íba re hoór de, “Tuñí añr llói hotá no hoibá níki? Tuñí kí no zano, añr ttu Tuáñre eridibar óu kémota asé deh, aar kúruc ot díbar óu kémota asé dé?”

¹¹ Isá ye yóggwa re zuwab der de, **“Zodi tuáñre uottú kémota diiya no zayto, tóoile Añr uore tuáñr honó kémota no tákito. Hétolla zee niki Añré tuáñr hañse gosáidiye ítar guná aró doóñr.”**

¹² Hé óktót lóti Filate Isá re eridibar kucíc goijjíl, montor Yohúdi gúne guzori-guzori howát accíl de, “Tuñí zodi e Manúc cwa re erido, tóoile tuñí Káisar* or dustó no. Zee niki nizoré nize baáñcca dabi goré, íte toh Káisar or duccon.”

¹³ Hétolla, zeñtté Filate híyan fúinne, yóggwa ye Isá re baáre ainné, baade ze zaga gán ore Fattór-or-Urán hoó, aar Hibrú zuban ot Gabbata bouli hoó, híyan ot bisar or toktót boiccé.

¹⁴ Hé dín nwá accíl Azadir-id or toiyarir din, aar héñtte din or duúñijja ánik óiye.

Filate Yohúdi gún ore hoór de, “Soó, tuáñrar Baáñcca!”

¹⁵ Montor ítara guzori-guzori hoór de, “Dur goró, dur goró, Ibá re kúruc ot dífelo!”

Filate ítara ttu fusár gorér de, “Tuáñrar Baáñcca re añí kúruc ot dífelaitam?”

Doóñr imam ókkole zuwab der de, “Añára ttu Káisar bade ar honó baáñcca nái.”

*Isá re kúruc ot dífelaiye
(Mot 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

* **19:12** Girík ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom raijor baáñcca ókkol or lokób. † **19:24** Zobur 22:18

¹⁶ Tói kúruc ot dí marifélai bolla Filate Isá re ítarar hañse gosáidiye. Baade ítara Isá re loigiyégoi.

¹⁷ Isá ye Nizor kúruc Nize hañd ot looi baáre Matár-Mala hoó de zaga foijjonto loigiyé, ziyán ore Hibrú zuban ot Golgota bouli hoó.

¹⁸ Hére ítara Íba re edde Íbar fúañti ar dui zon manúc ore kúruc ot díye, ezzon ore ek kultú ek kultú, aar Isá re mazé.

¹⁹ Filate ekkán sáainbút óu lekí Isár kúruc ot maridíl. Híyan ot leikkíl de: Isá NASÁri, YOHÚdi ókkol OR BAÁÑCCA.

²⁰ Boóut Yohúdi ókkole hé sáainbút tán foijjíl, kiyólla-hoilé ze zaga gán ot Isá re kúruc ot díyl híyan cóor or dáke; aar sáainbút tán Hibrú, Girík edde Letín zuban ot leikkíl.

²¹ Híyan dekí Yohúdir doóñr imam múne Filat ore hoiyé de, “ ‘Yohúdi ókkol or Baáñcca’ no lekíyo, bólke endilla lekó, ‘Íba ye hoitó de, Añí óilam de Yohúdi ókkol or Baáñcca.’ ”

²² Filate zuwab diyé de, “Añí leikkí de híyan añí leikkí.”

²³ Fóous ókkole Isá re kúruc ot dí baade, ítara Íbar uoror hoor kúli looi sair bák goijjé, ek fóous olla ek bák or dóre; ítara Íbar zubba wa yó loiyé. Hé zubba wa honó zuradiya sára, aar uottú lóti nise foijjonto ek hoor.

²⁴ Ítara ezzon ore ezzone hoór de, “Añára e zubba wa no fári, bólke loтары mari saái yibá har hére fore.”†

Híyan etollá óiye, zeéne pak-kalam or yíán fura ó,

“Ítarar bútoore añr hoor ore borat goijjé, aar ítara añr hoor olla loтары maijjé.” Fóous sune héndilla híin hétolla goijjé deh.

²⁵ Isár kúruc or dáke Íbar maa, Íbar maar bóin, aar Klopas or bou Moriyam edde Moriyam Makdálini tíyai accíl.

²⁶ Zeñtté Isá ye Nizor maa re edde Nize ador goittó de cárit twa re dáke tíyaiya deikké, Íba ye maa re hoór de, **“Ó maa, soó tuáñr fua óilde ibá.”**

²⁷ Baade hé cárit twa re hoór de, **“Soó, tuáñr maa óilde ibáh.”** Héñtte lóti hé cárit

twa ye híba re yóggwar nizor gór ot loigígoi.

Isár moot
(*Mot 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Yárbaade, Isá ye hárr kessú goijjá óigiyoi de híyan hoi fari, pak-kalam fura ói bolla hoór de, “**Añr ttu tirác laiggé.**”

²⁹ Hé zagat eggwá sírkar‡ tára buágaraiya accíl; ítara híbat ekkán esfónj§ burai yore hísoþ-gas or eggwá ðéailar matát bazáidi Isár gal ot diiyé.

³⁰ Zeñtté Isá ttu hé sírka háiya óiye, Íba ye hoór de, “**Goijjá óigiyoi.**” Tarfore matá re hémmikka gorí Íbar foran difélaiye.

Isár gaar ðák bay sél maijjé

³¹ Hé ðin nwá zettót ebaadot-or-din or toiyarir ðin accíl, ebaadot-or-din kúruc ot honó lac no táke fán Yohúdi ókkole Filat ore aros goijjé de, zetará kúruc ot asé ítaraþ ténngún báñgidi ítaraþ lac lamaifélai bolla, kiyólla-hoilé ebaadot-or-din nwá háas accíl.

³² Tói fóous ókkol aái, Isár fúañti kúruc ot díya gíyl de ítaraþ ténngún báñgidil, age ezzon or, baade ar ezzon or.

³³ Lekin zeñtté ítara Isár íñyot aái Íba morigiyói de deikké, ítara Íbar ténngún nó báñge.

³⁴ Montor eggwá fóouse Isár gaar ðák bay sél maijjé, aar éhon héntu lou edde faní neeliaicíl.

³⁵ Nizor suké deikké de yóggwa ye beh híyan gobá díye, aar yóggwar gobá sóiyi; yóggwa ye zane de yóggwa sóiyi gán hoór de, zeéne tuáñra yó ekin goró.

³⁶ Híin etollá óiye, zeéne pak-kalam or yían fura ó, “Íbar ekkán áñðdi úddwa báñga no zaybo.”*

³⁷ Pak-kalam ot yían óu asé, “Ítara zibá re gañitté Íbar híkka ítara saái tákibo.”†

Isá re dohón goráiyé
(*Mot 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Híin baade, Aramátíya cóor or Yusúfe Isár lac loizaitói Filat ottu ezazot maiggíl.

Yusúf accíl de Isár ézzon lukaiya ummot, kiyólla-hoilé yóggwa ye Yohúdir neta ókkol ore ðooraitó. Filat or ezazot fai yore yóggwa aái Isár lac loigiyégoi.

³⁹ Fúañti Nikódemas zee niki age raitta Isár hére giíl, yóggwa yó aiccé; yóggwa ye mur añtor edde alóh-gas miyái banaiya tiríc tin cér ánik kúcbor guri ainníl.

⁴⁰ Tarfore ítara Isár lac cwa loizai kúcbogún ðii fúñtar hoor lói hohón solaiyé, zendilla Yohúdi ókkol ottu dohón goráriyom asé.

⁴¹ Ze zagat Isá re kúruc ot díyl hére ekkán bagan accíl, aar hé bagan ot eggwá noya hobor accíl, zibát honóðin honókiyo re dohón goráil de náí.

⁴² Hé ðin nwá Yohúdir ebaadot-or-din or toiyarir ðin ísafe, hé hobor gwá zettót ðáke, ítara Isá re yíbat dohón gorífelaiye.

20

Isá re mora ttu zinda gorá gíyeh
(*Mot 28:1-10; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ Háftar foóila ðin fózor októtt andar tákite, Moriyam Makdálíni hobor gwat giyyé, aar deikké de, hobor or muk ottu cílan larifelaiya.

² Hétunot híba ðuñri Sáimon Fitor edde oinno cárit zibá re Isá ye muhábbot goittó, ítaraþ hére giyyé, zai ítara re hoór de, “Maincé Malik ore hobor ottu loigiyégoi; ítara Íba re hoře eijjégoi añára no zani.”

³ Hétunot Fitor edde hé oinno cárit twa neeli hobor ot zaat doiyye.

⁴ Ítara ðuní zon ekku fúañti ðuñrat accíl, montor oinno cárit twa Fitor ore bárai zai hobor ot age foóñicce.

⁵ Yóggwa ye niyúri bútormíkka saiyé rár, hohón or hoor gún asé de deikké, montor yóggwa bútoore nó zah.

⁶ Tarfore Sáimon Fitor óu yóggwar fisé-fisé aái foóñicce, aar hobor gwar bútoore góille; yóggwa ye yó hohón or hoor gún asé de deikké,

⁷ aar ze hoor gán Isár matát beráidil híyan hohón or hoor or fúañti náí, bólke alok gori ekkán ot boiñta.

‡ **19:29** Sírka óilde faní miyáilla anggur or córbot, ziín háite hóro-hóro lage. § **19:29** esfónj óilde eggwá Ingirazi lofzó, fuús or ðóilla faní ðane de siz * **19:36** Hízorot 12:46; Gona 9:12; Zobur 34:20 † **19:37** Zakariyah 12:10

⁸ Hétunot ze oinno cárit twa hobor ot age foónicil, yóggwa yó bútoze góille, aar deki biccác goijjíl.

⁹ Kiyólla-hoilé hétun foijjonto toh ítara Isá ttu mora ttu zinda ówar zorur de pak-kalam or hé hotá nó buzé.

¹⁰ Tarfore hé cárit tun nizor gór ot waafes giyégoi.

Moriyam Makdálini re Isá ye dahádiye (Mak 16:9-11)

¹¹ Lekin Moriyam hobor or baárkule tíyai hañdat accíl; híba hañdi-hañdi niyúri hobor gwar bútozmíkka saiyé,

¹² aar deikké de, Isár lac ziyóñt raká gíyl híyoñt dóla hoor findá duwá fírta boói táikke, eggwá cítan ottu, ar eggwá foitán ottu.

¹³ Híine híba re hoór de, “Ó Mayafua, tui hañdoór kiyá?”

Híba ye híin ore hoór de, “Maincé añr Malik ore loigiyégoi; ítara Íba re hoře eijjégoi añi no zani.”

¹⁴ Híyan hoói baade híba ye fissá fíri deké de, Isá tíyaiya; montor Íba Isá de híyan híba ye nó siné.

¹⁵ Isá ye híba re hoór de, “**Ó mayafua, tui hañdoór kiyá? Tui haré tuwoór dé?**”

Moriyame Isá re bagan sóoñloya bouli țári Íba re hoór de, “Jonáb, Íba re zodi tuñi loigiyó de óile, Íba re hoře eijjégoi de añré hoó, añi Íba re loizayúmboi.”

¹⁶ Isá ye híba re hoór de, “**Moriyam!**” Moriyame fíri Hibru zubane Íba re hoór de, “Rabbúni!” ziyán or maáni, Ustat.

¹⁷ Isá ye híba re hoór de, “**Añré dóri no rakíc, kiyólla-hoilé Añi toh aijjó uore Baf or hére nó zaigói; bólke Añr báiyain nún or hére zai hoógoi de, ‘Zibá Añr edde tuáñar Baf, zibá Añr edde tuáñar Alla, Añi uore Íbar hére beh zairgói.’**”

¹⁸ Tói Moriyam Makdálini aái cárit tun ore zanaiyé de, híba ye Malik ore deikké, aar híba re hotá híin Íba ye hoiyé deh.

Isá ye Nizor cárit tun ore dahádiye (Mot 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Hé din or, yáni háftar foóila din or hañzinna, zeñté Yohúdi ókkol or ðore cárit tun zeré zoma ói táikke hériyar duwar ókkol bañdá accíl, Isá aái ítara mazé tíyaiye, aar ítara re hoór de, “**Assalamu alaikum.**”

²⁰ Híyan hoói baade, Íba ye ítara re Íbar duní át edde Íbar gaar ðák daháiyé. Cárit tune Malik ore deki bici kúci óiye.

²¹ Isá ye ítara re abar hoór de, “**Assalamu alaikum. Bafe zendilla Añré difeřiye, héndilla Añi yó tuáñra re difeři.**”

²² Híyan hoói, Íba ye ítara uore fúu dí hoór de, “**Pak-Ruh loo.**”

²³ **Tuáñra zetarár guná maf goríba, ítara guná maf óibo; aar zetarár guná maf no goríba, ítara guná maf no óibo.**”

Isá ye Tómas ore dahádiye

²⁴ Montor Tómas, zibá baró zon cárit tun ottu ezzon, zibá re Zooñikka* ðake, yóggwa Isá aiccíl de héñtte ítara fúañti nu accíl.

²⁵ Hétolla oinno cárit tune yóggwa re hoór de, “Añara Malik ore deikkí.”

Montor yóggwa ye ítara re hoór de, “Zetún añi Íbar duní át ot zoloir dak nó deki aar zoloir zaga híyan ot añr ooñl gólai nó dí edde Íbar ðák ot añr át gólaidi nó saái, hétun añi biccác no goijjúm.”

²⁶ Yár añcto din baade, Íbar cárit tun abar gór or bútoze zoma óiye, aar Tómas óu ítara fúañti accíl. Duwar ókkol bañdá de óile yo, Isá aái ítara mazé tíyaiye, aar hoór de, “**Assalamu alaikum.**”

²⁷ Baade Íba ye Tómas ore hoór de, “**Tor ooñl eré an, aar Añr át saá; tor át Añr ðák ot gólai. Nabicác no goríc, bólke biccác gór.**”

²⁸ Tómas zuwabe Íba re hoór de, “Ó añr Malik, añr Alla!”

²⁹ Isá ye yóggwa re hoór de, “**Tómas, tui toh Añré deikkós de hétolla éna iman ainnós. Mubarek uitará zetará Añré no deki ye toóu iman ané.**”

E síyara war moksót

³⁰ Becók, Isá ye Nizor cárit tun or muuntu aró boút keramot ókkol goijjíl, ziín ore e síyarat leká nó zah;

* **20:24** Tómas óilde Arámik lofzó, *Didimus* óilde Girík lofzó, duníyan or maáni *Zooñikka*

³¹ montor iín ore etollá leká gíyeh zeéne tuáñra iman anó de, Isá óilde Mosih, Allar Fua; aar héndilla iman aní tuáñra zen Íbar name zindigi hásil goró.

21

Isá ye Tibiriyas Đír hañsat dahádiye

¹ Yárbaade, Tibiriyas Đír* hañsat Isá ye abar Nizoré cárit tun or hañse dahádiye. Íba ye Nizoré dahádiye de endilla gori:

² Sáimon Fitor, Zooñikka† dake de Tómas, Galil or Kána farar Natanel, Zebedair fuain, edde Íbar ar dui zon cárit ekkán ot accíl.

³ Sáimon Fitore ítara re hoór de, “Añí mas saitó zair.” Ítara íba re hoór de, “Tuáñr fúañti añára yó zaiyum.” Tói ítara neeli zai noow ot uiyyəgoi, montor hé raitta ítara honó mas nó faa.

⁴ Búinna zeñtté fózor fárer, Isá aái đír hañsat tíyai táikke, montor cárit tune Íba Isá de nó siné.

⁵ Isá ye ítara re hoór de, **“Fuain, hái bolla honó mas faiyó né?”**

Ítara zuwab der de, “Nó fai.”

⁶ Íba ye ítara re hoór de, **“Noowr den dák ottu zal félo, kessú mas faiba.”** Tói ítara zal félaiye, aar bici mas foijjé de hétolla ítara zal lan ar řani tulí no farer.

⁷ Hétolla, Isá ye muhábbot goittó de cárit twa ye Fitor ore hoór de, “Íbá toh Malik!” Sáimon Fitore Íba Malik de híyan fúinne rár, nizor gaar uoror hoor gán berái fanít záp maijjé. Íba ye híyan ham gorí bolla kúli eijjíl deh.

⁸ Ítara kul ottu bici duré nu accíl, siríf dui cót át ánik beh duré, hétolla oinno cárit tune mas furaiya zal lan řani-řani hé gura noow gán ot góri kul ot aiccé.

⁹ Tarfore zeñtté ítara kul or uore laimmé, deikké de, eggwá ooin or hoilar řal, yíbar uore mas edde ruři asé.

¹⁰ Isá ye ítara re hoór de, **“Ehón dóijjo de héntu hooggwá mas anó.”**

¹¹ Tói Sáimon Fitore noow ot urí zal lan řani kul or uore ainné. Zal lan ek cóo fonzaic tin nwá đoñnr mase furaiya, montor hédun de óile yo zal lan nó fáre.

¹² Isá ye ítara re hoór de, **“Aiyó, hána hóogai.”** Cárit ítara honó ezzon ottu hímmote nó dede Íba ttu fusár goittó, “Tuñí hon?” Kiyólla-hoilé ítara Íba Malik de híyan zainto.

¹³ Baade Isá aái, ruři looi ítara re diiyé, héndilla, mas óu diiyé.

¹⁴ Isá re mora ttu zinda gorázai baade Íba ye cárit tun or hañse Nizoré dahá díyl de ebar óilde tisárabar.

Isá edde Fitor

¹⁵ Aar zeñtté ítara ttu hána háiya óiye, Isá ye Sáimon Fitor ore hoór de, **“Yohánnar fua Sáimon, tui Añré itarár túaro muhábbot gorós né?”**

Íba ye hoór de, “Ói, Malik; Tuñí toh zano, añí Tuáñre ador gorí.”

Isá ye íba re hoór de, **“Tóoile Añr bérasóol-or-sóo gún sora.”**

¹⁶ Isá ye íba re dusárabar hoór de, **“Yohánnar fua Sáimon, tui Añré muhábbot gorós né?”**

Íba ye hoór de, “Ói, Malik; Tuñí toh zano, añí Tuáñre ador gorí.”

Isá ye íba re hoór de, **“Tóoile Añr bérasóol lun ore saásita gór.”**

¹⁷ Isá ye íba re tisárabar hoór de, **“Yohánnar fua Sáimon, tui Añré ador gorós né?”**

Fitor ebar guccá óigiyoi, kiyólla-hoilé Íba ye e tisárabar óu fusár goijjé de, **“Tui Añré ador gorós né?”** Fitore Íba re hoór de, “Malik, Tuñí toh hárr kessú zano; Tuñí zano añí Tuáñre ador gorí deh.”

Isá ye íba re hoór de, **“Añr bérasóol lun sora.”**

¹⁸ **Añí toré sóiyi-sóiyi hoóir, zeñtté tui juwan accíli, héñtte toh tui nizor keeñil bañdí zeře monehoó hére zaiti; montor zeñtté tui burá óibi, héñtte tui tor át řani dibi, aar oinno zone tor keeñil bañdí tor ttu zeře mone no hoó hére toré loizaibó.”**

¹⁹ Allar mohíma zahér ói bolla Fitor hondilla moote moribó de híyan buzái bolla beh Isá ye hé hotá hoiyé. Híyan hoói baade Isá ye íba re hoór de, **“Añr fuñde-fuñde ai.”**

Isá edde adorja cárit

* **21:1** Híyan óilde Galil or đír † **21:2** Tómas óilde Arámik lofzó, *Didimus* óilde Girik lofzó, duniyan or maáni *Zooñikka*

²⁰ Fitore fissá fíri dekéer de, Isá ye muhábbot goré de cárit twa fuñde-fuñde aiyér, yóggwa óilde ubá zee niki hána háibarcot Isár gaat élandi fusár goijjíl de, “Malik, Tuáñre dóridibo de íba hon?”

²¹ Yóggwa re deki Fitore Isá re hoór de, “Malik, manúc ubár hálot kii óibo?”

²² Isá ye Fitor ore hoór de, “Zodi Añr ttu monehoó, Añí waafes nú aiyí foijjonto íba basi tákouk, tóoile híyan tor loi kii bazá? Tui Añr fuñde-fuñde ai.”

²³ Hétolla bóuli imandár báiyain dor bútoore fóligiyoi de, hé cárit twa no moribó. Lekin Isá ye yóggwa no moribó bóuli nó hoó, bólke siríf hoiyé de, “Zodi Añr ttu monehoó, Añí waafes nú aiyí foijjonto íba basi tákouk, tóoile híyan tor loi kii bazá?”

Yohánnar gobá

²⁴ Hé cárit twa óilde íba zee niki edún iín beggún or gobá der, edde iín leikké. Añára zani, yóggwar gobá sóiyi.

²⁵ Isá ye aró boóut kessú goijjé de asé, zodi híin ore ekkán-ekkan góri leká zayto, tóoile añr kíyal mozin, odún kitab leká zayto, zíin fura duniyait úddwa nu añritó.

Injil Córif or Síyara HAMÓL

Síyara Hamól or Foriso

E síyara Hamól óilde Isáyi zomát cúru ówar baabute edde yíba Jerúsalem ottu lóti Yohúdiyat, Samáriat edde oinno-oinno zagat hondilla gori fóligiyoi hín or baabute, zendilla Isá ye uore asman ot zaibar age Nizor cárit tun ore hoóil (1:8). Síyara yibár lekóya óilde Lukás, zibá ye Injil Córif or Lukás nam or síyara wa yó leikké. Lukás ézson dabair ðaktor accíl, aar yóggwa ye ziín-ziín fúinnil edde deikkíl hín sóiyigori leikkíl. Yóggwa ye síyara Lukás ore edde síyara Hamól ore Tiyofílas or hañse leikkíl, zibá ézson Girík koun accíl, montor yóggwa ye hé síyara gún Girík edde Yohúdi aar Isáyi zomát ókkol or hañse yó niyot gori leikkíl (1:1).

Síyara Hamól yibá Isá Mosih zormo ói baade háit ottu háit sair bosór or dormiyan ot leká gíyl, kiyólla-hoilé síyara yibá Pául ziyól ottu hálas óibar age leikká hótom óoil. Lukás óu sáhabi Pául or fúañti sofór ot giíl, hétolla ótofare yóggwa ye síyara Hamól yibá Enñiyok cóor ot leikkíl. Síyara Hamól óilde Injil Córif or síyara Lukás or lagatar hotá, síyara yibá Isá re uore asman ot tulífelaiye de híyan lói cúru óiye. Lukáse síyara Hamól edde síyara Lukás ore ek ðoilla moksót lói leikkíl. Lukáse saáil de, Tiyofílaste edde barát accíl de Isáyi zomát ókkole uúin sóiyigori mani louk ziín tará re cíka gíyl, hétolla yóggwa ye Isár zindigir baabute edde Isáyi mozáb fólar baabute sóiyigori leikkíl.

Síyara Hamóle añára re zomát cúru ówar nomuna dahá, aar cíka de, añára ttu Isár uore iman aní hondilla gori zindigi hařa foribó. Aar sáhabi gún or nomuna ókkole yó dahá de, añára ttu maincór hañse kúchóbor tobolik goríbar októt Pak-Ruhr uore keén bóraca raká foribó.

Súrki ókkol

1. Ummot ókkol or uore Pak-Ruh lami aiccé, aar zomát barát doijje (1:1—8:1)

2. Zomát or uore zulúm cúru óiye, aar ítara Jerúsalem or baáre úddwa fólat accíl (8:2—12:23)
3. Pául or foóilabar tobolik or sofór (12:24—14:28)
4. Jerúsalem ot sáhabi gún or fáisela, Beyohúdi imandár ókkol ottu kii-kii gorá foribó de híyan or (15:1-35)
5. Pául or dusárabar tobolik or sofór (15:36—18:22)
6. Pául or tisárabar tobolik or sofór (18:23—20:38)
7. Jerúsalem ot Pául or gereftari (21—26)
8. Pául ore Rom ot loigílgoi (27—28)

Pak-Ruh diibar waada

¹ Ó jonáb Tiyofílas, añr agor kitab ot añí uúin beggún or baabute beh leikkí, ziín Isá ye cúru ttu lóti goijjíl edde taalim dyíl,

² oh din foijjonto ze din Íba re asman ot tulífela gíyeh. Zaibar age Íba ye Nizor basíloiya sáhabi gún ore Pak-Ruhr duara hédaiyot ókkol diíl.

³ Íba ye duk fai baade ítarar hañse Nizoré zahér goijjíl, aar Íba zinda asé de híyan biccác gorá zah de héndilla boóut sábut ókkol diíl. Íba ye ítara re salic din foijjonto dahá dídi Allar raijor baabute howát accíl.

⁴ Ítarar fúañti tákite, Íba ye ítara re e hókum man dyíl, “**Tuáñra Jerúsalem sári no zaiyogói, bólke Baf or waada goijjá hádiyar entezar goró, ziyán or baabute tuáñra Añr ttu fúinno.**

⁵ **Kiyólla-hoilé Yaháya ye toh fanít éna bápñisma díye, montor yaar hooddin or bútoze tuáñra re Pak-Ruh lói bápñisma díya zaybo.”**

⁶ Hétolla zeñtté ítara ekkán ot zoma óiye, ítara Isá ttu fusár gorér de, “Malik, Tuñí e októt Boni Isráil ore raijjo waafes loidiba niki?”

⁷ Íba ye ítara re zuwab der de, “**Ze októ edde tarík Bafe Nizor adíkare ðík gori raikké, hín zanon tuáñrar ham no.**

⁸ **Montor zeñtté tuáñrar uore Pak-Ruh aibó, tuáñra bol faiba; aar Jerúsalem ot, Yohúdiyar edde Samáriar agagurat, edde duniyair céc matá foijjonto tuáñra Añr gobá óiba.”**

Isá re asman ot tulífela gíyeh
(Mak 16:19,20; Luk 24:50-53)

⁹ Híin hoói baade, ítarar suk or muúntu Íba re tulífela gíyeh, aar ekkán miyúla ye Íba re ítarar nozor ottu argwal gorífelaiye.

¹⁰ Íba zaargói de híyala ítara asman or uzu suk lagaidi saái táikke de októ, asimbit dui zon dóla hoor findá manúc ítarar ðák ottu tíyaiye,

¹¹ aar hoór de, “Ó Galil or manúc ókkol, tuáñra tíyai asman or uzu kiyá saái táikko? E Isá, zibá re tuáñrar hañsóttu asman ot tulífela gíyeh, Íba zendilla gori asman ot zaargói de deikkó héndilla góri waafes aibó.”

Mattíyas ore sáhabi ísafe basíloiye

¹² Yárbaade, sáhabi gún Zaitun Faár hoó de yíba ttu Jerúsalem ot waafes giyégoi. Hé faár gwá cóor ottu tokoriban adá mail duré accíl.

¹³ Ítara cóor ot foónsi uoror țalar kamárat giyé, zeřé ítara tákito. Ítara óilde: Fitor, Yohánna, Yakub, Enderiyas, Filíp, Tómas, Bartólomiyo, Moti, Alfáiyas or fua Yakub, Sáimon zibá ézzon Zélot, edde Yakub or fua Yohúdah.

¹⁴ Ítara beggúne Isár maa Moriyam, oinno hoozzon mayafuain, edde Isár báiyain dor fúañti ek mone nitti dua goittó.

¹⁵ Hé ðin ókkol ot zeñtté tokoriban ek-có kuri zon imandár zoma óiye, Fitor urí ítara re hoór de,

¹⁶ “Báiboináin ókkol, Isá re gereftar-goróya ókkol or foñt daháidoya accíl de Yohúdah baabute Pak-Ruh ye Dawud or duara hoóil de pak-kalam or hotá híin fura ówar zorur accíl.

¹⁷ Kiyólla-hoilé íte toh añárar ðaái or accíl, aar íte e ham goríbar híssa faáil.”

¹⁸ Manúc íte nizor kuham or dam loi ekkán zobin kinné, aar hére íte matá hémmikka góri fori ítar feř fári yore añtigíla beggún neeligiyói.

¹⁹ Híyan Jerúsalem or manúc beggúne fúinne, hétolla zaga híyan ore ítarar zuban ot Akeldama nam diyé, ziyán or maáni óilde, Lou wor Zobin.

²⁰ Fitore hotá howá zari raikkíl, “Híyan or baabute Zobur Córif ot endilla leikká asé,

‘Ítar bíra háli óizoggoi,

honókiye híyan ot no tákouk.’*

Aró leikká asé,

‘Ítar zimmadari ar ezzone loifelouk.’†

²¹ Hétolla, añára ttu ar ezzon manúc ore gobá ísafe basílowar zorur. Íba endilla manúc ottu ówa foribó zetará hárr októ añárar fúañti-fúañti sofór gorát accíl, oñtté zeñtté Malik Isá añárar fúañti accíl.

²² Yáni zetará Yaháyar bápțisma ttu lóti cúru gorí Isá re añárar hañsóttu tulífela gíyeh de októ foijjonto accíl, ítara ttu ekzon manúc añárar fúañti gobá bona foribó, Isá mora ttu zinda óiye de híyan or gobá dí bolla.”

²³ Tói ítara dui zon manúc or baabute mocuwara diyé, ezzon óilde Yusúf, zibá re Barsába ðake, íba re Yustus óu ðakitó; aar ar ezzon óilde Mattíyas.

²⁴ Baade ítara dua gorér de, “Ó Malik, Tuñí toh hárr ekzon or ðil zano. Tuñí añára re dahó, Tuñí itará dui zon ottu haré basíloiyo,

²⁵ zeéne yóggwa ye sáhabiham gorí fare, ze ham Yohúdah ye eri zaga waán ot giyégoi ziyán ot íte zaibar laayek accíl.”

²⁶ Baade ítara tará lla lořári maijjé rár, Mattíyas or name lořári foijjíl; tói yóggwa re egaro zon sáhabi gún ot cámil gorá gíyeh.

2

Pak-Ruh aiccé

¹ Zeñtté Pentikos id or ðin aiccé, ítara beggún ek zagat zoma accíl.

² Aar asimbit asman ottu ðoóñr tuwán or ðóilla góri eggwá abas aiccé, aar ítara ze gór ot boiřá accíl híyan hé abase bórigiyégoi.

³ Ítara ooin or zilhar ðóilla kessú deikké, ziyán zir or súrot. Híyan bák-bák ói ítara fottí ekzon or uore boiccé.

⁴ Ítara beggún Pak-Ruh lói furaiya óiye, aar hé Ruhr ðiia toúfike alok-alok zubane hotá howát doiije.

⁵ Héñtte duniyair hárr dec or ðindár Yohúdi ókkol Jerúsalem ot tákito.

* 1:20 Zobur 69:25 † 1:20 Zobur 109:8

⁶ Zeñtté hé abas swá fúna gíyeh, manúc ókkol ekkán ot zoma óigiyoi, aar tarár nizor-nizor zubane imandár ókkole hotá hoór de fúni, tará buddí háraiya ógilgoi.

⁷ Tará ammúk edde taajup ói hoór de, “Soó, hotá hoór de ítara beggún Galil or manúc de nó né?”

⁸ Tói añára fottikiye kiyá ítara añárar maayi zubane hotá hoór de fúnir?

⁹ Añára toh Partiyi, Mediyi, edde Elami ókkol, aar Mesopotomiyar, Yohúdiyar, Kappadókiyar, Pontus or, edde Ecíyar bácinda ókkol,

¹⁰ aró, Fergiyar, Pampúliyar, Ijíp or, edde Kurenir ðákor Liíbiyar atehañsór bácinda ókkol. Aar Rom ottu yó hodún así.

¹¹ Eřé Yohúdi ókkol óu asé aar Yohúdir dórmot faráiyé de Beyohúdi ókkol óu asé. Héndilla, Kereti edde Arob koum óu asé. Añára beggúne de ítara añárar nizor-nizor zubane Allar bicí ðoóñr-ðoóñr harhána ókkol or baabute hoór de fúnir!”

¹² Tará beggún ammúk edde buddí háraiya ói ezzon ore ezzone hoór de, “Ín kiyólla óitofare?”

¹³ Montor hodúne técerai hoór de, “Itará córab hái ÷uúl óigiyoi deh!”

Penřikos id ot Fitor or boiyan

¹⁴ Montor Fitore baki egaro zon sáhabi gún lói tíyai guzori-guzori manúc ókkol ore boiyan gorér de, “Ó Yohúdiyar manúc edde Jerúsalem ot táko de tamám manúc ókkol, híyan añi tuáñra re buzái díh; añr hotá gún díyan dí fúno.

¹⁵ Tuáñra řaaror de héndilla itará nicá hái ÷uúl óiye de no, kiyólla-hoilé aijjó toh biínnar now wa éna baijjé.

¹⁶ Bólke yíán óilde waán, ziyán nobi Yoél or áta howá gíyl, ki hoilé

¹⁷ ‘Alla ye fórmor de, Añi ahéri zobanat endilla goijjúm:

Añi Añr Ruh fottí insán or uore ðálidiyum.

Tuáñrar morotfuain de edde zérfuain de Añr kalam boiyan goríbo, tuáñrar juwan maincé dorcón dekíbo, aar tuáñrar burá maincé cóppon dekíbo.

¹⁸ Añr gulam edde bañdi ókkol or uore yó hé ðin ókkol ot Añr Ruh ðálidiyum,

aar ítara Añr kalam boiyan goríbo.

¹⁹ Aar Añi uore asman ot taajuippa harhána ókkol daháiyum, aar nise zobin ot illayi-nicán ókkol daháiyum.

Yáni lou, ooin edde dúañr miyúla ókkol daháiyum.

²⁰ Mabud or hé ðoóñr edde mohíma ola ðin aibár age, beil andár óizayboi, aar san lou wór ðóilla óizayboi.

²¹ Aar eén óibo, zee niki Mabud or nam loibo, íte nejat faibo.*

²² “Ó Boni Isráil ókkol, hotá ín fúno: Isá Nasári, Zibár duara Alla ye tuáñrar hañse keramot, taajuippa harhána edde illayi-nicán ókkol dahái sábut goijjé de, Íba óilde Allar torfóttu; tuáñra nize toh híyan zano.

²³ Alla, zibá ye muúmor hálot zane, Íba ye age lóti fáisela goijjé de, Isá re tuáñrar át ot gosáidi bolla. Aar tuáñra toh Íba re bedini ókkol or áta kúruc ot dí mariféla báila.

²⁴ Montor Alla ye Íba re moot or duk ottu azad gorí abar zinda goijjé, kiyólla-hoilé moote Íba re nizor kobzat rakí nó fare.

²⁵ Íbar baabute Dawude toh endilla hoóil, ki hoilé, ‘Añi Malik ore añr muúntu hámica dekítam,

kiyólla-hoilé Íba añr den ðák ottu asé, zeéne añi no hafi.

²⁶ Hétolla añr ðil kúci óiye, aar añr zire kúcir hotá hoór. Añr gaar haiya yó acáye basi tákibo,

²⁷ kiyólla-hoilé Tuñi añr ruh re fatalfur ot félai no rakíba, aar Tuñi Tuáñr Pakzon or gaar haiya re foñsitó no diba.

²⁸ Tuñi añré zindigir rasta daháiyó; Tuñi añré Tuáñr háziri lói furafuri kúci goríba.†

²⁹ “Báiyain, añi tuáñra re bafðada Dawud or baabute sáf-sáf góri hoói faijjum de ki, íba morigiyói, aar íba re dohón gorífela gíyl; íbar hobor aijjó foijjonto añárar fúañti eřé asé.

* 2:21 Yoél 2:28-32 † 2:28 Zobur 16:8-11

³⁰ Íba toh éggwa nobi accíl; íba ye zainto de, Alla ye hosóm hái íba llói waada goijjíl de ki, íbar nosól ottu ekzon ore íbar toktót buágaraibo.

³¹ Muúntu kii óibo de híyan deki fari íba ye Mosih zinda ówar baabute endilla hoiyé, ‘Íba re no fatalfur ot félaidiya gíyeh, aar no Íbar haiya foñiccé.’

³² Alla ye hé Isá re zinda goijjé, añára beggún híyan or gobá así.

³³ Hétolla Íba re Allar den ñák ottu boibár tokka diiya giyéh, aar Íba ye Baf or torfóttu waada goijjá Pak-Ruh faáil; yala tuáñra ziín dekor edde fúnor híin Íba ye ñáldiye deh.

³⁴ Kiyólla-hoilé Dawud nize toh asman ot nó uré, montor toóu íba nize hoiyé de, ‘Mabude añr Malik ore hoór de,

Añr den ñák ottu boiyó,

³⁵ zetukkún foijjonto Añi Tuáñr duccon ókkol ore

Tuáñr foor tole gorí nó felai.’‡

³⁶ “Hétolla tamám Boni Isráil ókkole yíán fakkagori zanilo de ki, tuáñra kúruc ot dí marifélaila de hé Isá re Alla ye Malik edde Mosih banaiyé.”

³⁷ Híyan fúni manúc ókkol ottu dil ot sél maiije fán laiggé; ítara Fitor ore edde oinno sáhabi gún ore hoór de, “Báiyain, añára kii goittám?”

³⁸ Fitore ítara re zuwab der de, “Tuáñra fottíkiye touwá goró, aar gunár maf fai bolla Isá Mosihr name báp̄tisma loh; tói tuáñra hádiya ísafe Pak-Ruh faiba.

³⁹ Kiyólla-hoilé hé waada toh tuáñra lla, tuáñrar fuain dor lla, edde zetará duré asé ítara lla—zetó zon ore añárar Mabud Alla ye Nizor híkka ñakibó.”

⁴⁰ Fitore ítara re aró boóut hotá ókkol hoói nosíyot goijjíl, aar aros gorér de, “E zobanar báañra manúc ókkol ottu nizoré basai rakíyo.”

⁴¹ Zedúne íbar boiyan kobul goijjé, ítara báp̄tisma loiyé; hé ñin ítarar dol ot tokoriban tin ázar manúc cámil gorá gíyl.

⁴² Tará sáhabi gún ottu hámica taalim fúinto, ar ítara llói bóng gorí ruñi háito edde dua goittó.

Imandár ókkol or zindigi

‡ 2:35 Zobur 110:1

⁴³ Manúc beggúne ñooraitó, kiyólla-hoilé sáhabi gúne boóut taajuippa harhána ókkol edde illayi-ñicán ókkol daháito.

⁴⁴ Tamám imandár ókkol ek zagat tákito, aar hárr kessú milizúli estemal goittó.

⁴⁵ Ítara nizor malsámama edde dón-cómbotti ókkol besi yore fottí zon ore zorurot mozin bañidito.

⁴⁶ Aar fottí ñin baitul-mukaddos ot ekkú fúañti zoma óito, aar góre-góre ruñi báñgi kúcir sáañte edde dil or ehélase hána háito.

⁴⁷ Ítara Allar taarif gorát tákito, aar manúc beggún lói boni tákito. Zará nejat faito, tará re Malike fottí ñin ítarar dol ot cámil goittó.

3

Ezzon leng manúc gom óiye

¹ Ek ñin Fitor edde Yohánna duar októ, yáni tin nwá báze, uore baitul-mukaddos ot zaar.

² Hére ézzon zormo ttu lóti leng manúc ore maincé baitul-mukaddos or Cúndor nam or dorozat aní fottí ñin buágarai rakíto, zeéne yóggwa ye baitul-mukaddos ot góle de ítara ttu hórat magi fare.

³ Yóggwa ye zeñtté Fitor edde Yohánna re baitul-mukaddos or bútoe góler de deikké, yóggwa ye ítara ttu hórat maiggé.

⁴ Fitor edde Yohánna ye yóggwar uzu díyan dóri saái hoór de, “Añárar híkka soó!”

⁵ Hétunot yóggwa ye ítara ttu kessú faibar acáye ítarar uzu díyan dóri saái táikkil.

⁶ Montor Fitore yóggwa re hoór de, “Añr ttu toh cuna-cañdi náí, montor ziyán asé híyan tuáñre diir. Nasári Isá Mosihr name urí añr!”

⁷ Baade íba ye yóggwar den át tan dóri yóggwa re tuillé, aar éhon or bútoe yóggwar ñenge edde sulgirá ye bol faiyé.

⁸ Yóggwa fál mari tíyai añr̄at doijje, aar añri-añri edde fál mari-mari Allar taarif gorí-gorí ítarar fúañti baitul-mukaddos ot góillegoi.

⁹ Tamám manúc ókkole yóggwa añrer de edde Allar taarif gorér de deki,

¹⁰ zani faijjé de, yóggwa óilde ubá zibá ye baitul-mukaddos or Cúndor nam or

dorozat boói hórat magitó. Yóggwar uore ziyán óiye híyan deki ítara bicí taajup edde ammúk óigiyoi.

Baitul-mukaddos ot Fitor or tobolik

¹¹ Yóggwa aijjó foiijjonto Fitor edde Yohánnar fisá dóri accíl. Manúc beggúne taajup ói ítara ínyot duñri giyyé, ze zaga gán ore Sóloman or baandá hoó.

¹² Híyan deki Fitore manúc ókkol ore hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra yían or uore taajup kiyá óiyo? Añára yoggwá re añárar taakote yáh dindáriye añrair fángori kiyá tuáñra añárar híkka suk doóñ gori saái táikko?”

¹³ Ibrahim or, Isahák or, edde Yakub or Alla ye, yáni añárar bafadada ókkol or Alla ye Íbar Gulam Isá re mohíma diiyé.

Tuáñra de Íba re marifélai bolla dóri díla, aar Filate Íba re eridi bolla fáisela gori baade yo tuáñra yóggwar muúntu Íba re inkar goijjila.

¹⁴ Tuáñra hé Pak edde Insáfwała wa re inkar gori ezzon kúnire tuáñrar hañse eridi bolla aros goijjila.

¹⁵ Tuáñra zindigir Malik ore marifélaila, lekin Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé. Añára híyan or gobá así.

¹⁶ Isár nam or uore iman ainné de hétolla e manúc cwa ye bol faiyé, zibá re tuáñra dekor aar sinó. Isár usílaye ze iman aiyé híyane yoggwá re furafuri gom goijjé, zendilla tuáñra dekor.

¹⁷ “Yala, ó báiyain, añi zani tuáñra yó tuáñrar sóddar ókkol or dóilla no buzí híyan goijjila.

¹⁸ Montor Alla ye híyan lói waán fura goijjé, ziyán Íba ye tamám nobi ókkol or muké age lóti boiyan goijjíl, ki hoilé, Íbar Mosih ye duk faibo.

¹⁹ Hétolla touwá goró, aar Allar uzu fíro, zeéne tuáñrar guná fuñsífela zah. Tói Mabud or torfóttu fofoiitta goríbar októ aibó,

²⁰ aar Íba ye Isá re, yáni Mosih re diferáibo, zibá re tuáñra lla age lóti basílowa giyeh.

²¹ Hárr kessú noya gori banaibár októ nú aiyé foiijjonto Isá ttu asman ot táka

foribó, zendilla Alla ye Nizor pak nobi ókkol or muké boút age lóti hoóil.

²² Muúsa ye hoóil de, “Tuáñrar Mabud Alla ye tuáñrar báiyain dor bútotu tuáñra lla añr dóilla ézzon nobi tulíbo; íba ye tuáñra re zín hoó híin beggún fúna foribó.

²³ Aar eén óibo, zee niki hé nobir hotá no fúnibo, ítare Allar Nizor bonda ttu ekkuware dónco gorífela zaybo.”*

²⁴ “Becók, Sémuel ottu lóti cúru gori zedún nobi ókkole kalam hoiyé, ítara beggúne e din ókkol or baabute yó boiyan goijjíl.

²⁵ Tuáñra toh nobi ókkol or edde Alla ye añárar bafadada ókkol lói ze razinama goijjíl híyan or fuain. Alla ye Ibrahim ore hoóil de, “Tor nosól or duara duniyair tamám koum ókkole rahámot faibo.”†

²⁶ Hétolla Alla ye Nizor Gulam Isá re basí, agor ttu tuáñrar hañse diferáiyé, zeéne Íba ye tuáñra fottikiyo re nizor-nizor burair rasta ttu fírai rahámot dee.”

4

Fitor edde Yohánna fótuayi-mujilíc ot

¹ Fitor edde Yohánna ye manúc ókkol ore boiyan gorér de októ, imam ókkol, baitul-mukaddos or sóddar, edde Sadukái ókkol ítara hére aicce.

² Tará bicí bezar óiye, kiyólla-hoilé sáhabi gúne maincóre taalim der, aar Isá mora ttu zinda óiye de híyan tobolik gorér.

³ Tói tará ítara re gereftar gori tarfor din foiijjonto ziyól ot raikkíl, kiyólla-hoilé híyala háñz ógilgoi.

⁴ Montor boiyan fúinne de héntu boút zone iman ainníl, aar imandár ókkol bicí ói tokoriban fañs ázar óiye.

⁵ Tarfor din, Yohúdir neta ókkol, murubbi ókkol edde alem ókkol Jerúsalem ot zoma óiye.

⁶ Hére boro imam Hánan accíl, héndilla Káiyafas, Yohánna, edde Alexzendar óu accíl, aar boro imam ókkol or oinno egana-guicci ókkol óu accíl.

⁷ Tará ítara re mazé tíyagarai fusár gorér de, “Tuáñra ham yían kiyór taakote yáh har name goijjó dé?”

* 3:23 Córíyot-nama 18:15,18,19 † 3:25 Foidayec 22:18; 26:4

8 Hétunot Fitore Pak-Ruh lói furaiya ói ítara re zuwab der de, “Ó manúc or sóddar ókkol edde murubbi ókkol,

9 añára ek leng manúc ore bálai goijjí de hétolla zettót yóggwa keéne gom óiye hoói añára re zerá gorá zar,

10 tói tuáñra edde tamám Boni Isráil ókkole yíán zanilo de ki, Isá Mosih Nasári, zibá re tuáñra kúruc ot dí marifélaila montor Alla ye mora ttu zinda goijjé, Íbar name beh e manúc cwa furafuri gom ói eřé tuáñrar muúntu tíyai asé.

11 Íba óilde Ubá zibár baabute pak-kalam ot endilla asé,

‘Ze fattór tuáñra mistíri ókkole inkar goijjíla,
yíba beggún or túaro bicí zoruri fattór óiaicce.’*

12 Nejat ar honókiyor hañse faa no zah, kiyólla-hoilé asman or nise insán ore ar honó nam díiya nó zah ziyán or usílaye añára nejat fai faittam.”

13 Zeñté tará Fitor edde Yohánnar hímmot deikké, aar ítara be-elómдар edde torbiyot sára manúc de zani faijjé, tará ammúk óigiyoi; tarfore tará ót faiyé de, ítara Isár fúañti accíl.

14 Aar ze manúc cwa re gom gorá gíyl, yóggwa re zettót tará Fitor edde Yohánnar fúañti tíyaiya dekér, tará ttu ítarar hélaf hoibár honó hotá nu accíl.

15 Montor ítara re fótuayi-mujilíc ottu baáre neeli zai bolla hókum dí yore tará ezzon loi ezzone biyasana gorát doiije,

16 hoór de, “Añára e manúc itará re lói kii goittám? Kiyólla-hoilé itará ze ðoóñr keramoti ham goijjé, híyan Jerúsalem or manúc beggúne zane, aar añára toh híyan inkar gorí no faijjum.

17 Montor híyan or baabute maincór bútoře ar no fóle fán, e name honókiyo re ar honó hotá no hoj bolla añára itará re horagori únciyari dih.”

18 Baade tará ítara re matai hókum díye de, Isár name ar bilkúl kessú no hoitó edde honó taalim no dito.

19 Montor Fitor edde Yohánna ye tará re zuwabe hoór de, “Tuáñra nize fáisela goró, Allar nozor ot hon nán sóiyi, tuáñrar hotá fúna né náki Allar hotá fúna?

20 Kiyólla-hoilé añára ziín deikkí edde fúinni híin or baabute howá bon gorí no faijjum.”

21 Tarfore ítara tará re aró dómki ókkol di baade eridifélaiye. Manúc olla bóuli tará ítara re sáñza díbar fáisela gorí nó fare, kiyólla-hoilé ziyán gorá gíyeh híyan or zoriya manúc beggúne Allar taarif gorát accíl.

22 Kiyólla-hoilé ze manúc cwar uore gom goré de keramot tan gorá gíyeh, yóggwa ttu salic bosór or túaro bicí boc óiye.

Imandár ókkole hímmot olla dua goijjé

23 Fitor edde Yohánna re eridiyé mottor, ítara nizor sáañti ókkol or hére waafes gíyégoy, aar ðoóñr imam ókkole edde murubbi ókkole ítara re ziín hoiyé híin beggún zanaiyé.

24 Híyan fúni ítara ektofák ói Allar hañse abas tulí dua gorér de, “Ya Malik, asman, zobin, doriya edde híin or bútoře ziín asé híin beggún Tuñí éna foida goijjó.

25 Tuñí Tuáñr gulam añárar baf Dawud or muké Pak-Ruhr duara hoóila de, ‘Beyohúdi ókkol kiyá rak óiye?

Manúc ókkole behar sail kiyá gorér?

26 Duniyair baáñcca ókkol toiyar óiye, aar hákim ókkol fúañti mili zoma óiye

Mabud edde Íbar Mosihr ulða.†

27 Tuáñr pak Gulam Isá, zibá re Tuñí basíloila, Íbar ulða Hérude edde Pontiyus Filate Beyohúdi edde Boni Isráil or fúañti e cóor ot zoma óoil,

28 uúin gorí bolla ziín óibar fáisela Tuñí age lóti Nizor kudurute edde moncáye gorí raikkíla.

29 Yala, ó Mabud, ítarar dómki re soó, aar Tuáñr gulam ókkol ore endilla toófufik doo de ki, ítara zen furafuri hímmot or sáañte Tuáñr kalam hoói fare.

30 Tuáñr át baró, zeéne Tuáñr pak Gulam Isár name ítara biyaram ókkol gom gorí fare, aar illayi-nicán ókkol edde taajuippa harhána ókkol dahái fare.”

31 Ítara ttu dua goijjá óiye rár, ítara ze zaga gán ot zoma accíl híyan hafi uitté. Ítara beggún Pak-Ruh lói furaiya óiye, aar hímmot or sáañte Allar kalam howát accíl.

* 4:11 Zobur 118:22 † 4:26 Zobur 2:1,2

Imandár ókkole hárr kessú milizúli estemal goittó

³² Tamám imandár ókkol dile mone ek accíl. Ítara honókiye nizor siz ore nizor bouli dabi no goittó, bólke hárr kessú milizúli estemal goittó.

³³ Aar sáhabi gúne Malik Isá mora ttu zinda óiye de híyan or baabute doónr kudurut or sáañte gobá díyat accíl, aar Allar rahámot ítara beggún or uore ódorbaára accíl.

³⁴ Ítarar bútoze ezzon óu muútaç ot nu accíl, kiyólla-hoilé zetará zaga-zobin or yáh gór or girós accíl, ítara híin besi yore ñaño-foicá feito de híin aintó,

³⁵ aar aní yore sáhabi gún or ñéng or gurat rakító, baade fottíkiyo re zorurot mozin bañidiya zayto.

³⁶ Hére Leévir háandan ottu Yusúf nam or ézzon manúc accíl, zibá Sáifrus ñiyat zormo óoil, zibár nam sáhabi gúne Bárnabas díye ziyán or torjuma óilde, Josba-dooya.

³⁷ Yóggwa ye nizor zaga ekkán besi, ñaño gún aní sáhabi gún or ñéng or gurat raikkégai.

5

Ananiyas edde Safíra

¹ Lekin Ananiyas nam or ezzon manúce yó nizor bou Safíra llói ekkán zaga beiccé.

² Yóggwa ye besar dam ottu kessú ñaño nizor lla rakídiye, ziyán or baabute yóggwar bou wé yó furafuri zane, baade argún aní sáhabi gún or ñéng or gurat raikkégai.

³ Montor Fitore hoór de, “Ananiyas, Cóitane tuáñr dil eéngori kiyá kobza gorífelaiye, zeén níki tuáñre Pak-Ruhr hañse misá hotá howá baiyé, aar zaga besar dam ottu kessú ñaño nizor lla rakídiya baiyé?”

⁴ Zaga híyan besibár age yó kí tuáñr nizor nu accíl né? Aar híyan besi baade yo kí ñaño gún tuáñr át ot nu accíl né? Tuñí e ham gorí bolla kiyá tuáñr dil ot niyot goijjó? Tuñí insán ore misá hotá hoiyó de no, bólke Alla re.”

⁵ Hotá híin fúni mottor Ananiyas dorógori fori morigiyói. Aar zetará hé

hálot tan fúinne ítara beggún bicí dooraigiyói.

⁶ Tarfore juwan fuain ókkol urí aái yóggwar gaat hohón solaiyé, aar baäre loizai dohón gorífelaiye.

⁷ Tin gónða ánik baade yóggwar bou Safíra bútoze aiccé, montor zúin óiye híin híba ye no zane.

⁸ Fitore híba ttu fusár gorér de, “Añré hoósai, tuñí edde tuáñr hócome zaga gán e dore beiccó de né?”

Híba ye zuwab der de, “Jii, hé dore beiccí deh.”

⁹ Tói Fitore híba re hoór de, “Mabud or Ruh re entán gorí bolla kiyá tuáñra ezzon loi ezzon razi óiyo? Soó, tuáñr hócom ore dohón gorí aiccé de ítara duwar or ñáke tíyai asé, aar ítara tuáñre yó tulí baäre loizaybói.”

¹⁰ Híba éhon or bútoze Fitor or ñéng ot dorógori fori morigiyói. Aar juwan fuain núne bútoze aái dekére de, híba mora, tói híba re baäre loizai hócom or ñáke gorí dohón gorífelaiye.

¹¹ Hétolla fura zomát ot edde zetará híin fúinne ítara beggún or bútoze doo góligiyói.

Illayi-nicán edde taajuippa harhána

¹² Sáhabi gúne manúc ókkol or bútoze boóut illayi-nicán edde taajuippa harhána ókkol daháito, aar imandár ókkol beggún ekku fúañti Sóloman or baandát zoma óito.

¹³ Maincé ítara re bicí izzot goittó, montor ítarar dol ot cámil ói bolla ar honókiye hímmot no goittó.

¹⁴ Toóu Malik or uore iman ainné de aró boóut mayafuain edde morotfuain loi ítarar dol lagatar barát accíl.

¹⁵ Sáhabi gúne gorér de ham or zoriya, manúc ókkole biyaraimma ókkol ore aní rasta-rasta gadir uore edde háitjar uore neñai rakító, zeéne Fitor hé boli zailé íbar sába ítara kessú manúc or uore fore.

¹⁶ Jerúsalem or atehañsór cóor ókkol ottu yó maincé fúañti biyaraimma edde hóraf jine faiya manúc ókkol ore aintó, aar ítara beggún ore gom gorá zayto.

Sáhabi gún or uore zulúm

¹⁷ Baade boro imam edde yóggwar sáañti ókkol, zetará Sadukái fírkar manúc, ítara beggún ricé furaiya óigiyói.

18 Ítara sáhabi gún ore gereftar gori córkari ziyól ot díye.

19 Montor raitta Mabud or ek fírsta ye ziyól or doroza kúli ítara re baáre neelai aní hoór de,

20 “Zoo, baitul-mukaddos ot tíyai manúc ókkol ore e noya zindigir hotá beggún boiyan gorógoi.”

21 Híyan fúni ítara biinna sóore baitul-mukaddos ot góli taalim diyat doijje.

Boro imame edde yóggwar sáañti ókkole hére foónsi, fótuayi-mujilíc tíya re míting gori bolla ðaikké, yáni Boni Isráil or murubbi beggún ore. Tarfore sáhabi gún ore ziyól ottu tarár hañse aná zay bolla hókum foónsaiye.

22 Lekin baitul-mukaddos or faáradar ókkol hére aái, sáhabi gún ore ziyól-hánat loot nó faa. Hétolla ítara waafes zai hóbor díye de,

23 “Añára ziyól-hána gán mozbut gori ðala maijja edde doroza ókkol ot faáradar ókkol tíyai táikka loot faiyí, montor doroza kúilli rár, bútoe honókiyo re loot nó fai.”

24 Híyan fúni baitul-mukaddos or faáradar ókkol or mazí ye edde ðoóñr imam ókkole yaa kii óibo hoi buddí háraiya óigilgoi.

25 Hétunot ezzone aái tará re hoór de, “Soó, ze manúc cún ore tuáñra ziyól ot díla, ítara baitul-mukaddos ot tíyai maincóre taalim der.”

26 Tói hé mazí wa ye faáradar ókkol loizai sáhabi gún ore waafes ainné, lekin bolazuri gori no, kiyólla-hoilé tará maincé cíl or dola maribó bóuli ðooraáil.

27 Tará ítara re aní, fótuayi-mujilíc or muúntu tíyagaraiye. Boro imame ítara ttu fusár gorér de,

28 “Añára toh tuáñra re e name taalim no di bolla horagori úñciyari dílam, montor toóu úddwa deh tuáñrar taalim loi Jerúsalem bóraifelaiyo, aar tuáñra añára re e Manúc cwar lou wór hosúrbon tóoraito soór.”

29 Hétunot Fitore edde oinno sáhabi gúne zuwab der de, “Añára ttu insán or hókum manar túaro Allar hókum manon fóros.

30 Añárar bafdada ókkol or Alla ye Isá re zinda goijjé, zibá re tuáñra kúruc ot ðaki marifélaila.

31 Íba re Alla ye Sóddar edde Nejatdoya ísafe Nizor den ðák ottu boibár tokka diiyé, zeéne Íba ye Isráili ókkol ore touwá goríbar edde guná maf faibar mouka dii fare.

32 Añára nize híin or gobá así aar Pak-Ruh yó asé, zibá re Alla ye uitará re diiyé zetará Íbar hókum ókkol amól goré.”

33 Híyan fúni tará ttu bicí guccá uitté, aar ítara re marifélaito monehoóil.

34 Montor Gamaliel nam or ezzon Féroci zibá Córiyot or alem aar manúc beggúne izzot goittó, yóggwa ye fótuayi-mujilíc ot tíyai hókum díye de, sáhabi gún ore essát olla baáre neelai rakító.

35 Baade yóggwa ye tará re hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra e manúc itará re ziyán goittó soór híyan úñciyare goijjó.

36 Kiyólla-hoilé yaar hooddin age Teyúdas hoó de íte urí, nize eggwá sóddar hoi dabi goijjíl; aar tokoriban sair cót manúc ítar bóng ot córik óoil. Montor ítare mariféla gíyeh aar ítar llói bóng óoil de ítara beggún dorbododor óigilgoi aar kessú ói nó fare.

37 Íte baade, Galil or Yohúdah ye manúc seráng gorá zar de októt urí bicí manúc nizor híkka gorífelail. Ítare yó mariféla gíyeh, aar ítar manúc beggún óu dorbododor óigilgoi.

38 Hétolla bóuli ehón añ tuáñra re hoóir, tuáñra e manúc itará ttu duré táikko; itará zoggói; kiyólla-hoilé zodi itará erada edde ham insán or torfóttu de ó, tóoile híin toh nac óizayboi.

39 Montor zodi Allar torfóttu de ó, tuáñra itará re bon gori no faribá. Zodi goró, tuáñra Allar ulða larái-goróya tóoriba de baná.”

40 Tará Gamaliel or buddí dóijje, aar sáhabi gún ore bútoe matai yore soóñk mara baiyé. Baade ítara re hókum díye de, Isár name honó hotá no hoiótó, tarfore ítara re eridifélaiye.

41 Ítara fótuayi-mujilíc ottu zaibarcót bicí kúci accíl, kiyólla-hoilé Alla ye ítara re Isár wasté beizzot óibar laayek goinné.

42 Aar ítara fottí din baitul-mukaddos ot edde góre-góre zai-zai lagatar taalim

diyat edde tobolik gorát accíl de ki, Isá óilde Mosih.

6

Háñt zon modotgár basíloiyé

¹ Hé din ókkol ot zeñtté ummot ókkol bicí ór, ítarar bítottu ze Yohúdi ókkole Girík zubane hotá hoitó ítara Hibrú zubane hotá hoitó de Yohúdi ókkol or ulða cékayot gorát doijsje, kiyólla-hoilé fottí din hána bařidibarcót ítarar rari ókkole no faito.

² Tói baró zon sáhabi gúne ummot ókkol beggún ore ekkán ot zoma gorí hoór de, “Allar kalam tobolik gorár ham bad di hána bařidiyat lagi tákon añára lla țık no.

³ Hétolla, ó báiyain, tuáñrar bítottu háñt zon izzotdár manúc basó, zetará Pak-Ruh lói edde buddí lói furaiya. Añára ítara re e ham or zimma gán gosáidiyum,

⁴ aar añára dua gorát edde kalam tobolik gorát lagi tákiyum.”

⁵ Zomát or manúc beggún hé hotát razi óiye. Baade ítara Estífen ore basíloiyé, zibá imane edde Pak-Ruh lói furaiya, aró Filíp ore, Porokóras ore, Nikáno ore, Timon ore, Parménas ore, edde Ențiyok or Nikólas ore. Hé Nikólas ézzon Beyohúdi de óile yo Yohúdir dórmo mainto.

⁶ Ítara tará re sáhabi gún or muúntu házir goijjé, aar sáhabi gúne dua gorí tarár uore át díye.

⁷ Allar kalam fólat accíl. Jerúsalem ot ummot ókkol or dol bicígori barát accíl, aar imam ókkol ottu yó boóut zone hé iman kobul goijjé.

Estífen or gereftari

⁸ Estífen hoó de yóggwa Allar rahámote edde taakote furaiya aiccíl, yóggwa ye manúc ókkol or bítore ɖoóñr-ɖoóñr taajuippa harhána ókkol edde illayi-nicán ókkol daháito.

⁹ Lekin ek din, Azad-Faiya-Maincór Mujilíc-hána hoó de híyan or hoozzon maincé Estífen or ulða ói yóggwa llói torkatorki diyat doijsje. Ítara accíl de, Kurenir, Alexzendariyar, Kilicíyar edde Ecíya elakar Yohúdi ókkol.

¹⁰ Montor yóggwa ye Pak-Ruhr diiya giyane hoiyé de hotá re ítara ziti nó fare.

* 7:3 Foidayec 12:1

¹¹ Hétolla honókiye no zane fán gorí ítara hodún maincóre eén hoi bolla bíraiye, ki hoilé, “Añára Estífené Allar edde Muúsar ulða kuféri hotá ókkol hoór de fúinni.”

¹² Héndilla gorí ítara awam ókkol ore, murubbi ókkol ore, edde alem ókkol ore uskaidiyé, aar ítara Estífen or hañse aái yóggwa re dóri fótuayi-mujilíc or muúntu ainné.

¹³ Ítara zetará re misá gobá tıyagaraiye ítara hoór de, “E manúc cwa ye nitti e pak zagar edde Córiyot or hélaf hotá ókkol hoó.

¹⁴ Añára yóggwá ye endilla hoór de fúinni, Isá Nasári ye e zaga yían ore dónco gorífelaibo, aar Muúsa ye añára re diíl de rosóm ókkol bodolifélaibo.”

¹⁵ Héñtte fótuayi-mujilíc ot boiřá accíl de ítara beggúne yóggwar híkka díyan dóri saiyé rár dekér de, yóggwar siyára fıristar siyárar ɖóilla óigiyoi.

7

Fótuayi-mujilíc ot Estífen or sófai

¹ Hétunot boro imame Estífen ottu fusár gorér de, “Ín sóiyi ói né?”

² Estífené zuwab der de, “Ó báiyain aar bafáin, añr hotá fúno. Añárar baf Ibrahim Háran cóor ot tákibar age Mesopótomiyat accíl de októt mohımar Alla ye yóggwa re dahá díyl,

³ aar hoóil de, ‘Tor mulluk edde tor egana-guiccí ókkol eri oh mulluk ot zaa ziyán Añı toré daháiyum.’*

⁴ “Hétunot yóggwa Kasdiyo ókkol or mulluk eri Háran ot zai tákkegoi. Aar yóggwar baf morizaygói baade, Alla ye yóggwa re e mulluk yían ot lori aá baiyé, ziyán ot yala tuáñra tákor.

⁵ Montor İba ye yóggwa re e mulluk yían or honó híssa miras nó dee, țéng rakı fare de héttor úddwa nó dee; lekin yóggwa ttu fua nu accíl de októt úddwa İba ye yóggwa llói waada goijjıl de ki, e mulluk yían yóggwar edde yóggwa zai yóggwar ze nosól ókkol tákibo ítarar kobzat gorıdibo.

⁶ Alla ye yóggwa re endilla hoóil, ‘Tor nosól ókkol for or mulluk ot tór sára boni tákibo; hére ítara re gulamıt rakıbo, aar sair cót bosór foijjonto zulúm háibo.’

7 Alla ye aró hoóil de, ‘Montor ítara ze koum or gulami goríbo, Añí hé koum ore sáñza díyum, yárbaade ítara hé mulluk ottu neeli aái e zagat Añr ebaadot goríbo.’†

8 Tarfore Íba ye Nizor razinamar nicán ísafe yóggwa re ázomi gorár niyom diíl. Tói zeñtté Ibrahim ottu Isahák zormo óiye, yóggwa ye íba re añçto din ot din ázomi goráiyé; baade Isahák ottu Yakub zormo óoil, aar Yakub ottu baró háandan or bafdáda gún zormo óoil.

9 “Hé bafdáda gúne Yusúf ore ricé Ijíp ot besifélail, montor Alla íbar fúañti accíl,

10 aar íba re tamám mosibot ókkol ottu basaáil. Alla ye íba re Ijíp or baáñcca Féruan ottu meérbani faabáil aar buddíman banaáil, baade íte íba re Ijíp or edde ítar razmohól guñrar hákim banaáil.

11 “Yárbaade, guñra Ijíp ot edde Kánan ot eggwá raç óoil, zibá ye bicí duk ainné, aar añárar bafdáda gúne hái bolla hána nó faa.

12 Montor Yakube zettót Ijíp ot hána asé bóuli fúinnil, íba ye añárar bafdáda gún ore foóila bar hére diferáil.

13 Dusárabar ot hére giiyé rár, Yusúfe íbar báiyain dore nizor foriso dyíl, baade Féruane Yusúf or foribar or baabute zani faijjíl.

14 Tarfore Yusúfe íbar baf Yakub ore edde íbar tamám egana-guicci ókkol ore aitó hóbor foóñsaiye. Ítara kulehale hóittor fañs zon accíl.

15 Baade Yakub Ijíp ot giíl; hére íba edde añárar bafdáda gún entehal óigiyoi.

16 Aar ítarar muruda ókkol ore Cekém ot loizai hobor ot diya giyé; hoborostán waán ot ziyán Ibrahimé Cekém cóor ot Hamor or fuain dor ttu ñiañ dii kinilóil.

17 “Montor Alla ye Ibrahim lói goijjíl de waada fura goríbar októ zettót ðáke aiyér, Ijíp ot añárar koum barí bicí óigilgoi,

18 Yárbaade, Ijíp ot ar eggwá baáñcca uitñíl, zee niki Yusúf or baabute kessú no zainfo.

19 Íte añárar koum loi saláki goijjíl, aar añárar bafdáda ókkol ore eddúr zulúm goijjíl zeén niki ítara ttu nizor dud or fuain dore baáre félaidiya fore, zeéne híin morizagói.

20 “Hé októ Muúsa zormo óoil. Íba bicí cúndor accíl, aar íba re tin mac foijjonto baf or gór ot fala gyíl.

21 Baade íba re zettót baáre félaidiya giyeh, Féruan or zii ye íba re loizai nizor fuar ðóilla góri faillíl.

22 Muúsa ye Ijipi ókkol or tamám cíkkar elóm faiyé, aar íba hotát edde ham ot taakotwala accíl.

23 “Baade Muúsa salic bosór óiye rár, nizor koum Boni Isráil or hálot saitó zaito demak ot aiccé.

24 Íba ye dekéer de, ezzon Ijipi maincé eggwá Isráilir uore zulúm gorér. Tói íba zai yore Isráili wa re basai Ijíp or manúc cwa re mariféla bodola loiyé.

25 Muúsa ye báippil de, Alla ye ítara re rehái gorí bolla íba re estemal gorér de híyan íbar koumi báiyain de buzíbo, montor ítara nó buzé.

26 Tarfor din íba ye dekéer de, dui zon Isráili ye maramari der. Íba ye ítara re cántir sáañte bonaidibar kucíce hoór de, ‘Ekí, tuáñra toh báí báí, tuáñra kiyá ezzon loi ezzone maramari dor?’

27 “Montor zee niki oinno wa re zulúm gorér, yóggwa ye Muúsa re ðeikka mari hoór de, ‘Toré hone añárar hákim edde bisarhar banaiyé?’

28 ‘Tui ki añre yó marifélaibi zendilla gel de hailla ezzon Ijipi re marifélaayos?’‡

29 Híyan fúni Muúsa dáigiyegoi, aar Miídiyan mulluk ot ezzon bidecóitta ísafe táikkil. Hére íba ttu duwá fua zormo óoil.

30 “Salic bosór guzori zaigói baade, Kuútor Faár or moidan zagat ek fírista ye eggwá zoler de ooin or záððwat Muúsa re dahádiye.

31 Híyan dekéer Muúsa taajup óigilgoi, aar cúndorgori sai bolla aró ðáke giiyé rár, Mabude eén hoór de abas fúinne,

32 ‘Añí óilam de tor bafdáda ókkol or Alla, yáni Ibrahim or, Isahák or edde Yakub or Alla.’§ Hétunot Muúsa ðoore hafat dóijjil aar saibár hímmot nó goré.

33 “Mabude íba re hoór de, ‘Tor téng or centár kúlifela, kiyólla-hoilé tui ze zagat tíyaiyos híyan pak zaga.

34 Becók, Añí Añr bonda ókkol zetará Ijíp ot asé ítarar uore ze zulúm ókkol ór

† 7:7 Foidayec 15:13,14 ‡ 7:28 Hízorot 2:14 § 7:32 Hízorot 3:6 * 7:34 Hízorot 3:5,7,8,10

híin deikkí. Añí ítarar dukkór hañdani fúni ítara re basailoibo lla nise aiccí deh. Yala ai, Añí toré Ijíp ot diferáiyum.*

35 “Íbá óilde oh Muúsa, zibá re ítara endilla hoói inkar gorídil, ‘Toré hone hákim edde bisarhar banaiyé?’ Ze fírista ye zoler de záđđwat Muúsa re dahá díyl hé fíristar duara Alla Nize íba re hákim edde rehái-goróya banai diferáiyé.

36 Íba ye Boni Isráil ókkol ore Ijíp ottu neelai ainníl, aar Ijíp ot, Nil Doriyat, edde moidan zagat salic bosór fán taajuippa harhána ókkol edde illayi-nicán ókkol daháiyé.

37 “Íbá óilde oh Muúsa, zibá ye Boni Isráil ókkol ore hoóil de, ‘Alla ye tuáñrar báiyain dor bútotu tuáñra lla añr dóilla ézzone nobi tulíbo.’†

38 Íba óilde úba, zibá moidan zagat añárar koum zoma óoil de ítarar fúañti accíl; hére añárar bafdada ókkol edde íba llói Kuútor Faár or uore hotá hoóil de fírista wa yó accíl, aar añárar hañse foóñsai bolla íba ye zinda kalam faáil.

39 “Montor añárar bafdada ókkole íbar hotá mainto nó saá, bólke ítara íba re inkar goijjíl, aar Ijíp ot waafes zai bolla dile-dile mon gorí,

40 Aron ore hoóil de, ‘Añárar age-age zai bolla añára lla debota ókkol bano, kiyólla-hoilé añára re Ijíp dec ottu neelai ainné de Muúsar hálot kii ógiyoi añára no zani.’‡

41 Tói hétunot ítara gorur-sóor dóilla eggwá mutti banai yíbar hañse kurbaní peec goijjé, aar ítara nizor át or banaiya siz or uore kúci-áci goijjé.

42 Montor Alla ye ítara ttu muk fíraifelaiye, aar ítara re asman or tara ókkol fuñzitó eridifelaiye, nobi ókkol or kitab ot zendilla leikká asé, ‘Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra moidan zagat

salic bosór foijjonto

Añr hañse januwar kurbaní edde oinno kurbaní peec goijjíla níki?

43 Tuáñra toh Molek debotar řambu edde tuáñrar Rifan debotar sóbi éna tulí looi fúañti-fúañti loizaitá, ziín tuáñra fuñza gorí bolla banaáila. Hétolla Añí tuáñra re Babilon or okul or zagat bondit diferáiyum.’§

44 “Moidan zagat añárar bafdada ókkol ottu Allar Házirir řambu accíl; híyan ore undilla nomuna mozin bana gyíl, zendilla gori banai bolla Alla ye Muúsa re daháidi hókum goijjíl.

45 řambu híyan fai baade, añárar bafdada ókkole Yehócuar sóddarir tole tákite híyan ore nizor fúañti añárar e mulluk ot ainníl. Héñtte Alla ye ítarar muuntu oinno koum ókkol ore neelai dyíl. Híyan Dawud or zobana foijjonto e mulluk ot accíl.

46 Dawude Allar rahámot fai yore Yakub or Alla táki bolla ékkan zaga banaibár ezazot maiggíl.

47 Montor Íba lla gór Sólomane éna banaiyé.

48 “Háleke, Alla Tála insán or át or banaiya gór ot no táke. Nobí ye endilla hoór,

49 Mabude fórmár de,
‘Asman óilde Añr toktó,
aar zobin óilde Añr foo rakíbar
banggú.

Tui Añr lla hon kisím or gór banaibí?
Añí aram goríbar zaga hořé oíbo?

50 Ín beggún Añr Nizor áte banaiyí de no né?*

51 “Ó uzzoti manúc ókkol! Tuáñrar dil edde han toh bedini ókkol or híin or dóilla. Tuáñra hámica Pak-Ruh re oóñli rakó, zendilla tuáñrar bafdada ókkole goittó.

52 Tuáñrar bafdada ókkole hon nobi wa re zulúm nó goré de asé? Ítara toh uitará re yó marifélail zetará Insáfwala wa aibár agun hotá hoóil. Aar yala tuáñra yó Íba re dórídi marifélaiyo.

53 Tuáñra toh fírista ókkol or áta diiya Córíyot faáila, montor toóu híin amól nó goró.”

Estífen ore cíl or dola maijjé

54 Híin fúni fótuayi-mujilíc or membór ókkol bicí rak ógiyoi, aar yóggwar ulđa date-dat kirkirat doiije.

55 Montor yóggwa Pak-Ruh lói furaiya ói yore asman or uzu díyan dóri saiyé rár Allar mohíma deikké. Aró deikké de, Isá Allar den đák ottu tíyaiya asé.

† 7:37 Córíyot-nama 18:15 ‡ 7:40 Hízorot 32:1 § 7:43 Ámos 5:25-27 * 7:50 Yesáyah 66:1,2

⁵⁶ Yóggwa ye hoór de, “Soó, añí dekir de, asman kúla aar Manúc or Fua Allar den dák ottu tíyaiya asé.”

⁵⁷ Hétunot ítara nizor han bon gorífelaiye, aar eggwá doóñr guzoran mari beggúne ekku fúañti yóggwar uore záp maiije.

⁵⁸ Ítara yóggwa re cóor or baáre loizai cíl or dola marat doijje; aar gobá gúne nizor hoorsuor kúlifelai Sául nam or ézzon juwan manúc or tégng or gurat raikké.

⁵⁹ Ítara Estífen ore cíl or dola marat accíl de októt, yóggwa ye endilla hoói dua gorér, “Ó Malik Isá, añr ruh re kobul goró.”

⁶⁰ Baade yóggwa ye añrú félai eggwá doóñr abase guzori hoór de, “Ó Malik, itarár e guná no dóijjo.” Híyan hoói yóggwa moot or gúm ot foijjé.

8

¹ Estífen ore marifélaiye de híyan ot Sául furafuri razi accíl.

Zomát or uore Sául or zulúm

Hé din, Jerúsalem ot accíl de zomát* or uore eggwá doóñr zulúm cúru óiye, aar sáhabi gún bade argún beggún Yohúdiya edde Samária elakar agagurat dorbodor óigiyoi.

² Hodún dindár manúce Estífen ore dohón gorífelaiye, ítara bilak gorí-gorí yóggwa lla bicí haindé.

³ Ar Sáule zomát ore dónco gorár kucíce, góre-góre góli morotfuain edde mayafuain ókkol ore tani aní ziyól ot díyat doijje.

Samáriat kúchóbor or tobolik

⁴ Ze imandár ókkol dorbodor óigiyegoi, ítara zaga-zaga zai kúchóbor tobolik gorát accíl.

⁵ Aar Filípe nise Samáriar ekkán cóor ot zai, maincóre Mosihr baabute tobolik gorát doijje.

⁶ Manúc ókkole Filíp or boiyan fúni edde íba ye daháito de illayi-nicán ókkol deki íbar hotá aró díyan or sáañte fúinto.

⁷ Kiyólla-hoilé bicí manúc ottu hóraf jin ókkol doóñr abase guzoran mari neeillíl, aar boóut zon mazur edde leng gom óoil.

⁸ Hétolla hé cóor ot bicí kúci accíl.

⁹ Yár age hé cóor ot Sáimon nam or ézzon manúc accíl, zibá ye jadu dahái Samáriar manúc ókkol ore taajup gorí rakíto, aar dabi goittó de, añí yó ézzon doóñr manúc.

¹⁰ Gorib tuangor beggúne yóggwar hotá díyan dí fúinto aar hoitó de, “E manúc cwa óilde Allar oh kudurut, ziyán ore Doóñr Kudurut bouli zana zah.”

¹¹ Ítara yóggwar hotát etollá díyan dito, kiyólla-hoilé yóggwa ye ítara re jadu dahái bicí deri lóti taajup gorí raikkíl.

¹² Montor ítara zeñté Filípe Allar raijor edde Isá Mosihr baabute kúchóbor tobolik goijjé de híin or uore iman ainné, ítara morotfuain mayafuain duní gúne báp̄tisma loiyé.

¹³ Sáimon nize yó iman aní báp̄tisma loiyé. Yóggwa Filíp or fúañti-fúañti zaito, aar íba ye daháito de illayi-nicán ókkol edde doóñr-doóñr keramot ókkol deki yóggwa taajup óizaytoi.

¹⁴ Jerúsalem ot asé de sáhabi gúne zettót Samáriar maincé Allar kalam kobul goijjé de fúinne, ítara Fitor ore edde Yohánna re tarár hañse diferáiyé.

¹⁵ Ítara duní zon foóñsi yore tará lla dua goijjé, zeéne tará Pak-Ruh faa;

¹⁶ kiyólla-hoilé tarár uore Pak-Ruh hétun foijjonto nú aiyé; tará cúdu Malik Isár name báp̄tisma lóil deh.

¹⁷ Baade Fitor edde Yohánna ye tarár uore át díye, tói tará Pak-Ruh faiyé.

¹⁸ Sáimone dekére de, sáhabi gúne át dile Pak-Ruh miler, tói yóggwa ye tará re tíañ dii

¹⁹ hoór de, “Añré yó e kémota gán doo, zeéne añí zar uore át dí yóggwa ye Pak-Ruh faa.”

²⁰ Montor Fitore yóggwa re hoór de, “Tuáñr tíañ tuáñr fúañti dónco óizoggoi, kiyólla-hoilé tuñí toh Allar hádiya tíañ dii kina zah bouli tíaaijjo.

²¹ Ham yían ot no tuáñr honó híssa asé aar no honó borat asé, kiyólla-hoilé Allar nozor ot tuáñr dil sóiyi no.

²² Hétolla tuñí tuáñr e hórafi ttu touwá goró, aar Malik or hañse dua goró, óitofare Íba ye tuáñr dil or e hóraf báfani maf gorídibo.

* **8:1** maáni, Yohúdi ókkol zetará Isár uore iman ainné itarar zomát

²³ Kiyólla-hoilé añí dekír de, tuñí lalóse bóra aar gunár kobzat asó.”

²⁴ Hétunot Sáimone zuwabe hoór de, “Añr lla Malik or hañse dua goró, zeéne tuñí hoiyó de héntu ekkán úddwa añr uore no.”

²⁵ Tarfore Malik or kalam tobolik gorí edde Isár baabute gobá dí baade, Fitor edde Yohánna Jerúsalem or uzu rowana loiyé, aar foñt ot Samári ókkol or boóut tan farat kúchóbor tobolik goijjíl.

Filíp edde ezzon Itúpiya decí

²⁶ Ek din, Mabud or ek fírsta ye Filíp ore hoór de, “Tuñí urí doóin míkka rasta ubát zoo, zibá Jerúsalem ottu Gaza cóor ot foijjé.” Hé rasta wa moidan zagat accíl.

²⁷ Hétunot íba urí rowana loiyé, aar zaite-zaite foñt ot máze Itúpiya dec or Kandes ranir ek doóñr uzir loi dola óiye, yóggwa accíl ízara, aar ranir tamám dón-doulot or zimmadar. Yóggwa Jerúsalem ot aiccíl de Allar ebaadot gorí bolla.

²⁸ Yóggwa nizor gúra-garít boói gór ot waafes zaargói de foñt ot nobi Yesáyahr kitab telawot gorát accíl.

²⁹ Hétunot Pak-Ruh ye Filíp ore hoór de, “Hé gúra-garí gán or dáke zai híyan or fúañti-fúañti zaat dóro.”

³⁰ Tói Filíp duñri gúra-garír dáke giyyé rár fúner de, manúc cwa ye nobi Yesáyahr kitab telawot gorér. Íba ye yóggwa ttu fusár gorér de, “Tuñí zíin telawot gorór híin buzór né?”

³¹ Yóggwa ye zuwab der de, “Honókiye buzái no dilé añí keéngori buzí faijjum?” Tói yóggwa ye Filíp ore uore urí yóggwar fúañti boító aros goijjé.

³² Manúc cwa ye pak-kalam or ze híssa gán telawot gorér híyan óilde yíán, “Zoorái bolla bérasóol ore zendilla gori loiza zah,

Íba re héndilla góri loiza giyéh;
aar nizor keñc haroyar muúntu bérasóol
or sóo ye zendilla nizám ói táke,
héndilla Íba ye yó Nizor muk nó kúle.

³³ Íba re beizzoti goijjíl de híyan or honó bisar nó faa.

Hone Íbar nosól or baabute hoói faribó?

Kiyólla-hoilé duniyai ttu Íbar zan loifélagil.”†

³⁴ Hé uzir gwá ye Filíp ottu fusár gorér de, “Meérbani góri añré hoó, nobi ye iín har baabute hoór deh, nizor né náki oinno zon or?”

³⁵ Hétunot Filípe hotá howá saat goijjé, aar pak-kalam or hé híssa gán lói cúru gorí yóggwa re Isár baabute kúchóbor tobolik goijjé.

³⁶ Ítara rasta báy zaite-zaite faní asé de ekkán zagat foóñicce. Uzir gwá ye hoór de, “Soó, eřé faní asé, yala bápñisma lowa ttu añré kiyé oóñli faribó?”

³⁷ Filípe yóggwa re hoór de, “Zodi tuñí fura dile Isár uore iman ainnó de óile, loi faribá.” Yóggwa ye hoór de, “Añí iman aní de, Isá Mosih óilde Allar Fua.”

³⁸ Baade yóggwa ye gúra-garí tíyagaraito hókum díye, tarfore Filíp edde hé uzir, tará duní zon fanít laimmé, aar Filípe yóggwa re bápñisma díye.

³⁹ Zeñtté itara faní ttu uittégai, Malik or Ruh ye bánggori Filíp ore loigiyégoi. Hé uzir gwá ye Filíp ore ar nó deké, lekin kúci gorí-gorí nizor sofór zari raikkíl.

⁴⁰ Montor Filípe nizoré Asdod cóor ot loot faiyé, íba héntu lóti Kaisáriyat foóñse foijjonto cóor beggún ot kúchóbor tobolik gorát accíl.

9

Sául or dil bodoligiyói (Ham 22:6-16; 26:12-18)

¹ Hé hale, Sáule Malik or ummot ókkol ore dómki diyat edde zulúm gorát accíl.

Íba boro imam or hañse giyyé,

² aar Damáskas cóor or mujilíc-hána ókkol ot dii bolla ceñrí maiggé, zeéne íba ye zaré-zaré Malik or Torikat asé de lootfa, itara beggún ore bañdí Jerúsalem ot aní fare, itara morotfuain óuk yáh mayafuain.

³ Zaite-zaite íba zeñtté Damáskas or hañsahañsi foóñicce, atikka asman ottu eggwá foór íbar sairó dák ottu soimké,

† 8:33 Yesáyah 53:7,8

⁴ Baade íba merit forigilgói, aar endilla hoór de eggwá abas fúinne, “**Sául, Sául, tui Añré zulúm gorór kiyá?**”

⁵ Sáule fusár gorér de, “Malik, Tuñí hon?”

Íba ye zuwab der de, “**Añí Isá, zibá re tui zulúm gorór.**”

⁶ **Yala tui urí cóor or bútoze zaa, tor ttu kii gorá foribó de híyan hére toré howá zaybo.**”

⁷ Oinno manúc zetará Sául or fúañti zaar, ítara ammúk ói tíyai táikkil, kiyólla-hoilé ítara abas swá fúner montor honókiyo re no deké.

⁸ Tarfore Sául meri ttu uitté, lekin suk kúille rár kessú no deké. Baade ítara íba re át ot dóri Damáskas ot loigiyé.

⁹ Íba tin din foijjonto añdá accíl, aar honó hána-fina ná háa.

¹⁰ Damáskas ot Ananias nam or ezzon ummot accíl, Malike yóggwa re ekkán dorcón ot hoór de, “**Ó Ananias.**”

Yóggwa ye zuwab der de, “Jii Malik, añí eřé así.”

¹¹ Baade Malike yóggwa re hoór de, “**Uř, Uzu hoó de rasta yibat zaa, aar Yohúdahr gór ot Sául nam or ézzon Tarsús cóor or manúc or talac gorgói. Íba ehón dua gorér.**”

¹² **Íba ye ekkán dorcón ot deikké de, ezzon Ananias nam or manúce aái íbar uore át díye, zeéne íba ye abar deki fare.**”

¹³ Ananias ye hoór de, “Malik, manúc íbar baabute añí boóut maincór ttu fúinni, íba ye Jerúsalem ot Tuáñr pak bonda ókkol ore hotó duk diyé deh,

¹⁴ aar íba eřé Tuáñr ebaadot goré de ítara beggún ore gereftar gorí bolla doóñr imam ókkol ottu adíkar fai aiccé deh.”

¹⁵ Montor Malike yóggwa re hoór de, “**Tui zaa, kiyólla-hoilé íba óilde Añr basíloiya usíla, Beyohúdi ókkol or, baáñcca ókkol or, edde Boni Isráil ókkol or muúntu Añr nam foónsai bolla.**”

¹⁶ **Añr nam or wasté íba ttu hodún duk faa foribó Añí íba re daháiyum.**”

¹⁷ Tói Ananias zai hé gór gán ot góille, aar Sául or uore át dí hoór de, “Bái Sául, Malik Isá, zibá ye tuáñre eřé aibárcot rastat dahá díyl, añré tuáñr hañse Íba ye

difeřaiye deh, zeéne tuñí abar deki faro aar Pak-Ruh lói furaiya ó.”

¹⁸ Baade éhon or bútoze Sául or suk ottu oónc or doílla kessú foijjé, aar íba ye abar deki faijje. Tarfore íba urí bápřisma loiyé,

¹⁹ aar hána háiye rár abar bol faiyé.

Sáule Damáskas ot tobolik goijjé

Íba ummot ókkol or fúañti Damáskas ot hooddin táikkil,

²⁰ aar honó deri no gorí mujilíc-hána ókkol ot Isár baabute tobolik gorát doijje de ki hoilé, Isá óilde Allar Fua.

²¹ Zetará íbar boiyan fúinto ítara beggúne taajup ói hoito de, “Manúc íba kí ubá no, zibá ye Jerúsalem ot Isár ebaadotgár ókkol ore zulúm goittó? Ibá eřé yó héndilla goré de ítara re gereftar gorí doóñr imam ókkol or hañse loizabár niyote aiccé de no né?”

²² Montor Sául dinbodín mozbut ówat accíl, aar Isá óilde Mosih de híyan or eén dolil ókkol diyat accíl, zeén níki Damáskas ot táke de Yohúdi ókkol toddó óizaytoi.

²³ Boóut din guzori zaigói baade, Yohúdi ókkole íba re marifélai bolla ekkán sail gúraiye,

²⁴ montor Sáule ítarar hé sail or baabute zani faijje. Ítara íba re marifélai bolla dine raite cóor or geiř ókkol ot faára díyat accíl,

²⁵ montor íbar cárit ókkole raitta eggwá doóñr lai ot gori íba re đeбал or ekkán zanála báy nise lamaidiyé.

Jerúsalem ot Sául

²⁶ Baade Sául Jerúsalem ot giyyégoi. Hére íba ye ummot ókkol lói bóng óito kucíc goijjíl; montor ítara beggúne íba re đooraitó, kiyólla-hoilé íba sóiyi-sóiyi ummot bonigiyói de híyan ítara biccác no goittó.

²⁷ Montor Bárnabase íba re sáhabi gún or hañse ainné. Yóggwa ye ítara re zanaiyé de, Sáule sofór ot zaibarcót rastar uore Malik ore hondilla gorí deikkíl, Malike íba llói keéngori hotá hoíl, edde íba ye Damáskas ot Isár name keén hímmot or sáañte tobolik goijjíl.

²⁸ Tarfore Sául ítarar fúañti táikkil, aar kúlamela góri Jerúsalem or agagurat zai hímmot or sáañte Malik or name tobolik gorát accíl.

29 Íba ye Yohúdi zetarár zuban Girík ítara llói hotá hoító edde barábari dító; montor ítara íba re marifélaito kucíc goittó.

30 Zeñtté imandár báiyain de híyan or baabute zainné, ítara íba re nise Kaisáriyat aní Tarsús ot duñraidiyé.

31 Héñtte fura Yohúdiyar, Galil or, edde Samáriar zomát ókkol ot cánti accíl, aar híin torki ówat accíl. Ítara Malik ore dooraitó aar Pak-Ruhr tosólliye solitó; héndilla góri ítatar dol barát accíl.

Ainiyas ore gom gorá gíyeh

32 Fitor hárr zagat sofór goitté-goitté, ek dinná íba Liídiya farat Allar ze pak bonda ókkol asé ítatar hañse yó aiccé.

33 Hére íba ye Ainiyas nam or ezzon manúc loot faiyé, zibá añtur de hétolla añçto bosór fán bisánat fori asé.

34 Fitore yóggwa re hoór de, “Ainiyas, Isá Mosih ye tuáñre gom goijjé; uró, tuáñr bisána boři loo.” Baade yóggwa éhon urí tíyaiye.

35 Aar yóggwa re deki Liídiyar edde Cáron elakar manúc beggún Malik or uzu fíje.

Tabita re zinda gorá gíyeh

36 Joppa cóor ot Tabita nam or eggwá mayafua ummot accíl; Girík zuban ot híbar nam Dorkas, ziyán or torjuma “Óroin.” Híba ye hámica bálai goittó aar gorif ókkol ore modot* goittó.

37 Héñtte híba biyaram ói morigílgoi, aar manúc ókkole híba re dúwaidai baade uoror țalar ekkán kamárat raikké.

38 Liídiya fara gán Joppar đake accíl. Ummot ókkole zettót Fitor hére asé de fúinne ítara dui zon manúc diferái íba re aros gorér de, “Tuñí añárar hére aité deri no goijjó.”

39 Hétunot Fitor urí ítatar fúañti giyé. Zeñtté íba hére foóñicce, ítara íba re uoror țalar kamára gán ot ainné. Rari mayafuain beggún Fitor or sairó đák ottu tíyai táikke, aar Dorkase zinda tákite zedún kuruta edde hoorsuor ókkol banaáil híin beggún íba re hañdi-hañdi dahát doijje.

* 9:36 yáto *musáada*

40 Montor Fitore ítara beggún ore baáre neelaidi añrú félai dua goijjé. Íba ye lac cwar uzu fíri hoór de, “Tabita, ur.” Tói híba ye suk kúille, aar Fitor ore deikké rar urí boiccé.

41 Baade Fitore híba re át ot dóri tuillé, aar rari mayafuain cóo imandár beggún ore matai híba re zinda gosáidiye.

42 Hé hóbor gán Joppa agagurat fóliligoi, aar boót maincé Malik or uore iman ainné.

43 Fitor boót din foijjonto Joppat maze Sáimon nam or ézzon samarar ham-goróyar fúañti táikkil.

10

Fitor edde Korneliyas

1 Kaisáriya cóor ot Korneliyas nam or ezzon manúc accíl, yóggwa accíl İtaliyo Teérang hoó de yíbar ek cót fóous or cáap.

2 Yóggwa edde yóggwar gór țiya dindár accíl aar Alla re dooraitó; yóggwa ye gorif ókkol ore bicí hórat diito, aar Allar hañse nitti dua goittó.

3 Ekbar din or tin nwá báze yóggwa ye ekkán dorcón deikké, ziyán ot sáf-sáf góri dekér de, Allar ek fírsta aái yóggwa re hoór de, “Korneliyas.”

4 Yóggwa ye doore fírstar uzu suk doóñr góri saái hoór de, “Malik, hoóna?”

Baade fírsta ye hoór de, “Tuáñr duaye edde hórat doone Alla kúci óiye aar Íba ye híin monot raikké.

5 Yala tuñí Joppat manúc diferó, aar Sáimon zibá re Fitor óu đake, íba re matai anó.

6 Íba samarar ham-goróya Sáimon or gór ot meéman ísafe asé, zar gór gán doijjar hañsat.”

7 Yóggwa llói hotá hoóil de fírsta wa zaigói baade, yóggwa ye nizer gór or dui zon gulam ore edde yóggwa re hámica hédmot goittó de ítatar bútotu eggwá dindár fóous ore mataiyé.

8 Aar zín-zín óiye híin beggún ítara re buzái yore Joppat diferáiyé.

9 Tarfor din ítara zaite-zaite cóor gán or hañsahañsi foóñser de októt, din or duúñija Fitor gór or sád or uore dua goittó uițtegoi.

10 Íba ttu búk laiggíl, aar kessú háito monehoóil, montor hána toiyar ór de októt, íba ye ekkán dorcón deikké,

11 ziyán ot dekér de, asman kúla aar doóñr saddor or dóilla ekkán siz ore sair kuna ttu dóri zobin ot lamaidiya zar.

12 Híyan or bútoe hárr kisím or sair téngga januwar, buke áñre de zandár, edde faik ókkol asé.

13 Baade íbar hañse eggwá abas aiccé de, **“Fitor, uṭ, íín ore marifélai háa.”**

14 Montor Fitore hoór de, “No, no, Malik; ańi toh honódin kessú nafak yáh háram háiyi de náí.”

15 Hétunot íbar hañse abar eggwá abas aiccé de, **“Alla ye ziyán ore pak-sáf goijjé híyan ore nafak bouli no hoóic.”**

16 Héndilla tin bar óiye, baade saddor gán atíkka asman ot waafes tulífela gíyeh.

17 Zeñtté Fitore deikkíl de dorcón or maáni kii hoói báfer, Korneliyase difeřáil de manúc cún Sáimon or gór gán hořé asé de talac gorí fai yore híyan or geiṭ ot aái tíyai táikke.

18 Ítara ḡak mari fusár gorér de, “Sáimon, zibá re Fitor óu ḡake, íba eřé asé né?”

19 Fitore dorcón híyan or baabute báfat accíl de októt, Pak-Ruh ye íba re hoór de, “Saá, tin zon maincé tor talac gorér.

20 Hétolla uṭ, nise zaa, aar honó cók-cubá sára ítarar fúańti zaa, kiyólla-hoilé ítara re Ańi difeřáiyi deh.”

21 Hétunot Fitor nise zai manúc cún ore hoór de, “Tuáñra zar talac gorór, íba óilam de ańi. Tuáñra kiyólla aiccó dé?”

22 Ítara zuwab der de, “Ańára re cáap Korneliyase difeřáiyeh. Yóggwa ézzon forhésgar edde Alla re ḡoora de manúc. Tamám Yohúdi ókkole yóggwar nam goré. Yóggwa re pak fírista eggwá ye hoiyé de, tuáñre yóggwar gór ot matai bolla, zeéne yóggwa ye tuáñr ttu kalam fúni fare.”

23 Hétunot Fitore ítara re bútoe matai aní meémandari goijjé.

Korneliyas or gór ot Fitor

Tarfor din Fitor ítarar fúańti rowana loiyé. Íbar fúańti Joppa ttu hoozzon imandár báiyain óu giyyé.

24 Zaité-zaité ek din baade ítara Kaisáryat foóñicce. Korneliyase nizor

egana-guicci edde háas dustó ókkol zoma gorí ítarar entezar ot accíl.

25 Fitor gór ot gólibarcot Korneliyase íba re estekbal goijjíl, aar íbar téng ot uúĩtoi fori sóida goijjíl.

26 Montor Fitore yóggwa re eén hoói tulíloiyeh, “Uřó, ańi yó toh ézzon insán.”

27 Yóggwa llói hotá hoói-hoói Fitor bútoe góille rár dekér de, hére boóut manúc zoma óiye.

28 Íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra toh zano, ek Yohúdi ye honó Beyohúdi llói sákbak rakón yáh ítarar hére beraitó zoon ańárar córiyot or maná. Montor honókiyo re háram yáh nafak no hoi bolla Alla ye ańre daháidiye.

29 Hétolla tuáñra ańre mataitó difeřáiyeh rár, ańi honó bazá no di aiccí deh. Yala ańi fusár gorí faijjum né tuáñra ańre kiyólla mataitó difeřáiyeh dé?”

30 Korneliyase zuwab der de, “Yar sair din age, etún ot din or tin nwá báze ańi ańr gór ot dua gorír de októt, somoikka hoor findá ézzon manúc asimbit ańr muuntu tíyaiye,

31 aar hoór de, ‘Korneliyas, Alla ye tuáñr dua fúinne edde tuáñr hórat diiya monot raikké.

32 Hétolla honókiyo re Joppat difeřó, aar Sáimon zibá re Fitor óu ḡake, íba re matai anó, íba samarar ham-goróya Sáimon or gór ot meéman ísafe asé, zar gór gán doijjar hańsat.’

33 Hétolla ańi tuáñre matai bolla éhon or bútoe manúc difeřáiyeh. Gom óiye tuńi aiccó. Yala ańára beggún eřé Allar muuntu házir óiyi de, Malike tuáñre ańára re ziín hoi bolla hókum díye híin beggún fúni bolla.”

Korneliyas or gór ot Fitor or taalim

34 Baade Fitore hotá howá cúru gorí hoór de, “Ehón ańi sóiyi-sóiyi zani faijji, Alla ye ektorfia no goré,

35 bólke hárr koum ottu zee-zee Íba re ḡoora aar sóiyi ham goré, taré-taré Íba ye kobul goré.

36 Tuáñra toh oh kúchóbor zano ziyán Alla ye Boni Isráil ókkol or hañse foóńsaiye, ki hoilé, Isá Mosih zibá beggún or Malik, íbar duara cánti faa zah.

³⁷ Tuáñra nize zano, Yaháya ye báp̄tismar baabute tobolik gorí baade Galil ottu lóti cúru gorí guñra Yohúdiyat kii óiye.

³⁸ Tuáñra yíán óu zano, Alla ye Nasárat or Isá re Pak-Ruh loi edde kudurute furaiya gorí basíloil. Íba ye zaga-zaga zai bálai goittó, aar zetará re Ibilíce duk de ítara beggún ore gom goittó, kiyólla-hoilé Alla toh Íbar fúañti accíl.

³⁹ “Íba ye Yohúdi ókkol or mulluk ot edde Jerúsalem ot zedún ham ókkol goijjé, añára hín beggún or gobá así. Manúc ókkole Íba re kúruc ot taki marifélail.

⁴⁰ Montor Alla ye Íba re tin din ot din zinda goijjé, aar Íba re zahér ówa baiyé,

⁴¹ beggún or hañse no, bólke siríf Alla ye age lóti basí raikké de gobá ókkol or hañse, yáni añárar hañse, zetará Íba mora ttu zinda ói baade Íbar fúañti háafiya goijjílám.

⁴² Íba ye añára re hókum díye de, manúc ókkol or hañse tobolik gorí bolla edde yíán gobá dí bolla, ki hoilé, Íba óilde Ubá zibá re Alla ye zinda edde mora ókkol or bisarhar banaiyé.

⁴³ Tamám nobi ókkole yó Íbar baabute endilla gobá díye de ki, zee niki Íbar uore iman ané íte Íbar name gunár maf faa.”

Beyohúdi ókkole Pak-Ruh faiyé

⁴⁴ Fitore hín boiyan gorér de októt, fúner de ítara beggún or uore Pak-Ruh lami aiccé.

⁴⁵ Joppa ttu ze ázomi goijjá imandár ókkol Fitor or fúañti aiccíl ítara taajup óigilgoi, kiyólla-hoilé Beyohúdi ókkol or uore yó hádiya ísafe Pak-Ruh ðálidiya gíyéh.

⁴⁶ Ítara dekér de, Beyohúdi ókkole gabi zubane hotá hoór edde bicígori Allar taarif gorér.

Hétunot Fitore hoór de,

⁴⁷ “Yala toh itará re fanír báp̄tisma lowa ttu honókiye oóñsi no faribó, kiyólla-hoilé añárar ðóilla itará yó de Pak-Ruh faiyé.”

⁴⁸ Tói íba ye ítara re Isá Mosihr name báp̄tisma díya zay bolla hókum díye. Yárbaade ítara Fitor ore hooddin fúañti tákito aros goijjé.

11

Fitor Jerúsalem ot aiccé

¹ Sáhabi gúne edde Yohúdiyar agagurat asé de imandár báiyain de fúinne de, Beyohúdi ókkole yó Allar kalam kobul goijjé.

² Hétolla Fitor zeñtté uore Jerúsalem ot gíiyé, ázomi goijjá imandár ókkole íba re hosúr díye,

³ ítara hoór de, “Tuñí be-ázomi goijjá maincór gór ot gíiyó, aar ítara fúañti hána yó háiyó.”

⁴ Tói Fitore ítara re ekkú ttu lóti beggún buzái hoór de,

⁵ “Añí Joppa cóor ot dua gorír de októt ekkán dorcón deikkí, ziyán ot deikkílám de, ðoóñr saddor or ðóilla ekkán siz ore saír kuna ttu dóri asman ottu lamaidiya zar; híyan laimte-laimte añí ziyóñt así híñyot foóñicce.

⁶ Añí saddor gán or uzu díyan dóri saiyí rár deikkí de, híyan or bútoze zobin or saír téingga januwar, jonggoli januwar, buke añre de zandár, edde faik ókkol asé.

⁷ Baade eggwá abase añré endilla yó hoór de fúinni, ‘Fitor, uṭ, iín ore marifélai háa.’

⁸ “Montor añí hoiyí de, ‘No, no, Malik; añí toh honódin kessú nafak yáh háram hána gal ot diyí de náí.’

⁹ “Hétunot dusárabar asman ottu eggwá abas aái hoór de, ‘Alla ye ziyán ore pak-sáf goijjé híyan ore nafak bouli no hoóic.’

¹⁰ Héndilla tin bar foijjonto óiye, baade hín beggún ore asman ot waafes tulífela gíyéh.

¹¹ “Hétukkun ot tin zon manúc zetará re añr hañse Kaisáriya ttu difeṛá gíyéh, ítara añára ze gór gán ot accílám híyan ot foóñicce.

¹² Pak-Ruh ye añré honó cók-cubá sára ítara fúañti zaito hoiyé. E sów zon báiyain itará yó añr fúañti giíl. Baade añára manúc cwar gór ot góilligoi.

¹³ Yóggwa ye añára re hoiyé de, yóggwa ye yóggwar gór ot eggwá firista deikké, zibá ye hoiyé de, ‘Honókiyo re Joppat difeṛó, aar Sáimon zibá re Fitor óu ðake, íba re matai anó.

14 Íba ye tuáñre endilla hotá ókkol hoibó, zíne tuñí edde tuáñr gór ñiya ye nejat faiba.'

15 "Baade añí zettót boiyan gorá cúru goijjí, ítarar uore Pak-Ruh lami aiccé, zendilla foóila cúrut añárar uore aiccíl.

16 Hétunot añr ttu hotá waán monot uittíl ziyán Malike hoóil, ki hoilé, 'Yaháya ye toh fanít éna báp̄tisma díye, montor tuáñra re Pak-Ruh lói báp̄tisma díya zaybo.'

17 Hétolla Alla ye zettót ítara re ekku ðoilla hádiya diiyé, zendilla añára re diíl zeñtté añára Malik Isá Mosihr uore iman ainní, tói añí hon abar Alla re oóñlitam?"

18 Ítara hún fúni nizám ói táikkil aar Allar taarif gorí hoór de, "Tóoile toh Alla ye Beyohúdi ókkol ore yó touwá gorí ofúrani zindigi faibar toóufik diiyé."

Entiyok ot Isáyi zomát

19 Estífen or uore lóti cúru óiye de zulúm or zoriya ze imandár ókkol dorbodór óigilgoi, ítara zaite-zaite Fonikciya elakat, Sáifrus ñiyat, edde Entiyok ot foijjonto foóñiccegoi. Ítara Yohúdi ókkol ore bade ar honókiyor hañse kalam tobolik no goittó.

20 Montor ítarar bútoze Sáifrus or edde Kurenir hoozzon manúc accíl, zetará Entiyok ot zaí Girík manúc ókkol ore yó Malik Isár baabute kúchóbor tobolik goijjíl.

21 Malik or át ítarar uore accíl de hétolla becábicí manúc ókkole iman aní Malik or uzu fíjjil.

22 Hé hóbor híyan Jerúsalem ot asé de zomát or hañse foóñicce rár, ítara Bárnabas ore Entiyok ot difeñáiyé.

23 Yóggwa zeñtté hére foóñicce, Alla ye ítara re rahámot goijjé de deki bicí kúci óiye, aar ítara re nosíyot goijjé de, fura dile Malik loi laigga táki bolla.

24 Hé Bárnabas ézzon nekkar bonda accíl, zibá Pak-Ruh lói edde imane furaiya. Héñtte bicí manúc ókkol ore Malik or hañse aná giyeh.

25 Yárbaade Sául ore tuwaitó Bárnabas Tarsús ot giyyé,

26 aar íba re tuwai fai Entiyok ot ainné. Hére ítara duní zon zomát or manúc ókkol or fúañti fura ek bosór táikkil aar bicí manúc ore taalim dyíl. Entiyok óilde foóila

zaga, ziyán ot ummot ókkol ore Isáyi hoói ðaka giyéh.

27 Hé októt Jerúsalem ottu hoozzon nobi hére Entiyok ot aiccé.

28 Ítara ttu ezzon or nam accíl Agabos, zibá ye tíyai yore Pak-Ruhr hédaiyote agun hotá hoiyé de ki, fura duniyait eggwá ðoóñr rañ óibo. Hotá híyan baáñcca Kalediyus or hókumot or októt fura óoil.

29 Héñtte ummot ókkole zee zedún dii fare hédun dii, Yohúdiyat asé de imandár báiboináin dor hañse modot foóñsaibar fáisela goijjé.

30 Ítara hé modot tun Yohúdiyar zomát or murubbi-neta ókkol or hañse Bárnabas edde Sául or áta foóñsail.

12

Yakub ore marifélaye aar Fitor ore ziyól ot raikké

1 Hé din ókkol ot baáñcca Hérude zomát or kessú maincóre gereftar gorí-gorí zulúm gorát doiije.

2 Hé sílsila loi yóggwa ye Yohánnar báí Yakub ore toluwar loi kotól gorá baiyé.

3 Yóggwa ye zettót Yohúdi ókkol ottu híyan fosón laiggé de deikké, Fitor ore yó gereftar goijjé. Hé gótana gán Cútar-sára Ruñir-id or októt óoil.

4 Yóggwa ye Fitor ore gereftar gorí ziyól ot raikkíl, aar sair zon sair zon gorí sair ðaái fóous faára díyl. Yóggwar erada accíl de, Azadir-id baade íba re awam ókkol or muuntu peec gorí bolla.

5 Hétolla bouli Fitor ore ziyól ot raikkíl deh, montor zomát or manúc ókkole íba lla Allar hañse dilmon di lagatar dua gorát accíl.

Fitor ziyól ottu súri faijjé

6 Ze din Hérude Fitor ore baáre neelai aníbo, hé din raitta íba duiyán síyol lói bairdá accíl aar dui zon fóous or mazé gúm ot accíl, aar faáradar ókkole ziyól or dorozat faára dí táikkil.

7 Atikka Mabud or ek fírsta dahádiye, aar hétunot kamárat eggwá foór zoli uitté. Fírsta ye Fitor ore ðák sai lari seton gorídi hoór de, "Hára uró!" Hétunot íbar duní át ottu síyol lun kúli forigiyói.

8 Baade fírsta ye íba re hoór de, "Keeñil bañdó, aar tuáñr cenñar fiñdó." Tói íba ye

héndilla goijjé. Fírista ye íba re aró hoór de, “Tuáñr saddor gán gaat berái añr fisé-fisé aiyó.”

⁹ Fitor neeli fisé-fisé zaat doijje; montor fírista ye ziyán gorér híyan fottón ot de Fitore hoi no fare. Íba ye táaijil de dorcón dekér bóuli.

¹⁰ Baade ítara foóila edde dusára faáradar ore bárai zai luwár geiṭ or ínyot aiccé, ziyán báy cóor or bútoe góli fare. Hé geiṭ ṭan ítara lla nizebaze kúligiyoi, aar ítara híyan báy neeli eggwá rasta báy zaat accíl. Zaité-zaité atíkka hé fírista wa Fitor ore eri giyyégoi.

¹¹ Hétunot Fitor úñic ói nizoré nize hoór de, “Yala añr sóiyigori zani faijjí, Malike Nizor fírista difeṛái añré Hérud or át ottu edde Yohúdi ókkole ziyán or acá gorí táikkil híyan ottu basaiyé.”

¹² Híyan buzí fari íba Yohánnar maa Moriyam or gór ot giyyé. Hé Yohánna re Markus hoói yó ḍake. Gór híyan ot bicí manúc zoma ói dua gorát accíl.

¹³ Fitore geiṭ or doroza gán baijjaiye rá, Roḍá nam or eggwá bañdi mayafua ye kúlidito aiccé.

¹⁴ Híba ye zettót Fitor or abas ót faiyé, kúciye geiṭ no kúli duñri bútoe zai hoór de, “Fitor dorozat tíyai táikke!”

¹⁵ Ítara híba re hoór de, “Tor matá hóraf óigiyoi!” Montor híba ye zettót híyan sóiyi bóuli howát accíl, ítara hoór de, “Tóoile íba Fitor or fírista óibo deh.”

¹⁶ Montor Fitor warawori doroza baijjat accíl. Aar ítara doroza gán kúille rá, Fitor ore dekí taajup óigiyoi.

¹⁷ Fitore áte icára gorí ítara re nizám óito hoiyé, aar Malike íba re ziyól ottu keéngori neelai ainné de híyan ítara re buzáiyé. Íba ye aró hoiyé de, “Tuáñra e hóbor yían Yakub edde oinno imandár báiboináin dore yó zanaidiyo.” Baade íba héntu neeli ar ekkán zagat giyyégoi.

¹⁸ Biúnna óiye rá, Fitor hoṛé giyyói hoi ziyól or fóous ókkol or bútoe ḍoóñr úrussul óiye.

¹⁹ Hérude zettót Fitor ore tuwai loot nó faa, yóggwa ye hókum díye de, faáradar gún ore zerá gorí mariféla zay bolla. Baade yóggwa Yohúdiya ttu nise Kaisáriyat zai yore hooddin táikkegoi.

Hérud or moot

²⁰ Hé októt yóggwa Ṭayár edde Sídon cóor or manúc ókkol lói bicí guccát accíl. Montor ítara beggún ek mon ói Balatái ore manaiyé, zibá razmohól or zimmadar accíl, zeéne íte ítara re modot goré. Baade ítara Hérud or hañse aái cánti magat doijje, kiyólla-hoilé ítara mulluk ore hé baáñccar mulluke hána lói solaitó.

²¹ Hétunot Hérude ítara re tarík díye, aar hé tarík mozin yóggwa ye razfucák fiñdí nizor toktót boói ítara re bácon diyat doijje.

²² Yóggwar hotá fúni awam ókkole guzori hoór de, “Ibá toh debotar abas, insán or no!”

²³ Hérude Allar taarif nó goré de hétolla Mabud or ek fírista ye yóggwa re éhon agát goijjé. Baade yóggwa re logé háfelaiye aar morigiyói.

²⁴ Montor Allar kalam fólat accíl aar imandár ókkol bicí ówat accíl.

²⁵ Bárnabas edde Sául ottu tobolik or ham goijjá ói baade, Yohánna re fúañti looi Jerúsalem ottu waafes giyyégoi. Hé Yohánna re Markus hoói yó ḍakitó.

13

Bárnabas edde Sául ore basíloi difeṛáiyé

¹ Enṭiyok or zomát ot hoozzon nobi edde ustat accíl. Ítara óilde Bárnabas, Simiyon zibá re Halaiya ḍake, Kurení cóor or Lukiyus, hókumot-goróya Hérud or falok báí Manain, edde Sául.

² Ítara zeñtté ruza rakí Malik or ebaadot gorér, Pak-Ruh ye ítara re hoór de, “Bárnabas edde Sául ore oh ham olla háas gorí rakó, ze ham olla Añr ítara re ḍahaiyí.”

³ Tói ítara ruza rakí edde dua gorí baade, hé duní zon or uore át dí ítara re bidai gorídiye.

Sáifrus ot sáhabi gún or tobolik

⁴ Tói Bárnabas edde Sául ore Pak-Ruhr torfóttu difeṛá gíyeh. Baade ítara Selukíyat giyyé, aar héntu zaáñs ot góri Sáifrus ot giyyé.

⁵ Ítara Salamis cóor ot foóñsi mottor Yohúdir mujilíc-hána ókkol ot Allar kalam tobolik gorát doijje. Ítarar fúañti modotgár ísafe Yohánna accíl.

⁶ Guñra diya báy zai ítara Pafós cóor foijjonto giyé. Hére ítara eggwá Yohúdi jadugor edde misá nobi loot faáil zibár nam Bar-Isá.

⁷ Íte accíl hókumot-goróya Sergiyus Pául or dustó. Sergiyus ezzon buddíman manúc accíl, zibá ye Bárnabas edde Sául ore mataitó diferáil, aar ítara ttu Allar kalam fúinto saáil.

⁸ Montor jadugor Elumase (Yián óilde Girík zuban ot Bar-Isár dusára nam) ítara muhálef goijjíl, aar hókumot-goróya re iman ottu larifelaito saáil.

⁹ Montor Sául zibá re Pául óu dake, íba Pak-Ruh lói furaiya ói ítar uzu suk lagaidi saái hoór de,

¹⁰ “Tui Ibilíc or fua, tui hárr kisím or dúka edde férokbaži lói furaiya, aar hárr gom ham or duccon. Tui Malik or uzu rasta re behañ gorá bilkúl bon no goríbi níki?

¹¹ Saá, Malik tor ulða tíyaiye. Tui añdá ói hooddin fán beil or foór úddwa no dekíbi.” Ebbe hétunot ítar uore kúwa edde andár aái foijjé; aar ítare át ot dóri loizai fare fán íte manúc átat doijje.

¹² Ziín óiye híin dekí hókumot-goróya wa ye iman ainné, kiyólla-hoilé yóggwa ye Malik or baabute ze taalim faiyé híin lói taajup óigilgoi.

Pisídiyar Enṭiyok ot Pául edde Bárnabas

¹³ Baade Pául edde íbar sáañti ókkol, Pafós ottu zaáñs ot góri Pampúliyat asé de Perga cóor ot aiccé, montor Yohánna ye ítara re eri Jerúsalem ot waafes giyégoi.

¹⁴ Lekin ítara Perga ttu zai Pisídiyat asé de Enṭiyok ot aiccé, aar ebaadot-or-din mujilíc-hánat zai boiccégoi.

¹⁵ Tourat edde nobi ókkol or kitab ottu telawot goijjá ói baade, mujilíc-hánar sóddar ókkole ítara hañse hotá diferáiyé de ki, “Báiyain, zodi tuáñra ttu honó nosíyoti hotá táke, tooile boiyan goró.”

¹⁶ Hétunot Páule tíyai, áte icára gorí hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, tuáñra zetará Alla re dooro, añr hotá fúno:

¹⁷ Boni Isráil or Alla ye añárar bafdáda gún ore basíloil, aar ítara re Ijíp dec ot táite doóñr koum banaidíl, aar Íbar kudurutir áte ítara re héntu neelai ainníl.

¹⁸ Salic bosór foijjonto Íba ye moidan zagat ítara adot ókkol ore bordac gorát accíl.

¹⁹ Yárbaade Íba ye Kánan mulluk or háñt twa zati re dónco gorífelai Nizor bonda ókkol ore ítara mulluk híyan miras diiyé.

²⁰ Ín beggún óite tokoriban sair-có fonzaic bosór laiggé.

“Yárbaade nobi Sémuel or októ foijjonto Alla ye ítara re bisarhar ókkol diiyé.

²¹ Baade ítara eggwá baáñcca maiggé rár, Alla ye ítara re Binyamin or háandan ottu Kic or fua Sául ore diíl, zibá ye salic bosór foijjonto hókumot goijjíl.

²² Alla ye Sául ore baáñccagiri ttu félaidi baade Dawud ore ítara baáñcca banaáil, zibár baabute Íba ye yó gobá díye de ki, ‘Añí Añr mon or manúc ísafe Jesir fua Dawud ore faiyí, zibá ye Añr moncá beggún fura goríbo.’

²³ “Hé manúc cwar nosól ottu Alla ye Nizor waada mozin Boni Isráil ókkol olla eggwá Nejatdoya diferáiyé, Íba óilde Isá.

²⁴ Íba aibár age Yaháya ye tamám Boni Isráil ókkol or hañse touwár bápṭismar tobolik goijjíl.

²⁵ Yaháya ye íbar tobolik or ham furussat goijjá óibarcot hoóil de, ‘Tuáñra añí hon bóuli táaro? Tuáñra Zibár talac goró Íba añí no. Montor soó, añí baade eén Ekzon aiyér zibár tég or cenṭár or fíta kúli bolla úddwa añí laayek no.’

²⁶ “Ó báiyain, Ibrahim or fuain edde Alla re dooro ya Beyohúdi ókkol, nejat or e hóbor añárar hañse foóñsa gíyeh.

²⁷ Jerúsalem or bácinda ókkole edde ítara sóddar ókkole Isá re nó siné, aar hárr ebaadot-or-din nobi ókkol or ze boiyan ókkol telawot gorá zah, híin óu nó buzé, hétolla ítara Íba re fótua dí híin fura goijjé deh.

²⁸ Ítara Íba re mariféla fore de héndilla honó hosúri no faile yo, toóu Íba re marifélaito Filat ore aros goijjíl.

²⁹ Zeñtté ítara ttu Íbar baabute pak-kalam ot ziín asé híin beggún fura goijjá óiye, Íba re kúruc ottu lamai eggwá hobor ot raikkíl.

³⁰ Montor Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé.

31 Aar Íba boóut din foijjonto uitarár hañse dahádiye, zetará Íbar fúañti Galil ottu Jerúsalem ot aiccíl. Ítara yala añárar koum or hañse Íbar gobá óiye.

32 “Añára tuáñrar hañse e kúcir hóbor gán boiyan gorír, ki hoilé, Alla ye añárar bafdada ókkol lói ze waada goijjíl,

33 híyan Íba ye Isá re mora ttu zinda gorí ítarar fuain dor hañse, yáni añárar hañse fura goijjé. Zobur Córif or dui nombór rukút endilla asé,
‘Tuñí óilade Añr Fua,

aijja Añí Tuáñr Baf óiyi.’*

34 Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé, hétolla Íbar haiya honódin no foñsibó. Alla ye endilla hoiyé,

‘Añí tuáñra re pak edde sóiyi niyamot diiyum, zín Añí Dawud ore waada goijjílám.’†

35 Hétolla Íba ye Zobur Córif or arek zagat óu hoiyé de,

‘Tuñí Tuáñr Pakzon or gaar haiya re foñsitó no diba.’‡

36 “Dawud toh íbar zobatan Allar moksót or hédmot gorí baade moot or gúm ot forigiyói. Íba re nizor bafdada ókkol or fúañti dohón gorá gíyl, aar íbar haiya foñsigíloi.

37 Montor Alla ye Zibá re mora ttu zinda goijjé Íbar haiya toh nó foñse.

38 “Hétolla, ó báiyain, añr ttu tuáñra re yían zanaidito monehoór, ki hoilé, Isár duara guná maf faibar hotá tuáñrar hañse tobolik gorá zar.

39 Tuáñra Muúsar Córivot or duara ze guná ttu azad nó foo, hín beggún ottu uite azad faa zee niki Íbar uore iman ané.

40 Hétolla úñciyar táikko, zeéne nobi ókkole boiyan goijjé de hín tuáñrar uore no, ki hoilé,

41 ‘Ó tooñcábazi-goróya ókkol, soó, taajup ó aar dóncó óizogoi, kiyólla-hoilé Añí tuáñrar din ot endilla ekkán ham gorír, ziyán tuáñra re honókiye buzáidile yo ekin goittá no.’”§

42 Pául edde Bárnabas mujilíc-hána ttu neeli zaargói de októt, manúc ókkole aros

gorát doijje de, ítara re e hotá iín aibó de ebaadot-or-din aró boiyan goittó.

43 Mujilíc fúrai baade boóut zon Yohúdi edde Yohúdir dórmot faráiyé de boóut zon Beyohúdi, Pául edde Bárnabas or fisá doijje. Tará duní zone ítara llói hotáhattara hoiyé, aar Allar rahámot ot lagi táki bolla ítara re tuaijjo diyé.

44 Tarfo ebaadot-or-din cóor or beebák manúc, Malik or kalam fúni bolla zoma óiye.

45 Montor manúc or dol dekí Yohúdi ókkol háSOROTE furaigiyói, aar ítara Páule hoór de hotár ulða hotá ókkol hoói yore íba re bezzoti goijjíl.

46 Hétunot Pául edde Bárnabase hímmot or sáañte hoór de, “Añára ttu Allar kalam ebbe age tuáñrar hañse tobolik gorár zorur accíl. Tuáñra zettót hín inkar goijjó aar nizoré ofúrani zindigir laayek no bóuli t́aiijjo, yala añára Beyohúdi ókkol or híkka fírir.

47 Kiyólla-hoilé Malike añára re endilla hókum díye de ki,
‘Añí tuáñra re Beyohúdi ókkol olla nur banaiyí,
zeéne duniyair manúc beggúne nejat fa.’ ”*

48 Híyan fúni Beyohúdi ókkol bicí kúci óiye aar Malik or kalam or taarif gorát doijje; aar zetará re ofúrani zindigi lla basílowa gíyl ítara beggúne iman ainné.

49 Héndilla góri Malik or kalam hé elakar agagurat fóligiyoi.

50 Montor Yohúdi ókkole ebaadotgár mocúr mayafuain ókkol ore edde cóor or sóddar ókkol ore uskaidiyé. Héengori ítara Pául edde Bárnabas or uore zulúm cúru gorá bay duní zon ore hé elaka ttu neelaidiyé.

51 Tói tará duní zone ítarar ulða t́éng or tollar dúil záfifelai Ikóniya cóor ot giiyégoi.

52 Hériyar ummot ókkol kúciye edde Pak-Ruh lói furaiya ówat accíl.

14

Ikóniyat Pául edde Bárnabas

1 Ikóniyat Pául edde Bárnabas Yohúdi ókkol or mujilíc-hánat giiyé. Hére tará

* 13:33 Zobur 2:7 † 13:34 Yesáyah 55:3 ‡ 13:35 Zobur 16:10 § 13:41 HáBakkuk 1:5 * 13:47 Yesáyah 49:6

eéngori tobolik goijjé, zeén níki Yohúdi edde Beyohúdi becábici ye iman ainné.

² Montor ze Yohúdi ókkole iman nú ané ítara Beyohúdi ókkol ore uskaidi yore imandár báiyain dor ulḡa matá hóraf gorídiye.

³ Toóu Pául edde Bárnabas hére boóut din táikkil; tará hímmot or sáañte Malik or baabute taalim dito, aar Malike tarár áta illayi-nicán ókkol edde taajuippa harhána ókkol dahái Íbar rahámot or hotá sóiyi dé sábut goittó.

⁴ Montor cóor or manúc ókkol faát-faát óigilgoi; kessú Yohúdi ókkol or híkka, aar kessú sáhabi gún or híkka.

⁵ Hétolla hodún Beyohúdi ye edde Yohúdi ye ítara sóddar ókkol lói mili sólla goijjé de, Pául edde Bárnabas ore cíl or dola mari bolla edde beizzoti gorí bolla.

⁶ Montor tará híyan zani faijjé rár, héntu Lukáyoniya elakar cóor Lusítarat edde Darbit edde híin or atehañsór zaga ókkol ot dáigiyegoi,

⁷ aar hére lagatar kúchóbor tobolik gorát accíl.

Lusítarat Pául edde Bárnabas

⁸ Lusítarat ézzon leng manúc boói tákito. Íba héndilla zormo óoil, aar honódin áñri faijjé de náí.

⁹ Hé manúc cwa Pául or boiyan fúnat accíl. Páule yóggwar uzu díyan dóri saiyé rár dekér de, yóggwa ttu gom ói bolla iman asé,

¹⁰ hétolla íba ye eggwá ḡoóñr abase ḡak mari hoór de, “Tuáñr ṡenge uzu gorí tíyo.” Hétunot yóggwa fál mari tíyaiye aar áñrat doijje.

¹¹ Páule goijjé de ham mán deki manúc ókkole guzori Lukáyoniya zubane hoór de, “Añárar hañse insán or súrote debota ókkol lami aiccé!”

¹² Ítara Bárnabas or nam dyíl Zeyus, aar Pául or nam dyíl Harmis, kiyólla-hoilé íba ye kalam or hotá bicí hoitó.

¹³ Zeyus debotar mondir gán cóor or ekkágori baáre accíl. Híyan or imame cóor or geiṡ ot biríc goru ókkol edde golar mala ókkol ainníl, kiyólla-hoilé ítar ttu edde manúc or dol ottu Pául edde Bárnabas or hañse kurbani peec goittó mon accíl.

¹⁴ Montor sáhabi Bárnabase edde Páule híyan fúinne rár, nizor gair or hoor fárifelaiye, aar manúc or dol lwát duñri zai guzori-guzori hoór de,

¹⁵ “Ó dustó ókkol, tuáñra iín kiyólla gorór? Añára yó de tuáñrar ḡóilla insán. Añára tuáñrar hañse kúchóbor tobolik gorír de ki hoilé, tuáñra e behar siz iín ottu zinda Allar uzu fíro, zibá ye asman, zobin, doriya, edde híin or bútoze ziín asé híin beggún foida goijjé.

¹⁶ Agor zobatan Íba ye tamám koum ókkol ore nizor-nizor mon mozin soilto dyíl.

¹⁷ Toóu Íba ye tuáñrar hañse endilla siz ókkol dii raikké ziíne Íbar gobá déh. Íbar meérbani iíne zahér ó, ki hoilé, Íba ye tuáñra re asman ottu zór dee edde moósum mozin fósol* ókkol dee; Íba ye tuáñra re hána dee edde tuáñrar dil kúciye furaide.”

¹⁸ Hotá híin hoói baade yo, manúc ókkol ore bicí mockil or sáañte tarár hañse kurbani peec gorá ttu bon gorá foijjé.

¹⁹ Lekin Enṡiyok ottu edde Ikóniya ttu hoozzon Yohúdi hére aái manúc ókkol ore nizor híkka gorífelaiye. Baade ítara Pául ore cíl or dola maijjíl, aar íba morigiyói bóuli ṡári señsai-señsai cóor or baáre loigiyói.

²⁰ Montor ummot ókkol íbar sairókul ttu zoma ói baade, íba urí cóor or bútoze waafes giyyégoi. Aar tarfor din íba Bárnabas or fúañti Darbi cóor ot giyyégoi.

Síriya dec or Enṡiyok ot waafesi

²¹ Tará Darbit kúchóbor tobolik gorí becábici ummot ókkol banaiyé. Baade tará abar Lusítarat, Ikóniyat, edde Enṡiyok ot fírigiyoi.

²² Hére tará ummot ókkol or dil ore mozbut goijjíl, aar iman ot lagi tákito nosiyot gorí hoiyé de, “Allar raijjot góilte añára ttu hámaha bicí mosibot ókkol bordac gorá foribó.”

²³ Páule edde Bárnabase hárr zomát ot murubbi-neta ókkol tuillé, aar ruza rakí edde dua gorí ítara re Malik or át ot gosáidiye, zibár uore ítara iman ainné.

²⁴ Tarfore tará Pisídiya elaka báy zai Pampúliyat aiccé,

* 14:17 yáto gulagala

²⁵ aar Perga cóor ot kúchóbor tobolik gorí Attaliya cóor ot giyyégoi.

²⁶ Baade héntu zaáñs ot góri waafes Entiyok olla rowana loiyé, zeřé tará re ham uúin goittó Allar rahámot or át ot gosáidiya gíyl ziín tará ttu fura goijjá óiye.

²⁷ Tará hére foónsi baade zomát or manúc beggún ore zoma goijjé, aar Alla ye tarár áta ziín-ziín goijjé híin beggún ítarar hañse boiyan goijjé, aró boiyan goijjé de, Alla ye Beyohúdi ókkol olla yó iman or duwar kúille.

²⁸ Baade tará hére ummot ókkol or fúañti boóut din táikke.

15

Jerúsalem ot mujilíc

¹ Yohúdiya ttu kessú manúc nise aái imandár báiyain dore endilla taalim diyat doijje de, “Zodi Muúsar Córiyot mozin ázomi no goró, tuáñra nejat fai no faribá.”

² Híyan ot Páule edde Bárnabase ítara llói doró torkatorki edde barábari díye. Ahérit zomáte fáisela lóiyé de, Pául, Bárnabas edde ítarar bútotu hoozzon manúc uore Jerúsalem zai sáhabi gún lói edde buzurgó ókkol lói e mosólar baabute mocuwara gorá foribó.

³ Baade zomáte tará re diferáiyé; tará Fonikcíyar edde Samáriar bútotu zaite-zaite hére imandár báiyain dore zanaiyé de, Beyohúdi ókkol keéngori Allar uzu fírer; híyane ítara beggún or hañse bicí kúci ainné.

⁴ Tará zeñtté Jerúsalem ot foónicce, zomát or maincé, sáhabi gúne edde buzurgó ókkole tará re estekbal goijjé, baade Alla ye tarár áta ziín-ziín goijjé híin beggún ítarar hañse boiyan goijjé.

⁵ Montor Féroci fírka ttu imandár boinné de hoozzone urí hoór de, “Beyohúdi ókkol ottu ázomi gorár zorur aar ítara re Muúsar Córiyot amól gorí bolla hókum díyar zorur.”

⁶ Hétunot sáhabi gúne edde buzurgó ókkole hé mosóla gán or uore báfi bolla zoma óiye.

⁷ Hére boóut torkatorki ói baade Fitore urí ítara re hoór de, “Ó báiyain, tuáñra toh zano, boóut din age Alla ye añré tuáñrar héntu basíloiyé, zeéne añr muk ottu

Beyohúdi ókkole kúchóbor or hotá fúni iman ané.

⁸ Aar Alla, zibá ye fottí ekzon or dil zane, Íba ye Beyohúdi ókkol ore yó kobul goré de híyan ítara re Pak-Ruh dii yore sábut goijjé, zendilla Íba ye añára re yó diíl.

⁹ Íba ye añárar edde ítarar bútoire honó forók nó goré, kiyólla-hoilé Íba ye toh ítara iman anóne ítarar dil ore yó sáf goijjé.

¹⁰ Tói yala, ze zuañl añárar bafdadada ókkole boói nó fare aar añára yó nó fari, yíba ummot ókkol or hañd ot tulídi Alla re kiyólla entán gorór?

¹¹ Añára biccác gorí de, añára nejat faiyí de Malik Isár rahámote, zendilla ítara yó faiyé.”

¹² Hétunot manúc beggún nizám mári táikkil, aar Pául edde Bárnabas or áta Alla ye Beyohúdi ókkol or hañse ze illayi-nicán ókkol edde taajuippa harhána ókkol daháil híin tará ttu fúnat accíl.

¹³ Tará ttu hotá hoiyá ói baade, Yakube hoór de, “Báiyain, añr hotá fúno.

¹⁴ Sáimone añára re buzáidiye, Alla ye Beyohúdi ókkol or bútotu Nizor lla eggwá koum basíloito cúrut hondilla gori ítarar uzu nozor diyé deh.

¹⁵ Hotá híyan lói nobi ókkol or hotá yó mil há; pak-kalam ot endilla asé,

¹⁶ ‘Híin baade Añí waafes aiccúm, aar Dawud or raijjo re agor dóilla banai felaiyum.

Híyan or báñgasúra ókkol hónggori yore abar doró goríyum,

¹⁷ zeéne ar baki insán beggúne Mabud ore tuwa, tamám Beyohúdi ókkole úddwa, zetará re Añr bonda ói bolla ðaha giyéh.

Mabude héndilla fórmaye, zibá ye híin

¹⁸ boóut age lóti zanaidi di aiyér.’ ”*

¹⁹ Yakube aró hoór de, “Hétolla añr rai óilde, Beyohúdi zetará Allar uzu fírer ítara re añára tokolif no dih,

²⁰ bólike añára ítarar hañse endilla lekí, ítara zen muttir hañse kurbaní diya nafak hána na háa, zená no goré, gola sibi marifélaiya januwar or gusso na háa, edde lou na háa.

* 15:18 Ámos 9:11,12

21 Kiyólla-hoilé Muúsar Córiyot toh agor zobana ttu lóti fottí cóore-cóore tobolik gorá zar, aar fottí ebaadot-or-din mujilíc-hána ókkol ot telawot gorá zar.”

Mujilíc or zuwab

22 Baade sáhabi gúne edde buzurgó ókkole zomát or manúc beggún lói mili fáisela goijjé de, ítarar bütottu hoozzon manúc basíloi Pául edde Bárnabas or fúañti Entiyok ot difeřáibo. Ítara basíloie de óilde, imandár báiyain dor bütore sóddar accíl de Yohúdah re, zibá re Barsába bóuli hoó, edde Sílas ore.

23 Tarár áta ítara e ceñrí gán difeřáil:

“Entiyok ot, Siíriyat, Kilicíyat asó de Beyohúdi imandár báiyain, tuáñrar báiyain añára sáhabi gún or edde buzurgó ókkol or torfóttu tuáñra re sólam.

24 “Añára fúinni de, añárar héntu hoozzon manúc añárar honó hókum sára aái tuáñra re tarár hotá lói ferecan goijjé, aar tuáñrar dil ot duk diyé.

25 Hétolla añára beggúne razirobot ói fáisela goijjí de, hoozzon manúc basíloi tuáñrar hére añárar adorja Bárnabas edde Pául or fúañti difeřái bolla.

26 Bárnabas edde Pául óilde endilla manúc zetará añárar Malik Isá Mosihr nam or wasté nizer zan hótarat félaiye.

27 Añára Yohúdah re edde Sílas ore tuáñrar hañse difeřáir, zetará nizer muké tuáñra re añára leikkí de híin forí fúnaibo.

28 Pak-Ruh ttu edde añára ttu gom laiggé de, e zoruri hotá gún baade tuáñrar uore ar honó fuñzá tulí no di bolla,

29 ki hoilé, tuáñra muttir hañse kurbani diya hána ókkol na háiyó, lou na háiyó, gola sibi marifélaia januwar or gusso na háiyó, edde zená no goríyo. Zodi tuáñra híin gorá ttu basi táko, bála óibo. Kúda háfiz.”

30 Baade tará re difeřá gíyeh, aar tará nise Entiyok ot giiyé. Hére tará zomát or manúc beggún ore zoma gorí ceñrí gán diiyé.

31 Manúc ókkole ceñrí gán forí nosíyoti hotá loot faiyé rár, bicí kúci óiye.

32 Yohúdah edde Sílas, zetará nise nobi, tará imandár báiyain dore boóut hotá lói nosíyot goijjíl edde mozbut goijjíl.

33 Tará hére boóut din táki baade, imandár báiyain de tará re cántir dua loi

bidai diyé, zeéne zetará tará re difeřáiyé ítarar hére tará waafes zaigói fare.

34 Lekin Sílas ottu hére táaiza gom laiggíl.

35 Pául edde Bárnabas óu Entiyok ot aró táikkil, aar hére tará aró bicí maincór fúañti manúc ókkol ore Malik or kalam or taalim diyat edde tobolik gorát accíl.

Pául edde Bárnabas síra óigiyoi

36 Hooddin baade Páule Bárnabas ore hoór de, “Aiyó, añára ze cóor gún ot Malik or kalam tobolik goijjílám híin ot waafes zai imandár báiyain ókkol keén asé saáigoi.”

37 Bárnabase Yohánna re fúañti loizaitó saáil. Hé Yohánna re Markus hoói yó dake.

38 Montor Páule íba re loizon gom no óibo bouli báippil, kiyólla-hoilé yár age íba ye ítara re Pampúliyat félai zai ítarar fúañti ham ar nó goré.

39 Híyan olla ítarar bütore eén torkatorki óiye zeén níki ítara ezzon ottu ezzon síra óigiyoi. Baade Bárnabase Markus ore fúañti looi zaáñs ot góri Sáifrus olla bacá lóiyé.

40 Montor Páule Sílas ore baiccé, aar imandár báiyain de ítara re Malik or rahámot or át ot gosáidi baade ítara rowana loiyé,

41 aar zomát or manúc ókkol ore iman ot mozbut gorái-gorái Siíriya edde Kiliciya báy zaat doiije.

16

Pául edde Sílas or fúañti Timóti giyyé

1 Zaité-zaité Pául Darbi cóor ot foóñicce, baade Lusítara cóor ot. Hére Timóti nam or ezzon ummot accíl. Yóggwar maa óilde ezzon Yohúdi zibá imandár boinné, montor yóggwar baf accíl de Girík koum.

2 Lusítarat edde Ikóniyat asé de imandár báiyain de yóggwar nam goittó.

3 Pául ottu yóggwa re fúañti loizaitó monehoiyé, hétolla yóggwa re hériyar Yohúdi ókkol or zoriya ázomi goráil, kiyólla-hoilé yóggwar baf Girík koum de híyan ítara beggúne zainto.

4 Tará cóore-cóore zai hookkán niyom uúin mani bolla zanaidíl ziín Jerúsalem or sáhabi gúne edde buzurgó gúne zari goijjíl.

⁵ Héndilla góri zomát or manúc ókkol iman ot mozbut ówat accíl, aar ítarar dol dinbodin barát accíl.

Toras ot Pául or dorcón

⁶ Pául edde íbar sáañti ókkol Fergiya edde Galatíyar elaka báy zaat doiije, kiyólla-hoilé Pak-Ruh ye tará re Ecíyat tobolik no goittó maná goijjíl.

⁷ Tará Misiya elakar címat foónsi baade Bitúniya zilár bútoze zai bolla kucíc goijjíl, montor Isár Ruh ye tará re zaito nó deh.

⁸ Hétolla tará Misiya báy zai nise Toras cóor ot giyyégoi.

⁹ Hére Páule raitta ekkán dorcón ot dekér de, Makedóniyar ézzon manúce tíyai yore íba re bicí aros gorí hoór de, “Makedóniyat aái yore añára re modot gorógai.”

¹⁰ Páule dorcón nán deki baade, añára Makedóniyat zai bolla éhon toiyar óigiyigoi, kiyólla-hoilé añára buzí faijji de, ítarar hañse kúchóbor tobolik gorí bolla Alla ye añára re ÷aikké.

Filíppit máze Liídiya ye iman ainné

¹¹ Hétolla añára Toras ottu zaáñs ot góri ruúru Samotarak ÷iyat giílam, aar tarfor din Niyapúlís cóor ot.

¹² Baade héntu Filíppi cóor ot giyyí, ziyán Makedóniyar meén cóor aar Romi ókkol táke de zaga. Añára hére hooddin táikkilam.

¹³ Ebaadot-or-din añára cóor or geit or baáre hál or hañsat giyyí, ÷aaijilam de hére dua goittó ekkán zaga faiyum. Añára boói yore hodún beriyáin lói hotá hoóilam zetará hére zoma óiye.

¹⁴ Fúner de ítarar bútoze Tuatíra cóor or Liídiya nam or eggwá mayafua accíl, zibá ye bayoinna rong or hoor besitó. Híba Allar ebaadotgár accíl. Pául or boiyan díyan dí fúni bolla Malike híbar díl kúlídil.

¹⁵ Zeñtté híba ye edde híbar gór ÷iya ye báp̄tisma loiyé, híba ye añára re eén hoói nizor gór ot dawot dyíl, “Zodi tuáñra añre Malik or imandár bóuli ÷aaro, tooile aái añ gór ot tákogai.” Héndilla hoói híba ye añára re mojbur goijjé.

Filíppir ziyól ot Pául edde Sílas

¹⁶ Ek din añára duar zagat zair de októ eén óiye, añára re ek bañdi ye loot faiyé

zibá re eggwá gonot bonar jine faiyé. Híba ye agun hotá hoói-hoói nizor girós ókkol olla bicí ÷iañ-foicá hamaitó.

¹⁷ Híba ye Pául or edde añárar fisé-fisé aái guzori hoór de, “Manúc itará óilde Alla Tálar gulam, zetará tuáñrar hañse nejat or rastar hotá boiyan gorér.”

¹⁸ Híba ye héndilla boóut din fán gorát accíl. Ahérit Pául ottu bezar laiggíl, aar fíri hé jin nwá re hoór de, “Añí toré Isá Mosihr name hókum dí, tui íbáhr bútotu neelizagói.” Hétunot jin nwá híbar bútotu neeligiyói.

¹⁹ Montor hé bañdir girós ókkole dekér de, ítara ÷iañ hamai faribár acá ar ná, hétunot ítara Pául edde Sílas ore dóri somónit adikari ókkol or hañse ÷ani-÷ani loigiyé.

²⁰ Ítara tará re Romi bisarhar ókkol or hañse aní hoór de, “Manúc iíne añárar cóor ot úrussul foida gorér; itará óilde Yohúdi;

²¹ ítará eén rosóm ókkol cíkar ziín añára Romi ókkol olla gosón yáh manon zayes no.”

²² Awam ókkol óu Pául edde Sílas or hélaf ítarar bóng ot góille. Tói bisarhar gúne hókum díye de, tarár gair or hoor farífelai tará re bet mari bolla.

²³ Ítara tará re bicígori mari baade ziyól ot díyl, aar tará re mozbut gori faáradi bolla ziyól or zimmadar ore hókum díyl.

²⁴ Tói zimmadar gwá ye hé hókum fai yore tará re ziyól or ebbere bútor or kamárat raikké, aar tarár ÷éng gun berit gólaidiye.

²⁵ Baade tokoriban adá raitta Pául edde Sílas dua gorér edde Allar taarif or seér gaár, aar baki hodi ókkole híin fúnat accíl.

²⁶ Atikka hére eggwá ettór ÷oóñr búsal aiccé, zeén níki ziyól-háñar guijja úddwa tóttoraiye. Hétukkun ot ziyól or doroza beggún edde hodir siyol lun kúligiyoi.

²⁷ Zeñtté ziyól or zimmadar gwá gúm ottu tám faiyé, yóggwa ye ziyól or doroza gún kúla deikké rá r sóri neelai nizoré nize marifélaite saiye, kiyólla-hoilé yóggwa ye ÷aaijil de, hodi ókkol dáigiyegoi.

²⁸ Montor Páule eggwá ÷oóñr abase ÷ák mari hoór de, “Nizoré hótí no goijjó; añára beggún eré así.”

²⁹ Hétunot yóggwa ye batti magai duñri bútoe giyyé, aar hafi-hafi Pául edde Sílas or téng or gurat foijjé.

³⁰ Baade yóggwa ye tará re baáre aní fusár gorér de, “Jii, nejat faite añr ttu kii gorá foribó?”

³¹ Tará zuwab der de, “Malik Isár uore iman anó, tói tuñí edde tuáñr gór ñiya ye nejat faiba.”

³² Tarfore tará yóggwa re edde yóggwar gór or beggún ore Malik or kalam fúnaiye.

³³ Hé rait or hé októt ziyól or zimmadar gwá ye tará re loizai tarár zohóm ókkol dúifelaiye, baade yóggwa ye edde yóggwar gór ñiya ye éhon báp̄tisma loiyé.

³⁴ Tarfore yóggwa ye tará re nizor gór ot aní hána diiyé. Allar uore iman aní yóggwa edde yóggwar gór ñiya bicí kúci óiye.

³⁵ Tarfor din biinna óiye rár, bisarhar gúne ziyól or zimmadar or hañse fulic ókkol díferái hoór de, “Manúc cún ore hálas gorí doh.”

³⁶ Hétunot ziyól or zimmadar gwá ye Pául ore hoór de, “Tuáñra duní zon ore hálas gorídi bolla bisarhar ókkole hókum díye. Tuáñra yala zaigói faribá; cántir sáañte zoogói.”

³⁷ Montor Páule fulic cún ore hoór de, “Añára hódun Romi manúc ói baade yo ítara añára re bisar ot no tulí beggún or muúntu bet mari ziyól ot díye, aar ehón ítara añára re nizám or sáañte hálas gorí dér de níki? Héndilla bilkúl ói no faribó; ítara nizebaze aái añára re hálas goróukgai.”

³⁸ Baade fulic cúne hotá hín bisarhar gún ore zanaiyé, aar Pául edde Sílas Romi manúc de fúni ítara ñoraigiyói.

³⁹ Ítara aái tará ttu maf saiye, aar tará re ziyól or baáre aní aros gorér de, “Meérbani góri cóor gán ottu zoogói.”

⁴⁰ Tará ziyól ottu hálas ói baade Liídiyar gór ot giyyé; hére tará imandár báiboináin ókkol lói dola óiye, aar ítara re hímmot díye. Tarfore tará héntu giyyégoi.

17

Tisólonika cóor ot hánggama

¹ Tará Amfipolis edde Apoloníya cóor báy zai Tisólonika cóor ot aiccé, zeřé Yohúdir ekkán mujilíc-hána accíl.

² Páule nizor niyom mozin mujilíc-hánat giyyé, aar lagatar tin ebaadot-or-din foijjonto ítara llói pak-kalam ottu toskara ókkol goijjé.

³ Íba ye toskara gorí buzár de edde dolil der de ki, Mosih ttu duk faibar edde mora ttu zinda ówar zorur accíl. Íba ye hoiyé de, “Añí tuáñra re ze Isár baabute boíyan gorír, Íba óilde hé Mosih.”

⁴ Ítara hoozzone iman aní Pául edde Sílas lói bóng óiye, héndilla ñoóñr ek dol Girík dindár manúc edde boóut zon mocúr mayafuain óu bóng óiye.

⁵ Montor ar baki Yohúdi ókkol ottu gairot lagi bazar ottu hodún hóraf manúc lói eggwá ñaái bairde aar cóor ot úrussul foida goijjé. Ítara Jason or gór ore hámla gorí Pául edde Sílas ore tuwaiyé, zeéne tará re awam ókkol or muúntu aní fare.

⁶ Montor tará re zettót tuwai nó faa, ítara Jason edde kessú imandár báiyain dore ñani-ñani cóor or adikari ókkol or muúntu ainné, aar guzori hoór de, “Manúc itará fura duniyait ferecani foida gorí yala eřé yó aiccé,

⁷ aar Jase itará re nizor gór ot zaga diiyé. Itará beggúne baáñcca Káisar* or hókum or ulða goré, aar hoó de, Káisar bade aró ekgwá baáñcca asé, zibár nam Isá.”

⁸ Héndilla hoói ítara awam ókkol or edde cóor or adikari ókkol or matá hóraf góridiye.

⁹ Montor Jason edde oinno manúc ókkol tará lla zabín óiye rár, sóddar ókkole tará re eridiyé.

Beriyat Pául edde Sílas

¹⁰ Hé din raitta imandár báiyain de toratori Pául edde Sílas ore Beriyat duñraidiyé. Hére foóñsi yore tará Yohúdir mujilíc-hánat giyyé.

¹¹ Hériyar Yohúdi hín Tisólonika cóor or Yohúdi ókkol or túaro cáda-cáda accíl, kiyólla-hoilé ítara ñoóñr azzuye kalam fúni kobul goijjíl. Ítara Páule ziín hoitó hín

* **17:7** Girík ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom rajjor baáñcca ókkol or lokób.

fottí din pak-kalam tahákit gorí sóiyi né na sóiyi saitó.

¹² Hétolla ítara ttu boóut zone iman ainné; héndilla boóut zon Girík mocúr mayafuain edde morotfuain de yó iman ainné.

¹³ Montor Tisólonikar Yohúdi ókkole zeñté Páule Beriyat óu Allar kalam tobolik gorér de fúinne, ítara hére yó zai manúc ókkol ore uskaidi oulzóul foida goijjé.

¹⁴ Hétolla imandár báiyain de toratori Pául ore doijjar hañsat duñraidiyé, montor Sílas edde Timóti hére táigilgoi.

¹⁵ Zetará Pául ore baráidito giíl ítara íba re Aten cóor foijjonto foóñsaidiye, aar Sílas edde Timóti zendilla fare héndilla hára Pául or hañse ai bolla hókum fai yore ítara waafes giíyégoi.

Aten cóor ot Pául

¹⁶ Páule Aten cóor ot Sílas olla edde Timóti lla entezar gorér de októt, hé cóor gán mutti loi furaiya de dekí íba ttu dil ot bicí ferecan laiggíl.

¹⁷ Hétolla íba ye mujilíc-hánat Yohúdi edde dindár Beyohúdi ókkol lói toskara ókkol goittó, héndilla somónit zai zetará re lootfa ítara llói yó fottí din goittó.

¹⁸ Ipíkuri edde Stoiki fírkar hoozzon úzure yó íba llói barábari díyat doijje, hodúne hoór de, “E fáltu ite kii hoító sár dé?” Ar hodúne hoór de, “Ite toh eggwá bidecí debotar baabute taalim der fán lager.” Ítara e hotá etollá hoiyé, kiyólla-hoilé Páule Isár baabute edde mora ttu zinda ówar baabute kúchóbor tobolik gorát accíl.

¹⁹ Ítara Pául ore Ariyopagus mujilíc or hére aní fusár gorér de, “Tui ze noya taalim ekkán doór híyan kii añára zani faijyum né?”

²⁰ Kiyólla-hoilé tui toh añárar han ot endilla hotá ókkol anór, ziín honódin fúna nó zah, hétolla añára ttu híin or sóiyi maáni zainto monehoór.”

²¹ Tamám Ateni ókkol edde bidecóitta ókkol zetará hé cóor ot tákito, ítara siríf noya zeta hotá ókkol howát edde fúnat ÷aim haraitó.

²² Páule Ariyopagus mujilíc ot tíyai hoór de, “Ó Ateni ókkol! Añí dekír de, tuáñra hárr mikká ttu bicí dindár.

²³ Kiyólla-hoilé añí berai-berai tuáñra fuñza goró de jiníc ókkol díyan dóri saáir de októt, añí endilla ekkán kurbanigáñ yó deikkí ziyán ot leikká asé de, ‘OSIN KÚDAR HAÑSE.’ Hétolla tuáñra no zani zibár fuñza gorór, añí íbar baabute boiyan gorír deh.

²⁴ “Ze Alla ye duniyai re edde híyan ot asé de híin beggún foida goijjé, Íba zettót asman zobin or Malik, Íba insán or áte banaiya mondir ókkol ot no táke.

²⁵ Íba honó kessúr muútac ot no fore, hétolla Íba ttu insán or át or honó hédmot or zorur náí, kiyólla-hoilé Íba Nize fottíkiyo re zindigi dee, niyác dee edde beggún dee.

²⁶ Ekzon manúc ottu Íba ye fura duniyait táki bolla tamám koum ókkol foida goijjé, aar ítara hoñté hon zagat tákibo híin óu Íba ye age lóti fáisela gorí raikké.

²⁷ Alla ye héndilla etollá goijjé, zeéne ítara átai-átai tuwai faibar acáye Íbar talac goré, montor háleke Íba añára honókiyo ttu duré de no.

²⁸ Kiyólla-hoilé añára toh Íbar bútoze zindigi harai, solafíra gorí edde zinda así. Tuáñrar kessú cáir ókkole úddwa endilla hoiyé, ‘Añára yó Íbar fuain.’

²⁹ “Hétolla, añára zettót Allar fuain, añára ttu endilla kíyal nu aná foribó de ki, Kúdayi hoó de híyan cúna, sañdi, yáh fattór or dóilla ekkán sóbi, ziyán or cokól insán or añka edde báfani lói bana giyéh.

³⁰ Agor zobatan manúc ókkole Alla re no zainto de híyan Íba ye dekíle yo nó deké fángori tákito, montor yala Íba ye hárr zagar manúc beggún ore touwá gorí bolla hókum der.

³¹ Kiyólla-hoilé Íba ye ekgwá din tík gorí raikké, ze din ot Íba ye Nizor basíloiya Manúc cwar áta insáf lói duniyair bisar goríbo. Íba ye híyan Íba re mora ttu zinda gorí manúc beggún or hañse sábut goijjé.”

³² Zeñté ítara mora ttu zinda ói urár baabute fúinne, hoozzone Pául ore téceraiye, montor ar hodúne hoór de, “Añára yíán or baabute tuáñr ttu arek motto fúnyum.”

³³ Baade Pául hé mujilíc ottu giíyégoi.

³⁴ Hoozzon manúc íba llói búng díye aar iman ainné. Imandár ítarar bútoore mujilíc híyan or membór Diyónísíyus accíl, Damari nam or eggwá mayafua accíl, fúañti aró hoozzon accíl.

18

Kórin cóor ot Pául

¹ Yárbaade Pául Aten cóor ottu bacá lói Kórin cóor ot giyyé.

² Hére íba ye Ekúila nam or ézzon Yohúdi loot faiyé, zibá Pontus ot zormo óoil. Baañcca Kalediyuse Yohúdi beggún ore Rom sári zaitogói hókum díyl de hétolla, yóggwa kessú ðaim age yóggwar bou Prisíla re looi İtali ttu aáigilgoi. Páule ítara re saitó giyyé,

³ aar íba yó zettót ítarar ðóilla ðambu-ðakoya, íba ítarar fúañti táki ham goijjíl.

⁴ Íba ye fottí ebaadot-or-din mujilíc-hánat toskara ókkol gorí-gorí Yohúdi ókkol ore edde Girík ókkol ore boṛai aníbar kucíc goittó.

⁵ Zeñtté Sílas edde Timóti Makedóniya ttu aiccé, Páule kalam tobolik gorát furafuri lagi táka cúru goijjé. Íba ye Yohúdi ókkol or hañse gobá díto de, Isá óilde Mosih.

⁶ Montor Yohúdi ókkole zettót Pául or muhálefí edde beizzoti gorér, íba ye ítarar ulða nizer gair or hoor zárifelai hoór de, “Tuáñrar lou wór zimma tuáñrar matár uore ouk! Añí behosúr. Añí ehón ottu lóti Beyohúdi ókkol or hére zaiyumbói.”

⁷ Yárbaade Pául mujilíc-hána sári ek manúc or gór ot giyyé, zibár nam Titus Yustus. Yóggwa Allar ebaadotgár accíl, aar yóggwar gór gán mujilíc-hánar ðáke accíl.

⁸ Mujilíc-hánar sóddar Krispuse edde yóggwar gór tíya ye Malik or uore iman ainníl, héndilla Pául or boiyan fúni boóut Kórintióle yó iman ainníl aar bápñisma lóil.

⁹ Ek din raitta Malike Pául ore ekkán dorcón ot hoór de, “**No dooraic, bólke howát ták, nizám ói no tákic,**

¹⁰ **kiyólla-hoilé Añí tor fúañti-fúañti así. Tor hótí gorí bolla toré honókiye hámla no goríbo, kiyólla-hoilé e cóor ot Añí ttu bicí manúc asé.”**

* 18:21 yáto *incá-Alla*

¹¹ Tói Pául der-bosór foijjonto Kórin ot táki maincóre Allar kalam or taalim díyl.

¹² Montor Galiyo zeñtté Akaya elakar hókumot-goróya accíl, Yohúdi ókkol ektofák ói Pául or hélaf tíyaiye aar íba re adalot ot ainné.

¹³ Ítara hoór de, “Manúc íbá ye maincóre Allar ebaadot endilla torikaye goittó uskaider, ziyán Córíyot or ulða.”

¹⁴ Páule hotá howá cúru goitté, Galiyo ye Yohúdi ókkol ore hoór de, “Ó Yohúdi ókkol, zodi tuáñrar elzam yían honó sóiyi hosúrír yáh gollot ham or baabute óito, tóoile tuáñrar hotá fúnón añ lla hazor óito.

¹⁵ Montor yían ot zettót taalim, nam edde tuáñrar nizer córiyot or baabute súwal gólaiya asé, yían ore tuáñra nizebaze hól gorógoi; añí endilla maamelar bisarhar óito no saáir.”

¹⁶ Héen hoói yóggwa ye ítara re adalot ottu duñraidiyé.

¹⁷ Hétunot ítara beggúne mujilíc-hánar sóddar Sostin ore dóri yore adalot or muúntu mara-dóra goijjé. Montor Galiyo ye hín or híkka honó díyan nó deh.

Enṭiyok ot Pául or waafesi

¹⁸ Pául Kórin ot boóut din táki baade, imandár báiboináin dor ttu bídai loi zaáñs ot góri Siíriya mulluk ot zai bolla rowana óiye; fúañti Prisíla edde Ekúila yó accíl. Kinkíriya cóor ot táite íba ye nizer sul harifelail, kiyólla-hoilé íba ekkán manoc or tole accíl.

¹⁹ Tará Ífisas cóor ot foóñsi baade Páule Prisíla edde Ekúila re hére raikké. Baade íba nize mujilíc-hánat zai yore Yohúdi ókkol lói toskara gorát doijje.

²⁰ Yohúdi ókkole íba re aró hoóddin ítarar fúañti táki bolla aros goijjíl, montor íba razi nó.

²¹ Bólke zaibarcót ítara re hoór de, “Alla ye sailé* añí tuáñrar hañse abar aiccúm.” Baade íba zaáñs ot góri Ífisas ottu rowana óiye,

²² aar Kaisáriyat lami baade uore Jerúsalem ot giyyé. Tarfore hériyar zomát or manúc ókkol ore sólam zanai Enṭiyok ot giyyégoi.

²³ Hére hooddin táki baade íba Galatíya edde Fergiya elakar agagurat zai-zai ummot ókkol or iman mozbut gorát accíl.

Ífisas ot Apólos or tobolik

²⁴ Hé októt Apólos nam or ézzon Yohúdi Ífisas ot aiccíl, zibá Alexzendariya cóor ot zormo óoil. Yóggwa ye cúndorgori waáz goittó, aar pak-kalam furafuri zainto.

²⁵ Yóggwa ye Malik or torikar baabute taalim faáil, aar bicí josbar sáañte Isár baabute sóiyigori taalim dito edde cíkka dito, montor yóggwa ye zainto de siríf Yaháyar báp̄tismar baabute.

²⁶ Yóggwa ye hímmot or sáañte mujilíc-hánat waáz gorát doijje, montor Prisíla ye edde Ekúila ye zeñtté yóggwar hotá fúinne, itara yóggwa re itarar gór ot loizai Allar rastar baabute aró cúndorgori buzáye.

²⁷ Apólos ottu Akaya elakat zaito monehoiyé rár, Ífisas or imandár báiboináin ókkole yóggwa re hímmot díye, aar yóggwa re estekbal gorí bolla hériyar ummot ókkol or hañse ekkán ceñri leikké. Aar zetará Allar rahámote iman ainné itara re yóggwa ye hére foónsi baade bicí modot goijjé.

²⁸ Kiyólla-hoilé yóggwa ye Isá óilde Mosih de híyan pak-kalam ottu dolil diyat accíl, aar héndilla gorí yóggwa ye manúc ókkol or muúntu Yohúdi ókkol ore zuresúre gollot sábut goijjíl.

19

Ífisas ot Pául

¹ Apólos Kórin ot tákite, Pául Eciya elaka báy sofór gorí Ífisas ot aiccé. Hére íba ye hoozzon ummot loot faáil.

² Íba ye itara ttu fusár gorér de, “Tuáñra iman ainnó de októt Pak-Ruh faáila né?”

Ítara zuwab der de, “Nó fai, añára toh Pak-Ruh asé bóuli úddwa nó fúni.”

³ Hétunot Páule fusár gorér de, “Tóoile tuáñra har báp̄tisma loiyó dé?”

Ítara zuwab der de, “Yaháyar báp̄tisma.”

⁴ Páule hoór de, “Becók Yaháya ye touwár báp̄tisma díye. Montor íba ye toh manúc ókkol ore endilla hoóil, ‘Añí baade aibó de Íbar uore iman aníyo, yáni Isár uore.’ ”

⁵ Hotá híyan fúni itara Malik Isár name báp̄tisma loiyé.

⁶ Aar Páule itarar uore át díye rár, itarar uore Pak-Ruh aiccé, baade itara gabi zubane hotá howát doijje, aar Allar kalam boiyan gorát doijje.

⁷ Ítara tokoriban baró zon beřaáin accíl.

⁸ Yárbaade Pául mujilíc-hánat zai tin mac hímmot or sáañte tobolik goijjíl, aar Allar raijor baabute toskara ókkol gorí itara re bořaibár kucíc goijjíl.

⁹ Montor itara hoozzon or dil doró óigilgoi, aar itara iman nu aní maincór muúntu Malik or Torikar baabute gifot ókkol gorát doijje. Hétolla Pául itara ttu síra óigilgoi aar ummot ókkol ore fúañti loizai Turanus nam or ezson manúc or morkos ot fottí dín toskara goittó.

¹⁰ Héndilla dui bosór fán ówat accíl, hétolla Eciyat tákito de Yohúdi edde Girík beggúne Malik or kalam fúni faijijíl.

Sekivar fuain ókkol

¹¹ Alla ye Pául or duara endilla taajuippa keramot ókkol goittó,

¹² zeén níki íbar nummal edde gaar uoror hoor ókkol íbar gaat bazái biyaraimmar hañse loizailé, itarar biyaram ókkol gom óizaytoi aar hóraf jin ókkol neelizaytói.

¹³ Hoozzon Yohúdi zetará zaga-zaga zai manúc ókkol ottu hóraf jin ókkol dáfaito, itara Malik Isár nam estemal gorí yó héndilla goríbar kucíc goijjíl. Ítara hoiyé de, “Añára toré Isár name neeliai bolla hókum díř, Zibár baabute Páule tobolik goré.”

¹⁴ Sekiva nam or ézzon Yohúdir doóñr imam or háñt twa fua ye yó héndilla goittó.

¹⁵ Ekbar hóraf jine itara re hoór de, “Isá re toh añí siní, aar Pául ore yó siní, montor tuáñra hon?”

¹⁶ Hétunot ze manúc cwa re hóraf jine faiyé íte itara háñt óu zon or uore záp maijje, aar itara beggún ore ziti eén hámla goijjé, zeén níki itara zohóm fai gór gán ottu biyossor dáigiyegoi.

¹⁷ Tói Ífisas ot tákoya Yohúdi edde Girík beggúne zettót e hóbor yían faiyé, itara

beggún ðooraiyíoi, aar Malik Isár nam or mohíma óiye.

¹⁸ Iman ainné de ítara boóut zone aái nizer-nizer hórafi ókkol cíkar gorí zahér goijjíl.

¹⁹ Aar ítara bútotu boóut zon zetará age jadugor accíl, ítara nizer-nizer kitab ókkol aní yore ekkán ot zoma gorí beggún or muuntu furat difélaiye. Ítara hé kitab pún or dam hisaf goijjé rár dekér de, muṣṣaṣ fonzaic ázar dinár óiye.

²⁰ Héndilla góri Malik or kalam bicígori fólat accíl, aar manúc ókkol or dil zitat accíl.

Ífisas ot hánggama

²¹ Híin beggún ói baade, Páule Makedóniya edde Akaya elaka báy Jerúsalem ot zaito niyot goijjé. Íba ye hoiyé de, “Hére zai baade añr ttu Rom cóor ot óu zaa foribó.”

²² Tói íba ye nizer dui zon modotgár ore, yáni Timóti re edde Erastus ore íbar age Makedóniyat diferáiyé, montor íba Ecíya elakat hooddin táigilgoi.

²³ Hé óktót Malik or Torikar baabute doóñr hánggama uitté.

²⁴ Kiyólla-hoilé hére Dimiteriyus nam or ezzon rufar bainna accíl, zee niki devi Artemis or gura-gura mondir ókkol banaitó, aar hé hame mistíri ókkol olla bicí fáidai aintó.

²⁵ Yóggwa ye ítara re edde héndilla ham or oinno mistíri ókkol ore fúañti matai hoór de, “Báiyain, tuáñra toh zano, añára e ham or zoriya bála amodoni fair.

²⁶ Tuáñra yíán óu dekór edde fúnor, Páule siríf Ífisas ot no bólke fura Ecíyar bicí maincóre úddwa bíraifelaiye deh. Íba ye hoó de, át or banaiya debota ókkol kessú no.

²⁷ Híyan or zoriya siríf añárar ham or uore bodnam aibó de no, bólke muhán devi Artemis or mondir or izzot or háni yó óibo aar híbar muhángiri yó nac óizayboi, zibá re Ecíyar edde fura duniyair maincé fuñza goré.”

²⁸ Híyan fúni ítara ttu bicí guccá uitté, aar guzori-guzori hoór de “Íficiól or devi Artemis muhán.”

²⁹ Éhon or bútoe guñra cóor gán oulzóul ot forigiyói. Manúc ókkole Gayus edde

Aristarkus nam or ze dui zon Makedóniol Pául or fúañti sofór ot zaar ítara re dórifelai fúañti ekku duñre, mujilíc goré de zaga gán ot giyé.

³⁰ Montor Pául manúc or ðaái or muuntu zaito saiyé rár, íba re ummot ókkole zaito nó deh.

³¹ Ecíyar hoozzon elakayi zimmadar ókkol zetará Pául or dustó, ítara yó íbar hañse ekkán hóbor foóñsai bicí aros goijjíl de, íba zen mujilíc goré de zaga gán ot no zaa.

³² Hére manúc ókkol guzorat accíl, hodúne yíán hoói guzorer aar hodúne waán hoói guzorer. Boóut zone ítara hére kiyólla zoma óiye de úddwa hoi no fare.

³³ Hodún Yohúdi ye Alexzendar ore manúc or ðaái war bútotu neelai ítara muuntu díye; yóggwa ye manúc ókkol ore áte icára gorí nizám óito hoiyé, zeéne yóggwa ye mujilíc or muuntu sófai dí fare.

³⁴ Montor ítara zettót yóggwa Yohúdi de híyan ót faiyé, ítara beggúne ek abase dui gónða foijjonto endilla guzorat accíl, “Íficiól or devi Artemis muhán.”

³⁵ Baade ahérit, cóor or kerani ye manúc ókkol ore nizám márai hoór de, “Ó Íficiól, e hotá yíán toh beggúne zane, Ífisas óilde muhán devi Artemis or mondir or edde sóbi waán or sóoñloya, ziyán asman ottu foijjé.

³⁶ Hétolla, iín zettót inkar gorí no fare de héndilla hákikot ókkol, tuáñra ttu nizám ón sáa, aar bánggori kessú no gorón sáa.

³⁷ Kiyólla-hoilé tuáñra e manúc zíin ore eřé ainnó, ítara no mondir ottu ðahañiti goijjé aar no añárar devir kuféri goijjé.

³⁸ Hétolla, zodi Dimiteriyus ottu edde yóggwar sáañti mistíri ókkol ottu honókiyor ulða cékayot táke, adalot ókkol toh kúla asé, aar hákim ókkol óu asé. Hére zai ítara ezzon olla ezzone mooddima goróukgoi.

³⁹ Montor zodi tuáñra yaar túaro kessú goittó soó, tóoile híyan kaanuni mujilíc ot fáisela gorá foribó.

⁴⁰ Aijja óiye de hánggamar zoriya añárar uore elzam foribár door asé. Zodi fore, añára e hánggamar honó waja dahái no faijjum, kiyólla-hoilé yíán or toh honó gom waja náí.”

41 Híyan hoói baade yóggwa ye mujilíc hótom gorífelaiye.

20

Pául Makedóniyat edde Giris ot giyyé

1 Hánggama bon ózaygoi baade, Páule ummot ókkol ore mata baiyé, aar ítara re hímmot dí baade ítara ttu bídai loi Makedóniyat zai bolla bacá loíye.

2 Hére foónsi baade, hériyar elaka ókkol ot zai-zai imandár báiyain dore becábici hímmot dí baade Giris ot aiccé.

3 Íba hére tin mac táikkil, aar zaáñs ot góri Siíriya mulluk ot zaibar age Yohúdi ókkole íbar hélaf sail gúraiye de hétolla, íba Makedóniya báy waafes zaitogói fáisela goijjé.

4 Pául or fúañti hoozzon sáañti accíl, ítara óilde, Beriya ttu Purus or fua Sopétar, Tisólonika ttu Aristarkus edde Sékundus, Darbiya ttu Gayus, Timóti, Eciya ttu Tukikus edde Torofimos.

5 Ítara age neeli zai Toras ot añára lla entezar gorí táikkil.

6 Cútar-sára Rutir-id baade añára zaáñs ot góri Filíppi ttu bacá loíyí, aar fañs din or bútoze ítara hére Toras ot foóñicci; hére añára háñt din táikkilam.

Toras ot Pául or ahéribar zaa

7 Háftar foóila din, zeñtté añára fúañti hána hái bolla zoma óiyi, Páule manúc ókkol ore waáz gorát doijje, aar tarfor din rowana óibar niyote adá rait foijjonto gorát accíl.

8 Añára uoror țalar ze kamárat fúañti zoma óiyi, hére bicí serak ókkol zolat accíl.

9 Ezzon juwan manúc zanálar ǵake góri boiřa accíl. Yóggwar nam óilde Etukus. Pául or waáz zetó lamba ór, manúc cwa héto gúm ot forat accíl. Ahérit mur gúm ot fori yóggwa tin țalar uottú meřit forigiyói, aar yóggwa re tuillé rár mora loot faiyé.

10 Pául nise zai yóggwar uore fori ańza mari dóri hoór de, “No ǵooraiyó, yoggwá ttu aijjó foran asé.”

11 Baade Pául abar uoror țalat zai ruți bánígi háiyé, aar fózor fáře foijjonto hotábattara hoói baade héntu giyyégoi.

12 Manúc ókkole juwan fua wa re gór ot zinda loigiyé, aar ítara ańiřta nó kúci óiye deh.

Toras ottu Miletos ot sofór

13 Añára age neeli zai zaáñs ot urí Asos cóor ot zai bolla rowana óiyi, zentú Pául ore tulí loiyum hoói niyot goijjí. Íba ye héndilla entezam etollá goijjé, kiyólla-hoilé íba hére añri-añri zaibar niyot goijjíl.

14 Zeñtté íba ye añára re Asos ot loot faiyé, añára íba re zaáñs ot tulí looi Mitulen cóor ot aiccí.

15 Aar héntu zaáñs ot góri zai tarfor din Kiyos ǵiyar muúntu foóñicci, yár tarfor din Sámos ǵiyat aiccí, baade yár tarfor din Miletus cóor ot foóñicci.

16 Kiyólla-hoilé Páule age lóti fáisela goijjíl de, zaáñs ot góri zaibarcót Ífisas ot no gólibo, zeéne íba ttu Eciyat țaim hařa no fore, kiyólla-hoilé íba ye Jerúsalem ot foóñsi bolla duadi goijjíl, farilé, Pentikos or din.

Ífisas or murubbi-neta ókkol ore Pául or Kúda háfiz

17 Miletus ottu Páule Ífisas ot hóbor diferái zomát or murubbi-neta ókkol ore mataiyé.

18 Ítara zeñtté íbar hére aiccé, íba ye ítara re hoór de, “Tuáñra nize toh zano, ańí Eciyat aiccí de foóila din lóti tuáñrar fúañti hárr októ keéngori hařaáilam.

19 Yohúdi ókkol or sail or zoriya ańr uore ze mosibot ókkol aiccíl, híń ańí furafuri norom or sáañte edde suk or faní bácai-bácai bordac gorí Malik or hédmot goijjí.

20 Tuáñra toh zano, ańí tuáñra lla fáida ó de héndilla honó hotá tuáñra ttu lukai nó rakí, bólke tuáñra re kúlamela góri edde góre-góre taalim diyí.

21 Ańí Yohúdi ókkoř ore edde Girík ókkoř ore horagori zanaidiyí de, ítara ttu touwá gorí Allar uzu fíra foribó, aar añárar Malik Isár uore iman aná foribó.

22 “Aar ehón, Pak-Ruhr hotá mozin ańí Jerúsalem ot zair; hére ańr uore kii guzoribó ańí hoi no fari.

23 Ańí siríf yían zani, Pak-Ruh ye ańré fottí cóor ot zanaider de ki, ziyól edde mosibot ańar lla entezar gorí asé.

24 Háir! Ańí ańr zan ore nizer lla honó muillo bouli no țaari; ańr siríf niyot óilde, tobolik or ham edde ze zimmadari Malik Isá ttu ańí faiyí híyan adai gorón, yáni Allar rahámot or kúchóbor or gobá dón.

²⁵ “Yala añí zani, tuáñra zetarár hañse añí Allar rajjor tobolik goijjí, tuáñra añr muk ar no dekíba.

²⁶ Hétolla aijja añí tuáñra re hoóir, tuáñra honókiyor lou wór zimma añí no.

²⁷ Kiyólla-hoilé añí toh Allar furafuri moncá re tuáñrar hañse boiyan goitté fissá nó mari.

²⁸ Hétolla nizoré nize úñciyar aar Pak-Ruh ye tuáñra re bérasóol or zák zibár saásita-goróya banaiyé yíba guñra re lói yó úñciyar. Allar zomát or soroya bono, ziyán Íba ye Nizor Fuar lou loi kinné.

²⁹ Añí zani, añí zaigói baade tuáñrar bútoe hótarnak rangkuñir ókkol aibó, aar bérasóol or zák ore hótí goríbo.

³⁰ Ebbe tuáñrar bútotu úddwa kessú manúc urí báañra-báañra hotá ókkol hoibó, zeéne ummot ókkol ore ítarar híkka gorífelai fare.

³¹ Hétolla úñciyar táikko! Monot rakíyo de, tin bosór foijjonto añí raite dine suk or faní bácai-bácai tuáñra re nicót gorá bon nó gorí.

³² “Yala añí tuáñra re Allar át ot edde Íbar rahámoti kalam ot gosáidir. Hé kalame tuáñrar ruúhani torki gorí faribó, aar pak gorá gíyeh de ítarar bútoe cámil gorí miras dii faribó.

³³ Añí toh honókiyor cúna-cañdir, yáh hoorsuor or lalós nó gorí.

³⁴ Tuáñra nize de zano, añr e át íine ham gorí añr edde añr sáañti ókkol or zorurot ókkol fura goijjí.

³⁵ Añí goijjí de hárr kessú loi tuáñra re daháiyi de kí, héndilla dorómoro meénnot gorí-gorí añára ttu komzur ókkol ore modot gorár zorur, aar Malik Isár e hotá monot raká foribó, ziyán Íba Nize hoiyé, ki hoilé, **‘Lowar túaro diiya bicí mubarek.’**”

³⁶ Híin hoiyá ói baade, Páule añrú félai ítara beggún or fúañti dua goijjé.

³⁷ Baade ítara beggúne Pául ore sibi dóri bicí haindé, aar íba re appá díye.

³⁸ Háasgori íba ye ítara re íbar muk ar no dekíbo hoiyé de híyane ítara bicí ferecan óiye. Tarfore ítara íba re zaáñs or héddur foijjonto baráidiye.

21

Pául Jerúsalem ot giyé

¹ Añára ítarar héntu zaigói baade, zaáñs ot góri ruúru Kos ñiyat giyí. Tarfor din Rodes ñiyat, aar héntu Patara cóor ot.

² Fonikcíyat zaar de ekkán zaáñs loot fai, añára híyan ot urí rowana óiyi.

³ Aar Sáifrus ñiya wa deikkí rár, yíbar doóin míkka báy zai Síriya mulluk or Tayár ot laimmí, zeḗ zaáñs or malsámama ókkol lamaibár hotá accíl.

⁴ Héḗ ummot ókkol tuwai fai yore añára ítarar fúañti ek háfta táikki. Pak-Ruhr hédaiyote ítara Pául ore maná goijjíl de, Jerúsalem ot no zaito.

⁵ Zeñtté añára rowana óibar októ óiye, añára héntu bacá lói añárar sofór ot zaa cúru goijjí. Ítara bou fuain cóo beggúne añára re cóor or baáre foijjonto baráidiye. Héḗ añára doijjar hañsat añrú félai dua goijjí.

⁶ Baade ezzon ottu ezzone bidai loi añára zaáñs ot uittígoi, aar ítara nizor góor ot waafes giyégoi.

⁷ Tayár ottu zaáñs lói sofór gorí Patolomis cóor ot foóñicci, aar hériyar imandár báiboináin dore sólam zanai ítarar fúañti ek din táikki.

⁸ Tarfor din añára rowana ói Kaisáriyat foóñicci, aar kúchóbor tobolik-goróya Filíp or góor ot táikki. Hé Filíp accíl Jerúsalem ot háñt zon modotgár basíloil de ítarar bútotu ekzon.

⁹ Yóggwa ttu sair gwá abiyáta zérfua accíl, zetará nobi ísafe Allar kalam hoitó.

¹⁰ Añára héḗ boóut din tákar baade, Yohúdiya ttu Agabos nam or ezzon nobi aiccíl.

¹¹ Yóggwa añárar hañse aái Pául or duali looi nizor át téng bañdífelai hoór de, “Pak-Ruh ye fórmal de, ‘Jerúsalem ot Yohúdi ókkole e dualir girós ore endilla gori bañdíbo, aar íba re Beyohúdi ókkol or át ot gosáidibo.’ ”

¹² Híyan fúni añára edde hériyar manúc ókkole Pául ore Jerúsalem ot no zaito fóriyat goijjí.

¹³ Montor Páule zuwab diyé de, “Tuáñra hañdahari gorí añr dil bañgífelor kiyá? Añí toh Jerúsalem ot Malik Isár nam or

wasté siríf bañdá hái bolla toiyar así de no, bólke mori bolla úddwa toiyar así.”

14 Íba re zettót añára manai no farir, añára yíán hoói nizám mári táikki, “Malik or moncá fura óuk.”

15 Hé din ókkol baade añára toiyar ói uore Jerúsalem ot zai bolla rowana loiyí.

16 Añárar fúañti Kaisáriya ttu hoozzon ummot óu giíl; ítara añára re Sáifrus ñiyar Manason nam or ezzon manúc or gór ot loigiyé, zeřé añára tákibar hotá accíl. Hé manúc cwa accíl agor ummot ókkol ottu ezzon.

Páule Yakub loi milto giyyé

17 Zeñtté añára Jerúsalem ot foóñicci, imandár báiboináin de añára re kúcir sáañte estekbal goijjé.

18 Tarfor din Páule añára re fúañti looi Yakub ore saitó giyyé. Hére zomát or buzurgó beggún házir accíl.

19 Páule ítara re sólam zanai baade, íbar tobolik or ham or duara Alla ye Beyohúdi ókkol or dormiyan ot zín-zín goijjé híin ekkán-ekkáan boiyan gorát doijje.

20 Híin fúni ítara Allar taarif goijjé, aar Pául ore hoiyé de, “Bái, tuñí toh dekor, hotó ázar Yohúdi ókkole iman ainné, aar ítara beggún ottu Córivot olla jus asé.

21 Ítara re tuáñr baabute howá giyeh de ki, tuñí Beyohúdi ókkol or bútoze ze Yohúdi ókkol asé ítara beggún ore Muúsar Córivot bad di soli bolla taalim doh. Tuñí bóle ítara re hoiyó de, ítarar fuain dore ázomi gorá no foribó, aar añárar rosóm ókkol mozin sola no foribó.

22 Tóoile kii gorá zaybo? Manúc ókkole de tuñí eřé aiccó de híyan háamaha fúnibo.

23 Hétolla añára hoóir de híyan goró. Añára ttu sair zon manúc asé, zetará manoc or tole.

24 Ítara re tuáñr fúañti loizo, aar nizoré ítarar fúañti pak-sáf gorógoi. Ítara nizor matá eñraifélaí fare fán ítara re hósáa diiyo. Tói manúc beggúne zanibó de, ítarar hañse tuáñr baabute zín howá giyeh híin or bútoze honó sóiyi náí, bólke tuñí nize yó Córivot mozin zindigi hařo.

25 Montor ze Beyohúdi ókkole iman ainné, ítarar hañse añára fáisela gorí e hotá hoói ceñrí leikkí, ki hoilé, tuáñra muttir hañse kurbaní diya hána ókkol na

háiyó, lou na háiyó, gola sibi marifélaíya januwar or gusso na háiyó, edde zená no goríyo.”

26 Tarfor din Páule manúc ítara re fúañti loigiyé, aar ítarar fúañti nizoré pak-sáf goijjé. Baade baitul-mukaddos ot zai zanaidiyé de, pak-sáf ówar din hoñtté céc óibo aar ítara fottí ekzon olla hoñtté kurbaní diya zaybo.

Pául ore Baitul-mukaddos ottu dórifelaiye

27 Háñt din fura óibar kessú ñaim age, Eciyar Yohúdi ókkole Pául ore baitul-mukaddos or bútoze deikké rár, manúc ókkol ore uskaidi íba re dórifelaiye.

28 Ítara guzoran mari hoór de, “Ó Boni Isráil ókkol, añára re modot gorógaí! E manúc íbá óilde ubá zibá ye agagura fottíkiyo re añárar koum or, añárar Córivot or, edde e zagar hélaf taalim deh. Aar híin baade yo, íbá ye Girík ókkol ore baitul-mukaddos ot aní e pak zaga re nafak gorífelaiye.”

29 Ítara héndilla kiyólla hoiyé hoilé, yár age ítara Ífici manúc Torofímos ore íbar fúañti cóor or bútoze deikkíl, aar táaijil de, Páule yóggwa re baitul-mukaddos ot ainné.

30 Tarfore guñra cóor ot hánggama foida óigiyoi, aar manúc ókkole fúañti ekkú duñre aái Pául ore dórifelaiye, baade íba re baitul-mukaddos ottu ñani baáre aní, éhon geiř tñn bon gorífelaiye.

31 Ítara íba re marifélaíto kucíc gorér de októt, Romi ñeérang or zonnal or hañse ekkán hóbor foóñicce de ki, “Fura Jerúsalem ot úrussul soler.”

32 Híyan fúni mottor hé zonnale hoozzon fóous edde cáap fúañti looi duñri manúc or dol lwát giyyé. Manúc ókkole zonnal lwá re edde fóous ókkol ore deikké rár, Pául ore mara-dóra bon goijjé.

33 Tói zonnal lwá dáke aái Pául ore gereftar gorífelaiye, aar íba re duiyán síyol lói bañdá zay bolla hókum díye. Tarfore yóggwa ye fusár gorér de, “Manúc íbá hon? Ibá ye kii goijjé dé?”

34 Montor manúc or ñaái war bútotu hodúne yíán hoói guzorer aar hodúne waán hoói guzorer. Zonnal lwá ye zettót

úrussul or zoriya hákikot zani no farer, Pául ore gáñtít loiza zay bolla hókum díye.

³⁵ Pául círir tók foijjonto foóñicce rár, fóous ókkol ottu íba re boói loiza foijjé, kiyólla-hoilé manúc or dol lwá hótara accíl.

³⁶ Manúc ítara íbar fisé-fisé zaat accíl, aar guzori-guzori howát accíl de, “Íbá re marifélo.”

Páule nizor sófai díye

³⁷ Pául ore gáñtít gólaibar októt, íba ye zonnal lwá ttu fusár gorér de, “Añí tuáñre kessú hoói faijjum né?”

Zonnal lwá ye zuwab der de, “Tui Girík zuban zanos níki?”

³⁸ Tóoile kí tui Ijipi uite no, zee níki yaar hooddin age bagiyai gorái sair ázar kúni* re moidan zagat loigilgoi?”

³⁹ Montor Páule zuwab der de, “Añí ézzon Yohúdi, Kiliciya elakar Tarsús or manúc, añí aamfám cóor or manúc no. Meérbani góri añre manúc cún ore hotá hoibár ezin doh.”

⁴⁰ Zonnal lwár ezin fai yore, Pául círir tók ot tíyai manúc ókkol ore áte icára goijjé. Ítara beggún nizám óiye rár, íba ye Hibrú zubane hoór de,

22

¹ “Ó báiyain aar bafáin, ehón añí añr sófai díyum, fúno.”

² Manúc ókkole íba ye Hibrú zubane hotá hoór de fúni aró nizám ói táikkil.

Tói Páule hoór de,

³ “Añí ézzon Yohúdi, añí Kilicíyar Tarsús ot zormo óiyi, montor doóñr óiyi de e cóor ot; añí Gamaliel ottu cíkka faiyí, zibá ye añré añárar bafadada ókkol or Córivot or baabute furafuri cíkaiye. Aijkal zendilla tuáñra beggún ottu Alla lla jus asé héndilla añr ttu yó héñtte jus accíl.

⁴ Hétolla añí e Torikat soilto de ítarar uore more fán zulúm goittám, aar beřaáin beřiyáin duní gún ore gereftar gorí ziyól ot dítam.

⁵ Boro imam edde fótuayi-mujilíc or murubbi beggún híyan or gobá asé. Añí tará ttu Damáskas ot asé de Yohúdi báiyain dor hañse loizai bolla ceñrí fai yore hére gíllam, zeéne añí hére zai yore

* 21:38 yáto kaatil

yó manúc ítara re Jerúsalem ot sáñza dí bolla bañdí aní fari.

Páule íbar dil bodolar baabute hoiyé (Ham 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Montor eén óiye, añí zaite-zaite duúñijja góri Damáskas ot foóñsir de októt, atíkka asman ottu eggwá doóñr foór añr sairó dák ottu soimké.

⁷ Añí meřit forigiyígoi, aar añré endilla hoór de eggwá abas fúinni, ‘Sául, Sául, tui añré kiyólla zulúm gorór?’

⁸ “Tói añí fusár goijjí de, ‘Malik, Tuñí hon?’

“Íba ye añré zuwab diyé de, ‘Añí óilam de Isá Nasári, zibá re tui zulúm gorór.’

⁹ Zetará añr fúañti accíl ítara yó hé foór gwá deikkíl, montor añr llói hotá hoór de Íbar abas ítara nó fúne.

¹⁰ “Añí fusár goijjí de, ‘Malik, añr ttu kii gorá foribó?’

“Malike zuwab diyé de, ‘Uř, Damáskas ot zaa, tor lla zín řík gorí raká gíyeh híin beggún hére toré howá zaybo.’

¹¹ Añí zettót hé foór or tozollíye kessú no dekír, añr fúañti accíl de manúc cúne añré át ot dóri Damáskas ot loigiyé.

¹² “Hére Ananías nam or ezzon dindár manúc accíl, zibá ye Córivot díyan or sáañte amól goittó, aar héřiyar Yohúdi beggúne yóggwa re bicí izzot goittó.

¹³ Yóggwa añr hére aiccé, aar añr dák ottu tíyai añré hoór de, ‘Bái Sául, tuáñr dekíbar toóufik řiri aiyóuk.’ Hétunot añí yóggwa re dekí faijjí.

¹⁴ “Baade Yóggwa ye hoór de, ‘Añárar bafadada ókkol or Alla ye tuáñre basíloíye, Íbar moncá zani bolla, aar Insáfwała wa re dekí bolla, edde Íbar muk or hotá fúni bolla.

¹⁵ Kiyólla-hoilé tuñí zín deikkó edde fúinno híin or baabute tamám manúc ókkol or hañse tuñí Íbar gobá óiba.

¹⁶ Ehón aar deri kiyá gorór? Uřó, bápřisma loh aar Íbar nam řaki tuáñr guná ókkol dúifelo.’

¹⁷ “Baade eén óiye, zeñtte añí Jerúsalem ot waafes aái baitul-mukaddos or bútoře dua gorír, añí ekkán dorcón deikkí,

18 ziyán ot Malike añré hoór de, **'Toratori gor! Ehón-ehón Jerúsalem sári zaagói, kiyólla-hoilé eřiyar maincé Añr baabute tor gobá no gosíbo.'**

19 "Hétunot añí hoóir de, 'Malik, manúc ítara toh zane, añí fottí mujilíc-hánat zai-zai, Tuáñr uore iman ané de ítara re ziyól ot dítam edde mara-dóra goittám deh.

20 Tuáñr gobá Estífen ore mariféla zar de októt óu añí ðáke tíyai accílam. Añí ham híyan ot furafuri razi accílam, aar zetará yóggwa re marifélar ítara hoorsuor ókkol sooñi accílam.'

21 "Hétunot Malike añré hoór de, **'Zaa, Añí toré duré Beyohúdi ókkol or hére diferáiyum.'**"

Pául edde Romi zonnal

22 Manúc ókkole Pául or hotá hétukkun foijjonto fúnat accíl. Baade ítara guzoran mari hoór de, "Itaré duniyai ttu fúraifelo! Ite zinda tákibar laayek no."

23 Ítara zettót guzori-guzori nizor hoorsuor melá márer, aar boiyar ot dúil urar,

24 zonnal lwá ye hókum díye de, Pául ore gáñtít aná zay bolla, aar hoiyé de, manúc ókkole íbar hélaf endilla gori kiyólla guzorer de híyan zani fare fán Pául ore sooñk mari zerá gorí bolla.

25 Ítara íba re sooñk mari bolla bairde de októt, Páule ðáke tíyai accíl de cáap pwá re hoór de, "Honó hosúri faa nó zah de héndilla ézzon Romi manúc ore sooñk maron kí tuáñra lla kaanuni ham?"

26 Cáap pwá ye híyan fúinne rár, zonnal lwár hañse zai hoór de, "Tuñí iín kii goittó soór? Ibá toh Romi manúc."

27 Hétunot zonnal lwá aái Pául ottu fusár gorér de, "Añré hoósai, tui Romi manúc níki?"

Íba ye zuwab der de, "Jii, ói."

28 Zonnale íba re hoór de, "Añr ttu Rom or nagorita óite boóut tiañ-foicá diiya foijjé."

Páule hoór de, "Montor añí de zormo ttu lóti Romi."

29 Zetará íba re zerá goittó aiccíl ítara híyan fúinne mottor íba ttu fissáiyoi, aar íba Romi manúc de híyan zani fari zonnal

lwá yó ðooraiyói, kiyólla-hoilé yóggwa ye Pául ore bañdí raikkíl.

Fótuayi-mujilíc or muúntu Pául

30 Yohúdi ókkole Pául ore kiyólla elzam der de híyan zonnal lwá ttu fakkagori zainto monehoór de hétolla, tarfor din yóggwa ye Pául ore kúliyiye, aar hókum díye de, ðoóñr imam edde fótuayi-mujilíc or membór beggún dola óito. Baade yóggwa ye Pául ore nise aní ítara muúntu tíyagaraiye.

23

1 Páule fótuayi-mujilíc or membór ókkol or uzu díyan dóri saái hoór de, "Báiyain, añí aij foijjonto furafuri sáf hélome Allar cáikkat zindigi haraiyí."

2 Hétunot boro imam Ananiyase manúc zetará Pául or ðáke tíyai accíl ítara re hókum díye de, íba re gal saí maitto.

3 Montor Páule íba re hoór de, "Héy munafék! Alla ye toré maribó. Tui eřé Córiyot mozin éna añr bisar goittó boiccós, montor añré mari bolla hókum dí tui nize toh Córiyot báñgor."

4 Zetará Pául or ðáke tíyai accíl ítara hoór de, "Allar boro imam ore beizzoti gorí bolla tor kii hímmot!"

5 Páule zuwab der de, "Báiyain, íba boro imam de añí no zani, arnóile endilla lofzó estemal no goittám. Kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé, 'Nizor koum or sóddar or baabute bura no hoiyó.' "*"

6 Montor Páule zettót ek ðaái Sadukái de aar arek ðaái Féroci de ót faiyé, íba ye fótuayi-mujilíc ot guzori hoór de, "Ó báiyain, añí ézzon Féroci aar Férocir fua; añré bisar gorá zar de kiyólla-hoilé, añí acá gorí de, mora ókkol zinda ói uríbo."

7 Íba ye héndilla hoiyé mottor, Féroci edde Sadukái ókkol or bútoe hoijja cúru óigiyoi, aar mujilíc bák óigiyoi.

8 Kiyólla-hoilé Sadukái ókkole hoó de, mora ókkol zinda ói no uríbo, ítara aró hoó de, fírsta yó náí, ruh yó náí; montor Féroci ókkole híin beggún asé de biccác goré.

9 Hétunot hére eggwá ðoóñr hánggama óiye. Féroci fírkar hoozzon aleme tíyai guccár sáañte eén hoói barábari díyat

* 23:5 Hízorot 22:28

doijje, “Añára e manúc cwa ttu honó hosúri nó fai. Honó ruh ye yáh fírsta ye ibá llói hotá hoilé yo kí no fare né?”

¹⁰ Hoiija zettót bicí ðoóñr óigiyoi, ítara Pául ore ðukuṛa-ðukuṛa gorífelaibo bouli zonnal lwá ye ðoraiyé, hétolla yóggwa ye fóous ókkol ore hókum díye de, nise zai Pául ore manúc ókkol ottu bolazuri gáñtít loianí bolla.

¹¹ Tarfor din raitta Malike Pául or ðáke tíyai hoór de, **“Hímmot gór; tui zendilla Jerúsalem ot Añr baabute gobá díyos, héndilla tor ttu Rom cóor ot óu gobá díya foribó.”**

Pául ore marifélaibar sail

¹² Tarfor din biinna hodún Yohúdi ye ekkán sail gúrai hosóm háiye de, ítara zetódin Pául ore marifélai nó fare hétodin hána-fina na háibo.

¹³ Sail híyan ot salic zon or túaro bicí beṛaáin cámil accíl.

¹⁴ Ítara ðoóñr imam ókkol or edde murubbi ókkol or hañse zai hoór de, “Añára Pául ore marifélai nó fari foijjonto hána-fina na háiyum hoói dorómoro hosóm háiyi.

¹⁵ Hétolla yala, tuáñra edde fótuayi-mujilíce íbar mooddima aró bálagori tahákit gorá forer hoói íba re nise tuáñrar muúntu aní bolla zonnal ore hóbor dóh. Añára íba eṛé foónsibar age marifélai bolla toiyar así.”

¹⁶ Montor Pául or báaina ye ítara sail or baabute fúinne rár, gáñtír bútoṛe góli Pául ore híin zanaiyé.

¹⁷ Hétunot Páule Romi cáap ókkol ottu ezzon ore matai hoór de, “E juwan fua wa re zonnal lwár hañse loizo, itar ttu yóggwa re kessú hoibár asé.”

¹⁸ Tói hé cáap pwá ye ítare zonnal or hére aní hoór de, “Hodi Páule añré matai e juwan fua wa re tuáñr hére aní bolla hoiyé, kiyólla-hoilé itar ttu bóle tuáñre kessú hoibár asé.”

¹⁹ Hétunot zonnale ítare át ot dóri ekkinare loizai fusár gorér de, “Tor ttu añré kii hoibár asé dé?”

²⁰ Íte hoór de, “Hodún Yohúdi ye Pául or baabute aró bálagori tahákit gorá forer

hoói hailla íba re nise fótuayi-mujilíc ot aní bolla tuáñre aros goittó ek óiye.

²¹ Montor tuñí ítara hotá no fúinno, kiyólla-hoilé ítara salic zon or túaro bicí manúc luki táki Pául or entezar gorér; ítara íba re zetódin marifélai nó fare hétodin hána-fina na háibo hoói hosóm háiye. Yala ítara toiyar óiye, siríf tuáñr raziṛobbot olla entezar gorér deh.”

²² Zonnale juwan fua wa re endilla hókum dí duñraidiyé, “Tui añré iin zanaidiyós bóuli honókiyo re no hoóic.”

Pául ore hákim Fílix or hére difeṛáiyé

²³ Baade hé zonnal lwá ye cáap ókkol ottu dui zon ore matai hoór de, “Rait or now wa báze Kaisáryat zai bolla dui cót fóous, hóittor zon gúra-soloinna fóous edde dui cót folóuwan toiyar gorí raikkó.

²⁴ Pául olla yó gúra ókkol toiyar raikkó, zeéne íba sóiyi sólamote hákim Fílix or hére foóñsegoi.”

²⁵ Tarfore yóggwa ye endilla ekkán ceñrí leikké:

²⁶ “Añí Kalediya Laisíyas or torfóttu bicí izzotdár hákim Fílix ore sólam.†

²⁷ E manúc cwa re Yohúdi ókkole dórifelail ar marifélaito saáil, montor añí zeñtté íba ézzon Romi manúc de zani faijji, añí añr fóous ókkol lói zai íba re basailoiyí.

²⁸ Aar ítara íba re kiyólla elzam der de híyan añr ttu zainto monehoiyé rár, añí íba re ítara fótuayi-mujilíc ot loigiyí;

²⁹ baade añí zani faijji de, ítara íba re ítara Córíyot or baabute elzam lagar deh; montor íba ttu mora fore de yáto ziyól hara fore de héndilla honó hosúri náí.

³⁰ Zeñtté añré hóbor díya gíyeh de ki, e manúc cwa re marifélaibar sail gúraiye; añí íba re éhon or bútoṛe tuáñr hañse difeṛáiyi deh. Zetará íba re elzam lagar, añí ítara re hókum díyi de, ítara ttu íbár ulḍa ze elzam ókkol asé híin tuáñr muúntu peec gorí bolla.”

³¹ Tói hókum mozin fóous ókkole hé raitta Pául ore Entipateris cóor ot loigiyé.

³² Tarfor din, ítara gúra-soloinna fóous sun ore Pául or fúañti duñraidi gáñtít waafes aáigiyoi.

† 23:26 gorír

³³ Gúra-soloinna fóous sun Kaisáriyat foóñicce rár, hákim ore ceñrí gán diiyé, aar Pául ore yó íbar át ot gosáidiye.

³⁴ Hákime ceñrí gán forí, Pául ottu fusár gorér de, “Tui hon zagar?” Páule zuwab der de, “Kilicíyar.”

³⁵ Hákime hoór de, “Tor elzam lagoya ókkol eřé foóñsile añí tor mooddimar baabute fúniyum.” Baade yóggwa ye hókum díye de, Pául ore Hérud or razmohól ot faára dí raká zay bolla.

24

Pául or ulða mooddima

¹ Fañs din baade boro imam Ananiyase hoozzon murubbi looi edde Tartuliyas nam or ezzon ukil looi nise Kaisáriyat giyyé, baade itara hákim or hañse Pául or ulða elzam ókkol peec goijjíl.

² Pául ore bútoře mata bay baade, Tartuliyase hákim or hañsé elzam ókkol peec gorát doiije, hoór de, “Tuáñr hókum or tole añára boóut deri lóti bicí cántit así, aar tuáñr bála nozoriyar zoriya e koum or uore boóut dóilla torki aiccé.

³ Ó izzotdár Fílix, añára híyan hárr dóillat, hárr zagat furafuri cúkuriyar sáañte kobul gorí.

⁴ Montor añr ttu tuáñr řaim ar borbad dito mone no hoór, hétolla añí tuáñre fóriyat gorír, meérbani góri añárar hotá gún fúno. Añára hookkán hotát beggún fúrai díyum.

⁵ “Añára loot faiyí de, e manúc cwa óilde ekkán bifot; ibá ye fura duniyair Yohúdi beggún or bútoře hánggama foida goré. Ibá óilde Nasári nam or dol or eggwá sóddar.

⁶ Ibá ye baitul-mukaddos úddwa nafak goittó kucíc goijjé, añára ibá re hétolla gereftar goijjí deh.

⁷ Montor zonnal Laisíyas aái yore ibá re ádoma gorí añárar át ottu loigiyégoi,

⁸ aró ibár mooddima-goróya ókkol ore hókum díye de, tuáñr muúntu ai bolla. Tuñí nizebaze ibá re iín beggún or baabute zerá goillé zani faribá, añára ibá re kiyólla hosúr díř.”

⁹ Yohúdi ókkol óu elzam lagat córik ói híin beggún sóiyi bóuli hoiyé.

Fílix or muúntu Páule nizor sófai díye

¹⁰ Baade hákime Pául ore hotá hoitó icára goijjé rár, Páule hoór de, “Añí zani, tuñí boóut bosór lóti e koum or joc. Hétolla añí kucír sáañte añr sófai díř.

¹¹ Tuñí zasaí goillé sóiyigori zani faribá, añí uore Jerúsalem ot ebaadot goittó giyyí de aijjó baró din or túaro bicí nó óiyo.

¹² Añr uore zetará elzam lagar itara añré no baitul-mukaddos ot honó manúc lói barábari díř de loot faiyé, aar no mujilíc-hánat yáh cóor or honó mikká hánggama foida gorír de loot faiyé.

¹³ Itará añr uore ze elzam ókkol lagar, híin or tuáñre honó sábut dí no faribó.

¹⁴ Montor añí tuáñr hañse yíán cíkar gorír, ki hoilé, ze Torika re itará gollot dol bouli hoór, hé Torika re mani añí añárar bafdáda ókkol or Allar ebaadot gorí. Añí ze hotá ókkol Tourat ot edde nobi ókkol or kitab ot leikká asé híin beggún ekin gorí.

¹⁵ Añr ttu Allar uore acá asé, zendilla itará ttu yó asé, híyan óilde, forhésгар edde hóraf manúc beggún ore mora ttu zinda gorá zaybo.

¹⁶ Hétolla añí furafuri kucíc gorí de, Allar edde insán or muúntu hámica sóiyi hélome táki bolla.

¹⁷ “Yala boóut bosór baade, añí Jerúsalem ot añr koum or hañse hórat foóñsai bolla edde januwar kurbandi di bolla aiccí.

¹⁸ Tói Eciyar hoozzon Yohúdi ye añré baitul-mukaddos ot pak-sáf ói añí hé ham gorír de loot faiyé. Héře añr fúañti no manúc or dol accíl aar no añí honó hánggamat cámil accílam.

¹⁹ Montor zodi itara ttu añr ulða honó kessú hoibár táke, tóoile itara ttu tuáñr muúntu aiyón accíl.

²⁰ Arnóile eřé asé de itará nize hoók, añí fótuayi-mujilíc or muúntu tíyai accílam de híyala añr ttu kii hosúri faiyé deh.

²¹ Itará añré siríf yíán ekkán or hosúr dí faribó, ziyán añí itarar muúntu tíyai accílam de híyala guzori hoóilam, ki hoilé, ‘Mora ókkol zinda ói urár mosóla loi beh aijja añré bisar gorá zar.’”

²² Montor Fílix ottu hé Torikar baabute sóiyi zana asé de hétolla, yóggwa ye bisar gorá bon gorí hoór de, “Zonnal Laisíyas nise ailé, añí tor mooddimar fáisela goijjúm.”

²³ Baade íba ye cáap ore hókum díye de, Pául ore gañrat ot rakí bolla, kessú azadi di bolla, aar Pául or dustó ókkole íba re hédmot goittó ailé ítara re maná no gorí bolla.

Pául ore gañrat ot raikké

²⁴ Hooddin baade, Fílix nazor bou Durusila re fúañti looi aiccé, híba ézzon Yohúdi accíl. Yóggwa ye Pául ore mataitó diferáiyé, baade Pául ottu Mosih Isár uore iman or baabute boiyan fúinne.

²⁵ Páule zettót forhésgarir, nizoré sóoñli rakár, edde aibó de kiyamot or baabute boiyan gorér, Fílix dooraigiyói, aar hoór de, “Tui ettar zaagói, one mouka faile añi toré mataitó diferáiyum.”

²⁶ Fúañti-fúañti yóggwa ye Pául ottu gúc faibar óu acá goijjíl, hétolla yóggwa ye Pául ore egazá-egazá matai íba llói hotá hoiót.

²⁷ Dui bosór guzori zaigói baade, Fílix or zagat Forkiyus Fistas aiccé. Montor Fílix ottu Yohúdi ókkol or nozor ot bála tóoitto monehoiyé de hétolla, yóggwa ye Pául ore ziyól ot rakígilgoi.

25

Páule Káisar ore apíl goijjé

¹ Fistas hé mulluk ot aái tin din baade Kaisáriya ttu uore Jerúsalem ot giyyé.

² Hére dooñr imam ókkole edde Yohúdir neta ókkole Pául or ulða elzam ókkol ainné, aar aros gorí

³ Pául or ulða ekkán meérbani saiyé, zeéne íba ye Pául ore Jerúsalem ot diferáide. Kiyólla-hoilé, ítara Pául ore foñt ot máze luki táki marifélaito sólla goijjíl.

⁴ Montor Fistase hoór de, “Pául ore Kaisáriyat máze gañrat ot raká gíyeh, aar añi nize hére hára zaiyum.

⁵ Tuáñrar hoozzon sóddar añr fúañti aiyóuk. Zodi hé manúc cwar honó hosúri táke, tóoile ítara hére íbar hosúr ókkol daháidouk.”

⁶ Fistas ítarar fúañti añçto-doc din táki baade nise Kaisáriyat giyyé. Tarfor din yóggwa ye bisar or toktót boiccé, aar Pául ore aná zay bolla hókum díye.

⁷ Pául foóñicce rár, ze Yohúdi ókkol Jerúsalem ottu aiccíl, ítara íbar sairókul ttu tíyai íbar uore bicí hótara-hótara elzam

ókkol lagat doijje, montor híin sábut gorí nó fare.

⁸ Hétunot Páule eén hoói nizor sófai díye, “Añi no Yohúdir Córivot or ulða hosúri goijjí, no baitul-mukaddos or ulða goijjí, aar no Káisar or ulða goijjí.”

⁹ Montor Fistase Yohúdi ókkol or nozor ot bála tóori bolla Pául ore hoór de, “Tui Jerúsalem ot zai e mooddimar bisar olla añr muúntu tíyaito soós né?”

¹⁰ Páule zuwab der de, “Añi toh yala Káisar or adalot ot éna tíyai así; añr bisar or fáisela eřé gorá foribó. Añi Yohúdi ókkol or ulða honó hosúri nó gorí, híyan de tuñi yó bála zano.

¹¹ Zodi toóu añi mora fore de héndilla honó kessúr hosúrbon de óile, añi mori bolla razi así. Montor e Yohúdi ítará añr uore ziin elzam lagar híin zodi ekkán óu sóiyi no, tóoile honókiyo ttu añré ítarár át ot gosáidibar hók ná. Añi Káisar ore apíl gorír.”

¹² Baade Fistase uzirnazir ókkol lói mocuwara gorí hoór de, “Tui zettót Káisar ore apíl goijjós, hétolla tui Káisar or hére zaibi.”

Ageripa edde Barnis or muúntu Pául

¹³ Hooddin guzori zaigói baade, baáñcca Ageripa ye edde Barnise Fistas ore sólam zanaitó Kaisáriyat aiccé.

¹⁴ Ítara hére boóut din harai baade, Fistase Pául or mooddimar baabute baáñcca re zanaiyé. Yóggwa ye hoór de “Fílix manúc ézzon ore eřé hodi ísafe rakígiyoi.

¹⁵ Zeñtté añi Jerúsalem ot giílam, Yohúdir dooñr imam ókkole edde murubbi ókkole íbar hosúri ókkol añr hañse peec gorí hoiyé de, íba re sáñza dí bolla.

¹⁶ “Montor añi ítara re hoiyí de, ‘Yián Romi niyom no de ki, honó manúc ore sáñza lla gosáidon, zetún foijjonto íba ye nizor mooddima-goróya ókkol lói muámuikka dola nó óiyo edde nizor ulða ze elzam ókkol laga giyéh híin or sófai dí bolla íba re mouka diiya nó zah.’

¹⁷ Hétolla hé Yohúdi gún eřé zoma óiye rár, añi deri no gorí tarfor din bisar or toktót boicci, aar manúc cwa re aná zay bolla hókum díyi.

18 Mooddima-goróya ókkol zeñtté hotá hoi bolla tíyaiye, ítara añí táaijilam de héndilla honó gollot ham or hosúri nó deh.

19 Montor íba llói ítara ttu nizor dórмор edde mora manúc Isár baabute kessú obonaboni accíl, Zibá zinda asé hoi Páule dabi goré.

20 Añí hé maamela gún or baabute hondilla gori tahákit goríyum no zani ísafe, fusár goijjí de, íba ttu Jerúsalem ot zai híin or bisar olla tíyaito monehoór né.

21 Montor Páule zettót Káisar or fásela lla íba re gañrat ot raká zay bolla apíl goijjé, añí hókum díyi de, íba re Káisar or hére nó difeřái foijjonto gañrat ot raká zay bolla.”

22 Ageripa ye Fistas ore hoór de, “Añí nizor ttu yó hé manúc cwar hotá fúinto monehoór.”

Yóggwa ye hoór de, “Haila fúni faribá.”

23 Tói tarfor din baáñcca Ageripa edde Barnis, bicí dók or sáante doóñr zonnal ókkol edde cóor or ÷aidoóñr ókkol ore loi boiřók-hánat góille. Fistas or hókum mozin Pául ore bútoe aná giyeh.

24 Fistase hoór de, “Ó baáñcca Ageripa edde eřé añárar fúañti házir asó de tamám manúc ókkol, tuáñra e manúc cwa re soó, zibár baabute Yohúdi beggúne Jerúsalem ot edde eřé añré apíl gorí guzori hoóil de, e manúc cwa ar basi tákibar laayek no.

25 Montor añí zani faijjí de, íba ye moot or laayek honó hosúri nó goré. Aar íba ye zettót Káisar ore apíl goijjé, añí íba re hére difeřáibar fásela goijjí.

26 Montor íbár baabute añr muhán baáñccar hañse lekí bolla añí honó sóiyi hosúri nó fai. Hétolla añí íbá re tuáñrar muuntu ainní, háasgori tuñí baáñcca Ageripar muuntu, zeéne zerá gorí baade añr ttu kessú lekíbar táke.

27 Kiyólla-hoilé añr ttu lager de, hosúri ókkol dahái no dí honó hodi re hére difeřái don sóiyi no.”

26

Páule Ageripar muuntu nizor sófai díye

1 Ageripa ye Pául ore hoór de, “Toré nizor sófai díbar ezazot diya giyéh.” Hétunot Páule át barái nizor sófai díyat doijje de:

2 “Ó baáñcca Ageripa, aijja añí tuáñr muuntu Yohúdi ókkole añr uore ze elzam lagar híin beggún or ulða añr sófai dí farir de híyan añí bággitta bóuli táarir.

3 Háasgori kiyólla-hoilé, añí zani, tuñí Yohúdi ókkol or rosóm or edde torkatorkir súwal ókkol or baabute bicígori zano. Hétolla añí tuáñre fóriyat gorír, sobór or sáante añr hotá gún fúno.”

4 Tamám Yohúdi ókkole toh zane, añr nizor koum or dormiyan ot edde Jerúsalem ot añr zindigir solasol cúru ttu lóti hondilla accíl.

5 Ítara añré bicí deri lóti siné, zodi ítara ttu gobá díto monehoó, di faribó, ki hoilé, añí añárar dórмор ebbe hora fírka Féoci mozin zindigi hařaiyí.

6 Aar yala añré etollá bisar gorá zar, kiyólla-hoilé Alla ye añárar bafðada ókkol lói ze waada goijjíl hé waadar uore añí acá rakí.

7 Añárar baró háandan or manúce toh hé waada re faibar acáye dilmon di raite dine Allar ebaadot goittó. Ó baáñcca, añré Yohúdi ókkole hé acá zoriya elzam der deh.

8 Alla ye mora re zinda goré de híyan kiyá tuáñra ttu biccác no lager?

9 Age añí nize yó táaitam de, zeéne fari héene añr ttu Isá Nasárir nam or ulða gorón fóros.

10 Héndilla añí Jerúsalem ot goijjí yó. Doóñr imam ókkol ottu kémota fai yore Allar pak bonda boóut zon ore ziyól ot dílam, aar ítara re zeñtté marifélaíto fásela goré héñtte añí yó búť dítam.

11 Bicí taim ot añí ítara re sáñza dí bolla fottí mujilíc-hánat zaitam, aar ítara re bolazuri kuféri gorá baitó kucíc goittám. Añí ítara llói bicí rak accílam de hétolla oinno mulluk or cóor ókkol ot úddwa zai-zai ítarar uore zulúm goittám.

Páule nizor dil bodolar baabute hoiyé (Ham 9:1-19; 22:6-16)

12 “Héñtte ek din añí doóñr imam ókkol ottu adíkar edde hókum fai yore Damáskas ot zair de októt,

13 óu baáñcca, duúñijja góri añí foñt ot máze asman ottu eggwá foór deikkí, zibá beil or túaro foór, yíba añr edde añr sáañti ókkol or sairómikka ttu somkat doijje.

¹⁴ Zeñtté añára beggún merit forigiyígoi, añré Hibrú zubane endilla hoór de eggwá abas fúinni, ‘Sául, Sául, tui Añré kiyólla zulúm gorór? Áilla súañr ulða latí mara tor lla aásan no.’

¹⁵ Hétunot añí fusár goijjí de, ‘Malik, Tuñí hon?’ Malike zuwab diyé de, ‘Añí óilam de Isá, zibá re tui zulúm gorór.’

¹⁶ Ehón uṭ, tor ténge tíya. Añí tor hañse zahér óiyi de, toré háadem edde gobá banai bolla; siríf ziín deikkós híin olla no bólke muuntu Añí toré ziín daháiyum híin olla yó.

¹⁷ Añí toré tor koum ottu basai rakíyum, aar ze Beyohúdi ókkol or hañse Añí toré diferáir, ítara ttu yó basai rakíyum.

¹⁸ Tui ítara suk kúlidibi, zeéne ítara andár ottu foór or uzu fíri aiyé, edde Cóitan or kobza ttu Allar hañse aiyé. Tói ítara gunár maf faibo, aar zará Añr uore iman aní pak-sáf óiye tarár bútoze zaga faibo.’

Yohúdir edde Beyohúdir hañse Pául or gobá

¹⁹ “Hétolla, ó baáñcca Ageripa, asman ottu dorcón or duara añré ziín howá gíyeh, añí híin or nafórmani nó gorí.

²⁰ Sáat ot zetará Damáskas ot asé ítara re, baade Jerúsalem ot edde Yohúdiyar agagurat, aar Beyohúdi ókkol or hañse yó endilla hoói añí tobolik goijjí de ki, ítara ttu touwá gorí Allar uzu fíra foribó, aar touwár laayek ham ókkol gorá foribó.

²¹ Híyan olla bóuli hodún Yohúdi ye añré baitul-mukaddos ottu dórifelail aar marifélaito kucíc goijjíl.

²² Montor aij foijjonto Alla ye añré modot goijjé, hétolla añí tíyai doóñr-cóñro beggún or hañse gobá ókkol dir. Nobi ókkole edde Muúsa ye ziín fura óibo bóuli hoiyé híin or baáre añí honó kessú hoiyí de náí;

²³ ki hoilé, Mosih ttu duk faa foribó, aar mora ttu zinda óiye de foóila zon ói yore Yohúdi edde Beyohúdi ókkol or hañse nur or hóbor díya foribó.”

Páule Ageripa re Isár uore iman aintó apíl goijjé

²⁴ Páule zettót héndilla góri nizer sófai dér, Fistase gozgosai hoór de, “Héy Pául,

tui fool óigiyosgoi! Bicí elóm hásil goróne toré fool banaifélar.”

²⁵ Montor Páule hoór de, “Ó izzotdár Fistas, añí fool nó ói, añí ziín hoóir híin sóiyi aar buzón or hotá.

²⁶ Baáñcca ye toh iín or baabute zane, hétolla añí íbar muuntu hímmot góri hotá hoói farir deh. Añí biccác gorí de, e hotá iín ekkán óu íba ye no zane de náí, kiyólla-hoilé iín toh honó ek kunat óiye de no.

²⁷ Ó baáñcca Ageripa, tuñí nobi ókkol ore biccác goró né? Añí zani tuñí goró.”

²⁸ Hétunot Ageripa ye Pául ore hoór de, “Tui añré ebbe hom ṭaim or bútoze Isáyi banai faribí bóuli ṭaaijjos níki?”

²⁹ Páule hoór de, “Hom ṭaim ot óuk yáh lamba ṭaim ot, añí Allar hañse dua gorí de, siríf tuñí no bólke zetará aijja añr hotá fúner ítara beggún óu zen añr dóilla ó, montor e síyol sára.”

³⁰ Hétunot baáñcca urígiyoi aar íbar fúañti hákim, Barnis, edde zetará ítara fúañti boiṛók ot accíl ítara yó urígiyoi.

³¹ Ítara héntu neeli zaigói baade ezzon ore ezzone hoór de, “E manúc cwa ye mora fore de sañzar laayek yáh ziyól hara fore de héndilla honó kessú nó goré.”

³² Ageripa ye Fistas ore hoór de, “E manúc cwa ye Káisar ore apíl no goittó bóuli, íba re eridiya zayto.”

27

Pául Rom olla bacá lóiyé

¹ Zeñtté añára re zaáñs ot góri İtalit loiza foribó bóuli fáisela óigiyoi, Pául ore edde ar hoozzon hodi re Baáñccar Ṭeérang hoó de yíbar ek cáap or át ot diiya giyéh, zibár nam Julius.

² Añára Aderamitiya cóor or ekkán zaáñs ot urí zaat doijji, ziyán Eciya elakar alok-alok gáñṭ ókkol ot zai bolla toiyar accíl. Aar Makedóniya elakar Tisólonika cóor or Aristarkus añárar fúañti accíl.

³ Tarfor din añára Sídon ot foóñicci, aar Juliuse Pául ore meérbani gorí nizer dustó ókkol or hére zaibar ezazot diyé, zeéne íbar dustó ókkole íbar zorurot ókkol fura gorí fare.

⁴ Añára héntu bacá lóiyí, aar boiyar añárar ulða baár de hétolla Sáifrus or ze boli boiyar no baár hé boli giyyí.

⁵ Baade Kilicíyar edde Pampúliyar doijja báy zaite-zaite añára Lusíya elakar Mira cóor ot laimmí.

⁶ Hére hé cáap pwá ye Alexzendariya cóor or ekkán zaáñs faáil ziyán İtali dec ot zaar. İba ye añára re híyan ot tuillé.

⁷ Añárar zaáñs boóut din fán asté-asté soli baade bicí dukkór sáañte Kanidas cóor ot foóñicci. Boiyare zettót añára re aar muúmmikka zaito no der, añára Sálmon cóor or muúntu Keret ñiyar ze boli boiyar no baár hé boli giyyí.

⁸ Aar doijjar hañsa dóri dukkór sáañte soli-soli ekkán zagat foóñicci ziyán or nam óilde Héfazoti Gáñt Ókkol. Híyan Lasíya toón or ñáke accíl.

⁹ Héndilla góri boóut din guzori zaigói baade, zaáñs ot góri zaibar sofór hótara óiaicce, aar Koffarar Din óu zettót faráigiyoi, Páule ítara re eén hoói úñciyari díye,

¹⁰ “Manúc ókkol, ańı dekir de age zai añárar e sofór hótara óibo, aar bicí hótı ókkol óibo, sirif malsámama edde zaáñs no, bólke añárar zan úddwa.”

¹¹ Montor cáape Pául or hotár túaro zaáñs-soloyar edde híyan or girós or hotá fúinnil.

¹² Hé zaáñs gáñt ñan cítkhal hařaité cúuida no de hétolla, ítara bicí zone fáisela goijje de, héntu zai honó bote Fonis gáñrot foóñsi cítkhal hařai bolla. Hé gáñt ñan óilde Keret ñiyar zaáñs gáñt, ziyán or muu gán doóinali fosım edde uttorali fosım mıkka.

Doijjat tuwán

¹³ Zeñtté doóinali boiyar asté-asté baát doijje, ítara báfer de ítarar niyot fura gorı faribó; hétolla ítara zaáñs or nogol tulıfelai Keret ñiyar sor báy giyyé.

¹⁴ Montor hotún ánik baade, hé zaga ttu eggwá doóñr tuwáni boiyar cúru óiye, zibá re Yorakilo ñake.

¹⁵ Zaáñs sán ore zettót hé boiyare faiye aar híyan boiyar or zoriya muúmmikka zai no farer, añára kucíc gorá bon gorı boiyar zikká baár híkka zaáñs sán zaito diyı.

¹⁶ Aar zaite-zaite eggwá Kawuda nam or gura ñiyar ze boli boiyar no baár hé

bouli giyyı, aar bicı mockil or sáañte añára zaáñs or noow gán basai faijji.

¹⁷ Manúc ókkole noow gán zaáñs or uore tulı yore rosı lói zaáñs or sairókul ttu berái bañdı eijje, aar ítara zaáñs sán Sartis or meřir sor ot bazıbo bóuli ñoore zaáñs or cór gán lamaıfelai boiyar zikká baár híkka zaáñs sán zaito diyé.

¹⁸ Baade tuwán or zoriya zettót añára bicı eñska háir, ítara tarfor din zaáñs or malsámama ókkol félaidiyat doijje.

¹⁹ Tisára din ítara zaáñs sola de saısamama ókkol nizor áte félaidiye.

²⁰ Boóut din lóti zettót beil óu dahá no zar, tara ókkol óu dahá no zar, aar lagatar zuresúre tuwán óu baát accıl, tói añára basibár acá félaidiyı.

²¹ Zaáñs or manúc ókkol boóut din foijjonto waacca de hétolla, Páule ítarar mazé tíyai hoór de, “Manúc ókkol, tuáñra ttu añr buddı gán dóri Keret ñiya ttu zaáñs lói nu aiyón accıl, tói e mosibot edde hótı ttu basıtá.

²² Montor yala ańı tuáñra re fóriyat gorı, tuáñra hímmot goró, kiyólla-hoilé tuáñra honókiyor zan no zaybo; sirif zaáñs san hótı óibo deh.

²³ Ańı Zibár manúc edde Zibár ebaadot gorı, hé Allar ek fırista ye gel de raitta añr ñák ottu tíyai yore

²⁴ hoiyé de, ‘Pául, no ñooraiyó, tuáñr ttu Káisar or muúntu hámaha tíya foribó. Aar zetará tuáñr fúañti zaáñs ot góri zaar, Alla ye tuáñr wasté meərbani gorı ítara beggún or zan basai raikké.’

²⁵ Hétolla, manúc ókkol, hímmot goró, kiyólla-hoilé añr ttu Allar uore iman asé de, añre zeén hoiyé héen óibo.

²⁶ Lekin añára ttu honó ñiyat oozagói foribó.”

²⁷ Tuwán or soiddó din ot din adá raitta, añára zaáñs lói báai Aderiya Doijjar hére aiccı rář, zaáñs or manúc cúne řaaijje de, ítara kul or ñáke foóñser bóuli.

²⁸ İtara fanır tola maıppé rář acı át mur loot faáil, yár hotún baade abar maıppé rář háıt át mur loot faáil.

²⁹ İtara zaáñs sán cíl ot dúc háibo bóuli ñoore zaáñs or fasıl ottu sair gwá nogol maijje aar din or foór fáři bolla dua gorát doijje.

³⁰ Tarfore séraingga gúne zaáñs ottu dáizai bolla kucíce, agil ottu nogol mare fán gorí zaáñs or uottú noow gán doijjat lamaifélaie.

³¹ Hétunot Páule cáap ore edde fóous ókkol ore hoór de, “Zodi manúc itará zaáñs or uore no táke, tuáñra basi no faribá.”

³² Tói fóous ókkole noowr rosí gún hařidiyé, zeéne híyan fanít forizagói.

³³ Biinna foór fářibar ekkágori age, Páule ítara beggún ore hána hái bolla eén hoói aros goijjé, “Tuáñra kessú na hái lagatar entezar ot asó de aijja soiddó din óiye.

³⁴ Hétolla añí tuáñra re fóriyat gorír, zane basi táki bolla tuáñra kessú hána hoo, kiyólla-hoilé tuáñra honókiyor matár ekkán sul úddwa no foribó.”

³⁵ Hotá híyan hoói baade, Páule ruři looi ítara beggún or muuntu Alla re cúkuriya goijjé, aar baade bāngi háat doijje.

³⁶ Hétunot ítara beggúne hímmot faiyé, aar ítara nize yó hána háie.

³⁷ Zaáñs or uore añára kulehale dui cóo hóittor-sów zon accílám.

³⁸ Beggúne feř bóri hái baade, ítara giyuñ ókkol doijjat félaidi zaáñs or uzón hom gorát doijje.

Zaáñs sán bāngigiyoi

³⁹ Biinna foór fáitře rár, ítara zaga gán siní nó fare, montor ítara doijjar eén ekkán atari deikkíl, ziyán or sor balu ola. Baade ítara fáisela goijjé de, zodi faille zaáñs sán hére uore tulídi bolla.

⁴⁰ Hétolla ítara nogol lun haři doijjat félaidiye, fúañti-fúañti súwan or rosí gún óu kúlifelaiye. Ítara zaáñs or cór gán boiyar ot tulídiye, baade zaáñs sán hé sor or híkka zaat doijje.

⁴¹ Montor zaáñs sán zaite-zaite dui doriyar mudar meřir sor or uore uittégoi, aar zaáñs or agil eén bazígiyoi, ebbe no lorer, aar goir or zoriya fasíl ottu bāngi gurigara óizat doijje.

⁴² Fóous sune hodi ókkol ore marifélaibar niyot goijjé, zeéne ítara honókiye háñsuri dáizaigoí no fare.

⁴³ Montor cáap ottu Pául or zan basaitó monehoóil, hétolla íba ye fóous sun ore ítarar moncá mozin goittó nó déh. Íba ye

hókum díye de, zetará háñsuri fare age ítara fanít záp mari kul or uore zai bolla,

⁴⁴ aar baki gúne tottá yáh zaáñs or bāngasúra ókkol dóri yore hére zaiboi lla. Tói héndilla gorí héfazot or sáañte beggún kul ot foóñicci.

28

Pául Meliti ñiyat

¹ Zeñtté añára héfazot or sáañte kul or uore foóñicci, añára zani faijji de, hé ñiya war nam óilde Meliti.

² Hé ñiyar bácinda ókkole añára re ódorbaára meərbani goijjíl. Híyala zór dér de edde řańđa accíl ísafe, ítara ooin zolai añára beggún ore estekbal goijjé.

³ Páule zettót ek tara fúana dargwá dola gorí ooin ot diyé, tói gorome eggwá bic ola háf neeli aái íbar át sái hooñri doijje.

⁴ Héřiyar bácinda ókkole zettót Pául or át ot háf fwa lořki táikke de deikké, ítara ezzon ore ezzone hoór de, “Becók, e manúc cwa kúni; íbá doriya ttu basilé yo Insáfi nam or debota ye íbá re basitó no dér.”

⁵ Lekin Páule háf fwa zári ooin ot félaidiye, aar íbar honó hótí nó.

⁶ Manúc cúne řaaijje de, íbar gaa fúlizayboi, arnóile atíkka fori morizaybói, montor ítara boóut hotún entezar gorí baade dekér de, íba ttu kessú no ór, hétunot ítara nizor mon bodoli hoór de, “Íba eggwá debota!”

⁷ Hé zagar dáke hé ñiyar ebbe doóñr manúc or zobin ókkol accíl. Manúc íbar nam óilde Fubili. Íba ye añára re estekbal goijjé, aar tin din fán añára re becábicí meémandari goijjé.

⁸ Aar eén óiye, hé októt Fubilir baf gaatzore edde gaalamaniye bisánat fori accíl. Páule íba re saitó bútoře giyyé, aar dua gorí baade íbar uore át dí íba re gom goijjé.

⁹ Yárbaade, hé ñiyat accíl de baki biyaraimma beggún Pául or hañse aiccé, aar ítara re yó gom gorá gíyeh.

¹⁰ Ítara añára re boóut dóilla torikaye izzot goijjé; aar añára héntu bacá lói bolla toiyar óiyi de októt, añára ttu sofór olla lage de híin beggún ítara zaáñs ot bóridiye.

Pául Rom ot Foóñicce

¹¹ Tin mac baade añára Alexzendariya cóor or zaáñs ot góri bacá lóiyí, ziyán fura cítkhal foijjonto hé ñiyat accíl. Hé zaáñs sán ore “Zooñikka Debota,” bouli hoitó.

¹² Aar Sirakusa cóor ot zaáñs sán bañdí yore hére tin ñin táikki.

¹³ Añára héntu zaáñs ot góri bacá lói Regiyon cóor ot foóñicci. Ek ñin baade doónali boiyar baát doijje, aar tarfor ñin Puteli toón ot foóñicci.

¹⁴ Hére añára hoozzon imandár báiboináin loot faiyí, zetará añára re ítarar fúañti ek háfta tákito dawot dyíl. Héengori añára Rom ot foóñicci.

¹⁵ Hériyar imandár báiboináin ókkole zettót añára aiyír de fúinne, ítara añára llói milto hodún Appiyus or Bazar hoó de híyan or héddur aiccé, ar hodún Tinbooring hoó de híyan or héddur aiccé. Páule ítara re deki Alla re cúkuriya goijjé, aar hímmot faiyé.

¹⁶ Añára Rom ot foóñsi baade Pául ore nizor ttu monehoó de hére táki bolla ezazot diya giyé. Íba re ezzon fóouse faára díto.

Rom ot Pául or tobolik

¹⁷ Tin ñin baade, Páule Yohúdir neta ókkol ore ekkán ot mataiyé, aar ítara zeñtté zoma óiye, Páule ítara re hoór de, “Ó báiyain, zodi añí añárar koum or edde añárar bafdáda ókkol or rosóm ókkol or ulða kessú no goillé yo, toóu añré hodir dóilla góri Jerúsalem ottu Romi ókkol or át ot gosáidiya giyé.

¹⁸ Romi ókkol ottu añré zerá góri baade eridito monehoóil, kiyólla-hoilé ítara añr ttu mora fore de héndilla honó hosúri nó faa.

¹⁹ Montor Yohúdi ókkole zettót híyan ot bazá díye, añí mojjbur ói Káisar ore apíl goijjí, háleke híyan or maáni añr ttu nizor koum or ulða elzam lagaibár niyot accíl de no.

²⁰ Hétolla bóuli añí tuáñra re sai bolla edde tuáñra llói hotá hoi bolla tuáñra re mataiyí deh, kiyólla-hoilé Boni Isráil ókkole ze acá raké hé acár zoriya añré e síyol lói bañdá giyé.”

²¹ Hétunot ítara íba re hoór de, “Añára tuáñr baabute Yohúdiya ttu honó ceñrí nó

fai, aar héntu ze báiyain eře aiccíl ítara ttu yó honókiye tuáñr baabute no honó hóbor díye, aar no honó hóraf hoiyé.

²² Montor añára ttu tuáñr rai ókkol fúinto monehoór, kiyólla-hoilé añára zani de, fottí zagat maincé e fírkar ulða hotá ókkol hoó.”

²³ Tói ítara Pául lói mili bolla eggwá ñin tík goijjé, aar ítara edde aró bici manúc íba táke de zaga híyan ot aiccé. Tarfore Páule ítara re biinna ttu lóti háñzinna foijjonto Allar raijor baabute buzáil edde gobá díyl, aar Muúsar Córyot edde nobi ókkol or kitab ottu dahái dídi ítara re Isár baabute iman aná baitó kucíc goijjíl.

²⁴ Íbar boiyar fúni kiyé-kiyé iman ainné, montor argúne ekin nó goré.

²⁵ Ítarar bútoe zettót obonaboni foida óiye, Pául or e hotá fúni ítara zaat doijje, ki hoilé, “Pak-Ruh ye nobi Yesáyahr áta tuáñrar bafdáda ókkol ore sóiyi hotá hoiyé, ki hoilé,

²⁶ E manúc cún or hañse zai hoógoi de, “Tuáñra hane fúnat tákiba montor no buzíba, tuáñra suké saát tákiba montor no siníba.

²⁷ Kiyólla-hoilé manúc ítarar ñil toh doró óigiyoi, ítarar han bór óigiyoi, aar ítara nizor suk bon gorífelaiye. Arnóile ítara nizor suké dekíto, hane fúnito, nizor ñile buzí Añr hañse fíri aitó, aar Añí ítara re gom goittám.*

²⁸ “Hétolla añr ttu tuáñra re yían zanadito monehoór de ki, Allar e nejat or hóbor Beyohúdi ókkol or hañse foónsa giyé, aar ítara fúnibo.”

²⁹ Páule hotá híin hoiyé rár, Yohúdi ókkole afós ot bici barábari dí giyégoi.

³⁰ Pául fura ñi bosór foijjonto nizor bára góor ot táikkil, aar zetó zon íbar hañse aitó ítara beggún ore íba ye estekbal gorí,

³¹ furafuri hímmot or sáante honó bazá sára Allar raijor baabute tobolik goittó edde Malik Isá Mosihr baabute taalim dito.

* 28:27 Yesáyah 6:9,10

Injil Córif or Síyara ROMIÓL Síyara Romiól or Foriso

E síyara Romiól óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Pául. Síyara yibá re Isá Mosih zormo ói fonzaic-sair ottu fonzaic-añçto bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Páule Rom cóor ot zaibar age hé cóor ot asé de Yohúdi edde Beyohúdi Isáyi ókkol ore nosíyot gorí bolla e síyara wa foóñsaiye. Yóggwa Kórin cóor ot tákite, héntu tái e ceñrí gán leikké. Yóggwa ye e síyara wa leikké de kiyólla-hoilé, zeéne tamám koum ókkole Isá Mosihr uore iman aní Íbar fórmadar bone (16:26).

E Romiól síyara wa Isáyi ókkol olla hárr zagat edde hárr októt bicí dorhari síyara, kiyólla-hoilé yibát máze Isá Mosihr duara faa zah de nejat or baabute Páule bicí sáf-sáf góri edde furussat gori zanaidiyé. Yóggwa ye Isá Mosihr kúchóbor lói Furana Niyom loi zuradiyé. Bicí ulema ókkole hoó de, fura síyarat bicí dorhari ayat óilde 1:16, zeře asé de ki, “Añí toh kúchóbor lói no córmai, kiyólla-hoilé híyan toh iman anóya fottikiyo re nejat di bolla Allar kudurut, age Yohúdi re yárbaade Beyohúdi re.” E síyara foóila hísá (1—12) óilde furafuri illayoti elóm lói furaiya, dusára hísá (13—15) ot Isáyi zindigi hařaibár bicí amóli nosíyot ókkol asé, edde tisára hísá (16) ot Rom cóor or Isáyi zomát ore sólám díya.

Súrki ókkol

1. Pául or foriso edde har hañse lekér de híyan (1:1-15)
2. Insán-zatir asóliyot edde Isá Mosihr duara faa zah de nejat (1:16—11:36)
3. Isáyi zindigi hařaibár hodún amóli nosíyot ókkol (12—15)
4. Rom cóor ot asé de Isáyi zomát ore sólám díya (16)

Foriso

¹ Añí Pául, Mosih Isár éggwa gulam, zibá re sáhabi ói bolla ðaka gíyeh edde Allar kúchóbor or tobolik olla basílowa gíyeh,

² ze kúchóbor or waada Alla ye age lóti Nizor nobi ókkol or duara pak-kalam ot mazé goijjíl.

³ Hé kúchóbor óilde Íbar Fuar baabute, zibá insán or hé rúwate Dawud or nosól ottu zormo óoil,

⁴ aar pakir Ruhr hé rúwate mora ttu zinda gorá gíyeh de hétolla kudurut or sáañte Allar Fua de dahá gíyeh. Íba óilde Isá Mosih añárar Malik,

⁵ zibár duara añára rahámot edde sáhabigiri faiyí, zeéne Íbar nam ói bolla tamám koum ókkol ore iman ottu foida ó de fórmadarir hére aní;

⁶ zetará re Isá Mosihr ói bolla ðaka gíyeh, ítarar bútoze tuáñra yó asó.

⁷ Tuáñra zetará Rom cóor ot Allar adorbon asó, zetará re níki Alla ye Nizor pak bonda ói bolla ðaikké, tuáñra beggún or hañse lekír:

Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Rom ot zaibar Pául or azzu

⁸ Ebbe age, añí tuáñra beggún olla Isá Mosihr duara añr Alla re cükuriya gorír, kiyólla-hoilé tuáñrar iman or baabute toh duniyair agagura howá zar.

⁹ Ze Allar Fuar baabute kúchóbor tobolik gorí-gorí añí fura dile Allar hédmot gorí, Íba añr gobá asé de ki, añí honó bad sára tuáñra re yaad gorí yore

¹⁰ duat hámica magi de, Alla ye sailé añí zen ebarot óile honó bote tuáñrar hañse aibár rařta fai.

¹¹ Kiyólla-hoilé añr ttu tuáñra llói milto kúb monehoór, zeéne añí aái tuáñra re ruúhanir kessú niyamot dii fari, ziíne tuáñra re mozbut goríbo;

¹² yáni, tuáñrar hére táki, tuáñra ttu edde añr ttu asé de imane ezzon ore ezzone josba di faijjum.

¹³ Báiboináin ókkol, añr ttu tuáñra re zanaidito monehoór de ki, añí tuáñrar hañse ai bolla boút bar niyot goijjílám de asé, montor etókkal foijjonto aái no faillam. Añí aító saáilam de kiyólla-hoilé zeéne añí tuáñra ttu yó kessú fólfola fai, zendilla oinno koum ókkol ottu faiyí.

14 Añr ttu manúc beggún or uore zimmadari asé, ítara Girík manúc óuk yáh gañiya óuk, elómdar óuk yáh be-elómdar óuk.

15 Hétolla bóuli tuáñra zetará Rom ot asó, añr ttu tuáñrar hañse yó kúchóbor tobolik goittó bicí azzu asé.

Kúchóbor or taakot

16 Añí toh kúchóbor loi no córmai, kiyólla-hoilé híyan toh iman anóya fottíkiyo re nejat di bolla Allar kudurut, age Yohúdi re yárbaade Beyohúdi re.

17 Kiyólla-hoilé hé kúchóbor ot toh Allar oh forhésgari zahér ó, ziyán manúce siríf imane hásil gorí faijjíl edde faribó, zendilla pak-kalam ot asé, "Forhésgar manúc imane beh basi tákibo."*

Insán or hosúri

18 Montor asman ottu Allar gozzob manúc uítarar hárr bedini edde kuham or ulða zahér ó, zetará sóiyi re kuham lói záfai raké,

19 kiyólla-hoilé Allar baabute ziín zani fara zah híin toh ítatarar hañse sáf zahér, kiyólla-hoilé Alla ye híin ítatarar hañse sáf zahér goijjé.

20 Duniyair foidayecir héñtte lóti toh Íbar dekí fara no zah de sífót ókkol sáf-sáf góri dahá zar, yáni Íbar ofúrani kudurut edde Kúdayi re; híin Íbar banaiya mohóluk ókkol ottu ót faa zah, hétolla manúc ítara ttu honó bahána náí.

21 Ítara Alla re zani baade yo toh Íba re Alla ísafe izzot nó goré aar cúkuriya yó nó zana, bólke ítatarar báfani behar óigiyoi aar ítatarar obuz dil andáre bórigiyoi.

22 Ítara giyani bouli dabi goillé yo, ítara bekuf óigiyoi;

23 aar ítara fána no ó de hé Allar ebaadot bad di endilla mutti ókkol or fuñza goijjé ziín fána óizagoi de insán or, faik or, sair-tingga januwar or edde buke áñre de zandár or súrote banaiya.

24 Hétolla Alla ye ítara re ítatarar dil or azzur nafak ham ókkol gorí bolla eridifélaye, híyan olla bóuli ítara ezzon or jisím lói ezzone córmor ham goré.

25 Ítara misá ekkán olla Allar háñsa re bad difélaye, aar Foida-goróya re no ói mohóluk or ebaadot edde hédmot goijjé.

Montor Foida-goróyar taarif abadulabad ówat tákibo! Aamin.

26 Alla ye hétolla toh ítara re córomi ham or azzut eridifélaye; ítatarar beřiyáin de úddwa ziyán milmilab or niyom asé híyan ore ulđat bodolifélaye.

27 Héndilla, beřaáin de yó beřiyáin lói ziyán milmilab or niyom asé híyan bad di, oinno zon loi córmor ham goittó fool óigiyoi, yáni beřaáin de beřaáin lói córmor ham gorí bolla; hétolla ítara nizor uore ítatarar hóraf ham or laayek zoribana ané.

28 Aró, ítara zettót Allar baabute zankari rakíto nó saá, Alla ye ítara re hóraf mon rakí bolla eridifélaye, zeéne ítara ham uíin goré ziín gorón tík no;

29 ítara hárr kuham, burai, lalós edde hórafe furaiya; ítara hásorot, kún, hoijja, férokbazi edde ducconir kiyale bóraiya; ítara gifot-goróya,

30 bodnam-goróya, Alla re nafórot goróya, biyadof, anari, edde fohór ola; ítara hóraf ham or rasta kúle, aar bafmaar nafórman ókkol;

31 ítara obuz, beiman, zaalem, edde berahám;

32 ítara Allar e hókum zane, ki hoilé, zetará héndilla ham híin goré ítara moot or laayek, montor toóu ítara siríf híin gorát táke de no, bólke aar zetará híin goré ítatarar sáañt óu deh.

2

Allar hók bisar

1 Hétolla, ó moniccó, tui zee niki oinno zon or hosúri dóros, tor ttu honó bahána náí; kiyólla-hoilé tui ziyán olla ar ezzon or hosúri dóros, híyan toh tui nize yó gorí nizorgá nize hosúrbon de sábut gorós.

2 Añára toh zani, zetará héndilla ham goré ítara re Alla ye sóiyir uore bisar goré.

3 Lekin, ó moniccó, tui zee niki ekí ham uúin gorós ziín olla ar ezzon or hosúr dóros, tui Allar sáñza ttu hári zabigoí bóuli táaros níki?

4 Aar náki tui Íbar oti meérbani, bordac, edde sobór ore oggarájja gorór dé? Tui zanos de no né, Allar meérbaniir moksót óilde toré touwá gorár uzu loizon dé?

5 Montor tor dil toh doró, tor ttu touwá goríbar dil náí; héndilla gorí tui nizor lla

* 1:17 Hábakkuk 2:4

gozzob zoma gorór, oh din olla ze din Allar gozzob nazil óibo edde Íbar hók bisar zahér óibo.

⁶ Íba ye toh fottíkiyo re nizor-nizor ham mozin bodola dibo.*

⁷ zetará sobór or sáañte gom ham gorí-gorí mohíma, izzot edde †fána no ó de zindigi faibar talac goré, itara re Íba ye ofúrani zindigi diibo;

⁸ montor zetará siríf nizor fáida tuwa aar sóiyi gán no mane bólke kuham fisá dore, ítarar uore Íba ye gozzob edde laánot nazil goríbo.

⁹ Kuham goré de fottí insán or uore mosibot edde ocánti aibó, age Yohúdir uore yárbaade Beyohúdir uore;

¹⁰ montor gom ham goré de itara fottí ekzone mohíma, izzot, edde cánti faibo, age Yohúdi ye yárbaade Beyohúdi ye.

¹¹ Kiyólla-hoilé Alla ye toh ektorfía no goré.

¹² Zedúne Córíyot no fai guná goijjé, itara dónco óibo de yó Córíyot sára; aar zedúne Córíyot fai guná goijjé, itara re Córíyot lói beh bisar gorá zaybo;

¹³ kiyólla-hoilé Allar nozor ot forhésgar toh Córíyot or boiyan fúne de itara no, bólke Córíyot amól goré de itara re beh forhésgar bóuli kobul gorá zaybo.

¹⁴ Becók, Córíyot náí de Beyohúdi ókkole zeñtte nizor fítorote ham uúin goré ziín Córíyot ot asé, itara ttu Córíyot no tákile yo héñtte itara nizor lla nize córíyot.

¹⁵ Híyane itara sábut goré de, Córíyot or corót ókkol ítarar dil ot leikká asé. Héñdilla bóuli ítarar hélome yó gobá déh, kiyólla-hoilé ítarar báfani ye táitai ítarar hosúr deh aar táitai ítarar sófai deh.

¹⁶ Híin oh din óibo ze din Alla ye Isá Mosihr áta insán or gufoni ókkol or bisar goríbo. Hé baabute añí tobolik gorí de kúchóbor ot asé.

Yohúdi edde Córíyot

¹⁷ Becók tui toh nizoré nize Yohúdi hoós, aar Córíyot or uore bóraca gorós edde Allar háas bonda bouli fohórai gorós;

¹⁸ tui Córíyot ottu taalim faiyós ísafe Íbar moncá zanos, aar sóiyi gán basí zanos;

¹⁹ tui furafuri țáaros de, tui óilide añdá ókkol or foñt dahóya, andár ot asé de itara lla ekkán foór,

²⁰ fool ókkol or ézzon torbiyotdoya, aar nabalok ókkol or ézzon ustat; kiyólla-hoilé tor báfa óilde, Córíyot ot hárr kessúr zankari edde sóiyi asé.

²¹ Tóoile, tui zee niki ar ézzon ore cíkka dos, tui nizoré cíkka dos né? Tui zee niki suri no goijjé hoói waáz gorós, tui hóno suri gorós né?

²² Tui zee niki zená no goittó hoós, tui hóno zená gorós né? Tui zee niki mutti ókkol ore nafórot gorós, tui hóno mondir ottu suri gorós né?

²³ Tui zee niki Córíyot lói borái gorós, tui hóno Córíyot bángi Alla re beizzoti gorós né?

²⁴ Pak-kalam ot toh endilla asé, “Tuáñrar solasol dekí Beyohúdi ókkole Allar nam or kuféri goré.”†

²⁵ Kiyólla-hoilé, becók tor ázomir kimot asé zodi tui Córíyot amól gorós, montor zodi tui Córíyot bángoya de óile, tóoile toh tor ázomi gorá ázomi nó gorós fán óigiyoi.

²⁶ Hétolla, zodi ázomi goijjé honó manúce Córíyot or dabi-dawa ókkol amól goré, itare kí Alla ye ázomi goijjé bóuli no gonibó né?

²⁷ Tuáñra Yohúdi ókkol ore Beyohúdi ókkole hosúr díbo, kiyólla-hoilé tuáñra ttu leikká Córíyot táki aar tuáñra ázomi goijjé manúc ói baade úddwa tuáñra Córíyot bángi, montor itara toh jisím ot ázomi no goré de óile yo Córíyot amól goré.

²⁸ Kiyólla-hoilé asól Yohúdi toh uite no zee niki siríf Yohúdi kúwala, aar asól ázomi toh waán no ziyán jisím haři baár ttu gorá zah.

²⁹ Bólke asól Yohúdi óilde uite zee niki dil ottu Yohúdi; aar asól ázomi óilde waán ziyán Allar Ruhr duara dil ot gorá zah, leikká Córíyot or duara no. Héñdilla manúce taarif faa de insán or torfóttu no, bólke Allar torfóttu.

3

Alla hámica sóiyi táke

* 2:6 Zobur 62:12; Meésal 24:12 † 2:7 hámica táke de zindigi ‡ 2:24 Yesáyah 52:5; Yehézkel 36:20,22

1 Héen óile, Yohúdi ókkol ottu kii fáida asé? Ázomi gorár kii kimot asé?

2 Becók, hárr mikká ttu bicí fáida asé. Ebbe agor gán óilde, Alla ye ítarar hañse Íbar kalam nazil gorí bolla ítara re bóraca goijjíl.

3 Ítara kessú ye beimani goijjé de óile yo kii óiye? Ítara beimani goijjé bóuli kí Alla ye yó beimani goríbo né?

4 Bilkúl no! Bólke fottí manúc misá tóorile yo, Alla sóiyi tóorar zorur, zendilla pak-kalam ot asé,
“Tuáñr hotá ye sábut goré de, Tuñí hámica sóiyi táko,
aar Tuáñre elzam laga zah de októt Tuñí ziti aiyó.”*

5 Montor añárar kuhame zodi Allar hók bisar zahér ó, tóoile añára kii hoitám? Alla ye añára re sáñza dé de híyan nainsáfi no ór ne? Becók híyan óilde insán or ekkán nozoriya.

6 Héndilla bilkúl no! Arnóile Alla ye duniyair bisar keéngori gorí faribó?

7 Hodúne endilla hoibó, “Añr misá hotáye zodi Alla hámica sóiyi táke de híyan zahér ó aar híyane Íbar mohíma ó, tóoile Íba ye añré gunágar ísafe kiyá bisar goré?”

8 Héndilla hoó de ítara endilla yó hoibó, ziyán añára hoói bóuli hoói hodúne añárar bodnam goré, ki hoilé, “Aiyó, añára burai gorígoi, kiyólla-hoilé zetó burai gorí fare héto gom.” Hé bodnam-goróya ókkole ítarar laayek sáñza hámafa fai zaybo.

Forhésgar kiyé náí

9 Yala añára kii hoitám? Añára Yohúdi ókkol kí Beyohúdi ókkol or túaro beétor? Bilkúl no; añára toh age yó hoóilam, tamám Yohúdi ókkol edde Beyohúdi ókkol gunár kobzat asé.

10 Zendilla pak-kalam ot asé,
“Forhésgar honókiye náí, ekzon úddwa náí;

11 buz ola kiyé náí,
honókiye Allar talac no goré.

12 Beggún manúc sóiyi ttu lorígiyói,
beggún ekku fúañti bigirígiyoi;
gom ham goré de honókiye náí,
ekzon úddwa náí.”†

13 “Ítarar muk fooñsa lac or kúla hobor or dóilla;
ítara nizer zire férokbazi goré,”‡

“Ítarar uñt ot háf or bic asé.”§

14 “Ítarar muk gozzobe furaiya; ítarar hotát honó mirá náí.”*

15 “Kún gorí bolla ítara duñri zaa;

16 ítara zeře zaa hére dónco edde mosibot foida goré.

17 Cánti gorí tákar rasta ítara no siné.”†

18 “Ítarar dil ot Allar honó door náí.”‡

19 Yala añára zani de, Córíyote ziín hoó híin uitará re beh hoó zetará Córíyot or tole asé; zeéne honó insán ottu hoibár kessú no táke, aar fura duniyai ttu Allar hañse ísafkitab diya fore,

20 kiyólla-hoilé Córíyot amól gorí honó insán Íbar nozor ot forhésgar no tóoribo, kiyólla-hoilé Córíyot or duara toh gunár zankari éna aiyé.

Iman or duara forhésgari

21 Montor yala toh Alla ye maincóre Córíyot sára keéngori forhésgar bóuli kobul goré de rasta híyan zahér óiye, ziyán or baabute Tourat Córif ot edde nobi ókkol or kitab ot óu zikír asé.

22 Rasta híyan óilde, zetará Isá Mosihr uore iman ané ítara beggún ore nizer-nizer imane Alla ye forhésgar bóuli kobul goré; rasta híyan ot Yohúdi edde Beyohúdi honó forók náí,

23 kiyólla-hoilé beggúne toh guná goijjé, aar Allar mohíma ttu maárum óigiyoi.

24 Montor Mosih Isár bútoe asé de azadir usílaye Alla ye beggún ore Nizer rahámot or hádiya ísafe forhésgar bóuli kobul goré.

25 Alla ye Íba re Nizer lou báca báy endilla koffara ísafe peec goijjé ziyán or uore iman aníle gunár maf faa zah. Híyan lói Alla ye daháye de, Íba oñtté yó Insáfwała accíl zeñtté insáne goijjíl de gunár sáñza no di Íba ye cóoi-cóoi accíl.

26 Héndilla gorí Íba ye e októt sábut goijjé de ki, Íba insáfwała, aar zee niki Isár uore iman ané ítare Íba ye forhésgar bóuli kobul goré.

* 3:4 Zobur 51:4 † 3:12 Zobur 14:1-3; 53:1-3; Giyanor-ustat 7:20 ‡ 3:13 Zobur 5:9 § 3:13 Zobur 140:3 * 3:14 Zobur 10:7 † 3:17 Yesáyah 59:7,8 ‡ 3:18 Zobur 36:1

²⁷ Tóoile borái goríbar kii asé? Kessú náí. Hon córiyot olla bóuli náí de? Amól or né? No, bólke iman or córiyot olla bóuli.

²⁸ Hétolla añára dóri de ki, manúc forhésгар tóore de nizer imane, Córiyot or amóle no.

²⁹ Tóoile Alla ki siríf Yohúdi ókkol or Alla? Íba kí Beyohúdi ókkol or óu Alla no? Becók, Íba Beyohúdi ókkol or óu Alla,

³⁰ kiyólla-hoilé Alla toh ekgwá éna asé, zibá ye Yohúdi ókkol ore forhésгар bóuli kobul goríbo de yó imane, aar Beyohúdi ókkol ore goríbo de yó imane.

³¹ Tóoile kí añára imane Córiyot ore baatel gorír? Bilkúl no! Bólke, añára Córiyot zari rakí deh.

4

Ibrahím or meésal

¹ Héén óile, jisím or híkka ttu añárar ze baf asé hé Ibrahíme híyan or baabute kii loot faáil hoitám?

² Kiyólla-hoilé Ibrahím ore zodi amóle forhésгар bóuli kobul gorá gíyeh de óile, tóoile toh yóggwa ttu borái goríbar kessú tákito, montor Allar muúntu no.

³ Pak-kalam ot kii asé? Yíán, “Ibrahíme Allar uore iman raikkíl, hétolla yóggwa re forhésгар bóuli gona gyíl.”*

⁴ Ham goré de ítar tolof ore toh hádiya bóuli dóra no zah, bólke hók bóuli dóra zah.

⁵ Montor zee níki nizer amól or uore bóraca no gorí Ubár uore bóraca goré zibá ye bedini ókkol ore forhésгар bóuli kobul goré, ítare ítar hé imane beh forhésгар bóuli gona zah,

⁶ zendilla Dawude yó manúc ubá mubarek bouli hoiyé zibá re Alla ye amól sára forhésгар bóuli gone. Íba ye hoiyé de,

⁷ “Mubarek uitará
zetarár hosúr ókkol maf gorídiya
gíyeh,
zetarár guná dur gorífela gíyeh.

⁸ Mubarek manúc ubá,
zibár guná Mabude hísaf no rakíbo.”†

⁹ Eré mubarek hoiyé de híyan kí siríf ázomi goijjá ókkol olla? Aar náki ázomi agoijjá ókkol olla yó? Kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh añára endilla faiyí,

“Ibrahím ore imane beh forhésгар bóuli gona gyíl.”

¹⁰ Tóoile hoñtté gona gyíl dé? Yóggwa ye ázomi gorí baade né náki ázomi no goríbar age? Becók ázomi gorí baade no, bólke ázomi no goríbar age.

¹¹ Forezai yóggwa ye ázomi goijjíl; yóggwar hé ázomi óilde ekkán nicán ziyáne dahá de, yóggwa ázomi agoijjá tákite lóti yóggwa re imane beh forhésгар bóuli gona gyíl. Hétolla bóuli yóggwa óilde uitará beggún or baf, zetará re ázomi agoijjá óile yo iman anóne forhésгар bóuli gona zah.

¹² Héndilla, yóggwa ázomi goijjá uitarár óu baf zetará siríf ázomi goijjé de no, bólke endilla imane yó zindigi hara ziyán añárar baf Ibrahím ottu ázomi goríbar age accíl.

Allar waada iman or duara faa zah

¹³ Kiyólla-hoilé Alla ye Ibrahím ore ze waada diíl, yóggwa edde yóggwar nosóle e duniyai miras faibo hoói, híyan toh yóggwa ye Córiyot amól gorí faiyé de no, bólke imane forhésгар tóori beh faiyé.

¹⁴ Kiyólla-hoilé Córiyot amól gorí zodi honókiye mirasdár ói fare, tóoile toh iman befózul óigiyoi, aar hé waadar honó kimot náí;

¹⁵ kiyólla-hoilé Córiyote toh gozzob éna ané, montor zeré córiyot náí, hére córiyot bañgar hotá yó náí.

¹⁶ Hétolla, hé miras imane beh faa zah, zeéne híyan rahámote ó aar hé waada Ibrahím or tamám nosóle faibo de híyan fakka ó; híyan siríf Córiyot amól-goróya ókkol olla no, bólke uitará lla yó zetará ttu iman asé Ibrahím or dóilla, zibá añára beggún or baf,

¹⁷ zendilla pak-kalam ot asé, “Añí toré boóut koum or baf banaiyí.”‡ Yóggwa óilde Ubár nozor ot añárar baf zibár uore yóggwa ye iman raikkíl, yáni Allar uore, Zibá ye mora re zinda goré edde náí de jiníc ókkol Nizer hókume foida goré.

¹⁸ Ibrahíme honó acá no tákile yo acá sáante iman țikai raikkíl, hétolla yóggwa boóut koum or baf óiye, zendilla yóggwa

* 4:3 Foidayec 15:6; edde 22 ayat † 4:8 Zobur 32:1,2

‡ 4:17 Foidayec 17:5 § 4:18 Foidayec 15:5

re howá gíyl de ki, “Tor nosól ókkol bicí óibo.”§

¹⁹ Zeñtté yóggwa tokoriban ek cót bosór óiye, buijjíl de, nizor moot or októ dake aáigiyoi aar Sáraħ ttu yó fua zormo di faribár októ ar náı, montor toóu yóggwar iman komzur nó óiyo.

²⁰ Allar waadar baabute yóggwar dil ot honó cók-cubá nú aiyé, bólke iman ot aró mozbut ói Allar taarif goittó,

²¹ aar yóggwa ttu furafuri ekin accíl de, Alla ttu Nizor waada fura gorıbar óu kémota asé.

²² Yóggwa re hétolla beh forhésġar bóuli gona gyıl.

²³ “Forhésġar bóuli gona gyıl” hoó de hotá híyan siríf yóggwa lla leká gıyeh de no,

²⁴ bólke añára lla yó. Añára re yó de forhésġar bóuli gona zaybo, kiyólla-hoilé añára toħ Ubár uore iman ainnı Zibá ye Isá añárar Malik ore mora ttu zinda goijjé,

²⁵ zibá re añárar hosúre beh moot or át ot tulıdiya gıyl, aar añára forhésġar tóori bolla beh mora ttu zinda gorá gıyeh.

5

Forhésġar tóorar notiza ókkol

¹ Hétolla, añára re zettót imane forhésġar bóuli kobul gorá gıyeh, Alla lloi añára llói añárar Malik Isá Mosihr duara cántit así.

² Añára yala ze rahámot or tole así hére añára re İba ye beh foónsaiye, kiyólla-hoilé añára toħ iman ainnı; hétolla Allar mohımar bági óibar acáye añára kúci gorı.

³ Siríf híyan no, bólke añára mosibot ot mazé yó kúci gorı, kiyólla-hoilé añára zani de, mosibote bordac foida goré,

⁴ bordace sóiyi adot bana, aar sóiyi adote acá ané.

⁵ Hé acáye toħ añára re córminda no goré, kiyólla-hoilé añára re diiya gıyeh de hé Pak-Ruhr duara Alla ye añárar dil ot Nizor muhábbot dálidiye.

⁶ Kiyólla-hoilé zeñtté añára nizoré nize basaıbar kaabel nu accılam, héñtte sóiyi októ mozin añára bedini ókkol ore basai bolla Mosiħ ye zan diyé.

⁷ Zee tee toħ honó forhésġar manúc olla úddwa nizor zan dito no saá, toóu ezzon

bálai-goróya lla honókiye nizor zan dito hímmot goillé goittó fare.

⁸ Lekin Alla ye añára re goré de Nizor muhábbot híyan eén gorı zahér goijjé, añára ġunáġar accılam de októť Mosiħ ye añára lla bóuli zan diyé.

⁹ Añára re zettót Mosiħr lou wór usılaye forhésġar bóuli kobul gorá gıyeh, añára toħ hámaha İbar duara Allar gozzob ottu basiyúm.

¹⁰ Kiyólla-hoilé añára toħ age Allar duccon accılam, montor İbar Fuar moot or usılaye İba llói añárar bonot óigiyoi. Añárar bonot zettót óigiyoi, añára toħ hámaha İbar zibone neġat faiyum.

¹¹ Siríf híyan no, bólke añára Alla re lói añárar Malik Isá Mosiħr duara kúci yó gorı, zibá ye añára re Alla lloi bonot gorıdiye.

Adom edde Mosiħ

¹² ġuná duniyait ekzon manúc or duara beh aiccıl, aar hé ġunár zoriya moot aái fura insán-zatir uore fólignyoi, kiyólla-hoilé begġúne ġuná goijjé.

¹³ Becók, Córiyot diıbar age duniyait ġuná accıl, montor zeřé córiyot náı hére ġuná bóuli dóra yó náı.

¹⁴ Toóu moote Adom ottu lóti Muúsa foijjonto hókumot goijjıl, uitarár uore úddwa zetará ġuná Adom or nafórmanir dóilla no. Adom accıl aıbar hotá accıl de İbar icára.

¹⁵ Lekin rahámot or hádiya hé hosúrir dóilla no. Kiyólla-hoilé ekzon manúc or hosúre bicı manúc moijjé de óile yo, Allar rahámot toħ yár túaro boóut bicı dóoñr, ziyán ar ekzon Manúc, yáni Isá Mosiħr rahámot or duara hádiya ísafe hé bicı zon or uore bicıgorı diiya gıyeh.

¹⁶ Héndilla, Allar hádiyar notiza yó hé ġunár notizar dóilla no. Kiyólla-hoilé ek ruwate hé ekkán hosúrir notiza óilde hosúrbon bouli fáisela zari óiye, montor arek ruwate boóut hosúrir zoriya ze hádiya aiccé híyan óilde forhésġar tóora.

¹⁷ Ekzon manúc or hosúrir zoriya zettót moote hé ekzon ottu lóti hókumot gorá cúru goijjé, tói añára zetará aťalikka rahámot faiyı aar hádiya ísafe forhésġar tóoijji, añára toħ zindigit maze Ubár

zoriya, yáni Isá Mosihr zoriya hámaha hókumot goríyüm.

¹⁸ Hoóir de ki hoilé, zendilla ekkán hosúrír notiza ísafe fura insán-zati hosúrbon tooijje, héndilla ekkán gom ham or notiza óilde fura insán-zati lla forhésghar tooora edde zindigi aiccé.

¹⁹ Kiyólla-hoilé zendilla ekzon manúc or nafórmanir zoriya boóut zon gunágar tooijje, héndilla Ekzon or fórmadarir zoriya hé boóut zon ore forhésghar bóuli kobul gorá zaybo.

²⁰ Córíyot etollá beh diiya giyéh, zeéne hosúri bicí ó; montor zeḗre guná bicí óiye, hére rahámot toh yár túaro bicí óigiyoi,

²¹ zeéne guná ye zendilla moot or duara hókumot goijjé, héndilla rahámote yó forhésgharir ham loi hókumot goré, Isá Mosih añárar Malik or duara ofúrani zindigi faa bay bolla.

6

Guná ttu mora, Mosihr bútoze zinda

¹ Tóoile añára kii hoitám? Añára guná gorát tákitam né zeéne rahámot bicí ó?

² Bilkúl no! Kiyólla-hoilé añára toh guná ttu morigiyígoi, tói añára hé gunát ar keéngori zindigi haḗaiyüm?

³ Tuáñra kí no zano, añára zedúne Mosih Isá llói ek óibar bápṭisma loiyí, añára hé bápṭismar duara Íbar fúañti morigiyígoi dé?

⁴ Hétolla añára bápṭismar duara Íbar fúañti morigiyígoi de híyane dahá de, añára re Íbar fúañti dohón gorá giyéh, zeéne Alla Bafe Nizor mohímaye Mosih re zendilla mora ttu zinda goijjé, héndilla añára yó noya zindigi haḗai.

⁵ Kiyólla-hoilé zodi añára Íbar dóilla mori yore Íba llói ek óigiyigoi de óile, añára toh Íbar dóilla zinda gorá zah lói yó Íba llói hámaha ek óiyüm,

⁶ kiyólla-hoilé añára toh zani, añárar furana fítorot ore Íbar fúañti kúruc ot dí marífela giyéh, zeéne guná ye hókumot goittó de añárar jisím yíán nac óizagoi, aar añára gunár gulam ar no táki.

⁷ Kiyólla-hoilé zee niki morigiyíoi, íte toh guná ttu azad óigiyoi.

⁸ Añára zettót Mosihr fúañti moiijjí, añára ttu ekin asé de ki, añára Íbar fúañti zinda yó tákiyüm,

⁹ añára toh zani, Mosih re zettót mora ttu zinda gorá giyéh, Íba ar honódin no moribó; moot ottu Íbar uore ar honó kémota náí.

¹⁰ Kiyólla-hoilé zeñtté Íba moiijjíl, Íba toh ekbar ot hámica lla gunár hókumot ottu morigiyíoi; montor yala Íba ye ze zindigi haḗar, híyan Alla lla beh haḗar.

¹¹ Héndilla tuáñra re tuáñra yó báfiyo de, gunár hókumot ottu tuáñra mora, aar yala Mosih Isár bútoze Alla lla beh zinda asó.

¹² Hétolla guná re tuáñrar fána ó de jisím or uore hókumot goittó no diyó, arnóile tuáñra re hé jisím or hóraf moncá mozin sola baibó.

¹³ Jisím or honó híssa re gunár ham gorí bolla eridi no raikkó, bólke mora ttu zinda óiya manúc ísafe nizoré Allar át ot gosáido, aar héndilla Íba lla forhésgharir sámana ísafe nizor jisím or híssa ókkol óu gosáido.

¹⁴ Kiyólla-hoilé guná ye tuáñrar uore ar hókumot no goríbo, kiyólla-hoilé tuáñra toh Córíyot or tole no, bólke rahámot or tole.

Forhésgharir gulam

¹⁵ Tóoile kii óiye? Añára Córíyot or tole no bólke rahámot or tole así bóuli guná goittám né? Bilkúl no!

¹⁶ Tuáñra kí no zano né, zeñtté tuáñra hotábattara mani bolla nizoré honókiyor hañse gulam ísafe gosáido, héñtte tuáñra zar hotábattara manor ítar gulam dé? Héndilla, tuáñra no óile gunár gulam boni moribá, arnóile Allar gulam boni forhésghari ham goríba.

¹⁷ Lekin Allar cúkur de ki, tuáñra gunár gulam accíla de óile yo, toóu tuáñra re diya giyéh de taalim ot ze sóiyi faiyó híin ore fura dile manat asó.

¹⁸ Tuáñra re toh guná ttu azad gorífela giyéh, yala tuáñra forhésgharir gulam óigiyogoi.

¹⁹ Tuáñra buzí kul no faiba de hétolla, añí insáni zindigi ttu meésal dí íin beggún hoóir. Zendilla tuáñra aró kuham gorí bolla nizor gaár híssa ókkol ore nafak edde kuham or gulam ísafe eridi raikkíla,

héndilla pak ói bolla yala tuáñra nizor gaár hísáa ókkol ore forhéggarir gulamit gosáido.

²⁰ Kiyólla-hoilé zeñtté tuáñra gunár gulam accíla, héñtte toh forhéggari ttu azad accíla.

²¹ Tuáñra ziín gorón or zoriya yala córmindat asó, híin gorí yore kii fáida faáila dé? Kiyólla-hoilé híin or notiza toh moot.

²² Lekin yala de tuáñra guná ttu azad fai Allar gulam óigiyogoi; híyan ot tuáñrar fáida óilde, tuáñra zetó éto pak ór, aar ahérit ofúrani zindigi faiba.

²³ Kiyólla-hoilé gunár muzuri toh moot, montor Mosih Isá añárar Malik or duara Allar hádiya óilde ofúrani zindigi.

7

Biyá-cádi ttu ekkán meésal

¹ Báiboináin ókkol, tuáñra zetará Córivot zano, añí tuáñra re hoóir, tuáñra kí no zano né, ze honó manúc or uore Córivot or hókumot otódin beh táke zetódin hé manúc cwa zinda táke?

² Meésal, córiyote bou wóre nizor hocom lói otódin baidá raké zetódin hocom zinda táke; montor zodi hocom morizagói, híba hé córiyot ottu azad óizagoi ziyáne híba re hocom lói bañdí raikké.

³ Hétolla, hocom zinda tákite zodi híba ar ezson or óizagoi, tóoile híba re zenákur howá zaybo; montor zodi híbar hocom morigiyói de óile, tóoile híba hé córiyot ottu azad faiyé, yala híba ar ezson or óizaile yo híba re zenákur howá no zaybo.

⁴ Héndilla, ó añr báiboináin ókkol, tuáñra Mosihr jisím or hísáa bonigiyógoi de hétolla, Córivot ottu tuáñra yó morigiyógoi. Yala toh tuáñra ar ezson or óigiyogoi, yáni mora ttu zinda gorá gíyeh de hé Mosihr óigiyogoi, zeéne añára Alla lla gulagala dórai.

⁵ Kiyólla-hoilé zeñtté añára insáni fítorot mozin zindigi haraitám, héñtte Córivot or foida goijjá gunár azzu ókkole añárar jisím or hísáa ókkol ot ham goittó, zeéne añára endilla gulagala dórai ziíne moot ané.

⁶ Lekin añára ziyán ot bondi accílam, híyan ottu mori yore yala Córivot ottu azad faiyí. Hétolla añára ar hé leikká

Córivot or diiya furan zindigir gulam no, bólke Pak-Ruhr diiya noya zindigir gulam.

Córivot edde Guná

⁷ Tóoile añára kii hoitám? Córivot guná de né? Bilkúl no! Bólke Córivot sára añí guná siní no faittam, kiyólla-hoilé Córivot zodi endilla no hoitó, “Lalós no goríba,”* tóoile lalós kii de añí no zaintam.

⁸ Montor guná ye hé hókum ottu fáida tulí añr bútoe hárr dóilla lalós foida goijjé, kiyólla-hoilé Córivot no tákile, guná toh morar dóilla ói táke.

⁹ Ek hale añí Córivot sára zinda accílam, montor hé hókum aiccé rár guná zinda óiye, aar añí morigiyógoi.

¹⁰ Hé hókum ziyáne zindigi aníbar accíl, híyane añr lla moot ainné.

¹¹ Kiyólla-hoilé guná ye hé hókum ottu fáida tulí añré daga diyé, aar hé hókum or duara añré marifélaie.

¹² Hé ísafe, Córivot pak, aar hére asé de hókum ókkol óu pak, ínsáfí edde gom.

¹³ Híyan or maáni kí ziyán gom híyan añr lla moot boinné dé? Bilkúl no! Bólke guná re guná ísafe ót fai bolla bóuli guná ye ziyán gom híyan estemal gorí añr lla moot ainné deh, zeéne hé hókum or duara dahá zah de ki, guná ebbe hóraf.

Guná lói lorhóra

¹⁴ Añára toh zani, Córivot gabi; montor añí de jisími; añré gunár gulamit besiféla gíyeh.

¹⁵ Añí kii gorí añí nize úddwa no buzí; kiyólla-hoilé añí añr ttu ziyán goittó monehoó híyan gorí de no, bólke añr ttu nafórot lage de híyan beh gorí.

¹⁶ Añí zettót añr ttu ziyán goittó mone no hoó híyan gorí, tóoile toh Córivot gom bouli añí kobul gorí.

¹⁷ Hé súrote, híyan goróya añí no, bólke añr bútoe táke de hé guná.

¹⁸ Kiyólla-hoilé añí zani de, añr bútoe, yáni añr jisím or bútoe gom kessú náí. Becók, gom mán goríbar azzu añr ttu asé, montor añí híyan gorí no fari.

¹⁹ Kiyólla-hoilé ze gom ham mán añr ttu goittó monehoó, añí toh híyan no gorí; bólke ze bura ham mán añr ttu goittó mone no hoó, híyan beh gorát táki.

* 7:7 Hízorot 20:17; Córivot-nama 5:21

²⁰ Añr ttu ziyán goittó mone no hoó híyan zettót añí gorí, tooile toh híyan goróya añí no, bólke añr bútoe táke de hé guná.

²¹ Yala tooile añr bútoe ekkán niyom loot fair de ki, gom mán goittó monehoilé, añr hañse bura gán aái boói táke.

²² Kiyólla-hoilé añí toh nizor bútotu Allar niyom ore bicí fosón gorí,

²³ montor añí dekír de, añr jisím or híssa ókkol ot aró ekkán niyom asé, ziyáne añr dil or hé niyom loi larái gorí añré gunár niyom waán or bondi banai raké ziyán añr jisím or híssa ókkol ot táke.

²⁴ Añí bicí fuckará! Moot ané de jisím yían ottu añré hone basaibó?

²⁵ Alla re cúkuriya, Íba ye añré Isá Mosih añárar Malik or duara basaiyé!

Hé ísafe, ek ruwate toh añr dil ot asé de, Allar niyom or gulami gorí bolla; montor arek ruwate añr insáni fítorote añré gunár niyom or gulam banai raké.

8

Ruhr bútoe zindigi

¹ Zetará Mosih Isár bútoe asé, ítara re yala ar hosúrbon dóra no zah.

² Kiyólla-hoilé tuáñra re toh zindigi dooya Pak-Ruhr niyome, Mosih Isár duara, gunár edde moot or niyom ottu azad gorífelaiye.

³ Córíyote insán or jisím or komzurir zoriya ziyán gorí nó fare, Alla ye híyan endilla gorí goijjé: gunár kurbani di bolla Íba ye Nizor Fua re guná ola jisím or súrote diferáiye. Héndilla góri Íba ye insán or jisím ot asé de guná re hosúrbon tóoraiye,

⁴ zeéne añára zetará insáni fítorot mozin no bólke Pak-Ruhr hédaiyot mozin soli, añára Córíyot or dabi-dawa re furafuri adai gorífelai fari.

⁵ Kiyólla-hoilé zetará insáni fítorot mozin sole ítara insáni fítorot or gún or híkka beh mon deh, montor zetará Pak-Ruhr hédaiyot mozin sole ítara Pak-Ruhr gún or híkka beh mon deh.

⁶ Insáni fítorot or híkka mon dilé moot beh aiyé, montor Pak-Ruhr híkka mon dilé zindigi edde cánti faa zah,

⁷ kiyólla-hoilé ze mon insáni fítorot or híkka, híyan Allar duccon; kiyólla-hoilé híyane Allar córiyot mainto toh razi no, aar mani yó no fare.

⁸ Hé ísafe, zetará insáni fítorot mozin sole ítara Alla re kúci gorí no fare.

⁹ Lekin Allar Ruh sóiyi-sóiyi tuáñrar bútoe táke de óile, tooile toh tuáñra insáni fítorot or mozin no bólke Pak-Ruhr mozin soloór deh. Lekin zar bútoe Mosihr Ruh náí, íte Mosihr no.

¹⁰ Zodi Mosih tuáñrar bútoe asé de óile, becók ek ruwate tuáñrar jisím gunár zoriya mora de óile yo, arek ruwate forhéggarir zoriya Pak-Ruhr óilde foran.

¹¹ Aar zodi Zibá ye Isá re mora ttu zinda goijjé Ubár Ruh tuáñrar bútoe táke de óile, tooile toh Íba zibá ye niki hé Mosih Isá re mora ttu zinda goijjé Íba ye tuáñrar fána ó de jisím ore yó Íbar oh Ruhr duara zinda goríbo zibá tuáñrar bútoe táke.

¹² Hétolla, ó báiboináin ókkol, becók añára fóros or tole así, montor insáni fítorot mozin zindigi hařaibár no.

¹³ Kiyólla-hoilé zodi jisím or fítorot mozin zindigi hařo, tooile toh hámaha moribá; montor zodi Ruhr bole jisím or fítorot ókkol marifélo, tooile zinda tákiba.

¹⁴ Kiyólla-hoilé zedúne Allar Ruhr hédaiyote zindigi hařa, ítara beggún toh Allar fuain.

¹⁵ Tuáñra toh gulamir Ruh faiyó de no, zeén níki ar đooro foitto; bólke tuáñra Allar fuain tóora de Ruh éna faiyó, Zibár zoriya añára Alla re “Abba” yáni “Ó Baf” hoói matai fari.

¹⁶ Hé Ruh Nize añárar ruh lói mili gobá dé de ki, añára óilam de Allar fuain.

¹⁷ Añára zettót Íbar fuain, añára mirasdár óu; yáni añára Alla ttu miras fooya edde Mosihr fúañti miras fooya; kiyólla-hoilé añára zettót Mosihr đóilla duk ókkol bordac gorí, añára Íbar fúañti mohímat óu bági óiyum.

Zahér óibo de kuduruti

¹⁸ Añí zani, añárar hañse ze mohíma zahér óibar asé, híyan lói fúwan goillé añárar e zindigir duk-mosibot ókkol kessú no.

19 Héñtte dahá zaybo Allar fuain hontará; híyan deki bolla tamám mohóluk ókkol bicí azzur sáañte entezar ot asé.

20 Kiyólla-hoilé mohóluk ókkol or moksót toh behar ógiyoi; híin ottu monehoói héndilla óiye de no, bólke Alla ye Nizor moncá lói héndilla goijjé deh. Toóu híin ore e acá gán diiya giyéh,

21 ki hoilé, ek din hé mohóluk ókkole yó borbadir gulami ttu azad fai yore, Allar fuain dor mohímar azadir bági óibo.

22 Añára toh zani, aij foijjonto tamám mohóluk ókkole endilla gori kiñyar, zendilla gori maa ye fua hálas óibar októ dukké kiñya.

23 Siríf híine no, bólke añára zetará Pak-Ruh re Allar foóila hádiya ísafe faiyí, añára nize yó búto-re-búto-re kiñyai-kiñyai oh din or entezar ot así, ze din Alla ye añára re Nizor fuain banaibó, yáni añárar gaa re azad goríbo.

24 Kiyólla-hoilé añára re toh acá dii éna nejat diya giyéh. Saiyá gán sai bolla toh honókiye ar acá no goré; kiyólla-hoilé ziyán saáifelaiye híyan sai bolla acá goré de hon asé?

25 Lekin adeikká kessú lla zodi añára acá gorí, añára toh híyan olla sobór or sáañte entezar ot táki.

26 Borabor héndilla, Pak-Ruh ye yó añárar komzurit modot goré, kiyólla-hoilé añára toh kiyólla-kiyólla dua gorón sáa no zani, montor Pak-Ruh Nize endilla hañdi-hañdi añára lla cúwaric goré, ziín boiyan gorí faribár raá náí.

27 Alla, zibá ye fottí dil or hotá zane, Íba ye Pak-Ruhr báfani yó zane, kiyólla-hoilé Pak-Ruh ye Allar pak bonda ókkol olla Allar moncá mozin beh cúwaric goré.

28 Añára zani, zetará Alla re muhábbot goré, yáni zetará re Alla ye Nizor erada mozin ðaikké, ítara lla ziín ó híin beggún Íba ye ítarar bálai lla beh ówaba.

29 Kiyólla-hoilé zetará re Íba ye age lóti basí raikké, ítara toh Íbar Fuar dóilla ói bolla yó Íba ye fáisela goijjé, zeéne bicí báiboínáin dor búto-re hé Fua foóila zormo wa ói fare.

30 Aar zetará baabute Íba ye age lóti fáisela gorí raikké, ítara re Íba ye ðaikké

yó; aar zetará re Íba ye ðaikké, ítara re Íba ye forhésgar bóuli kobul óu goijjé; aar zetará re Íba ye forhésgar bóuli kobul goijjé, ítara re Íba ye mohímawala yó goijjé.

Allar muhábbot

31 Yala híin beggún saái añára kii hoitám? Alla zodi añárar híkka ó, hone añárar ulða tíyai faribó?

32 Íba ye toh Nizor Fua re úddwa hárai nó raké bólke añára beggún olla moot or át ot tulí dífelaiye. Íba ye zettót Nizor Fua re añára re diifélaiye, tói Íba ye añára re hárr kessú yó kiyá dii no felaito?

33 Yala Allar basíloiya bonda ókkol or ulða elzam lagai faribár hon asé? Ítara re toh Alla Nize éna forhésgar bóuli kobul goijjé.

34 Ítara re hone hosúrbon tóorai faribó? Kiyólla-hoilé Mosih Isá zibá siríf moijjíl de no bólke zinda yó óiye, Íba toh Allar den ðák ottu asé aar Íba ye añára lla cúwaric goré.

35 Hétolla añára re Mosihr muhábbot ottu kiyé alok gorí faribó? Mosibote né? Ferecani ye né? Zulúme né? Feřor búkke né? Hoorsuor or homi ye né? Afotbifote né? Duccon or toluware né?

36 Pak-kalam ot endilla asé, “Tuáñr lla bóuli añára dinbór moot or hótorat fori; maincór nozor ot añára zooráibo de bérasóol or dóilla.”*

37 Montor añára toh zibá ye añára re muhábbot goijjé Íbar duara híin beggún ore furafuri fóta gorífelai.

38 Añr ttu yíán ekin asé de ki, moote yáh zindigiye, fírísta ókkole yáh búto-ferot ókkole, yaar hale yáh aibó de hale, honó dóilla asóre,

39 asman or yáh fatalfur or honó kessú ye, yáh oinno honó mohóluka añára re Allar oh muhábbot ottu alok gorí no faribó ziyán Mosih Isá añárar Malik or usílaye faiyí.

9

Isráil ókkol ore Allar basílowa

* 8:36 Zobur 44:22

¹ Añí Mosih re gobá gorí háñsa hotá hoóir, misá hotá no, añr hélome yó Pak-Ruhr duara yían gobá der,

² ki hoilé, añr dil ot Boni Isráil ókkol olla bicí afsús lager edde lagatar ferecan lager.

³ Añí toh añr koum, yáni zetará añr gusso edde lou, ítara lla bóuli zodi Mosih ttu alok ói bodduar tole ówa foitto úddwa óitam.

⁴ Alla ye toh hé Boni Isráil ókkol ore Nizor fuain óibar hók diiyé, edde ítarar hañse Nizor mohíma zahér goijjé. Íba ye ítara llói razinama ókkol goijjé, aar ítara re Córíyot edde sóiyi ebaadot or torika diiyé. Íba ye ítara llói boóut dõilla waada ókkol óu goijjé.

⁵ Ítara óilde bafdáda gún or nosól, aar Mosih yó insán ísafe ítarar háandan ottu beh aiccé. Zibá ye hárr kessúr uore hókumot goré, hé Allar taarif abadulabad ówat tákouk. Amin.

⁶ Añr hotár maáni eén no de ki, Allar kalam baatel óigiyoi. Kiyólla-hoilé Isráili beggún toh basíloiya Isráili no;

⁷ Ibrahim or nosól ottu aiccé maáni hómo ítara beggún íbar asól fuain de no. Pak-kalam ot endilla asé, “Isahák ottu beh tor nosól dóra zaybo.”*

⁸ Hóito sailé, insán ottu foida óiye maáni Allar fuain óigiyoi de no, bólke asól nosól bóuli uitará re beh dóra zah, zetará Allar waadar fuain.

⁹ Hé waada óilde yían, “Añí e októt waafes aiccúm, héñtte Sáráh ttu eggwá morot fua tákibo.”†

¹⁰ Siríf híyan no, bólke Rebékar hálot óu héndilla; zeñtte híba ekzon manúc lói, yáni añárar baf Isahák lói hámil accíl;

¹¹ héñtte fuain nún zormo nó óite, aar honó bála-bura kessú nó goitté, híba ye Alla ttu ekkán hóbor faiyé, ziyáne dahá de, Alla ye manúc ókkol ore Íbar zari táke de erada mozin beh basílo; híyan honó amól or zoriya no bólke Íba ye age lóti ðaikké de hétolla.

¹² Híba re howá gíyl de ki, “Fua ðoóñr gwá ye cóñro war gulami goríbo.”‡

¹³ Hétolla pak-kalam ot endilla asé, “Yakub ore Añí muhábbot goijjí, montor Isów re nafórot goijjí.”§

¹⁴ Tóoile añára kii hoitám? Alla ttu insáf náí de né? Bilkúl no.

¹⁵ Kiyólla-hoilé Íba ye toh Muúsa re endilla hoóil, “Añr ttu zaré monehoó, tar uore rahám goijjúm; aar zaré monehoó, taré fetfurani daháiyum.”*

¹⁶ Hé ísafe, híyan honókiyor moncár yáh kucíc or uore no, bólke Allar rahám or uore.

¹⁷ Alla ye toh Féruan ore endilla hoiyé de Pak-kalam ot asé, “Añí toré baañcca tuillí de kiyólla-hoilé, zeéne tor duara Añr kudurut dahái fari, baade duniyair agagura Añr nam or howáhoi óibo.”†

¹⁸ Hétolla toh Íba ye zaré monehoó tar uore rahám goré, aar zaré monehoó tar dil doró gorífele.

Allar gozzob edde rahám

¹⁹ Yala tuáñra honókiye añré endilla hoibá, “Toóu kiyá Alla ye añárar hosúr dóre? Íbar mon ore hone bazá dí fare?”

²⁰ Añr zuwab óilde, ó moniccó, Allar uottú mati bolla tui hon? Banaiya kessú ye kí banoya ttu endilla fusár goríbo né, “Añré endilla kiyá banailá?”‡

²¹ Ek meřir dola ttu kí monehoó de héndilla jiníc ókkol banai bolla kuáñijja ttu hók náí né—kessú jiníc háas ham ot estemal gorí bolla aar kessú jiníc cádarán ham ot estemal gorí bolla?

²² Borabor héndilla, Alla ttu Nizor gozzob nazil goittó edde Nizor kudurut zahér goittó monehoiyé de óile yo, toóu Íbar gozzob faibar manúc zetará re borbadi lla toiyar gorá gíyeh, ítara re Íba ye bicí sobór or sáañte cóoiye.

²³ Íba ye ítara re etollá cóoiye, zeéne Íbar oti mohíma uitarár hañse zahér ó, zetará Íbar rahám faibar manúc, zetará re Íba ye mohíma lla age lóti toiyar raikké.

²⁴ Rahám faibar manúc ítara óilam de añára. Íba ye siríf añára Yohúdi ókkol or

* 9:7 Foidayec 21:12 † 9:9 Foidayec 18:10,14 ‡ 9:12 Foidayec 25:23 § 9:13 Malakí 1:2,3 * 9:15 Hízorot 33:19 † 9:17 Hízorot 9:16 ‡ 9:20 Yesáyah 29:16; 45:9

bútottu ðaikké de no, bólke Beyohúdi ókkol or bútottu yó ðaikké.

²⁵ Alla ye endilla hoiyé de nobi Hóciyar kitab ot asé,
 “Zetará Añr bonda nu accíl, ítara re Añí ‘Añr bonda’ ðakiyúm,
 aar ítara zetará Añr adorbon nu accíl,
 Añí ítara re ‘Añr adorbon’ ðakiyúm.

²⁶ Ze zagat ítara re endilla howá giyeh,
 ‘Tuáñra Añr bonda no,’
 hé zagat ítara re ‘zinda Allar fuain’
 ðaka zaybo.”§

²⁷ Nobí Yesáyah ye Isráili ókkol or baabute guzori endilla hoiyé,
 “Boni Isráil ókkol doiyyar sor or balur hédun de óile yo,
 toóu ítara bicí hom maincé beh nejat faibo.

²⁸ Kiyólla-hoilé Mabude toh Íbar fórman duniyait furafurir sáañte bicí toratori fura goríbo.”*

²⁹ Zendilla nobi Yesáyah ye age lóti batalai dyíl, ki hoilé,
 “Alla Robbul Alamine zodi añára lla kessú nosól rakí no zayto,
 tooile añárar hálot toh Sódóm cóor or edde Gomórah cóor or ðóilla óizaytoi.”†

Boni Isráil edde Kúchóbor

³⁰ Tóoile añára kii hoítám? Yíána, Beyohúdi ókkole forhéggarir talac no goillé yo forhéggari hásil goijjé, ze forhéggari imane beh faa zah;

³¹ montor Boni Isráil ókkole forhéggarir córiyot or talac goillé yo hé córiyot loot nó faa.

³² Kiyólla? Kiyólla-hoilé ítara híyan ore imane kucíc no gorí amóle faa fángori kucíc goijjíl. Ítara uját há de fattór ot uját háíye.

³³ Zendilla pak-kalam ot asé,
 “Soó, Añí Síyon ot eggwá endilla fattór rakír,
 ze fattóre maincóre uját hábaibo,
 yíba óilde oh Cíl,
 ze Cíle maincóre fora baibó,
 montor zee niki Íbar uore iman ané íte bilkúl córminda no óibo.”‡

10

¹ Ó báiboináin ókkol, Boni Isráil ókkol olla añr dil or azzu edde Allar hañse añr dua óilde, ítara nejat fouk.

² Añí ítara baabute e gobá gán dir de ki, ítara ttu Alla lla jus asé, montor sóiyi zankari táki no.

³ Ítara ttu Allar forhéggarir baabute honó zankari náí, aar ítara nizor kucíce beh forhéggar óito saá; hétolla ze torika loi Allar forhéggari hásil goré hé torika ítara kobul no goré.

⁴ Mosih ye toh Córiyot ore hótóm gorífelaiye, zeéne iman ané de ítara fottíkiye forhéggari hásil goré.

Allar diya nejat beggún olla

⁵ Córiyot lói forhéggar óibar baabute Muúsa ye toh endilla leikké, “Zee niki Córiyot or hókum ókkol mane, íte híine beh basi tákibo.”*

⁶ Montor imane ze forhéggari hásil goré híyan or baabute pak-kalam ot asé de, “Tuáñra dile-dile no hoiyó de, ‘Hone asman ot uríbo?’ ”† Yáni Mosih re lamai aní bolla.

⁷ Aar endilla yó no hoiyó de, “Hone nise fatalfur ot lamibó?”‡ Yáni Mosih re muruda ókkol ottu waafes loianí bolla.

⁸ Montor pak-kalame endilla hoór de no né? “Kalam tuáñrar ðáke asé, yáni tuáñrar muk ot edde tuáñrar dil ot.”§ Híin óilde iman or baabute kalam uúin ziín añára tobolik gorí de ki,

⁹ zodi tuñí nizor muké Isá re Malik de cíkar goró, aar Alla ye Íba re mora ttu zinda goijjé de híyan dile iman anó, tuñí nejat faiba.

¹⁰ Kiyólla-hoilé dile iman aníle forhéggar bóuli kobul gorá zah, aar muké cíkar goríle nejat fa zah.

¹¹ Pak-kalam ot endilla asé, “Zee niki Íbar uore iman ané íte bilkúl córminda no óibo.”*

¹² Híyan ot Yohúdi edde Beyohúdi honó forók náí, kiyólla-hoilé beggún or Kúda toh ekgwá. Íba re zetará mata, ítara beggún ore Íba ye aṭalikka rahámot dee,

§ 9:26 Hóciya 2:23; 1:10 * 9:28 Yesáyah 10:22,23 † 9:29 Yesáyah 1:9 ‡ 9:33 Yesáyah 8:14; 28:16 * 10:5 Imami-ham 18:5 † 10:6 Córiyot-nama 30:12 ‡ 10:7 Córiyot-nama 30:13 § 10:8 Córiyot-nama 30:14 * 10:11 Yesáyah 28:16 † 10:13 Yoél 2:32

13 kiyólla-hoilé, “Zee niki Mabud or nam loybo, íte nejat faibo.”†

14 Montor zibár uore ítara iman nú ané, Íba re ítara keéngori mataibó? Aar zibár baabute honódin nó fúne, Íbar uore ítara keéngori iman aníbo? Tobolik-goróya no tákile ítara keéngori fúni faribó?

15 Aar ítara keéngori tobolik goríbo, zodi ítara re no diferá? Pak-kalam ot endilla asé, “Zetará gom jiníc ókkol or gom hóbor ané, ítarar téng hotó mubarek!”‡

16 Lekin ítara beggúne hóno hé gom hóbor gán kobul nó goré; kiyólla-hoilé nobi Yesáyah ye toh endilla hoiyé, “Ó Mabud, añárar poigam hone ekin goijjé?”§

17 Hé ísafe, iman aiyé de fúnile, yáni Mosihr baabute kalam fúnile.

18 Lekin añr súwal óilde, Boni Isráil ókkole hé kalam nó fúne de né? Becók fúnne. Pak-kalam ot asé de,

“Ítarar abas duniyair agagura ttu fúna gíyeh,
aar ítarar hotá duniyair céc matá foijjonto foónicce.”*

19 Abar añr súwal óilde, Boni Isráil ókkole nó buzé de né? Híyan or zuwab Alla ye Muúsar áta age lóti difélaye de ki,

“Ek bezatir duara Añi tuáñra re guccá tulídiyum,
aar ek obuz zatir duara Añi tuáñra re guccá tulídiyum.”†

20 Forezai Alla ye nobi Yesáyahr áta aró horagori endilla hoiyé,

“Zetará Añr talac nó goré, ítara Añr loot faiyé;
zetará Añr baabute honó fusár nó goré, ítarar hañse Añi Nizoré zahér goijjí.”‡

21 Lekin Boni Isráil ókkol or mutalek Íba ye hoiyé de,
“Ek nafórman edde ekguañjja koum or uzu Añi dinbór Añr duní át melí raikkí.”§

11

Isráil ókkol ore basai raká

1 Tói aró añr súwal óilde, Alla ye Nizor basíloiya bonda ókkol ore inkar gorífelaiye

de né? Bilkúl no! Kiyólla-hoilé añi nize yó de ézzon Isráili; añi óilam de Ibrahim or nosól, aar Binyamin or háandan or manúc.

2 Alla ye Nizor bonda zetará re age lóti basí raikkíl ítara re inkar gorí nó fele. Pak-kalam ot nobi Eliyas or baabute kii asé híyan tuáñra no zano né? Yóggwa ye toh Boni Isráili ókkol or ulða Allar hañse endilla bisar dyíl,

3 “Ó Mabud, ítara Tuáñr nobi ókkol ore marifélaye aar Tuáñr kurbaní-gañ ókkol báñgífelaiye. Añi ekzon beh basí así deh, yala ítara añr zan loito yó talac gorér.”*

4 Montor Alla ye yóggwa re kii zuwab dyíl? Yíana, “Añi Nizor lla háñt ázar manúc rakídiyí, zetará Baal† debotar hañse añrú nó fela.”‡

5 Borabor héndilla, ehón or októt Boni Isráil or hodún manúc tákigiyoi, zetará re Alla ye rahámote basí raikké.

6 Aar híyan zettót rahámote, tóoile híyan toh honó amóle no; zodi amóle óito, tóoile toh rahámot ar rahámot no tákito.

7 Tóoile notiza kii? Boni Isráil ókkole ziyán or talac goijjíl híyan ítara hásil nó goré, montor ítara ttu zetará re basílowa gíyeh ítara beh híyan hásil goijjé, aar badbaki gún or dil doró gorífela gíyeh.

8 Zendilla pak-kalam ot asé de,
“Alla ye ítara re eén súharaiya gorífelaiye,
zeén níki ítara aij foijjonto suké no dekér,
aar hane no fúner.”§

9 Dawude hoiyé de,

“Ítarar mela-cóba ókkol ítara lla cíyarir zal edde fán bonizoggoi;
híin or zoriya ítarar uore mosibot aiyóuk,
aar nizor hóraf ham or sáñza fouk.

10 Ítarar suk añdá óizoggoi,
zeéne ítara no deké;
ítara hámica lla guza óizoggoi.”*

11 Abar añr súwal óilde, ítara hé uját háiye de hámica lla fori bolla né? Bilkúl no. Bólke ítarar nafórmanir zoriya Alla ye Beyohúdi ókkol ore nejat faibar moouka

‡ 10:15 Yesáyah 52:7 § 10:16 Yesáyah 53:1 * 10:18 Zobur 19:4 † 10:19 Córíyot-nama 32:21 ‡ 10:20 Yesáyah 65:1 § 10:21 Yesáyah 65:2 * 11:3 1 Baañcca-nama 19:10,14 † 11:4 Isráili ókkol or ðake ze Kánani ókkol tákito, ítarar debota ðoónr gwar nam óilde Baal. ‡ 11:4 1 Baañcca-nama 19:18 § 11:8 Córíyot-nama 29:4; Yesáyah 29:10
* 11:10 Zobur 69:22,23

diyé deh, zeéne hé Isráili ókkol ottu gairot lage.

¹² Hé hálote buzá zah de, ítarar nafórmaniye zettót duniyai lla boóut fáida óiye aar ítarar lussáne Beyohúdi ókkol olla boóut fáida óiye, tói basát máze ítara beggún cámil tákile aró hotó fáida óibo fáñllar!

Beyohúdi ókkol or nejat

¹³ Ó Beyohúdi ókkol, añi tuáñra re hoóir deh. Añré zettót tuáñra Beyohúdi ókkol olla sáhabi bana giyéh, añi añr hé zimma re bicí izzot dih,

¹⁴ zeéne honó bote añi añr koum ore gairot tulídi, ítara ttu hodún ore nejat fa bay fari.

¹⁵ Kiyólla-hoilé ítara re inkar gorá giyeh de híyane zettót Alla lloi duniyair manúc or bonot óigiyoi, tói ítara re kobul goríbo de híyane kii óibo fáñllar? Híyan toh mora manúc zinda ór fán óibo!

¹⁶ Ze foóila ruṭi Allar hañse peec gorá giyeh, hé ruṭi pak de óile, tóoile toh ruṭi beggún pak. Gas or cíñyor pak de óile, tóoile toh déeila ókkol óu pak.

¹⁷ Dóro, ek zaitun-gas ottu kessú déeila ókkol báñgifela giyeh, aar híin or zagat maze tuáñra jonggoli zaitun-gas or kessú déeila ókkol ore zuradiya giyéh, aar asól zaitun-gas or cíñyor ottu roc ṭani loor.

¹⁸ Hétolla tuáñra nizoré nize hé déeila gún or túaro barík bóuli no ṭáariyo, zodi ṭáaro, monot rakíyo de, tuáñra cíñyor ore ṭikai rakór de no, bólke tuáñra re cíñyore ṭikai rakér deh.

¹⁹ Óitofare tuáñra honókiye endilla hoibá, “Hé déeila gún báñga giyeh de, añré híin or zagat zura di bolla.”

²⁰ Becók sóiyi. Híin ore toh iman zari no rakár zoriya éna báñgifela giyeh, montor tuñi hé zagat imane beh ṭiki asó. Híyan lói fohórai no goijjó, bólke ḍoor rakó;

²¹ kiyólla-hoilé Alla ye zettót asóli déeila ókkol ore basai nó raké, Íba ye toh tuáñre yó basai no rakíbo.

²² Hétolla soó, Alla keén meérban aar keén hora: zetará forigiyói ítarar hañse Íba bicí hora, montor tuáñr hañse Íba meérban; hé meérbani otódin tákibo

zetódin tuñi Íbar meérbanit lagi táko. Arnóile tuáñre yó harífela zaybo.

²³ Aar hé Boni Isráil ókkole yó zodi abar iman ané, ítara re nizor gas ot abar zuradibo, kiyólla-hoilé Alla ye héndilla abar zura di fare.

²⁴ Kiyólla-hoilé tuñi de éggwa jonggoli zaitun-gas or asóli déeila, zibá re harí looi nizor zat or ulḍa ísafe bagan or zaitun-gas ot zuradiya giyéh. Tói báfiso, ziiñ hé bagan gas or asóli déeila asé, híin ore nizor gas ot abar zura dite hotó aasan óibo!

Allar rahámot beggún olla

²⁵ Báiboináin ókkol, tuáñra zeddúr no héddur giyani bouli no ṭáari bolla, añi tuáñra re e gufon sóiyi gán zanaidir, ki hoilé, boóut Boni Isráil ókkol or dil otódin foijjonto doró tákibo zetódin baicá Beyohúdi beggúne nejat nó faa;

²⁶ aar héengori tamám Boni Isráil ókkole nejat faibo, zendilla pak-kalam ot asé, “Síyon ottu Rehái-goróya aibó,

Íba ye Yakub or nosól ottu tamám bedini ham ókkol dur gorífelaibo.

²⁷ Ítara llói híyan óibo de Añr razinama, zeñtté Añi ítarar guná ókkol dur goríyum.”†

²⁸ Kúchóbor or hé rúwate tuáñrar fáida lla ítara toh Allar duccon ókkol, montor Allar basár hé rúwate bafadada gún or zoriya ítara Allar adorbon ókkol;

²⁹ kiyólla-hoilé Alla ye ze niyamot dee edde ziyán olla ḍake, híin olla Íbar mon bodoli no zagói.

³⁰ Zendilla tuáñra yó ek hale Allar nafórman accíla, montor yala ítarar nafórmanir zoriya tuáñrar uore rahám gorá giyeh,

³¹ héndilla, ítara yó yala nafórman boni asé, zeéne tuáñrar uore rahám gorá giyeh de hétolla ítarar uore yó rahám gorá zah.

³² Kiyólla-hoilé Alla ye beggún ore toh nafórmanit bon gorí raikké, zeéne Íba ye ítara beggún or uore rahám gorí fare.

³³ Allar dón-doulot hotó bicí! Íbar giyan edde buddí hotó mur!

Íbar fáisela re buzí fara no zah.

† 11:27 Yesáyah 59:20,21; 27:9Yarmiyah 31:33,34

Íba ye ziín goré hín buzí faribár raá nái.

34 Pak-kalam ot toh endilla asé, “Hone Mabud or báfani re zani fare? Íba re mocuwara dibar laayek hon asé?”‡

35 “Íba re hone kii diíl de asé, zeén níki Íba ttu itare fúñzai díya foitto?”§

36 Kiyólla-hoilé hárr kessú toh Íba ye éna foida goijjé, aar hín beggún ÷iki asé de Íbar zoriya edde Íba lla. Íbar taarif abadulabad ówat tákouk. Amin.

12

Mosihr bútoe noya zindigi

1 Hétolla, ó báiboináin ókkol, Allar meérbani re yaad goráidi añí tuáñra re aros gorír, tuáñrar gaa re zinda, pak edde kobuldár kurbaní ísafe Allar hañse peec goró; híyan óilde tuáñrar sóiyi ebaadot.

2 E duniyair kofíyot no loiyó, bólke tuáñra re noya demak dii yore Alla re tuáñra re bodoilto doh. Baade tuáñra zani faribá, Allar moncá kii, gom kii, kobuldár kii, edde háti kii.

3 Añré diiya giyé de toófike añí tuáñra fottíkiyo re hoóir, nizoré zettór báfon sáa, yár túaro bicí no báfiyo, bólke Alla ye zaré zeddúr iman diiyé, hé mozin nizoré sóiyi-sóiyi báfo.

4 Kiyólla-hoilé zendilla añára ttu ekkán gaat boút híssa ókkol asé montor hín beggún or ham ek ÷oilla no,

5 héndilla, añára bicí de óile yo, añára toh Mosihr bútoe siríf ek gaa, aar añára ezzon loi ezzon bazáiya así.

6 Añára toh Allar rahámote ÷oilla-bodoilla niyamot ókkol faiyí. Zodi añárar niyamot Allar kalam boiyan goríbar de óile, iman or mutabek Allar kalam boiyan gori;

7 zodi hédmot goríbar de óile, hédmot gorí. Zee níki taalim dibar niyamot faiyó, íte taalim doh;

8 zee níki josba dibar faiyó, íte josba doh; zee níki sótká goríbar faiyó, íte

dilkúla góri sótká goró; zee níki sóddari goríbar faiyó, íte díyan or sáañte sóddari goró; aar zee níki rahám goríbar faiyó, íte kúcir sáañte rahám goró.

Isáyi zindigir niyom

9 Munaféki sára muhábbot goijjó. Hórafí re gín goijjó; ziyán gom híyan mozbut gori dóri táikko.

10 Ezzon ore ezzone báiyali muhábbote muhábbot goijjó; ezzon ore ezzone nizor túaro izzot diyo;

11 alcí no goijjó, bólke ruúhanir josbar sáañte Malik or hédmot goijjó;

12 acáye kúci táikko, mosibot ot sobór goijjó, nitti dua gorát táikko;

13 Allar pak bonda ókkol zorurot ot foille sañda diiyo; meémandari goijjó.

14 Zetará tuáñrar uore zulúm goré, itara lla borhot magiyó; ói, gozzob no, borhot magiyó.

15 Zetará kúci gorér, itarar fúañti kúci goríyo; aar zetará hañdahari gorér, itarar fúañti hañdahari goríyo.

16 Ezzon ore ezzone ek kíyale saiyo. Fohórai no goijjó, bólke níróc ókkol lói miyái-zuwai soliyó. Nizoré nize buddíman no ÷áriyo.

17 Honókiyo re burair bodol burai no goijjó. Manúc beggún or nozor ot ziyán sóiyi híyan goittó díyan díyo.

18 Manúc beggún lói cántit táki bolla tuáñrar torfóttu zeddúr faro héddur kucíc goijjó.

19 Ó adorja ókkol, nizebaze bodola no loiyó, bólke Allar gozzob olla moouka raikko, kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh Mabude endilla hoór, “Bodola lon Añr ham, Añí fúñzaiyum.”*

20 Yárbodol, “Tuáñr duccon ottu búk lagilé, itare hána doo; tirác lagilé, itare faní doo.

Kiyólla-hoilé héndilla goríle toh tuñí itar matár uore zoler de hoilar ÷al tulídiyo fán óibo.”†‡

21 Burai re tuáñra re ziti aitó no diyó, bólke bálai lói burai re ziti aiccó.

‡ 11:34 Yesáyah 40:13 § 11:35 Ayub 41:11 * 12:19 Córiyot-nama 32:35 † 12:20 Yián óilde ekkán boson. Matár uore zoler de hoilar ÷al tulí doon or maáni óilde, honókiyo re córome furabon. ‡ 12:20 Meésal 25:21,22

13

Hókumot or ain-kaanun manar baabute

¹ Hárr ekzone dec or hókumot-goróya ókkol ore mani solo, kiyólla-hoilé Allar torfóttu no de honó hókumot náí. Zedún hókumot asé, híin Allar torfóttu beh zari óiye.

² Hétolla zee niki hókumot or muhálef goré, íte Alla ye ziyán entezam goijjé híyan or beh muhálef goré. Zetará héndilla muhálef goré, ítara nizoré bisar or laayek bana.

³ Kiyólla-hoilé gom ham goillé toh adikari ókkol ore dooraibár náí, montor kuham goillé dooraibár asé. Tuáñra ttu adikari ókkol or door sára óito monehoór né? Tóoile ziyán gom híyan goró, baade tuáñra ítara torfóttu taarif faiba;

⁴ kiyólla-hoilé ítara óilde Allar háadem tuáñrar bálai lla. Lekin zodi kuham goró, ítara re dooraibár asé, kiyólla-hoilé ítara toh hánnak sáñza no déh. Ítara Allar gulam de hétolla, Allar torfóttu ói kuham-goróya ókkol ore sáñza dé deh.

⁵ Hétolla bóuli ítara re mani solar zorur; siríf sáñzar doore no, bólke héndilla gorón sóiyi de buzí yore yó.

⁶ Tuáñra hétolla toh ítara re házana yó doo, kiyólla-hoilé ítara nizor zimmadari adai gorér de híyan óilde Allar hédmot gorér deh.

⁷ Beggún or hók adai goijjé; zaré házana diibar asé, yóggwa re házana diiyo; zaré hásil diibar asé, yóggwa re hásil diiyo; zee niki izzot or laayek, yóggwa re izzot goijjé; zee niki taarif or laayek, yóggwar taarif goijjé.

Muhábbot goillé Córivot adai goijjá (Mak 12:31; Yak 2:8)

⁸ Ezzon ore ezzone muhábbot goríbar bade ar honó kessúr gun or tole no táikko. Zee niki oinno zon ore muhábbot goré, íte Córivot furafuri adai gorífelaiye.

⁹ Kiyólla-hoilé Córivot ot asé de, “Zená no goríba; kún no goríba; suri no goríba; lalós no goríba,”* iín edde ar badbaki hókum beggún e hókum ekkán ot gólaiya asé, híyan óilde, “Atehañsór maincóre nizor dóilla góri muhábbot goró.”†

* 13:9 Hízorot 20:13-15,17; Córivot-nama 5:17-19,21 † 13:9 Imami-ham 19:18

¹⁰ Muhábbot goillé toh honókiye honókiyor hótí no goré. Hétolla muhábbot goillé fura Córivot adai goijjá.

Aibár din dáke aáigiyoi

¹¹ Ehón or októ buzí híin goró. Gúm ottu uríbar októ foóniccegai, kiyólla-hoilé añára zeñtté iman ainnílam híyalar túaro yala añárar nejat or októ aró dáke.

¹² Rait fúron-fúron óiye, yala fózor fáribar októ órgai. Hétolla, aiyó, añára andár or ham ókkol félaidi foór or átiyar ókkol findí toiyar ói táki.

¹³ Aiyó, añára córabir fúruti, nicábazi, zenákari, ayaci, hoijja-fózzat, edde alingañi bad di, din or foór ot así fángori soli.

¹⁴ Tuáñra Malik Isá Mosih re findífeló, aar jisím or bura azzu ókkol fura goríbar uzu honó díyan no dih.

14

Oinno zon or hosúr no dóijjo

¹ Komzur iman ola re tuáñrar daái ot cámil goijjé, montor yóggwar rai ókkol lói torkatorki no diyó.

² Hodún or iman óilde, hárr kessú hái fare; lekin iman komzur ola ókkole niriccá beh háa.

³ Zee niki hárr kessú hoo, íte héndilla na háa de ítare hékarot no goijjé; aar zee niki hárr kessú no hoo, íte yó héndilla háa de ítare hosúr no diyó, kiyólla-hoilé Alla ye ítare yó toh kobul goijjé.

⁴ Oinno zon or gulam or bisar gorí bolla tuñí hon? Íte sóiyit asé né náki gollot ot asé híyan ítar giróse éna fáisela goríbo. Becók íte toh sóiyit tákibo, kiyólla-hoilé Malik toh ítare sóiyit rakí faribár kaabel.

⁵ Hodúne din eggwá re oinno din or túaro kimoti bouli táare, aar hodúne din beggún or kimot borabor bouli táare. Hárr ekzon ottu nizor dil ot furafuri ekin tákar zorur.

⁶ Ze maincé ze din ore háas bóuli mane, íte toh Malik ore kúci goríbar niyote éna mane. Héndilla, zee niki hárr kessú háa, íte Malik ore kúci goríbar niyote beh háa, kiyólla-hoilé íte toh híin Alla re cúkuriya gorí háa. Aar zee niki hárr kessú na háa,

íte yó Malik ore kúci goríbar niyote beh na háa, aar íte yó ziín háa hín olla Alla re cúkuriya goré.

⁷ Kiyólla-hoilé añára honókiye basi táki de yó nizer lla no, aar honókiye mori de yó nizer lla no.

⁸ Kiyólla-hoilé zeñtte añára basi táki, añára Malik olla beh basi táki; aar zeñtte morizaygói, añára Malik olla beh morizaygói. Hétolla añára basi táki yáh morizaygói, añára Malik or.

⁹ Kiyólla-hoilé Mosih toh etollá éna moiijíl edde abar zinda óiye, zeéne Íba mora zinda duní gún or Malik ó.

¹⁰ Tói tuñí keéne tuáñr báí or hosúr dóror? Nizer báí ore hékarot kiyá gorór? Añára beggún toh ek din Allar adaloti-toktór muuntu tíyaiyum de asé.

¹¹ Pak-kalam ot endilla asé,
“Mabude fórmár de, Añr zindagirir hosóm háí hoír,
hárr ekzone Añr muuntu añrú félaibo,
aar hárr zobane Añí Alla de cíkar goríbo.”*

¹² Híyane dahá de, añára fottíkiyo ttu Alla re nizer-nizer hísaf díya foribó.

Gunát forabar baabute

¹³ Hétolla, aiyó, añára ezzon or hosúr ezzone ar no dóri, bólke uúin no goittó fáisela gorífelai ziíne arek báí or iman or foñt ot dábba díbo, yáh yóggwa re gunát fora baibó.

¹⁴ Malik Isár ummot ísafe añí zani edde ekin gorí de ki, honó hána nizebaze háram náí, montor zee ze hána re háram táare, hín ítar lla beh háram.

¹⁵ Zodi tuáñr hánar zoriya arek báí ye dil ot duk faa, tóoile toh tuñí muhábbot or foñt báí ar no soloór. Ze báí olla Mosih moiijíl hé báí ore tuáñr hána lói córbonac no goijjó.

¹⁶ Tuáñrar suk ot ziyán gom híyan or bodnam no zuraiyó,

¹⁷ kiyólla-hoilé Allar raijjo toh hána-finar baabute no, bólke Pak-Ruh ye dee de forhégari, cánti edde kúcir baabute.

¹⁸ Zee niki hé torikaye Mosihr hédmot goré, yóggwar uore Alla yó kúci táke aar manúc óu razi táke.

¹⁹ Hétolla, aiyó, añára ham uúin goríbar kucíc gorí ziíne cánti ané edde ziín lói ezzon ore ezzone banaitulí faijjum.

²⁰ Honó hánar zoriya Allar ham borbad no goijjó. Becók, hána beggún hálal, montor ar ezzon ore gunát foraba de héndilla honó hána hóon gollot.

²¹ Beétor óilde, gusso no hóon, anggur or roc no hóon, yáh oinno honó kessú no gorón, zodi híne tuáñr honó báí ore gunát foraba.

²² Hé moşólar baabute tuáñr dil ot ze iman asé híyan Allar edde tuáñr dormiyan ot rakó. Mubarek manúc uite, zee niki gom bouli buzí honó kessú gorífelai baade dile-dile afsús na há.

²³ Montor Alla ye uitaré hosúrbon bóuli dóre zee niki cók gorí honó kessú háifele, kiyólla-hoilé íte toh nizer iman or mozin háíye de no. Ziyán iman or mozin no híyan toh guná.

15

Arek zon or kúci soó, nizer no

¹ Hétolla, añára zetarár iman mozbut, añára ttu nizer kúci no saái komzur imandár ókkol ore ítarar fuñzá bowát modot gorár fóros.

² Añára fottíkiyo ttu nizer atehañsór maincóre ítarar bálai lla kúci rakár zorur, ítara re banaitulí bolla.

³ Kiyólla-hoilé Mosih Nize úddwa Nizer kúci nó saá. Pak-kalam ot Íbar baabute endilla asé, “Zetará Tuáñre beizzoti goijjíl ítarar hé beizzoti Añr uore aiccé.”*

⁴ Yaar age pak-kalam ot ziín-ziín leká gíyl, hín beggún añára re cíkka dí bolla beh leká gíyl, zeéne hére ze sobór edde josbar baabute asé hín ottu añára acá hásil gorí.

⁵ Sobór edde josba dooya Alla ye Mosih Isá ttu accíl de ekí mon tuáñrar afós ot máze táki bolla toóufik douk,

⁶ zeéne tuáñra ek mone edde ek abase añárar Malik Isá Mosihr Alla Baf or mohíma goró.

Kúchóbor beggún olla ek ðoilla

⁷ Hétolla hoír de, ezzon ore ezzone kobul goró, zendilla Mosih ye yó tuáñra re kobul goijjé, zeéne Allar mohíma ó.

* 14:11 Yesáyah 45:23 * 15:3 Zobur 69:9 † 15:8 Girík mozin, ázomi goijjá ókkol

⁸ Añí hoóir de ki hoilé, Allar hotá sóiyi de sábut gorí bolla Mosih aái Yohúdi ókkol† or háadem boinné, zeéne bafdáda gún lói gorá gíyl de waada fura gorí fare,

⁹ aar Beyohúdi ókkole zen Allar rahám faiyé de híyan olla Íbar taarif goré; zendilla pak-kalam ot asé,
“Hétolla añí Beyohúdi ókkol or hére Tuáñr taarif goijjúm,
edde Tuáñr name seér gaiyúm.”‡

¹⁰ Hére yíán óu asé,

“Ó Beyohúdi ókkol, tuáñra Allar basíloiya bonda ókkol or fúañti kúci goró.”§

¹¹ Aró asé de ki,

“Ó tamám Beyohúdi ókkol, tuáñra Mabud or taarif goró;
ó duniyair manúc ókkol, tuáñra beggúne Íbar taarif goró.”*

¹² Nobi Yesáyah ye yó endilla hoiyé,

“Jesir Cíñyor zahér óibo,
aar Íba aái Beyohúdi ókkol or uore hókumot goríbo.
Ítara beggúne Íbar uore acá rakíbo.”†

¹³ Acá dooya Alla ye tuáñra re Íbar uore iman rakár zoriya hárr kúci edde cánti lói bóri douk, zeéne Pak-Ruhr kudurute tuáñrar acá baái fore.

Bicí hímmot or sáañte lekár waja

¹⁴ Ó añr báiboináin ókkol, añí nizer ttu yó tuáñrar baabute furafuri ekin asé de ki, tuáñrar dil bálayi lói furaiya, tuáñra ttu furafuri zankari asé, aar tuáñra ezzon ore ezzone nosíyot goríbar kaabel óu.

¹⁵ Toóu tuáñra re abar yaad goráidi bolla añí kessú mouzúr uore tuáñrar hañse bicí hímmot or sáañte leikki, kiyólla-hoilé Alla ye añré diiyé de toóufik lói,

¹⁶ añí toh Beyohúdi ókkol or hañse Mosih Isár háadem óiyi. Añí imam or dóilla góri Allar kúchóbor or hédmot gorí, zeéne Beyohúdi ókkol Pak-Ruhr duara pak-sáf ói Allar kobuldár kurbaní ói fare.

¹⁷ Hétolla toh añí Alla lla gorí de ham ot Mosih Isár duara fohórai goríbar waja faiyí.

¹⁸ Kiyólla-hoilé añí siríf uúin hoi bolla beh hímmot goríyum, zín Mosih ye añr duara gorí Beyohúdi ókkol ore Allar fórmadar banaiyé. Mosih ye ham híyan añr hotábattara edde ham loi,

¹⁹ illayi-nicán or edde keramot or bole, aar Allar Ruhr kudurute goijjé. Hétolla toh añí Jerúsalem ottu lóti cúru gorí Ilurikúm foijjonto agagurat Mosihr kúchóbor furafuri tobolik goijjí.

²⁰ Añr zindigir niyot óilde, uré kúchóbor tobolik gorón zeré Mosihr baabute honódin nó fúne, arnóile toh añí ar ezzon or buniyadir uore gór banaitulír fán óibo.

²¹ Pak-kalam ot endilla asé,

“Zetará re Íbar baabute howá nó zah,
ítara yala deki faribó;

aar ítara zetará Íbar baabute nó fúne,
ítara yala buzí faribó.”‡

²² Añí boóut bár tuáñrar hañse aitó saái hé wajáye aái nó fari deh.

Rom ot zaibar Pául or niyot

²³ Montor yala zettót añr ttu eríyar elaka ókkol ot ham goríbar zaga baki náí aar añr ttu tuáñrar hére aitó kúb monehoór de boóut bosór óiye,

²⁴ añí acá gorír de, Espéin dec ot zaibarcót tuáñra llói miliyúm, aar tuáñrar fúañti kessú taim kúci-áci gorí harai baade, tuáñra añré añr sofór ot zai bolla modot goríba.

²⁵ Lekin ehón añí Allar pak bonda ókkol or hañse modot foóñsai bolla Jerúsalem ot zair.

²⁶ Kiyólla-hoilé Makedóniyar edde Akayar zomát ókkole Jerúsalem ot Allar pak bonda ókkol or bútoze zetará gorif asé ítara lla kessú sañda tuillé.

²⁷ Ítara híin bicí kúcir sáañte diiyé, eéne híyan ítarar fóros óu. Kiyólla-hoilé Beyohúdi ókkole zettót Yohúdi ókkol or ruúhanir rahámot or bág faiyé, tói ítara ttu yó Yohúdi ókkol ore duniyaibi malsáman lói modot gorár fóros.

²⁸ Añí hé sañda gún foóñsai baade zeñtté ítara áte-áte faiyé de híyan fakkafakki gorí zainnum, añí Espéin dec ot zaibarcót tuáñrar hére góliyum.

‡ 15:9 2 Sémuél 22:50; Zobur 18:49 § 15:10 Córíyot-nama 32:43 * 15:11 † Zobur 117:1 † 15:12 Yesáyah 11:10
‡ 15:21 Yesáyah 52:15

²⁹ Añi zani, añi tuáñrar hére aiccúm de híyala, Mosihr furaiya rahámot fúañti looi yore aiccúm.

³⁰ Ó báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr name edde Pak-Ruhr muhábbote añi tuáñra re aros gorír, tuáñra añr llói bóng ói añr fúañti Allar hañse añr lla dilmon di dua goró.

³¹ Dua goríba de, añi Yohúdiyát Allar ze nafórman ókkol asé ítara ttu héfazot táki fán, aar añi Jerúsalem olla ze hédmot tán gorír híyan Allar ze pak bonda ókkol hére asé ítara ttu fosón lage fán,

³² zeéne Alla ye sailé añi tuáñrar hañse kúcir sáañte aái fari, aar tuáñrar fúañti táki foran zurai fari.

³³ Cánti dooya Alla tuáñra beggún or fúañti-fúañti tákouk. Aamin.

16

Imandár ókkol ore sólám

¹ Foibi nam or añárar ze bóin Kinkíriya cóor ot asé de zomát or háadem, híbar baabute añi tuáñra re mocuwara dir de,

² tuáñra híba re Malik or name endilla gori gosíloiyó zendilla Allar pak bonda ókkol ore gosílowar zorur, aar híba ze modot olla tuáñrar muútac ó, híba re híyan diiyo, kiyólla-hoilé híba ye añré cóo boóut maincóre modot goijjé.

³ Prisíla re edde Ekúila re añi sólám díyi hoiyó, zetará Mosih Isár bútoze añr fúañti ham-goróya,

⁴ zetará añr lla bóuli nizer zan hótorat félaiye. Ítarar cúkur siríf añi gorí de no bólke Beyohúdi ókkol or tamám zomát ókkole yó goré.

⁵ Ítarar góor ot zoma ó de zomát twa re yó sólám díyi hoiyó.

Añr adorja Ipenítus ore yó sólám díyi hoiyó, zibá Ecíya elaka ttu Mosihr foóila ummot.

⁶ Moriyam ore yó sólám díyi hoiyó, zibá ye tuáñra lla bicí meénnot goijjé.

⁷ Andrunikus edde Juúniya re yó sólám díyi hoiyó, zetará añr koumi manúc aar añr fúañti ziyól háittil. Sáhabi gún or bútoze ítara bicí namdár; ítara Mosihr bútoze añr age lóti asé.

⁸ Ampeliyatas ore yó sólám díyi hoiyó, zibá Malik or bútoze añr adorja.

⁹ Mosihr bútoze añárar sáañti ham-goróya Urban ore edde añr adorja Istakus ore yó añi sólám díyi hoiyó.

¹⁰ Apelis ore yó sólám díyi hoiyó, zibá re Mosihr ummot de híyan sóiyi faa giyé.

Aristobulus or góor tíya re yó sólám díyi hoiyó.

¹¹ Hérodion ore yó sólám díyi hoiyó, zibá añr koumi manúc. Héndilla, Narkissus or góor tíya re yó díyi hoiyó, zetará Malik or bútoze asé.

¹² Turféna edde Turfósima re yó sólám díyi hoiyó, zetará Malik or ham-goróya.

Adorja bóin Ferísa re yó sólám díyi hoiyó, zibá ye kúb meénnot or sáañte Malik or ham goijjé.

¹³ Malik or basíloiya manúc Rufus ore edde yóggwar maa re yó sólám díyi hoiyó. Yóggwar maa añr óu maa.

¹⁴ Asinkiritus, Felegon, Harmis, Patorobas, Hermas edde ítarar fúañti ar ze imandár báiboináin asé ítara re yó sólám díyi hoiyó.

¹⁵ Filologus edde Juliya re, Neriys edde íbar bóin ore, Olimpas ore edde ítarar fúañti Allar ze pak bonda ókkol asé ítara beggún ore yó sólám díyi hoiyó.

¹⁶ Tuáñra ezzon ore ezzone pak dile appá dí sólám zano.

Mosihr tamám zomát ókkole tuáñra re sólám zanar.

Ahéri Nosíyot

¹⁷ Yala, báiboináin ókkol, añi tuáñra re aros gorír, tuáñra faiyó de taalim or ulða zetará faáta-faáti edde bazá ókkol foida goré, ítarar uore nozor rakíyo, aar ítara ttu duré tákiyo.

¹⁸ Kiyólla-hoilé héndilla manúc ókkole toh añárar Malik Mosihr hédmot gorér de no, bólke nizer feṭ faler deh. Ítara miṭá-miṭá edde tuládiya hotá ókkol hoói cáda-cáda manúc ókkol or dil ot daga deh.

¹⁹ Tuáñrar fórmadarir hóbor toh beggún or han ot foónice, hétolla añi tuáñra re lói bicí kúci; montor añi saái de, tuáñra

gom ham or buddíman ó aar kuham ottu maasum táko.

²⁰ Cánti dooya Alla ye Cóitan ore bicí hára tuáñar foor tole di ficífelaibo.

Añárar Malik Isár rahámot tuáñar uore zari tákouk.

²¹ Añr fúañti ham-goróya Timóti ye tuáñra re sólám zanar; héndilla, añr koumi manúc Lukíyas, Yason edde Sosipatere yó zanar.

²² Añí Tertiyus, zar áta e ceñrí gán lekér, añr torfóttu yó tuáñra re Malik or name sólám.

²³ Gayus, zibár gór ot añí Pául táki aar fura zomát zoma ó, íba ye yó tuáñra re sólám zanar.

Héndilla, cóor or kecíyar* Erastuse edde báí Kuwartuse yó tuáñra re sólám zanar.

²⁴ Añárar Malik Isár rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk.

²⁵ Alla, zibá níki Isá Mosihr baabute añí tobolik gorí de kúchóbor mozin tuáñra re mozbut goríbar kaabel, Íba ye boóut zobana lóti hé kúchóbor or gufon niyot ore lukai raikkíl,

²⁶ montor yala hé niyot zahér gorá gíyeh, aar agor nobi ókkole leikké de kitab or duara edde abadulabadi Allar hókume híyan tamám koum ókkol or hañse zanaidiya zar, zeéne ítara iman aní fórmadar bone.

²⁷ Hé lehár giyani Allar taarif Isá Mosihr duara abadulabad ówat tákouk. Amin.

* **16:23** Tiañ-foicár ísaf rakár zimmadar

Injil Córif or Síyara 1 KÓRINTIÓL

Síyara foóila Kórintiól or foriso

E síyara 1 Kórintiól óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói tokoriban fonzaic fañs bosór baade leká gíyeh (1:1). Páule Kórin cóor or zomát or hañse leikkíl de ze ceñrí ókkol añára ttu asé hentu yíán óilde foóila gán. Óitofare yóggwa ye e ceñrí gán Makedóniya elaka báy sofór gorí Kórin cóor ot zaibar age Ífisas cóor ot tákite leikkíl (16:5-9).

E ceñrí gán óilde hodún hóbor or zuwab, ziín Páule zomát or kessú maincór ttu faiyé, kiyór hoilé, zomát ot ze faáta-faáti ókkol, zenákari, edde doilla-bodoilla hóraf solasol ókkol soler híin or baabute. Zenákari lla bóuli Kórin cóor ek nam or ðak, hétolla hériyar zomát ot maamela híin soler de híyan ot ammúk óibar náí. E síyara wat muhábbot or baabute boiyan goijjé de eggwá mocúr rukú yó asé, yíba óilde rukú (13).

Súrki ókkol

1. Kórintiól ore Pául or sólam aar ítara lla Allar cúkur gorá (1:1-9)
2. Kórintiól or zomát or bútoe soler de faáta-faáti mutalek hotá (1:10—4:21)
3. Zenákari edde ezzon ore ezzone bisar ot tulár mutalek hotá (5—6)
4. Biyá-cádir, mutti re kurbaní diyar, jumóri ebaadot or, ruúhanir niyamot or, edde háñcor or baabute hotá (7—15)
5. Kessú ahéri hotá edde sólam (16)

Sólam

¹ Añí Pául, zibá re Allar moncá mozin Isá Mosih éggwa sáhabi ói bolla ðaka gíyeh. Añr fúañti añárar báí Sósñines óu asé.

² Kórin cóor ot Allar ze zomát asé yíbar hañse lekír, zetará re Mosih Isár bútoe pak gorá gíyeh edde Allar pak bonda ói bolla ðaka gíyeh. Uitará beggún or hañse

yó lekír, ze hárr zagar maincé añárar Malik Isá Mosih nam loh, zibá ítarar óu Malik aar añárar óu Malik.

³ Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosih torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Mosihr duara borhot

⁴ Añí tuáñra lla añr Alla re hámica cúkuriya gorí, kiyólla-hoilé Íba ye toh tuáñra re Mosih Isár duara rahámot goijjé,

⁵ ki hoilé, Íbar bútoe tuáñra tamám hotá battaraye edde gíyane hárr mikká ttu tuangor óigiyogoi,

⁶ kiyólla-hoilé Mosihr baabute añára diyí de gobá toh tuáñrar díl ot gañittá asé.

⁷ Hétolla zeñtté tuáñra añárar Malik Isá Mosihr zahéri lla dílmon dí entezar gorí asó, tuáñra ttu honó niyamot or homí náí.

⁸ Íba ye tuáñra re ahéri foijjonto mozbut óu rakíbo, yáni tuáñra añárar Malik Isá Mosih aibó de díin ot behosúr óiba.

⁹ Alla toh biccácdar, zibá ye níki tuáñra re Nizor Fua lloi taalukat rakí bolla ðaikké, yáni Isá Mosih añárar Malik loi.

Zomát or bútoe faáta-faáti

¹⁰ Hétolla, ó báiboináin ókkol,* añí tuáñra re añárar Malik Isá Mosihr name aros gorír, tuáñra beggún ek sólluk ó, zeéne tuáñrar bútoe honó faáta-faáti no táke, bólke tuáñrar mon edde rai zen furafuri ek doilla ó.

¹¹ Kiyólla-hoilé, ó añr báiboináin ókkol, Kalowír gór or maincé añré hóbor díye de, tuáñrar bútoe bóle hoijja-fózzat soler.

¹² Añí hoitám saáir de ki, tuáñrar bútotu kiyé hoó de, “Añí Pául or ummot,” kiyé hoó de, “Añí Apólos or ummot,” kiyé hoó de, “Añí Kéfas or† ummot,” ar kiyé hoó de, “Añí Mosihr ummot.”

¹³ Mosih kí faát-faát óigiyoi? Pául ore kí tuáñra lla kúruc ot dí mariféla gíyeh? Tuáñra kí Pául or name báptisma loiyó?

¹⁴ Alla re cúkuriya, añí tuáñrar bútotu Krispus edde Gayus ore bade ar honókiyo re báptisma nó díh.

¹⁵ Hétolla honókiye añr name báptisma loiyé bóuli hoi no faribó.

* **1:10** Girík zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaya asé, zetará Allar futziyain; lofzó yíba ayat iin ot óu lootfa zah: 11, 26; 2:1; 3:1; 4:6; 6:8; 7:24, 29; 10:1; 11:33; 12:1; 14:6, 20, 26, 39; 15:1, 6, 50, 58; 16:15, 20. † **1:12** Íba óilde Fitor

¹⁶ Becók, añí Estefánas or gór or maincóre yó báp̄tisma dílam, yárbaade ar haré báp̄tisma díyi añr ttu monot no urér.

¹⁷ Kiyólla-hoilé Mosih ye añré difeřáiye de toh báp̄tisma díto no, bólke kúchóbor tobolik goittó, aar híyan óu saláki hotá lói goittó no, zeéne Mosih kúruc or uore kurbaní óiye de híyan honó asór sára no.

Mosih óilde Allar kudurut edde giyan

¹⁸ Kiyólla-hoilé kúruc or hóbor toh zetará dónco óizargoi ítara lla bekuippa hóbor, montor añára zetará nejat fair, añára lla híyan óilde Allar kudurut.

¹⁹ Pak-kalam ot endilla asé, “Añí giyani ókkol or giyan ore dónco gorífelaiyum, aar buddíman ókkol or buddí re behar gorídiyum.”‡

²⁰ Tói giyani manúc hořé? Alem hořé? E jáhan or barábari-dóya hořé? Alla ye e duniyair giyan ore bekuf bouli sábut goijjé de no né?

²¹ Kiyólla-hoilé Alla ye Nizor giyane fáisela goijjé de, duniyair manúce ítara giyane Íba re siní no fare fán. Hétolla Alla ttu yían fosón laiggé, ki hoilé, tobolik gorá zah de hóbor ore bekuf táara zah de híyan or usílaye iman anóya ókkol ore nejat don.

²² Yohúdi ókkole illayi-nicán ókkol dabi goré, aar Girík ókkole giyan or talac goré,

²³ montor añára Mosih re kúruc ot dí mariféla gíyl de híyan or tobolik gorí, ziyán ore Yohúdi ókkole zari no fare aar Beyohúdi ókkole bekuippa hóbor bóuli táare,

²⁴ Iekin zetará re Alla ye đaikké, ítara Yohúdi óuk yáh Girík, ítara hañse Mosih óilde Allar kudurut edde Allar giyan.

²⁵ Kiyólla-hoilé Allar bekufaiyi hoó de híyan toh insán or giyan or túaro giyani, aar Allar komzuri hoó de híyan toh insán or bol or túaro boluwar.

²⁶ Báiyain, báfiso, Alla ye tuáñra re đaikkíl de októt tuáñra hondilla accíla. İnsán or nozor ot toh tuáñra boóut zon giyani nu accíla, boóut zon taakotwala nu accíla, aar boóut zon uoror tokkar háandan or óu nu accíla,

²⁷ montor giyani gún ore córom dí bolla Alla ye duniyai ye bekuf táare de híin ore

basíloiye, aar boluwar gún ore córom dí bolla Alla ye duniyai ye komzur táare de híin ore basíloiye.

²⁸ Alla ye duniyai ye niróc edde behar táare de híin ore, yáni ziín náí híin ore basíloiye de kiyólla-hoilé, asé de híin ore baatel gorí bolla,

²⁹ zeéne honó moniccó ye Allar muúntu borái gorí no fare.

³⁰ Tuáñra Íbar zoriya beh Mosih Isár bútoe asó, Mosih óilde añárar hañse Allar diiya giyan; Íba añárar forhégari, paki, edde azadi.

³¹ Hétolla pak-kalam ot endilla asé de mozin, “Zee niki borái goré, yóggwa ye Mabud ore lói beh borái goróuk.”§

2

Mosihr kurbanir baabute elan

¹ Báiboináin ókkol, zeñtté añí tuáñrar hañse aái Allar gufon sóiyir tobolik goijjílám, añí toh cúndor-cúndor hotá yáh giyani hotá estemal nó gorí.

² Kiyólla-hoilé añr niyot accíl de, tuáñrar fúañti tákite añí siríf Isá Mosihr edde Íba re kúruc ot dí mariféla gíyl de híyan or baabute bade ar honó kessú no zani bolla.

³ Añí tuáñrar fúañti tákite komzur accílam edde đoore bicí hafítám.

⁴ Añr boiyan edde tobolik maincóre bíra de héndilla giyani hotá lói gorá gíyl de no, bólke Pak-Ruhr kudurut dahái gorá gíyl deh,

⁵ zeéne tuáñrar iman insán or giyane no ói Allar kudurute țiki táke.

Allar giyan

⁶ Giyani hotá toh añára uitará llói hoói zetará iman ot balok óiye, montor hé giyan e jáhan or yáh e jáhan or sóddar ókkol or no, zetará borbad ówat asé.

⁷ Háleke añára ziín boiyan gorí híin óilde Allar gufoni giyan or baabute, yáni Alla ye duniyai foida goribar age lóti añárar mohíma lla țík gorí raikkíl de hé lukaiya giyan or baabute.

⁸ Hé giyan ore e jáhan or honó sóddare nó buzé, kiyólla-hoilé zodi buzító toh ítara

mohímar Malik ore kúruc ot dí mari no felaito.

⁹ Montor pak-kalam ot asé de,
 “Zetará Alla re muhábbot goré,
 ítara lla Íba ye ziín toiyar gorí raikké,
 híin no honó suké deikké,
 no honó hane fúinne,
 aar no honó insán or dil ot aiccé.”*

¹⁰ Alla ye Pak-Ruhr duara añárar hañse híin zahér goijjé, kiyólla-hoilé hé Ruh ye hárr kessú tahákit goré, hoitó sailé, Allar ebbe gufoni gún úddwa.

¹¹ Kiyólla-hoilé insán or bútoire endilla hon asé, zee níki oinno zon or báfani re zane de? Siríf nizer ruh ye éna nizer báfani re zane. Borabor héndilla, Allar báfani re yó Allar Ruh ye bade ar honókiye no zane.

¹² Añára toh duniyaibi ruh faiyí de no, bólke añára faiyí de hé Ruh óilde Allar torfóttu, zeéne Alla ye añára re ze niyamot ókkol diiyé híin ore siní fari.

¹³ Añára hoí de óilde híin or baabute. Híin hoité añára ze lofzó ókkol estemal gorí híin insán or giyane diya cíkkar no, bólke Pak-Ruhr diya cíkkar. Añára ruúhanir hákikot ókkol buzáite ruúhanir lofzó ókkol estemal gorí.

¹⁴ Montor zar ttu Pak-Ruh náí, yóggwa ye Allar Ruhr torfóttu ziín aiyé híin kobul no goré, kiyólla-hoilé híin yóggwar nozor ot bekuippa. Yóggwa ye híin ore buzí yó no fare, kiyólla-hoilé híin ore forók gorí fare de siríf hé Ruhr duara.

¹⁵ Zar ttu Pak-Ruh asé yóggwa ye hárr kessú forók gorí saá, montor yóggwa re honókiye forók gorí no fare,

¹⁶ zendilla pak-kalam ot asé,
 “Mabud or demak ore hone zainné,
 zeén níki yóggwa ye Íba re buddí dí faitto?”†
 Montor añára ttu toh Mosihr demak asé.

3

Allar ham-goróya ókkol

¹ Báiboináin ókkol, ruúhani ola maincóre zendilla gorí hotá howá fore, añí tuáñra re héndilla góri hoí nó fari, bólke uitará re hoó fángori howá foijjé zetará aijjó

duniyaibi, yáni zetará Mosihr bútoire aijjó dud or fuain.

² Añí tuáñra re dud hábailam, doró hána no; kiyólla-hoilé tuáñra híin or kaabel nu accíla. Becók aijjó úddwa nó óiyo,

³ kiyólla-hoilé tuáñra toh aijjó duniyaibi.* Tuáñrar bútoire zettót hásorot edde hoijja-fózzat asé, tói tuáñra duniyaibi de no né? Tuáñra aam maincór dóilla góri soloór de no né?

⁴ Kiyólla-hoilé zeñtté ezzone eén hoó, “Añí Pául or ummot,” ar ezzone, “Añí Apólos or ummot,” tói tuáñra duniyaibi manúc de no né?

⁵ Eéne, Apólos hon? Aar Pául hon? Duni zon toh háadem éna, zetarár usílaye tuáñra iman ainnó. Malike añára re zar-zar zimma taré-taré diiyé.

⁶ Añí bis lagaiyí, Apólose faní diiyé, montor baráiyé de óilde Alla ye.

⁷ Hé ísafe lagoya yó kessú no, faní-dooya yó kessú no, montor Alla zibá ye níki baráiyé Íba óilde hárr kessú.

⁸ Lagoiyar edde faní-dooyar moksót ek dóilla; montor fottíkiye nizer-nizer meénnot mozin boccíc faibo.

⁹ Kiyólla-hoilé añára óiyi de fúañti Allar ham-goróya; tuáñra óilade Allar zobin, tuáñra Allar banaiya billíng.

¹⁰ Alla ye añré diiyé de toófuk mozin, ezon giyani mistírir dóilla añí ekkán buniyadi dáilli, aar ar ezzone híyan or uore billíng tulér. Montor nize hondilla gorí banaitulér de híyan ot fottí ekzon ottu úñciyar ówar zorur.

¹¹ Ze buniyadi age lóti dala gíyeh, hé buniyadi óilde Isá Mosih. Honókiye toh híyan bade arekkán buniyadi dáli no faribó.

¹² Hodúne cúna, rufa, dami fattór, gas, boijjal yáh nañrá lói hé buniyadi uore gór banaibó de tákibo,

¹³ montor fottí ekzon or ham sáf-sáf góri dahá zaybo de asé, kiyólla-hoilé din ailé híin zahér óizayboi; kiyólla-hoilé híin ooin loi beh zahér gorá zaybo, ooine har ham hondilla de sábut goríbo.

¹⁴ Híyan or uore zee ziyán banaiyé híyan zodi no furi ñiki táke, tóoile banoya

* 2:9 Yesáyah 64:4 † 2:16 Yesáyah 40:13 * 3:3 Yáh duniyair maincór dóilla góri zindigi haṛoór

ye boccíc faibo.

¹⁵ Montor zar gán furizaybói, yóggwa ttu gunári óibo. Becók yóggwa basizaybói, montor yóggwar hálot eén manúc or ðóilla óibo, zibá ye ooin farái aiccé.

¹⁶ Tuáñra no zano né, tuáñra Allar gór de aar Allar Ruh tuáñrar bútoze táke dé?

¹⁷ Zodi honókiye Allar gór ore borbad gorífele, Alla ye yóggwa re borbad gorífelaibo, kiyólla-hoilé Allar gór toh pak, aar hé gór óilade tuáñra.

¹⁸ Nizoré nize fáki no diyo. Tuáñra ttu zodi honókiye e jáhan ot giyani bouli táare, yóggwa bekuf bonouk, zeéne yóggwa sóiyi giyani óizagoi.

¹⁹ Kiyólla-hoilé e duniyair giyan-buddí toh Allar nozor ot bekufaiyi. Pak-kalam ot endilla asé, “Alla ye giyani ókkol ore ítarar salákir fán ot féla.”†

²⁰ Endilla yó asé, “Mabude giyani ókkol or báfa behar de zane.”‡

²¹ Hétolla, hoitó saáir de, honókiye manúc ore lói borái no goijjó. Kiyólla-hoilé beggún toh tuáñrar:

²² Pául óuk, Apólos óuk, Kéfas§ óuk, duniyai óuk, zindigi óuk, moot óuk, asé de híin óuk yáh aibó de híin, beggún tuáñrar,

²³ tuáñra óilade Mosihr, aar Mosih óilde Allar.

4

Sáhabi gún óilde Mosihr háadem

¹ Maincé añára re Mosihr háadem edde Allar gufon sóiyi ókkol zanaidibar zimmadar bouli buzóuk.

² Híyan ot zoruri óilde, zimmadar ókkol ore furafuri biccácdar lootfon.

³ Añr bisar tuáñra goró yáh duniyaibi adalote goré, híyan añr lla ðoóñr hotá no; ańí toh añr nizor bisar úddwa no gorí.

⁴ Kiyólla-hoilé ańí añr ulða kessú no zani; montor híyane hómo ańí behosúr bóuli sábut no goré. Añr bisar goré de óilde Malike.

⁵ Hétolla sóiyi októ aibár age honó kessúr bisar no goijjó; Malik nú aiyé foijjonto entezar gorí táikko. Íba ye toh ziín andár ot lukaiya asé híin foór ot aníbo, aar insán or dil or erada ókkol zahér goríbo. Héñtte Allar torfóttu zar-zar taarif tee-tee faibo.

⁶ Báiboináin ókkol, tuáñrar bálai lla ańí añr nizor edde Apólos or meésal dí tuáñra re iín hoiyí, zeéne tuáñra añára ttu e hotár maáni cíko, ki hoilé, “Ziín leikká asé híin or baáre no zaiyo.” Baade tuáñra ezzon ore lói ar ezzon or ulða boráiyé fúli no uríba.

⁷ Tuáñra re ar ezzon or túaro ðoóñr hone banaiyé? Tuáñra kii nó foo de asé? Zodi faiyó de óile, tói kessú nó foo fángori kiyólla borái goró?

⁸ Saité de tuáñra age lóti beggún fai yore tuangor óigiyogoi; añára sára tuáñra baáñcca óigiyogoi fán lager. Becók, tuáñra baáñcca óita bóuli gom óito, kiyólla-hoilé añára yó tuáñrar fúañti hókumot gorí faittam.

⁹ Añr ttu lage de, Alla ye añára sáhabi gún ore beggún or fisé manúc uitarár ðóilla góri raikké zetará re marifélaibar hókum óigiyoi; kiyólla-hoilé añára toh duniyair, fírsta ókkol or, edde manúc ókkol or nozor ot ekkán tooñcá bonigiyígoi.

¹⁰ Añára toh Mosihr wasté bekuf bonigiyígoi, montor tuáñra Mosihr ummot ói giyani óigiyogoi. Añára komzur, montor tuáñra boluwar. Tuáñrar boóut izzot asé, montor añárar honó izzot náí.

¹¹ Añára aijjó úddwa búkki edde tiráci. Añára ttu hoorsuor or homi asé, añára fíra hái, añára begór,

¹² añára nizor áte meénnot gorí. Maincé añára re beizzoti goillé yo añára ítara re borhot dih. Añárar uore zulúm goillé yo añára bordac gorí.

¹³ Zeñtte maincé añárar bodnam goré, añára ítara re norom or sáante zuwab dih. Añára toh duniyair hoñsara edde tamám fúrari ókkol or ðóilla óigiyigoi, ebbe aijjó úddwa héndilla.

¹⁴ Ańí iín lekír de tuáñra re córom dí bolla no, bólke añr adorja fuain isafe tuáñra re nosíyot gorí bolla.

¹⁵ Becók, tuáñra ttu Mosihr baabute cíkkadoya ázar-ázar tákile yo, tuáñra ttu baf bicí náí, kiyólla-hoilé tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goróne Mosih Isár bútoze siríf ańí óilam de tuáñrar baf.

¹⁶ Hétolla ańí tuáñra re aros gorír, tuáñra añr nomuna mozin solo.

17 Hé niyote añi tuáñrar hañse Timóti re diferáiyi, zibá Malik or bútoe añr adorja edde biccácdar fua. Mosihr bútoe añr solasol hondilla de aar hárr zagar fottí zomát ot añi hondilla taalim ókkol di de híin beggún yóggwa ye tuáñra re monot gorídibo.

18 Añi tuáñrar hañse ar nu aiccúm bóuli táari tuáñra ttu hodún manúc boráiyé fúli uitté.

19 Malike sailé, añi tuáñrar hañse hára aiccúm, baade añi boráiyé fúli uitté de ítarar hotá ókkol zaniloiyum de no siríf, bólke ítara ttu kii kémota asé híyan óu zaniloiyum.

20 Kiyólla-hoilé Allar raijjo toh hotábtatarar uore no, bólke kudurut or uore.

21 Tuáñra hon nán basíba? Añi tuáñrar hañse loří lói aitám né, náki muhábbot edde tánda meas or sáañte aitám?

5

Zenákari bisar

1 Fúna zar de, tuáñrar bútoe zenákari soler, endilla zenákari zín Beyohúdi ókkol or bútoe úddwa náí, hoitó sailé, ezzone nizor baf or bou loi nizor bou wór dóilla góri gúm zah.

2 Híyan olla tuáñra afsús háiba tóuk, bólke aró fohórai goró. Zee niki héndilla ham gorér ítare tuáñrar bútotu neelai don nu accíl né?

3 Añi tuáñrar hañse jisím or sáañte házir no tákile yo, ruhr sáañte házir así; hétolla zee niki héndilla ham gorér ítar bisar añi jisím or sáañte házir así fángori age lóti gorí raikkí.

4 Ki hoilé, tuáñra zeñtté añárar Malik Isár name zoma óiba, aar añi ruhr sáañte tuáñrar hañse házir óiyum, edde añárar Malik Isár kudurut óu añárar fúañti tákibo,

5 héñtte héndilla manúc ore Cóitan or át ot gosáidiyo, zeéne ítar jisím dónco óizagoi, aar ítar ruh ye zen Malik Isá aibó de hé din nejat fa.

6 Tuáñra borái gorór de híyan gom no. Tuáñra no zano né, ekkiní góri cútare hañi or dola guñra fúlaifele dé?

7 Furana cútar dur gorífelo, zeéne tuáñra noya hañi óizagoi, zendilla tuáñra

asóle cútar sára. Kiyólla-hoilé Mosih añárar azadir-id or Bérasóol-or-Sóo re añára lla kurbaní gorá gíyeh.

8 Hétolla, aiyó, añára furana cútar, yáni ducconir edde hórafir cútar dur gorífelai yore cútar sára ruñi loi id gorí, yáni ehélase edde sóiyir sáañte.

9 Añr ceñrít añi tuáñrar hañse leikkílam de ki, tuáñra zenákur ókkol lói taalukat no raikkó;

10 añi uitará llói taalukat no rakító hoitó saiyyí de no zetará e duniyair zenákur ókkol, lalósbón ókkol, ðahañit ókkol, yáh mutti-fuñzoya ókkol; kiyólla-hoilé héndilla óile toh tuáñra ttu e duniyair baáre zaagói foribó.

11 Bólke háleke añi tuáñrar hañse leikkílam de, tuáñra endilla honó imandár kúwala de manúc lói taalukat no raikkó zee niki zenákur, lalósbón, mutti-fuñzoya, bodnam-goróya, nicákur, yáh ðiañmaru. Héndilla manúc or fúañti hána úddwa na háiyó.

12 Añré kiyé faiyé baárgwa maincór bisar goráye? Tuáñra kí torikar bútor or maincór bisar no goró né?

13 Montor baárgwa maincór bisar Alla ye goríbo. Pak-kalam ot endilla asé, "Hé bura manúc cwa re tuáñrar cómaz ottu neelaido."*

6

Gairimandár or hañse bisar saitó zaar baabute

1 Tuáñra honókiyo ttu honó imandár báí lói hoijja tákile, hon hímmote Allar pak bonda ókkol or hañse bisar saitó no zai bedini ókkol or hañse saitó zoo?

2 Tuáñra no zano né, Allar pak bonda ókkole duniyair bisar goríbo dé? Tuáñra zettót duniyair bisar goríba, tói tuáñra cóñro-cóñro hoijja ókkol or bisar goríbar kaabel no né?

3 Tuáñra no zano né, añára fírista ókkol or bisar goijjúm dé? Héen óile e duniyair gún goitté kii?

4 Hétolla, tuáñra ttu héndilla maamela tákile, zomát or baárgwa maincóre kiyá bisarhar tíyagaro?

5 Añi iín tuáñra re córom dí bolla hoír deh. Tuáñrar bútoe endilla honó giyani

* 5:13 Córíyot-nama 13:5; 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7

manúc náí níki, zee niki imandár báiyain dor maamelar bisar goríbar kaabel?

⁶ Montor tuáñra toh ek imandár báí or ulða arek imandár báí ye bisar ot zoo, aar híyan óu gairimandár ókkol or muúntu!

⁷ Asóle tuáñra ezzon or ulða ezzone mooddima goró de híyane dahá de, tuáñra ebbere hóñri gíyogoi. Yár túaro nainsáfi kiyá bordac no goró? Nizoré beimani goittó kiyá no doh?

⁸ Háleke tuáñra nize yó toh nainsáfi goró, aar beimani goró, héndilla tuáñra imandár báiboináin dore úddwa goró.

⁹ Tuáñra no zano né, kuham-goróya ókkole Allar raijjo miras no faibo dé? Nizoré fáki no diyo; bodmac, mutti-fuñzoya, zenákur, morote-morote zená-goróya,

¹⁰ sur, lalósbon, nicákur, bodnam-goróya, ñañmaru, ítara honókiye Allar raijjo miras no faibo.

¹¹ Tuáñra hodún óu héndilla accíla, montor Malik Isá Mosihr name edde añárar Allar Rühr duara tuáñra re dúifela gíyeh, pak-sáf gorá gíyeh, edde forhésgar bóuli kobul gorá gíyeh.

Jisím lói Allar kudurut zahér goró

¹² Honókiye endilla hoibá de tákito fare, “Añr lla hárr kessú zayes,” ñík hotá, montor hárr kessú ye manúc ore fáida no goré. Añí yó hoói faijjum, “Añr lla hárr kessú zayes,” montor añí honó kessú re añr uore hókumot goittó no diyum.

¹³ Honókiye endilla yó hoibá de tákito fare, “Hána feṭ olla, aar feṭ hána lla,” ñík hotá, montor Alla ye toh dúniyan dónco gorífelaibo. Monot raikkó, jisím zená lla no bólke Malik olla, aar Malik óilde jisím olla.

¹⁴ Alla ye toh Nizor kudurute Malik ore zinda goijjé, Íba ye Nizor hé kudurute añára re yó zinda goríbo.

¹⁵ Tuáñra no zano né, tuáñrar jisím óilde Mosihr jisím or híssa ókkol dé? Tói añí kí Mosihr jisím or híssa loifélai híin ore honó magir jisím or híssa banaiyúm? Bilkúl no.

¹⁶ Aar náki tuáñra yíán no zano, ki hoilé, zee niki honó magi lloi milmilab goré ítar jisím híba llói ek gaa óizagoi dé?

Kiyólla-hoilé pak-kalam ot endilla asé, “Ítara duní zon ek jisím óizayboi.” *

¹⁷ Montor zee niki Malik loi ek ó, íte Íba llói ek ruh óizagoi.†

¹⁸ Zenákari ttu dáizogoi. Manúce ar badbaki ze guná ókkol goré híin beggún jisím or baáre goré deh, montor zee niki zená goré íte nizor jisím or ulða guná goré deh.

¹⁹ Tuáñra no zano né, tuáñrar jisím Pak-Ruh tákibar gór deh, zibá tuáñrar kollóf ot asé, zibá re tuáñra Allar torfóttu faiyó? Tuáñra tuáñrar nizor no,

²⁰ kiyólla-hoilé tuáñra re dam dii kina giyéh, hétolla nizor jisím lói Allar mohíma zahér goró.

7

Biyá-cádir baabute cíkka

¹ Yala añí tuáñra añr hañse leikkó de híin or zuwab dir: ói, morotfuain de mayafuain loi milmilab no gorón gom.

² Montor zenákari ttu basi táki bolla, fottí morotfuain dor ttu nizor-nizor bou tákouk, aar fottí mayafuain dor ttu nizor-nizor hókumot tákouk.

³ Hócome nizor bou wór hók adai goróuk, aar héndilla, bou wé yó nizor hókumot or hók adai goróuk.

⁴ Bou wottu nizor gaar uore honó adíkar náí, montor hókumot ottu beh asé; aar héndilla, hókumot ottu yó nizor gaar uore honó adíkar náí, montor bou wóttu beh asé.

⁵ Ezzon ore ezzone inkar gorí no díyo, montor dua gorí bolla duní zone razirobot ói yore kessú októ lla faribá. Baade abar agor dóilla óizayogoi, zeéne tuáñra re tuáñrar nizoré sóoñli rakár homi loi yore Cóitane entán ot no féla.

⁶ Añí tuáñra re íin hókumot gorí de no, bólke ezazot dir deh.

⁷ Añr azzu óilde, fottí morotfuain añr dóilla óuk. Montor fottí zon ottu Allar díiya niyamot asé, ezzon ottu endilla asé, aar ar ezzon ottu arek doilla asé.

⁸ Montor abiyáta ókkol ore edde rari ókkol ore añí yíán hoóir, tuáñra yó añr dóilla abiyáta tákile gom óibo.

⁹ Montor zodi nizoré sóoñli rakí no faro, tooile biyá gorífelo, kiyólla-hoilé

* 6:16 Foidayec 2:24 † 6:17 Yáh ek ruht

azzuye zolifuri zar túaro beétor óilde biyá gorífelon.

¹⁰ Montor biyáta gún ore añi hókum dir, háleke añi dir de no bólke Malike der deh, ki hoilé, bou nizer hócóm ottu alok ói no zoggói.

¹¹ Montor zodi alok óizagói, tooile híba ttu abiyáta tákizagói foribó, arnoíle nizer hócóm lói abar bonizagói foribó, aar hócóm ottu yó nizer bou wóre no sára foribó.

¹² Aar badbaki gún ore Malike no, bólke añi hoír, honó imandár báí ottu zodi gairimandár bou táke, aar híba tar loi zindigi goittó razi ó, tooile tee híba re no sárouk.

¹³ Héndilla, honó imandár mayafua ttu zodi gairimandár hócóm táke, aar tee híba llói zindigi goittó razi ó, tooile híba ye nizer hócóm ore no sárouk.

¹⁴ Kiyólla-hoilé gairimandár hócóm bou wór zoriya pak-sáf óizagói, aar gairimandár bou imandár hócóm or zoriya pak-sáf óizagói; arnoíle toh tuáñra fuain nafak óito, montor yala ítara pak.

¹⁵ Montor gairimandár gwá zodi alok óizaytoi saá, tooile óizoggoi. Héndilla hálot ot honó imandár báí yáh bóin biyá-cádir ban or tole náí. Alla ye toh añára re cántir zindigi harai bolla éna ðaikké.

¹⁶ Ó bou, tui keéngori zanos, tor hócóm ore nejat fa bay no faribí de? Ó hócóm, tui keéngori zanos, tor bou wóre nejat fa bay no faribí de?

Malik or ðaka mozin zindigi haro

¹⁷ Malike zaré ze hálot ot raikké edde zaré ziyán olla ðaikké, fottikiye hé mozin zindigi haro. Tamám zomát ókkol or hañse añi di de hókum óilde híyan.

¹⁸ Zodi ázomi goijjá honó manúc ore ðaha giyéh de óile, íte be-ázomi goijjá óibar kucíc no goróuk. Zodi be-ázomi goijjá honó manúc ore ðaha giyéh de óile, íte ázomi no goróuk.

¹⁹ Kiyólla-hoilé ázomi gorá yó kessú no, ázomi no gorá yó kessú no, montor asól hotá óilde Allar hókum ókkol amól gorón.

²⁰ Alla ye zaré ze hálot ot tákite ðaikké, íte hé hálot ot táko.

²¹ Tuáñre gulami hálot ot tákite ðaha giyéh de né? Ferecan no óiyo. Montor zodi tuáñr ttu azad ói faribár moouka táke, tooile híyan estemal goró.

²² Kiyólla-hoilé Malike zaré gulami hálot ot tákite ðaikké, íte Malik or azad goijjá manúc. Héndilla, zaré azadi hálot ot tákite ðaikké, íte Mosihr gulam.

²³ Tuáñra re dam dii kina giyéh, hétolla insán or gulam no boniyó.

²⁴ Báiyain, zaré ze hálot ot tákite ðaha giyéh, íte hé hálot ot táki Alla lloi taalukat zari rakó.

Abiyáta edde rari ókkol

²⁵ Yala abiyáta ókkol or baabute hoitó sailé: añi ítara lla Malik or torfóttu honó hókum nó fai, lekin Malik or rahámote añi bóracar laayek óiyi ísafe añr rai dir.

²⁶ Yala soler de mosibot ókkol or uzu kíyal gorí sailé, añr báfa mozin, zee zendilla asé héndilla tákile gom óibo.

²⁷ Tuáñr ttu bou asé niki? Tákile híba ttu síra óizaytoi zuu no tuwaiyó. Tuáñr ttu bou náí niki? No tákile bou no tuwaiyó.

²⁸ Montor zodi biyá gorífelon, tuñi guná gorór de héen no; aar zodi honó abiyáta mayafua ye biyá gorífele, híba ye yó guná gorór de héen no. Montor añi saír de tuáñra re mosibot ókkol ottu basai bolla, zín héndilla manúc ottu e zindigit tákibo.

²⁹ Báiboináin ókkol, añi hoitám saír de ki hoilé, októ ebbe hom; hétolla zetará ttu bou asé, ítara ttu yala lóti eéngori solar zorur zeén níki ítara ttu bou náí;

³⁰ zetará hañdahari gorér ítara eén óuk zeén níki ítara hañdahari no gorér; zetará kúci gorér ítara eén óuk zeén níki ítara kúci no gorér; zetará kessú kiner ítara eén óuk zeén níki ítara ttu kessú náí;

³¹ zetará duniyaibi jiníc ókkol estemal gorér, ítara eén óuk zeén níki ítara híin lói birana náí. Kiyólla-hoilé e duniyair súrot toh bodolizargói.

³² Añi saái de, tuáñra sintabáfani sára táko. Abiyáta manúce Malik or jiníc ókkol or baabute beh báfe, ki hoilé, nize Malik ore keéngori kúci gorí faribó.

³³ Montor biyáta manúce duniyaibi jiníc ókkol or baabute beh báfe, ki hoilé, nizer bou wóre keéngori kúci gorí faribó;

³⁴ Ítar mon duihařat fore. Ze mayafua abiyáta yáh kuwári, híba ye Malik or jiníc ókkol or baabute beh báfe, zeéne híba jisím ot edde ruht pak ói fare. Montor biyáta mayafua ye duniyaibi jiníc ókkol or baabute beh báfe, ki hoilé, nizor hócom ore keéngori kúci gori faribó.

³⁵ Añi híin tuáñrar fáida lla hoír deh; tuáñra re sifot rakí bolla hoír de no, bólke tuáñra zen ziyán sóiyi híyan goró, zeéne tuáñra ek díyane Malik or hédmot goró.

³⁶ Montor zodi honókiye eén țăare, íte ítar zuragatá goijjá mayafua re biyá gori no feler de híyan gom no ór, aar zodi ítar ttu biyár furani bicí ói híba re biyá gorífelar zorur de báfe, tooile íte nizor erada fura gorók, híyan guná no; itara biyá gorífelouk.

³⁷ Montor zee niki nizor kuwári mayafua re ettar biyá no gorí bolla nizor dile-dile mozbut fáisela gorífelaiye aar honó mojburi náí, bólke nizor moncá re furafuri sóoñli fare, íte yó gom goré.

³⁸ Hétolla, zee niki nizor zuragatá goijjá mayafua re biyá gorífele íte gom goré, montor zee niki biyá gori no fele íte aró gom goré.

³⁹ Hócom zetódin zinda asé, bou hócom lói hétodin beh baında táke; montor zodi hócom morizagói, híba ttu zaré monehoó taré biyá goríbar azadi asé, lekin manúc cwa Malik or torikar ówa foribó.

⁴⁰ Añr rai mozin, híba zodi héddur ot táizagoi, híba aró kúcit tákibo. Añi țăarir de, añi híin Allar Ruhr hédaiyote hoír.

8

Muttir hañse kurbaní diya hána

¹ Yala muttir hañse kurbaní diya hána ókkol or baabute hoító sailé: añára toh zani, ói, añára beggún ottu zankari asé. Zankariye toh fohórai baré, montor muhábbote torki ané.

² Zee niki nizor ttu kessúr zankari asé bóuli țăare, ítar ttu aijjó oddúr zankari náí zeddúr ítar ttu táka foitto.

³ Montor zee niki Alla re muhábbot goré, itare toh Iba ye siné.

⁴ Hétolla muttir hañse kurbaní diya hána ókkol háar baabute hoító sailé: añára zani, mutti toh duniyait mazé asóle kessú no, aar Alla ekgwá bade ar náí.

⁵ Kiyólla-hoilé zodi debota hoó de híin asman ot yáh duniyait tákile yo, becók debota hoó de yó bicí asé, kúda hoó de yó bicí asé;

⁶ montor añára ttu Alla asé de siríf ekgwá, Iba óilde Baf, zibár torfóttu hárr kessú foida óiye aar zibá lla añára zindigi hařair. Aar Malik asé de yó ekgwá, Iba óilde Isá Mosih, zibár duara hárr kessú foida óiye aar zibár duara añára basi así.

⁷ Montor hárr manúc ottu hé zankari gán náí. Hodún ottu aijjó mutti fuñzar adot táigiyoi ísafe itara muttir hañse kurbaní diya hána ókkol háa, aar ítarar hélom komzuriye nafak óizagoi.

⁸ Hána ye añára re Allar țăake no goré; añára híin na háile yo honó lussán náí, aar háile yo añárar honó fáida náí.

⁹ Toóu uñciyar, zeéne tuáñrar e azadi ye hélom komzur ola ókkol ore gunát no foraba.

¹⁰ Kiyólla-hoilé zodi honó hélom komzur ola manúce tuñi zankari ola manúc ore muttir mondir ot hána hóor de deké, tooile yóggwa ye yó kí muttir hañse kurbaní diya hána ókkol háito hímmot no faibo né?

¹¹ Tói hé komzur báí zar lla Mosih moiijíl, tuáñr zankarir zoriya yóggwa dóncó ói no zaybói né?

¹² Héndilla góri zeñtte tuáñra imandár báiboináin dor ulđa guná gorí ítarar komzur hélom ot zohóm goró, héñtte tuáñra Mosihr ulđa guná gorór deh.

¹³ Hétolla, zodi hána ye añr imandár báí ore gunát foraba, tooile añi ar honódin gusso na háiyum, zeéne añr zoriya yóggwa gunát no fore.

9

Sáhabir hók edde zimmadari

¹ Añi kí azad no? Añi kí sáhabi no? Añi kí Isá añárar Malik ore nó deki? Malik or hañse añr ham or notiza tuáñra no né?

² Añi argún or hañse sáhabi de no óile yo, becók tuáñrar hañse ói; kiyólla-hoilé tuáñra óilade Malik or hañse añr sáhabigirir moór.

³ Zetará añr sáhabigirir baabute súwal goré, ítarar hañse añr zuwab óilde:

⁴ añára ttu hána-fina háibar hók náí niki?

⁵ Añára ttu kí nizor imandár bou loi sofór ot zaibar hók náí, zendilla oinno sáhabi gún ottu, Malik or báiyain dor ttu, edde Kéfas* ottu asé?

⁶ Aar náki siríf Bárnabas ottu edde añr ttu ham no goríbar hók náí de?

⁷ Nizor ñiañ hósos gorí fóous ísafe ham goré de hon asé? Anggur-bariza lagai híyan ottu gula na háa de hon asé? Aar goru-sóol fali híin ottu dud na háa de hon asé?

⁸ Añí kí iín siríf insán or kiyase hoóir de né? Córiyote yó kí iín no hoó né?

⁹ Muúsar Córiyot ot toh endilla asé, “Dán úñror de goru re hoóñr no diyó.”† Alla ye kí siríf goru ókkol olla sinta goré de né?

¹⁰ Íba ye híyan añára lla hoiyé de no né? Becók, híyan añára lla beh leká gíyeh, kiyólla-hoilé álcac-goróya ttu acár sáañte álcac gorár zorur, aar dán-úñroya ttu bák faibar acár sáañte dán úñrar zorur.

¹¹ Añára zettót tuáñrar bútoe ruúhanir bis ciññti, tói añára zodi tuáñra ttu fósol ísafe duniyaibi jiníc ókkol dai híyan kí doóñr hotá né?

¹² Tuáñrar uore oinno kiyó ttu zodi híin faibar hók táke, tooile añára ttu kí aró bicí náí né?

Montor añára hé hók híyan or fáidai nó tulí; bólke hárr kessú bordac gorí, zeéne añárar zoriya Mosihr kúchóbor olla bazá foida no.

¹³ Tuáñra no zano né, zee niki baitul-mukaddos or hédmot goré, yóggwa ye baitul-mukaddos ottu hána faa dé? Aar zee niki kurbani-gáñr hédmot goré, yóggwa ye kurbani-gáñ ttu bák faa dé?

¹⁴ Borabor héndilla, Malike hókum díye de kí, zetará kúchóbor tobolik goré ítara hé kúchóbor or usílaye nizor zorurot ókkol fouk.

¹⁵ Montor añí hé hók híin ekkán ottu úddwa fáidai nó tulí. Aar añí héndilla hók or dabi gorí bolla iín lekír de no, kiyólla-hoilé honókiyo re añr e borái goríbar hók harí loifélaito díyar túaro añ morizon nán añr lla beétor óibo.

¹⁶ Añí kúchóbor tobolik gorí de óile yo, añr ttu borái goríbar kessú náí, kiyólla-hoilé híyan toh añr fósos. Añr uore afsús, zodi añí kúchóbor tobolik no gorí.

¹⁷ Zodi añí hé ham nizor ttu monehoói goittám, tooile toh añr lla boccíc tákito; montor añí toh añr zimmadari éna adai gorír, kiyólla-hoilé añré híyan or zimma díiya gíyeh.

¹⁸ Tooile añr boccíc kii? Híyan óilde, zeñtté añí kúchóbor tobolik gorí, añí zen honó dam sára kúchóbor tobolik gorí, aar kúchóbor tobolik-goróya ísafe añr ze hók asé, añí zen híyan or furafuri fáidai no tulí.

¹⁹ Añí honókiyor gulam no de óile yo, añí nizoré manúc beggún or hañse gulam banaiyí, zeéne añí aró bicí maincóre ñanianí fari.

²⁰ Yohúdi ókkol or hañse añí Yohúdir dóilla boinní, zeéne Yohúdi ítara re ñanianí fari. Zetará Córiyot or tole asé, añí Córiyot or tole no de óile yo, ítarar hañse Córiyot or tole así fángori táikki, zeéne añí Córiyot or tole asé de ítara re ñanianí fari.

²¹ Zetará ttu Córiyot náí, añí ítarar hañse Córiyot sárar dóilla boinní, zeéne zetará Córiyot sára asé ítara re ñanianí fari. Háleke añí Allar díiya córiyot sára de no, añí toh Mosihr córiyot or tole así.

²² Komzur ókkol or hañse añí komzur boinní, zeéne añí ítara re ñanianí fari. Añí beggún or hañse hárr kessú boinní, zeéne añí ze honó bote hodún ore basai fari.

²³ Añí híin beggún goríde óilde kúchóbor or wasté, zeéne añí yó híyan or rahámot or bági ói fari.

²⁴ Tuáñra no zano né, zetará duñraduñri zibbat de ítara duñitte beggúne duñre, montor boccíc siríf ekzone faa dé? Héndilla, tuáñra yó ziti faro fángori duñro.

²⁵ Zetará kélát cámil ó, ítara toh bicí hora niyom-kaanun mani nizoré sóoñli raké. Ítara nac óizagoi de tas fai bolla beh héndilla goré, montor añára nac no ó de tas fai bolla beh gorí.

²⁶ Hétolla honó moksót sára añí no duñri; boccín kéloyar dóilla añí boiyar ot no mari.

²⁷ Montor añí añr gaar uore horagori niyom-kaanun solai híyan ore nizor gulam banai rakí, zeéne oinno zon ore tobolik gorí baade añí nize boccíc or nakaabel ói no zaygói.

* 9:5 Íba óilde Fitor † 9:9 Córiyot-nama 25:4

10

Mutti fuñzar baabute úñciyari

¹ Báiboináin ókkol, añí no saái tuáñra yíán or ozana táko, ki hoilé, añárar tamám bafdada ókkol miyúlar saíyar tole accíl, aar ítara beggúne doijja farái giíl.

² Ítara Muúsar ummot ói bolla beggúne miyúlat edde doijjat báp̄tisma lóil;

³ beggúne ekí gabi hána háail,

⁴ edde beggúne ekí gabi faní háail.

Kiyólla-hoilé ítara faní háito de óilde ítara fúañti-fúañti zaito de gabi Cíl yíba ttu, hé Cíl lwá óilde Mosih.

⁵ Montor toóu ítara beebák lói Alla kúci nu accíl, hétolla ítara lac ókkol moidan zagat dorbodor ógilgoi.

⁶ Híin añára lla sébok boinné, zeéne añára ttu bura ham goittó dilmon no táke zendilla ítara ttu accíl.

⁷ Tuáñra mutti fuñza no goijjó, zendilla ítara hodúne goijjíl. Pak-kalam ot endilla asé, “Manúc ókkole hána-fina háito boói nasitó uitté.”*

⁸ Aiyó añára zená no gorí, zendilla ítara hodúne gorí ek din ot ekkuri tin ázar manúc morigílgoi;

⁹ añára Malik ore entán no gorí, zendilla ítara hodúne goijjíl, aar háf ókkol or hoñran hái morigílgoi;

¹⁰ cékayot no gorí, zendilla ítara hodúne goijjíl, aar hálak-goróya fírsta ye hálak gorífelail.

¹¹ Maincé sébok hásil gorí bolla híin ítara uore óiye deh, aar añára ahéri zobanar maincór nosíyot olla híin leká gíyeh.

¹² Hétolla, zee niki mozbut gori tíyaiya asé bóuli táare, íte úñciyar tóuk, zeéne fori no zagói.

¹³ Tuáñra toh endilla honó entán ot nó foro, ziín insán olla aamfám no. Alla toh biccácdar; Íba ye tuáñra re bordac gorí no faro de héndilla entán ot foitto no dibo; bólke entán or fúañti-fúañti héntu neeliaibár foñt óu milaidibo, zeéne tuáñra híyan bordac gorí faro.

¹⁴ Hétolla hoóir, ó añr adorja ókkol, mutti fuñza ttu dáizogoi.

¹⁵ Añí tuáñra re aholbon bouli buzí hotá iín hoóir. Añí hoóir de hotá híin tuáñra nize báfiso.

¹⁶ Zeñtté añára rahámot or fiyala ttu Alla re cúkuriya gorí hái, añára kí Mosihr lou wót córik ói no zaygói né? Aar zeñtté ruṭi báñgi hái, añára kí Mosihr gaat córik ói no zaygói né?

¹⁷ Ruṭi asé de toh ekgwá, hétolla añára bicí de óile yo añára ek gaa, kiyólla-hoilé añára beggúne toh hé ekgwá ruṭi éna hái.

¹⁸ Boni Isráil or baabute báfiso: zetará kurbaní diya hána ókkol háa, ítara kí kurbaní-gáñt córik ói no zagói né?

¹⁹ Híyan lói kí añí endilla hoitó saáir de, muttir hañse kurbaní diya hána ókkol or kimot asé, yáh mutti ókkol or kimot asé?

²⁰ No, bólke hoitó saáir de, Beyohúdi ókkole ziín kurbaní de híin ítara Allar hañse kurbaní dede no bólke bít ókkol or hañse de deh. Aar añí no saái de ki, tuáñra bít ókkol lói honó taalukat rakó.

²¹ Tuáñra Malik or fiyala ttu edde bít ókkol or fiyala ttu ekku fúañti hái no faribá. Tuáñra Malik or mes ot edde bít ókkol or mes ot ekku fúañti córik ói no faribá.

²² Náki añára Malik ore gairot tulídir dé? Añára kí Íbar túaro boluwar?

Beggún Allar taarif ói bolla goró

²³ Honókiye endilla hoibá de tákito fare, “Añr lla hárr kessú zayes,” Ṭík hotá, montor hárr kessú ye manúc ore fáida no goré. Añí yó hoói faijjum, “Añr lla hárr kessú zayes,” montor hárr kessú ye toh manúc ore torki no goré.

²⁴ Honókiye nizer fáida no tuwaiyó, bólke oinno zon or fáida tuwo.

²⁵ Gussor bazar ot ziín bese híin háiyó; hélom or wasté honó súwal no goijjó;

²⁶ kiyólla-hoilé pak-kalam ot endilla asé, “Duniyai edde duniyait asé de híin beggún Mabud or.”†

²⁷ Zodi honó gairimandáre tuáñra re hánar dawot de aar tuáñra hé dawot kobul goijjó de óile, tuáñrar muuntu ziín dee híin háfelaiyo; hélom or wasté honó súwal no goijjó.

²⁸ Montor zodi honókiye tuáñra re eén hoó, “Gusso iín mutti re peec goijjá,” tóoile

* **10:7** Hízorot 32:6 † **10:26** Zobur 24:1

zibá ye tuáñra re batalaidiyé yóggwar wasté edde hélom or wasté hín na háiyó;

²⁹ añ tuáñrar nizor hélom or hotá hoír de no, bólke yóggwar. Kiyólla-hoilé oinno zon or hélome kiyá añ azadir fáisela goittó?

³⁰ Zodi añí cúkuriya gorí háí, tóoile ziín olla añí cúkuriya gorí hín or zoriya kiyá añ bodnam óito?

³¹ Hétolla hoír, tuáñra hoo yáh fiyó, yáh oinno kessú goró, beggún Allar mohíma ói bolla goríyo.

³² Honókiyo lla oñsá no boinno; Yohúdi lla óuk yáh Girík olla, aar yáh Allar zomát olla,

³³ zendilla gori níki añí yó hárr torikaye fottikiyo re kúci goríbar kucíc gorí. Añí nizor fáidai no tuwai bicí zon or fáidai tuwai, zeéne ítara nejat fa.

11

¹ Tuáñra añr nomuna mozin solo, zendilla añí Mosihr nomuna mozin soli.

Ebaadot goríbar niyom

² Añí tuáñrar taarif gorí, kiyólla-hoilé tuáñra toh añré hárr kessút yaad rakó edde ze taalim añí tuáñra re diyí hín mozbut or sáañte dóri asó.

³ Montor añí tuáñra re yíán batalaidito saáir, ki hoilé, Mosih óilde fottí morotfuar matá, morotfua óilde mayafuar matá, * aar Alla óilde Mosihr matá.

⁴ Ze morotfua ye nizor matá gúridi dua goré yáh Allar kalam boiyan goré, íte nizor matá re beizzoti goré.

⁵ Aar ze mayafua ye uidda matá dua goré yáh Allar kalam boiyan goré, híba ye nizor matá re beizzoti goré, kiyólla-hoilé híbar matá eñraiya matá lói ek ðoilla óizagoi.

⁶ Ze mayafua ye nizor matá gúri no raké, híba ye nizor sul harífelouk, montor zodi nizor sul harífelaite yáh matá eñraifelaite honó mayafua ttu beizzoti lage, tóoile híba ye nizor matá gúri rakóuk.

⁷ Honó morotfua ttu nizor matá gúri rakár zorur náí, kiyólla-hoilé íbar duara Allar súrot edde mohíma zahér ó; montor mayafuar duara zahér ó de óilde morotfuar mohíma.

⁸ Kiyólla-hoilé morotfua toh mayafua ttu aiccé de no, bólke mayafua éna morotfua ttu aiccé;

⁹ morotfua re toh mayafua lla foida gorá gíyeh de no, bólke mayafua re éna morotfua lla foida gorá gíyeh.

¹⁰ Híyan olla mayafua ttu nizor matát adíkar or marhá tákar zorur, kiyólla-hoilé fírísta ókkole toh saái táikke.

¹¹ Becók, Malik or bútoe, morotfua mayafua ttu azad no, aar mayafua morotfua ttu azad no.

¹² Kiyólla-hoilé zendilla niki morotfua ttu mayafua aiccé, héndilla morotfuar zormo ó de yó mayafua ttu. Montor hárr kessú aiyé de óilde Allar torfóttu.

¹³ Tuáñra nize báfiso: mayafuain de Allar hañse uidda matá dua gorá kí tík?

¹⁴ Fítorote yó kí tuáñra re yíán no cika né, morotfuain de sul lamba rakón córmor hotá dé?

¹⁵ Montor mayafuain de sul lamba rakón óilde nizor lla ekkán izzoitta ham, kiyólla-hoilé gúri rakí bolla éna ítara re sul hín diiya gíyeh.

¹⁶ Zodi honókiye iín or baabute barábari díto saá, tóoile añr zuwab óilde, añára ttu iín bade ar honó niyom náí, Allar zomát ókkol ottu yó náí.

Malik Isár ahéri hána

(Mot 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Añí yala ze hókum diyum, hín or mutalek añr torfóttu tuáñra lla honó taarif náí, kiyólla-hoilé tuáñrar zoma ówa ye fáidar túaro lussán bicí goré.

¹⁸ Cúrrur gán hoitó sailé, añí fúnir de, zeñtté tuáñra zomát ísafe zoma ó, tuáñrar bútoe faáta-faáti táke. Añí híyan kessú bák biccác óu gorí.

¹⁹ Becók, tuáñrar bútoe faáta-faáti ón zorur, zeéne tuáñrar bútoe hontará sóiyit asé de híyan zahér óizagoi.

²⁰ Hétolla hoír de, zeñtté tuáñra zoma ó, tuáñra Malik or Yadgarir Hána háibolla zoma ó de no,

²¹ kiyólla-hoilé háibarcot tuáñra toh age zar-zar hána tee-tee looi háat dóro; hétolla, hodún búkki táizagoi ar hodún tuúl óizagoi.

²² Tuáñra ttu kí háafiya gorí bolla gór náí? Náki tuáñra Allar zomát ore hékarot

* **11:3** Yáh bou wór matá óilde hócom

gorór de aar zetará ttu kessú náí ítara re córom dór dé? Añí tuáñra re kii hoitám? Tuáñrar taarif goittám né? Híyan or mutalek añí tuáñrar taarif no goijjúm.

²³ Kiyólla-hoilé añí tuáñra re ze taalim diyí, híin Malik or torfóttu faiyí deh, ki hoilé, ze raitta Malik Isá re dóridiya gíyl, hé rait ot Íba ye ruṭi looi

²⁴ Alla re cúkuriya goijjíl, aar bánígi hoiyé de, “**Yián Añr gaa, ziyán tuáñra lla. Añré monot gorí bolla endilla goríyo.**”

²⁵ Héndilla, hána baade Íba ye fiyala yó looi hoiyé de, “**Añr lou loi óibo de noya razinamar nicán óilde e fiyala. Tuáñra zetóbar fiíba, Añré monot gorí bolla fiíyo.**”

²⁶ Kiyólla-hoilé zetóbar tuáñra e ruṭi háiba edde e fiyala ttu fiíba, hétobar tuáñra Malik or moot or elan gorór deh, zetódin níki Íba nú aiyé.

²⁷ Hétolla, zee niki nalaayek ahálake Malik or ruṭi háa yáh Íbar fiyala ttu fiíye, yóggwa Malik or gaa edde lou wór hosúrbon ṭóoribo.

²⁸ Montor fottíkiye hé ruṭi háibar edde fiyala ttu fiíbar age nizoré tahákit gorí soók.

²⁹ Kiyólla-hoilé zee niki Mosihr gaa re no siní hé ruṭi háa edde fiyala ttu fiíye, yóggwa ye híin hóone edde fiíyone nizor uore sánza aníbo.

³⁰ Hétolla toh tuáñrar bútoore boóut zon komzur edde biyaraimma asé, aar boóut zon moot or gúm ot foijjé de yó asé.

³¹ Zodi añára nizor bisar nize sóiyigori goittám, tooile añárar bisar gorá no foitto.

³² Montor Malike añára re bisar gorí torbiyot goré, zeéne añára yó duniyair fúañti hosúrbon no ṭóori.

³³ Hétolla hoóir, ó añr báiboináin ókkol, zeñtte tuáñra híin háito zoma ó, ar ezzon olla entezar goríyo.

³⁴ Zodi honókiyo ttu búk lage, yóggwa ye gór ottu hána hái zaiyo, zeéne tuáñra hosúrbon ṭóori bolla zoma óiyo fán no.

Aar badbaki maamela gún or baabute añí hére ailé hoiyúm.

12

Ruúhanir niyamot ókkol

¹ Báiboináin ókkol, ruúhanir niyamot ókkol or baabute hoitó sailé: añí no saái tuáñra híin or baabute ozana táko.

² Tuáñra toh zano, zeñtte tuáñra bedini accíla, héñtte tuáñra re buga muttir uzu zee zendilla loizaitó héndilla zaitagói.

³ Hétolla, añr ttu tuáñra re yián zanaidito monehoór de ki, zee niki Allar Ruhr hédayote hotá hoó, íte endilla no hoó de, “Isár uore laánot óuk,” aar Pak-Ruhr hédayot sára honókiye endilla hoói no faribó de ki, “Isá óilde Malik.”

⁴ Niyamot toh ḍoilla-boḍoilla asé, montor híin dee de óilde ekí Ruh ye.

⁵ Hédmot goríbar torika yó ḍoilla-boḍoilla asé, montor ekí Malik ore.

⁶ Héndilla, ham óu ḍoilla-boḍoilla asé, montor ekí Alla ye beh beggún or bútoore hárr dóilla ham goré.

⁷ Montor zon-zon or hañse Ruhr zahéri beggún or fáida lla beh ó.

⁸ Hé Ruhr duara kiyó re giyani hotá hoibár toóufik diiya zah; hé ekí Ruhr duara ar kiyó re ahole hotá hoibár toóufik diiya zah.

⁹ Kiyó re hé Ruhr duara iman diiya zah, ar kiyó re hé ekí Ruhr duara biyaram gom goríbar niyamot diiya zah.

¹⁰ Kiyó re keramot goríbar, kiyó re nobi ísafe hotá hoibár, kiyó re ruh ókkol forók goríbar, kiyó re ḍoilla-boḍoilla gabi zubane hotá hoibár, edde kiyó re hé zuban bánígidibar toóufik ókkol diiya zah.

¹¹ Híin beggún óilde hé ekí edde ekgwá Ruhr ham. Íba ye fottíkiyo re zaré ze niyamot diito monehoó hé niyamot dee.

Ekkán gaa montor bicí híssa

¹² Zendilla ekkán gaat híssa ókkol bicí asé aar híssa híin beggún lói ekkán gaa bone, Mosih yó héndilla.

¹³ Kiyólla-hoilé Yohúdi óuk yáh Girík, gulam óuk yáh begulam, añára beggúne toh ek gaa ói bolla ekí Ruhr duara bápṭisma loiyí, aar añára beggúne ekí Ruh faiyí.

¹⁴ Gaat toh híssa ekkán asé de no, bólke bicí.

¹⁵ Ṭéng or fata ye zodi hoó, “Añí át no de hétolla añí gaar híssa no,” tooile híyan gaar híssa no de héen no.

16 Aar zodi hane hoó, “Añí suk no de hétolla añ gaar híssa no,” tooile híyan gaar híssa no de héen no.

17 Guñra gaa zodi suk óito, tooile fúinto hontú? Aar zodi guñra gaa han óito, tooile fúuñi faitto hontú?

18 Montor Alla ye toh híssa híin fottí ekkán ore gaar bútoe woóñt-woóñt raikké ziyóñt-ziyóñt rakí bolla Íba ttu monehoiyé.

19 Zodi híin beggún ekkán híssa óito, tooile gaa horé óito?

20 Montor yala toh híssa ókkol bicí asé, lekin gaa asé de ekkán.

21 Hétolla suké át ore hoói no faribó de, “Añr ttu tor zorur náí,” aar matá ye téng or fata re hoói no faribó de, “Añr ttu tor zorur náí.”

22 Háleke, gaar ze híssa gún saité komzur, híin aró bicí zoruri,

23 aar gaar ze híssa gún ore añára hom izzoti bouli táari, híin ore añára aró bicí izzot dih. Ze híssa gún ore añára córome lukai rakí, híin ore bicí zottone gúri rakí,

24 montor añárar alukaiya híssa gún ore zotton goríbar zorur náí. Alla ye toh gaa re endilla gorí-gorí milai banaiyé, zeén níki ze híssa gún hom izzoti híin ore aró bicí izzot diya fore;

25 zeéne gaar bútoe honó na-ektofáki no táke, bólke híssa ókkole zen ekkán olla ekkáne kíyal raké.

26 Ekkán híssa ye duk faile, híyan or fúañti híssa beggúne duk faa. Aar ekkán híssa ye izzot faile, híyan or fúañti híssa beggún kúci ó.

27 Tói yala tuáñra óilade Mosihr gaa, aar fottí zon híyan or híssa ókkol.

28 Alla ye zomát ot alok-alok manúc ókkol tuillé: ek nombór ot sáhabi ókkol, ðui nombór ot nobi ókkol, tin nombór ot ustat ókkol. Baade Íba ye uitará re tuillé zetará ttu keramot goríbar, zetará ttu biyaram gom goríbar, zetará ttu modot goríbar, zetará ttu hókumot goríbar, edde zetará ttu ðoilla-boðoilla gabi zubane hotá hoibár niyamot asé.

29 Beggún kí sáhabi né? Beggún kí nobi né? Beggún kí ustat né? Beggún kí keramot goróya né?

30 Beggún ottu kí biyaram gom goríbar niyamot asé? Beggúne kí gabi zubane hotá hoó? Beggúne kí zuban báñgidi fare?

31 Montor tuáñra niyamot uúin olla bicígori azzu goró, ziín ðoóñr.

Toóu añí tuáñra re aró bicí bála ekkán rasta dahái dí.

13

Muhábbot

1 Zodi añí insán or edde fíristar zubane hotá hoói fari, montor añr ttu muhábbot no táke, tooile añí toh bazailé uzor ó de búng or ðoilla yáh baza de zurir ðoilla éna.

2 Zodi añr ttu nobi ísafe hotá hoibár niyamot táke, aar añí tamám gufoni ókkol buzí edde añr ttu hárr kessúr zankari táke, aró zodi añr ttu faár larifélai fare de héndilla furafuri iman táke, lekin añr ttu muhábbot no táke, tooile toh añí kessú no.

3 Zodi añí añr cómbotti beggún sótká gorífelai aar añr gaa re furat di bolla ðiifélai, lekin añr ttu muhábbot no táke, tooile toh añr honó fáidai náí.

4 Muhábbot óilde sobór, aar meérban. Muhábbote hásorot no goré, muhábbote borái no goré aar fohórai no goré,

5 Muhábbote biyaddofi no goré; híyane nizor fáida no tuwa, zeenten guccá no goré, aar ar ezzon or hórafi dí ot no raké.

6 Muhábbote hórafit kúci no goré, bólke sóiyir uore kúci goré.

7 Híyane beggún cóo, beggún ekin goré, beggún ot acá raké, edde beggún bordac goré.

8 Muhábbot honódin hótom no; montor zodi nobi ísafe hotá hoibár toóufik táke, híin bon óizayboi; zodi gabi zubane hotá hoibár toóufik táke, híin óu bon óizayboi; aar zodi elóm táke, híin fúraizayboi.

9 Kiyólla-hoilé añára toh honó kessú furafuri no zani, aar nobi ísafe yó furafuri hotá hoói no fari;

10 montor zeñtte furafuri aibó, héñtte homi gún hótom óizayboi.

11 Añí gura accílam de októt, gurar ðoilla hotá hoitám, gurar ðoilla góri báfitam, edde gurar ðoilla góri bisar goittám; montor añí zeñtte ðoóñr óiyi, añí gurahal or solasol ókkol félaidiyi.

12 Ehón toh añára aainat mazé miyúnda góri dahá zah fángori éna dekír; montor

héñtte muámuikka dekiyum. Yala añí honó kessú furafuri no zani, montor héñtte añí eén furafuri zaniyum zendilla furafuri gori Alla ye añré zane.

¹³ Hé ísafe, iman, acá, edde muhábbot, e tiniyan zari táke; montor híin or bútoe ebbe doóñr gán óilde muhábbot.

14

Gabi zuban edde nobi ísafe Allar kalam boiyan gorá

¹ Muhábbot or fisá doro, aar fúañti-fúañti ruúhanir niyamot ókkol olla yó bicígori azzu goró, háasgori nobi ísafe Allar kalam boiyan goríbar niyamot olla.

² Kiyólla-hoilé zee niki gabi zubane hotá hoó, yóggwa ye manúc or hañse hoó de no, bólke Allar hañse hoó deh. Yóggwar hotá toh honókiye no buzé, kiyólla-hoilé yóggwa ye gufon hotá hoó de óilde Ruhr bole.

³ Montor zee niki kalam boiyan goré, yóggwa ye maincór hañse beh hoó, zeéne ítara torki ó, bol faa, edde tosólli faa.

⁴ Zee niki gabi zubane hotá hoó, yóggwa ye nizoré beh torki goré, montor zee niki kalam boiyan goré, yóggwa ye zomát ore beh torki goré.

⁵ Añí saái tuáñra zen beggúne gabi zubane hotá hoó, montor beechíssa yían saái tuáñra zen kalam boiyan goró. Kiyólla-hoilé zee niki gabi zubane hotá hoó, zodi zomát or torki lla híin báñgi no déh, tooile toh zee niki kalam boiyan goré íba yóggwar túaro doóñr.

⁶ Báiboináin ókkol, zodi añí tuáñrar hañse aái gabi zubane hotá hoói, montor híin or duara Allar sóiyir zahérir hotá, yáh zankarir hotá, yáh nobi ísafe Allar diiya hotá, yáh taalim or hotá ókkol tuáñra re no hoói, tooile tuáñra añr ttu kii fáida faiba?

⁷ Ki bací ki bina, hé zan sára jiníc híin ottu zodi abas neeilte alok-alok abas no neeilto, tooile bacít yáh binat kii bazar de híyan keéngori siná zayto?

⁸ Cíañ ye zodi sáf-sáf góri cíañ abas no deh, tooile larái lla hone toiyar óibo?

⁹ Héñdilla tuáñra yó zodi oinno zone no buzé de zubane hotá hoó, tuáñra kii hoór

de híin keéngori buzá zaybo? Tuáñra toh boiyar loi hotá hoór fán óibo.

¹⁰ Becók, duniyait mazé becábicí zuban ókkol asé, montor híin ekgwá yó maáni sára no.

¹¹ Hétolla, zodi añí ze zuban hoór hé zuban no buzí, tooile toh hoór de yóggwar hañse añí bidecóittar dóilla, aar yóggwa añr hañse bidecóittar dóilla.

¹² Hotá híyan tuáñra lla yó háre. Tuáñra ttu zettót ruúhanir niyamot ókkol olla bicí azzu asé, tuáñra undilla niyamot olla furafuri kucíc goró, zíine zomát ore torki goré.

¹³ Hétolla, zee niki gabi zubane hotá hoó, yóggwa ye híin báñgidi fari bolla dua goróuk.

¹⁴ Kiyólla-hoilé zodi añí gabi zubane dua gorí, tooile toh añr ruh ye éna gorér, montor añr mone kessú no gorér.

¹⁵ Tooile añr ttu kii gorár zorur? Añí ruhr sáañte yó dua goijjúm, mon or sáañte yó dua goijjúm. Añí ruhr sáañte yó seér gaiyum, mon or sáañte yó seér gaiyum.

¹⁶ Arnóile, zodi tuñí siríf ruhr sáañte Allar taarif goró, tooile cádarán manúce tuáñr cúkuriya gorát “Aamin” keéngori hoói faribó? Kiyólla-hoilé yóggwa ye toh tuñí kii hoór de no buzér.

¹⁷ Becók tuñí cúndorgori cúkuriya goró, montor oinno zon torki no ór.

¹⁸ Añí Allar cúkuriya gorí, kiyólla-hoilé añí gabi zubane hotá tuáñra beggún or túaro bicí hoói.

¹⁹ Montor zomát ot máze gabi zubane doc ázar hotá howár túaro, oinno zon ore nosíyot gorí bolla añí buzá zah de héñdilla fañs sán hotá howá basíyum.

²⁰ Ó báiboináin, buzát fuain no boinno. Burait gura fuain bono, montor buzát balok ó.

²¹ Córyot ot endilla leikká asé, Mabude fómar de,

“Maincór osin zubane edde bidecóitta ókkol or muké Añí e manúc ítarár hañse hotá hoiyúm, aar toóu úddwa ítará Añr hotá no fúnibo.”*

²² Híyane buzá zar de, gabi zuban ókkol óilde gairimandár ókkol olla ekkán nicán,

* 14:21 Yesáyah 28:11,12

imandár ókkol olla no. Montor Allar kalam boiyan gorá óilde imandár ókkol olla, gairimandár ókkol olla no.

²³ Hétolla zodi fura zomát ek zagat zoma ói beggúne gabi zubane hotá hoó, aar hére baárgwa manúc yáh gairimandár ókkol aiyé, ítara kí tuáñra re fool no hoibó né?

²⁴ Montor zodi beggúne Allar kalam boiyan goró, aar hére honó gairimandár yáh baárgwa manúc aiyé, yóggwa ye hotá hín beggún or duara nizoré nize gunágar de sábut faibo, aar hín beggún or duara yóggwar bisar gorá zaybo.

²⁵ Héndilla góri yóggwar dil or gufoni ókkol zahér óizayboi; aar yóggwa ye héntte uúñtoi fori Alla re sóida goríbo aar hoibó de, “Alla sóiyi-sóiyi tuáñrar dormiyan ot asé.”

Hárr kessú niyom-niyome ón zorur

²⁶ Báiboináin ókkol, tóoile kii ówa foribó? Tuáñra zeñtté ekkán ot zoma ó, héntte toh tuáñra kiyó ttu seér táke, kiyó ttu taalim táke, kiyó ttu wahí táke, kiyó ttu gabi zuban táke, aar kiyó ttu hé zuban bāñgi díbar táke. Hárr kessú zomát or torki lla ówar zorur.

²⁷ Zodi gabi zubane hotá hoó, dui zone yáh bicí ttu bicí tin zone hoóuk; ítara ekzon ekzon gori hoóuk, aar ar ekzone hín bāñgidouk;

²⁸ montor zodi bāñgidoya no táke, tóoile yóggwa zomát ot nizám mári tákouk; aar nizor lloi edde Alla lloi hoóuk.

²⁹ Héndilla, zetará nobi ísafe hotá hoó ítara dui zone yáh tin zone hoóuk, aar argúne hín tadarot gorí soóuk.

³⁰ Montor zodi hére boói táikke de ézzon or hañse honó wahí aiyé, tóoile age lóti zee niki hoór yóggwa nizám óizoggoi.

³¹ Kiyólla-hoilé tuáñra beggúne ekzon ekzon gori Allar kalam boiyan gorí faribá, zeéne beggúne cíke aar beggúne josba hásil goré.

³² Nobí ókkol or ruh toh nobi ókkol or kobzat éna táke.

³³ Kiyólla-hoilé Alla toh cúkcak or Alla no, bólke cántir, zendilla niki pak bonda ókkol or tamám zomát ókkol ot asé.

³⁴ Mayafuain ókkol zomát ot nizám mári tákouk; kiyólla-hoilé ítara matibár ezazot

nái, bólke ítara fórmadar tákouk, zendilla Córiyote yó hoó.

³⁵ Zodi ítara ttu kessú cíkito monehoó, tóoile nizor-nizor hócom ottu gór ot máze fusár goróuk, kiyólla-hoilé mayafuain zomát ot maton toh cómor hotá.

³⁶ Allar kalam ki foóila cúrut tuáñrar bítottu neeillé dé? Aar náki hín siríf tuáñrar hére foóñicce dé?

³⁷ Zodi honókiye nizoré nobi yáh ruúhani ola manúc bóuli táare, yóggwa ttu yíán mani lowa foribó de ki, añi tuáñrar hañse zín lekír hín Malik or hókum.

³⁸ Montor zodi honókiye mani no loh, yóggwa re yó mani lowa no zaybo.

³⁹ Hétolla, ó añi báiboináin ókkol, nobi ísafe Allar kalam boiyan gorí bolla bicígori azzu goró, aar gabi zubane hotá no hoitó maná no goijjó.

⁴⁰ Montor hárr kessú sóiyigori edde niyome-niyome gorár zorur.

15

Mora ttu Mosihr zinda

¹ Báiboináin ókkol, añi tuáñrar hañse ze kúchóbor tobolik goijjílám híyan yala tuáñra re zanaidír, ziyán tuáñra kobul goijjó aar ziyán ot tuáñra lagi asó.

² Zodi tuáñra añi tuáñrar hañse tobolik goijjílám de kalam mozbut gori dóri asó de óile, tuáñra toh híyan or usílaye nejat foór, arnóile tuáñrar iman aná behar óigiyoi.

³ Kiyólla-hoilé añi tuáñrar hañse foóñsaiyi de óilde uúin zín añi faiyí de héntu bicí dorhari gún, ki hoilé, Mosihr pak-kalam mozin añárar guná lla bóuli moijjíl,

⁴ Íba re dohón gorá gíyl, aar pak-kalam or hotá mozin Íba re tin din ot din zinda gorá gíyeh,

⁵ baade Íba ye Kéfas* ore dahádiye, tarfore baró zon sáhabi gún ore.

⁶ Yárbaade Íba ye ekbar ot fañs cót or túaro bicí báiboináin dore dahádiye, zetarár bítottu kessú moot or gúm ot forigiyói de óile yo, lekin bicí zon aijjó basi asé.

⁷ Tarfore Íba ye Yakub ore dahádiye, baade tamám sáhabi ókkol ore;

* 15:5 Íba óilde Fitor

⁸ aar beggún or fisé, añí ézzon beṭaimma zormor hañse yó Íba ye dahádiye.

⁹ Kiyólla-hoilé sáhabi gún or bútottu añí óilam de ebbe niróc cwa; añré sáhabi hoibár úddwa laayek no, kiyólla-hoilé añí toh Allar zomát ore zulúm goittám.

¹⁰ Montor yala añí ziyán óiyi híyan Allar rahámote óiyi deh; añr uore Íba ye ze rahámot goijjé híyan behar ói nó zagoi; añí ítara beggún or túaro bicí meénnot goijjí, háleke añí goijjí de no, bólke añr uore Allar ze rahámot óiye híyane goijjé deh.

¹¹ Híyan añí goijjí óuk yáh ítara goijjé, añára toh waán or baabute éna tobolik gorí, ziyán or uore tuáñra iman ainnó.

Háñcor or din or baabute

¹² Mosih re mora ttu zinda gorá gíyeh de híyan or toh tobolik gorá zah, tói tuáñra hodúne keéngori hoó de, mora ókkol or háñcor náí?

¹³ Montor zodi mora ókkol or háñcor no táke, tooile toh Mosih re yó zinda gorá nó zah.

¹⁴ Aar zodi Mosih re zinda gorá nó zah de óile, añárar tobolik toh behar aar tuáñrar iman óu behar.

¹⁵ Híyan baade yo, añára Allar misá gobá tooijji; kiyólla-hoilé añára Allar baabute gobá dí de ki, Íba ye Mosih re zinda goijjé. Lekin mora ókkol ore zinda gorá zah de híyan zodi sóiyi no, tooile toh Íba ye Mosih re yó zinda nó goré.

¹⁶ Kiyólla-hoilé mora ókkol ore zinda gorá no zaylé, tooile Mosih re yó toh zinda gorá nó zah.

¹⁷ Aar zodi Mosih re zinda gorá nó zah de óile, tooile toh tuáñrar iman behar; tuáñra aijjó nizor gunár tole asó.

¹⁸ Héen óile, Mosihr bütore ói zetará moot or gúm ot foijjé, ítara yó dónco óigiyoi.

¹⁹ Zodi añára Mosihr uore acá raikkí de siríf e zindigi lla de óile, tooile toh manúc beggún or túaro añára bodnosíf ola.

²⁰ Montor becók, Mosih re toh mora ttu zinda gorá gíyeh. Ziyáne fakka goré de, moot or gúm ot foijjé de ítara re yó zinda gorá zaybo.

²¹ Kiyólla-hoilé zendilla manúc or duara moot aiccé, héndilla Manúc or duara mora ókkol or háñcor óu aiccé.

²² Zendilla Adom or fuain ísafe beggún moiijjé, héndilla uitará beggún ore yó zinda gorá zaybo zetará Mosihr ummot.

²³ Lekin bari-bari mozin: ebbe age Mosih re gorá gíyeh, yárbaade Mosihr ummot ókkol ore gorá zaybo zeñtté Íba aibó.

²⁴ Yárbaade ahérot aibó; héñtte Íba ye hárr hókumot, hárr adíkar, edde hárr taakot ore dónco gorífelai baade Alla Baf or át ot raijjo gosái dífelaibo.

²⁵ Kiyólla-hoilé Mosih ttu otódin foijjonto hókumot gorár zorur, zetódin Alla ye Íbar tamám duccon ókkol ore Íbar foor tole gorí nó fele.

²⁶ Ahéri duccon, ziyán ore fána gorífela zaybo híyan óilde moot.

²⁷ Kiyólla-hoilé pak-kalam ot asé de, “Íba ye hárr kessú Íbar tole gorídiye.”† Montor Íba ye, “hárr kessú,” Íbar tole gorídiya gíyeh hoó de híyane sábut ó de, zibá ye hárr kessú Mosihr tole gorídiye Íba hére cámil náí.

²⁸ Hárr kessú zettót Íbar tole gorídiya gíyeh, tói Fua Nize yó Ubár tole óizayboi zibá ye hárr kessú Íbar tole gorídiye, zeéne hárr kessút Alla hárr kessú ó.

²⁹ Arnóile, zetará mora ókkol olla bápṭisma loh, ítara kii goríbo? Mora ókkol ore zodi zinda gorá no zaybo de óile, tooile kiyá maincé ítara lla bápṭisma loh?

³⁰ Aar añára yó kiyá hárr októt hótorat forat táki?

³¹ Báiyain, Mosih Isá añárar Malik or hañse tuáñra re lói añr ttu ze borái asé, añí híyan or hosóm hái hoóir, añí fottí din morizaygóí.

³² Ífisas ot añr ttu jonggoli januwar ókkol lói ze larái gorá foijjé, híyan zodi duniyaibi niyote goijjí de óile, tooile añr kii fáida? Zodi mora ókkol ore zinda gorá no zaybo de óile,

“Tooile aiyó, añára háafiya gorí, kiyólla-hoilé hailla toh mori zaiyumbói.”‡

† 15:27 Zobur 8:6 ‡ 15:32 Yesáyah 22:13

33 Fáki na háiyo. “Hóraf sáaŋti ye gom adot ókkol ore bigiriféle.”

34 Sóiyi úñic ot aiyó, aar guná gorá bon goró. Tuáñrar bútoe endilla hodún manúc asé zetará Alla re no siné. E hotá hoóir de añí tuáñra re córom dí bolla.

35 Óitofare honókiye endilla hoibó, “Mora ókkol ore keéngori zinda gorá zaybo? Ítara ttu hondilla jisím tákibo?”

36 Ó fool! Ze bis lagos yíba no moille toh sara no fúre.

37 Lagaité toh fore bonibó de sara lagos de no, bólke siríf bis éna, óitofare yíba giyuñr yáh oinno kessúr.

38 Montor Alla ye Nizor fosón mozin yíba re ekkán gaa dee. Íba ye fottí bis ore nizor-nizor zat mozin gaa dee.

39 Hárr jisím ek ðoilla no, insán or jisím ek ðoilla, januwar or jisím ek ðoilla, faik or jisím ek ðoilla, aar mas or jisím ek ðoilla.

40 Héndilla, asmani jisím óu asé, aar duniyaibi jisím óu asé, montor asmani jisím or cáan ek ðoilla, aar duniyaibi jisím or cáan ek ðoilla.

41 Beil or cáan ek ðoilla, san or cáan ek ðoilla, tara ókkol or cáan ek ðoilla, hoitó sailé, ek tarar cáan arek tarar cáan lói úddwa forók.

42 Mora ókkol or háñcor óu héndilla. Haiya meřit diiya zah de toh fána ó de jisím ísafe, montor tulá zaybo de fána no ó de jisím ísafe.

43 Meřit diibarcót híyan or honó kodor no táke, montor híyan ore tulá zaybo de izzot ot. Meřit diibarcót híyan komzur, montor híyan ore tulá zaybo de taakot ot;

44 híyan ore meřit diiya zah de insáni jisím ísafe, montor tulá zaybo de ruúhanir jisím ísafe.

Zendilla insáni jisím asé, héndilla ruúhanir jisím óu asé.

45 Hétolla pak-kalam ot asé de, “Foóila manúc Adom zinda zandár óiaicce.”§ Aar ahéri Adom zindigi-dooya ruh óiaicce.

46 Age toh jisím ruúhanir gán aicce de no, bólke insáni gán aicce deh, yárbaade ruúhanir gán.

47 Foóila manúc óilde meřir, yáni meři loi banaiya; dusára Manúc óilde asmani.

48 Manúc meřir gwá zendilla, duniyair ítara yó héndilla; aar Manúc asmani wa zendilla, asmani ítara yó héndilla.

49 Zendilla añára meřir gwar siyára-súrot faiyí, héndilla añára asmani war siyára-súrot óu faiyum.

50 Báiboináin ókkol, hoitám saáir de ki, jisím edde lou wé Allar rajjo miras fai no fare; héndilla, fána ó de híine fána no ó de híin miras fai no fare.

51 Fúno, añí tuáñra re ekkán gufoni zanaidir, ki hoilé, añára beggún moot or gúm no zaiyum, lekin beggún bodoli zaiyumbói.

52 Híyan éhon or bútoe, suk or bailfata fíraibarcot, ahéri cíañ matar fúañti-fúañti óibo. Kiyólla-hoilé cíañ matilé muruda ókkol fána no ó de hálot ot urızayboi, aar añára bodoli zaiyumbói.

53 Kiyólla-hoilé fána ó de haiya yían ot fána no ó de héndilla kessú findár zorur, aar e moroni haiya yían ot omoroni kessú findár zorur.

54 Montor zeñtté fána ó de haiya yían ot fána no ó de héndilla kessú findá zaybo, aar moroni haiya yían ot omoroni kessú findá zaybo, tói baade pak-kalam ot asé de e hotá fura óibo, “Moot ore ziti dónco gorífela gíyeh.”*

55 “Ó moot, tor fóta hořé?

Ó moot, tor cúm hořé?”†

56 Moot or cúm óilde guná, aar gunár bol óilde Córiyot.

57 Montor Allar cúkur óuk, zibá ye níki añárar Malik Isá Mosihr duara añára re fóta dan goijjé.

58 Hétolla, ó añr adorja báiboináin ókkol, mozbut ó aar tórok dóri táko. Malik or ham hámica bicígori goró, kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, Malik or hañse tuáñrar meénnot befózul no.

16

Sañda tulár baabute

1 Yala Allar pak bonda ókkol olla sañda tulár baabute hoitó sailé: tuáñra undilla goró zendilla añí Galatíyar zomát ókkol ore hókum dílam.

2 Fottí háftar cúrur din, fottíkiye nizor-nizor amodoni mozin kessú ñaã

alok gorí zoma rakíyo, zeéne añí ailé sañda tulá no fore.

³ Añí hére ailé, tuáñra zetará re basíloiba ítarar át ot ceñrí dii ítara re tuáñrar hádiya ókkol Jerúsalem ot foónsaito diferáiyum.

⁴ Aar zodi añr ttu yó zaa fore, ítara añr fúañti zaibo.

Pául or sofór or niyot

⁵ Añí tuáñrar hére Makedóniya báy sofór gorí baade aiccúm, kiyólla-hoilé añí Makedóniya báy sofór goijjúm.

⁶ Óitofare añí tuáñrar fúañti hooddin tákiyum, yáh fura cítkhal úddwa haráiyúm, zeéne añí zere zaiyum hé sofór ot tuáñra añré rowana gorídi fero.

⁷ Añí ehón zaibar foñt ot tuáñra llói milto no saáir, kiyólla-hoilé añí tuáñrar fúañti kessú ñaim harai bolla acá gorír, zodi Malike ezazot deh.

⁸ Montor añí Ífisas ot Pentikos Id foijjonto tákiyum,

⁹ kiyólla-hoilé cár ó de ham gorí bolla añr lla ekkán bóđđa dorozza kúille, aar muhálef-goróya ókkol óu bicí asé.

¹⁰ Zodi Timóti aiyé, saiyó, yóggwa tuáñrar fúañti honó door sára táki fare fán, kiyólla-hoilé añr dóilla yóggwa ye yó Malik or ham éna gorér.

¹¹ Hétolla honókiye yóggwa re hékarot no goijjó, bólke cántir sáañte sofór ot rowana gorídiyo, zeéne yóggwa añr hañse aái fare, kiyólla-hoilé yóggwa imandár báiyain dor fúañti aibó bóuli acá gorír.

¹² Yala añárar báí Apólos or baabute hoító sailé: añí yóggwa re imandár báiyain dor fúañti tuáñrar hére ai bolla bicígori aros goijjí, montor yóggwa ttu ehón aibár honó mon náí; one moouka faile aibó.

Ahéri aros edde sólam ókkol

¹³ Úñciyar ó; iman ot dorógori táko; hímmot rakó; mozbut ó.

¹⁴ Tuáñra ziín goró híin beggún muhábbot or sáañte goró.

¹⁵ Tuáñra toh zano, Estéfánas or gór ñiya óilde Akaya elakar foóila imandár, aar ítara Allar pak bonda ókkol or hédmot ot nizoré gosáidiye. Báiboináin ókkol, añí tuáñra re bicígori aros gorír,

¹⁶ tuáñra yó nizoré ítarar dóilla maincór hañse gosáido; héndilla, zetó zon hé ham ot edde meénnot ot córik asé, ítarar hañse yó gosáido.

¹⁷ Añí bicí kúci óiyi, Estéfánas, Fortúnatus, edde Akayikus aiccé de hétolla, kiyólla-hoilé tuáñrar torfóttu ziyán una accíl híyan ítara fura goijjí.

¹⁸ Ítara añr edde tuáñrar ruh re foñfoiñta goijjí. Hétolla, héndilla maincóre kodor goriyo.

¹⁹ Eciya elakar zomát ókkole tuáñra re sólam zamar. Ekúila edde Prisíla ye yó tuáñra re Malik or name dil ottu sólam zamar; héndilla, ítarar gór ot zoma ó de zomáte yó zamar.

²⁰ Tamám imandár báiboináin ókkole yó tuáñra re sólam zamar. Tuáñra ezone ore ezone pak dile appá dí sólam zano.

²¹ E sólam mwa añí Pául nizor át or leká.

²² Zee niki Malik ore muhábbot no goré, ítar uore gozzob forouk. Ó añárar Malik, aiyó.

²³ Malik Isár rahámot tuáñrar uore zari tákouk.

²⁴ Mosih Isár bútoe añr muhábbot tuáñra beggún or fúañti zari tákouk. Amin.

Injil Córif or Síyara 2 KÓRINTIÓL

Síyara dusára Kórintiól or foriso

E síyara 2 Kórintiól óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói tokoriban fonzaic-fañs ottu fonzaic-sów bosór baade leká gíyeh (1:1). Páule Kórin cóor or zomát or hañse leikkíl de ze ceñrí ókkol añára ttu asé héntu yíán óilde dusára gán. Ulema ókkole biccác goré de, Páule yaar age Kórintiól or hañse ekkán hora ceñrí leikkíl. Lekin yóggwa ye (2:3-4) ot ze ceñrír hotá hoiyé híyan or honó kofí añárar hañse náí. Beechíssa óitofare yóggwa ye e 2 Kórintiól ceñrí gán ore Makedóniyat tákite leikkíl (2:13).

E 2 Kórintiól óilde eggwá alok síyara, kiyólla-hoilé yibát máze nizor dil or hotá edde josbar baabute asé. Páule Kórin ot asé de zomát or baabute Titus ottu ze bála hóbor fúinnil híyan or uore kúci zahér goijjé deh. E síyara wat Noya Niyom or nozoriya mozin sótká gorár baabute tofsil or sáañte asé. Rukú (8—9) ot mazé Páule Jerúsalem ot asé de imandár ókkol or hañse modot foónsai bolla sañda tulíbar mocuwara diyé de lootfa zah. Óitofare, zomát or baár or hodún misá sáhabi ye zomát or kessú maincór duara Pául or ulða ducconi foida gorí nize barík kúwalat doijje. Ítara Pául or sáhabigirir adíkar or baabute cók-cubá ókkol foida goijjé; óitofare hétolla bouli Pául mojbúr ói, yóggwa ttu Isá Mosihr sáhabi ísafe ze adíkar asé híyan ore e síyasarar fúrantit máze mozbut gori zanaidiya foijjé deh.

Súrki ókkol

1. Zomát ore sólám díya (1:1-7)
2. Pául or sofór or erada bodolar, ítarar baabute ze hóbor faáil híin or, edde nizor agor ceñrír zoriya ítara zíin goijjíl híin or baabute (1:8—7:16)
3. Jerúsalem ot asé de imandár ókkol olla sañda tulár baabute Pául or mocuwara (8—9)

4. Pául nizor sáhabigirir sófai, aar yóggwa ítarar hére arekbar zaibo de híyan or mutalek úñciyari ókkol (10:1—13:10)
5. Pául or ahéri sólám edde dua diya (13:11-14)

Sólám

¹ Añí Pául, zibá Allar moncá mozin Mosih Isár ézzon sáhabi. Añárar báí Timóti yó añ fúañti asé.

Kórin cóor ot Allar ze zomát asé, yíbar hañse edde Akaya elakar agagurat asé de pak bonda beggún or hañse lekír.

² Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Allar hañse Pául or cúkurana

³ Añárar Malik Isá Mosihr Alla edde Baf or taarif óuk, zibá rahám or Baf edde hárr dóilla tosóllir Alla.

⁴ Íba ye añára re añárar hárr duk-mosibot ot tosólli déh, zeéne añára yó Allar torfóttu faiyí de hé tosólli lói uitará re tosólli dí fari zetará ze honó duk-mosibot ot asé.

⁵ Kiyólla-hoilé zendilla Mosihr duk añárar uore bicí, héndilla añárar tosólli yó toh Mosihr duara bicí.

⁶ Zeñtté añára duk-mosibot ot fori, añára tuáñrar tosólli edde nejat olla fori deh. Zeñtté añára tosólli fai, añára tuáñrar tosólli lla fai deh, zíine sobór or sáañte duk uúin bordac gorí bolla modot goré zíin añára yó bordac gorír.

⁷ Tuáñrar baabute añárar acá mozbut, kiyólla-hoilé añára zani de, zendilla tuáñra añárar duk ókkol ot córik asó, héndilla tuáñra añárar tosóllit óu asó.

⁸ Báiboináin ókkol,* añára no saái, tuáñra Eciya elakat añárar uore óiye de duk-mosibot ókkol or baabute ozana táko. Añárar uore ettór dóoñr sab foijjíl ziyán bordac or baáre óigilgoi, aar añára zane basi tákar acá úddwa háraifelailam.

⁹ Becók, añára ñaaijilam de, añárar uore moot or hókum óigiyoi. Montor héndilla etollá óiye, zeéne añára nizor uore no bólke mora re zinda goré de hé Allar uore bóraca rakí.

* 1:8 Girik zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaya asé, zetará Allar futziyain; lofzó yiba ayat iín ot óu lootfa zah: 8:1; 13:11.

10 Íba ye añára re héttor doóñr mooti docá ttu basaiyé, aar basaibó yó. Íbar uore añárar e acá raikkí de, Íba ye añára re basat tákibo.

11 Tuáñra yó toh añára re dua loi modot goró, zeéne boóut zon or duar usílaye añára faiyí de niyamot olla boóut zon or duara añárar bodol Allar cúkuriya adai ó.

Pául or erada bodola

12 Añárar borái óilde yían ziyán níki añárar hélome yó gobá déh, ki hoilé, añára duniyait mazé paki edde dindárir ehélase zindigi haraiyí, háasgori tuáñrar dormiyan ot. Añára héndilla goijjí de hóno duniyaibi giyane no, bólke Allar rahámote.

13 Kiyólla-hoilé tuáñra ziín forí faro edde buzí faro, yár baáre añára tuáñrar hañse kessú no lekír. Añí acá gorír, tuáñra ahéri foijjonto buzíba,

14 zodi yala añára hoóir de híin beggún no buzíle yo. Kiyólla-hoilé beggún buzíle, añárar Malik Isá aibár din ot añára óiyum de tuáñrar borái, zendilla tuáñra añárar borái óiba.

15 Híyan or ekine añí erada goijjí de, age tuáñrar hére ai bolla, zeéne tuáñra dui gun aiborhot foo;

16 yáni, Makedóniyat zaite tuáñrar hére góli bolla aar Makedóniya ttu aité yó tuáñrar hére góli bolla, baade tuáñra añré Yohúdiyat zaibar sofór ot rowana gorídiba.

17 Héndilla erada goróne kí añí tooñcá gorír bouli sábut ó? Añí kí duniyaibi manúc or dóilla niyot goijjí fán óiye, zetará ekbar ói ói bouli hoó arekbar no no bouli hoó?

18 Montor Alla zendilla biccácdar, yían óu héndilla de ki, tuáñrar hañse añárar hotá ekbar “ói” edde arekbar “no” lói no.

19 Kiyólla-hoilé Allar Fua Isá Mosih, zibár baabute añára, yáni añí, Sílwanus edde Timóti ye tuáñrar hañse tobolik goijjílám, Íbar bútoe toh “ói” edde “no” duniyan nu accíl, bólke Íbar bútoe “ói” hoilé hámica ói.

20 Allar tamám waada ókkol Íbar bútoe “ói.” Hétolla Íbar usílaye añára “Aamin” hoói, zeéne Allar taarif ó.

21 Zibá ye añára re edde tuáñra re Mosihr bútoe mozbut goré edde añára re basíloiye Íba óilde Alla.

22 Íba ye añárar uore Nizor moór lagaidiye, edde boona ísafe añárar dil ot Pak-Ruh diiyé.

23 Montor añí Alla re gobá gorí añr zindigir hosóm hái hoóir, añí Kórin ot abar nú aiyí de tuáñra re basai rakí bolla.

24 Añára tuáñrar iman or uore hókumot solair de no, bólke tuáñrar fúañti tuáñrar kúci lla ham gorír deh; kiyólla-hoilé tuáñra toh imane mozbut gori tiyaiya asó.

2

1 Hétolla añré añí fáisela goijjí de, añí tuáñrar dil ot duk di bolla tuáñrar hére ar nu aiccúm.

2 Kiyólla-hoilé zodi añí tuáñrar dil ot duk dih, tooile tuáñra zetará dil ot añí duk diyí, tuáñra bade añré kúci goróya ar hon asé?

3 Añí tuáñrar hañse hotá híin leikkílam de kiyólla hoilé, zeéne añí ailé, zetará añré kúci goríbar hotá, ítara añré dil ot duk no deh; añr ttu tuáñra beggún or uore yían ekin asé de, ziyán añr kúci, híyan tuáñra beggún or óu kúci.

4 Kiyólla-hoilé añí tuáñrar hañse leikkílam de doóñr mosibot or hálot ot edde dil or ferecaniye boóut suk or faní bácai-bácai; tuáñrar dil ot duk di bolla no, bólke tuáñra zen añr ttu tuáñra lla ze háas muhábbot asé híyan zani faro.

Dil ot dukdoya lla maf

5 Montor zodi honókiye dil ot duk di táke, tooile toh íte siríf añr dil ot duk diyé de no, bólke—bicí horagori no hoiyúm hoilé—kessú bák tuáñra beggún ore yó diyé.

6 Héndilla manúc ore bicí zone ze sáñza díyo de híyan ítar lla kafí.

7 Yárbodol yala tuáñra ttu ítare maf gorídiyár edde tosólli díyar zorur, zeéne íte bicí dukké hóñri no zagói.

8 Hétolla, añí tuáñra re bicí aros gorír, tuáñra ítare muhábbot goró de híyan sábut gorí dahó.

9 Añí tuáñrar hañse etollá yó leikkílam, zeéne añí tuáñra hárr kessút fórmadar asó né entán gorí saái fari.

¹⁰ Tuáñra zaré maf gorído, añí yó ítare maf gorídi. Kiyólla-hoilé becók, añí ziín maf gorídiyi, zodi maf gorídibar kessú accíl de óile, añí hín Mosihr cáikkat tuáñrar wasté maf goijjí deh;

¹¹ zeéne Cóitane añára ttu honó fáidai tulí no fare, kiyólla-hoilé añára toh ítar sail or baabute ozana no.

Toras ot Pául or ocánti

¹² Zeñtté añí Mosihr kúchóbor tobolik goittó Toras ot giílam, Malike añr lla ekkán duwar kúillil.

¹³ Toóu añr mon ot cánti nu accíl, kiyólla-hoilé añí añr báí Titus ore hére loot nó fai. Hétolla añí ítara ttu bidai loi Makedóniyat giílamboi.

Mosihr usílaye zita

¹⁴ Montor Allar cúkur óuk, zibá ye añára re Mosihr usílaye zitai hámica fisé-fisé loiza, aar añárar duara Mosihr baabute zankari hárr zagat kúcho fóla fán fóla.

¹⁵ Kiyólla-hoilé Allar nozor ot añára toh nejat foya edde hálak óoya ókkol olla Mosihr kúcho.

¹⁶ Ek gún or hañse añára moot ané de kúcho, arek gún or hañse zindigi ané de kúcho. Tóoile ham hín goríbar laayek hon?

¹⁷ Boóut zon zetará Allar kalam loi códori goré, añára toh ítarar dóilla no; bólke Alla ye zettót añára re diferáiyé, añára hín Mosihr bútoe Allar cáikkat ehélase hoói.

3

Noya razinamar hédmot ókkol

¹ Hotá hín hoói kí añára abar nizor nam gorát doijji dé? Aar náki hodún maincór dóilla añára ttu cúwaricnamar ceñrí ókkol tuáñra re diibar yáh tuáñra ttu loibar zorurot óiye dé?

² Añárar ceñrí toh tuáñra, ziyán añárar dil ot leikká asé, ziyán ore tamám maincé zane edde foré.

³ Yíán sáf zahér de ki, tuáñra óilade Mosihr ceñrí, ziyán Íba ye añárar hédmot or duara leikké. Híyan ore leká gíyeh de cíyai lói no bólke zinda Allar Ruh lói, fattór or faṭ ot no bólke insán or faṭ ot, yáni dil ot.

⁴ Héndilla de híyan añára ttu Mosihr usílaye Allar uore ekin asé.

⁵ Añárar bútoe endilla honó toóufik asé de héen no, ziyán lói añára nizebaze kessú goijjí hoói dabi gorí faijjum; añárar toóufik óilde Allar torfóttu,

⁶ zibá ye añára re noya razinamar háadem óibar toóufik diiyé, ziyán lekár no bólke Ruhr. Kiyólla-hoilé leká ye ané de moot, montor Ruh ye dee de zibon.

⁷ Moot ainné de razinama ziyán or hórof ókkol fattór ot kúñdi yore leká gíyl, híyan or hédmotdari zettót eén tozollir sáañte aiccé zeén níki Boni Isráil ókkole Muúsar siyárar uzu lagatar saái táki nó fare, kiyólla-hoilé íbar siyárat tozollir accíl, ziyán asté-asté homi zat accíl,

⁸ tói Ruhr hédmotdari aró hotó tozollir sáañte óibo fáñllar!

⁹ Kiyólla-hoilé hosúrbon tóora de razinamar hédmotdarit tozollir tákile, Allar nozor ot forhésagar tóora de razinamar hédmotdarit toh tozollir aró boóut bicí tákibo.

¹⁰ Becók hé súrrote toh ziyán tozollir ola accíl híyan ot doóñr tozollir zoriya tozollir náí fán óigiyoi.

¹¹ Kiyólla-hoilé ziyán hótom óizagoi híyan tozollir ola de óile, ziyán ṭiki táke híyan toh aró boóut bicí tozollir ola óibo.

¹² Añára ttu héndilla acá asé de hétolla, añára boiyan goitté hímot or sáañte gorí.

¹³ Añára Muúsar dóilla no, zibá ye nizor siyárat ekkán foroda dito de zeéne ziyán hótom óizargoi híyan or fúranti re Boni Isráil ókkole dekí no fare.

¹⁴ Lekin ítarar dil doró accíl. Ítara furana razinama re telawot goróne aij foijjonto ítarar dil ot hé foroda táigiyoi, kiyólla-hoilé híyan toh Mosihr ummot óile éna dur gorífela zah.

¹⁵ Aij foijjonto zeñtté-zeñtté ítara Muúsar Córiyot telawot goré, ítarar dil ore foroda ekkáne gúri raké.

¹⁶ Lekin zeñtté honókiye Malik or uzu fíre, héñtte hé foroda dur gorífela zah.

¹⁷ Hé Malik óilde Ruh; zeṛé Malik or Ruh asé, hére azadi asé.

¹⁸ Montor añára zetará beggúne beforoda siyára lói Malik or tozollir re aainat dekír fángori dekír, añára hé Malik zibá Ruh Íbar usílaye zetó éto tozolliwala boni Íbar súrrot ot bodolizairgoi.

4

Meiṭṭa fatilat dón

¹ Hétolla, añárar uore zettót eén rahám óiye zeén níki e hédmotdari faiyí, añára hímmtot na hárai.

² Bólke córmor ham ziín lukaiya accíl hín añára inkar gorídiyi; añára no férokbazi gorí solí aar no Allar kalam bigirifélai, bólke sóiyi re kúlamelar sáañte zahér gorí Allar cáikkat fottí maincór hélom ot añára cúnám zurai.

³ Aar zodi añárar kúchóbor foroda diya de óile yo, híyan foroda diya de uitarár hañse zetará dónco óizargoi.

⁴ Hé gairimandár ítarar zehén ore e jáhan or kúda ye añdá banaifélaie, zeéne ítara Mosihr mohímar kúchóbor or nur deki no fare, ze Mosih óilde Allar súrot.

⁵ Kiyólla-hoilé añára toh nizor baabute no bólke Mosih Isár baabute éna tobolik gorí; ki hoilé, Íba óilde Malik, aar Isár wasté añára óilam de tuáñar gulam.

⁶ Kiyólla-hoilé ze Alla ye hoiyé de, “Andár ottu foór zolouk,”* Íba óilde Ubá zibá níki añárar dil ot soimké, añára re Allar oh tozollir zankari di bolla ze tozollí Isá Mosihr siyárat somke.

⁷ Montor añára ttu hé dón híyan meiṭṭa fatilat asé fán asé, zeéne hé doóñr kudurut añárar nizor torfóttu no bólke Allar torfóttu de híyan dahá zah.

⁸ Añárar uore hárr mikká ttu sab fore, montor hóñri no zaygói; añára buddí háraiya ói, montor acá hárai no ói;

⁹ añára zulúm hái, montor Alla hámica fúañti asé; añára re meřit añsáre, montor dónco ói no zaygói.

¹⁰ Añára nitti añárar jisím ot góri Isár moot boói loizai, zeéne añárar jisím or bútoe Isár zindigi yó zahér ó.

¹¹ Kiyólla-hoilé añára zetará basi así, añára re toh Isár wasté moot or át ot hámica tulídiya zar, zeéne añárar fána ó de jisím or bútoe Isár zindigi yó zahér ó.

¹² Hé súrot or uore, añárar bútoe ham gorér de óilde moote, montor tuáñar bútoe zindigi ye.

¹³ Pak-kalam ot endilla asé, “Añí iman ainní de hétolla hoiyí déh.”† Añára ttu zettót iman or hé ekí ruh asé, añára yó iman ainní de hétolla hoói deh.

* 4:6 Foidayec 1:3 † 4:13 Zobur 116:10

¹⁴ Kiyólla-hoilé añára zani, zibá ye Malik Isá re zinda goijjé Íba ye añára re yó Isár fúañti zinda goríbo, aar añára re tuáñar fúañti Íbar muúntu házir goríbo.

¹⁵ Kiyólla-hoilé hín beggún toh tuáñar wasté éna ór, zeéne ze rahámot bicí-bicí maincór hañse fóler híyan or zoriya Allar becábicí cúkuriya adai ó, zeéne Íbar mohíma ó.

Iman or sáañte zindigi

¹⁶ Hétolla, añára hímmtot na hárai. Añárar baár or haiya nac óizargoi de óile yo, añárar ruúhani dinbodín noya ówat asé.

¹⁷ Kiyólla-hoilé añárar e hoodinna cóñro mosibote añára lla ettór doóñr ofúrani tozollí toiyar gorér, ziyán ore honó kessú lói mafa no zah.

¹⁸ Hétolla, añára deki fara zah de híin or uzu no, bólke deki fara no zah de híin or uzu beh nozor dih; kiyólla-hoilé deki fara zah de híin toh tooitta, montor deki fara no zah de híin ofúrani.

5

¹ Kiyólla-hoilé añára toh zani, zodi añára táki de e duniyaibi ṭambu, yáni haiya dónco óizargoi, añára ttu asman ot endilla ekkán billíng gór asé ziyán Allar torfóttu, híyan át or banaiya no bólke abadulabadi.

² Becók, e ṭambut táki añára doóñr niyác félai-félai asmani gór híyan ore hoor fiñdé fángori fiñdí bolla bicí azzu gorír,

³ kiyólla-hoilé zeñtte añára híyan ore fiñdífelaiyum, añára re biyossor faa no zaybo.

⁴ Becók, añára zetará e ṭambut así, añára fuñzár bóre doóñr-doóñr niyác félair, kiyólla-hoilé añára ttu afindá no bólke findá óito monehoór, zeéne fána ó de híyan ore zindigi ye giliféle.

⁵ Añára re hé moksót olla toiyar Alla ye goijjé deh, zibá ye añára re boona ísafe Ruh diiyé.

⁶ Hétolla añára hámica hímmtot rakí aar zani de, zetókkal añára e insáni haiya loi así, añára Malik or hére házir náí;

⁷ kiyólla-hoilé añára toh solafíra iman or sáañte gorí deh, suké deki no.

⁸ Ói, añára ttu hímmot asé, aar añára e haiya ttu alok ói Malik or fúañti gór ot ówa aró fosón gorí.

⁹ Hétolla añára e haiyar gór ot así yáh náí, añárar monzil-moksót óilde Íba re kúci gorón.

¹⁰ Kiyólla-hoilé añára beggún ottu toh Mosihr adaloti toktór muúntu hámaha házir ówa foríbo, zeéne haiya loi tákite zee zendilla ham goijjí hé mozin fottíkiye bodola fai, ham híin gom óuk yáh hóraf.

Bonot or ham

¹¹ Hétolla, Malik or door kii de híyan zani añára manúc ókkol ore bořai aníbar kucíc gorí. Alla ye toh añára re siné; añí acá gorí, tuáñrar hélome yó añára re siné.

¹² Añára tuáñrar hañse abar añárar nam gorí de no, bólke añára re lói borái gorí bolla tuáñra re ekkán moouka diir deh, zeéne tuáñra ttu uitará lla zuwab táke zetará dil or gún lói no bólke deki fara zah de híin lói borái goré.

¹³ Kiyólla-hoilé zodi añára bekuf de óile, híyan toh Allar wasté éna; aar zodi añárar demak tík de óile, híyan toh tuáñrar wasté éna.

¹⁴ Hotá óilde, añára re Mosihr muhábbote mojbur goré, kiyólla-hoilé añára buijjí de, ekzon beggún olla moijjé rár beggún morigiyói.

¹⁵ Íba beggún olla etollá moijjíl, zeéne zetará basi asé itara ar nizor lla basi no táke, bólke Ubá lla táke zibá itarar bodol moijjíl aar abar zinda óiye.

¹⁶ Hétolla, ehón ottu lóti añára honókiyo re insáni buzá lói no buijjúm. Añára Mosihr re insáni buzá lói buzítam de óile yo, yala añára Íba re ar héndilla góri no buzí.

¹⁷ Hé ísafe, zee níki Mosihr bútoe asé, íte ézzon noya mohóluk óigiyoi; furana gún zaigói hárr kessú noya óiaicce.

¹⁸ Híin beggún Allar torfóttu beh ó, zibá ye Mosihr duara añára re Nizor loi bonot gorífelaiye, aar añára re hé bonot or hédmotdari diiyé.

¹⁹ Hoitó sailé, Alla Mosihr bútoe ói duniyair maincóre Nizor loi bonot gorífelaiye; Íba ye itarar guná-háta itarar ulđa nó dóre. Aar Íba ye hé bonot or

hóbor zanaibár zimmadari añára re gosáidiye.

²⁰ Hétolla añára óilam de Mosihr nomainda ókkol, zeén níki Alla ye añárar duara manúc ókkol ore becábici aros gorér. Añára Mosihr torfóttu ói yore tuáñra re fóriyat gorí de, “Alla lloi bonizogói.”

²¹ Kiyólla-hoilé Alla ye toh añárar bodol Ubá re gunár zagat tíyagaraiye Zibá beguná accíl, zeéne añára Íbar bútoe ói Allar forhésgarir bági óizaygoi.

6

¹ Añára Allar sáañti ham-goróya ísafe tuáñra re aros gorír, tuáñra Allar ze rahámot faiyó, híyan ore befózul óito no diyó.

² Kiyólla-hoilé Íba ye fórmal de, “Kobul gorá zah de októt Añí tor hotá fúinni, aar nejat or din ot Añí toré modot goijjí.”*

Fúno, yala óilde kobul gorá zah de októt, aijja óilde nejat or din.

³ Añára honókiyo re tokkor na hábai, zeéne añárar hédmotdarir bodnam no.

⁴ Bólke añára Allar háadem de híyan hárr kessút zahér gorí, hoitó sailé, bicí sobór ot, duk-mosibot ot, mockil ot, ferecanit,

⁵ fiřa hát, ziyól hařat, hánggamat, meénnot ot, urgúmat, waáccat,

⁶ pak-sáf ot, giyan ot, bordac ot, meérbanit, Pak-Ruht, háti muhábbot ot,

⁷ sóiyi kalam loi, Allar kudurut loi, den át ot edde ban át ot forhésgarir átiyar ókkol lói,

⁸ izzot edde beizzot ówa lói, aar bodnam edde taarif faa loi. Añára sóiyi de óile yo maincé añára re dúkabaz țáare;

⁹ añára re beggúne siníle yo no siné fán goré; añára morigiyígoi fán de óile yo, háleke añára zinda. Maincé añára re sáñza déh, montor aijjó zane mari nó fele.

¹⁰ Añára ferecanit así fán de óile yo añára hámica kúcit así; añára re saité gorif, háleke añára boóut zon ore tuangor banair; añára ttu kessú náí fán, montor añára ttu hárr kessú asé.

* 6:2 Yesáyah 49:8

11 Ó Kórintiól, añára tuáñrar hañse kúlamela góri hotá hoiyí, aar tuáñra lla añárar dil ebbe kúlahala.

12 Añára tuáñra lla añárar dil bon gori raikkí de no, tuáñra éna tuáñrar dil añára ttu bon gori raikkó.

13 Ehón añí tuáñra re añr fuain ísafe hoóir, bodolat mazé tuáñra yó añára lla tuáñrar dil kúlido.

Zinda Allar gór

14 Gairimandár ókkol or fúañti ek zuañl ot no óiyo. Kiyólla-hoilé forhégari lói bedini loi kii bazá asé? Andár lói foór lói kii hátil asé?

15 Mosih ttu Belial† loi kii bonot asé? Imandár ottu gairimandár lói kii bazá asé?

16 Allar gór ot máze muttir kii zaga asé? Kiyólla-hoilé zinda Allar gór toh añára éna; zendilla Alla ye fórmaye, ki hoilé, “Añí ítarar bútoze tákiyum edde ítarar bútoze solafíra goríyum.

Añí ítarar Alla óiyum, aar ítara Añr bonda óibo.”‡

17 Hétolla bouli Mabude fórmay de, “Tuáñra ítarar bútotu neeliayó, ítara ttu aladá óizogoi.

Honó nafak jiníc no dóijjo, tói Añí tuáñra re kobul goijjúm. §

18 Añí tuáñrar Baf óiyum, aar tuáñra Añr futziyain óiba, hoóir hárr Kudurutwala Kúda ye.”*

7

1 Ó adorja ókkol, añára llói zettót hé waada ókkol gorá gíyeh, hétolla aiyó, añára jisím or edde ruhr hárr nafaki ttu nizoré pak-sáf gorí, aar héndilla góri Allar door rakí furafuri pak boni.

Pául or kúci

2 Añára re tuáñrar dil ot zaga doo. Añára toh no honókiyo re nainsáfi goijjí, no honókiyo re bigirífelaiyi, aar no honókiyo ttu fáida tuillí.

3 Añí tuáñra re hosúr dí bolla iín hoóir de no. Añí toh tuáñra re age lóti hoiyí, ki hoilé, tuáñra lla añárar dil ot eén zaga asé, moille beggún fúañti moijjum, basilé beggún fúañti basi táikkum.

4 Añr ttu tuáñrar uore doóñr ekin asé; tuáñra re lói añí bicí borái gorí fari. Añí tosólliye furaiya óiyi; añárar tamám mosibot ot añr ttu bicí hoilé bicí kúci táke.

5 Añára toh Makedóniyat aái úddwa añárar gaa ye honó cúk nó faa, bólke añára hárr mikká ttu mosibot ot accílam: baáre accíl hoijja-fózzat, bútoze accíl door.

6 Montor Alla, zibá ye mon cóñro goré de ítara re tosólli déh, Íba ye Titus or aá lói añára re tosólli díye;

7 siríf yóggwar aá lói no, bólke yóggwa re tuáñra ze tosólli díyo híin lói yó. Yóggwa ye añára re zanaiyé de, tuáñra añre saitó bicí azzu gorór, aar añr lla hañdahari edde sintabáfani gorór; híine añí aró bicí kúci óiyi.

8 Añí añr ceñrí lói tuáñra re dil ot duk diyí de óile yo, añí afsús na hái zodi yaar age afsús háilam de óile yo. Kiyólla-hoilé añí dekír de, ceñrí híyane tuáñra re duk dilé yo siríf essát olla diyé deh.

9 Yala añí kúci de tuáñra re duk diyí de hétolla no, bólke etollá kiyólla-hoilé tuáñrar hé duke tuáñra re touwár uzu loigiyé. Kiyólla-hoilé tuáñra re duk diya giyéh de toh Allar moncá mozin éna, zeéne añárar zoriya tuáñrar honó hótí no.

10 Allar moncá mozin aiyé de duk-ferecani ye endilla touwá foida goré ziyáne nejat or uzu loiza, aar híyan ot afsús háibar kessú náí; montor duniyaibi duk-ferecani ye moot foida goré deh.

11 Tuáñra nize soó, Allar diiya hé duk-ferecani ye tuáñrar bútoze kii-kii foida goijjé: hotó azzu, nizor sófai díbar hotó josba, gollot hórkot ókkol or uore hotó guccá, hotó door, hotó tomonna, hotó jus, edde gollot ham ókkol or sáñza dí bolla hotó toiyar. Tuáñra hárr mikká ttu sábut gorí daháyo de, hé mutalek tuáñra behosúr.

12 Añí ceñrí híyan tuáñrar hañse lekíle yo, híyan no zibá ye gollot goijjé yóggwar wasté aar no zibár uore gollot óiye yóggwar wasté, bólke etollá, zeéne tuáñra ttu añára lla ze ñan asé híyan Allar muúntu tuáñrar hañse zahér óizagoi.

13 Añára tosólli hétolla faiyí deh.

† 6:15 Híyan óilde Yohúdi ye Cóitan olla estemal goré de ekkán nam ‡ 6:16 Imami-ham 26:12; Yarmíyah 32:38; Yehézkel 37:27 § 6:17 Yesáyah 52:11; Yehézkel 20:34,41 * 6:18 2 Sémuel 7:14; 7:8

Añára tosólli faiyí de híyan baade yo, Titus or kúciye añára aró bicí kúci óiyi, kiyólla-hoilé tuáñra beggún or torfóttu yóggwar ruh foṭfoiṭṭa óigiyoi.

¹⁴ Yóggwar hañse añi tuáñrar baabute borái goijjílám, aar híyan ot añr ttu córminda ówa nó fore. Bólke zendilla tuáñrar hañse añára hárr kessú sóiyi-sóiyi boiyan goijjí, héndilla Titus or muúntu añára ze borái goijjí híyan óu sóiyi sábut óiye.

¹⁵ Tuáñra beggúne yóggwa re keéngori ḍoore edde hafi-hafi estekbal gorí yore yóggwar hotá mainníla, híyan zeñtte yóggwa ttu monot uré, héñtte yóggwa ttu tuáñra lla ador aró bicí barízagoi.

¹⁶ Añi bicí kúci, kiyólla-hoilé hárr kessút añi tuáñra re bóraca gorí fari.

8

Dilkúla góri sótká gorár baabute

¹ Ó báiboináin ókkol, añára yala tuáñra re Allar oh rahámot or baabute zanair ziyán Makedóniyat asé de zomát ókkol or uore gorá gíyeh,

² ki hoilé, ítara re duk-mosibot or duara ḍoóñr entán gorá zar de októt, ítara eén bicí kúci accíl, zeén níki ítara bicí gorif de úddwa dilkúla góri sótká ókkol goijjíl.

³ Añi yíán gobá dí faijjum de ki, ítara zedún faijjé hédun diíl, hoitó sailé, fare de yár túaro bicí diíl, monehoói yore.

⁴ Ítara añára re bicí hoilé bicí aros goijjé de, Allar pak bonda ókkol ore modot gorár rahámot ot ítara re yó cámil rakí bolla.

⁵ Ítara siríf añára acá goijjí de yár túaro bicí diiyé de no, bólke age ítara nizoré Malik or hañse gosáidiye, baade Allar moncá mozin nizoré añárar hañse yó gosáidiye.

⁶ Hétolla añára Titus ore bicí aros goijjí de ki, zendilla yóggwa ye tuáñrar bútoe sótká tulár ham cúru goijjé, héndilla híyan hótom óu gorí bolla.

⁷ Zendilla tuáñra hárr kessút máze, yáni iman ot, hotábattarat, zankarit, fura josbat, edde tuáñra ttu añára lla asé de muhábbot ot uttom óiyi, héndilla tuáñra e

sótká diiyar ham ot óu uttom ói bolla saiyó.

⁸ Añi yíán tuáñra re hókum goríf de no, bólke oinno kiyór josba loi tuáñrar muhábbot or ehélasí re entán goríf deh.

⁹ Kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, añárar Malik Isá Mosih ye tuáñrar uore hotó rahámot goijjé, ki hoilé, Íba tuangor de óile yo tuáñrar wasté gorif boinné, zeéne Íbar gorifiye tuáñra tuangor óizogoi.

¹⁰ Hé mosólar uore añr rai dir ziyáne tuáñra re fáida goríbo. Gelde bosór tuáñra siríf sótká diiyat foóila gún accíla de no bólke diito monehowát óu.

¹¹ Yala hé ham hótom gorífelo, zeéne zendilla tuáñra hé ham gorí bolla kúcir sáañte niyot goijjíla, héndilla tuáñrar toóufik mozin híyan zen hótom óu óizagoi.

¹² Zodi diibar mon táke, Alla ye manúc íbar sótká re íba ttu asé de hé mozin kobul goré, náí de hé mozin no.

¹³ Añr kíyal eén no de ki, oinno kiyé cúk fouk aar tuáñra duk foo, bólke beggún or hálot zen borabor ó.

¹⁴ Yala zettót tuáñra ttu bicí asé, híñ lói ítara zorurot ókkol fura óizayboi; aar fore ítara ttu bicí tákile, híñ lói tuáñrar zorurot ókkol óu fura óizayboi. Héndilla góri beggún or hálot borabor óizayboi.

¹⁵ Zendilla pak-kalam ot asé, “Zee níki bicí zoma goijjíl ítara ttu bicí ói nó zagoi, aar zee níki hom zoma goijjíl íte yó honó homit nó fore.”*

Titus edde yóggwar sáañti

¹⁶ Allar cúkur óuk, zibá ye Titus or dil ot oh kíyal foida goijjé ziyán añr ttu tuáñra lla asé.

¹⁷ Kiyólla-hoilé yóggwa ye siríf añárar aros ore kobul goijjé de no, bólke nizebaze fáisela gorí bicí jus or sáañte tuáñrar hére aiyér.

¹⁸ Añára yóggwar fúañti báí ubá re yó diferáir, zibá re kúchóbor or ham olla bouli tamám zomát ókkole taarif goré.

¹⁹ Siríf híyan no, bólke íba re zomát ókkole añára e sótká gún loizair de hére fúañti zai bolla basíloiyé, ziyán or entezam añára etollá goijjí, zeéne Malik

* 8:15 Hízorot 16:18

Nizor mohíma ó, aar añára modot goittó toiyar de híyan zahér ó.

²⁰ Añára ham híyan héndilla góri solai loizair de kiyólla-hoilé, zeéne hé bicí sótká gún or mutalek honókiyo ttu añára re hosúr díbar no táke,

²¹ kiyólla-hoilé añárar niyot toh uúin gorón ziín siríf Malik or nozor ot no, bólke maincór nozor ot óu sóiyi.

²² Ítarar fúañti añárar báí ubá re yó difeřáir zibá re añára boóut bar boóut kessút dáf asé de loot faiyí. Yala íbar dáf aró bicí barígiyoi, kiyólla-hoilé íba ttu tuáñrar uore đooñr bóraca asé.

²³ Titus or baabute hoitó sailé, yóggwa óilde añr sáañti aar añr fúañti tuáñra lla ham-goróya. Aar báiyain nún or baabute hoitó sailé, ítara óilde zomát ókkol or nomainda ókkol, zetarár usílaye Mosihr mohíma ó.

²⁴ Hétolla hoóir, tuáñrar muhábbot or sábut edde tuáñrar baabute añára kiyólla borái gorí de híyan ítara re zomát ókkol or muúntu kúlamela góri daháiyó.

9

Pak bonda ókkol olla sótká

¹ Allar pak bonda ókkol olla soler de hé hédmotdarir baabute toh añr ttu tuáñrar hañse lekíbar zorur náí.

² Kiyólla-hoilé añí zani, tuáñra ttu modot goríbar mon asé, ziyán ore lói añí tuáñrar baabute Makedóniol or hañse eén hoói borái gorí de ki, Akayar manúc ókkole dii bolla gel de bosór lóti toiyar ói táikke, aar tuáñrar josbaye ítara bicí zon ore josba diyé.

³ Lekin añí hé báiyain nún ore etollá difeřáir, zeéne híyan or mutalek añára tuáñra re lói gorí de borái misá no tóore, bólke añí hoiyí de héndilla tuáñra toiyar ói táko.

⁴ Arnóile añr fúañti Makedóniyar honó manúc aái zodi tuáñra re toiyar loot no faa, héñtte tuáñrar hotá ero, tuáñrar uore hédur bóraca goróne añára úddwa córom faiyum.

⁵ Hétolla añí báippi de, hé báiyain nún ore age tuáñrar here zaito aros gorár zorur, zeéne yaar age tuáñra ze aiborhoti hádiya diibar waada goijjila, híin ítara age

lóti entezam gorí raké. Tói híyane daháibo de tuáñra híin bolazuri no bólke monehoói diiyó deh.

⁶ Hotá óilde, zee niki hom laga, íte hom daibo; aar zee niki bicí laga, íte bicí daibo.

⁷ Fottíkiye nizor dile-dile fáisela goijjó de mozin diiyó, mon bórgori yáh bolazuri no; kiyólla-hoilé Alla ye toh kúcir sáañte dooya re éna muhábbot goré.

⁸ Alla tuáñra re ařalikka rahámot gorí faribár kaabel, zeéne tuáñra ttu hámica hárr kessú kafí táki yore, hárr đóilla gom ham olla yó ódorbaára táke.

⁹ Zendilla pak-kalam ot asé, “Íba ye dilkúla góri gorif ókkol ore dan goijjé, íbar forhésgari abadulabad zari tákibo.”*

¹⁰ Zibá ye cacá ókkol ore bis milaide aar hái bolla ruři dee, Íba ye tuáñra re lagai bolla bis milaidibo edde híin borhot goríbo, aar tuáñrar forhésgarir fósol ókkol bicígori díbo.

¹¹ Tói tuáñra hárr mikká ttu tuangor óiba, zeéne hámica dilkúla góri sótká gorí faro, ziín or zoriya añárar duara Allar cúkuriya adai ór.

¹² Kiyólla-hoilé hé hédmotdarir hame toh siríf Allar pak bonda ókkol or zorurot ókkol furafuri fura ór de no, bólke boóut zon or duara Allar ódorbaára cúkuriya yó adai ór.

¹³ Kiyólla-hoilé hé hédmotdari lói ziyán sábut óiye híyan or zoriya ítara Allar taarif goríbo, kiyólla-hoilé tuáñra toh Mosihr kúchóbor ore cíkar gorí híyan or fórmadar óiyo, aar ítara re edde oinno beggún ore dilkúla góri sótká goijjó.

¹⁴ Alla ye tuáñra re ódorbaára rahámot goijjé de hétolla ítara furanir sáañte tuáñra lla dua goré.

¹⁵ Allar cúkur óuk, Íbar boiyan gorí fara no zah de hádiya lla.

10

Pául or hédmotdarir sófai

¹ Añí Pául zibár baabute howá zah de, tuáñra llói muámuiikka óile fuñda montor gairházir óile ařok, añí nize tuáñra re Mosihr cídayi edde noromi loi aros gorír.

* 9:9 Zobur 112:9

² Añí aros gorír de ki, añr ttu zen tuáñarar hére ailé oddúr aʔok ówa no fore zeddúr añr ttu kessú manúc lói ówa foribó bouli ʔaarir, zetará níki añára duniyaibi niyome zindigi haʔair bouli báfe.

³ Kiyólla-hoilé añára duniyait zindigi haʔailé yo toh añára gorí de larái duniyaibi niyome no.

⁴ Kiyólla-hoilé añárar laráir átiyar toh duniyaibi gún no, montor uúin zín ot killa ókkol ore báñgifelai bolla illayi kudurut asé.

⁵ Añára demaikka buzá re edde hárr uñsol jiníc zúne Alla re sinát oñsá ísafe tíya híin ore báñgifelai, aar hárr kíyal ore kobza gorífelai Mosihr fórmadar banai.

⁶ Aar añára, zeñtte tuáñra furafuri fórmadar óizaybagoi, héñtte hárr nafórmanir sáñza dí bolla toiyar así.

⁷ Tuáñra toh baár or súrot éna soór. Zodi honókiyo ttu nizor uore endilla bóraca asé de ki yóggwa óilde Mosihr, tooile yóggwa ye nizor dile-dile abar báfisouk de ki, yóggwa zendilla Mosihr, héndilla añára yó toh Mosihr.

⁸ Zodi añí añárar adíkarir baabute aró kessú borái gorí yo, toóu añí córminda no óiyum—ze adíkar Malike diiyé de óilde tuáñra re banaitulí bolla, nac gorífelai bolla no.

⁹ Híyan añí etollá hoóir, zeéne añí ceñrí lói tuáñra re ʔoor lagair fán no.

¹⁰ Kiyólla-hoilé hodúne hoó de, “Íbar ceñrí ókkol bicí aʔok edde bicí hora, montor íba zeñtte nize házir táke, héñtte íba komzur aar íbar hotá ókkol gáiyot no góle.”

¹¹ Héndilla manúce yían buzí louk de ki, gairházirir ceñrí ókkol or sáañte añárar hotá zendilla, borabor héndilla házirir óu goijjúm.

¹² Añára toh uitará llói barík kúwalaito yáh nizoré ítara llói fúwan goittó no saái zetará nizor nam nize goré. Ítara nize nizoré mafe de edde nize nizor lloi fúwan goré de híyane dahá de ítara keén obuz.

¹³ Añára niyom or baáre borái no goijjúm, bólke oh címar héddur goijjúm ziyán Alla ye añára lla buwáye, hé címar bútoe tuáñra yó gólaiya asó.

* 10:17 Yarmíyah 9:24

¹⁴ Añára toh niyom or baáre borái gorír de no, zendilla añára tuáñarar hére nu aitám bóuli óito, kiyólla-hoilé Mosihr kúchóbor loi tuáñarar hére foijjonto age añára éna aiccí.

¹⁵ Añára oinno zon or meénnot lói yó borái no gorí, héndilla goillé toh címar baáre óizayboi. Lekin añára acá gorír de, zendilla tuáñarar iman barér, héndilla tuáñarar bútoe añárar ham or zaga yó ʔoóñr óizayboi;

¹⁶ zeéne tuáñra baade asé de elaka ókkol ot óu kúchóbor tobolik gorí fari, kiyólla-hoilé añára ttu oinno zon or címar bútoe goijjá ham loi borái goittó mon náí.

¹⁷ Montor, “Zee niki borái goré, yóggwa ye Mabud ore lói beh borái goróuk.”*

¹⁸ Kiyólla-hoilé nizor nam nize goillé toh sóiyi bóuli sábut óizagoi de no, bólke Mabude nam goillé éna ó.

11

Pául edde misá sáhabi ókkol

¹ Añí acá gorír tuáñra añr kessú bekufai re bordac goríba; becók tuáñra bordac gorór óu.

² Añr ttu tuáñra lla Allar ʔóilla gairot asé; kiyólla-hoilé añí toh tuáñra re ekgwá hócom lói zuragatá gorífelayi, yáni Mosih llói, zeéne añí tuáñra re Íbar át ot pak hoinna ísafe tulídi fari.

³ Lekin añí ʔoorair de ki, zendilla háfe nizor saláki lói Háwa re gunát félaiye, héndilla tuáñarar demak ore yó honókiye tuáñra ttu Mosih llói ze imandari edde pak taalukat asé híyan ottu gollot ot loizaybói.

⁴ Kiyólla-hoilé zodi honókiye aái ar eggwá Isár tobolik goré, zibár baabute añára tobolik nó gorí, yáto zodi tuáñra endilla honó ruh foo zibá tuáñra faiyó de Íba llói alok, yáh endilla honó kúchóbor foo ziyán tuáñra kobul goijjó de híyan lói alok, híin toh tuáñra kúcir sáañte bordac goró.

⁵ Añí toh nizoré hé “barík sáhabi” howá zah de ítarar túaro honó hom no ʔaari.

⁶ Zodi añí cúndorgori boiyan dí no zanilé yo, elóm or híkka ttu toh añí

héndilla no. Híyan toh añára hárr kessút máze furafurir sáañte tuáñra re daháiyi.

⁷ Tuáñrar tokka barí bolla añí niróc ói tuáñrar hañse Allar kúchóbor maana tobolik goijjí de híyan kí añí guná goijjí de né?

⁸ Tuáñrar hédmot gorí bolla bóuli añí oinno zomát ókkol ottu dam goicci, hoitó sailé ítara re luṭ goijjí.

⁹ Aar zeñtte añí tuáñrar fúañti tákite muútac ot foijjílám, héñtte añí honókiyo lla zulap nó ói, kiyólla-hoilé Makedóniya ttu aiccíl de báiyain núne añr zorurot ókkol furafuri fura goijjíl. Añí hárr kessút nizoré tuáñra lla zulap no ói fán goijjílám, aar héndilla gorát tákiyum óu.

¹⁰ Mosihr ze sóiyi añr bútoze asé, añí híyan or hosóm hái hoóir, Akayar elaka ókkol ot añré e borái gorá ttu honókiye bon gorí no faribó.

¹¹ Híyan kiyólla hoóir? Añí tuáñra re muhábbot no gorí de né? Alla ye zane, añí tuáñra re muhábbot gorí.

¹² Montor añí ziyán gorír híyan gorát táikkum, zeéne añí uitará re moouka feito no dih, zetará añára goijjí de héndilla ham ókkol goijjé hoói borái gorí añára llói borabor óibar moouka tuwar.

¹³ Kiyólla-hoilé héndilla manúc ítara toh misá sáhabi, edde fókkorai góri ham-goróya ókkol, zetará nizoré Mosihr sáhabi ísafe dahái bolla bét dóre.

¹⁴ Taajup óibar kessú náí, kiyólla-hoilé Cóitan nize yó toh nurani fírsta ísafe bét dóre.

¹⁵ Hétolla ítar gulam ókkole yó forhéggarir háadem ísafe bét dóre de híyan ḍoóñr hotá no. Ítarar notiza ítarar ham mozin beh faibo.

Sáhabi ísafe Pául or duk-mosibot

¹⁶ Añí abar hoóir, añré honókiye bekuf bouli no báippo; montor zodi báfo, tóoile añré ezzon bekuf ísafe óile gosó, zeéne añí yó ekkaná borái gorí fari.

¹⁷ Asóle yala añí héndilla boráir ekine ziín hoóir, híin Malik or mozin no bólke ezzon bekuf or ḍóilla góri hoóir deh.

¹⁸ Boóut zone zettót duniyaibi mozin borái gorér, añí yó borái goijjúm.

¹⁹ Kiyólla-hoilé tuáñra toh giyani ói bekuf ókkol ore kúcir sáañte bordac goró.

²⁰ Siríf híyan no, zodi honókiye tuáñra re gulam banailé, tuáñra re dónco gorífelaile, tuáñra ttu fáida tulíle, nizoré nize barík kúwalaile, yáh tuáñra re gal sái suwar maille, tuáñra híin óu toh bordac goró.

²¹ Añí córmindar sáañte yíán kobul háir de ki, añára híin gorá ttu bicí komzur accílám.

Montor oinno kiyór ttu ze baabute borái goríbar hímmot asé—ezzon bekuf or ḍóilla góri hoiyúm hoilé—añr ttu yó hé baabute borái goríbar hímmot asé.

²² Ítara Hibrani de né? Añí yó toh héndilla. Ítara Isráili de né? Añí yó toh héndilla. Ítara Ibrahim or nosól de né? Añí yó toh héndilla.

²³ Ítara Mosihr háadem de né?—Ezzon fool or ḍóilla góri hoiyúm hoilé—añí toh aró bicí: bicí meénnot gorát óu, ziyól harat óu, háñdai fīra hát óu, aar barbár moot loi mukabela ówat óu.

²⁴ Yohúdi ókkol ottu añí ek hom salic cwar dóre fañs bar dura háiyi.

²⁵ Tin bar añí ḍaḍa loi fīra háiyi, ekbar fattór mara háiyi; tin bar foijjonto añí zair de zaañs báñgi ḍufígilgoi, aar añr ttu doijjat mazé ek rait ek din haṣa foijjé de asé.

²⁶ Añr egazá sofór ot añí boóut ḍóilla hótara ókkol ot foijjílám: hál or hótoraṭ, ḍahañit or hótoraṭ, nizor koumi maincór hótoraṭ, Beyohúdi ókkol or hótoraṭ, cóor or hótoraṭ, moidan elakar hótoraṭ, doijjar hótoraṭ, edde misá báiyain dor hótoraṭ.

²⁷ Añí bicí meénnot edde duk ókkol goijjí, aar boóut rait urgúma haraiyí de asé. Añí búk tiráce duk faiyí, aar egazá-egazá waacca táikki de asé. Añí cíte edde hoorsuore yó duk faiyí.

²⁸ Argún or hotá ero, tamám zomát ókkol olla asé de sintabáfani ye añré fottí din dabat táke.

²⁹ Hone komzur óile añí komzur no ói de asé? Haré gunát félaile añr bútoze no fure de asé?

³⁰ Zodi borái goríbar zorur ó, añí uúin lói borái goríyum ziín añr komzuri loi bazá asé.

³¹ Malik Isár Alla edde Baf, zibár taaríf abadulabad ówat tákibo, Íba ye zane añí misá hotá hoóir de no.

³² Damáskas ot máze, añré gereftar gorí bolla bóuli baañcca Aritas or hákime Damáskas cóor ore faára dí raikkíl.

³³ Montor añré eggwá lai ot góri debal or ekkán zanála báy nise lamaidiya gyíl, tói añí yóggwar át ottu basigiyoígoi.

12

Pául or dorcón edde zahéri

¹ Añr ttu borái gorár zorur, fáida no tákile yo. Montor yala añí Malik or diiya dorcón edde zahéri ókkol or baabute hoiyúm.

² Añí Mosihr bútoze ezzon manúc ore siní de asé, zibá re yaar soiddó bosór age tisára asman ot tulá gíyl. Híyan jisím or sáañte óiye ne yáh jisím sára óiye añí no zani, Alla ye beh zane.

³ Añí zani de, hé manúc íba re—híyan jisím or sáañte óiye né yáh jisím sára óiye añí no zani, montor Alla ye zane—

⁴ Jonnotul-férodus ot tulá gíyl, aar íba ye boiyan gorí fara no zah de héndilla hotá ókkol fúinnil, ziín honó maincór ttu boiyan goittó ezazot náí.

⁵ Héndilla manúc ore lói añí borái goijjúm, montor nizoré lói no. Añí borái goijjúm de óilde añr komzuri ókkol or baabute.

⁶ Zodi añr ttu borái goittó monehoó yo añí bekuf no óiyum, kiyólla-hoilé añí sóiyi gán beh hoiyúm. Montor toóu añí híyan no goijjúm, zeéne honókiye añré añr ttu ziín deikké yáh fúinne yár túaro bicí bóuli no táare.

⁷ Hé zahéri híin or oti doónrgiri lói añí barík no kúwalai fán añr gaat eggwá keñra gólai díya gíyeh; yíba óilde añré duk di bolla Cóitan or eggwá usíla, zeéne añré añí barík no kúwalai.

⁸ Híyan or baabute añí Malik or hañse tin bar fóriyat goijjílám, zeéne hé keñra wa añr ttu dur óizagoi.

⁹ Montor Íba ye añré hoiyé de, **Añr rahámot tor lla kafí, kiyólla-hoilé Añr kudurut or moksót komzurit mazé furafuri fura óizagoi.** Híyan olla añí bicí kúcir sáañte añr komzuri ókkol or baabute beh borái goijjúm, zeéne Mosihr kudurut añr bútoze zari táke.

¹⁰ Hétolla toh añí Mosihr wasté komzurit, beizzotit, ferecanit, zulúm ot,

edde mockil ókkol ot máze kúci. Kiyólla-hoilé zeñtte añí komzur ói, héñtte añí mozbut óizaygoi.

Kórintiól olla Pául or sintabáfana

¹¹ Añí bekuf óigiyigoí de ói, montor tuáñra éna añré mojbur goijjó. Asóle tuáñrar torfóttu añr ttu nam foon accíl, kiyólla-hoilé añí kessú no de óile yo toh “barík sáhabi” howá zah de ítarar túaro honó mikká ttu hom no.

¹² Becók, tuáñrar hañse toh furafuri sobór or sáañte illayi-nicán, taajuippa harhána, edde keramot ókkol or duara sóiyi sáhabir foriso diya giyéh.

¹³ Añí tuáñra lla fuñzá nó ói de híyan bade tuáñra ar hon mikká ttu oinno zomát ókkol or túaro hom óiyo dé? Añr hé gollot tán maf goró!

¹⁴ Añí e tisárabar óu tuáñrar hére ai bolla toiyar así, aar añí tuáñra lla fuñzá no óiyum; kiyólla-hoilé añí tuáñrar honó kessú saáir de no bólke tuáñra re saáir deh. Kiyólla-hoilé bafmaa lla zoma goríbar zimma fuain dor ttu náí, montor bafmaa ttu fuain dor lla asé.

¹⁵ Añí bicí kúcir sáañte tuáñra lla añr hárr kessú hósos gorífelaiyum, bólke nizoré úddwa. Añí toh tuáñra re bicí muhábbot gorí, tuáñra kiyá añré hom muhábbot goró?

¹⁶ Zeén óibo óuk, añí toh tuáñra lla fuñza nó ói. Montor toóu hodúne hoó de, añí bóle saláki góri tuáñra re fán ot félaiyi.

¹⁷ Añí kí tuáñrar hére diferáiyi de ítara honókiyor duara tuáñra ttu fáida tuillí de né?

¹⁸ Añí Titus ore tuáñrar hére zai bolla aros goijjílám, aar yóggwar fúañti báí wa re yó diferáilám. Tituse kí tuáñra ttu fáida tuillé de né? Añára duní zon kí ekí ruhye edde ekí rastat no soli né?

¹⁹ Tuáñra aijjó foijjonto añára tuáñrar hañse gom kúwalair bóuli táaror níki? Añára ziín hoóir híin Mosihr ummot ísafe Alla re muúntu gorí hoóir deh. Ó adorja ókkol, híin beggún óilde tuáñra re banaitulí bolla.

²⁰ Kiyólla-hoilé añí doorair de, añí ailé tuáñra re zendilla saitó saáir héndilla loot no faiyum bóuli, aar tuáñra yó añré zendilla saitó soór héndilla loot no faiba. Añí hére iín loot faiyum bouli doorair: hoijja-fózzat, alingañi, rakaraki, siríf

nizor fáida tuwa, bodnami, gifot, tukabori, edde gulmal ókkol.

²¹ Añi aró doorair de ki, añi abar ailé añr Alla ye añré tuáñrar muúntu córminda ówa baibó, aar añr ttu boóut zon uitará lla afsús gorá foribó zetará yaar age guná goijjíl aar nize goittó de nafaki, zenákari, edde bodmaci ttu touwá gorí nó fela.

13

Ahéri úñciyari ókkol

¹ Añi tuáñrar hére aiyír de ebar óilde tisárabar. Pak-kalam ot zendilla asé, “Ze honó maamela dui zon yáh tin zon gobár* zobane sóiyi bouli sábut óibo.”

² Dusárabar añi tuáñrar fúañti tákite age zendilla hoóilam, héndilla yár age guná goijjíl de ítara re edde baki beggún ore yala gairháirit óu añi age lóti hoói rakír, añi abar ailé, honókiyo re bad no diyum;

³ kiyólla-hoilé tuáñra toh Mosih ye añr duara hotá hoó de híyan or dolil soór. Íba tuáñrar híkka komzur de no, bólke tuáñrar bútoire Íba taakotwala.

⁴ Kiyólla-hoilé Íba re komzur hálote kúruc ot dí mariféla gíyeh de óile yo, Íba toh Allar kudurute zinda asé. Becók, añára yó Íbar bútoire komzur, montor toóu tuáñrar wasté Allar ze kudurut asé híyan or zoriya añára Íbar fúañti zinda tákiyum.

⁵ Tuáñra iman ot asó né nái nizoré entán gorí soó; nizoré tahákit goró. Isá Mosih tuáñrar bútoire asé de híyan kí tuáñra no zano? Arnóile toh tuáñra nakaabel tóorigiyogoi.

⁶ Aar añi acá gorír de añára nakaabel nó tóori de híyan tuáñra zanibá.

⁷ Añára Allar hañse dua gorí de, tuáñra zen honó hóraf ham no goró; híyan etollá no de ki zeéne añára kaabel ísafe dahá zay, bólke zodi añára nakaabel ísafe dahá zaylé yo tuáñra zen sóiyi gán goró.

⁸ Kiyólla-hoilé añára ttu toh sóiyir ulða kessú gorí faribár nái, montor sóiyir cúlða óile asé.

⁹ Zeñtte añára komzur óile yo tuáñra mozbut ó, héñtte añára kúci. Añára yíán óu dua gorí de ki, tuáñra zen balok óizogoi.

¹⁰ Hétolla bóuli toh añi gairháirit tákite edún iín lekír, zeéne házir táki de októt añr ttu adíkar estemal gorí aţok ówa no fore, ziyán Malike añré diiyé de óilde banaitulí bolla, báñgifelai bolla no.

Ahéri sólam edde dua

¹¹ Ahérit hoóir, ó báiboináin ókkol, kúci goró, tuáñrar foñt ţík goró, josba doh, ek mon ó, cántit táko. Muhábot or edde cántir Alla tuáñrar fúañti tákibo.

¹² Ezzon ore ezzone pak dile appá dí sólam zano.

¹³ Tamám pak bonda ókkole tuáñra re sólam zanar.

¹⁴ Malik Isá Mosihr rahámot, Allar muhábot, edde Pak-Ruhr taalukat tuáñra beggún or fúañti zari tákouk.

* 13:1 Córiyot-nama 19:15

Injil Córif or Síyara GALATIÓL

Síyara Galatiól or Foriso

E síyara Galatiól óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Ceñrí yían ore Isá Mosih zormo ói salic-añçto bosór ottu fonzaic-háñt bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Galatiól óilde manúc uitará zetará Galatíya elakat tákito, ziyán ore Romi córkare hókumot goittó. E ceñrí gán lekíbar októt Pául háti hoře accíl de híyan ulema ókkole sóiyigori no zane, montor Ífisas edde Kórin cóor ottu honó ekkán ot accíl de óitofare.

Páule e ceñrí gán Galatíya elakat accíl de Isáyi Yohúdir edde Beyohúdir zomát ókkol or hañse leikkíl deh. Yían lekár háas moksót óilde e búl cíkka gán ore hétap gorón, ki hoilé, Isáyi ókkol ottu Furana Niyom ot asé de Yohúdir córiyot ókkol amól gorár zorur, yáni ázomi gorár gán. Hére Isáyi ókkol or bútoe Judáizer nam or eggwá dol accíl, zibá ye hoó de, Beyohúdi Isáyi ókkol ottu ázomi gorón fóros. Ítara Pául or sáhabigirir baabute yó súwal ókkol tuillíl, hétolla Páule nizor kessú kaháni hoói nizor sáhabigirir baabute sófai díyl (1:11—2:14). Yóggwa ye endilla hoói kúchóbor or baabute yó sófai díyl, ki hoilé, nejat hásil gorí fare de siríf Isá Mosihr uore iman aníle (2:16). Híyan óilde Allar rahámot or hádiya, manúc or no.

Súrki ókkol

1. Galatíyat asé de zomát ókkol ore Pául or sólam (1:1-5)
2. Kúchóbor siríf ek ðoilla (1:6-10)
3. Sáhabi ísafe Pául or adíkar (1:6—2:21)
4. Córiyot edde rahámot (3—4)
5. Isáyi ókkol or azadi edde zimma (5:1—6:10)
6. Ahéri úñciyari edde nosíyot (6:11-18)

Sólam

¹ Añí Pául, eggwá sáhabi. Añí e sáhabigiri honó ðaáir torfóttu yáh honó ezzon or torfóttu faiyí de no, bólke Isá Mosihr

torfóttu edde Baf Alla, zibá ye Íba re mora ttu zinda goijjé Íbar torfóttu faiyí deh.

² Añí edde añr fúañti asé de imandár báiboináin* beggúne, Mosihr ze zomát ókkol Galatíyat asé híin or hañse lekír.

³ Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

⁴ Añára re toh e hóraf zobana ttu basai bolla hé Mosih ye añárar Baf Allar moncá mozin añárar guná lla Nizor zan diyé.

⁵ Abadulabad Allar taarif ówat tákouk. Aamin.

Ar honó kúchóbor náí

⁶ Añí bicí taajup óiyi, kiyólla-hoilé Zibá ye tuáñra re Mosihr rahámote ðaikké Íba re tuáñra bicí hára sári, arek ðoilla kúchóbor or híkka zoórgoi.

⁷ Asóle kúchóbor arek ðoilla náí. Toóu endilla hodún manúc asé zetará tuáñra re oulzóul ot félaider, aar Mosihr kúchóbor bodoli félaito sár.

⁸ Montor ze kúchóbor añára tuáñrar hañse tobolik goijjí, hé kúchóbor or ulða zodi honókiye tuáñrar hañse arek ðoilla kúchóbor tobolik goré, híyan añára nize gorí yáh asman or honó fírista ye goré, yóggwar uore gozzob forouk.

⁹ Añára age zendilla hoóilam héndilla ehón óu hoóir, zodi honókiye tuáñra kobul goijjó de hé kúchóbor or ulða arek ðoilla kúchóbor tuáñrar hañse tobolik goré, yóggwar uore gozzob forouk.

¹⁰ Híyan hoói añí har taarif feito saáir deh, insán or né náki Allar? Aar náki añí maincóre kúci gorí bolla saáir de? Zodi añí aijjó foijjonto maincóre kúci goittó saitám, añí Mosihr gulam no óitam.

Pául keéngori sáhabi boinné

¹¹ Báiboináin ókkol, añí tuáñra re yían zanaidír, ze kúchóbor añí tobolik goijjí híyan insán or banaouti no,

¹² kiyólla-hoilé añí toh híyan no honó insán or torfóttu faiyí, aar no honókiye añre cíkaiye, bólke Isá Mosih Nize híyan añr hañse zahér goijjé deh.

¹³ Tuáñra de fúinno, ek hale añí Yohúdir dórmot táite añár solasol hondilla accíl,

* **1:2** Girik zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaya asé, zetará Allar futziyain; aró soó ayat 11; aar 3:15; 4:12, 28, 31; 5:11, 13; 6:1, 18.

Allar zomát ore añí hotó zulúm goijjílám edde híyan ore dónco gorífelaito saáílám,

¹⁴ aar Yohúdi dórmó manat añí añr boccá Yohúdi ókkol or túaro uore accílam, aar añr dada-bafdadar rosóm ókkol olla añár ttu ódorbaára jus accíl.

¹⁵ Lekin Alla ye añré añr maar feřot tákite lóti háas gorí raikkíl edde Nizor rahámote đaikkíl. Zeñtté Íba ttu fosón laiggé

¹⁶ Íbar Fua re añr hañse zahér gorí bolla, zeéne añí Beyohúdi ókkol or hañse hé Fua re kúchóbor ísafe tobolik gorí, héñtte añí honó insán ottu mocuwara nó lói,

¹⁷ aar zetará añr age lóti sáhabi asé, ítara llói milto Jerúsalem ot óu nó zai, bólke Arob dec ot giílamboi, yárbaade abar Damáskas cóor ot waafes aiccílam.

¹⁸ Tarfore tin bosór baade, Kéfas† lói milto añí Jerúsalem ot giílám, aar íbar fúañti hére fundóro din táikkilám;

¹⁹ montor sáhabi gún ottu ar honó sáhabi lói mili nó fari. Hére añí Malik or báí Yakub loi yó millílám.

²⁰ Añí Alla re muúntu gorí hoóir, añí tuáñrar hañse ziiñ lekír híin misá no.

²¹ Baade añí Siíriyar edde Kiliciya elaka ókkol ot giílám.

²² Héñtte Yohúdiya elakat ze zomát ókkol Mosihr bútoze asé híine añré muk siná no sintó.

²³ Ítara siríf fúinto de, “Age ze manúc cwa ye añára re zulúm goittó, íba ye yala iman waán or tobolik gorér ziyán ore íba ye foóila dónco gorífelaito saáíl.”

²⁴ Baade ítara añr zoriya Allar taaríf goittó.

2

Oinno sáhabi gúne Pául ore gosíloiye

¹ Soiddó bosór baade, Bárnabas ore looi añí abar Jerúsalem ot giílám. Titus ore yó fúañti looi giílám.

² Añr ttu hére zaa foribó bóuli añr hañse zahér goijjé de hétolla añí giílám.

Beyohúdi ókkol or hañse añí ze kúchóbor tobolik gorí híyan or baabute añí hériyar đaidoóñr ókkol ore eggwá síra boiřók ot

buzáilám, kiyólla-hoilé añí nó saái de, añí gorír de meénnot yáh goijjílám de meénnot befózul óuk.

³ Lekin añr fúañti accíl de Titus ezzon Beyohúdi de óile yo, íba re ázomi gorí bolla bolazuri gorá nó zah.

⁴ Hé mosóla gán uiřříl de kiyólla-hoilé, kessú báiyain de imandár kúwalai añára ttu Mosih Isár bútoze ze azadi asé híyan or zankari hásil gorí bolla gurinda* ísafe añárar bútoze goíllil, zeéne ítara añára re gulam banai fare.

⁵ Montor añára ítarař hotá essát olla úddwa maní nó lói, zeéne kúchóbor or sóiyi tuáñra lla řiki táke.

⁶ Lekin zetará re đaidoóñr bóuli mana zah, ítara úddwa añí tobolik gorí de kúchóbor or baabute honó noya mocuwara di nó fare. Asóle ítara ziiñ accíl óibo óuk, añr ttu honó forók náí. Alla ye toh ektorfía no goré.

⁷ Bólke ítara deikké de, Alla ye añré Beyohúdi† ókkol or hañse kúchóbor tobolik goríbar zimma diiyé, zendilla Fitor ore Yohúdi‡ ókkol or hañse goríbar diiyé.

⁸ Kiyólla-hoilé ze Alla ye Fitor ore ázomi goijjá ókkol or hañse sáhabi banai ham goijjé, hé Alla ye beh añré yó Beyohúdi ókkol or hañse sáhabi banai ham goijjé deh.

⁹ Yakub, Kéfas,§ edde Yohánna re toh zomát or řuni bouli mana zah. Zettót ítara añré diiya giyéh de rahámot or baabute zainné, añr lói edde Bárnabas lói búng bañdi bolla át milaiyé. Ítara razi óiye de, añára Beyohúdi ókkol or hañse zai tobolik goijjúm, aar ítara ázomi goijjá gún or hañse zai goríbo.

¹⁰ Ítara añára re siríf hoóil de, gorif ókkol ore modot goittó no foóraitó, ziyán gorí bolla añr ttu yó age lóti bicí mon accíl.

Páule Fitor ore hosúr díye

¹¹ Montor Kéfas zeñtté Enřiyok ot aiccé, añí íbar cáikkacíkkít íbar ulđa tıyayı, kiyólla-hoilé íba hosúrbon řóoiije,

¹² ki hoilé, Yakub or héntu hoozzon manúc aibár age, íba ye Beyohúdi ókkol or fúañti hána háito; montor ítara aiccé rár,

† 1:18 Íba óilde Fitor * 2:4 yáto jaasus † 2:7 yáto Be-ázomi goijjá ‡ 2:7 yáto Ázomi goijjá § 2:9 Íba óilde Fitor; aró soó ayat 11 edde 14

íba ye Beyohúdi ókkol ottu síra ói alok gorí táikkil, kiyólla-hoilé íba ye ázomi goijja dol ore dooraiyé.

¹³ Baki imandár Yohúdi ókkol óu íbar hé munafékit bóng óiye, zeén níki Bárnabas úddwa ítarar munafékit forigígoi.

¹⁴ Montor zehón añí ítara kúchóbor or sóiyit no soler de deikkí, añí beggún or muúntu Kéfas ore hoiyí de, “Tuñí toh Yohúdi, lekin tuñí de Yohúdir dóilla no ói Beyohúdir dóilla solafíra gorór. Tói tuñí keéngori Beyohúdi ókkol ore Yohúdir dóilla solafíra gorí bolla bolazuri gorór?”

Yohúdi edde Beyohúdi ye imane beh nejat faiyé

¹⁵ Añára de zormo ttu lóti Yohúdi; añára toh gunágar howá zah de Beyohúdi ókkol or ferot ttu óiyi de no.

¹⁶ Montor añára zani de, Mosih Isár uore iman aníle manúc forhésgar tóore, Córíyot amól goillé no. Hétolla toh añára nize yó Mosih Isár uore iman ainní, zeéne Córíyot amól gorí no bólke Mosihr uore iman aní añára forhésgar tóori fari, kiyólla-hoilé córíyot or amóle honó manúc forhésgar no tóoribo.

¹⁷ Lekin Mosihr duara forhésgar tóoribar kucíc goitté-goitté zodi añára nize yó gunágar sábut óizaygoi, híyan or maáni kí Mosih gunár háadem? Bilkúl no!

¹⁸ Kiyólla-hoilé ziyán añí nize báñgifelaiyi híyan zodi abar banai, tóoile toh añí nizoré nize hosúrbon tóorair deh.

¹⁹ Añí Córíyot or duara Córíyot ottu morigiyoígoi, zeéne añí Alla lla basi táki fari.

²⁰ Añré Mosihr fúañti kúruc ot taki mariféla giyeh; yala añí ar zinda náí, añr bútoore Mosih zinda asé deh. Añí ehón e jisím lói ze zindigi hařair híyan Allar Fuar uore iman rakí beh hařair, zibá ye añré muhábbot gorí añr lla bóuli Nizor zan diyé.

²¹ Añí Allar rahámot ore inkar no gorí, kiyólla-hoilé Córíyot or duara manúc forhésgar tóori fare de óile, Mosih toh hánnak moijjíl.

3

Córíyot yáto Iman

¹ Ó obuz Galatiól! Tuáñra re hone jadu goijjé? Isá Mosih re kúruc ot dí mariféla giyeh de híyan toh nizor suké deikkó fángori tuáñra re sáf-sáf góri buzá giyeh.

² Añí tuáñra ttu siríf yían zainto saáir: tuáñra Pak-Ruh faiyó de Córíyot amól gorí né, náki fúinno de hé kúchóbor or uore iman aní?

³ Tuáñra endilla obuz kiyá? Tuáñra ziyán Ruhr usílaye cúru goijjó, híyan ehón jisíme furussat goittó soór de níki?

⁴ Tuáñra kí edún duk hánnak faiyó de? Hánnak no de no né?

⁵ Tói añr súwal óilde, Alla zibá ye tuáñra re Pak-Ruh diiyé edde tuáñrar bútoore keramoti ókkol goré, Íba ye hín tuáñra Córíyot amól goróne goré de né, náki kúchóbor fúni iman ainnó de hétolla goré de?

⁶ Ibrahim or baabute báfiso, “Yóggwa ye Allar uore iman raikkíl, hétolla yóggwa re forhésgar bóuli gona gyíl.”*

⁷ Hétolla yían zani rakó de ki, zetará ttu iman asé, siríf ítara óilde Ibrahim or asól nosól.

⁸ Pak-kalam ot toh age lóti endilla asé, iman or zoriya Alla ye Beyohúdi ókkol ore forhésgar bóuli kobul goríbo. Hétolla Alla ye Ibrahim ore e kúchóbor yían age lóti zanaidíl, ki hoilé, “Tuáñr duara tamám koum ókkole rahámot faibo.”†

⁹ Hé ísafe, zetará ttu iman asé ítara yó iman ola Ibrahimé faiyé de hé rahámot faibo.

¹⁰ Zetará Córíyot amól gorár uore bóraca goré, ítara beggún gozzob or tole asé, kiyólla-hoilé pak-kalam ot endilla asé, “Uítará hárr ekzon gozzob or tole asé zetará Córíyot or Kitab ot leikká asé de corót beggún amól gorát no táke.”‡

¹¹ E hotá sáf zahér de ki, Córíyot lói honó manúc Allar nozor ot forhésgar no tóore, kiyólla-hoilé pak-kalam ot endilla asé, “Forhésgar manúc imane beh basi tákibo.”§

¹² Zeén óibo óuk, iman loi Córíyot or honó bazá náí bólke pak-kalam ot asé de,

* 3:6 Fodayec 15:6 † 3:8 Fodayec 12:3; 18:18; 22:18 ‡ 3:10 Córíyot-nama 27:26 § 3:11 Hábkuk 2:4 * 3:12 Imami-ham 18:5

“Zee niki Córíyot or hókum ókkol mane, íte híne basi tákibo.”*

¹³ Córíyot amól no gorár zoriya añárar uore ze gozzob accíl, hé gozzob ore Mosih ye nizor uore looi añára re azad goijjé. Pak-kalam ot endilla asé, “Zaré-zaré gas or uore ʒaka zah, ítara beggún gozzob or tole.”†

¹⁴ Íba ye añára re etollá azad goijjé, zeéne ze rahámot Ibrahim ore diiya giyéh híyan Mosih Isár duara Beyohúdi ókkole yó faa, tói baade añára zen waada goijjá Pak-Ruh re imane hásil gorí.

Córíyot edde Waada

¹⁵ Báiboináin ókkol, añí tuáñra re insáni zindigi ttu ekkán meésal dí buzái: zeñtté dui zon manúce honó kessút razi ói razinama gorifela, híyan ore honókiye baatel gorí no fare, aar híyan ot kessú barái yó no fare.

¹⁶ Borabor héndilla, Alla ye Ibrahim ore edde yóggwar Nosól ore hé waada diíl. Pak-kalam ot endilla náí de ki, “Nosól ókkol lói,” ziyán or maáni bicí manúc, bólke “Tuáñr Nosól lói,”‡ maáni ekzon loi, Íba óilde Mosih.

¹⁷ Añí hoitám saáir de, Alla ye Ibrahim lói ekkán razinama gorí waada goijjíl de ki, híyan ore ʒikai rakíbo. Ze Córíyot sair có tiríc bosór baade diiya giyéh híyane hé razinama re báñgi Allar waada re baatel gorífelai no faribó.

¹⁸ Kiyólla-hoilé Córíyote zodi miras faa zah, tooile toh híyan waadaye faa zah de no, montor Alla ye toh Ibrahim ore híyan waadar zoriya éna diíl.

¹⁹ Tooile Córíyot kiyólla diiló? Córíyot diíl de nafórmanir zoriya, zeéne híyan Nosól ubá nú aiyé foijjonto ʒiki táke zibár waada gorá gíyl. Alla ye hé Córíyot fírísta ókkol or duara ekzon usílar hañse diíl.

²⁰ Lekin ekzon olla óile toh usíla no lage; aar Alla asé de ek.

Córíyot or moksót

²¹ Héen óile Córíyot kí Allar waada ókkol or ulða? Bilkúl no! Kiyólla-hoilé zodi endilla ekkán córíyot diiya zayto ziyáne zibon dii fare, tooile híyan or duara forhésgar ʒóori faitto.

²² Montor Pak-kalame fura duniyai re gunár kobzat gólai raikké, zeéne ziyán or waada gorá gíyl híyan zetará Isá Mosihr uore iman ané ítara hé imane hásil goré.

²³ Montor iman aibár age, añára re Córíyot or tole bon raká gíyl. Hére añára re otódin foijjonto bon gorí raká gíyl zetódin iman waán zahér nó ziyán zahér óibar accíl.

²⁴ Hétolla Mosih nú aiyé foijjonto Córíyot añárar zimmadar accíl, zeéne añára imane forhésgar ʒóori.

²⁵ Montor yala de hé iman aiccé, añára ar zimmadar or tole no.

²⁶ Mosih Isár uore iman anóne tuáñra beggún toh Allar fuain óigiyogoi.

²⁷ Kiyólla-hoilé tuáñra beggún zetará bápʒismar duara Mosih llói ek óiyo, tuáñra Mosihr dóilla óigiyogoi.

²⁸ Hétolla bóuli Yohúdi edde Beyohúdir maze, gulam edde begulam or maze, morotfuain edde mayafuain dor maze honó forók náí, kiyólla-hoilé Mosih Isár uore iman anóne tuáñra beggún toh ek óigiyogoi.

²⁹ Tuáñra Mosihr óigiyogoi de óile, tuáñra toh Ibrahim or asól nosól, aar Alla ye íba re ziín or waada goijjé híin or mirasdár.

4

¹ Añí hoitám saáir de, miras faibo de fua zetódin nabalok táke, íte baf or jiníc beggún or malik de óile yo ítar lói gulam loi honó forók no táke,

² bólke bafe ʒík gorí raikké de boc nó óiyo foijjonto ítar ttu sóoñloyar edde zimmadar or tole ʒaka fore.

³ Héndilla añára yó, zeñtté añára ruúhanit nabalok accílam, añára duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol or gulamit accílam.

⁴ Lekin zeñtté sóiyi októ furafuri aáigiyoi, Alla ye Nizor Fua re difeʒáiyé, Zibá ekgwá mayafua ttu zormo óoil aar Córíyot or tole zindigi haraáil,

⁵ zeéne zetará Córíyot or tole asé ítara re Íba ye azad gorí fare, aar añára Allar fuain óizaygoi.

⁶ Tuáñra Allar fuain de hétolla, Alla ye Nizor Fuar Ruh añárar dil ot difeʒáiyé,

† 3:13 Córíyot-nama 21:23 ‡ 3:16 Foidayec 12:7; 13:15; 24:7

zibá ye níki Alla re, “Abba”^{*} yáni “Baf” hoi dahaba.

⁷ Hétolla yala tuáñra ar gulam no bólke fuain. Tuáñra zettót fuain, Alla ttu Nizor fuain dore ziín diibar asé hín beggún tuáñra re diibo.

Galatiól olla Pául or sintabáfani

⁸ Yaar age zeñtte tuáñra Alla re no siníta, tuáñra uúin or gulam accíla ziín asóle sóiyi Kúda no.

⁹ Montor yala toh tuáñra Alla re sinó, yáto Alla ye tuáñra re siné. Tói tuáñra kiyólla hé komzur edde behazor büt-ferot ókkol or uzu fíri zaito soór? Tuáñra ttu hóno abar ítarar gulamit óito monehoór né?

¹⁰ Tuáñra toh háas-háas din ókkol, mac ókkol, moósum ókkol, edde bosór ókkol falon goró.

¹¹ Añí doorair de ki, añí tuáñra lla ze meénnot goijjí hín hóno cár no óibo ne.

¹² Ó báiboináin ókkol, añí tuáñra re becábicí aros gorí hoóir, tuáñra añr dóilla ó, kiyólla-hoilé añí yó tuáñrar dóilla óiyi. Tuáñra añr honó hótí nó goró.

¹³ Tuáñra toh zano, añr ttu gaat ocúk óiye de hétolla bóuli añí tuáñrar hañse foóila bar kúchóbor tobolik goríbar mouka faáilam.

¹⁴ Añr gaar ocúk or zoriya tuáñra bicí duk faáila, montor toóu tuáñra añré hékarot yáh inkar nó goró, bólke añré endilla gori kobul goijjíla zeén níki añí éggwa Allar fírísta yáh Mosih Isá Nize.

¹⁵ Héñtte de tuáñra bicí kúci accíla, montor yala hé kúci hoře giyyóí? Añí nize gobá dí faijjum de ki, héñtte tuáñra faitta bouli nizor suk kún úddwa neelai añré diifélaita.

¹⁶ Montor añí tuáñrar duccon óigiyigoi de tuáñra re sóiyi gán hoiyí de hétolla né?

¹⁷ Hé manúc ókkole tuáñra llói dustí gorí bolla bicí saár, montor bála niyote no. Ítara ttu monehoór de, tuáñra re añr ttu alok goittó, zeéne tuáñra ítarar híkka óizogoi.

¹⁸ Dustí gorí bolla soón bála zodi bála niyot táke, montor siríf añí tuáñrar fúañti táki de októt no bólke hé niyot hámica tákon sáa.

¹⁹ Añr adorja fuain ókkol, fua hálas óibarcot maa ye zendilla duk faa, héndilla duk añí abar tuáñra lla bouli fair, hín añí otódin foijjonto faat tákiyum zetódin tuáñrar bútoze Mosihr fítorot boni nó zagoi.

²⁰ Añr ttu monehoór de, tuáñra llói cáikkacíkkit tándá mezase hotá hoi bolla, kiyólla-hoilé tuáñrar baabute añí kessú buzí no farir.

Sárah edde Házazar baabute

²¹ Tuáñra zetará ttu Córíyot or tole tákito monehoór, Córíyote kii hoó de híyan tuáñra zano né? Añré hoósai.

²² Hére toh endilla leikká asé, Ibrahim ottu duwá fua accíl; ekgwá óiye de bañdi ttu, ar ekgwá óiye de bañdi no de híba ttu.

²³ Fua zibá bañdi ttu zormo óiye íba jisím or niyom mozin óiye deh; montor zibá bañdi no de mayafua ttu zormo óiye, íba Allar waada mozin beh óiye.

²⁴ Hé hotá hín ot bútorgwa maáni asé: hé duní mayafua óilde Allar duiyán razinama. Kuútor Faár or uore gorá gíyl de hé razinama óilde Házara, híba ttu zetará zormo ó, ítara beggún gulamit zormo ó.

²⁵ E Házara óilde Arob dec ot asé de Kuútor Faár; híba yalar Jerúsalem cóor lói ek doilla, kiyólla-hoilé hé cóor edde hé cóor or manúc ókkol beggún gulamit asé.

²⁶ Montor bañdi no de mayafua loi asmani Jerúsalem cóor gán lói ek doilla, aar hé cóor toh añárar maa.

²⁷ Pak-kalam ot endilla asé, “Kúci gór, ó báz mayafua, tui zibá ttu honó fuain nó óiyo.

Guzori-guzori kúci zahér gór, tui zibá ye fuain hálas ówar duk nó fos;

kiyólla-hoilé fiṭṭifélaiya mayafua ttu hócom ola mayafuar túaro bicí fuain óibo.”†

²⁸ Ó báiboináin ókkol, Isahák or dóilla tuáñra yó Allar waada mozin zormo óiyo de fuain.

²⁹ Montor hé októt fua zibá jisím or niyom mozin zormo óiye, íba ye fua zibá Allar Ruhr waada mozin zormo óiye íba re zalaitó. Héndilla yala yó ór.

* 4:6 Arámik zuban ot Baf ore hoó de Abba † 4:27 Yesáyah 54:1

³⁰ Montor Pak-kalam ot hondilla asé? Hére asé de, “Bañdi wa re edde híbar fua wa re neelaido, kiyólla-hoilé bañdir fua honódin bañdi no de híbar fuar fúañti miras or bági ói no faribó.”‡

³¹ Hétolla, ó báiboináin ókkol, añára bañdir fuain no bólke bañdi no de híbar fuain.

5

¹ Mosih ye toh añára re azad táki fari bolla éna azad goijjé. Hétolla mozbut táko aar nazor hañd ot abar gulamir zuañ diito no diyo.

Isáyir azadi

² Fúno! Añí Páule tuáñra re hoóir, zodi tuáñra nizoré ázomi gorábo, tuáñra lla Mosih honó kimot no.

³ Honó manúc zee niki nizoré ázomi gorá báye ítar hañse añí yíán abar hoóir, ítar ttu tamám Córivot amól gorár fóros.

⁴ Tuáñra zetará Córivot amól gorí forhésgar tóoitto soór, tuáñra Mosih ttu alok óigiyogoi aar rahámot faa ttu duré óigiyogoi.

⁵ Montor añára toh Ruhr duara imane acá waán or kúb entezar ot así, ziyán óilde, añára re forhésgar bóuli kobul gorá zaybo.

⁶ Kiyólla-hoilé Mosih Isár ummot ókkol olla ázomi gorón or no gorón or honó kimot náí, montor iman tákon beh bicí zoruri, ziyáne muhábbot or duara ham goré.

⁷ Tuáñra toh bálagori solat accíla; tói sóiyi gán amól gorá ttu tuáñra re hone oóñicce?

⁸ Becók, tuáñra re ziyán hoói bíraifelaiye, híyan Ubár torfóttu aicce de no Zibá ye tuáñra re ðake.

⁹ “Ekkiní góri cútare toh fura hañi or dola fúlaiifele.”

¹⁰ Montor tuáñrar baabute añr ttu Malik or uore ekin asé de ki, tuáñra arek ðoilla cíkka kobul no goríba. Tuáñra re zee niki alabúlat félaider, íte zee óibo óuk, íte sáñza fai zaybo.

¹¹ Ó báiboináin ókkol, añr baabute hoitó sailé, zodi añí aijjó endilla tobolik gorí, ázomi gorár zorur; tóoile añí aijjó kiyá

zulúm fair? Héen óile toh kúruc or bazá dur óigiyoi.

¹² Zetará tuáñra re ferecan gorér, ítara nizoré háñci goráifelaito bouli ebbere gom óito.

¹³ Ó báiboináin ókkol, tuáñra re toh azad ói bolla éna ðaha giyéh; tuáñrar hé azadi re tuáñrar jisím olla mouka ísafe estemal no goijjó, yárbodol muhábbote ezzon ore ezzone hédmot goró.

¹⁴ Kiyólla-hoilé tamám Córivot e ekkán hókum ot gólaiya asé, “Atehañsór maincóre nazor ðóilla muhábbot goríba.”*

¹⁵ Lekin zodi tuáñra hoñrahoñri di ezzon ore ezzone hótí goró, uñciyar! Arnóile tuáñra ezzon ore ezzone fúraifelaiba.

Ruhr ham edde jisím or ham

¹⁶ Añí hoóir de ki hoilé, Pak-Ruhr hédaiyote solo, tói tuáñra jisími moncá ókkol fura no goríba.

¹⁷ Kiyólla-hoilé jisími moncá ókkol toh Ruhr moncár ulða, aar Ruhr moncá ókkol jisími moncár ulða. Híin ekgún or ulða ekgún, hétolla bóuli tuáñra nizor ttu ziyán goittó monehoó híyan no goijjó.

¹⁸ Montor zodi tuáñra Ruhr hédaiyote solo, tuáñra Córivot or tole no.

¹⁹ Jisími ham ókkol sáf zahér, híin óilde, zenákari, nafaki, bodmaci,

²⁰ mutti fuñza, jadugari, ducconi, hoijja, ric, guccá, baná nizor fáida tuwa, obonaboni, faáta-faáti,

²¹ háSORot, nicábazi, nicá hái fúruTi gorá, héndilla aró boóut asé. Híin or baabute añí tuáñra re yaar age uñciyari dílam, aar héndilla abar óu dir de ki, zetará híin goré ítara Allar raijjo miras no faibo.

²² Montor ze gulagala Pak-Ruh ye dóraba híin óilde, muhábbot, kúci, cánti, sobór, meérbani, bálai, imandari,

²³ noromi, edde nizoré sóoñlon. Iín or hélaf honó niyom-kaanun náí.

²⁴ Zetará Mosih Isár ummot, ítara nizor jisím ore híyan or gizgizi edde moncá ókkol or fúañti kúruc ot dí marifélaie.

²⁵ Añára zettót Ruhr zoriya zinda así, aiyó, añára Ruhr hédaiyote soli,

²⁶ borái no gorí, ezzon or túaro ezzone barík no kúwalai, edde ezzon ore ezzone háSORot no gorí.

6

Ezzone ar ezzon or bór cóo

¹ Ó báiboináin ókkol, zodi honó manúc guná gorát dóraha, tuáñra zetará Ruhr hédaiyote zindigi haróor, tuáñra yóggwa re bicí norom or sáañte sóiyit ainté; nize yó úñciyar táikko, zeéne nize yó gunát fori no zogói.

² Ezzon or bór ezzone cóo, kiyólla-hoilé héndilla gorí beh tuáñra Mosihr niyom fura gorí faribá.

³ Zodi honókiye nize zeén no héen kúwala, íte nizoré nize fáki dér deh.

⁴ Fottí ekzone nizor-nizor ham ore tahákit gorí soók, baade ítara nizoré oinno zon loi fúainna no gorí nizor ham or zoriya nizoré lói borái gorí faribó.

⁵ Kiyólla-hoilé zar-zar fuñzá tar ttu tar ttu bowá fore.

⁶ Zee niki honó ustat ottu kalam or cíkka hásil goré, íte hé ustat ore fottí ekkán bála jiníc or bág douk.

⁷ Nizoré nize fáki no díyo, Alla lloi toh tooñcábazi no háre. Zee ziín cíñre híin beh daa.

⁸ Zee niki nizor jisím ot máze bis cíñre, íte jisím ottu fósol ísafe dónco daibo; montor zee niki Ruht máze bis cíñre, íte Ruh ttu fósol ísafe ofúrani zindigi daibo.

⁹ Aiyó, añára bálai goitté-goitté óran no ói, kiyólla-hoilé sóiyi októ ailé añára híyan or fósol daiyum zodi añára hímmot no hárai.

¹⁰ Hétolla añára ttu mouka táite manúc beggún ore bálai goríloi, háasgori uitará re zetará Allar foribar or manúc.

Ahéri úñciyari edde nosíyot

¹¹ Soó, añí hottór doóñr-doóñr hórof ókkol lói tuáñrar hañse nizor áte lekír.

¹² Zedúne maincór muúntu barík kúwalaíto sáa, tuáñra re ázomi gorái bolla ítara beh bolazuri gorér deh. Ítara héndilla goré de, zeéne ítara ttu Mosihr kúruc olla bouli zulúm faa no fore.

¹³ Zetará ázomi goijjá ítara nize úddwa Córiyot amól no goré, montor toóu ítara saá de, tuáñra ázomi goró, zeéne tuáñra jisím ot ázomi goráyo de híyan lói ítara borái gorí fare.

¹⁴ Lekin añr ttu añárar Malik Isá Mosihr kúruc or baabute bade ar honó kessúr borái goríbar dil no tákouk, kiyólla-hoilé hé kúruc* or duara duniyai toh añr lla mora, aar añí duniyai lla mora.

¹⁵ Ázomi gorár no gorár honó kimot náí, bólke Mosihr duara noya mohóluk ówar beh kimot asé.

¹⁶ Zetará hé niyom mozin sole ítara beggún or uore, edde† Allar asól Isráili ókkol or uore cánti edde rahám óuk.

¹⁷ Yala lóti honókiye añré ar duk no douk, kiyólla-hoilé añí añr gaat mazé Malik Isár zohóm ókkol lói berair.

¹⁸ Báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr rahámot tuáñrar ruhr uore zari tákouk. Amin.

* 6:14 yáto Íbar † 6:16 yáto yáni

Injil Córif or Síyara ÍFICIÓL

Síyara Íficiól or Foriso

E Síyara Íficiól óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Ceñrí yían ore Íficiól or hañse borabor oh októtt leikkíl, ze októtt Kolóciól ceñrí gán leká gíyl, yáni Isá Mosih zormo ói tokoriban háit bosór baade. Zodi e ceñrít máze síyara Kolóciól ot asé de héndilla sólam zanaiyé de lootfa no zaylé yo, beecbák ulema ókkole razi ó de ki, e Íficiól ceñrí gán Páule beh leikké. Híyane dahá de, óitofare e ceñrí gán hé elakar hookkán Isáyi zomát ot gúribar niyote leikkíl. Ceñrí yían lekíbarcot Pául ziyól ot accíl bóuli nizebaze boiyan goijjé (3:1; 4:1; 6:20). Páule e ceñrí gán Tukikus or áta foónsail, zeñtté íba Ífisas cóor ot zaar (6:21-22).

Ífisas óilde ekkán bicí doónr cóor, ar Ecíya Mainar ot híyan óilde Romi ókkol or rasdáni. Ífisas cóor ot devi Artemis or mondir accíl ísafe híyan bicí mocúr (Hamól 19:23-31). Ífisas cóor or zomát twa cúrut bicí mozbut accíl, montor forezai bicí gaáli óigilgoi (Zahéri 2:1-7).

E ceñrír foóilar ekdók híssat Páule buzáye de, Alla ye keéngori Nizor bonda ókkol ore basíloiyede Isá Mosihr duara guná ttu nejat diyé. Yóggwa ye Isáyi zomát ore gaa edde billíng lói fúwan goijjé, aar hoiyé de, Mosih óilde zomát or matá edde zomát or fattór ebbe zoruri wa. Ceñrír dusára ekdók híssat Páule Isáyi ísafe zindigi haraibár baabute cíkaidiye.

Súrki ókkol

1. Pául or foriso edde Íficiól ore sólam (1:1-2)
2. Mosih llói zomát or kii bazá (1:3—3:21)
3. Isáyi ókkol ottu hondilla gori zindigi hara foribó (4:1—6:20)
4. Kessú mocuwara ókkol (6:21-24)

Sólam

¹ Añí Pául, Allar moncá mozin Mosih Isár éggwa sáhabi.

Ífisas cóor ot Allar ze pak bonda ókkol asé ítarar hañse lekír, zetará Mosih Isár bútoze imandár.

² Tuáñrar uore Alla añárar Baf or edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Mosihr duara ruúhani borhot ókkol

³ Añárar Malik Isá Mosihr Alla edde Baf or taarif óuk, zibá ye níki hárr dóilla ruúhani borhot ókkol asmani zagat añára re Mosihr usílaye diiyé,

⁴ zendilla Íba ye Íbar usílaye añára re duniyair foidayecir age lóti basí raikké, zeéne añára Íbar nozor ot pak edde behosúr óizaygoi. Muhábbote

⁵ Íba ye Nizor kúci edde moncá mozin age lóti añárar fáisela gorí raikké de, Isá Mosihr duara añára re Íbar fuain banaitó;

⁶ hétolla yala Íbar rahámot or mohímar taarif óibo, ziyán Íba ye añára re Íbar Adorja war usílaye goijjé.

⁷ Híyan óilde, añára hé Mosihr lou wór usílaye azad óiyi, yáni añárar guná-háta ókkol maf faiyí. Allar hé rahámot hotó doónr,

⁸ ziyán Íba ye añárar uore ódorbaára nazil goijjé. Nizor furafuri giyane edde buzá lói

⁹ Íba ye kúcir sáante Nizor gufon moncá re añárar hañse zahér goijjé, ziyán Íba ye Mosihr duara fura goríbar fáisela goijjíl.

¹⁰ Híyan óilde, sóiyi októ furafuri ailé, asman zobin ot zín asé híin beggún ore Mosihr bútoze ektofák ot anón.

¹¹ Zibá ye hárr kessú Nizor moncár erada mozin goré, Íba ye Nizor moksót mozin age lóti añárar ze fáisela gorí raikké, híyan olla bóuli añára Mosihr zoriya ekkán miras or bági yó óiyi,

¹² zeéne añára zetará Mosihr uore agor ttu acá raikkí, añárar duara Íbar mohímar taarif ó.

¹³ Tuáñra yó toh sóiyi kalam, yáni tuáñrar nejat or kúchóbor fúni hé Mosihr uore iman ainnó. Zeñtté tuáñra iman ainnó, Íbar zoriya tuáñrar uore yó waada goijjá Pak-Ruh moór lagaidiya giyé,

¹⁴ zibá óilde añárar miras or boona, otódin foijjonto lla zetódin Allar kinna

bonda ókkol ore furafuri hálas gorífela nó zah, zeéne Íbar mohímar taarif ó.

Pául or dua

¹⁵ Hétolla toh tuáñra ttu Malik Isár uore ze iman asé edde Allar tamám pak bonda ókkol olla ze muhábbot asé, híin ańı́ fúinni lóti,

¹⁶ tuáñra lla cúkuriya gorá bon gorı́ nó felai, bólke ańr duat tuáñra re yaad rakı́.

¹⁷ Ańı́ magı́ de, ańárar Malik Isá Mosihr Alla, zı́ba mohı́mar Baf, İ́ba ye tuáñra re giyan or edde Alla re zahér goré de Ruh dee fán, zeéne tuáñra İ́ba re beétor sinó.

¹⁸ Ańı́ aró dua gorı́ de, tuáñrar dil or suk kún kúlouk, zeéne tuáñra zano de, İ́ba ye tuáñra re ze acá dii đaıkké híyan kii, İ́ba ye Nizor pak bonda ókkol olla ze taajuıppa miras raıkké híyan hotó đoóńr,

¹⁹ aar İ́bar ze kudurut ańára imandár ókkol or hańse ham gorér híyan keén címa sára đoóńr. Hı́yan óilde đoóńr kudurut waán,

²⁰ ziyán estemal gorı́ İ́ba ye Mosih re mora ttu zinda goıjjé aar asmani zagat İ́ba re Nizor den đák ottu buágaraiye,

²¹ hárr đóılla hókumot or uore, adıkar or uore, taakot or uore, sóddarir uore edde zetó đóılla nam túwa gı́yeh híin beggún or uore, sirıf e jáhan ot no bólke aıbó de jáhan ot óu.

²² Alla ye hárr kessú İ́bar foor tole gorıdıye, aar İ́ba re hárr kessúr matá banai zomát ore diıfelaıye;

²³ zı́ba óilde İ́bar gaa; İ́ba zı́ba ye níki beggúlla beggún furaıféle, İ́ba hé zomát lói beh furafuri ó.

2

Mora ttu zinda gorá gı́yeh

¹ Tuáñra toh tuáñrar hosúrit edde gunát mora accı́la,

² héńtte tuáñra e duniyair toutorika mozin edde boıyar or uore hókumot goré de sóddar or mozin beh solıtá, zı́ba óilde ruh ubá zı́ba ye níki yala nafórman ókkol or bútoe ham gorát asé.

³ Becók ańára beggúne yó toh yaar age ítarar đóılla jisım or ayaci mozin solıtám; héńtte ańára jisım or edde mon or azzu

ókkol fura goıttám, aar oınno maincór đóılla fıtorote ańára yó gozzob or laayek accılam.

⁴ Montor Alla, zı́ba rahám or tuangor, İ́ba ye ańára re goıjjé de hé đoóńr muhábbote,

⁵ ańára re zeńtte ańára ańárar nafórmanıt mora accılam héntu úddwa Mosihr fúańti zinda goıjjé. Tuáñra rahámote beh nejat faiyó.

⁶ Ańára Mosih Isár bútoe de hétolla İ́ba ye ańára re Mosihr fúańti zinda gorı́ tulı́ İ́bar fúańti asmani zagat buágaraiye,

⁷ zeéne Mosih Isár bútoe ańárar uore ze meérbani óıye híyan or duara İ́ba ye aıyér de zobana ókkol ot Nizor rahámot or ocımana tuangori dahái fare.

⁸ Kiyólla-hoilé tuáñra iman or zoriya rahámote beh nejat faiyó; híyan tuáñra nizor torfóttu no, híyan óilde Allar hádıya;

⁹ híyan honó ham or dam óu no, zeén níki honókiye borái gorı́ faitto.

¹⁰ Kiyólla-hoilé ańára de İ́bar át or mohóluk, ańára re Mosih Isár bútoe foida gorá gı́yeh de toh gom ham uı́in gorı́ solıtó, ziın ańára gorı́ bolla Alla ye age lóti toıyar raıkké.

Yohúdi edde Beyohúdi re ek goıjjé

¹¹ Hétolla yaad raıkkó de, tuáñra zetará zormo ttu lóti Beyohúdi, tuáñra re yaar age uıtará “be-ázomi goıjjá” đakitó zetará nizoré nize “ázomi goıjjá” dabi goré, ze ázomi insán or áte jisım ot gorá zah.

¹² Aró yaad raıkkó de, héńtte tuáñra Mosih ttu aladá accı́la, Boni Isráil ottu maárum accı́la, aar Allar waadar razinama ókkol or bági nu accı́la; tuáñra ttu honó acá nu accıl aar duniyait tuáñra Alla sára accı́la.

¹³ Montor yala toh tuáñra zetará ek hale duré accı́la, Mosih Isár bútoe tuáñra re Mosihr lou wór usılaye đáke anıfela gı́yeh.

¹⁴ Kiyólla-hoilé İ́ba beh ańárar cánti, zı́ba ye níki hé dunı́ gún ore ek goıjjé, aar alok goré de mazór đebal ziyán accıl híyan bángıfelaıye.

¹⁵ İ́ba ye híyan Nizor gaa kurbandi di ducconi re, yáni hókum edde niyom asé de Córiyot ore baatel gorıfelai goıjjé; zeéne İ́ba ye Nizor bútoe hé dunı́ gún ore milai ekgwá noya insán banai cánti anı́ fare,

¹⁶ aar Íba ye hé duní gún ore ek gaa gorí kúruc or usílaye Alla lloi bonot gorídi fare, ziyán lói hé ducconi re hótom gorífelaiye.

¹⁷ Íba ye toh aái, tuáñra zetará duré accíla, tuáñrar hañse yó cántir tobolik goijjíl, aar zetará ðáke accíl ítarar hañse yó cántir tobolik goijjíl,

¹⁸ kiyólla-hoilé añára duní gúne Íbar zoriya beh ekí Ruhr usílaye Baf or cáikkat zai fari.

¹⁹ Hétolla, tuáñra ar for edde bidecóiitta no, bólke Allar oinno pak bonda ókkol ottu ze nagorita asé híyan tuáñra ttu yó asé, aar tuáñra yó Allar foríbar or manúc,

²⁰ zetará re níki sáhabi gún or edde nobi ókkol or buniyadir uore banaitulá gíyeh, ziyán or ebbe zoruri kunar-fattór gwá óilde Mosih Isá Nize.

²¹ Íba llói guñra gór or híssa ókkol beggún zura loi Kúda lla ekkán pak gór bone.

²² Íba llói tuáñra re yó oinno maincór fúañti milai endilla ekkán zaga boni bolla banaitulá zár, zeřé Ruh ísafe Alla táke.

3

Beyohúdir hañse Pául or háademi

¹ Añí Pául zee níki tuáñra Beyohúdi ókkol or wasté Mosih Isár hédmotdari goróne bondit así, añí hétolla toh Allar hañse dua gorí.

² Becók Allar rahámot or entezam or baabute tuáñra fúinno, ziyán tuáñrar hañse foóñsaibar zimmadari añré diiya gíyeh,

³ yáni, gufoni waán ziyán Íba ye wahí dí añré zanaiyé, ziyán yaar age bařır sáañte lekífelaiyi.

⁴ Híyan foríle tuáñra zani faribá, Mosihr gufonir baabute añí hoddúr buzí,

⁵ ziyán oinno zobana ókkol ot insán-zatir hañse zahér gorá nó zah, zendilla yala Íbar pak sáhabi edde nobi ókkol or hañse Pak-Ruhr duara zahér gorá gíyeh.

⁶ Hé gufoni óilde yían, kúchóbor or usílaye Beyohúdi ókkol óu Yohúdir fúañti mirasdár óiye, ekí gaar híssa óiye, edde waada waán or bági óiye ziyán Mosih Isár duara gorá gíyeh.

⁷ Allar rahámot or hádiyaye añí hé kúchóbor or háadem boinní, ziyán Íbar kudurut or bole añré diiya gíyeh.

⁸ Allar tamám pak bonda ókkol or bútoe añí ebbe niróc cwa de óile yo, añr uore e rahámot tán óiye, Beyohúdi ókkol or hañse Mosihr ocimana dón or tobolik goríbar,

⁹ edde gufoni waán or entezam tamám manúc ókkol ore daháibar, ziyán guzorigiyói de zobana ókkol foijjonto Allar hañse lukaiya accíl, zibá ye níki hárr kessú foida goijjé,

¹⁰ zeéne yala zomát or duara Allar ðoilla-boðoilla giyan or baabute, asmani zagat asé de hókumot-goróya edde adikari ókkol ore zanaidiya zah.

¹¹ Íba ye híyan Nizor abadulabadi moksót mozin beh goijjíl, ziyán ore Íba ye Mosih Isá añárar Malik or duara fura goijjé,

¹² zibár zoriya edde zibár uore iman anóne añára kúlamela góri edde hímmot or sáañte Allar cáikkat zai fari.

¹³ Hétolla, añí tuáñra re aros gorír, añí tuáñrar zoriya ze duk-mosibot fair híine hímmot no háraiyo, kiyólla-hoilé híin tuáñrar izzot olla beh ór.

Mosihr muhábbot

¹⁴ Añí hétolla oh Baf or muúntu añřú félai,

¹⁵ zibár héntu asman zobin or hárr zandár ókkol foida óiye.

¹⁶ Añí dua gorí de, Íba ye Nizor mohímar tuangori mozin Íbar Ruhr duara tuáñrar dil ot bol di tuáñra re mozbut goré fán,

¹⁷ zeéne iman or usílaye Mosih tuáñrar dil ot táke. Añí aró dua gorí de, muhábbot ot cíñyor gasái edde hé buniyadit țiki táki tuáñra zen

¹⁸ tamám pak bonda ókkol or fúañti buzí faro de, Mosihr hé muhábbot hotó çořa, hotó lamba, hotó uñsol, edde hotó mur,

¹⁹ aar hé muhábbot ziyán zani faribár baáre, tuáñra zen híyan zani faro, zeéne tuáñra Allar tamám furayir héddur furaiya óizogoi.

²⁰ Zibá ye añárar bútoe ham goré de kudurut mozin, añára magi de edde sinta

gorí de híin beggún or túaro boóut
becábíci gorí fare,

²¹ Íbar mohíma zomát or duara edde
Mosih Isár duara, hárr zobana edde
abadulabad foijjonto hámica ówat tákouk.
Aamin.

4

Ruhr sólluk

¹ Hétolla añí zee niki Malik or wasté
bon así, añí tuáñra re aros gorír, tuáñra re
ḍahaité ziyán olla ḍaha giyéh híyan or
laayek zindigi haṛo;

² furafuri cídaye edde norome, sobóre,
ezzon ore ezzone muhábbote bordac gorí,

³ cántir ban or bútoe Ruhr sólluk ṭikai
rakí bolla hárr ḍóilla kucíc gorí.

⁴ Jisím asé de ekkán, aar Pak-Ruh asé de
ekzon, zendilla tuáñra re ḍahaité ekkán
acá lla beh ḍaha giyéh;

⁵ Malik asé de ekzon, iman asé de
ekkán, bápṭisma asé de ekgwá,

⁶ beggún or Alla edde Baf asé de yó
ekzon, zibá beggún or uore beggún or
duara ham goré edde beggún or bútoe
asé.

⁷ Montor añára fottíkiyor uore Mosihr
baṛidiya mozin rahámot óiye.

⁸ Hétolla pak-kalame fórmal de,

“Íba zeñtté asman ot uiṭṭégoi,
héñtte bondi ókkol fúañti looi gyíl,
aar Íba ye maincóre hádiya ókkol
diíl.”*

⁹ “Íba uiṭṭégoi” or maáni kii? Híyan or
maáni óilde, Íba nise duniyair zagat óu
laimmíl de asé.

¹⁰ Zibá laimmíl Íba óilde ubá zibá
asman beggún or uore uiṭṭégoi, zeéne Íba
ye hárr kessú re bóraifelai fare.

¹¹ Íba Nizebaze hodún ore sáhabi óibar,
hodún ore nobi óibar, hodún ore
tobolik-goróya óibar, hodún ore zomát or
soroya óibar, edde hodún ore ustat óibar
niyamot diiyé,

¹² pak bonda ókkol ore Allar hédmot
goittó toiyar gorí bolla; zeéne héndilla góri
Mosih gaa barí uré,

¹³ otókkal foijjonto zetókkal añára
beggún iman ot ek sólluk nó ói edde Allar
Fua re zanifélai nó fari, aar oddúr balok

nó ói zeddúr óile Mosihr furayir héddur
foóñse.

¹⁴ Tarfore añára ar fuain no tákiyum,
maincé saláki edde dúkabazi gorí oinno
kiyó re gollot ot loizai bolla ze taalim deh,
hé taalim ot boiyare tuillá goir or ḍóilla
añára ikká uikká ḍúlat no tákiyum,

¹⁵ bólke muhábbote hók hotá hoói yore
fottí mikká ttu barí urí Ubár balok gaa
boniyúm zibá óilde matá, yáni Mosih,

¹⁶ zibár zoriya guñra gaa gán hárr girár
modote zura loh edde dóijja táke, aar
zeñtté fottí híssa ye zeddúr ham gorá fore
héddur goré, tói hé gaa gán baré aar
híyane nizoré muhábbot or sáañte
banaitulé.

Furana zindigi edde noya zindigi

¹⁷ Hétolla, Malik or name añí tuáñra re
hoóidir, Beyohúdi ókkole zendilla nizor
behar kíyale sole, tuáñra ar héndilla góri
zindigi no haṛaiyó,

¹⁸ kiyólla-hoilé ítarar buz andár ot fori
asé, aar ítarar dil dorór zoriya ítara ttu
Allar baabute zankari no tóne ítara Alla
ye dee de zindigi ttu maárum ói asé;

¹⁹ ítara ttu honó córomhaya ná; ítara
nizor ttu hárr ḍóilla nafak ham goríbar ze
azzu asé híin gorí bolla nizoré ayacit
gosáidiye.

²⁰ Montor tuáñra toh Mosihr baabute
héndilla taalim faiyó de no,

²¹ bólke tuáñra oh sóiyi mozin Íbar
baabute fúinno aar Íbar torfóttu taalim
faiyó, ze sóiyi hé Isár hañse asé,

²² ki hoilé, tuáñrar agor ze solasol asé,
hé furana manúc ore fúañti kúli félaido,
zibá dúkabazir azzu loi bigirizargói;

²³ edde Alla re tuáñrar demak or kíyal
ore noya goittó doh;

²⁴ aar tuáñra noya manúc ore findífelo,
zibá re Allar súrote sóiyi forhésgarir edde
pakir sáañte foida gorá gíyeh.

Noya zindigi lla niyom ókkol

²⁵ Hé ísafe, tuáñra fottíkiye misá hotá
howá félaido aar ezzon loi ezzone hók
hotá hoó, kiyólla-hoilé añára beggún toh
ek gaar híssa ókkol.

* 4:8 Zobur 68:18 † 4:26 Zobur 4:4

26 “Guccá uríle uróuk, montor guná no goijjó.”† Tuáñrar guccá re beil gólibar age faní gorífelaiyo;

27 Ibilíc ore mouka no diyo.

28 Sur ókkole ar suri no goijjó, bólke gom fecá banai nizor áte meénot goró; zeéne muútac ókkol ore dii bolla nizor ttu kessú táke.

29 Tuáñrar muk ottu honó bura hotá no neelaiyó, bólke ziín oinno zon ore ítarar zorurot mozin banaitulí bolla gom híin beh neelaiyó, zeéne fúnoya ókkole híin ottu fáida faa.

30 Aar Allar Pak-Ruh re naras no goijjó, zibá re tuáñrar uore otókkal foijjonto lla moór lagaidiya giyéh, zetókkal foijjonto hálas goríbar din nú aiyé.

31 Hárr dóilla monhalahali, rak, guccá, uzor di hoijja diya, bodnam gorá, edde hárr dóilla duconni tuáñra ttu dur gorífeló.

32 Ezzon ore ezzone meérbani goró edde fetfurani dahó, aar ezzon ore ezzone endilla maf goró, zendilla Alla ye yó tuáñra re Mosihr bútoe maf gorídiye.

5

1 Hétolla hoóir, tuáñra Allar adorja fuain ísafe, Íbar kofíyot loh;

2 aar endilla gori muhábbot ot solo zendilla Mosih ye yó añára re muhábbot gorí añára lla bóuli Nizor zan ore kúcbodar kurbaní ísafe Allar hañse kurbaní difélaie.

3 Montor tuáñrar bútoe zenákariir, edde honó dóilla nafakir yáh lalsír hotá úddwa no tákouk, kiyólla-hoilé híin Allar pak bonda ókkol olla tík no.

4 Héndilla, honó bereijja hotá, behar hotá, yáh birailla mockari yó no tákouk, ziín óu tík no; yárbodol Allar cúkur goró.

5 Kiyólla-hoilé tuáñra toh fakkagori zano, honó zenákur, nafak manúc yáh lalósbon ottu Mosihr edde Allar rajjot honó miras náí deh. Lalós gorá mutti fuñza loi borabor.

Nur or fuain dor dóilla góri solo

6 Saiyó, honókiye tuáñra re galuwai gorí dúka no de fán, kiyólla-hoilé híin or zoriya éna nafórman ókkol or uore Allar gozzob aiyé.

7 Hétolla, tuáñra ítara llói honó bazá no raikkó.

8 Kiyólla-hoilé tuáñra toh ek hale andár accíla, montor Malik or ummot ísafe yala tuáñra nur; hétolla nur or fuain dor dóilla góri solo,

9 kiyólla-hoilé nur or gulagala óilde toh hárr dóilla bálai, forhégari, edde háñsa;

10 aar Malik ziín lói kúci ó, zasai gorí híin goró.

11 Andár or befáida ham ot córik no óiyo, bólke híin or asóliyot zahér goró;

12 kiyólla-hoilé manúc ítara aiddone ziín goré híin or baabute hoón úddwa córmor hotá.

13 Montor nure zahér goillé toh hárr kessú zahér óizagoi, kiyólla-hoilé ziín zahér óizagoi híin óilde nur.

14 Hétolla toh endilla asé,
“Ó gúm or manúc ókkol, seton óizogoi,

mora ttu zinda ó,
tói Mosih tuáñrar uore zolibó.”

15 Hé ísafe, saiyó tuáñra hondilla soloór; bekuf or dóilla no bólke buddíman or dóilla góri solo;

16 honó mouka na háraiyo, kiyólla-hoilé e zobana hóraf.

17 Hétolla hoóir, bekuf no óiyo, bólke Malik or moncá kii de buzó.

18 Córab hái tuúl no óiyo, kiyólla-hoilé híyane tuáñra re ayaci gorá baibó. Yárbodol Pak-Ruh lói furaiya ó,

19 aar Zobur Córif or kawali, seér, edde ruúhanir gozól ókkol or duara ezzon loi ezzone hotá hoó; héndilla gorí tuáñrar dil ottu Malik or name seér goó edde bazana bazo,

20 aar hámica hárr kessú lla añárar Malik Isá Mosihr name Alla Baf or cúkur goró.

Bou edde hócom

21 Mosihr door rakí tuáñra nizoré ezzon ore ezzone gosáido.

22 Bouwáin ókkol, tuáñra nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáido, zendilla Malik or hañse gosáidiyo.

23 Kiyólla-hoilé hócom óilde toh bou wór matá, zendilla Mosih yó zomát or matá; aar Íba óilde gaar Nejatdoya.

24 Hétolla hoóir, zomáte zendilla nizoré Mosihr hañse gosáidiye, héndilla bouwáin ókkol ottu yó hárr kessút nizoré

nizor-nizor hócom or hañse gosáidiyar zorur.

²⁵ Hócom ókkol, tuáñra nizor-nizor bou wóre muhábbot goró, zendilla Mosih ye yó zomát ore muhábbot goijjé aar híyan olla Nizor zan difélaiye,

²⁶ zeéne Íba ye kalam or duara hé zomát ore faní lói dúifelai pak-sáf gorí fare,

²⁷ zeéne Íba ye hé zomát ore eén nurani banai Nizor hañse házir gorái fare, zibát honó dak, kuñraiya yáh héndilla honó kessú náí, bólke híba pak edde behosúr.

²⁸ Hétolla, hócom ókkol ottu nizor-nizor bou wóre nizor gaar dóilla muhábbot gorár fóros. Zee niki nizor bou wóre muhábbot goré, íte nizoré muhábbot goré deh;

²⁹ honókiye toh nizor gaa re honódin nafórot goijjé de náí, bólke híyan ore fali yore zotton beh goré, zendilla Mosih ye yó zomát ore goré;

³⁰ kiyólla-hoilé añára de Íbar gaar híssa ókkol.

³¹ “Híyan olla toh morotfua ye nizor bafmaa ttu zuda ói nizor bou wór fúañti tákibo, aar ítara duní zon ek jisím óizayboi.”*

³² Híyan ekkán doóñr gufoni, lekin añí Mosih edde zomát or mutalek hoóir deh.

³³ Zeén óibo óuk, tuáñra fottíkiyo ttu yó nizor-nizor bou wóre nizor dóilla muhábbot gorár zorur, aar bouwáin ókkol ottu yó nizor-nizor hócom ore izzot gorár uzu kíyal rakár zorur.

6

Fuain edde Bafmaa

¹ Fuain ókkol, tuáñra Malik or ísafe, tuáñrar bafmaar hotábattara mano; kiyólla-hoilé híyan toh tík.

² “Bafmaa re izzot goríba” óilde waadar sáañte foóila hókum, ki hoilé,

³ “Zeéne tuáñr bálai ó, aar tuñí e duniyait lamba hóiyat foo.”*

⁴ Bafáin,† tuáñrar fuain dore guccá tulí no diyo, bólke Malik or torbiyote edde nosíyote ítara re doóñr goró.

Gulam edde Girós

⁵ Gulam ókkol, dil or ehélasir sáañte izzote edde doore tuáñrar duniyaibi girós ókkol or hotábattara mano, zendilla tuáñra Mosihr hotá óito mainta;

⁶ maincóre kúci goróya ókkol or dóilla daháibar niyote no, bólke Mosihr gulam ísafe dil ottu Allar moncá ókkol fura gorí bolla héndilla goró.

⁷ Tuáñra endilla juse hédmot goró, zeén níki Malik ore beh gorór, insán ore no;

⁸ kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, zee ze gom ham goré íte híyan or boccíc Malik or torfóttu faibo, íte gulam óuk yáh begulam.

⁹ Girós ókkol, tuáñra yó ítara re héndilla beh sólluk goró, aar ítara re dómki díya félaido; tuáñra toh zano, asman ot asé de Íba óilde ítarar edde tuáñrar Girós, aar Íbar hañse honó ektorfía náí.

Allar díiya átiyar

¹⁰ Ahéri hotá óilde, tuáñra Malik loi laigga táki Íbar kudurut or bole mozbut óizogoi.

¹¹ Larái lla Allar díiya tamám átiyar findífeló, zeéne tuáñra Ibilíc or sail ókkol or ulda mozbut gori tíyai faro.

¹² Kiyólla-hoilé añárar larái toh honó insán lói no, bólke hókumot-goróya ókkol lói, kémota ola ókkol lói, edde e andár duniyair hákim ókkol lói; yáni asmani zagat asé de Ibilíc or bútferot ókkol lói éna.

¹³ Hétolla, tuáñra Allar díiya hárr átiyar findífeló, zeéne ze din tuáñra re Ibilíce hámla goríbo héñtte mukabela gorí faro, aar hárr kessú hótom gorífelai mozbut gori tíyai táki faro.

¹⁴ Hétolla hoóir, sóiyi lói guṭ di, forhésгарir zama findí,

¹⁵ edde cántir kúchóbor tobolik gorí bolla nal tákito cenṭar findí, mozbut gori tíyai táko.

¹⁶ Híin beggún or fúañti iman or dál loirakó, ziyán lói tuáñra Ibilíc or tamám ooini tir ókkol nifáifelai faribá.

¹⁷ Nejat ore ṭufir dóilla góri matát doh, aar Pak-Ruhr toluwar loirakó, ziyán óilde Allar kalam.

¹⁸ Pak-Ruhr bole hámica hárr dóilla dua edde fóriyat ókkol gorát táko; aar hé niyote furafuri sobór or sáañte seton táko edde

* **5:31** Foidayec 2:24 * **6:3** Córíyot-nama 5:16 † **6:4** Bafyáto bafmaa ókkol

Allar tamám pak bonda ókkol olla dua gorát táko.

¹⁹ Añr ulla yó dua goijjó, zeéne zeñtte aní boiyan gorí héñtte añré endilla lofzó ókkol diiya zah ziín lói añí hímmot góri kúchóbor or gufoni zahér gorí faijjum,

²⁰ ziyán olla añí bon así de hálot ot óu ezzon nomainda ísafe ham gorír. Dua goríba de, añí hiyan boiyan goitté eén hímmot or sáañte gorí fari fán, zeddúr góri añr ttu goríbar zorur.

Ahéri sólám

²¹ Añr hálot keén asé aar añí kii gorír híin tuáñra zano fán, Malik or bútoze asé de adorja báí edde biccácdar háadem Tukikuse tuáñra re hárr kessú zanaidibo,

²² zibá re añí tuáñrar hañse etollá diferáir, zeéne tuáñra añárar baabute zano, aar yóggwa ye zeéne tuáñrar dil ot tosólí déh.

²³ Tuáñra báiboináin dor uore Alla Baf or edde Malik Isá Mosihr torfóttu cánti, iman, edde muhábbot nazil óuk.

²⁴ Zetará añárar Malik Isá Mosih re ofúrani muhábbote muhábbot goré, ítara beggún or uore rahámot zari tákouk.

Injil Córif or Síyara FILÍPPAIÓL

Síyara Filíppaiól or Foriso

E síyara Filíppaiól óilde ekkán ceñrí. Yán or lekóya óilde sáhabi Pául. Ceñrí yán ore Isá Mosih zormo ói tokoriban háit-ek bosór baade leká giyeh. Héñtte yóggwa ziyól ot accíl (1:13), óitofare Rom cóor or ziyól ot. Ceñrí yán Filíppi cóor ot accíl de zomát twar hañse leikkíl deh. Filíppi cóor or baabute síyara Hamól ottu kessú zani fari. Filíppi óilde Makedóniya elakar rasdáni. E zomát twa óilde Makedóniya elakat foóila zomát. E zomát twa re Páule edde Sílase búng bañdí cúru goijjíl. Ítara hére táite ítara re ek rait olla ziyól ot úddwa diya gyíl (Hamól 16).

Óitofare Páule e ceñrí gán boóut dóilla niyote leikkíl. Yóggwa ziyól ot de fúni e zomát twa ye yóggwa lla ze modot tun foóñsaiye hín olla yóggwa ye ítara re cúkuriya goijjé (4:10-19). Yóggwa ye ítara re nizor ziyól or hálot or baabute yó noya hóbor ókkol foóñsaiye, aar Timóti edde Epaforoditus olla tuaijjo diyé (2:19-30) zeéne ítara tará re estekbal goré aar tarár netaham ore izzot deh.

Súrki ókkol

1. Filíppi cóor or zomát ore Pául or sólam (1:1-2)
2. Pául nizor hálot or kessú noya hóbor edde íbar kessú sintabáfana (1:3—2:30)
3. Isáyi zindígir kessú amóli nosíyot (3:1—4:9)
4. Filíppi cóor or zomát twa re cúkuriya edde sólam (4:10-23)

Sólam

¹ Añí Pául, añr fúañti Timóti yó asé. Añára óilam de Mosih Isár gulam.

Filíppi cóor ot Mosihr bútoze Allar ze pak bonda ókkol asé ítara beggún or hañse lekír; hére zomát or neta ókkol edde háadem ókkol óu gólaiya asé.

² Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malík Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Filíppaiól olla Pául or dua

³ Añí tuáñra re zetóbar yaad gorí, hétobar añr Allar cúkur gorí,

⁴ aar tuáñra beggún olla gorí de hárr dua hámica kúcir sáañte gorí,

⁵ kiyólla-hoilé tuáñra toh foóila din ottu lóti kúchóbor fólar ham ot aij foijjonto córik asó.

⁶ Añr ttu yán ekin asé de ki, zibá ye tuáñrar bútoze ze ekkán gom ham cúru goijjé Íba ye híyan ore Mosih Isá aibó de din foijjonto solai loizai furussat goríbo.

⁷ Tuáñra beggún or baabute héndilla kíyal rakón añr lla tík, kiyólla-hoilé tuáñra toh añr dil ot asó, aar añí bon táki yáh kúchóbor or sófai dí híyan or sóiyi re sábut gorí, tuáñra beggún toh añr fúañti Allar rahámot or bági.

⁸ Alla añár gobá asé, Mosih Isár adore añr ttu tuáñra beggún olla hoddúr furer.

⁹ Añí dua gorí de, tuáñrar muhábbot sóiyi giyan edde hárr dóilla buddír sáañte zetó éto bicí barát táke fán;

¹⁰ zeéne tuáñra ziín uttom hín forók gorí zano, aar Mosih aibó de din foijjonto pak edde behosúr táko,

¹¹ Isá Mosihr duara forhésgarir gulagala ókkol aiyé de hín lói bóraiya ói yore; zeéne Allar mohíma edde taarif ó.

Añr lla Mosih óilde zindigi

¹² Ó báiboináin ókkol, añr ttu tuáñra re yán zanaidito monehoór de ki, añr uore ziín-ziín guzoiijjé, híne kúchóbor zetó éto fólat modot goijjé,

¹³ zeén níki añí Mosihr wasté bon así de híyan razmohól or tamám faáradar ókkole edde baki manúc beggúne zani faijjé.

¹⁴ Aar añr bon or zoriya bicí zon imandár báiboináin dor ttu Malik or uore bóraca eddúr barígiyoi zeén níki ítara no doorai kalam tobolik gorí bolla aró bicí hímmot faiyé.

¹⁵ Becók, hodúne ricé edde zibbat or niyote Mosihr tobolik goré, montor hodúne bála niyote goré de yó asé.

¹⁶ Fisór gúne híyan muhábbote beh goré, kiyólla-hoilé kúchóbor or sófai dí bolla añre basílowa gíyeh de híyan ítara zane.

¹⁷ Montor agor gúne Mosihr tobolik goré de ehélasir sáañte no bólke nizor fáidar niyote; kiyólla-hoilé ítara tãare de,

añí bon así de hére ítara añr lla mosibot foida gorí faribó.

¹⁸ Tói kii óiye? Asól hotá óilde, bét dóri óuk yáh sóiyi niyote óuk, fottí mikká ttu de Mosihr tobolik éna ór; hétolla añí kúci.

Ói, aar kúci ówat tákiyum óu,

¹⁹ kiyólla-hoilé añí zani de, añr uore ziín-ziín guzorer híin or notiza ísafe añí hálas óiyum. Híyan tuáñrar duaye edde Isá Mosihr Ruhr modote beh óibo.

²⁰ Añr ttu furafuri ekin edde acá asé de ki, añr ttu honó kessút cóminda ówa no foribó, bólke eén furafuri hímmot tákibo zeén níki hámicar dóilla yala yó añr gaar duara Mosihr mohíma zahér óibo, añí zinda táki yáh mori.

²¹ Kiyólla-hoilé añr lla Mosih óilde zindigi, aar moot óilde laf.

²² Zodi añí haiyaye zinda táki, añí kimoti ham or meénnot ókkol gorí faijjum. Hétolla hon nán basítam añí hoi no fari.

²³ Añí duiharat foijjí: monehoór de, duniyai ttu zaigói Mosihr fúañti tákito, kiyólla-hoilé híyan boóut beétor óibo;

²⁴ montor tuáñrar wasté añí haiyaye basi táka toh aró zorur.

²⁵ Híyan or ekine añí zani de, añí basi táikkum aar tuáñra beggún or fúañti tákiyum, zeéne tuáñra iman ot baró aar híyan ot kúci táko.

²⁶ Añí tuáñrar hére abar ailé, tuáñra ttu Mosih Isár bútoe asé de borái añr zoriya bicí hoilé bicí barízayboi.

²⁷ Siríf endilla goró, ki hoilé, tuáñrar solasol ore Mosihr kúchóbor or laayek bano, zeéne añí aái yore tuáñra re saái yáh gairházir táki, añí zen tuáñrar baabute fúni de, tuáñra ek ruht máze mozbut gori tíyaiya asó aar kúchóbor ottu foida ó de iman olla ek mone milizúli bicí meénnot gorór.

²⁸ Tuáñrar muhálef ókkol ore honó hálote no dooraiyó, ziyán óilde ítara lla hálak óibar ekkán nicán, lekin tuáñra lla nejat faibar, ze nejat óilde Allar torfóttu.

²⁹ Kiyólla-hoilé tuáñra re toh Mosihr wasté toúfik diiya giyéh de siríf Íbar uore iman aníbar no, bólke Íbar wasté duk fai bolla yó.

³⁰ Hétolla toh tuáñra yó duk uúin foór ziín añí faáilam de deikkíla aar yala yó fair de fúnor.

2

Mosihr niróci edde doóñrgiri

¹ Hétolla, Mosihr ummot ísafe tuáñra ttu honó josba tákile, muhábbot or honó tosólli tákile, Pak-Ruhr honó taalukat tákile, aar honó ador edde rahám tákile,

² endilla gorí añr kúci fura goró: ek mon ói yore, ekí dóilla muhábbot rakí yore, zane ek ói yore, edde ekí kíyal rakí yore.

³ Nizor fáidar niyote yáh barík kúwalai bolla kessú no goijjó, bólke niróc ói oinno zon ore nizor túaro uttom báfiyo.

⁴ Siríf nizor fáida no saiyó, oinno zon or fáida yó saiyó.

⁵ Tuáñrar bútoe e kíyal rakó ziyán Mosih Isá ttu yó accíl:

⁶ Íba toh Allar súrote accíl de óile yo, Allar fúainnagiri re sibi dóri rakídito nó saá,

⁷ bólke Íba ye Nizoré háli gorífelail, gulam boni, insán ísafe zonom loi yore.

⁸ Íba ye insáni cokóle táki, moot foijjonto, hoító sailé, kúruc or uore more foijjonto fórmadar ói yore Nizoré niróc goijjíl.

⁹ Hétolla bóuli toh Alla ye yó Íba re bicí uñsol tokkat tuillé, aar Íba re nam waán diiyé ziyán hárr nam or túaro doóñr,

¹⁰ zeéne Isá nam ot hárr kiyé añrú féla, híin asman ot tóuk yáh zobin ot, yáh zobin or nise;

¹¹ aar hárr zobane zen Baf Allar mohíma ói bolla cíkar goré de, Isá Mosih óilde Malik.

Tuáñra duniyait serak or dóilla zoloór

¹² Hétolla, ó añr adorja ókkol, zendilla tuáñra siríf añr cáikkat no, bólke añr gairházirit hámica aró fórmadar accíla, héndilla tuáñra yala doore edde hafanir sáañte nizor nejat or ham gorízo,

¹³ kiyólla-hoilé tuáñrar bútoe toh Alla ye éna ham gorér, tuáñra re Íba ye kúci ó de erada fura goríbar mon edde amól dí bolla.

¹⁴ Hárr kessú cékayot sára edde torkatorki sára goijjó,

¹⁵ zeéne tuáñra behosúr edde maasum boni, e zobanar teṛá edde báañra maincór dormiyan ot Allar dak sára fuain tóoro, zetarár mazé tuáñra duniyait serak or dóilla zoloór,

¹⁶ kiyólla-hoilé tuáñra toh zindigir kalam ore mozbut or sáañte dóri asó; hétolla Mosihr waafesir din añí borái gorí faijum de, añí no behar duñijí aar no behar meénnot goijjí.

¹⁷ Fúno, zodi añr ttu tuáñrar iman or hédmot or edde kurbanir uore nizoré úddwa roc kurbanir dóilla dálidiya fore, toóu añí kúci aar tuáñra beggún or fúañti kúci goijjúm.

¹⁸ Tuáñra yó héndilla kúci ó, aar añr fúañti kúci goró.

Timóti edde Epaforoditus or baabute

¹⁹ Añí acá gorír, Malik Isá ye sailé añí Timóti re tuáñrar hére hára diferáiyum, zeéne tuáñrar hóbor fúni añí yó tosólli fai.

²⁰ Kiyólla-hoilé añr ttu yóggwar dóilla ar kiyó náí, zee niki tuáñra lla ehélasir sáañte sintabáfana goré.

²¹ Beggúne nizor gún ot beh lagi asé, Mosih Isár gún ot no.

²² Lekin Timótir kimot sábut óiye de híyan toh tuáñra zano, ki hoilé, fua ye zendilla baf or fúañti meénnot goré, héndilla yóggwa ye añr fúañti kúchóbor fóla lla meénnot goijjí.

²³ Hétolla añí acá gorír, añr hálot kii óibo híyan zani faille mottor añí yóggwa re tuáñrar hére diferáiyum.

²⁴ Aar añr ttu Malik or uore bóraca asé de ki, añí nize yó tuáñrar hére bicí hára aiccúm.

²⁵ Lekin añr imandár báí Epaforoditus ore tuáñrar hére waafes diferáidon zoruri bouli báfir, zibá añr sáañti ham-goróya edde sáañti fóous, aar tuáñrar hóborgwa yó, zibá re añr zorurot ókkol fura gorí bolla diferáila.

²⁶ Kiyólla-hoilé yóggwa ttu tuáñra beggún ore saitó kúb monehoór, aar yóggwa ocúk ot foijjé de híyan tuáñra fúinno de hétolla yóggwa ferecanit asé.

²⁷ Bécok, yóggwa ocúke moron-moron óoil, montor Alla ye yóggwar uore rahám goijjí; siríf yóggwar uore no, bólke añr

uore yó, zeéne añr ttu ferecanir uore ferecani no táke.

²⁸ Hétolla yóggwa re diferái bolla añr ttu aró bicí kíyal óiye, zeéne tuáñra yóggwa re abar dekí kúci ó, aar añr sinta yó home.

²⁹ Hétolla yóggwa re Malik or ummot ísafe furafuri kúcir sáañte kobul goijjó, aar héndilla maincóre izzot goijjó;

³⁰ kiyólla-hoilé yóggwa ye Mosihr ham or wasté moot or foñt ot óoil, aar tuáñrar torfóttu añr lla ze hédmot homi accíl híin adai gorí bolla nizor zan foijjonto hótarat félail.

3

Asól forhésgari

¹ Ahérit hoóir, ó añr báiboináin ókkol, Malik or ummot de hétolla kúci goró. Añr ttu ekí hotá lekíte duk no lage, kiyólla-hoilé héndilla goillé tuáñra héfazot tákiba.

² Kuñir ókkol ottu úñciyar táikko, yáni hóraf ham-goróya uitará ttu zetará jisím hari-síri ázomi goré.

³ Kiyólla-hoilé añára éna asól ázomi goijjá manúc, zetará Allar Ruhr hédaiyote ebaadot gorí, Mosih Isá re lói borái gorí, aar jisím or uore honó bóraca no gorí,

⁴ zodi añí nizor ttu yó jisím or uore bóraca goríbar waja asé de óile yo. Honókiye ítar ttu jisím or uore bóraca goríbar waja asé bóuli tãare de óile, añr ttu toh aró bicí asé:

⁵ añré añçto din ot din ázomi gorá gíyl; añí Boni Isráili, Binyamin or háandan ottu, añí Hibraniól or ézzon Hibrani. Córyot amól gorár baabute hoilé, añí ézzon Féroci accílam;

⁶ jus tákar baabute hoilé, añí Mosihr zomát ore zulúm goittám; aar Córyote forhésgar ówar baabute hoilé, añré nidak faa zayto.

⁷ Lekin ziín añr lla nofá accíl, yala híin ore Mosihr zoriya lussán bouli goni.

⁸ Aró hoitó sailé, añí hárr kessú re lussán bouli goni de kiyólla-hoilé Mosih Isá añr Malik ore zanat ódorbaára kimot asé, zibár zoriya niki añí hárr kessúr lussán cóoiyi aar híin ore fúrari bouli goni, zeéne añí Mosih re fai,

⁹ aar añré Íbar bútoe faa zah, Córiyot amól goillé faa zah de héndilla nizer kucíc or forhéggarir zoriya no, bólke Mosihr uore iman aníle faa zah de forhéggarir zoriya, ze forhéggarir Allar torfóttu iman or zoriya beh aiyé.

¹⁰ Añr ttu hé Mosihr re, yáni Íbar zinda ówar kudurut ore edde Íbar dukkót híssa ówa re zaino monehoór, Íbar moot or nomunaye mori-mori;

¹¹ zeéne honó bote añí mora ttu zinda ówar héddur foijjonto yó foónsi.

Monzil-moksót or uzu duñra

¹² Endilla no de ki, añí híyan furafuri faifélaíyi yáh añí furafuri sóiyi óigiyigoi, montor añí waán dórifelai bolla beh duñrat así ziyán or niyote Mosihr Isá ye añré dórifelaiye.

¹³ Báiboináin ókkol, añí nizoré nize híyan aijjó dórifelaiyi bouli no táari, lekin añí ekkán gorí de híyan óilde: fisé ziín asé hín ore foórafelai muúntu ziín asé hín or hére foónsibar kucíc.

¹⁴ Añí monzil-moksót or uzu duñrat así de, Mosihr Isár duara asman or uzu Allar ze dak asé, boccíc ísafe yíba hásil gorí bolla.

¹⁵ Hétolla, añára zetará balok así, añára beggún ottu hé kíyal rakár zorur. Aar zodi honó kessút tuáñra ttu oinno ðoilla kíyal táke, Alla ye tuáñra re híyan óu zahér goríbo.

¹⁶ Zeén óibo óuk, añára zeddúr ot foóniccigoi héddur or mutafek zindigi hañai.

¹⁷ Báiboináin ókkol, tuáñra beggúne añr ðoilla góri solat táko, aar uitarár híkka díyan diyo zetará añára ttu tuáñra deikkó de hé nomuna mozin sole.

¹⁸ Kiyólla-hoilé añí toh tuáñra re yían boóut bar hoóilam, aar yala hañdi-hañdi yó hoóir, endilla boóut zon asé zetará Mosihr kúruc or duccon or ðoilla góri sole;

¹⁹ ítarar tokdí ot borbadi asé, ítarar Kúda óilde nizer feñ, ítara nizer ttu córom laga foitto de híin lói fohórai goré, ítara duniyaibi gún or híkka beh mon deh.

²⁰ Montor añárar nagorita óilde asman ot, zentú añára éggwa Nejatdoya yáni Malik Isá Mosihr aibár bicí azzur sáante entezar ot así,

²¹ zibá ye níki añárar niróc haiya re Íbar mohíma ola gaar ðoilla ói bolla bodolifélaibo; híyan oh taakot estemal gorí goríbo ziyán lói Íba ye hárr kessú re úddwa Nizer kobzat gorífelai fare.

4

¹ Hétolla hoóir, ó añr adorja báiboináin ókkol, tuáñra zetará re añr ttu saitó kúb monehoór, zetará añr kúci edde matár tas, tuáñra héndilla soli Malik or bútoe mozbut táko, ó adorja ókkol.

Nosíyot ókkol

² Añí Yuwádiya re yó aros gorír aar Suntoki re yó aros gorír, Malik or bútoe tuáñrar mon ek ðoilla goró.

³ Aar, ó añr asól sáanti, añí tuáñre yó aros gorír, hé mayafuain nún ore híyan ot modot goró, kiyólla-hoilé ítara toh kúchóbor fóli bolla Kelemen edde añr oinno sáanti ham-goróya ókkol lói cóo añr fúañti bicí meénnot ókkol goijjé, zetará beggún or nam zindigir-kitab ot asé.

⁴ Malik or bútoe hámica kúci táko; añí abar hoóir, kúci táko.

⁵ Tuáñrar cídayi tamám manúc ókkol or hañse zahér goró. Malik hára aiyér.

⁶ Honó kessúr sinta no goijjó, bólke hárr hálot ot dua edde fóriyat or duara cúkuriyar sáante tuáñrar aros ókkol Alla re zanaiyó.

⁷ Baade Allar cánti, ziyán buzí farar furafuri baáre, híyane tuáñrar dil edde kíyal ore Mosihr Isár usílaye héfazot rakíbo.

⁸ Ahérit hoóir, ó báiboináin ókkol, ziín háñsa, ziín izzotdár, ziín sóiyi, ziín pak, ziín cúndor, ziín namdár, yáni ziín uttom aar taarif or laayek asé, tuáñrar kíyal híin or híkka beh rakó.

⁹ Tuáñra añr ttu ziín cíkko, hásil goijjó, fúinno, edde deikkó, híin ore amól goró, tói cánti dooya Alla tuáñrar fúañti-fúañti tákibo.

Modot olla cúkuriya

¹⁰ Añí Malik or bútoe bicí kúci, kiyólla-hoilé yala boóut díin baade tuáñra ttu añr lla sintabáfani abar zari óiye; becók tuáñra ttu age yó accíl, montor daháibar mouka nu accíl deh.

¹¹ Añí híyan muútac ot fori hoóir de no, kiyólla-hoilé añí toh ze honó hálot ot kúci táka cíkki.

¹² Añí hom táka keén de yó zani, aar beec táka keén de yó zani. Añí hárr mikká edde hárr hálot ot kúci tákar gufoni cíkki, bóra feṛot óuk yáh háli feṛot, beec tákat óuk yáh muútac ot.

¹³ Añí hárr kessú Ubár duara gorí fari zibá ye níki añré bol dee.

¹⁴ Toóu gom óiye, tuáñra añr mosibot ot córik óiyo.

¹⁵ Ó Filíppaiól, tuáñra nize de zano, foóilabar tuáñrar hañse kúchóbor tobolik gorí zeñtté añí Makedóniya ttu giílamboi, héñtte siríf tuáñra bade ar honó zomáte añr llói lenden gorát cámil nó.

¹⁶ Tuáñra de Tisólonikat úddwa añr zorurot ókkol fura gorí bolla hoek bar modot foóñsaila.

¹⁷ Añí hádiya saáir de héen no, bólke nofá saáir deh, zín tuáñrar hísaf ot barízargoi.

¹⁸ Becók añí hárr kessú furafuri faifélaíyi, yala añr ttu ódorbaára asé. Epaforoditus or áta tuáñra zín difeṛáila hín fai yore añr ttu bicí hoilé bicí óigiyoi; hín toh kúcbodar edde kobuldár kurbandi, zín lói Alla kúci ó.

¹⁹ Añr Alla ye Íbar mohímar dón ottu Mosih Isár usílaye tuáñrar hárr zorurot fura goríbo.

²⁰ Añárar Alla Baf or taarif abadulabad foijjonto hámica ówat tákouk. Amin.

Ahéri sólam

²¹ Mosih Isár bútoe Allar ze pak bonda ókkol asé, ítara fottíkiyo re añr sólam díyo. Añr fúañti asé de báiboináin ítara yó tuáñra re sólam zanar.

²² Allar pak bonda ókkol beggúne tuáñra re sólam zanar, háasgori baáñcca Káisar* or gór or maincé.

²³ Malik Isá Mosihr rahámot tuáñrar ruhr uore zari tákouk.

* **4:22** Girík zuban ot Káisar hoó de híyan nam no, híyan ekkán Rom raijor baáñcca ókkol or lokób.

Injil Córif or Síyara KOLÓCIÓL

Síyara Kolóciól or Foriso

E síyara Kolóciól óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Óitofare yóggwa ye e ceñrí gán ore Rom cóor ottu leikké, kiyólla-hoilé yían lekér de októ yóggwa ziyól ot bon accíl. Yían ore Isá Mosih zormo ói tokoriban háit bosór baade leká gíyeh. E síyara Kolóciól cóo Íficiól, Filíppaiól, edde Filimon ore ziyóli ceñrí bouli zana zah, kiyólla-hoilé Páule hín ore ziyól ottu táí leikkíl. Yóggwa ye ceñrí yían ore leikké de Kolóciya cóor or zomát or hañse. Kolóciyat accíl de e zomát ore Páule cúru goijjíl de no, montor yóggwa ye (2:1) ot hoiyé de mozin, yóggwa ttu e zomát twa lla kessú zimma asé bóuli táaitto. Óitofare e zomát twa cúru goijjíl de Epafarase, kiyólla-hoilé íba Kolóciyar manúc accíl.

Pául ottu Kolóciyar zomát ot soler de gollot taalim ókkol or baabute sintabáfana accíl, hétolla yóggwa ye e ceñrí gán ot beechíssa hín or mutalek leikkíl. Óitofare hére Isáyi boinné de Yohúdi ókkol or éggwa dol accíl, zibá ye oinno Isáyi ókkol ore Furana Niyom ottu Yohúdir córiyot ókkol amól gorái bolla bolazuri goittó, háasgori ázomi gorár gán. Páule e síyara wat háasgori leikké de ki hoilé, Alla ye kobul goitté siríf Isá Mosih re bade ar honókiyor yáh honó kessúr zorurot náí (1:15-20) aar insán or demake banaiya taalim ókkol behar (2:8).

Súrki ókkol

1. Kolóciyat asé de zomát ore Pául or sólam (1:1-2)
2. Mosihr doóñr tokkar baabute, háasgori Kolóciyat soler de gollot taalim ókkol ore hétap gorí (1:3—3:4)
3. Isáyi zindigi hařar baabute kessú cíkka (3:5—4:6)
4. Sólam díye edde e ceñrí gán ore oinno zomát or hañse yó telawot gorá báyto hoiyé (4:7-18)

Sólam

¹ Añí Pául, Allar moncá mozin Mosih Isár éggwa sáhabi. Añr fúañti añárar báí Timóti yó asé.

² Kolóciya cóor ot Mosihr bútoe Allar ze pak bonda ókkol asé, hé imandár báiboináin ítarar hañse lekír:

Tuáñrar uore añárar Baf Allar torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Kolóciól olla Pául or cúkuriyar dua

³ Añára hámica tuáñra lla dua goríbarcot, añárar Malik Isá Mosihr Baf Alla re cúkuriya gorí,

⁴ kiyólla-hoilé añára fúinni de, tuáñra ttu Mosih Isár uore iman asé aar tuáñra Allar pak bonda beggún ore muhábbot goró,

⁵ waán or acáye ziyán tuáñra lla asman ot héfazot raká gíyeh. Híyan or baabute tuáñra yaar age sóiyi kalam ot fúinnila, yáni oh kúchóbor ot

⁶ ziyán tuáñrar hañse foóñicce. Hé kúchóbore fura duniyait gulagala ókkol dórar edde zetó éto fólat asé, zendilla tuáñrar hañse yó oh din lóti dórar ze din tuáñra híyan fúinno aar Allar rahámot ore sóiyigori buzí faijjó.

⁷ Hé kúchóbor ore tuáñra añárar adorja sáañti gulam Epafaras ottu cíkkila, zibá Mosihr ézzon biccácdar háadem ísafe añárar bodol tuáñrar hédmot gorér.

⁸ Yóggwa ye añára re tuáñrar muhábbot or baabute zanaiyé, ziyán Pak-Ruh ye tuáñrar dil ot foida goijjé.

Mosihr tokka edde ham

⁹ Hétolla bouli añára hín fúinni lóti tuáñra lla dua gorá bon gorí nó felai. Añára magi de, tuáñra ruúhanir tamám giyane edde buddíye Allar moncár zankari loi furaiya óizogoi fán,

¹⁰ zeéne tuáñra Malik or laayek soli Íba re hárr mikká ttu kúci goró, yáni tuáñra zen fottí gom ham ot fól ó, Alla re zetó éto sinó,

¹¹ furafuri sobór edde bordac táki bolla Íbar mohíma ola kudurutir fura bole mozbut ó, edde kúcir sáañte

¹² Baf or cúkur goró, Zibá ye añára re nur ot asé de pak bonda ókkol or miras or bági óibar kaabel banaiyé.

¹³ Íba ye toh añára re andár or hókumot ottu rehái gorí Nizor adorja Fuar raijjot fargaráifelaiye,

14 ze Fuar duara añára rehái faiyí, yáni gunár maf faiyí.

15 Hé Fua óilde noirahar Allar súrot; Íba ebbe age lóti asé aar Íbar tokka tamám mohóluk ókkol or uore.

16 Kiyólla-hoilé asman ot edde zobin ot ziín dahá zah de asé aar ziín dahá no zah de asé, beggún Íbar duara beh foida óiye, híin raastri óuk yáh kémota, hókumot óuk yáh adíkar; hárr kessú Íbar duara Íba lla beh foida gorá gíyeh.

17 Íba hárr kessúr age lóti asé, aar hárr kessú Íba ye beh țikái raké.

18 Íba óilde gaar matá, yáni zomát or; Íba óilde cúru aar mora ttu zinda gorá gíyeh de foóila zon, zeéne hárr kessút Íbar tokka uore ó.

19 Kiyólla-hoilé Baf ottu fosón laiggé de, Nizor fura kúdayi Íbar bútoe táka,

20 aar Íba ye kúruc or uore bácaiye de lou wór usílaye cánti aní yore Íbar duara hárr kessú re Nizor lloi bonaifélai bolla; híin zobin or gún óuk yáh asman or gún.

21 Tuáñra toh ek hale Alla ttu duré accíla aar nizor bura ham edde báfaniir zoriya Íbar ducon accíla,

22 montor yala Íba ye Nizor Fuar insáni haiyar moot or usílaye tuáñra re Nizor lloi bonaifélaiye, tuáñra re Nizor muúntu pak, behosúr, edde honó dak sára házir gorí bolla—

23 zodi tuáñra iman ot mozbut buniyadir sáañte dorógori lagi táko, aar acá waán ottu lori no zogói ziyán fúinno de kúchóbor ottu faiyó. Hé kúchóbor toh asman or nizor tamám mohóluk ókkol or hañse tobolik gorá gíyeh; ańı Pául híyan or háadem óiyi.

Zomát olla Pául or hédmot

24 Ańı tuáñrar wasté duk ókkol fair de híyan ot kúci, aar Mosihr ze duk-mosibot ókkol Íbar gaa lla, yáni zomát olla baki asé híin ańı gaat loi fura gorír.

25 Allar diiya zimmadari mozin ańı tuáñrar fáida lla hé zomát or háadem óiyi, tuáñrar hañse Allar kalam furafurir sáañte tobolik gorí bolla,

26 yáni gufoni waán ore, ziyán guzorigiyói de tamám zobana edde nosól

ókkol ottu lukai raká gíyl, montor yala Íbar pak bonda ókkol or hañse zahér gorá gíyeh.

27 Alla ttu ítara re zanaidito monehoiyé de, Beyohúdi ókkol or hañse hé gufoni híyan or mohíma hotó ɖoóńr. Hé gufoni óilde, Mosih tuáñrar bútoe asé, ziyán óilde mohímar bági óibar acá.

28 Añára fottíkiyo re fura giyane úńciyari dí edde taalim di yore tobolik goríde óilde Íbar baabute, zeéne fottíkiyo re añára Mosihr bútoe furafuri balok hálote Allar muúntu házir gorí fari.

29 Hé niyote ańı zan-foran di meénnot gorír, Mosihr oh kudurut or bole ze kudurut ańı bútoe zuresúre ham gorér.

2

1 Ańı ttu tuáñra re yían zanaidito monehoór de ki, ańı tuáñra lla, Laudíkiyat asé de ítara lla, edde zetará ańıre muk dehá nó deké ítara beggún olla hotó bicí meénnot gorír,

2 zeéne ítara muhábbote ek óizai nizor dil ot josba faa, aar furafuri buzár ttu ze furafuri fakkayi foida ó híyan or tamám dón hásil goré. Tói ítara Allar gufoni zanibó, yáni Mosih re siníbo,

3 Zibár bútoe níki giyan edde buddír tamám dón ókkol lukaiya asé.

4 Ańı híyan etollá hoóir, zeéne tuáñra re honókiye miřá-miřá hotá ókkol hoói dúka dí no fare.

5 Kiyólla-hoilé ańı tuáñrar hañse jisím or sáañte házir náı de óile yo, ruhr sáañte ası. Tuáñrar țık solasol edde Mosihr uore tuáñrar iman or mozbuti deki ańı ttu bicí kúci lager.

Mosihr bútoe zindigi

6 Hétolla, tuáñra zehón Mosih Isá re Malik de kobul goijjó, tói Íba llói lagi táki solo,

7 Íbar bútoe mozbut cíñyor gasái edde Íbar uore boni urı yore, aar tuáñra re cíka gíyeh de héndilla góri iman ot mozbut táki yore edde hámica cúkuriya gorí yore.

8 Úńciyar, honókiye tuáñra re insán or banaiya taalime edde behar dúkabazi lói cíkar gorífelai no fare fán, ziín aiyé de óilde insán or rosóm ókkol ottu edde

duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol ottu; Mosihr torfóttu no.

⁹ Kiyólla-hoilé fura illayi Íbar haiyar bútoze táke,

¹⁰ aar Íbar bútoze tuáñra re furussat gorá giyeh. Íba óilde hárr hókumot-goróya edde adikari ókkol or matá.

¹¹ Íbar bútoze tuáñra re ázomi yó gorá giyeh; hé ázomi híyan honó áte gorá giyeh de no, bólke Mosih Nize beh goijjé, ziyán óilde jisím or uore guná ola fítorot or ze hókumot accíl, hé hókumot ottu tuáñra re azad goijjé.

¹² Kiyólla-hoilé báp̄tisma lone tuáñra re Mosihr fúañti dohón gorífela giyeh, aar Zibá ye Íba re mora ttu zinda goijjé hé Allar kudurut or uore iman anóne tuáñra re híyan or duara Íbar fúañti zinda gorá yó giyeh.

¹³ Zeñtte tuáñra nizor gunáye edde jisím or be-ázomi hálote mora accíla, Alla ye toh tuáñra re Mosihr fúañti zinda goijjé, añárar tamám guná-háta ókkol maf gorídi yore,

¹⁴ edde añárar ulda ze dolil ókkol accíl híin or dabi-dawa ókkol beggún baatel gorífelai yore. Íba ye hé dolil ore kúruc ot zoloi mari dur gorífelaiye.

¹⁵ Íba ye hókumot-goróya ókkol ore edde adikari ókkol ore kémota sára gorífelaiye, aar ítara ttu ziti yore beggún or muúntu ítara re córminda goijjé.

¹⁶ Hétolla honókiye tuáñra re hána-finar, honó id or, oñiccár, yáh ebaadot-or-din or baabute hosúri no douk.

¹⁷ Kiyólla-hoilé híin toh siríf muúntu aibó de híin or sába éna, montor asóliyot toh Mosihr hañse éna asé.

¹⁸ Saiyó, zetará misá niróc kúwala re edde fírista ókkol or ebaadot gorá re fosón goré, ítara honókiye tuáñra re boccíc ottu maárum gorífelai no fare fán. Héndilla manúc ítara duniyaibi demake hánnak fúlizai, deikké de híin or doóñr-doóñr gof mare.

¹⁹ Ítara matá re mozbut or sáañte dóri nó raké, zibá ttu modot looi gaa guñra girá edde rogšana loi zurazuijja táki Allar baráiyé baré.

Mosihr fúañti mora edde zinda ówa

²⁰ Tuáñra de duniyai hókumot goré de bút-ferot ókkol ottu Mosihr fúañti morigiyógoi, tói tuáñra aijjó kiyá duniyaibir dóilla góri híyan or niyom-kaanune soloór, hoitó sailé,

²¹ “Yián no dóriyo! Waán na háiyó! Yián no súñiyó!”

²² Híin asé de óilde siz uúin beggún olla ziín estemal goitté-goitté borbad óizaybar asé; híin óilde siríf insán or hókum edde taalim ókkol.

²³ Becók niyom híine zettót ítara banaiya ebaadot or torika, misá niróc kúwala, edde nizor gaa re dab ot raká cíka, híin saité giyane bóra, montor jisím or azzu ókkol bon gorí bolla híine honó fáida no deh.

3

¹ Hétolla, tuáñra re zettót Mosihr fúañti zinda gorá giyeh, tuáñra uúin or talac ot táko ziín asman ot asé, zeřé Mosih Allar den dák ottu boirá asé.

² Tuáñrar kíyal asmani gún or uzu rakó, duniyaibi gún or uzu no.

³ Kiyólla-hoilé tuáñra toh morigiyógoi, aar tuáñrar zindigi Mosihr fúañti Allar hañse lukaiya asé.

⁴ Zeñtte Mosih, Zibá óilde añárar zindigi, zahér óibo, héñtte tuáñra yó Íbar fúañti mohímar sáañte zahér óiba.

Furana edde noya zindigi

⁵ Hétolla, tuáñra nizor duniyaibi fítorot ókkol ore marifélo, zendilla níki, zenákari, nafaki, kukíyal, bura moncá, edde lalsí ziyán óilde mutti fuñza loi borabor.

⁶ Kiyólla-hoilé nafórman ókkol or uore Allar gozzob toh híin or zoriya éna aiyér,

⁷ ziín ot tuáñra yó ek hale soillíla, zeñtte níki tuáñra híin mozin zindigi haraáila.

⁸ Lekin yala tuáñra ttu iín beggún óu dur gorífeló: guccá, rak, ducconi, bodnami, edde muk ottu bereijja hotá ókkol.

⁹ Ezzon ore ezzone misá hotá no hoiyó, kiyólla-hoilé tuáñra toh nizor furana fítorot ore híyan or hórkot cóo kúli félaidiyo,

¹⁰ aar noya fítorot ore fiñdífelaiyo, ziyán ore híyan or Banir súrot mozin noya gorá zát asé, zeéne tuáñra Íba re furafurir sáañte zano.

11 Híyan ot Beyohúdi edde Yohúdir bútoe, ázomi goijjá edde be-ázomi goijjár bútoe, bidecóiitta, gañiya, gulam, edde begulam or bútoe honó forók náí, montor Mosih beh hárr kessú, aar Íba beggún or bútoe asé.

12 Hétolla, tuáñra zettót Allar baiccá, pak edde adorbon ókkol, tuáñra feṭfurani, meérbani, niróci, cídayi, edde sobór lói nizor dil ore háñzo.

13 Ezzon or bór ezzone cóo, aar honókiyo ttu honókiyor ulḁa cékayot tákile maf gorído; Malike zendilla tuáñra re maf gorídiye héndilla tuáñra ttu yó maf gorídiyar zorur.

14 Híin beggún or fúañti-fúañti muhábbot lói yó háñzo, ziyán óilde furafuri ektofákir ban.

15 Mosihr cánti re tuáñrar dil ot hókumot goittó dóh, kiyólla-hoilé tuáñra re hé cántit ek gaa ói bolla éna ḁaha giyéh; aar cúkuriya gorát táko.

16 Tuáñrar dil ot Mosihr kalam ore furafurir sáañte tákito dóh, tamám giyane ezzon ore ezzone taalim di yore edde nosíyot gorí yore, aar nizor dil ot cúkuriyar niyot rakí Allar hañse Zobur Córif or kawali, seér, edde ruúhanir gozól ókkol gaái yore.

17 Tuáñra ziín hoibá hoó aar ziín goríba goró, hárr kessú Malik Isár name beh goijjó, aar héñtte Íbar usílaye Baf Allar cúkur óu goijjó.

Isáyi ókkol or fóros

18 Bouwáin ókkol, tuáñra nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáido, kiyólla-hoilé Malik or bútoe híyan ṭík ham.

19 Hócom ókkol, tuáñra nizor-nizor bou wóre muhábbot goró; ítara lla tita no óiyo.

20 Fuain ókkol, hárr kessút tuáñrar bafmaar hotábattara mano, kiyólla-hoilé híyane Malik kúci ó.

21 Bafáin, * nizor fuain dore no zalaiyo, zeéne ítarar dil no báñge.

22 Gulam ókkol, hárr kessút tuáñrar duniyaibi girós ókkol or hotábattara mano, maincóre kúci goróya ókkol or dóilla dahái bolla no, bólke Malik or ḁoor rakí dil or ehélasir sáañte héndilla goró.

* 3:21 yáto *Bafmaa ókkol*

23 Tuáñra ziín goró híin endilla fura dilmon di goró, zeén níki Malik olla beh gorór, insán olla no.

24 Tuáñra toh zano, tuáñra Malik or torfóttu miras boccíc faiba. Kiyólla-hoilé tuáñra toh Malik Mosihr éna hédmot gorór.

25 Kiyólla-hoilé zee níki bura ham goré íte nize goijjé de hé bura ham or notiza faibo, hére honó ektorfía náí.

4

1 Girós ókkol, tuáñrar gulam ókkol ore insáf edde hók adai goijjó; tuáñra toh zano, asman ot tuáñrar óu eggwá Girós asé.

Nosíyot ókkol

2 Tuáñra úñciyare edde cúkuriyar sáañte dua gorát lagi táko,

3 aar fúañti-fúañti añára lla yó dua goríba de, Alla ye añára lla kalam boiyan goríbar duwar kúle fán, zeéne añára Mosihr gufonir baabute tobolik gorí fari, ziyán olla bouli añí bon así;

4 aró goríba de, añí híyan endilla sáf-sáf góri boiyan gorí fari fán zendilla añr ttu gorár zorur.

5 Honó eggwá mouka no hárai, torikar baárgwa manúc lói demak hárai soliyó.

6 Hámica tuáñrar hotábattarat nun diiyé fán moza tákar zorur, zeéne tuáñra haré hondilla gori zuwab diya foribó de zano.

Ahéri sólam

7 Añr baabute hoitó sailé, añárar adorja báí Tukikus, zibá ézzon biccácdar háadem aar añárar fúañti Malik or ham-goróya, yóggwa ye añr hóbor beggún tuáñra re zanaibó.

8 Añí yóggwa re tuáñrar hañse etollá beh difeṛáir, zeéne tuáñra añárar hálot ókkol zano aar yóggwa ye tuáñrar dil ot josba deh.

9 Yóggwar fúañti imandár edde adorja báí Onesimos ore yó difeṛáir, zibá tuáñrar bútotu ekzon. Ítara tuáñra re eṛé kii-kii ór beggún zanaidibo.

10 Añr fúañti ziyól ot asé de Aristarkuse tuáñra re sólam zana, aar Bárnabas or sañsato báí Markuse yó zana, zibár

baabute tuáñra endilla hókum faiyó de ki, yóggwa tuáñrar hére ailé, estekbal goijjó.

¹¹ Héndilla, Isá zibá re Yustus ðake, yóggwa ye tuáñra re sólam zanar. Yohúdi ókkol or bútotu añr fúañti Allar rajjo lla ham-goróya óilde siríf ítara; ítara óilde añr tosólli.

¹² Mosih Isár gulam Epafaras, zibá tuáñrar bútotu ekzon, yóggwa ye tuáñra re sólam zanar; yóggwa ye tuáñra lla hámica dilmon di dua goré, zeéne tuáñra balok ói edde furafuri fakkar sáañte Allar fura moncár uore mozbut gori tiyai táko.

¹³ Yóggwar baabute añí hoói faijjum de ki, yóggwa ttu tuáñra lla, aar Laudíkiyat edde Hiyerapolis ot asé de ítara lla kúb sintabáfana asé.

¹⁴ Adorja ðaktor Lukáse tuáñra re sólam zanar, héndilla Démase yó zanar.

¹⁵ Laudíkiyat asé de imandár báiboináin dore, aar Numfa re edde híbar gór ot zoma ó de zomát ore añr sólam díyo.

¹⁶ Ceñrí yíán tuáñrar hañse telawot goijjá óile, Laudíkiól or zomát or hañse yó telawot gorá báyo, aar Laudíkiya ttu añr ze ceñrí gán aibó, tuáñra híyan óu telawot goríyo.

¹⁷ Arkipus ore hoibá de, “Malik or hédmot gori bolla tuáñre ze zimma diiya giyéh, híyan furafuri adai gori bolla saiyo.”

¹⁸ Añí Páule nizor áte e sólam lekír. Añí bon así de híyan no foóraiyo. Tuáñrar uore rahámot zari tákouk.

Injil Córif or Síyara 1 TISÓLONIÓL

Síyara foóila Tisólóniól or foriso

E síyara 1 Tisólóniól óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Óitofare, Pául or ze ceñrí ókkol Baibél ot asé híin or bútoze yíán óilde Pául or foóila cúrur ceñrí. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói tokoriban fonzaic-ek bosór ot leká gíyeh. Pául Kórin cóor ot accíl zeñtté yóggwa ye e ceñrí gán Tisólónika cóor ot asé de Isáyi zomát or hañse leikké. Hé zomát twa re Páule oñtté banaáil zeñtté yóggwa dusárabar tobolik or ham ot giíl (Hamól 17:1-10). Síyara Hamól or zikír mozin, hé zomát twa kessú Yohúdi edde boóut Girík manúc lói bana gíyéh.

Hé zomát twa banai baade, Pául Tisólónikat bicí dín táki nó fare, hétolla bóuli forezai yóggwa ye e ceñrí gán hériyar imandár ókkol ore tosólí dí bolla foónsaiye deh. Ceñrí yíán ot máze bicí mouzú ókkol edde Isáyi zindigi hařar baabute nosíyot ókkol asé. Yibát Páule Mosih dusárabar aar baabute yó hétap goijjé. Tisólónikar zomát or imandár ókkole háasgori hé mouzú gán or uzu díyan dito de óibo. Hétolla Páule Mosih dusárabar aar baabute lekí ítara re josba diyé deh, zeéne ítara Allar fosóndar zindigi hařa (5:6-8).

Súrki ókkol

1. Zomát twa re Pául or sólam edde Alla re cúkurana (1:1-10)
2. Páule goré de boiyan edde Timóti ye ainníl de hóbor (2:1—3:13)
3. Isáyi ókkol olla Isá Mosih dusárabar aaré monot rakí zindigi hařar nosíyot ókkol (4:1—5:15)
4. Zomát twa re sólam edde ceñrí yíán imandár beggún or muúntu forí bolla ítara re hókum (5:16-28)

Sólam

¹ Añí Pául, añr fúañti Sílwanus edde Timóti yó asé.

Tisólónika cóor ot asé de zomát or hañse lekír, zetará añázar Baf Allar uore edde Malik Isá Mosih uore iman ainné:

Tuáñrar uore rahámot edde cánti nazil óuk.

Tisólóniól or iman

² Añára tuáñra re añázar duat mazé yaad rakí tuáñra beggún olla Alla re hámica cúkuriya gorí.

³ Tuáñra imane goijjó de ham ore, muhábbote goijjó de meénnot ore, edde añázar Malik Isá Mosih uore acá rakí asé de sobór ore Baf Allar muúntu dua goribarcot añára nitti monot rakí;

⁴ Kiyólla-hoilé, ó báiboináin ókkol, Allar adorbon ókkol, añára zani, Íba ye tuáñra re basíloiye.

⁵ Kiyólla-hoilé añára toh tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goijjí de siríf hotáye no, bólke kudurute, Pak-Ruhr bole, edde furafuri ekin or sáañte yó. Tuáñra toh zano, añára tuáñrar fúañti tákite tuáñrar wasté hondilla gori zindigi hařaáilam.

⁶ Tuáñra doóñr mosibot ot úddwa, Pak-Ruhr díiya kúciye añázar boiyan kobul gorí añázar edde Malik or nomuna mozin zindigi hařaáila.

⁷ Híyan lói tuáñra Makedóniya edde Akaya elakar tamám imandár ókkol olla nomuna bonigiyógoi.

⁸ Tuáñrar héntu Malik or kalam siríf Makedóniyat edde Akayat fóligiyoi de no, bólke tuáñra ttu Allar uore asé de iman or hóbor hárr zagat eén fóligiyoi, añára ttu híyan or baabute honó kessú howá no fore.

⁹ Kiyólla-hoilé añára tuáñrar hére aiccílam de híyala tuáñra añára re hondilla gori kobul goijjíla de, aar tuáñra keéngori mutti fuñza bad di Allar uzu fíri aái zinda edde sóiyi Allar hédmot gorát asó de, híin manúc ókkole nize añára re hoó,

¹⁰ ítara yíán óu hoó de ki, tuáñra Allar Fua asman ottu aibár entezar ot asó, zibá re Íba ye mora ttu zinda goijjé, yáni Isá re, zibá ye añára re aibó de gozzob ottu basaibó.

2

Tisólónikat Pául or toboliki ham

¹ Báiboináin ókkol, tuáñra toh zano, añára tuáñrar hére aiccílam de híyan behar nó óiyo.

² Tuáñra yíán óu zano de ki, yaar age añára Filíppi cóor ot duk faáilam edde

beizzoti óilam. Montor bicí bazá ókkol tákile yo, Allar torfóttu hímmot fai yore añára tuáñrar hañse Allar kúchóbor boiyan goijjí.

³ Kiyólla-hoilé añára gorí de nosíyot toh honó gollot taalim ottu no, honó nafak yáh férokbazir niyote yó no.

⁴ Bólke Alla ye zendilla añára re laayek báfi kúchóbor or zimma diiyé, añára siríf hé mozin beh boiyan gorí. Insán ore kúci goríbar niyote no, bólke añárar dil zasai goré de hé Alla re kúci goríbar niyote.

⁵ Tuáñra toh zano, añára honódin honókiyor hañse tuládiya hotá hoiyí de náí, aar lalós or niyote honó bahána diyí de yó náí. Alla gobá asé.

⁶ Añára honó insán ottu izzot faito yó saiyí de náí, tuáñra ttu yó nó saái aar oinno kiyó ttu yó nó saái. Háleke Mosihr sáhabi ísafe añára saitám bóuli tuáñra ttu dabi gorí faittam.

⁷ Montor tuáñrar dormiyan ot añára endilla cída ói táikkilam, zendilla gori maa ye nizor fuain dore fale.

⁸ Añára tuáñra re bicí ador gorí de hétolla añára tuáñrar hañse cúdu Allar kúchóbor tobolik goittó kúci accílam de no, bólke nizor zan dito yó kúci accílam, kiyólla-hoilé tuáñra toh añárar kúb adorja ógiyogoi.

⁹ Báiboináin ókkol, tuáñra ttu toh añárar duk edde meénnot ókkol yaad asé, ki hoilé, tuáñra re Allar kúchóbor tobolik goríbar fúañti-fúañti añára dine raite ham óu goijjí, zeéne tuáñra honókiyor hañse añára zulap ói no zaygói.

¹⁰ Tuáñra yó gobá asó aar Alla yó gobá asé de ki, tuáñra imandár ókkol lói añárar solasol hotó pak, sóiyi, edde behosúr accíl.

¹¹ Tuáñra toh zano, bafe nizor fuain dore goré de héndilla góri tuáñra fottíkiyo re añára nosíyot goijjílám, tosólí dílam edde buz dílam de ki,

¹² tuáñra Alla kúci ó de héndilla góri solo, zibá ye tuáñra re Nizor raijor edde mohímar bági ói bolla ðaker.

¹³ Añára etollá yó lagatar Allar cúkur gorí, kiyólla-hoilé zeñtté tuáñra añárar boiyan fúni Allar kalam kobul goijjó, héñtte tuáñra híin insán or no bólke asóle zendilla héndilla ísafe kobul goijjó, yáni

Allar kalam ísafe. Híine tuáñra imandár ókkol or bútoe ham gorát asé.

¹⁴ Báiboináin ókkol, tuáñrar hálot toh Allar zomát uúin or dóilla zíin Yohúdiya elakat Mosih Isár bútoe asé. Kiyólla-hoilé tuáñra yó de nizor koum ottu undilla zulúm faiyó zendilla ítara nizor koum Yohúdi ókkol ottu faail,

¹⁵ zetará Malik Isá re yó marifélail, nobi ókkol ore yó marifélail, aar añárar uore yó zulúm goijjé. Hétolla ítara re Alla ye fosón no goré; ítara manúc beggún ore ducconi goré.

¹⁶ Beyohúdi ókkole nejat faibo bouli ítara añára re tarár hañse tobolik no goittó maná goré. Héndilla góri ítara hámica nizor guná lói gunár címa foijjonto foñsegai. Ítarar uore gozzob furafuri aáigiyoí.

Tisólóníól or hañse zaibar Pául or azzu

¹⁷ Montor, ó báiboináin ókkol, añára re zehón tuáñrar hañsóttu kessú ÷aim olla alok gorífela gíyeh, háleke jisím duré óile yo añárar dil tuáñrar fúañti asé, añára tuáñrar muk dekí bolla ðoóñr azzur sáañte bicí kucíc goijjí.

¹⁸ Kiyólla-hoilé añára ttu tuáñrar hañse aitó monehoiyé. Háasgori añí Páule barbár kucíc goijjílám, montor Cóitane añára re bazá díye.

¹⁹ Añárar Malik Isá zeñtté aibó héñtte Íbar muúntu añárar acá, kúci edde fohórai tas hontará? Híin tuáñra no né?

²⁰ Becók, tuáñra óilade añárar fohórai, aar tuáñra óilade añárar kúci.

3

¹ Baade añára zettót ar bordac gorí no farir, añára Aten cóor ot ekéla táaiza gom óibo de báfi

² añárar báí Timóti re diferáiyi, zibá añárar fúañti Mosihr kúchóbor tobolik gorí Allar ham goré. Añára yóggwa re diferáiyi de tuáñra re mozbut gorí bolla, aar tuáñrar iman or baabute tuáñra re josba di bolla,

³ zeéne e mosibot iín or zoriya honókiye fissá no zoogói. Tuáñra nize toh zano, añára re híin olla beh ÷ík gorá gíyeh.

⁴ Kiyólla-hoilé añára tuáñrar fúañti tákite tuáñra re age lóti howát accílam de ki,

añárar uore zulúm óibo. Aar tuáñra zano, borabor héndilla óiye yó.

⁵ Hétolla bóuli añí zettót ar bordac gorí no farir, añí tuáñrar iman or hálot saító diferáiyi deh; kiyólla-hoilé añr ttu door accíl de, óitofare Ibilíce tuáñra re dúka díye aar añárar meénnot befózul óigiyoi.

⁶ Montor ehón Timóti tuáñrar héntu añárar hañsé waafes aiccé, aar aái tuáñrar iman or edde muhábbot or bála hóbor zanaiyé. Yóggwa ye hoiyé de, tuáñra añára re hámica bála báfo, aar tuáñra ttu añára re dekito eddúr azzu lager zeddúr añára ttu yó tuáñra re dekito azzu lager.

⁷ Hétolla, ó báiboináin ókkol, añárar tamám ferecanit edde mosibot ot mazé yó tuáñrar imane añára tosólli faiyí.

⁸ Yala añára noya zindigi faiyí fán lager, kiyólla-hoilé tuáñra Malik or hañse mozbut asó.

⁹ Tuáñrar zoriya Allar muúntu añára ttu ze doónr kúci asé, híyan olla Alla re keéngori cúkuriya goittám añára no zani.

¹⁰ Añára raite dine fura dilmon di dua gorí de, añára tuáñrar muk dekí fari fán, aar tuáñrar iman or homi ókkol fura gorí fari fán.

¹¹ Añárar Alla Baf Nize edde añárar Malik Isá ye añára tuáñrar hére aibár rasta goríduok.

¹² Malike goróuk, zendilla añárar muhábbot tuáñra lla baái fore, héndilla tuáñrar muhábbot óu zen ezzon ottu ezzon olla edde tamám manúc ókkol olla bicí ói baái fore,

¹³ zeéne Íba ye tuáñrar dil ore mozbut goríde, zeéne añárar Malik Isá Nizor pak bonda beggún ore fúañti looi aibó de híyala tuáñra añárar Baf Allar muúntu behosúr edde pak tóoro.

4

Alla re kúci goré de zindigi

¹ Ó báiboináin ókkol, ahéri hotá óilde, tuáñra de añára ttu cikko, Alla re kúci goitté hondilla solar zorur deh, aar becók tuáñra héndilla soloór óu. Toóu tuáñra re añára Malik Isár name becábici aros gorír, tuáñra héndilla góri aró solat táko.

² Kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, Malik Isár diiya adíkare añára tuáñra re kii-kii hókum ókkol diyí.

³ Alla ye saá de, tuáñra pak ó; yáni hárr dóilla zená ttu duré táko;

⁴ aar fottíkiye nizor-nizor gaa re pak edde izzot or sáañte sóoñli rakí zano,

⁵ jisím or azzu mozin soli no, zendilla Alla re no siné de Beyohúdi ókkole goré.

⁶ Aró saá de ki, hé mosóla lói honókiye honó imandár báí or hótí no goróuk aar yóggwa ttu fáida no tulóuk, kiyólla-hoilé Malike híin goré de ítara re sáñza díbo. Añára híin tuáñra re yaar age lóti hoóidiyi aar horagori úñciyari díyi.

⁷ Kiyólla-hoilé Alla ye toh añára re nafak solasol olla çaikké de no, bólke pak solasol olla.

⁸ Hétolla, zee niki hé cíkka re inkar goré íte insán ore inkar goijjé de no, bólke Alla re goijjé deh, zibá ye tuáñra re Nizor Pak-Ruh diiyé.

⁹ Báiyali muhábbot or baabute tuáñrar hañse lekíbar honó zorur náí, kiyólla-hoilé Alla ye toh tuáñra re ezzon ore ezzone muhábbot goittó cíkaiye.

¹⁰ Aar becók, tuáñra toh fura Makedóniyat asé de imandár báiboináin beggún or hañse híyan adai gorór. Toóu, ó báiboináin ókkol, añára tuáñra re aros gorír, tuáñra ítara re aró bicí muhábbot goró.

¹¹ Añára tuáñra re hoóilam de héndilla, tuáñra cántir zindigi harai bolla, ar ezzon or gún ot nak gólai no di bolla, edde nizor áte meénnot gorí bolla niyot bano.

¹² Tói tuáñra baárgwa maincór ttu kodor faiba aar tuáñra honó muútac ot no foribá.

Malik or dusárabar aá

¹³ Ó báiboináin ókkol, añára no saái tuáñra moot or gúm ot foijjé de ítarar baabute azanaiya táko, zeéne tuáñrar dil uitarár dóilla ferecanit no zetará ttu acá náí.

¹⁴ Añára zettót Isá moiijjíl aar abar zinda óiye de biccác gorí, tói añára yíán óu biccác gorí de ki, Íbar fúañti Alla ye uitará re yó loizaybói zetará hé Isár uore iman aní moot or gúm ot foijjé.

¹⁵ Malik or kalam mozin añára tuáñra re hoóir, añára zetará Malik nú aiyé foijjonto zinda basi tákiyum, añára moot

or gúm ot foijjé de ítarar agor ttu zaigói no faijjum.

¹⁶ Kiyólla-hoilé Malik Nize toh doóñr abase hókum díbar fúañti-fúañti asman ottu lami aibó; héñtte boro fíristar abas fúna zaybo aar Allar cíañ mata zaybo. Hé októt, age uitará zinda óibo zetará Mosihr ummot boni morigíloi.

¹⁷ Yárbaade, añára zetará zinda basi táikkum, añára re yó ítarar fúañti asman ot Malik loi mili bolla miyúlar uore tulífela zaybo. Tói añára hámica Malik or fúañti óiyum.

¹⁸ Hétolla, hotá iín hoói ezzone ore ezzone tosóllo díyo.

5

Malik aibár din

¹ Ó báiboináin ókkol, hín hon zobatan óibo aar hon októt óibo, hín tuáñrar hañse lekíbar zorur náí.

² Kiyólla-hoilé tuáñra nize toh bálagori zano, ki hoilé, Malik aibár din yíba raitta sur aiyé fángori aibó.

³ Zeñtté manúc ókkole hoibó de, “Beggún cánti óigiyoi, dooraibár kessú náí,” héñtte ítarar uore endilla asimbit doóñr docá aázayboi, zendilla hámil mayafuar uore hooñri dórani aázagoi. Ítara bilkúl hári no faribó.

⁴ Lekin, ó báiboináin ókkol, tuáñra toh andár ot no, zeén níki hé din tuáñrar uore sur aiyé fángori aitó;

⁵ kiyólla-hoilé tuáñra beggún toh nur or edde din or foór or fuain. Añára rait or óu no aar andár or óu no.

⁶ Hétolla, aiyó, añára oinno manúc or dóilla gúm no zai, bólke seton táki aar úñic ot táki.

⁷ Kiyólla-hoilé zetará gúm zah ítara raitta éna gúm zah, aar zetará nicá háa ítara raitta éna nicá háí tuúl ó.

⁸ Montor añára zettót din or foór or, hétolla aiyó, añára úñic ot táki. Buk or héfazot olla iman edde muhábbot ore laráir zama ísafe fiñdí, aar matár héfazot olla nejat or acá re ÷ufi ísafe fiñdí.

⁹ Kiyólla-hoilé Alla ye toh añára re gozzob olla ÷ík gorí raikké de no, bólke añárar Malik Isá Mosihr usílaye nejat fai bolla.

¹⁰ Íba añárar wasté moiijjíl de kiyólla-hoilé, añára seton táki yáh moot or gúm ot fori, añára zeéne Íbar fúañti basi táki.

¹¹ Hétolla, hámica ezzone ore ezzone tosóllo dóh; aar ezzone ore ezzone torki goró, zendilla tuáñra yala yó gorór.

Ahéri nosíyot edde sólam

¹² Báiboináin ókkol, añára tuáñra re aros gorír, zetará tuáñra lla meénnot goré, zetará Malik or ummot ísafe tuáñrar uore sóddari goré, edde zetará tuáñra re nosíyot goré, ítara re kodor goijjó.

¹³ Ítarar ham or wasté ítara re muhábbot or sáañte bicí izzot díyo. Ezzone loi ezzone cántit táikko.

¹⁴ Ó báiboináin ókkol, añára tuáñra re nosíyot gorír, ocót ókkol ore torbiyot goijjó, hímmot sára re hímmot díyo, komzur ore modot goijjó, sobór or sáañte fottíkiyo re bordac goijjó.

¹⁵ Saiyó, honókiye burair bodol burai no goijjó, bólke hámica ezzone ore ezzone edde manúc beggún ore bálai goittó kucíc goijjó.

¹⁶ Hámica kúci táikko,

¹⁷ nitti dua goijjó,

¹⁸ hárr hálot ot Alla re cúkuriya goijjó, kiyólla-hoilé Mosih Isár bútoe tuáñra lla Allar moncá óilde híyan.

¹⁹ Pak-Ruh re nifái no félaiyo.

²⁰ Aar nobi ísafe Allar kalam boiyan goré de hín hékarot no goijjó,

²¹ bólke hárr kessú tahákit goijjó; ziyán gom híyan dóri táikko;

²² aar hárr dóilla burai ttu duré táikko.

²³ Cánti dooya Alla Nize tuáñra re furafuri pak-sáf goróuk, aar tuáñrar gaa re, ruh re, edde zan ore otódin foijjonto furafuri behosúr rakóuk, zetódin añárar Malik Isá Mosih nú aiyé.

²⁴ Zibá ye tuáñra re ÷aikké, Íba toh biccácdar; Íba ye héndilla hámaha goríbo.

²⁵ Báiboináin ókkol, añára lla dua goijjó.

²⁶ Tamám imandár báiyain dore pak dile appá dí sólam zanaiyó.

²⁷ Malik or name ańí tuáñra re hókum gorír, e ceñrí gán báiboináin beggún or muúntu foríyo.

²⁸ Añárar Malik Isá Mosihr rahámot tuáñrar uore zari tákouk.

Injil Córif or Síyara 2 TISÓLONIÓL

Síyara dusára Tisólóniól or foriso

E síyara 2 Tisólóniól óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Páule 1 Tisólóniól ceñrí gán lekí baade hom ÷aim or bútoe e ceñrí gán leikké, yáni Isá Mosih zormo ói tokoriban fonzaic-ek bosór ot. Pául héntte fóijjonto Kórin cóor ot accíl zeñtte yóggwa ye e ceñrí gán Tisólónika cóor ot asé de Isáyi zomát or hañse leikkíl. Ze zomát twa re Páule oñtte banaáil zeñtte yóggwa dusárabar tobolik or ham ot giíl (Hamól 17:1-10). Síyara Hamól or zikír mozin, hé zomát twa kessú Yohúdi edde boóut zon Girík manúc lói bana giyéh.

Tisólóniól or zomát ottu ahérot or edde Mosih dusárabar aár baabute sintabáfana accíl de óibo, kiyólla-hoilé Páule Tisólóniól or hañse leikkíl de duní ceñrít híin or baabute bicígori leikké. E 2 Tisólóniól ceñrí gán ekdók foijjonto ahérot or baabute. E ceñrít Páule isarbisar sára solasol or baabute yó úñciyari díye aar hoiyé de, fottí ekzon ottu nizor hánar zuu nize hamai gorá foribó (3:6-10).

Súrki ókkol

1. Pául nizor edde nizor sáañti ókkol or foriso (1:1-2)
2. Tisólónikat asé de zomát olla Allar cúkur góra, aar ítara lla dua gorá (1:3-12)
3. Ahérot or baabute (2:1-17)
4. Isarbisar sára góri no soilto edde meénnot goittó (3:1-15)
5. Zomát twa re abar sólám (3:16-18)

Sólám

¹ Añí Pául, añr fúañti Sílwanus edde Timóti yó asé.

Tisólónika cóor ot asé de zomát or hañse lekír, zetará Alla añárar Baf or uore edde Malik Isá Mosihr uore iman ainné.

² Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Allar ahérot or bisar

³ Báiboináin ókkol, añára ttu tuáñra lla Allar hañse hámica cúkuriya gorár zorur. Héndilla gorón etollá sóiyi, kiyólla-hoilé

tuáñrar iman bicí barér aar tuáñra fottíkiyor muhábbot afós ot zetó éto bicí ór.

⁴ Hétolla bóuli Allar zomát ókkol or hañse añára tuáñra re lói borái gorí fari, ki hoilé, tuáñra foór de tamám zulúm edde mosibot ot úddwa nizor sobór edde iman ore ÷ikai raikkó.

⁵ Híin beggúne sábut goré de, Alla ye hók bisar goré, hétolla tuáñra re Allar raijor laayek bouli gona zaybo, ziyán olla tuáñra duk foór.

⁶ Allar hók bisar óilde, zetará tuáñra re duk deh, Íba ye ítara re duk dibo,

⁷ aar tuáñra zetará duk foór, Íba ye añárar fúañti tuáñra re yó aram dibo, oñtte zeñtte Malik Isá Nizor taakotwala fírsta ókkol ore fúañti looi zoler de ooin ot gorí asman ottu zahér óibo,

⁸ uitará re sáñza dí bolla zetará Alla re no siné aar zetará añárar Malik Isár kúchóbor ore amól no goré.

⁹ Manúc ítara Malik or cáikka ttu edde Íbar mohímar taakot ottu dur ói sáñza ísafe abadulabadi dónco faibo,

¹⁰ oñtte zeñtte Íba ye Nizor pak bonda ókkol or hañse nizor mohíma zahér gorá zay bolla edde Íbar uore iman ainné de ítara beggún or hañse taajuippa ói bolla aibó. Ítarar bútoe tuáñra yó asó, kiyólla-hoilé tuáñra de añárar gobá fúni iman ainnó.

¹¹ Híin monot rakí añára hámica tuáñra lla dua gorí de, Alla ye tuáñra re Íbar ÷ak or laayek bouli gonouk, aar tuáñra ttu asé de bálai goríbar hárr azzu edde iman or amól ókkol ore Nizor kudurute fura goróuk,

¹² zeéne añárar Allar edde Malik Isá Mosihr rahámote tuáñrar duara añárar Malik Isár nam or taarif ó, aar Íbar duara tuáñrar taarif ó.

2

Nafórmaina

¹ Báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosih aibár edde añára re Íbar hañse zoma gorá zaybar baabute hoitó sailé: añára tuáñra re yían aros gorír,

² maincé Malik aibár ÷in aáigiyoi hoilé bánggori buddí háraiya yáh ferecan ói no zayogói. Ítara honó dorcón deikké, yáh

wahí nazil óiye, yáh añárar torfóttu ceñrír faiyé hoilé úddwa biccác no goijjó.

³ Honókiye tuáñra re honó mikká ttu dúka no douk. Kiyólla-hoilé din yíba toh otódin nu aibó zetódin beebák manúc Allar ulða ói nó zagoi, aar Nafórmainna uite, yáni borbadir fua zahér nó.

⁴ Íte maincé ziín ore kúda bóuli hoó edde ziín ore fuñza goré, hín beggún or ulða goríbo edde nizoré nize hín or ðoóñr kúwalaibo. Íte endilla úddwa goríbo, Allar gór or bútoe góli boói yore Alla bouli dabi goríbo.

⁵ Tuáñra ttu yaad náí né, ańí tuáñrar fúańti tákite hín beggún tuáñra re hoóilam dé?

⁶ Tuáñra toh zano, yala ítare kiyé oóñli raikké, zeéne íte nizor októ ailé zahér ó.

⁷ Kiyólla-hoilé bedinir gufon ham toh aijjó solat asé. Montor Zibá ye aijjó oóñlat asé Íba ye otódin foijjonto héndilla gorát tákiyo zetódin Íba re lariféla nó zah.

⁸ Yárbaade hé Nafórmainna zahér óibo, zaré Malike Nizor gal or niyáce marifélaibo aar Nizor aar tozolli loi hótom gorífelaibo.

⁹ Hé Nafórmainna íte Cóitan or kémotaye aái hárr kisím or misá keramoti ókkol, edde taajuippa ham ókkol gorí daháibo,

¹⁰ aar borbadi ókkol ore hárr dóilla beimani loi dúka díbo. Manúc ítara etollá borbadi óibo, kiyólla-hoilé nejat fai bolla ítara sóiyir muhábbot ore kobul nó goré.

¹¹ Hétolla bóuli Alla ye ítarar hañse gumrár asór diferáibo, zeéne ítara misá gún ore sóiyi bóuli biccác goré.

¹² Aar notiza óibo de, ítara ziíne sóiyir uore iman nu aní burait ayaci goijjé, ítara beggúne Allar torfóttu sáñza faibo.

Nejat fai bolla basílowa gíyeh

¹³ Lekin, ó báiboináin ókkol, tuáñra Malik or adorbon ókkol olla añára ttu Alla re hámica cúkuriya gorár zorur, kiyólla-hoilé Alla ye toh tuáñra re foóila cúrut lóti etollá basíloiye, zeéne tuáñra Pak-Ruhr duara pak-sáf ói edde sóiyir uore iman aní nejat fo.

¹⁴ Íba ye tuáñra re añára tobolik goijjí de kúchóbor or duara etollá daikké, zeéne tuáñra añárar Malik Isá Mosihr mohímat córik ói faro.

¹⁵ Hétolla hoóir, ó báiboináin ókkol, añára tuáñrar hañse muké yáh ceñrír sáante ze taalim diyí hín ot mozbut gori tíyai táko, aar hín ore dóri rakó.

¹⁶ Añárar Malik Isá Mosih nize, edde añára re muhábbot gorí rahámote ofúrani tosólli edde bála acá diiyé de añárar Baf Alla ye,

¹⁷ tuáñra re dil ot tosólli douk, aar ziín gom hín amól gorí bolla edde hoi bolla tuáñra re mozbut goróuk.

3

Duar aros

¹ Ó báiboináin ókkol, ahéri hotá óilde, tuáñra añára lla dua goríba de, Malik or kalam endilla hára fólizagoi fán edde izzot faa fán, zendilla gori tuáñrar dormiyan ot óiye.

² Aró goríba de, añára hóraf edde nafórman ókkol or át ottu basi táki fán, kiyólla-hoilé manúc beggún toh imandár no.

³ Montor Malik toh biccácdar; Íba ye tuáñra re mozbut goríbo, aar Ibilíc or át ottu héfazot rakíbo.

⁴ Añára ttu tuáñrar baabute Malik or uore bóracá asé de ki, tuáñra uúin gorór aar goríba ziín añára hókum díh.

⁵ Malike tuáñrar dil ore Allar muhábbot or uzu edde Mosihr bordac or uzu loizat tákouk.

Nizor hána nize zuu goró

⁶ Báiboináin ókkol, añárar Malik Isá Mosihr name añára tuáñra re hókum dír, tuáñra uitará ttu duré tákiyo, zetará isarbisar sára zindigi haşa aar añárar torfóttu tuáñra faiyó de taalim mozin no sole.

⁷ Tuáñra nize toh zano, tuáñra ttu añárar nomuna mozin solar keén zorur, kiyólla-hoilé añára toh tuáñrar hére tákite isarbisar sára góri nó soli,

⁸ aar honókiyo ttu maana hána yó ná háj, bólike añára raite dine duk-meénnot goijjí, zeéne tuáñra honókiyor hañse añára zulap ói no zaygói.

⁹ Añára héndilla goittám de añára ttu modot faibar hók nu accíl de no, bólike kiyólla-hoilé, zeéne añára tuáñra lla bála nomuna boni aar tuáñra añárar hé nomuna mozin solo fán.

¹⁰ Añára tuáñrar hére tákite yó tuáñra re e hókum dílam de ki, “Zar ttu ham goittó mone no hoó, íte hána no hóuk.”

¹¹ Añára fúnir de, tuáñra ttu kessú maincé isarbisar sára góri zindigi hařar. Ítara honó ham no goré, bólke hámica oinno maincór ham ot nak gólaide.

¹² Héndilla maincóre añára Malik Isá Mosihr name hókum dír edde nosíyot gorír, tuáñra nizám or sáañte hamai nizor hána nize zuu goró.

¹³ Montor tuáñra, ó báiboináin ókkol, bálai goitté-goitté óran no óiyo.

¹⁴ Zee niki añára e ceñrít leikkí de hotá amól no goré, ítare ót gorí ítar lói sákbak no raikkó, zeéne íte córom faa.

¹⁵ Toóu ítare duccon bouli no tãaijjo, bólke imandár báí ísafe nosíyot goijjó.

Ahéri sólám

¹⁶ Cánti dooya Malik Nize tuáñra re hárr hálot ot cánti díiyat tákouk. Malik tuáñra beggún or fúañti tákouk.

¹⁷ Añí Páule nizor áte e sólám lekír. Yián óilde añr fottí ceñrír nicán; añí héndilla góri beh lekí.

¹⁸ Añárar Malik Isá Mosihr rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk.

Injil Córif or Síyara 1 TIMÓTI

Síyara foóila Timótir foriso

E síyara 1 Timóti óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául. Yóggwa ye e ceñrí gán nizor cárít Timótir hañse leikké deh. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói tokoriban háit-dui ottu háit-sair bosór baade leká gíyeh. Óitofare e síyara wa lekér de októt Pául or hóiyat fúrai aiccé. Pául ottu Timóti llói bála taalukat accíl aar íba re boóut bar añr fua bouli hoiyé de asé (1:2; 1:18); (Filíppaiól 2:22).

Yíán óilde Páule ze sair gán ceñrí zomát or hañse no ói zon-zon or hañse leikkíl, héntu ekkán. Zon-zon or hañse leikkíl de oinno tin nán ceñrí híin óilde, 2 Timóti, Titus, edde Filimon. E síyara yibát boóut cíkka ókkol asé, zendilla niki, ebaadot goríbar sóiyi torika (2:1-15), zomát or neta óibar zoruriyot ókkol (3:1-13), edde gollot taalim-doya ókkol olla úñciyari ókkol (1:3-11; 4:1-5; 6:2-5). Híine dahá de, Páule Timóti re zomát ókkol or neta ói bolla hondilla gori torbiyot diyé. E síyarat bici niyom edde hédayot ókkol asé, ziiñe añárar zobanar zomát or neta ókkol ore zomát or hédmot gorí bolla modot goríbo.

Súrki ókkol

1. Timóti re Pául or sólám (1:1-2)
2. Gollot taalim-doya ókkol or baabute úñciyari (1:3-11)
3. Allar rahám olla Pául or cúkurana (1:12-19)
4. Ebaadot or edde zomát or neta ówar baabute cíkka (2—3)
5. Timóti re kessú hókum ókkol (4—6)

Sólám

¹ Añí Pául, añárar Nejatdoya Allar edde añárar acá Mosih Isár hókum mozin Mosih Isár éggwa sáhabi.

² Timótir hañse lekír, zibá iman or hé rúwate añr sóiyi fua.

Tor uore Baf Allar edde añárar Malik Mosih Isár torfóttu rahámot, meérbani, edde cánti nazil óuk.

Gollot taalim-doyar baabute úñciyari

³ Añí Makedóniya elakat zaibarcót toré zendilla aros goijjílám héndilla Ífisas cóor ot ták, zeéne hére hodún manúc zetará gollot taalim ókkol deh ítara re maná gorí faros.

⁴ Ítara re hoibí de, banaouti kissá ókkol or uzu edde lamba-lamba háandan or lectír uzu díyan no di bolla, ziiñe doilla-bodoilla barábari beh foida goré. Híin lói Allar niyot buzí fara no zah, buzí fara zah de siríf imane.

⁵ Añr e hókum or moksót óilde, cáda dil ottu, bála hélom ottu, edde háti iman ottu muhábbot foida gorón.

⁶ Montor hodún manúce híin bad di behazor gof ókkol ot lagi táikke.

⁷ Ítara ttu monehoór de, Córíyot or alem óito; montor ítara ziiñ hoó yáh ziiñ ekin or sáañte dabi goré híin nize úddwa no buzé.

⁸ Añára zani, Córíyot gom, zodi sóiyi torika loi esternal goré.

⁹ Añára yíán óu zani de ki, Córíyot forhésgar ókkol olla díiya gyíl de no bólke Allar niyom báñgoya ókkol olla, Allar nafórman ókkol olla, bedini ókkol olla, gunágar ókkol olla, nafak ókkol olla, forhésgar no de ítara lla, baf ore yáh maa re kotól-goróya lla, kúni ókkol olla,

¹⁰ zenákur ókkol olla, morote-morote edde maya ye maya ye zená-goróya ókkol olla, gulam códor ókkol olla, misákur ókkol olla, misá gobá ókkol olla, edde ar badbaki zedúne sóiyi taalim or muhálef goré ítara lla,

¹¹ ze taalim óilde taarifdár Allar torfóttu doónr kúchóbor, ziyán tobolik goríbar zimma añré díiya gíyéh.

Allar rahám olla cúkur gorá

¹² Añárar Malik Mosih Isá zibá ye añré toóufík díiyé, añí Íbar cúkur gorír, kiyólla-hoilé Íba ye añré biccácdar báfi Íbar ham ot lagaiyé.

¹³ Zodi añí ek hale kuféri-goróya, zulúmkur, edde zaalem accílám de óile yo, toóu añr uore rahám gorá gíyeh, kiyólla-hoilé híin toh añí imandár nó óite no buzí goijjílám deh.

¹⁴ Añárar Malike añr uore ódorbaára rahámot goijjé, aar Mosih Isár hañsóttu foida ó de iman edde muhábbot óu furafuri díiyé.

15 E hotá yíán sóiyi aar furafuri kobul or laayek de ki, Mosih Isá duniyait aiccíl de gunágar ókkol ore basaitó, zetarár bútoe ebbe ðoóñr gunágar gwá añí.

16 Lekin Alla ye añr uore etollá rahám goijjé, zeéne añí zibá ebbe ðoóñr gunágar, añr bútoe Mosih Isá ye Nizor ocímana sobór ore zahér gorí fare, aar híyan zen uitará lla ekkán nomuna bone, zetará Íbar uore iman aní ofúrani zindigi faibo.

17 Becók, Zibá abadulabadi Baáñcca, Zibá fána no, Zibá noirahar, hé siríf Allar izzot edde mohíma abadulabad foijjonto ówat tákouk. Amin.

18 Ó añr fua Timóti, yaar age tor baabute ze agun hotá howá gíyl, hé mozin añí toré e hókum man dir, zeéne tui hé agun hotá monot rakí bála laráit* dile-zane larái gorí faros,

19 aar tor iman edde bála hélom zen zari táke; kiyólla-hoilé hodún maincé nizor hélom or hédaiyot nó mane de hétolla, nizor iman zaáñs báñge fán báñgigiyoí.

20 Ítarar bútoe Huminayus edde Alexzendar óu cámil asé, zetará re añí Cóitan or át ot gosáidiyi, zeéne ítara kuféri no gorá cíke.

2

Duar baabute cíkka

1 Añr ebbe agor aros óiye de, tuáñra tamám manúc ókkol olla Allar hañse aros, dua, cúwaric, edde cúkuriya goró.

2 Héndilla, baáñcca ókkol olla edde tamám adikari ókkol olla yó goró, zeéne añára dindári edde izzoitta solasol loi nirol or sáañte cántir zindigi hañai fari.

3 Héndilla gorón nán añárar Nejatdoya Allar nozor ot bála; híyane Íba kúci ó.

4 Íba ye saá de, insán beggúne nejat fouk aar sóiyi re buzí farouk,

5 ki hoilé, Alla asé de ekgwá, aar Allar edde insán or mazé usíla asé de yó ekgwá, Íba óilde manúc Mosih Isá,

6 zibá ye níki insán beggún or zan or bodol Nizor zan diyé, ziyán óilde borabor októt híyan or gobá díye deh.

* 1:18 Timóti zimma accíl de kúchóbor tobolik gorón edde gollot taalim ókkol ore sóiyi gorón. Híyan óilde ékkan laráir moidan ot laimmé fán.

7 Hétolla beh Alla ye añré tobolik-goróya edde sáhabi banaiyé, zeéne añí Beyohúdi ókkol or hañse iman or edde sóiyir ustat ói fari. Añí hañsa hotá hoóir deh, misá hotá no.

8 Hétolla, añí saái de, hárr zagat morotfuain de honó guccá sára edde torkatorki sára, nizor pak át ókkol tulí dua goróuk.

9 Héndilla añí yíán óu saái de ki, mayafuain de nizoré izzot-córome edde forhés or sáañte izzoitta gori hoorsuor loi háñzouk, sul or binis, cúna, mukta, yáh dami hoorsuor loi no,

10 bólke ítara endilla gori zindigi hañouk, zendilla dindár mayafuain dor ttu gom ham ókkol gorí zindigi hañar zorur.

11 Maiya fuain de nizáme edde furafuri fórmadarir sáañte cíkka hásil goróuk.

12 Taalim di bolla yáto morotfuar uore hókumot solai bolla añí honó mayafua re ezazot no dih. Ítara ttu nizám ói tákon zorur.

13 Kiyólla-hoilé age toh Adom ore éna bana gyíl, yárbaade Háwa re.

14 Dúkat toh Adom foijjíl de no, bólke Háwa ye éna fori Allar hókum báinggil.

15 Toóu híba ye fuain biyar zoriya nejat faibo, zodi ítara nizoré forhés rakí imane edde muhábbote pak zindigi hañra.

3

Zomát or neta óibar zoruriyot ókkol

1 Yíán hók hotá de ki, ze manúce zomát or neta óito saá, íba ye ekkán gom zimmadarir azzu gorér deh.

2 Zomát or neta behosúr ówa foribó, siríf ek bou wór hócom ówa foribó, forhés góri soloya ówa foribó, nizoré sóoñloya ówa foribó, izzotdár ówa foribó, meémandari-goróya ówa foribó, edde taalim dibar kaabel ówa foribó.

3 Íba nicákur no ówa foribó, maramari-doya no bólke cída ówa foribó, hoijja-fózzat goróya no ówa foribó, ñiañ-foicár lalósbón no ówa foribó.

4 Íba ttu nizor gór ore bálagori sóoñli fara foribó, aar nizor fuain dore izzot or sáañte dab ot rakí fara foribó.

⁵ Kiyólla-hoilé ze manúce nazor foribar ore sóoñli no zane, íba ye Allar zomát ore keéngori sóoñlibo?

⁶ Íba noya imandár no ówa foribó, arnóile íba fohórai ye fúli urí Ibilíc or dóilla sáñzar laayek óibo.

⁷ Aró, baárgwa maincór hañse íbar cúnam táka foribó, arnóile íba bodnam zurai Ibilíc or fán ot forizaybói.

Zomát or háadem óibar zoruriyot ókkol

⁸ Héndilla, zomát or háadem ókkol ottu yó izzotdár ówa foribó, ehélas ówa foribó, córabkur no ówa foribó, aar tiañ-foicár lalósbon no ówa foribó.

⁹ Ítara ttu iman or gufoni háñsa re sáf dile dóri raká foribó.

¹⁰ Ítara re age zasai gorí sár zorur, baade zodi behosúr tóore, tói háademi ham gorí faribó.

¹¹ Héndilla, ítarar bou wáin ókkol ottu yó izzotdár ówa foribó, ar ezzon or gifot-goróya no bólke forhés góri soloya ówa foribó, aar hárr kessút imandari táka foribó.

¹² Háadem ottu yó siríf ek bou wór hócom ówa foribó, aar nazor fuain dore edde gór or badbaki manúc ókkol ore bálagori sóoñli fara foribó.

¹³ Ze háadem ókkole bálagori háademi goré ítara izzot zuraibó, aar Mosih Isár uore ítara ttu asé de iman or baabute bicí hímmote boiyan gorí faribó.

Doóñr gufoni

¹⁴ Añí tor hére bicí hára ai bolla acá goillé yo, añí tor hañse iín etollá lekír, zeéne

¹⁵ zodi añí aité deri óile yo, tui yíán zani faros de ki, manúc ottu Allar foribar ot, yáni zinda Allar zomát ot hondilla solasol tákar zorur, ze zomát óilde sóiyi taalim or tñni edde buniyadi.

¹⁶ Honó cók náí, añárar iman or gufoni bicí doóñr, ki hoilé,

Íba zahér óoil insán or súrote;
aar behosúr bóuli sábut goijjíl Pak-Ruh ye;

Íba re deikkíl fírista ókkole.

Íbar baabute tobolik gorá gýl

Beyohúdi ókkol or hañse;

maincé Íbar uore iman ainníl duniyait mazé;

Íba re uore tulífela gíyeh mohímar sáañte.

4

Misá taalim-doya ókkol

¹ Pak-Ruh ye hárasira góri hoó de ki, ahéri zobatanat kessú manúc iman ottu lorizaybói, aar dúkabaz ruh ókkol or uzu edde bút or taalim ókkol or uzu mon dibo.

² Héndilla taalim ókkol aiyé de misákur ókkol or munaféki ttu, zetarár hélom ore gorom bóoñr lói marhá maridiya giyéh.

³ Ítara biyá-cádi no goittó edde hodún-hodún hána baz rakíto maná goré, ze hána gún ore Alla ye foida goijjé de kiyólla hoilé, imandár ókkole edde sóiyi re zanoya ókkole zen híin cúkuriya gorí háa.

⁴ Allar foida goijjá hárr kessú gom, ekkán ore yó háram t́aaribar náí zodi Alla re cúkuriya gorí háa,

⁵ kiyólla-hoilé híin toh Allar kalame edde duaye pak-sáf óizagoi.

Mosih Isár bála háadem

⁶ Tui zodi e hotá gún imandár báiboináin dore buzái dós, tóoile tui Mosih Isár éggwa nekkar háadem óibi, tui toh iman or hotá ókkol or baabute edde nize mani soloór de bála taalim or baabute torbiyot faat asós.

⁷ Duniyaibi kissá ókkol ottu duré tákic, zíin ore burá mayafuain dor banaouti kaháni hoilé yo fare. Yárbodol nazor dil ore dindári zindigi harai bolla bana.

⁸ Kiyólla-hoilé gaa re banailé siríf kessú fáida asé deh, lekin dil ore dindári lla banailé hárr mikká ttu fáida asé, kiyólla-hoilé dindárit e zindigir edde ahérot or zindigir waada asé.

⁹ Híyan toh hók hotá aar furafuri kobul or laayek.

¹⁰ Hétolla éna añára meénnot edde duk gorír, kiyólla-hoilé añárar acá zinda Allar uore raikkí, zibá manúc beggún or Nejatdoya, háasgori uitarár zetará níki Íbar uore iman ané.

¹¹ Tui ítara re iín or hókum edde taalim dic.

¹² Tui juwan bouli honókiye hékarot no goróuk, bólke tui hotábattaraye, solasole, muhábbote, imane, edde pak tákaye imandár ókkol olla nomuna bon.

13 Añí nú aiyí foijjonto pak-kalam telawot gorát, nosíyot gorát, edde taalim diyat birana ták.

14 Tor bútoze ze niyamot asé híyan ore éckara no goríc, ziyán zomát or buzurgó ókkole tor uore át díye rár agun hotár duara faiyós.

15 Hoiyí de híin or uzu furafuri díyan déh; híin lói fori ták, zeéne tor ruúhanir torki beggúne deké.

16 Nizor uzu edde taalim diyar uzu díyan rak. Híin ot lagi ták, kiyólla-hoilé héndilla goillé tui nizoré yó edde tor boiyan fúne de ítara re yó nejat fa bay faribí.

5

Imandár ókkol ore goríbar fóros ókkol

1 Honó morot murubbi re no jéjjeṛaic, bólke yóggwa re nizor baf ore buzá fángori buzáic; juwan morotfuain dore buzáite nizor báí ore buzá fángori buzáic;

2 maya murubbi ókkol ore buzáite nizor maa re buzá fángori buzáic; aar juwan mayafuain dore buzáite nizor bóin ore buzá fángori furafuri sáf dile buzáic.

3 Ze rari ókkol or saásita-goróya náí, ítarar saásita goríc.

4 Montor honó rari ttu zodi fuain yáh natiyáin táke, ítara ebbe age nizor gór or saásita gorí dindári zindigi haṛa cíkouk. Héengori ítara nizor dada-bafḍadar gun fuñzi faribó, kiyólla-hoilé híyan Allar fosóndar.

5 Ze sóiyi rarir honó saásita-goróya náí híba ye nizor bóracá Allar uore rakí, raite dine fóriyat or sáañte dua gorát fori táke.

6 Montor ze rari ye ayací gorí zindigi haṛa, híba toh zinda tákile yo mora.

7 Híin óu nosíyot goríc, zeéne ítarar uore honó elzam lagaibár no táke.

8 Zodi honókiye nizor egana-guicci re saásita no goré, háasgori nizor foribar ore, híyane dahá de íte nizor iman ore ínkár goijjé. Manúc íte gairimandár ottu túaro hóraf.

9 Honó rari re rarir seráng ot tulíte híbar boc háñt bosór or nise no ówa foribó; híba ye siríf nizor hócom lói milmilab goijjíl de ówa foribó,

10 gom ham or nam táka foribó, nizor fuain dore ḍoóñr goijjíl de ówa foribó, for ore meémandari goijjíl de ówa foribó, Allar pak bonda ókkol or téng dúwai díyl de ówa foribó, dukkíta ókkol ore modot goijjíl de ówa foribó, edde hárr ḍóilla gom ham gorát fori táikkil de ówa foribó.

11 Montor juwan rari ókkol ore seráng ot no tulíc; kiyólla-hoilé zeñtté ítara ttu biyá goríbar mon aiyé, ítara ttu Mosihr ḍoor homi zay abar biyá goittó monehoó.

12 Aar héndilla góri ítara agor waada bañgi nizoré hosúrbon tóora.

13 Aró, ítara góre-góre zai yore boiṛá tákar adot bana; siríf híyan no, bólke ítara for or gifot goré, aar oinno zon or maamelat téng gólaidi endilla hotá ókkol hoó ziín ítara ttu no hoón sáa.

14 Hétolla añí saái, juwan rari ókkole biyá goróuk, fuain biyouk, nizor gór sóoñlouk, zeéne duccone bodnam goríbar moouka no faa.

15 Kiyólla-hoilé hodún rari ókkole toh sóiyi rasta ttu lorizai cóitan or fisáli doiije.

16 Zodi honó imandár mayafua ttu nizor foribar or bútoze rari ókkol táke, híba ye zomát or uore fuñzá tulí no dí nize ítarar saásita goróuk, zeéne zomáte rari uitarár saásita gorí fare zetará saásita-goróya náí.

17 Ze murubbi-neta ókkole zomát ore bálagori sola, ítara ùi gun izzot faibar laayek, háasgori uitará zetará meénnot or sáañte tobolik goré edde taalim deh.

18 Kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé, “Dán úñror de goru re hoóñr no diyó.” Yíán óu asé, ki hoilé, “Muzure nizor muzuri faibar laayek.”

19 Dui zon yáh tin zon gobá no tákile murubbi-netar ulḍa honó elzam no gosíc.

20 Montor ze murubbi-neta ókkole guná gorát táke, ítara re manúc beggún or muúntu hosúri dahái dic, zeéne argúne úñciyari hásil goré.

21 Alla re, Mosih Isá re, edde basíloiya fírista ókkol ore muúntu gorí añí toré horagori nicót gorír, honókiyo lla buk no ṭani híin amól goríc, ektorfiaye honó kessú no goríc.

22 Zimma dii bolla honókiyor uore toratori át no dic, aar oinno zon or gunát cámil no óic. Nizoré pak-sáf rak.

²³ Baná faní hái-hái no tákic; tor feřor wasté edde tor ttu egazá ze biyaram ór híyan or wasté ekka-ekka anggur or roc óu háic.

²⁴ Hodún manúc or guná sáf zahér, hétolla ítarar bisar age ó; ar hodún or guná fore beh zahér ó.

²⁵ Borabor héndilla, gom ham sáf zahér, aar ziín sáf zahér no híin óu lukaiya táki no fare.

6

¹ Zedún gulam ókkol gulamir zuañl or tole asé, ítara beggún ottu nizor-nizor girós ore furafuri izzot or laayek bouli báfar zorur, zeéne Allar nam or edde añárar taalim or bodnam no.

² Ze gulam ókkol ottu imandár girós asé, ítara imandár bóuli gulam ókkole ítara re izzot no gorí no tákouk, bólke aró bicígori ítarar hédmot goróuk, kiyólla-hoilé ítarar ham ottu zetará fáida faar ítara toh adorja imandár ókkol.

Tui iín taalim deh edde nosíyot gór.

Gollot taalim edde asól dón

³ Zee niki arek ðoilla taalim deh ziín sóiyi hotá lói, yáni añárar Malik Isá Mosih hotá lói edde dindárir taalim loi mil no há,

⁴ íte fohór ola aar kessú no buzé. Lofzó ókkol or baabute barábari don edde torkatorki don ítar ékkan biyaram, ziín or notiza ric, hoijja-fózzat, galagali, gollot cók-cubá,

⁵ edde bigiři-zaiya demak ola edde Allar sóiyi náí de maincór dormiyan ot hámica keranghal. Ítara țáare de, dindári zindigi hařailé nofá asé.

⁶ Háleke ziín asé híin lói kúci táki dindári zindigi hařailé beh ðoóñr nofá asé.

⁷ Kiyólla-hoilé añára duniyait aité de kessú nú aní, aar duniyai ttu zaibarcót óu fúañti kessú loizai no faijjum.

⁸ Hétolla zodi añára ttu háiřar hána edde fiñdířar hoor táke, híin lói kúci tákon sáa.

⁹ Lekin zetará tuangor óito saá, ítara ðoilla-bodoilla entán ot edde fán ot fore, aar ítarar dil ot behazor edde lussáni azzu ókkol foida ó, ziíne manúc ore borbadiť edde dóncot ðufáifele.

¹⁰ Kiyólla-hoilé țiañ-foicár muhářbot óilde hářr kisím or hóřafir ékkan guijja. Kessú

manúce țiañ-foicár lalóse iman ottu lorizai nizor uore ðoóñr ferecani ainné.

Pául or ahéri hókum

¹¹ Montor tui, ó Allar bonda, híin beggún ottu dáizagoi, aar forhésřarir, dindárir, iman or, muhářbot or, sobór or edde noromir fisé lagi ták.

¹² Iman or laráit bálagori larái gorí zah; ofúřani zindigi re dóri rak, ziyán olla toré ðaha giyéh, ziyán or baabute tui bicí maincór cáikkat cíkar goijjili.

¹³ Alla, zibá ye hářr kessú re foran dee, Íba re cáikkat gorí edde Mosih Isá, zibá ye Pontiyus Filat or muúntu Nizor baabute sóiyi gobá díyl, Íba re cáikkat gorí añí toré tuaijjo dir,

¹⁴ tui nidak edde behosúr táki añ hókum amól gór, zetódin añárar Malik Isá Mosih zahér nó.

¹⁵ Kiyólla-hoilé Alla ye toh Íba re borabor țaim ot zahér goríbo. Hé Alla óilde taarifdár, siríf Íba óilde Hókumot-goróya, Íba baáñcca ókkol or Baáñcca aar malik ókkol or Malik.

¹⁶ Širíf Íba óilde Zibá fána no ó. Íba honó ĩnsán zai no fare de héndilla nur ot táke. Íba re no honókiye deikké aar no honókiye dekí fare. Íbar izzot edde ofúřani raastri zari tákouk. Aamin.

¹⁷ Zetará e duniyait tuangor asé ítara re hókum díbi de, fohór ola no óito, edde ítarar acá honó biccác náí de dón-cómbottir uore no rakí Allar uore rakíto, Zibá ye níki añára re añára kúci lla hářr kessú aťalikka gori diíféle.

¹⁸ Ítara re hoibí de, oinno zon or bálai goittó, gom ham or tuangor óito, dilkúla góri sóťka goittó, edde oinno zon ore nizor dón-cómbottir bák diito toiyar tákito.

¹⁹ Héndilla goríle ítara nizor lla dón zoma óibo, yáni ítarar muúm or lla endilla ekkán mozbut buniyadi bonibó ziyán or uore tíyai ore ítara sóiyi zindigi re dóri rakí faribó.

²⁰ Ó Timóti, toré ziín or zimma diiya giyéh híin ore héřazot rak. Duniyaibi behazor hotábattara ttu edde mil no há de ze barábari re maincé goltir sáaňte “giyan” hoó, híin ottu basi ták.

²¹ Kiyólla-hoilé hodúne hé giyan or dabi gorí iman or rasta háraifelaiye de asé.

Allar rahámot tuáñra beggún or uore
zari tákouk.

Injil Córif or Síyara 2 TIMÓTI

Síyara dusára Timótir Foriso

E síyara 2 Timóti óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául. Yíán óilde yóggwa ye nizor cárit Timótir hañse leikké de dusára ceñrí. Páule ceñrí yíán ore nizor hóiyat fúrai accíl de októót leikkíl. Héñtte yóggwa Rom cóor ot ziyól ot accíl (1:16). Pául ottu Timóti llói bála taalukat accíl, aar íba re boóut bar añr fua bouli hoiyé de asé (Filíppaiól 2:22; 1 Timóti 1:2; 1:18).

Yíán óilde Páule ze sair gán ceñrí zomát or hañse no ói zon-zon or hañse leikkíl, héntu ekkán. Zon-zon or hañse leikkíl de oinno tin nán ceñrí híin óilde, 1 Timóti, Titus, edde Filimon. E síyara wa lekér de októót, ze Isáyi ókkol Romi hókumot or tole accíl ítara zulúm faar. Óitofare hétolla bóuli Pául ore yó ziyól ot díya gíyl deh, aar héntu tái Timóti re duk ókkol bordac goittó nosíyot goijjíl deh. Zendilla síyara 1 Timótit Páule Timóti re, gollot taalim-doya ókkol or baabute boóut úñciyari ókkol dyíl (1 Timóti 1:16-18). Yóggwa ye Timóti re yíán óu hoóil de ki, muúntu ðoóñr mosibot aibár asé (3:1).

Súrki ókkol

1. Timóti re Pául or sólám edde kessú tuaijjo (1:1-2; 1:3-18)
2. Timóti re duk ókkol bordac goittó mozbut óito howá (2:1-13)
3. Timóti re kessú úñciyari (2:14-26)
4. Timóti re muúntu óibo de híin or edde héñtte kii gorá foribó de híin or úñciyari (3:1—4:8)
5. Timóti re kessú nosíyot (4:9-22)

Sólám

¹ Añí Pául, Allar moncá mozin edde Mosih Isár hañse asé de zindigir waada mozin Mosih Isár éggwa sáhabi.

² Añr adorja fua Timótir hañse lekír.

Tor uore Baf Allar edde Mosih Isá añárar Malik or torfóttu rahámot, meérbani edde cánti nazil óuk.

Cúkuriya adai gorá edde tuaijjo

³ Ze Allar ebaadot añí añr dada-bafdada ókkol or ðóilla sáf dil ottu gorí, añí toré añr duat hámica yaad gorí hé Allar cúkur gorí.

⁴ Tor hañdani monot urí añr ttu toré saitó kúb monehoór, zeéne añí kúciye bóri zaygoi.

⁵ Tor háti iman or baabute añr ttu monot asé, ziyán age tor nani Lowis ottu edde tor maa Eunik ottu yó accíl. Añr ttu furafuri ekin asé de ki, héndilla iman tor ttu yó asé.

⁶ Hétolla añí toré yaad goráidir, tor uore añr át díyaye Allar torfóttu tui ze niyamot faiyós, híyan ore aró zolai tul.

⁷ Kiyólla-hoilé Alla ye toh añára re ðoor or ruh díiyé de no bólke taakot, muhábbot, edde nizoré sóoñlibar ruh díiyé deh.

⁸ Hétolla añárar Malik or gobá díte no cóрмаic, aar añí zee niki Íbar wasté bon así, añré lói yó no cóрмаic, bólke Allar díiya taakote kúchóbor tobolik gorí bolla añr fúañti duk faa.

⁹ Kiyólla-hoilé Alla ye toh añára re nejat díyé aar pak zindigi harai bolla ðaikké; héndilla goijjé de añárar honó ham or zoriya no, bólke Íbar erada edde rahámot mozin, ze rahámot añárar uore duniyair foidayecir age lóti Mosih Isár usílaye óiye,

¹⁰ aar yala híyan añárar Nejatdoya Mosih Isá aiyóne añárar hañse zahér óiye. Hé Mosih ye moot ore dónco gorífelaiye, aar zindigi edde omoroni re kúchóbor or duara zahér gorídiye,

¹¹ ze kúchóbor tobolik gorí bolla añré tobolik-goróya, sáhabi edde ustat ísafe basíloiye.

¹² Hétolla bóuli añí e duk iín beggún fair; toóu añí córminda no, kiyólla-hoilé añí zani añí har uore iman ainní deh, aar furafuri ekin asé de ki, añí Íbar át ot ziyán gosáidiyi híyan ore Íba ye Íbar waafesir din foijjonto héfazot rakí faribó.

¹³ Tui añr torfóttu ziín or taalim faiyós híin ore sóiyi taalim ísafe dóri rak, aar Mosih Isár uore asé de imane edde muhábbote zindigi hara.

¹⁴ Ze amanot toré díiya giyéh híyan ore, añárar bútoire táke de Pak-Ruhr bole héfazot rak.

¹⁵ Tui toh zanos, Eciya elakar manúc beggún añr ttu alok óigiyoi, ítarar bútoe Fugilas edde Hirmuginas óu asé.

¹⁶ Unisífaras or gór t̄iya re Malike rahám goróuk, kiyólla-hoilé yóggwa ye añr mon ore boóut bar foṭfoiṭta goijjé, aar añí bon así bouli íba córminda nó,

¹⁷ bólke Rom cóor ot aái yóggwa ye añré bicígori tuwai añr lói dola óiye.

¹⁸ Malike goróuk, yóggwa ye zen Malik or waafesir din Íba ttu rahám faa. Tui to bálagori zanos, yóggwa ye añré Ífisas cóor ot hotó modot goijjíl.

2

Mosih Isár bála fóous

¹ Hétolla, ó añr fua, Mosih Isár hañse asé de rahámote mozbut óizagoi.

² Aar bicí gobá ókkol or cáikkat añr muk ottu ze taalim tui fúinnili, hé taalim ore eén biccácdar manúc or át ot dee zetará ttu oinno zon ore yó taalim dibar kaabeliyoti asé.

³ Mosih Isár ek bála fóous or dóilla añr fúañti duk faa.

⁴ Honó fóouse toh larái goittó zailé awam ókkol or maamelat bazí no táke, zeéne íte ítar zonnal ore kúci gorí fare.

⁵ Héndilla, kélát lami zee niki kélár niyom mozin no kéla, íte zitar boccíc no faa.

⁶ Ze cacá ye meénnot goré, niyom mozin fósol or bák ebbe age íte éna faa.

⁷ Añí zín hoóir hín báfi saá, Malike toré hárr kessú buzíbar toóufik diibo.

⁸ Dawud or nosól or Isá Mosih re mora ttu zinda gorá gíyeh de híyan yaad rakíc. Híyan óilde añí tobolik gorí de kúchóbor,

⁹ ziyán olla añí acámir dóilla duk fair, zeén niki añí bon así; lekin Allar kalam toh bon no.

¹⁰ Hétolla Allar basíloiya bonda ókkol or wasté añí hárr kessú bordac gorí, zeéne ítara yó Mosih Isár hañse asé de nejat hásil goré, aar ofúrani mohíma miras faa.

¹¹ Yíán hók hotá de ki,

“Añára zettót Íbar fúañti moijjí,
añára Íbar fúañti basi tákiyum óu.

¹² Zodi añára duk bordac gorí,
añára Íbar fúañti hókumot goríyum óu.
Zodi añára Íba re inkar gorí,

Íba ye yó añára re inkar goríbo.

¹³ Añára beiman óizaile yo,

Íba bilkúl beiman ó de náí,
kiyólla-hoilé Íba ye toh Nizoré misá
ṭóorai no fare.”

Behazor hotábattarar baabute úñciyari

¹⁴ Allar pak bonda ókkol ore tui hotá hín monot goráide, aar Alla re cáikkat gorí ítara re nosíyot goríbi de, ítara zen lofzó ókkol lói torkatorki no deh. Híine toh honó fáidai no goré, bólke fúnoya ókkol ore borbad goré deh.

¹⁵ Tui nizoré Allar muúntu endilla ham-goróya ísafe házir gorí bolla furafuri kucíc gór zibá re lói Alla kúci, yáni zibá ttu córminda óibar náí edde zibá ye sóiyi torika mozin sóiyi kalam or taalim deh.

¹⁶ Lekin duniyaibi behazor hotábattara ttu duré tákic, kiyólla-hoilé híine manúc ore zetó éto bedini banaifélaibo,

¹⁷ aar hín óilde endilla taalim zín kensar or dóilla fólizayboi. Héndilla taalim-doyar bútoe Huminayus edde Filetus óu cámil asé,

¹⁸ zetará sóiyir rasta eridifélaie; ítara hoó de, háñcor bitigiyóí; héndilla hoói ítara hodún or iman nac gorífelar.

¹⁹ Montor toóu Allar buwáiya mozbut buniyadi toh ṭiki táke, aar híyan ot e hotá moór maijja asé de ki, “Malike zane hontará Íbar,” aar, “Zetará Malik or nam loh ítara kuham ottu duré tákouk.”

²⁰ Bor gór ot toh baná cúnar edde sañdir sónhoddá ókkol táke de no, bólke gas or edde meṙir óu táke; hodún háas ham olla, aar hodún eénte ham olla.

²¹ Hétolla zee niki e bura ham iín ottu pak-sáf táke, íte háas ham or sónhoddá óibo. Ítare pak raká zaybo. Íte Malik or ham ot aibó, aar ze honó gom ham olla toiyar óibo.

²² Juwan hal or hóraf mon ottu dáizagoi, aar zetará pak dile Malik ore mata ítarar fúañti forhéggarir, iman or, muhábbot or, edde cántir fisé lagi ták.

²³ Lekin behazor edde bekuippa torkatorki ókkol bad dic; tui toh zanos, híine siríf hoijja-fózzat beh foida goré.

²⁴ Malik or gulam ottu hoijja-fózzat goróya no ówa foribó, bólke beggún or hañse meérban ówa foribó, taalim dibar

laayek ówa foribó, aar bordac-goróya ówa foribó,

²⁵ aar muhálef ókkol ore cída góri nosíyot-goróya ówa foribó, kiyólla-hoilé óitofare Alla ye ítara re touwá goríbar toóufik diibo, zeéne ítara Allar sóiyi re zani fare,

²⁶ aar buzón ot aái Ibilíc or fán ottu basizagói, ze Ibilíce ítara re ítar mon mozin soli bolla bondi banai raikké.

3

Ahéri zobana

¹ E hotá monot rak de ki, ahéri zobatan doóñr mosibot or din aibó.

² Kiyólla-hoilé manúc ókkol siríf nizoré muhábbot-goróya óizayboi, ñaño-foicár lalósbon óizayboi, borái ola óizayboi, fohór ola óizayboi, bodnam-goróya óizayboi, bafmaar nafórman óizayboi, nacúkur óizayboi, nafak óizayboi.

³ Ítara ttu ador-muhábbot no tákibo; ítara berahám óizayboi, gifot-goróya óizayboi, nizoré sóoñli no faribó, zaalem óizayboi, bálai re nafórot-goróya óizayboi,

⁴ beiman óizayboi, senfól óizayboi, edde tukabbor óizayboi; ítara Alla re muhábbot no gorí ayaci gorá re muhábbot goríbo;

⁵ ítara re saité dindár lagibó, montor hákikot ot ítara dindárir asór ore inkar goríbo. Héndilla manúc ókkol ottu duré tákic.

⁶ Ítarar bútoe endilla hodún manúc asé zetará góre-góre zai bekuf mayafuain dore fán ot féla, ze mayafuain dor uore gunár fuñzá asé. Hé mayafuain dore doilla-bodoilla hóraf mone sola;

⁷ ítara hámica taalim fúne, montor Allar sóiyi re zani farar héddur honódin foóñsi no fare.

⁸ Zendilla Jannise edde Jambrise Muúsar muhálef goijjíl, héndilla hé manúc híine yó sóiyir muhálef goré. Ítarar demak borbad óigiyoi, aar ítarar iman behar de sábut óigiyoi.

⁹ Montor ítara ar no baríbo, kiyólla-hoilé ítarar bekufai beggún or hañse sáf-sáf góri zahér óizayboi, zendilla Jannis edde Jambris or óu óoil.

Timóti re ahéri zimma

¹⁰ Lekin tui toh añr taalim, solasol, erada, iman, sobór, muhábbot, edde bordac or baabute zanos,

¹¹ tui aró zanos de, añí hodún zulúm edde duk ókkol faiyí, yáni Entiyok, Ikóniya, edde Lusítara cóor ot añr uore kii-kii guzoijjé; hére añí hotó zulúm bordac goijji! Montor híin beggún ottu Malike añré basaiyé.

¹² Becók, zetará Moşih Isár bútoe dindári zindigi hařaitó saá ítarar uore zulúm óibo.

¹³ Montor bura edde dúkabaz manúc ókkol dinbodín aró hóraf óizayboi. Ítara nizoré yó gollot ot loizaybói, aar oinno zon ore yó gollot ot loizaybói.

¹⁴ Montor tui uún ot lagi ták, ziín cíkkos edde furafuri ekin goijjós, kiyólla-hoilé tui toh zanos híin hontará ttu cíkkos,

¹⁵ aar gurahale lóti tui pak-kalam zainti, ziín óttu toré endilla giyan diibar taakot asé ze giyane Moşih Isár uore iman anár zoriya nejat hásil goríbar rasta daháide.

¹⁶ Pak-kalam or hárr hotá Allar torfóttu beh aiccé, híin taalim di bolla, hosúri daháidi bolla, sóiyi gorí bolla, edde forhésgarir torbiyot di bolla ham ot aiyé,

¹⁷ zeéne Allar bonda ókkol furafuri kaabel bone, aar hárr gom ham olla toiyar óizagoi.

4

¹ Alla re cáikkat gorí, edde Moşih Isá zibá baáñcca ísafe hókumot goittó aibó de októt zinda edde mora ókkol or bisar goríbo Íba re cáikkat gorí añí toré horagori nicót gorí,

² Allar kalam tobolik gor; ñaime beñaime toiyar ták; kúb sobór or sáañte taalim di manúc ore buz deh, úñciyari deh, edde nosíyot gór.

³ Kiyólla-hoilé eén októ aibó, zeñtté manúce sóiyi taalim no fúnibo, bólke nizor mon or azzu mozin ítara nizor lla endilla ustat ókkol dola goríbo, zetará ítara ttu ziín fúnito han uñtar híin fúnaibo.

⁴ Ítara sóiyi ttu nizor han fíraifelai banaouti kissá ókkol or uzu han dibo.

⁵ Montor tui hárr hálot ot nizoré sóoñli rak, duk bordac gor, kúchóbor tobolik gor, edde Alla ye toré ze zimma diiyé híin adai gor.

⁶ Añr hotá hoitó sailé, añré ehón roc kurbanir dóilla dálidiya zar. Añí duniyai ttu zaibar októ aáigiyo.

⁷ Añí bála laráit larái goijjí, zibbat ore hótom goijjí, aar iman ore ñikai raikkí.

⁸ Yala añr lla forhésgarir tas zoma goijjá asé, zibá insáfwała Bisarhar Malike Íbar waafesir din ot añré diibo; siríf añré no, bólke uitará beggún ore yó diibo zetará muhábbot or sáañte Íbar aár entezar ot asé.

Kessú nosíyot

⁹ Añr hañse toratori ai bolla kucíc gór.

¹⁰ Kiyólla-hoilé Démase e duniyai re muhábbot gorí añré eridiyé. Yóggwa Tisólónika cóor ot giyégoi. Kresken toh Galatíyat giyégoi, aar Titus Dalmatíyat giyégoi.

¹¹ Añr fúañti asé de siríf Lukás, hétolla Markus ore tor fúañti loianíc, kiyólla-hoilé yóggwa re añr ham ot lager.

¹² Añí Tukikus ore Ífisas ot diferáidiyi.

¹³ Toras ot Karpus or hére añí ze cál lan eri aiccí híyan tui aité loianíc, aar kitab pún óu loianíc, háasgori samara ola gún.

¹⁴ Tamar ham-goróya Alexzendare añr boóut lussán goijjé. Malike itare ítar ham mozin bodola diibo.

¹⁵ Tui nize yó ítar ttu úñciyar tákic, kiyólla-hoilé íte añárar tobolik or bicí muhálef goijjé.

¹⁶ Zeñtté añré foóilabar añr sófai dí bolla bisar ot tulá gíyl, héñtte honókiye añr sáañt nó deh, bólke beggúne añré félai giígoi. Alla ye ítarar hé ham or ísafkitab no rakók.

¹⁷ Montor Malik añr fúañti accíl aar Íba ye añré taakot diíl, zeéne añr duara kúchóbor furafuri tobolik goijjá óizagoi aar tamám Beyohúdi ókkole zen híin fúne. Híyan Alla ye añré cinggor muk ottu basaiyé deh.

¹⁸ Malike añré hárr bura ham ottu basaibó, aar sóiyi-sólamote Íbar asmani raijot loizaybói. Íbar taarif abadulabad foijjonto hámica ówat tákouk. Amin.

Ahéri sólam

¹⁹ Prisíla re edde Ekúila re, edde Unisífaras or gór ñiya re añí sólam díyi bóuli hoóic.

²⁰ Erastus Kórin cóor ot táigiyo, aar Torofímos ore añí Miletus cóor ot eri aiccí, kiyólla-hoilé yóggwa ttu ocúk óiye.

²¹ Cítkhal or age ai bolla furafuri kucíc gór. Yubulus, Pudens, Linos, Kaludiya, edde tamám báiboináin dé toré sólam zanar.

²² Malik tor ruhr fúañti-fúañti tákouk. Tuáñrar uore rahámot zari tákouk.

Injil Córif or Síyara TITUS

Síyara Titus or Foriso

E síyara Titus óilde ekkán ceñrí. Yián or lekóya óilde sáhabi Pául. Yián óilde yóggwa ye zomát or hañse no ói zon-zon or hañse leikké de sair gán ceñrí ttu ekkán.

Zon-zon or hañse leikkíl de oinno tin nán ceñrí híin óilde, 1 Timóti, 2 Timóti, edde Filimon. Páule e ceñrí gán Titus or hañse lekíle yo, beggún or muúntu doóñr-doóñr góri forí fare fángori leikké. Añára híyan zani fari de, Páule nizer sáhabigirir zimma buzáidiye de hétolla, ziín Tituse age lóti zainto. Óitofare e ceñrí gán Isá Mosih zormo ói háit-tin bosór ottu háit-fañs bosór or dormiyan ot leká gíyeh.

Keret diyar uore Mosihr ze zomát ókkol accíl, híin ore solai bolla Páule Titus ore aráil de asé. Páule e ceñrí gán leikké de, Titus ore zomát or murubbi-neta ókkol basíbar edde ítara re torbiyot díbar cíkka díto. Yóggwa ye ekí dóilla cíkka Timótir hañse ze ceñrí gún leikké híin ot óu diyé. Yóggwa ye e ceñrít buzáiyé de, zomát or neta ókkol ore hottór mana zaybo. E zobanar zomát ókkol óttu edde zomát or neta ókkol óttu hé zoruriyot ókkol or uzu bálagori díyan diyar zorur.

Súrki ókkol

1. Dindár neta ókkol tulíbar baabute (1:1-16)
2. Dindári zindigi haraibár torbiyot diyar baabute (2:1—3:11)
3. Kessú ahéri hotá edde sólam (3:12-15)

Sólam

¹ Añí Pául, Allar gulam edde Isá Mosihr éggwa sáhabi. Añr zimmadari óilde, Allar basíloiya bonda ókkol ore iman or foñt ot anón edde dindári zindigi haraibár ze sóiyi asé hé sóiyi ítara re zanaidon.

² Hé sóiyiye ítara re ofúrani zindigir acá diibo; ze Alla ye bilkúl misá hotá no hoó íba ye hé zindigi díbar waada duniyai foida goríbar age lóti goijjíl,

³ aar borabor októt Nizer hé kalam ore tobolik or duara zahér goijjé, ze tobolik

or zimma añí añárar Nejatdoya Allar hókume faiyí.

⁴ Titus or hañse lekír, zibá Mosihr uore añárar dóilla iman ainné de hé rúwate añr sóiyi fua.

Tor uore Baf Allar edde Mosih Isá añárar Nejatdoyar torfóttu rahámot edde cánti nazíl óuk.

Murubbi-neta óibar zoruriyot ókkol

⁵ Añí toré Keret diyat etollá eri aiccí, zeéne ziín goríbar baki táigiyegoi híin tui tík gorífelai faros edde añí toré zendilla hókum díyi hé mozin hárr cóor or zomát ot murubbi-neta ókkol tulí faros.

⁶ Monot rakíc, ze manúc ore tulíbi íba behosúr ówa foribó, ek bou wór hócom ówa foribó, íbar fuain imandár ówa foribó zetará ayacir edde nafórmanir honó elzam náí.

⁷ Kiyólla-hoilé zomát or neta re Allar torfóttu zimma diiya giyéh ísafe, íba behosúr ówa foribó, ekguañja no ówa foribó, bánggori guccá-goróya no ówa foribó, nicákur no ówa foribó, maramari-doya no ówa foribó, nazayes nofár lalósbón no ówa foribó,

⁸ bólke íba meémandari-goróya ówa foribó, gom ham ore fosón-goróya ówa foribó, akkól góri soloya ówa foribó, forhésgar ówa foribó, pak ówa foribó, aar nizoré sóoñli-faroya ówa foribó.

⁹ Íba ttu kalam uúin ot lagi táka foribó ziín biccácdar aar añára di de taalim or mozin, zeéne íba ye sóiyi taalim or duara nosiyot ókkol gorí fare aar zetará hé taalim or muhálef goré ítara gollot sábut gorí fare.

¹⁰ Kiyólla-hoilé ámana-goróya, galu edde dagabaz ókkol toh boóut zon asé, háasgori ázomi goijjá gún or bútoe.

¹¹ Ítarar muk bon gorár zorur, kiyólla-hoilé ítara nazayes nofá hásil gorí bolla fura gór-gór endilla taalime borbad diféler ziín ítara ttu no don accíl.

¹² Ítarar nizer ek nobi ye hoóil de ki, “Kereti ókkole hámica misá hotá hoó; ítara faári januar or dóilla alcí edde dain.”

¹³ Hotá híyan bilkúl sóiyi. Hétolla tui horar sáañte ítara golti daháide, zeéne ítara iman furafuri sóiyi óizagoi,

¹⁴ aar ítara zen Yohúdi ókkol or banaouti kissá ókkol or uzu edde ze manúc ókkol sóiyi ttu lorigiyói ítara hókum or uzu han no deh.

¹⁵ Zetará pak, ítara lla toh hárr kessú pak; montor zetará nafak edde iman sára, ítara lla honó kessú pak náí, kiyólla-hoilé ítara zehén, hélom, duníyan nafak óigiyoi.

¹⁶ Ítara Alla re zani hoói dabi goré, montor nizer hamhorose Íba re inkar goré. Ítara nafórot or laayek, nafórman, aar honó gom ham or kaabel no.

2

Sóiyi taalim or boiyan

¹ Montor tor ttu uúin boiyan gorár zorur, ziín sóiyi taalim loi mil há.

² Morot murubbi ókkol ore hoibí de, hámica forhés góri soilto, izzotdár óito, nizoré sóoñilto; aar ítara iman, muhábbot edde sobór ore sóiyi rakító.

³ Héndilla, maya murubbi ókkol ore yó hoibí de, izzoitte solasol rakító, gifot-goróya no óito, córab or gulam no óito, bólke ziyán gom híyan oinno zon ore cíkaito,

⁴ zeéne ítara juwan mayafuain dore iín or torbiyot di fare, ki hoilé, nizor hócom ore muhábbot goittó, nizor fuain dore muhábbot goittó,

⁵ akkól góri soilto, pak tákito, gór or hammwa óito, meérban óito, aar nizor hócom or hókumot ore izzot goittó, zeéne Allar kalam or bodnam no.

⁶ Héndilla, juwan morotfuain dore yó akkól góri soilto buz dic.

⁷ Tui nize hárr kessút ítara hañse gom ham or nomuna bon. Taalim dite sóiyi niyote edde izzot or sáañte dic.

⁸ Aar héñtte endilla sóiyi lofzó ókkol estemal goríc, ziín ore honó elzam di faribár náí, zeéne tor muhálef ókkol ottu añáar baabute honó hóraf hoibár no táki córmindat fore.

⁹ Gulam ókkol ore hoibí de, hárr kessút mazé ítara girós or adíkar ore izzot goittó, ítara re kúci rakító, ítara hotár uottú no matitó,

¹⁰ suri no goittó, bólke furafuri imandari daháito, zeéne ítara añáar Nejatdoya Allar taalim ore hárr mikká ttu cúndorgori háñzai fare.

¹¹ Kiyólla-hoilé Allar oh rahámot toh zahér óiye, ziyán or usílaye insán beggúne nejat fa.

¹² Híyane añára re cíka de, bedini edde duniyaibi mon ókkol ore inkar gorí, e jáhan ot máze akkól, forhégari edde dindárir sáañte zindigi hařaitó,

¹³ zeñtté añára kúci furaiya acá fura óibar entezar ot así, yáni zeñtté añáar Alla Tála edde Nejatdoya Isá Mosihr mohíma zahér óibar entezar ot así;

¹⁴ Zibá ye añára lla Nizer zan dyíl de, añára re hárr dóilla bedini ham ottu súrai bolla, edde añára re Íba Nizer lla Nizer endilla eggwá háas koum banaitó pak-sáf gorí bolla zetará ttu gom ham goittó jus táke.

¹⁵ Híin taalim deh, aar furafuri adíkar or sáañte maincóre josba gólai déh, edde ítara golti daháide. Honókiye toré hékarot no goróuk.

3

Dindári solasol

¹ Ítara re yaad goráide de ki, dec or hókumot-goróyar edde adíkarí ókkol or niyom or bútoe tákito, ítara hotá manitó, fottí gom ham gorí bolla toiyar tákito,

² honókiyor bodnam no goittó, hoijja-fózzat no goittó, edde cídar sáañte manúc beggún or hañse noromdari daháito.

³ Kiyólla-hoilé ek hale añára yó toh obuz, nafórman, edde gollot ot accílam, aar dóilla-bodoilla mon or edde ayacir gulamit accílam. Añára ducconi edde hásorote beh zindigi hařaitám; héñtte añára re yó nafórot gorá zayto aar añára yó nafórot goittám.

⁴ Montor zeñtté añáar Nejatdoya Allar meérbani edde muhábbot insán-zati lla zahér óiye,

⁵ héñtte Íba ye añára re basaifélaiye. Híyan añára nize goijjí de honó forhégari zoriya no, bólke Íbar meérbani mozin beh añára re Pak-Ruhr duara basaiyé deh, ze Ruh ye añára re dúifelai noya zormo diyé edde noya zindigi diiyé,

⁶ zibá re níki añárar Nejatdoya Isá Mosihr duara Alla ye añárar uore furafuri dǎlidiye,

⁷ zeéne añára Íbar rahámote forhésgar tóori yore ofúrani zindigir mirasdár boni fari, ziyán or añára ttu acá asé.

⁸ Híin hók hotá. Añí saái de ki, tui hotá híin hímmot or sáañte boiyan gor, zeéne zetará Allar uore iman ainné ítara gom ham ot lagi tákibar uzu díyan deh. Héndilla gom ham gorón toh manúc beggún olla bála aar fáidar ham.

⁹ Montor behar torkatorki, háandan or baabute matamati, aar Córíyot or baabute barábari edde hoijja-fózzat diya ttu duré tákic, kiyólla-hoilé híin ot honó fáida náí, híin behar.

¹⁰ Faáta-faáti foida goré de ítare ekbar duibar úñciyari dic, yárbaade goillé ítar llói ar taalukat no rakíc,

¹¹ kiyólla-hoilé tui toh zanos, héndilla manúc ókkol sóiyi ttu lorigiyói, aar guná gorí-gorí nizoré hosúrbon tóora.

Ahéri hotá edde sólam

¹² Zeñtte añí tor hére Artimas ore arnóile Tukikus ore diferáiyum, héñtte añí hére Nikópolis cóor ot zeéne faros héene ai bolla kucíc goríc, kiyólla-hoilé añí cítkhal hére haṛaibár fáisela goijjí.

¹³ Ukil Zenás ore edde Apólos ore ítarar sofór ot zai bolla zeddúr faros héddur modot goríc, zeéne ítara ttu honó homi no táke.

¹⁴ Añárar maincór ttu gom ham gorát lagi táka cíkon zorur, háasgori zeṛé goríbar bicí zorur óiye, arnóile ítarar zindigi cár nó óibo.

¹⁵ Añr fúañti asé de ítara beggúne toré sólam zanar. Imandár ókkol ore añárar sólam dic, zetará añára re muhábbot goré.

Allar rahámot tuáñra beggún or uore zari tákouk.

Injil Córif or Síyara FILIMON

Síyara Filimon or Foriso

E síyara Filimon óilde ekkán baří ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Pául (1:1). Óitofare yóggwa ye e ceñrí gán Rom cóor ottu táí leikké, kiyólla-hoilé e ceñrí gán lekér de októt yóggwa ziyól ot accíl. Héen óile, e ceñrí gán Isá Mosih zormo ói tokoriban háit-ek bosór baade leikké de óibo, ze októt yóggwa ye síyara Kolóciól óu leikké.

Yóggwa ye e ceñrí gán Filimon nam or ek manúc or hañse leikkí. Filimon óilde Mosihr zomát or manúc, íba ttu eggwá gulam óu accíl. Páule íbar hañse e ceñrí gán etollá leikké, zeéne íba ye nizor gulam Onesímos, zee íba ttu jiníc ókkol suri gorí dáigilgoi, yóggwa re sáñza no deh. Romi ókkol or kaanun mozin, Filimon ottu Onesímos ore marifélaibar hók asé. Páule sóiyi torika daháidi yore Filimon ore buzdiyé de ki, Onesímos ore Isáyi báí ísafe kobul goittó. Yóggwa ye aró hoiyé de, Onesímos ore íbar fúañti ham gorí bolla ezazot dito (1:13-14).

Súrki ókkol

1. Filimon ore Pául or sólam (1:1-3)
2. Onesímos olla Pául or aros (1:4-21)
3. Pául beraitó aar niyot or baabute edde sólam (1:22-25)

Sólam

¹ Añí Pául, Mosih Isár wasté eggwá hodi, añár fúañti añárar báí Timóti yó asé.

Añárar adorja dustó edde sáañti ham-goróya Filimon or hañse,

² añárar bóin Afiyar hañse, añárar sáañti iman or fóous Arkipus or hañse, edde Filimon or gór ot zoma ó de zomát or hañse lekír.

³ Tuáñrar uore añárar Baf Allar edde Malik Isá Mosihr torfóttu rahámot edde cánti nazil óuk.

Filimon or muhábbot edde iman

* **1:10** *Onesímos* maáni hazor:

⁴ Añí dua gorí de októt, tuáñre yaad gorí añr Alla re hámica cúkuriya gorí,

⁵ kiyólla-hoilé tuáñr ttu Allar tamám pak bonda ókkol olla ze muhábbot asé híyan or edde Malik Isár uore ze iman asé híyan or baabute añí fúnat así.

⁶ Añí dua gorí de, Mosihr duara añára ze bála-bála niyamot ókkol faiyí híin or baabute zankari hásil gorí yore imandár ókko! lói tuáñr taalukat zen aró baré.

⁷ Ó báí, tuáñr muhábbot deki añí bicí kúci óiyi aar tosólli faiyí, kiyólla-hoilé tuñí de Allar pak bonda ókkol or dil ore foťfoitťa goijjó.

Onesímos olla Pául or aros

⁸ Hétolla, sóiyi gán goittó tuáñre hókum goríbar añár ttu Mosihr bútoze furafuri hók asé de óile yo,

⁹ toóu añí tuáñre muhábbot or sáañte aros gorá fosón goijjúm. Añí óilam de Pául, burá manúc, añí yala yó Mosih Isár wasté hodi boni así.

¹⁰ Añí tuáñre añr fua Onesímos* olla aros gorír, zibá re eřé ziyól ot imandár banaí añí ítar ruúhanir baf óigiyigoi.

¹¹ Yaar age íte tuáñr lla behazor accíl, montor yala duní zon olla, yáni tuáñr lla edde añr lla hazor óiye.

¹² Añí ítare, yáni añr holizar tukuřa re tuáñr hañse waafes difeřáir.

¹³ Añí ítare añr fúañti rakí bolla saáilam, zeéne kúchóbor or wasté añí zetókkal ziyól ot bon táki, íte tuáñr zagat ói añr hédmot gorí fare.

¹⁴ Lekin tuáñr ezin sára añí honó kessú goríbar mon nó gorí, zeéne tuñí añré ze bálai goríba híin mojburiye no bólke kúcir sáañte goró.

¹⁵ Óitofare íte kessú októ lla tuáñr ttu etollá bóuli alok óigiyoi, zeéne tuñí ítare hámica lla waafes foo.

¹⁶ Tuñí ítare ebarot siríf gulam ísafe faiba de no, bólke gulam or túaro bicí, yáni adorja báí ísafe faiba. Íte añr háas adorja, montor íte gulam edde Malik or bútoze báí ísafe tuáñr aró hotó adorja óibo fáñllar!

¹⁷ Hétolla tuñí zodi añré tuáñr sáañti bóuli buzó, tooile añí óitam bóuli zendilla gorí añré kobul goittá héndilla gorí ítare kobul goró.

¹⁸ Aar zodi íte tuáñr honó lussán goijjíl de óile, yáh tuñí ítar ttu honó kessú foór de óile, híin añr name lekí rakíyo.

¹⁹ Añí Páule nizor áte lekí hoóir de, añí híin fúñzifelaiyum. Añr ttu de tuáñre hoibár zorurot náí de ki, tuáñr zan añr gun or tole asé.

²⁰ Ó báí, Malik or wasté tuñí añré ekkán meérbani goró de ki, Mosihr ummot ísafe tuñí añr dil ore foṭfoiṭṭa goró.

²¹ Añí tuáñr fórmadari re ekin gorí tuáñr hañse iín lekír deh; añí zani, añí tuáñre ziín hoóir tuñí híin or túaro bici goríba.

²² Aró ekkán hotá, añr lla ekkán musáfer-hána yó bondubos goríyo, kiyólla-hoilé añr ttu acá asé de ki, tuáñrar duaye añré tuáñrar hañse waafes diiféla zaybo.

Pául or ahéri hotá

²³ Añr fúañti Mosih Isár wasté ziyól ot asé de Epafarase tuáñre sólám zanar,

²⁴ héndilla añr fúañti ham-goróya Markus, Aristarkus, Démas, edde Lukáse yó tuáñre sólám zanar.

²⁵ Malik Isá Mosihr rahámot tuáñrar ruhr uore zari tákouk.

Injil Córif or Síyara

HIBRANIÓL

Síyara Hibraniól or Foriso

E síyara Hibraniól óilde hímot dede ekkán ceñrí, ziyáne dahá de ki, Isá ye keéngori Furana Niyom or hodún poigam ókkol fura goijjé. E síyara Hibraniól ot Furana Niyom ore háit̄ bar foijjonto háwala goijjé, ziyáne sáf-sáf góri dahá de, Isá ye keéngori Yohúdir boro imam or baabute poigam edde zimma ókkol fura goijjé. Hétolla e síyara wa óilde Yohúdi Isáyi ókkol ore hímot dede síyara. E síyara Hibranióle dahá de, Isá ye keéngori Córivot adai goijjé zeéne imam ókkol ottu ar kurbaní peec gorá no fore. Isá óilde hárr gunár kurbaní, ekbar ot hámica lla. Añárar zobanar Isáyi ókkole yó e síyara Hibraniól ottu bol faa, Isá Mosihr fisáli dóri táki bolla, zibá ye añára Allar uore bóraca gorí fari fán edde lagatar bóraca gorát táki fari fán gorídiye (12:2).

E síyara Hibraniól lwár lekóya hon honókiye no zane, montor ulema ókkol or mocuwara óilde, sáhabi Pául, Lukas, edde Bárnabas or bütottu honó ek zone leikké. E síyara wa hoñtté leikké yó honókiye no zane, montor boóut kiyé biccác goré de, Isá Mosihr zormo ttu lóti hóittor bosór nó óite leká gíyeh. Jerúsalem ore hóittor bosór ot beh bāñgífela gíyeh, montor zibá ye e síyara wa leikké, yóggwar leká mozin yibá leikké de októt Jerúsalem bāñgi nó fele. Síyara Hibraniól yibá Rom cóor ot beh leikké (13:24) aar óitofare hookkán Isáyi zomát ot yibá gúrat accíl.

Súrki ókkol

1. Allar nobi ókkol edde fírista ókkol or túaro Isá ðoóñr (1:1—4:13)
2. Jerúsalem cóor ot asé de baitul-mukaddos ot ze imam ókkole háademi goré ítarar túaro Isá ðoóñr. (4:14—7:28)
3. Alla ye Muúsa re diíl de Córivot or duara Nizor koum loi ze razinama age goijjíl, híyan or túaro Isár hédmotdari ðoóñr (8:1—10:31)

4. Isá hárr mikká ttu ðoóñr de híyan or baabute edde hookkán meésal dí nosíyot (10:32—13:19)
5. Dua diya edde ahéri hotá (13:20-25)

Alla ye Nizor Fuar duara hotá hoiyé

¹ Agor zobanat Alla ye dada-bafdáda ókkol or hañse nobi ókkol or duara boóut kessú boóut torikaye hoóil de asé,

² montor e ahéri zobanat Íba ye añára lloi Íbar Fuar duara beh hotá hoiyé, Zibá re Íba ye hárr kessúr mirasdár banaiyé edde Zibár usílaye Íba ye duniyai yó foida goijjé.

³ Aar Íba óilde Allar tozollir nur edde Íbar fura sóbi; Íba ye hárr kessú Nizor taakoti kalame sóoñli raké. Íba ye añárar guná ókkol dúifelai baade asman ot Alla Tálar den ðák ottu boói táikke.

⁴ Hé ísafe, hé Fua fírista ókkol or túaro boóut bicí ðoóñr óigiyoi, zendilla Íba ye miras ot híin or túaro boóut ðoóñr nam faiyé.

Hé Fua fírista ókkol or túaro ðoóñr

⁵ Kiyólla-hoilé Alla ye Íbar honó fírista re honódin eén hoiyé de asé né,

“Tuñí óilade Añr Fua,
aijja Añí Tuáñr Baf óiyi”*?

Yáh eén hoiyé de,

“Añí Íbar Baf óiyum,

aar Íba Añr Fua óibo”†?

⁶ Bólke zeñtté Íba ye Nizor foóila Fua re duniyait difeřár, Íba ye hoór de,

“Allar tamám fírista ókkole Íba re sóida goró.”

⁷ Fírista ókkol or baabute Íba ye hoór de, “Íba ye Nizor fírista ókkol ore boiyar bana, aar Nizor háadem ókkol ore ooin or zilha bana.”‡

⁸ Montor Fua re Íba ye hoór de, “Ó Alla, Tuáñr toktó abadulabad foijjonto hámica zari tákibo, aar insáfir laří óilde Tuáñr raijzor laří.

⁹ Tuñí forhégari re muhábbot goró aar bedini re nafórot goró; hétolla, Alla, Tuáñr Alla ye Tuáñr uore kúcir tel di basíloi yore

* 1:5 Zobur 2:7 † 1:5 2 Sémuel 7:14; 1 Itihác-nama 17:13 ‡ 1:7 Zobur 104:4 § 1:9 Zobur 45:6,7

Tuáñre Tuáñr sáañti ókkol or túaro uore goijjé.”§

- 10 Íba ye aró hoór de,
 “Ó Malik, foóila cúrut duniyair buniyadi dáillo de Tuñí,
 aar asman ókkol óilde Tuáñr át or toiyari.
 11 Híin toh nac óizayboi, montor Tuñí òiki tákiba;
 híin beggún hoor or ðóilla furan óizayboi.
 12 Tuñí híin ore saddor or ðóilla bořifelaiba,
 aar híin ore bodoliféla zaybo.
 Montor Tuñí hámica ek ðoilla tákiba,
 aar Tuáñr hóiyat honódin no fúraibo.”*
 13 Montor Íba ye honó fírista re honódin eén hoiyé de asé né,
 “Añr den ðák ottu boiyó,
 zetukkún foijjonto Añí Tuáñr ducon ókkol ore
 Tuáñr foor tole gorí nó felai”†?
 14 Fírista ókkol beggún kí hédmot goré de ruh no, ziín ore uitarár hédmot goittó diferá gíyeh zetará nejat miras faibo?

2

Doóñr Nejat

- 1 Hétolla añára ziín fúinni, híin or uzu aró bicígori díyan díyar zorur, zeéne añára híin ottu dur ói no zaygói.
 2 Kiyólla-hoilé zodi fírista ókkol or duara hoóil de hotá híin kaayem asé de óile, aar hárr hosúrir edde nafórmanir laayek sáñza faáil de óile,
 3 tooile añára héntu keéngori hári fariyúm zodi añára eén doóñr nejat ore éckara gorí? Hé nejat or baabute toh age Malike elan goijjé, baade zetará fúinne ítara híyan sóiyi de sábut díye.
 4 Fúañti-fúañti Alla ye yó Nizor moncá mozin illayi-nicán, taajuippa harhána, ðoilla-boðoilla keramot, edde Pak-Ruhr niyamot ókkol lói híyan or gobá díyat accíl.

Nejat or bani

- 5 Íba ye añára ze aibár duniyair baabute hoóir, híyan ore toh fírista ókkol or kobzat nó deh.

- 6 Bólke pak-kalam ot ek zagat honókiye endilla hoiyé de asé,
 “Insán kii deh, Tuñí híin olla kíyal rakó de?
 Yáh adomzat kii deh, Tuñí híin ore saásita goró de?
 7 Tuñí híin ore kessú òaim olla éna fírista ókkol or túaro niso banaiyó;
 Tuñí híin ore tas ísafe diiyó de óilde mohíma edde izzot;
 8 Tuñí hárr kessú híin or foor tole gorídiyo.”*

Hé ísafe, Alla ye hárr kessú híin or kobzat gorídile toh Íba ye híin or kobzat no di honó kessú bad raikké de náí. Montor aijjó añára hárr kessú híin or kobzat no dekír.

9 Lekin añára toh Isá re dekír, Zibá re kessú òaim olla fírista ókkol or túaro niso gorá gíyeh, zeéne Allar rahámote Íba ye fottí manúc olla moot mukabela gorí fare. Íbar dukkór moot or zoriya Íba re tas ísafe mohíma edde izzot diya giyéh.

10 Kiyólla-hoilé Alla, zibá lla hárr kessú asé, edde zibár usílaye hárr kessú asé, boóut fuain dore mohímat aní bolla Íba ttu òik laiggé de, ítarar nejat or bani re duk faa bay furafuri nal gorí bolla.

11 Kiyólla-hoilé zibá ye pak-sáf goré Íbar edde zetará re pak-sáf gorá gíyeh, ítara beggún or Baf toh ek. Hétolla Isá ye ítara re báiboináin hoité no cóрма;

12 Íba ye hoiyé de,
 “Añí Tuáñr nam Añr báiboináin dor hañse boiyan goijjúm,
 maáfil ot máze Añí Tuáñr taarif or seér gaiyúm.”†

13 Aró hoiyé de,
 “Añí Íbar uore bóraca rakíyum.”‡
 Yíán óu hoiyé,

“Ótiya, Añí edde Alla ye Añré diiyé de fuain híin.”§

14 Fuain híin zettót gusso edde lou ola, hétolla Isá Nize yó ekí ðóilla boinné, zeéne moot or duara Íba ye uitaré dónco gorífelai fare zar ttu moot or uore taakot asé, yáni Ibilíc ore,

15 edde uitará re azad gorí fare zetará moot or ðoore zindigibór gulamit asé.

* 1:12 Zobur 102:25-27 † 1:13 Zobur 110:1 * 2:8 Zobur 8:4-6 † 2:12 Zobur 22:22 ‡ 2:13 Yesáyah 8:17 § 2:13 Yesáyah 8:18

16 Kiyólla-hoilé asóle Íba ye fírsta ókkol ore modot goré de no, bókke Ibrahim or nosól ore beh modot goré.

17 Hétolla Íba ttu hárr ruwate Nizor báiyain lói ek ðoilla ówa foijjé, zeéne Allar hédmot ot Íba ezzon raháman edde biccácdar boro imam boni insán or gunár koffara di fare.

18 Kiyólla-hoilé Íba Nize zettót entán or hálot ot duk bordac goijjé de asé, hétolla Íba ye zetará entán ot fore ítara re modot gorí fare.

3

Muúsar túaro Isá ðoõñ

1 Hétolla, ó pak báiboináin ókkol, zetará asmani ðak ot córik asó, Isár uzu soó, zibá Allar Rosúl edde Boro Imam bouli añára cíkar gorí.

2 Íba toh Ubár hañse biccácdar accíl zibá ye Íba re zimma diíl, zendilla Muúsa yó Allar foribar guñrat biccácdar accíl.

3 Íba re toh Muúsar túaro bicí izzot or laayek gona giyéh, zendilla gór banoya ttu gór or túaro bicí izzot asé.

4 Ze honó gór toh ezzon nó ezzone banaiyé de asé, montor hárr kessúr banoya óilde Alla.

5 Becók, Muúsa Allar foribar guñrat biccácdar accíl de óilde gulam ísafe, zeéne fore boiyan óibo de híin or gobá déh;

6 montor Mosih toh Allar foribar or uore biccácdar accíl de óilde Fua ísafe. Zodi añára añárar hímmot edde acár borái mozbut gori dóri rakí, tooile toh Íbar hé foribar añára éna.

Allar bonda lla ekkán aram or zaga

7 Hétolla, Pak-Ruh ye zendilla hoiyé,

“Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno,
8 tuáñrar dil doró no goijjó,
zendilla Añré guccá tulí díyl de októt moidan zagat entán goijjíl de hé din goijjíl.

9 Hére tuáñrar bafdáda ókkole Añré entán goijjíl edde zasai goijjíl,
aar salic bosór foijjonto ítara Añr ham deikkíl.

10 Hétolla Añí hé nosól lói guccá óilam,

aar hoóilam de, ‘Ítarar dil hámica gollot ot zaat táke,
ítara Añr rasta nó siné.’

11 Tói Añí Añr guccáye hosóm háyi de,
‘ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.’ ”*

12 Ó báiboináin ókkol, hóboroddar, tuáñra honókiyo ttu zen endilla bura edde nabiccác ola dil no táke, ziyán zinda Alla ttu duré óizagoi.

13 Bólke ezzon ore ezzone fottí din nosíyot goró zetódin “aijja” bouli howá zah, zeéne tuáñra honókiyor dil gunár dúkaye doró ói no zagói.

14 Kiyólla-hoilé ze bóraca añára ttu cúrut accíl, híyan ore zodi ahéri foijjonto mozbut gori dóri táki, tooile toh añára Mosihr bútoke córik óigiyigoi.

15 Howá gíyeh de héndilla,
“Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno,
tuáñrar dil doró no goijjó,
zendilla Añré guccá tulí díyl de októt goijjíl.”†

16 Abas fúni Íba re guccá tulí díyl de híin hontará? Híin kí uitará beggún no zetará re Muúsa ye Ijíp ottu neelai ainníl?

17 Aar salic bosór foijjonto Íba hontará llói guccá accíl dé? Uitará llói no né zetará guná goijjíl, zetará lac moidan zagat fori accíl?

18 Íba ye hontará lla e hosóm háyi de,
“ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó” zodi nafórmani goijjíl de ítara lla no óile?

19 Hé súde añára dekí de, ítara nabiccác or zoriya beh góli nó fare.

4

1 Hétolla, Íbar aram or zagat gólibar waada zettót baki asé, añára ttu ðoorar zorur, zeéne tuáñra honókiyo re híyan ottu maárum óiya lootfa no zah.

2 Kiyólla-hoilé kúchóbor or tobolik añárar hañse yó gorá gíyl, ítarar hañse yó gorá gíyl; montor ítara fúinne de hé kalame ítarar fáida nó goré, kiyólla-hoilé ítara toh híin fúni imane kobul nó goré.

* 3:11 Zobur 95:7-11 † 3:15 Zobur 95:7,8

³ Añára zetará iman ainní añára toh hé aram or zagat góli fari, zendilla Íba ye hoiyé,

“Tói Añí Añr guccát hosóm háiyi de,

‘Ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.’”*

Íbar ham duniyair foidayecir héñtte lóti hótom óiye de óile yo.

⁴ Kiyólla-hoilé Íba ye pak-kalam or ek zagat háñt nombór or din or baabute hoiyé de, “Alla ye Nizor ham beggún hótom gorí háñt nombór or din aram goijjé.”†

⁵ Aró hoiyé de, “Ítara Añr aram or zagat bilkúl góli no faribó.”

⁶ Hétolla, zettót hodún hé aram or zagat gólibar baki asé, aar zetarár hañse age kúchóbor tobolik gorá gíyl ítara nafórmanir zoriya hére góli nó fare,

⁷ Íba ye abar ekgwá din tík goijjé, zibá re boóut khál baade Dawud or duara “aijja,” bouli hoiyé. Zendilla age hoiyí, “Aijja zodi tuáñra Íbar abas fúno, tuáñrar dil doró no goijjó.”‡

⁸ Zodi Yehócua ye ítara re hé aram or zagat gólaiye de óito, tooile toh Alla ye yárbaade ar ekgwá din or hotá no hoitó.

⁹ Hé ísafe, Allar bonda ókkol olla aram or din baki asé.

¹⁰ Hoitó saair de, Alla ye zendilla Nizor ham hótom gorí aram goijjé, héndilla zee niki Íbar aram or zagat góle, yóggwa ye yó nizor ham ottu aram faa.

¹¹ Hétolla, aiyó, añára hé aram or zagat góli bolla hárr dóilla kucíc gorí, zeéne honókiye uitarár nafórmanir nomunaye soli maárum ói no zagói.

¹² Kiyólla-hoilé Allar kalam toh zinda, salu, edde ze honó dui dárja toluwar or túaro bicí dár. Hé kalame fúri zai foran edde ruh re edde girá edde fáñic ore úddwa alok gorífele, aar dil or kíyal edde erada re zasai goré.

¹³ Allar nozor ottu honó mohóluk lukaiya asé de náí, bólke Íba zibár hañse niki añára ttu ísaf díya foribó Íbar suk or muúntu hárr kessú kúla edde uidda.

Isá óilde dōóñr boro imam

¹⁴ Añára ttu zettót endilla ezzon dōóñr boro imam asé zibá asman ókkol farái giyyé, yáni Allar Fua Isá, hétolla aiyó, añára cíkar goijjé de iman ore mozbut gori dóri táki.

¹⁵ Kiyólla-hoilé añára ttu toh endilla boro imam asé de no zee niki añárar komzuri re buzí no fare, bólke Íba re toh añárar dóilla hárr kisím or entán gorá giyeh, toóu guná goijjé de náí.

¹⁶ Hétolla, aiyó, añára rahámot or toktór hañse hímmot gorí zai, zeéne añára meérbani hásil gorí edde zorurot ot fori de októt añára re modot gorí bolla rahámot fai.

5

¹ Manúc ottu basílowa zah de fottí boro imam ore toh manúc olla Allar hédmot goittó éna tíyagara zah, guná lla nozorana edde kurbaní ókkol peec gorí bolla.

² Íba ye no zanoya edde gollot ot zah de ítara llói norom or sáañte sákbak gorí fare, kiyólla-hoilé íba nize yó komzurir gereftarit asé.

³ Hétolla toh íba ttu maincór guná lla diya fore de héndilla nizor guná lla yó kurbaní diya fore.

⁴ Honókiye héndilla imam óibar izzot nizorgá nize looi no fare, bólke Alla ye dake de íba ye beh híyan faa, zendilla Arone faáil.

⁵ Héndilla, Mosih ye yó boro imam ói bolla Nizoré Nize dōóñr goijjé de no, bólke Ubá ye beh goijjé zibá ye Íba re endilla hoiyé,

“Tuñí óilade Añr Fua, aijja Añí Tuáñr Baf óiyi.”*

⁶ Íba ye arek zagat óu hoiyé de, “Malkízadek or nomunaye

Tuñí abadulabad foijjonto imam.”†

⁷ Íba duniyait accíl de héñtte, dōóñr-dōóñr góri guzori hañdi edde suk or faní bácai, Ubár hañse dua edde fóriyat goijjíl zibá ye Íba re moot ottu basai faitto, aar Íba ttu dindári solasol accíl de hétolla Íba ye zuwab faáil.

⁸ Íba hé Allar Fua de óile yo, Íba ye ziiín duk faáil híin ottu fórmadari cíkke,

* 4:3 Zobur 95:11; aró ayat 5 ot † 4:4 Foidayec 2:2 ‡ 4:7 Zobur 95:7,8 * 5:5 Zobur 2:7 † 5:6 Zobur 110:4

⁹ aar furafuri kaabel ói Íba uitará beggún olla ofúrani nejat or guijja boinné zetará Íbar hotá amól goré,

¹⁰ aar Íba re Alla ye Malkízadek or nomunaye Boro Imam óibar tokka diiyé.

Iman ottu fori zar úñciyari

¹¹ Híyan or baabute añára ttu boóut kessú hoibár asé, montor hín buzáite mockil, kiyólla-hoilé tuáñra toh ar buzító no soór.

¹² Asóle e októt tuáñra ttu ustat óizongoi accíl, montor yala toh tuáñra re Allar sóiyi re ebbe cúru ttu lóti abar cíkaito ar ezzon lager, aar doró hánar bodol tuáñra ttu dud háibar zorurot óiye.

¹³ Zee niki siríf dud háa, ítar ttu forhégariir baabute honó zankari no táke, kiyólla-hoilé íte toh dud or fua.

¹⁴ Montor doró hána óilde boc óiye de manúc olla, zetará ttu akkól góri solité-solité gom hóraf forók goríbar tojurba óigiyoi.

6

¹ Hétolla, aiyó, Mosihr baabute ebbe cúruc ze taalim asé hín bad di balok óibar híkka hañi mari. Añára ttu toh morá ham ottu touwá goríbar edde Allar uore iman aníbar abar buniyadi đálar zorurot náí,

² aró, bápťisma lowar, honókiyor uore át díyar, muruda ókkol or háñcor or, edde ofúrani azab or taalim faibar óu zorurot náí.

³ Allar hókum óile, añára híyan beh goríyum.

⁴ Kiyólla-hoilé yían bilkúl ói no fare de ki, zetará re ekbar foór ot aná gíyeh, asmani niyamot or moza faifélaie, Pak-Ruh faat córik óiye,

⁵ Allar kalam or bálai edde aibó de jáhan or kudurut or moza faifélaie,

⁶ aar yárbaade iman ottu forigiyói, ítara re noya gori abar touwá gorábon; kiyólla-hoilé híyan toh ítara nize Allar Fua re abar kúruc ot dí mariféler deh edde Íba re beggún or muúntu beizzoti gorér deh.

⁷ Ze zobine barbár aiyé de zór or faní hózom goré aar kėti-goróya ókkol olla endilla totorhari dóra ziíne ítarar fáida goré, híyane toh Allar torfóttu borhot faa,

⁸ montor ziyáne keñrar záli edde keñrabon fúra, híyan toh behar edde laánot faite deri náí; ahérit híyan furat diféla zah.

⁹ Montor ó adorja ókkol, zodi añára endilla hotá hoilé yo, añára ttu tuáñrar baabute yár túaro beétor edde nejate ané de jiníc ókkol or ekin asé.

¹⁰ Kiyólla-hoilé Alla toh nainsáf-wala no zeén níki tuáñrar ham edde muhábbot ore foóraifelaite, ziín tuáñra pak bonda ókkol or hédmot gorí yore edde aijjó gorí-gorí Íbar hañse zahér goijjó.

¹¹ Añárar azzu óilde, tuáñra fottí zone ekí dóilla kucíc ahéri foijjonto dahát táko, zeéne zani faro de, tuáñrar acá hámaha fura óibo,

¹² aró, tuáñra alciya no óiyo, bólke uitarár nomunaye solo zetará imane edde sobóre Allar waada goijjá jiníc or mirasdár óiye.

Allar fakka waada

¹³ Zeñtté Alla ye Ibrahim lói waada goijjé, Íba ttu hosóm hái bolla Nizor túaro đoóñr honókiye náí ísafe Íba ye Nizor loi beh hosóm háie.

¹⁴ Íba ye hoiyé de, “Añí toré hámaha bicí borhot diiyum, aar tor háandan boóut bicí goijjúm.”*

¹⁵ Hétolla, yóggwa ye sobór or sáañte entezar goijjé rár, waada goijjíl de híyan hásil goijjíl.

¹⁶ Manúce toh nizor túaro đoóñr lói éna hosóm há, aar hosóm háí sábut goillé ítarar hárr hoijja-fózzat fúraizagoi.

¹⁷ Héndilla, Alla ttu yó zeñtte monehoiyé, Íbar erada honódin bodoli no fare de híyan waadar mirasdár ókkol ore aró sáf zahér gorí bolla, híyan Íba ye hosóm háí sábut goijjé,

¹⁸ zeéne no bodole de duiyán jiníc ziín or baabute Alla ye misá hotá hoói no fare, añára zetará faná loiyí de así añára ttu hín or zoriya đoóñr hímmot táke, añárar muúntu raká gíyeh de hé acá re mozbut or sáañte dóri rakí bolla.

¹⁹ Hé acá híyan óilde toh añárar foran or endilla nogol ziyán mozbut edde kaayem táke; híyan forodar bútoe úddwa foóñse,

* 6:14 Foidayec 22:17

²⁰ zeṛé Isá añára lla añárar age góille, Malkízadek or nomunaye abadulabad foijjonto Boro Imam ói yore.

7

Imam Malkízadek or foriso

¹ Hé Malkízadek accíl de Salem cóor or baáñcca edde Alla Tálar imam. Íba ye zeñtte Ibrahíme baáñcca ókkol ore hárai waafes aiyér, héñtte yóggwa llói millíl edde yóggwa re borhot diíl,

² aar Ibrahíme íba re luṭ goijjá hárr kessúr doc bák or ek bák diifélail. Agor ttu hoitó sailé, Malkízadek nam or maáni óilde “forhéggarir baáñcca,” aar Salem or baáñccar maáni óilde “cántir baáñcca.”

³ Íba baf sára, maa sára, edde honó fissán sára, íbar hóiyat or cúru yó náí fúranti yó náí, bólke íba Allar Fuar dóilla ísafe, abadulabad foijjonto imam táigiyoi.

⁴ Yala báfiso manúc íba hotó doóñr accíl, zibá re añárar koum or baf Ibrahíme ziín luṭ goijjíl híin ottu barík kún doc bák or ek bák diifélail.

⁵ Leévir nosól or manúc zetará imami ham faa, ítara ttu toh maíncór ttu doc bák or ek bák looi bolla Córiyot or hókum asé, yáni nizor koum ottu, zodi ítara yó Ibrahím ottu aiccé de óile yo.

⁶ Montor Malkízadek toh Leévir nosól ottu aiccé de no, toóu íba ye hé Ibrahím zibá llói Alla ye waada goijjíl, yóggwa ttu doc bák or ek bák loóil edde yóggwa re borhot diíl.

⁷ Cóñro ye doóñr ottu beh borhot faa, hotá híyan ot de honó cóok náí.

⁸ Ek mikká ttu sailé, more de manúce éna doc bák or ek bák loo, montor arek mikká ttu sailé, uúin toh ubá ye éna loiyé zibá hámica zinda asé bóuli gobá díya zah.

⁹ Hé ísafe hoilé, ze Leévi ye doc bák or ek bák loo, yóggwa ye úddwa Ibrahím or duara doc bák or ek bák diíl de asé,

¹⁰ kiyólla-hoilé zeñtte Malkízadeke Ibrahím lói millé, héñtte toh Leévi yóggwar bafdáda Ibrahím or jisím ot accíl.

Isá óilde Malkízadek or dóilla imam

¹¹ Hétolla, zodi Leéviól or imami ham or duara manúc furafuri sóiyi tóori faitto—kiyólla-hoilé hé bóracaye éna manúc ore Córiyot díiya giyéh—tóoile arek

doilla eggwá imam foida óibar kii zorurot accíl, zibá Aron or nomuna no bólke Malkízadek or nomuna?

¹² Imami ham or kisím bodolizaylé toh córiyot óu bodolizar zorur.

¹³ Kiyólla-hoilé zibár baabute iín howá zar, Íba toh arek háandan or, aar hé háandan ottu honókiye kurbani-gáñt hédmot goijjé de náí.

¹⁴ Híyane sáf zahér goré de ki, añárar Malik aiccé de óilde Yohúdahr nosól ottu, ze háandan ore hétap gorí Muúsa ye imami ham or mutalek honó kessú nó hoó.

¹⁵ Híyan toh aró sáf zahér óigiyoi, zettót Malkízadek or dóilla ar eggwá imam foida óiye,

¹⁶ zibá imam óiye de jisími dabidawar niyome no, bólke fána no ó de zindigir taakote.

¹⁷ Kiyólla-hoilé Íbar baabute toh endilla gobá díya asé, “Malkízadek or nomunaye

Tuñí abadulabad foijjonto imam.”*

¹⁸ Ek ruwate sailé, agor furana niyom ore baatel gorífela giyeh de, híyan komzur edde behar accíl de hétolla,

¹⁹ kiyólla-hoilé Córiyote toh honó kessú re furafuri sóiyigori faijjé de náí. Ar ek ruwate sailé, híyan or zagat ekkán beétor acá díiya giyéh deh, ziyán or usílaye añára Allar dáce zai fari.

²⁰ Hé acár baabute hosóm há giyeh de asé,

²¹ uitará toh honó hosóm sára éna imam boinníl, montor Isá héndilla boinné de Ubár hosóme zibá ye Íba re endilla hoiyé, “Mabude hosóm háiyi,

Aar Íba ye mon no bodolibo, “Tuñí abadulabad foijjonto imam.”†

²² Híyan or zoriya toh Isá ekkán beétor razinamar zabin tóoijje.

²³ Imam toh boóut zon tákito, kiyólla-hoilé ítara morizaylé imami ham ar gorí no faitto.

²⁴ Montor Isá zettót abadulabad foijjonto zinda asé, Íbar imami ham honódin no fúraibo.

²⁵ Hétolla, zetará Íbar duara Allar hañse aiyé ítara re Íba ye furafuri nejat di fare,

* 7:17 Zobur 110:4 † 7:21 Zobur 110:4

kiyólla-hoilé ítarar cúwaric olla Íba toh hámica zinda asé.

²⁶ Endilla eggwá boro imam táka añára lla ódode óiye, zibá pak, behosúr, dak sára, gunágar ókkol ottu alok, edde zibá re asman ókkol or túaro uñsol ot tulá gíyeh.

²⁷ Íba ttu fottí din kurbaní peec gorá no fore, zendilla oinno boro imam ókkol ottu age nizor guná lla baade manúc or guná lla gorá fore, kiyólla-hoilé Íba ye toh hé ham ekbar ot hámica lla oñtté adai gorífelaiye zeñtté Íba ye Nizoré kurbaní diyé.

²⁸ Kiyólla-hoilé Córíyote maincóre éna boro imam tíyagara zetará komzur ola, montor ze hosóm Córíyot baade há gíyeh, híyane toh Fua re éna hé ham ot tíyagaraiye, zibá re abadulabad olla furafuri háti gorífela gíyeh.

8

Isá óilde añárar boro imam

¹ Ziín howá gíyeh híin or mul hotá óilde, añára ttu eggwá endilla boro imam asé, zibá asman ot mazé Alla Tálar toktór den ðak ottu boirá asé,

² zibá pak zagat hédmot goré, yáni asól ðambu waán ot, ziyán Mabude beh ðaikké, insáne no.

³ Hárr eggwá boro imam ore tulá zah de toh nozorana edde kurbaní ókkol peec gorí bolla éna, hétolla añárar gwá ttu yó peec gorí bolla kessú tákar zorur.

⁴ Íba zodi duniyait tákito, Íba bilkúl imam ói no faitto, kiyólla-hoilé Córíyot mozin nozorana peec gorí bolla de age lóti imam asé,

⁵ zetará asmani siz ókkol or nomunar edde sábar hédmot goré. Hétolla toh Muúsa ye ðambu ðakibárcot Alla ye íba re endilla uñciyari díyl, “Saáic, faár or uore toré ze nomuna dahá gíyeh, fottí ekkán hé mutafek banaic.”*

⁶ Montor yala toh Isá ye ítarar túaro uttom hédmotdari faiyé, eddúr zeén níki Íba beéter razinama waán or usíla yó, ziyán beéter waada ókkol or buniyadir uore gorá gíyeh.

⁷ Foóilar razinama gán zodi níkút óito, tóoile toh dusára razinamar honó zorurot no óito.

⁸ Montor Alla ye Nizor bonda ókkol or hosúri daháidi bolla hoiyé de,

“Mabude fórmair, soó, din uúin aiyér, zeñtté Añí ekkán noya razinama goijjúm

Isráil or manúc lói edde Yohúdahr manúc lói.

⁹ Híyan razinama waán or ðóilla no óibo, ziyán Añí ítarar bafdadá ókkol lói oñtté goijjílam

zeñtté Añí ítara re át ot dóri Ijíp dec ottu neelai ainnílam.

Kiyólla-hoilé ítara Añr hé razinamat zari nó táke,

hétolla Añí yó ítarar uzu díyan nó díh, Mabude fórmair.

¹⁰ Mabude aró fórmair, din híin baade Añí Isráil or manúc lói ze razinama goríyum

híyan óilde yiána:

Añí Añr córiyot ókkol ítarar zehén ot ðálidíyum,

edde híin ítarar dil ot lekídiyum.

Añí ítarar Alla óiyum, aar ítara Añr bonda óibo.

¹¹ Yárbaade lóti ítara ttu nizor atehañsór maincóre

yáh nizor báí ore endilla taalim diya no foribó de ki, ‘Mabud ore sinó,’

kiyólla-hoilé ítara ðoóñr cóñro beggúne Añré siníbo.

¹² Kiyólla-hoilé Añí ítarar hosúri ókkol maf gorídiyum,

aar ítarar guná ar monot no raikkúm.”†

¹³ Íba ye zeñtté “ekkan noya razinama” hoiyé, Íba ye toh agor gán ore baáldai félaiye. Aar ziyán baáldai zagoi edde furan óizagoi, híyan toh hára gaib óizayboi.

9

Duniyaibi edde asmani pak zaga

¹ Hé ísafe, foóilar razinama gán ot ebaadot or niyom-kaanun accíl, aar héndilla ekkán duniyaibi ebaadot-hánar baabute yó accíl.

² Kiyólla-hoilé ekkán ðambu ðaka gyíl, ziyán or foóila kamárat serak-or-boiróni,

* 8:5 Hízorot 25:40 † 8:12 Yarmíyah 31:31-34

mes edde pak ruṭi accíl; hé kamára wa re Pak Zaga hoitó.

³ Dusára foroda gán baade accíl de óilde kamára ubá zibá re Ebbe Pak Zaga hoitó,

⁴ zibát cúnar agórbattir-gáñ edde sairó ḍák ottu cúna lói lippa razinamar sónduk accíl. Hé sónduk ot máze manná ola eggwá cúnar fatila, Aron or fúlfruitta loṛí edde razinama leikká fattór or faṭ ṭún accíl.

⁵ Sónduk kwar uore Allar tozollir karubi* fírísta gún accíl, ziíne nizor fake koffara-gáñr uore sába dito. Híin or baabute ehón tofsil or sáañte hoibár ṭaim no.

⁶ Zeñtté híin beggún héndilla góri toiyar goijjá óizaytoi, imam ókkole hámica foóila kamárat góli ebaadot or ham adai goittó.

⁷ Montor dusára kamárat siríf boro imam beh gólito, bosóre ekbar. Íba ye lou sára no gólito, ziín íba ye nizor lla edde maincé no zani goijjé de guná lla peec goittó.

⁸ Híyan lói Pak-Ruh ye dahár de, Ebbe Pak Zagat gólibar foñt otókkal zahér nó óiyo, zetókkal foóila kamára estemal ot accíl.

⁹ Kamára híyan óilde ehón or zobana re dahá de ekkán meésal, ziyán or maáni óilde, nozorana edde kurbaní peec goráye ebaadotgár or hélom ore furafuri sáf gorífelai no fare;

¹⁰ kiyólla-hoilé híin toh siríf hána, fína, edde ḍoilla-boḍoilla uzu banar baabute éna; jisími niyóm híin ore otókkal olla beh zari goijjíl, zetókkal híin ore bodolifélaibar októ nú aiyé.

¹¹ Montor zeñtté Mosih gom siz uúin or Boro Imam óiaicce ziín age lóti aáigiyoi, héñtte Íba aró ḍoóñr edde aró háṭi ṭambu waán ot beh góille, ziyán át or banaiya no, yáni e duniyaibi no.

¹² Íba ye góille de sóol or edde gorur-sóor lou loi no, bólke Nizor lou loi beh Íba ye hé Ebbe Pak Zagat ekbar ot hámica lla góille, aar héndilla gorí añára re abadulabad olla hálas gorífelaiye.

¹³ Kiyólla-hoilé zodi sóol or edde biríc gorur lou, edde harúl gorur sái nafak

manúc or uore cíñri dile, ítarar jisím pak-sáf óizagoi de óile,

¹⁴ tóoile zibá ye ofúrani Ruhr duara Nizoré Allar hañse honó dak sára kurbaní isafe peec goijjé, hé Mosihr lou wé añárar hélom ore behar ham ókkol ottu aró hotó bicí pak-sáf goríbo fáñllar, añára zinda Allar hédmot gorí fán?

¹⁵ Íba toh etollá éna ekkán noya razinamar usíla, zeéne zetará re ḍaka giyéh ítara waada goijjá ofúrani miras faa, kiyólla-hoilé ítara foóila razinamar tole táki ze guná-háta ókkol goijjé híin ottu ítara re azad gorí bolla Íba ye toh foran di dam diifélaie.

¹⁶ Kiyólla-hoilé wosíyot-nama tákile toh wosíyot-goróyar moot óiye de híyan sábut gorár óu zorur,

¹⁷ kiyólla-hoilé manúc or moot baade éna wosíyot-nama ham ot aiyé, wosíyot-goróya basi tákile híyan bilkúl ham ot aiyé de náí.

¹⁸ Hétolla toh foóilar razinama yó lou sára ham ot laga nó zah.

¹⁹ Zeñtté Muúsa ye tamám manúc ókkol ore Córíyot or hárr ekkán hókum boiyan gorífelaiye, íba ye gorur-sóor edde sóol or lou wóre faní lói miyái yore bérasóol or kirmis roingga fúñta edde hisop-gas estemal gorí Córíyot or hé kitab pwár uore edde tamám manúc cún or uore cíṭka díyl,

²⁰ endilla hoói, “Íin óilde razinama waán or lou, ziyán amól gorí bolla Alla ye tuáñra re hókum díye.”†

²¹ Héndilla góri íba ye ṭambu gán or edde ebaadot or tamám sámána gún or uore yó lou wór cíṭka díye.

²² Córíyot mozin tokoriban hárr kessú lou loi beh pak-sáf gorífelai zah, aar lou no bácaile gunár maf faa no zah.

Mosihr kurbaníye guná dur gorífele

²³ Hétolla, asmani jiníc or nokoli gún ore híin lói pak-sáf gorár zorur accíl, montor asmani asóli jiníc ore pak-sáf gorí bolla híin or túaro beéter kurbanir zorur.

²⁴ Kiyólla-hoilé Mosih toh insán or át or banaiya pak zagat góille de no, ziyán siríf asóli gán or ekkán nokoli, bólke asman ot

* **9:5** ‘Karubi’ óilde eggwá Hibrú zuban or lofzó. ‘Karubi’ hoó de híin hodún fírísta ziín ottu fak asé. † **9:20** Hízorot 24:8

beh góille, yala Allar nozor ot añára lla házir ói bolla.

²⁵ Íba ye Nizoré barbár kurbaní dito góille de yó no, zendilla boro imame ze lou nizor no híin lói bosóre-bosóre Ebbe Pak Zagat góle.

²⁶ Arnóile toh Íba ttu duniyair foidayecir héntte lóti barbár duk faa foitto, montor yala ahéri zobanat Íba ekbar beh zahér óiye, Nizoré kurbaní difélai guná dur gorí bolla.

²⁷ Zendilla, insán ottu ekbar mora foribó de aar yárbaade bisar óibo de híyan tík gorá gíyeh,

²⁸ héndilla, Mosih ye yó boóut maincór gunár fuñzá boi bolla ekbar beh kurbaní óiye. Íba dusárabar zahér óibo, gunár fuñza boi bolla no, bólke uitará re nejat di bolla zetará azzur sáañte Íbar entezar ot asé.

10

¹ Córíyot zettót aibó de gom jiníc ókkol or siríf sába, aar híin or asóli súrot no, hétolla Córíyote ze ekí dóilla kurbaní bosóre-bosóre bad sára peec gorá zah híin lói, dake aiyé de ítara re bilkúl furafuri sóiyi gorí no fare.

² Arnóile híin peec gorá bon ói no zaytoi né? Kiyólla-hoilé ebaadotgár toh ekbar ot pak-sáf óizaytoi, aar nizoré nize gunágar bóuli ar no t́aarito.

³ Bólke hé kurbaní ye fottí bosór guná beh monot goríde.

⁴ Kiyólla-hoilé biríc gorur edde sóol or lou wé toh guná bilkúl dur gorífelai no fare.

⁵ Hétolla Mosih duniyair aibárcot Alla re hoiyé de,

“Kurbaní edde nozorana toh Tuñí fosón nó goró,

montor Tuñí Añr lla ekkán jisím toiyar goijjó.

⁶ Furat dede kurbaníye edde gunár kurbaníye Tuñí kúci no óita.

⁷ Hétunot Añí hoiyí de, ‘Soó, ó Alla, Añí aiccí Tuáñr moncá fura goittó, zendilla Añr baabute pak-kitab or sábbat leikká asé.’ ”*

⁸ Foóila Íba ye hoiyé de, “Kurbaní edde nozorana, furat dede kurbaní edde gunár kurbaní Tuñí fosón nó goró, aar híin lói Tuñí kúci yó nó óiyo.” Háleke híin Córíyot mozin éna peec gorá zayto.

⁹ Íba ye tarfore hoiyé de, “Soó, Añí aiccí Tuáñr moncá fura goittó.” Hé ísafe, dusára gán ore kaayem gorí bolla Íba ye foóilar gán ore baatel gorífelaiye.

¹⁰ Hé moncá mozin beh añára re Isá Mosihr jisím or kurbaní usílaye ekbar ot hámica lla pak-sáf gorífelai gíyeh.

¹¹ Hárr imame toh fottí dín tíyai yore hédmot goré edde barbár ekí dóilla kurbaní peec goré, ziíne guná bilkúl dur gorífelai no fare.

¹² Montor Mosih ye toh guná lla ek kurbaní hámica lla peec gorí, Allar den dák ottu boói táikke,

¹³ aar hé októt lóti Íba ye entezar gorér de, Íbar duccon ókkol ore Íbar foor tole gorídiyar.

¹⁴ Kiyólla-hoilé Íba ye toh hé ek kurbaníye uitará re hámica lla furafuri sóiyi gorífelaiye, zetará re pak-sáf gorá zar.

¹⁵ Híyan or baabute Pak-Ruh ye yó añárar hañse gobá der. Foóila Íba ye hoiyé de,

¹⁶ “Mabude hoóir, yíán óilde razinama waán ziyán Añí hé dín híin baade ítara llói goríyum:

Añí Añr córíyot ókkol ítara dil ot d́alidiyum, aar híin ítara zehén ot lekídiyum.”†

¹⁷ Íba ye tarfore hoiyé de,

“Ítarar guná edde bedini ham ókkol Añí ar honódin yaad no raikkúm.”‡

¹⁸ Híin maf óigiyoi de óile toh, guná lla kurbaní ar zorurot náí.

Imane mozbut tákibar tuaijjo

¹⁹ Hétolla, ó báiboináin ókkol, añára ttu zettót Isár lou wór usílaye Ebbe Pak Zagat góli bolla hímmot asé,

²⁰ noya edde zinda rasta waán or bóli ziyán Íba ye añára lla foroda, yáni Íbar jisím báy kúille,

²¹ aar añára ttu zettót eén eggwá boro imam asé, zibá Allar foribar or zimmadar,

* 10:7 Zobur 40:6-8 † 10:16 Yarmiyah 31:33 ‡ 10:17 Yarmiyah 31:34

²² Hétolla, aiyó, añára ehélasir dile edde iman or fura ekin or sáañte Allar hañse zai, kiyólla-hoilé añárar dil ore toh cítká dí bura hélom ottu sáf gorífela gíyeh, aar añárar gaa re sáf faní lói dúifela gíyeh.

²³ Aiyó, añára cíkar gorí de hé acá re mozbut gori dóri rakí, kiyólla-hoilé zibá ye waada goijjé Íba toh biccácdar,

²⁴ aar añára ezzon ore ezzone muhábbot or edde gom ham or tuaijjo dibar kíyal rakí,

²⁵ aar fúañti zoma ówa re bad di no felai zendilla hodún ottu bad di adot asé, bólke ezzon ore ezzone tuaijjo dih, etó bicígori diyat táki zetó hára dín ubá dáke aázargoi de dekór.

²⁶ Kiyólla-hoilé sóiyir zankari fai baade zodi añára buzísinti guná gorát táki, guná lla ar honó kurbaní baki náí,

²⁷ bólke doorfúk bisar or entezar edde Allar muhálef ókkol ore furifélaibo de gozzob beh baki asé.

²⁸ Muúsar Córíyot no manoya re toh dui zon yáh tin zon or gobáye honó rahám sára mariféla zah.

²⁹ Yala báfiso sai, uite hotó hótara sáñzar laayek óibo zee niki Allar Fua re úñran maijjé edde razinamar lou ziín lói ítare pak-sáf gorá gíyl hín ore nafak bouli báippe, aar rahámot or Ruh re beizzoti goijjé?

³⁰ Añára toh Ubá re siní zibá ye hoiyé de, “Bodola lon Añr ham, Añí beh fúñzaiyum.”§ Aró hoiyé de, “Mabude goríyum Nizor bondar bisar.”*

³¹ Zinda Allar át ot foron bicí door or hotá.

³² Agor dín uúin ore monot goró, tuáñra re foór gorídi baade ziín ot duk-mosibote bicí duk faáila.

³³ Táitai tuáñra re maincór muúntu beizzoti edde zulúm gorí tooñcá gorá zayto; aar táitai tuáñra héndilla bodsólluk ór de ítarar hére córik óita.

³⁴ Tuáñra hodi ókkol olla fetfurani daháila, aar tuáñrar malsámana ókkol luṭ gorífela re kúcir sáañte mani loilá, kiyólla-hoilé tuáñra zano de, tuáñra ttu nizor lla beétor edde hámica ṭike de dón asé.

³⁵ Hétolla, tuáñrar hé hímmot no háraiyo, kiyólla-hoilé híyan or boccíc bicí dooñr.

³⁶ Tuáñra ttu sobór tákar zorur, zeéne tuáñra ttu Allar moncá fura goijjá óile, waada goijjíl de híyan hásil goró.

³⁷ Alla ye toh hoiyé,
“Ṭaim bicí hom asé,
tói aibár asé de Íba aázayboi,
deri no goríbo.

³⁸ Montor Añr forhésгар bonda imane beh basi tákibo,
montor zodi íte fissázagoi, Añr dil ítare lói kúci no tákibo.”†

³⁹ Montor añára toh uitarár bútotu no, zetará fisságiyoi aar dónco óigiyoi; bólke uitarár bútotu éna zetará ruh re basai rakí bolla iman raké.

11

Iman

¹ Iman anón óilde acá goré de siz or ekin, híyan andeikká siz or ekkán sábut.

² Imane éna agor zobanar maincé taarif faáil.

³ Imane añára buz fai de, duniyai foida óiye de óilde Allar kalame; hé ísafe, ziín dahá zar hín dahá zah de siz ottu bana gíyeh de no.

⁴ Imane beh Abele Allar hañse Keéin or túaro beétor kurbaní peec goijjíl, ziyán or zoriya yóggwa re forhésгар bóuli gobá díya gíyeh, oñtté zeñtté Alla ye yóggwar hé kurbanir gobá díyl. Aar yóggwa morigiyoí de óile yo, imane beh yóggwa aijjó foijjonto hotá hoó.

⁵ Imane beh Idiris nó more, bólke yóggwa re zinda tulífela gíyl. Alla ye yóggwa re tulífelaiye de hétolla, yóggwa re tuwai faa nó zah. Yóggwa re tulífelaiyar age endilla gobá díya asé de ki, yóggwa ye Alla re kúci goijjíl.

⁶ Iman sára toh Alla re kúci gorí fara no zah, kiyólla-hoilé zee niki Íbar hañse aiyé yóggwa ttu endilla ekin gorá fore de ki, Íba asé, aar Íba óilde uitará re boccíc-dooya zetará Íbar talac goré.

⁷ Imane beh Nuh ye hétun foijjonto nó deké de jiníc or baabute úñciyari fai Allar doore ekkán kicṭi banaáil, nizor foribar ore basai bolla. Yóggwa ye híyane beh

duniyai re hosúrbon tóorail, aar imane faa zah de hé forhésgarir mirasdár óiye.

⁸ Imane beh Ibrahimé Allar hotá mainníl, zeñtté yóggwa re matai oh zagat zaito howá gíyl ziyán yóggwa ye miras ísafe faibo. Yóggwa hoře zaar no zani rowana óil.

⁹ Imane beh yóggwa waada goijjá zagat forbáci ísafe táikkil; yóggwa tãmbu ókkol ot beh táki-táki accíl, zendilla Isahák edde Yakub tará yó táikkil, zetará yó yóggwar dóilla hé eki waadar mirasdár accíl.

¹⁰ Kiyólla-hoilé yóggwa buniyadi ola cóor waán or entezar ot accíl deh, ziyán or ñizáin-goróya edde banoya óilde Alla.

¹¹ Imane beh Sarah nize yó hámil óibar toóufik faáil, oñtté zeñtté niki boc faráigilgoi, kiyólla-hoilé híba ye waada goijjé de Íba re biccácdar báippil.

¹² Hétolla toh more fán óigiyoi de héndilla eggwá manúc ottu edún manúc foida óiye zetará asman or tarar hédun, zetará re doijjar sor or balur dóilla goni kul gorí no fare.

¹³ Ítara beggún iman or sáañte beh moijjé, Allar waada goijjá siz fai no bólke dur ottu híin ore deki yore edde kúci ói yore, aar ítara duniyait gorba edde forbáci de cíkar gorí yore.

¹⁴ Zetará héndilla hotá hoó ítara yían zahér goré de ki, ítara nizor lla ekkán wotón or talac ot asé.

¹⁵ Becók zodi ítara dec waán or baabute báfito ziyán ottu ítara neeliaiccé, tóoile toh ítara ttu waafes zaibar moouka tákito.

¹⁶ Bólke ítara ekkán beétor, yáni asmani dec olla beh azzu gorí accíl. Hétolla toh Alla ye Nizoré ítarar Alla hoité no córma, kiyólla-hoilé Íba ye ítara lla beh ekkán cóor toiyar goijjé.

¹⁷ Imane beh Ibrahimé entán gorá gíyl de héñtte Isahák ore kurbaní ísafe peec goijjíl. Yóggwa zibá ye niki Allar waada faáil, yóggwa ye nizor biyaya fua re kurbaní goittó toiyar goijjíl,

¹⁸ ze fuar baabute yían howá gíyl, "Isahák ottu beh tor nosól dóra zaybo."*

¹⁹ Ibrahim or buzá accíl de, Alla ye mora re úddwa zinda gorí fare. Buzító

sailé, yóggwa ye Isahák ore moot ottu beh fírai faiyé.

²⁰ Imane beh Isaháke aibó de jiníc or mutalek Yakub edde Isów re dua dyíl.

²¹ Imane beh Yakube moribárcot, Yusúf or fua duní wa re dua dyíl, aar nizor lařír uore bór dí Allar ebaadot goijjíl.

²² Imane beh Yusúfe moribárcot, Boni Isráil or hízorot or baabute hoóigiye, aar nizor áñđđi gún ore kii gorá foribó de cíkaidiye.

²³ Imane beh Muúsa re bafmaa ye tin mac fán lukai raikkíl zeñtté yóggwa zormo óoil, kiyólla-hoilé ítara fua wa cúndor de deikkíl, aar ítara baáñccar hókum ore nó ñoor.

²⁴ Imane beh Muúsa ye balok óiye de októt Féruan or zír fua howá zah re inkar goijjíl.

²⁵ Yóggwa ye gunár hooddinna ayaci-kúci gorár túaro, Allar manúc ókkol or fúañti duk bordac gorá basíloil,

²⁶ aar báippil de, Mosihr lla beizzoti ówa óilde Ijíp dec or dón-cómbottir túaro bicí kimoti; kiyólla-hoilé yóggwa ye boccíc or híkka beh nozor di accíl.

²⁷ Imane beh yóggwa ye baáñccar guccá re no ñoorai Ijíp ottu neeligilgoi; kiyólla-hoilé yóggwa ye Noirahar gwá re deikké fángori sobór goijjíl.

²⁸ Imane beh yóggwa ye azadir-id ore edde lou cítká díyar niyom ore amól goijjíl, zeéne foóila-fua re hálak-goróya ye ítara re no súwe.

²⁹ Imane beh ítara Nil Doriya endilla gori farái giíl, zeén níki fúana meři ttu zaar; montor Ijípi ókkole híyan kucíc goijjé rár, ítara ñufígilgoi.

³⁰ Imane beh Boni Isráil ókkole Jerikó cóor or ñebal ore sairókul ttu háñt din fán gúijje rár, híin forigilgoi.

³¹ Imane beh magi mayafua Rahába nafórman ókkol or fúañti hálak nó, kiyólla-hoilé híba ye gurinda gún ore cántir sáañte estekbal goijjíl.

³² Aró hodún hoitam? Añr ttu taim náí, Giđiyon, Barak, Samson, Jeptah, Dawud, Sémuel edde nobi ókkol or baabute boiyan gorí bolla,

* 11:18 Foidayec 21:12

³³ zetará imane beh raijjo ókkol zittíl, forhégari ham ókkol goijjíl, Allar waada goijjá jiníc ókkol hásil goijjíl, cinggo ókkol or muk bon goijjíl,

³⁴ ooin or tez homaáil, toluwar or dár ottu baiccíl, komzuri ttu bol ola óoil, laráit boluwar óoil, bidec or fóous ókkol ore dáfail.

³⁵ Mayafuain ókkole ítarar mora ókkol ore waafes zinda faáil de asé. Ar hodúne hálas ówa re inkar gorí zulúm bordac goijjíl, zeéne ítarar háñcor or hal beétor ó.

³⁶ Aró hodúne táttaihazi edde bet mara bordac goijjíl, aró hoitó sailé, bañdá há edde ziyól haşa úddwa bordac goijjíl.

³⁷ Ítara hodún ore dola mari mariféla gíyl, hodún ore horot loi dui bák gorífela gíyl, hodún ore toluwar loi kotól gorífela gíyl. Ítara muútace, duk-mosibote, edde bodsólluk or hálote bérasóol or edde sóol or sam berái beh ikká uikká zaito,

³⁸ duniyai ítarar laayek nu accíl. Ítara zooñl ot, faár ot, kúñdat, edde zobin or gañrát beh gúrafíra goittó.

³⁹ Ítara beggúne imane beh gom nam zuraiyé, toóu ziyán or waada gorá gíyl híyan nó faa,

⁴⁰ kiyólla-hoilé Alla ye añára lla beétor kessú tík gorí raikké, zeéne añára re bad di ítara re háti gorífela no zah.

12

Mabud or torbiyot

¹ Hétolla, añára ttu zettót ekkán doñr miyúlar dóilla añárar sairókul ttu gobá ókkol asé, aiyó, añára yó hárr fuñzá re edde aásan or sáante fán ot féla de guná re dur gorífelai yore, ze zibbat añárar muúmikka tík gorá gíyeh yíbat sobóre duñrat táki,

² nozor Isár híkka rakí yore, zibá óilde iman or bani edde háti-goróya, zibá ye Nizor muúmikka tík gorá gíyl de kúci lla, córmor híkka no saái kúruc or duk bordac goijjíl, aar yala Allar toktór den dáke boói táikke.

³ Íba zibá ye niki gunágar ókkol ottu héndilla ducconi cóoiye, Íbar hálot báfiso, zeéne tuáñrar dil komzur no aar hímmot na háro.

⁴ Guná lói larái gorí tuáñra ttu toh aijjó nizor lou báca de héddur mukabela gorá nó fore;

⁵ aar tuáñra oh nosíyot ore foóraifelaiyo, ziyán tuáñra re fuain dore goré fán gorá gíyeh, ki hoilé,

“Ó Añr fua, Mabud or torbiyot ore éckara no goríc,

aar Íba ye toré bóttoraíle mon cóñro no goríc,

⁶ kiyólla-hoilé Mabude zaré muhábbot goré ítare beh torbiyot goré,

Aar zaré Íba ye fua ísafe kobul goré ítare beh uzu goré.”*

⁷ Tuáñra ze duk bordac goró hín tuáñrar torbiyot olla; Alla ye tuáñra re fuain ísafe beh sólluk gorér. Endilla honó fua asé né zaré bafe torbiyot no goré dé?

⁸ Zodi tuáñra torbiyot no foo, ziyán ot beggún córik asé, tóoile toh tuáñra zoura fuain, sóiyi fuain no.

⁹ Aró hoitó sailé, añára ttu añára re torbiyot goittó de insáni baf accíl, aar añára ítara re izzot goittám. Tói añára ttu ruúhanir Baf or torbiyot ot nizoré gosáidon aró bicí zoruri no né, zeéne añára zindigi fai?

¹⁰ Kiyólla-hoilé ítara nizor buzá mozin añára re kessú din olla éna torbiyot goittó, montor Alla ye añára re añárar bálai lla beh torbiyot goré, zeéne añára Íbar pakir bági óizaygoi.

¹¹ Honó torbiyot ore goré de héñtte kúci lage de náí, bólke duk beh lage; montor zetará hín mani-mani kuwac óizagoi, ítara lla híne fore forhégari cánti ola fósol dóra.

¹² Hétolla tuáñrar luta át ore edde komzur añrú re mozbut goró,

¹³ aar tuáñrar téng olla uzu rasta bano, zeéne leng téng mazur no ó, bólke gom óizagoi.

Allar rahámot ore inkar gorár úñciyari

¹⁴ Manúc beggún lói cántit tákibar, aar pak óibar kucíc goijjó, pak no óile toh honókiye Malik ore no dekíbo.

¹⁵ Saiyó, honókiye zen Allar rahámot ottu maárum no ó; honó zohór-tita gas zen

* 12:6 Meésal 3:11,12

barí urí duk no de aar híyane boóut zon ore nafak gorí no fele;

¹⁶ honókiye zen zenákur yáh Isówr dóilla bedini no ó, zee niki ek októr hána lla nizor ttu foóila-fuar hók accíl de híyan besifélail.

¹⁷ Tuáñra toh zano, yárbaade zeñtté yóggwa ttu dua feito monehoiyé, yóggwa re inkar gorífela gíyeh, kiyólla-hoilé yóggwa ye hañdi-hañdi hé duar talac goillé yo, yóggwa ye mon fíraifelaibar mouka nó faa.

¹⁸ Tuáñra oh faár or hére aiccó de no, zibá re dóri faijjíl aar zibá ooin loi zoillíl, zibát gutguitta andár, tuwán,

¹⁹ cíañr abas, edde hotár endilla abas accíl, zeén níki zetará híin fúinnil ítara fóriyat goijjíl de, ítara re ar honó hotá howá no zay bolla,

²⁰ kiyólla-hoilé ítara e hókum yíán cóoi nó fare de ki, “Zodi honó januware úddwa faár gwá re súile, yíba re fattór mari mariféla zaybo.”†

²¹ Aar ítara ziyán deikkíl híyan eén door or accíl, zeén níki Muúsa ye hoóil; “Añí doore hafir.”‡

²² Bólke tuáñra Síyon faár or hére beh aiccó, yáni zinda Allar cóor asmani Jerúsalem or hére. Tuáñra aiccó de óilde lak-lak fíristar

²³ edde foóila-fuain uitarár dol ot, yáni zomát ot, zetará seráng asman ot asé, aar zibá beggún or bisarhar hé Allar hére edde háti gorá gíyeh de forhésgar ítarar ruh ókkol or hére,

²⁴ aar noya razinamar usíla Isár hére edde cíñra gíyeh de lou uúin or hére, ziíne Abel or lou wór túaro beétor hotá hoó.

²⁵ Saiyó, hotá hoór de Íba re inkar no goijjó, kiyólla-hoilé uitará zettót duniyáit hédaiyot goittó de yóggwa re inkar gorí basi nó fare, tói añára zodi asman ottu hédaiyot goré de Íba ttu muu fíraifelai, añára toh basi faribár náí.

²⁶ Héñtte Íbar abase toh duniyai-dari tóttorail, montor yala Íba ye endilla waada goijjé, “Aró ekbar Añí siríf duniyai re tóttoraiyum de no bólke asman ore yó.”§

²⁷ “Aró ekbar” lofzó yíba ye zahér goré

de, ze siz ókkol tóttora, yáni ziín ore foida gorá gíyeh, híin ore dur gorífela zaybo, zeéne ziín ore tóttorai no fare híin ñiki táke.

²⁸ Hétolla, añára zettót tóttorai no fare de raijjo fair, aiyó, añára cúkuriya zanai, ziyáne añára izzote edde doore Allar kobuldár ebaadot gorí faijjum.

²⁹ Kiyólla-hoilé añárar Alla toh furiféle de ooin or dóilla.

13

Allar fosón hédmotdari

¹ Báiyali muhábbot gorát táko.

² Musáfer ókkol ore meémandari goittó no foóraiyo, kiyólla-hoilé héndilla gorí hodúne ót no fai fírasta ókkol ore meémandari goijjé de yó asé.

³ Ziyól or hodi ókkol ore nize ziyól ot asó fángori yaad raikkó, aar bodsólluk gorá zar de ítara re nizoré gorá zar fángori yaad raikkó.

⁴ Biyácádi re beggúne izzot goijjó, aar zamaí bou wór bútoe milmilab or imandari raikkó; kiyólla-hoilé Alla ye toh hárr dóilla zenákur or bisar gorí zaybo.

⁵ Nizor adot ore ñiañ-foicár lalós ottu duré raikkó, nizor ttu ziín asé híin lói kúci táikko; kiyólla-hoilé Alla ye Nizebaze hoiyé de, “Añí toré bilkúl félai no zaiyum, aar bilkúl fiñ no diyum.”*

⁶ Hétolla añára hímmot or sáañte hoói fari de ki, “Mabud añr modotgár; añí no dooraiyúm. Insáne añré kii gorí faribó dé?”†

⁷ Tuáñrar sóddar ókkol ore yaad raikkó, zetará tuáñrar hañse Allar kalam boiyan goijjé; aar ítarar zindigir solasol or notizar uzu kíyal gorí ítarar dóilla iman ola óizogoi.

⁸ Isá Mosih gel de hailla, aijja, edde abadulabad ek doilla.

⁹ Doilla boñoilla edde osin taalime ikká uikká ói no zayogói; kiyólla-hoilé bála óilde, dil hánaye no bólke rahámote beh mozbut tákon; hána lói birana óiya ókkole toh kessú fáida faiyé de náí.

¹⁰ Añára ttu ekkán endilla kurbani-gáñ asé, ziyán ottu ñambur hédmot-goróya ókkole kessú háibar hók náí.

† 12:20 Hízorot 19:12,13 ‡ 12:21 Córiyot-nama 9:19 § 12:26 Haggái 2:6 * 13:5 Córiyot-nama 31:6 † 13:6 Zobur 118:6,7

11 Kiyólla-hoilé ze januwar ókkol or lou boro imame Ebbe Pak Zagat gunár kurbaní di bolla loiza, hín or jisím ore kemfór baáre beh furat diféla zayto.

12 Hétolla toh Isá ye yó cóor or geit or baáre duk-zulúm faáil, manúc ókkol ore Nizor lou wé pak-sáf gorí bolla.

13 Hétolla, aiyó, Íbar beizzoti re nizor uore loi yore añára kemfór baáre Íbar hére zai.

14 Kiyólla-hoilé eřé toh añára ttu tiki táke de cóor náí, bólke añára aibár asé de cóor or talac ot beh así.

15 Hétolla, aiyó, añára Isár duara Allar hañse lagatar taarif or kurbaní peec gorí, yáni añárar dui uñté Íbar nam or kúlasa taarif goré de gulagala dórai.

16 Aar bálai goittó edde dan-sótka diito no foóraiyo, kiyólla-hoilé héndilla kurbaní ókkol lói Alla kúci ó.

17 Tuáñrar sóddar ókkol or hotá maniyó, edde nizoré ítarar hañse gosáidiyo, kiyólla-hoilé ítara toh tuáñrar zan ore uitarár dóilla faára dí raké zetará ttu ísaf díya foribó. Héndilla etollá goijjó, zeéne ítara ham híyan kúcir sáañte goré, dukké no; kiyólla-hoilé dukké goillé toh tuáñrar honó fáida no óibo.

18 Añára lla dua goijjó, kiyólla-hoilé añára ttu ekin asé de, añárar díl sáf, añára hárr kessút hók foñté solitó sái.

19 Añí tuáñra re háasgori fóriyat gorír, tuáñra dua goríba de, añí zen hára tuáñrar hañse abar aái fari.

Dua diya edde ahéri hotá

20 Yala, cánti dooya Alla zibá ye abadulabadi razinamar lou wór usílaye añárar Malik Isá re mora ttu zinda goijjé, yáni bérasóol Soroya doóñr gwá re,

21 Íba ye tuáñra re hárr gom ham ot háti banouk, tuáñra Íbar moncá mozin gorí bolla; aar ziyán lói Íba kúci ó híyan añárar bútoe Isá Mosihr duara goróuk, zibár taarif abadulabad foijjonto hámica ówat táke. Amin.

22 Ó báiboináin, añí tuáñra re becábici aros gorír, sobór or sáañte e nosíyoti hotá gún fúno, kiyólla-hoilé añí tuáñrar hañse baiřtát lekífelayi.

23 Tuáñra re zanaidir, añárar báí Timóti ziyól ottu hálas óigiyoi; yóggwa hára foóñsile, añí yóggwa re fúañti looi tuáñra re saító aiccúm.

24 Tuáñrar tamám sóddar ókkol ore edde pak manúc ókkol ore sólam díyi hoiyó. Ítalir gúne tuáñra re sólam zanar.

25 Tuáñra beggún or uore rahámot zari tákouk.

Injil Córif or Síyara YAKUB

Síyara Yakub or Foriso

E síyara Yakub óilde ekkán ceñrí. Yián or lekóya óilde Isár báí Yakub. Yóggwa cúur zomát or buzurgó accíl edde Jerúsalem cóor ot ze mujilíc óoil hére cámil accíl (Hamól 15:13). Sáhabi Páule yóggwa re zomát or ek 'túni' bouli hoiyé (Galatiól 2:9). Ulema ókkole biccác goré de, síyara yibá re Isá Mosih zormo ói fonzaic bosór nó óite leká gíyeh. Yakub ezzon Jerúsalem ot zomát or neta accíl ísafe, óitofare yóggwa ye e síyara wa hére tákite leikké.

Yakube e síyara wa baró háandan or hañse leikké, zetará duniyair agagura dorbor óigiyoi (1:1). Síyara Yakub ot asé de sébok ókkol Isáyi beggún olla zoruri, montor ze 'baró háandan' hoói lofzó estemal goijjé, híyane dahá de, Yakube ruúru Yohúdi Isáyi ókkol or hañse leikké deh. Kiyólla-hoilé e síyara wa re bicí maincór hañse foónsaibar niyote beh leká gíyeh; síyara yibát boóut kisím or mouzú ókkol asé. Yakube iman edde amól or baabute yó hoiyé. Yóggwa ye hoiyé de, sóiyi iman ore amól or duara dahá zaybo (2:17). Yóggwa ye manúc beggún ore ek nozore sai bolla yó hoiyé (2:1-4) aar añára re añárar zoban sóoñli hotá hoi bolla úñciyari díye (3:1-12).

Súrki ókkol

1. Foróya ókkol ore Yakub or sólam (1:1)
2. Isáyi ókkol ore sobór or sáañte duk bordac goríbar buz (1:2-27)
3. Iman ore amól or duara dahón zorur (2)
4. Zoban sóoñli hotá howár úñciyari (3:1-12)
5. Allar giyan loi duniyaibi giyan loi kii forók? (3:13—4:10)
6. Fohórar baabute úñciyari (4:11—5:6)
7. Kessú ahéri nosíyot (5:7-20)

Sólam

¹ Añí Yakub, Allar edde Malik Isá Mosihr éggwa gulam.

* **1:2** Girik zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaya asé, zetará Allar futziyain; aró soó ayat 16 edde 19; aar 2:1, 5, 14; 3:10, 12; 4:11; 5:7, 9, 10, 12, 19.

Ze baró háandan or manúc duniyair agagura dorbor óigiyoi, ítara re sólam.

Iman edde Giyan

² Ó añr báiboináin ókkol,* zeñtté tuáñra doilla-bodoilla entán ot foro, nizoré nize bággitta bóuli táariyo,

³ kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, tuáñrar iman or entáne sobór foida goré.

⁴ Aar sobór ore híyan or ham furafuri goittó díyo, zeéne tuáñra ttu háti edde balok óibar kessú homi no táke.

⁵ Lekin tuáñra honókiyo ttu zodi giyan or homi táke, yóggwa ye Alla ttu magouk, Íba ye yóggwa re diibo, kiyólla-hoilé Íba ye bezar no ói yore dilkúla góri beggún ore dee.

⁶ Montor cók no gorí imane maga foribó, kiyólla-hoilé zee niki cók goré yóggwa toh doijjar goir or dóilla, ziín ore boiyare ikká-uikká loizagói.

⁷ Héndilla manúce Malik or torfóttu honó kessú faibar acá no goróuk,

⁸ kiyólla-hoilé yóggwar mon toh dui mikká; yóggwa ye ziín goré híin ot tiki no táke.

Gorib edde Tuangor

⁹ Gorib imandár ókkole Alla ye ítara re uoror tokkat tuillé de hétolla kúci óuk;

¹⁰ aar tuangor imandár ókkole Alla ye ítara re niróc goijjé de hétolla kúci óuk, kiyólla-hoilé tuangori hoó de híin de bil or fúl or dóilla nac óizayboi.

¹¹ Beil toh bicí gorom or sáañte urí gas ókkol fúaijele, baade híin or fúl ókkol zórizai ar cúndor no táke. Héndilla, tuangor ókkol óu nizor ham loi birana tákite-tákte fána óizayboi.

Entán edde guná goríbar mon

¹² Mubarek manúc ubá, zibá ye entán or októt sobór raké, kiyólla-hoilé yóggwa ye ziti baade tas ísafe zindigi faibo, zibá Malike uitará re diibar waada diyé zetará Íba re muhábbot goré.

¹³ Zeñtté honókiyo ttu guná goríbar mon aiyé, yóggwa ye "Guná goríbar mon híyan Allar torfóttu aiccé," bóuli no hoóuk, kiyólla-hoilé honó hórafi ye Alla re gunár

uzu ʔani no fare, aar Íba Nize yó honókiyo re gunár uzu no ʔane.

¹⁴ Bólke guná goríbar mon nizor-nizor hóraf moncá ttu beh aiyé, ziíne nizoré ʔani fán ot féla.

¹⁵ Baade hóraf moncá híin hámil ói guná zormo deh, aar guná furafuri ʔoóñr ói moot foída goré.

¹⁶ Añr adorja báiboináin ókkol, fáki na háiyo.

¹⁷ Fottí gom niyamot edde fottí háti niyamot asman ottu beh nise aiyé; híin aiyé de Baf or torfóttu, zibá ye níki asman or nurani jiníc ókkol foída goijjé. Íba honódin no bodole aar Íba lorizagói de sábar ʔóilla no.

¹⁸ Íba ye Nizor moncá lói sóiyi kalam or duara añára re noya zibon diiyé, zeéne Íbar mohóluk ókkol or bútoe añára ebbe kimot ola gún ói fari.

Fúna edde amól

¹⁹ Añr adorja báiboináin ókkol, yían monot rakíyo de ki: fottíkiyo ttu fúnat salu ówa foribó, hotábattara hoité báfisinti howá foribó, edde bánggori guccá no urá foribó;

²⁰ kiyólla-hoilé Alla ye saá de héndilla forhégari zindigi guccá lói haʔai no fare.

²¹ Hétolla tamám bura adot edde hóraf solasol ókkol dur gorífeló, aar tuáñrar díl ot ruwa giyéh de kalam ore norom or sáañte gosílo, ziíne tuáñra re nejat di fare.

²² Kalam amól-goróya bono, siríf fúnoya no, arnóile nizoré fáki dór fán óibo.

²³ Kiyólla-hoilé zee niki kalam fúnoya montor amól-goróya no, yóggwa ézzon endilla manúc or ʔóilla, zee niki nizor siyára aainat mazé saá;

²⁴ yóggwa ye toh nizoré cúndorgori saái zai baade nizoré saité hondilla laiggíl de híyan éhon foóraifele.

²⁵ Lekin azadí dede hé sóiyi niyom or uzu zee niki gomgorí nozor diyat táke, yóggwa ye ziín goré híin ot rahámot faibo, kiyólla-hoilé yóggwa ye fúni foórai no fele, bólke amól goré.

²⁶ Zodi honókiye nizoré nize dindár bóuli ʔáare, montor nizor zaban no

sóoñle, yóggwa ye nizoré nize fáki dér, aar yóggwar dindári behar.

²⁷ Alla Baf or nozor ot pak edde sóiyi dindári óilde, etim edde rari ókkol ore ítarar dukkór októt saásita gorón, aar duniyair tamám hórafi ttu nizoré pak-sáf rakón.

2

Ektorfiar baabute úñciyari

¹ Añr báiboináin ókkol, tuáñra zettót añárar mohíma ola Malik Isá Mosihr uore iman ainnó, tuáñra manúc beggún ore ek nozore saiyó.

² Dóro, ezzon tuangor manúc tuáñrar mujilíc ot cúnar oóñri dí edde barík hoorsuor fiñdí aiccé, aar hére ézzon gorif manúc óu aiccé, zar gair or hoor niróc.

³ Zodi tuáñra ze tuangor manúc cwa ye barík hoor fiñdí aiccé yóggwar uzu háas díyan dí endilla hoó, “Tuñí e gom zaga gán ot boiyó,” aar gorif manúc cwa re endilla hoó, “Tui uré tíyai ták, arnóile nise añr ʔéng or ʔáke góri boi,”

⁴ tóoile tuáñra tuáñrar bútoe forók nó goró né aar bura niyote bisar nó goró né?

⁵ Ó añr adorja báiboináin, fúno, Alla ye e duniyair gorif ókkol ore iman ot tuangor ói bolla edde raijjo waán or mirasdár ói bolla basíloye de no né, ziyán Íba ye uitará re diibar waada goijjé zetará Íba re muhábbot goré?

⁶ Lekin tuáñra de gorif manúc cwa re beizzoti goijjó. Tuáñra re tuangor ókkole no né zala deh edde ʔani-ʔani bisar ot tulé dé?

⁷ Ítara no né Ubár izzoitta nam or kuféri goré deh Zibá ye tuáñra re ʔaikké?

⁸ Pak-kalam ot endilla asé, “Nizor atehañsór maincóre nizor ʔóilla muhábbot goríba.”* Zodi tuáñra Allar raijzor hé córiyot amól goró, tóoile tuáñra gom ham gorór.

⁹ Lekin zodi ektorfía goró, tuáñra guná gorór aar tuáñra córiyot bánggoya de híyan Córiyote sábut goré.

¹⁰ Kiyólla-hoilé zee niki fura Córiyot amól goré, montor ekkán bángge, yóggwa re toh híin beggún bángge bóuli dóra zaybo.

* 2:8 Imami-ham 19:18 † 2:11 Hízorot 20:14; Córiyot-nama 5:18

11 Zibá ye endilla hoiyé, “Zená no goríba,” † Íba ye toh endilla yó hoiyé, “Kún no goríba.” ‡ Hétolla, zodi tuáñra zená no goró, montor kún goró, toóu tuáñra Córíyot báñgoya óigiyogoi.

12 Honó hotá hoité edde honó kessú goitté monot rakíyo de, tuáñrar bisar azadi dede córiyot lói gorá zaybo.

13 Kiyólla-hoilé zee niki oinno zon or uore rahám no goré, bisar or októy yóggwar uore yó Alla ye rahám no goríbo. Rahám dil ola ókkol ore toh rahám or sáañte bisar gorá zah.

Iman edde amól

14 Ó añr báiboináin ókkol, zodi honókiye endilla hoó, “Añr ttu iman asé,” montor yóggwa ttu amól náí, tooile híyan ot kii fáida asé? Héndilla imane ki yóggwa re basai faribó?

15 Dóro, eggwá báí óttu yáh bóin óttu fiñdíto hoorsuor náí, aar háito hána náí.

16 Hé hálot ot zodi tuáñra honókiye yóggwa re endilla hoó, “Cántir sáañte zoogói, um táikko aar háafiya goijjó,” montor yóggwar zorurot ókkol fura no goró, tooile yóggwar kii fáida asé?

17 Borabor héndilla, ze iman or fúañti amól náí, hé iman mora.

18 Óitofare honókiye endilla hoibó, “Kiyó ttu iman asé, aar kiyó ttu amól asé.” †Ík asé, tooile amól sára tuáñr iman añré dahái faribá né? Añí toh añr amól or duara añr iman tuáñre dahái faijjum.

19 Tuñí endilla biccác goró de ki, Alla asé de ekgwá. Híyan bála! Montor bútt ókkole yó de héndilla biccác goré, aar doore hafe.

20 Ó bekuf, ze iman or amól náí hé iman or dam náí de híyan or tuñí sábut soó né?

21 Añárar baf Ibrahim toh e amóle forhésgar tooijjil, ki hoilé, yóggwa ye nizor fua Isahák ore kurbani di bolla kurbani-gáñr uore peec goijjíl.

22 Tuñí toh dekór, yóggwar iman edde amól ekku fúañti ham goijjíl, aar yóggwar iman oñtté furafuri sóiyi óiye zeñtté yóggwa ye amól goijjé.

23 Héndilla góri pak-kalam ot asé de e hotá fura óiye, ki hoilé, “Ibrahíme Allar uore iman raikkíl, hétolla Alla ye yóggwa

re forhésgar bóuli goinníl.” § Hétolla Alla ye yóggwa re “dustó” ðaikké.

24 Yala tuáñra de deikkó, manúc siríf iman tákile forhésgar no toore, toorite amól óu lage.

25 Rahába nam or magi mayafua war hálot óu héndilla. Híba e amóle forhésgar tooijjil, ki hoilé, híba ye gurinda* gún ore lukai rakí baade arek bouli duñraidíl.

26 Hé ísafe, zendilla, ruh sára gaa mora, héndilla, amól sára iman óu mora.

3

Nizor zaban sóoñlar baabute

1 Añr báiyain, tuáñra bicí zon ustat no boinno. Tuáñra toh zano, añára zetará ustat así añárar bisar oinno kiyór túaro bicí hora óibo.

2 Kiyólla-hoilé añára beggúne doilla-bodoilla golti ókkol gorí. Montor furafuri balok manúc óilde úba zibá ye ziín hoó híin ot honó guná no goré edde nizor gaa guñra re sóoñli rakí fare.

3 Añára toh gúra re sóoñli rakí bolla gúrar gal ot lehan lagai, baade añára híin or guñra gaa re zikká monehoó hikka loizai fari.

4 Zaáñs ókkol or baabute yó báfiso: híin zettór doóñr óibo óuk aar zeén tez boiyare solibó solouk, montor híin ore séraingga ye ekkán bicí cóñro súwan lói yore zikká monehoó hikka loiza.

5 Añárar zir óu héndilla; híyan gaar ekkán cóñro hísse de óile yo, híyane doóñr-doóñr fohórai ókkol goré. Tuáñra yíán óu báfo, ekiníssara ooin loi hotó doóñr-doóñr zooñl ókkol furat di fare.

6 Zir hoó de híyan ooin or doílla yó; añárar gaat ze hísse ókkol asé híin or búttore zir ore kuham or ekkán duniyai hoilé fare. Híyane añárar gaa agagura nafak gorífelai añárar zindigi guñrat ooin dórai deh, kiyólla-hoilé híyan ot zuzuk or ooin asé.

7 Insáne toh hárr kisím or januwar, faik, buke añre de zandár, edde fanír zandár ókkol ore sóoñille edde yala yó sóoñle.

8 Montor honó maincé zir ore sóoñli fare de náí; zir óilde ekkán hóraf jiníc

ziyán ore sóoñli fara no zah; híyan háf or bic or dóilla bicí hótara.

⁹ Hé zir ziyán lói añára añárar Malik edde Baf or taarif gorí, híyan lói añára Allar súrote banaiya insán ore gozzob óu dih.

¹⁰ Añárar ze muk óttu taarif aiyé hé muk óttu gozzob óu aiyé. Añr báiboináin ókkol, héndilla no ón sáa.

¹¹ Ze nolkwa ttu mutúra faní uré, hé nolkwa ttu kí nuna faní yó uré né?

¹² Añr báiboináin, ñuñir-gas ot kí zolfai dóre né? Aar anggur-gas ot kí ñuñir gula dóre né? Borabor héndilla, nuna fanír nolkwa ttu mutúra faní no uré.

Allar torfóttu aiyé de giyan

¹³ Tuáñrar bútoze giyani edde buzón or manúc hon asé? Tákile, yóggwa ye nizor bála solasol loi sábut goróuk de ki, giyan tákile ze noromdari táke hé noromdarir sáañte yóggwa ye nizor ham ókkol goré.

¹⁴ Lekin zodi tuáñrar dil ot bicí ric edde siríf nizor fáida tuwar niyot táke, guman no boinno aar háñsa re misá no banaiyó.

¹⁵ Héndilla giyan aiyé de Allar torfóttu no, bólke duniyai ttu, hóraf moncá ttu, edde bútterot óttu.

¹⁶ Kiyólla-hoilé zeéré ric edde siríf nizor fáida tuwar niyot táke, hére hoijja-fózzat edde hárr dóilla bura ham óu táke.

¹⁷ Montor ze giyan Allar torfóttu aiyé, híyan ebbe age pak, baade cántiye bóra; híyan ot cídayi edde buz asé; híyan raháme edde gom notizaye furaiya; híyan ot honó forókai yáh munaféki náí.

¹⁸ Cánti aníbar meénnot-goróya ókkole forhégari daibar bis cántir sáañte cíñre.

4

Duniyai lloi dustígiri

¹ Tuáñrar bútoze maramari edde hoijja-fózzat hontú aiyé? Hín tuáñrar bútoze ayaci goríbar ze azzu asé hín óttu no né aiyé deh, ziíne tuáñrar gaar híssa ókkol ot larái goré?

² Tuáñra toh azzu goró, montor no faile kún goró. Tuáñra ttu lalós lage, montor no faile hoijja-fózzat goró edde maramari doh. Toóu tuáñra azzu goró de hín tuáñra

ttu no táke, kiyólla-hoilé tuáñra de Alla ttu no mago.

³ Tuáñra magilé yo no foo, kiyólla-hoilé tuáñra hóraf niyote éna mago, zeéne hín lói ayaci gorí faro.

⁴ Ó beiman ókkol, tuáñra no zano né, duniyai lloi dustí gorón maáni Alla lloi duccon ón dé? Hétolla, zee niki duniyai lloi dustí goittó saá, yóggwa ye nizoré Allar duccon bana.

⁵ Aar náki tuáñra pak-kalam ot yían hánnak asé bóuli táaro, ki hoilé, “Alla ye añárar bútoze ze ruh diiyé, hé ruh lla Íba ttu gairot lage?”

⁶ Montor Allar rahámot aró bicí. Hétolla toh pak-kalam ot endilla asé, “Alla fohór ola ókkol or ulda tíya, montor níróc ókkol ore rahámot goré.”*

⁷ Hétolla, nizoré Allar hañse gosáido. Ibilíc or mukabela goró, tói íte tuáñra ttu dáizayboi.

⁸ Allar ñáke aiyó, tói Íba tuáñrar ñáke aibó. Ó gunágar ókkol, nizoré pak-sáf goró, tuáñra dui mikká mon ola ókkole nizor dil sáf goró.

⁹ Afsús hái hañdahari goró edde bilak goró; áñcar bodol hañdo, aar kúcir bodol ferecan ó.

¹⁰ Nizoré nize Malik or nozor ot níróc ó, tói Íba ye tuáñra re uoror tokkat tulíbo.

Bisar gorár baabute úñciyari

¹¹ Ó báiboináin ókkol, ezzon or bodnam ezzone no goijjó. Zee niki arek báí† or bodnam goré yáh bisar goré, yóggwa ye córiyot or bodnam goijjé fán edde bisar goijjé fán. Zodi tuñí córiyot or bisar goró, tóoile toh tuñí córiyot amól-goróya no, bólke híyan or bisarhar.

¹² Córiyot-dooya edde Bisarhar Ekzon beh asé, zibá ye basai yó fare dónco yó gorí fare. Montor tuñí hon abar tuáñr atehañsór maincór bisar goittá?

Boráir baabute úñciyari

¹³ Fúno, tuáñra zetará endilla hoó, “Aijja no óile haille añára fólana cóor gán ot zaiyum, aar hére ek bosór táki baade códori gorí bicí-bicí tiañ hamaiyúm.”

* **4:6** Meésal 3:34 † **4:11** Girík zuban ot imandár ore báí hoóí estemal gorá gíyeh, yóggwa mayafua óuk yáh morot fua, zetará Allar futziyain;

¹⁴ Tuáñra toh tuáñrar zindigit hailla kii óibo de híyan úddwa no zano. Tuáñrar zindigi toh báf or dóilla, ziín essát ánik dahá zay baade gaib óizagoi.

¹⁵ Híyan or bodol tuáñra ttu endilla hoón saá, “Malike sailé, añára basi tákiyum aar waán-yián goríyum.”

¹⁶ Montor tuáñra de gumane borái goró; héndilla borái beggún hóraf.

¹⁷ Hétolla zee niki gom mán gorí zane montor no goré, yóggwa ttu guná óibo.

5

Tuangor ókkol ore úñciyari

¹ Ó tuangor ókkol, yala tuáñra fúno, ki hoilé, tuáñrar uore ze doóñr duk-mosibot aiyér híin olla hañdahari edde bilak goró.

² Tuáñrar tuangori borbad óigiyoi, aar tuáñrar hoorsuor uui ye háifelaiye.

³ Tuáñrar cúna-cañdit zooñre doijje, aar hé zooñre tuáñrar hélaf gobá díbo edde ooin or dóilla góri tuáñrar gaa furifélaibo. Kiyólla-hoilé tuáñra e ahéri din ot éna dón zoma gorífelaiyo.

⁴ Soó, tuáñrar fósol-dooiya ókkol ottu tuáñra ze muzuri beimani gorí rakídiyo, híine tuáñrar hélaf guzorer, aar tuáñrar hé dooia ókkol or hañdani Alla Robbul Alamin or han ot foóñicce.

⁵ Tuáñra duniyait fúrti edde ayaci gorí beh din haraiyó. Zooráibar din olla bola fángori tuáñra nizoré bolaiyó.

⁶ Tuáñra behosúr maincóre hosúr díyo aar kún goijjó, montor ítara tuáñrar mukabela nó goré.

Sobór or baabute

⁷ Hétolla, ó báiboináin, Malik nú aiyé foijjonto sobór goró. Tuáñra saái faribá, cacá ókkole zobin or kimoti fósol fai bolla hotó sobór goré. Ítara toh zet mac ottu cúru gorí oón mac foijjonto sobór or sáañte entezar goré.

⁸ Héndilla, tuáñra yó sobór goró. Nizor dil ore mozbut rakó, kiyólla-hoilé Malik aibár októ dáke.

⁹ Ó báiboináin, ezzon or cékayot ezzone no goijjó, zeéne Alla ye tuáñrar hosúr no dóre. Fúno, Bisarhar duwar or gurat foóñiccegai.

¹⁰ Ó añr báiboináin, ze nobi ókkole Malik or name boiyan ókkol goijjé, ítara ttu duk faar edde sobór gorár meésal lóh.

¹¹ Becók ítara zetará duk bordac goijjé, añára ítara re mubarek bouli hoói. Tuáñra toh Aiyube duk bordac goijjíl de híyan zano; tuáñra yián óu zano, ki hoilé, forezai Mabude yóggwa re rahámot goijjíl. Mabud óilde fetfuraniye edde meérbaniye furaiya.

¹² Añr báiboináin, añr ebbe asól hotá óilde, tuáñra asman or, zobin or yáh oinno honó kessúr name bilkúl hosóm na háiyó. Montor tuáñra baná eddúr hoiyó, óile ói, aar no óile no, arnóile tuáñra hosúrbon tóoriba.

Iman or sáañte dua gorár baabute

¹³ Tuáñrar bútoe honókiye dukkót asé né? Tákile, yóggwa ye dua goróuk. Honókiye cúkkot asé né? Tákile, yóggwa ye taarif or seér goóuk.

¹⁴ Tuáñrar bútoe honó ocúikka asé né? Tákile, yóggwa ye zomát or daiđoóñr ókkol ore matouk, aar ítara aái Malik or name yóggwar matát tel di yore yóggwa lla dua goróuk.

¹⁵ Zodi hé dua iman or sáañte goijjé de óile ocúikka wa gom óizayboi, yóggwa re gom goríbo de óilde Malike. Hé manúc cwa ye zodi guná gorí táke, híin maf gorídiya zaybo.

¹⁶ Hétolla ezzon or guná ezzon ore cíkar goró, aar ezzon olla ezzone dua goró, zeéne ocúk ottu gom ói faro. Ezzon forhésgar bondar duat bicí bol táke aar hé duar zoriya doóñr-doóñr ham ókkol ói fare.

¹⁷ Nobí Eliyas añárar dóilla ézzon insán accíl. Yóggwa ye zettót zór no di bolla dilmon di dua goijjíl, ítarar mulluk ot cáro tin bosór fán zór nó deh.

¹⁸ Abar yóggwa ye zettót zór olla dua goijjíl, asman ottu zór fori zobin ot fósol ókkol dóra cúru goijjíl.

¹⁹ Añr báiboináin ókkol, zodi tuáñrar bútotu honókiye sóiyi ttu duré zaagói, aar ar ezzone ítare fírai ané,

²⁰ yóggwa ye yián zani louk de ki, zee niki honó gunágar ore gollot rasta ttu fírai ané, yóggwa ye hé gunágar or zan

basaiyé, aar tar bicí guná ókkol or maf
faa baiyé.

Injil Córif or Síyara 1 FITOR

Síyara foóila Fitor or Foriso

E síyara 1 Fitor óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Fitor. Fitore nize hon de aar har hañse lekér de zanaidi ceñrí gán leká cúru goijjé. Yóggwa ye leikké de tamám Isáyi ókkol or hañse, zetará re yóggwa ye “forbáci” ðaikké (1:1; 1:17; 2:11). Yóggwa ye nizor foróya ókkol ore héndilla boóut bar ðaikké, kiyólla-hoilé ítara alok-alok dec ot dorbodóor óigiyoi. E ceñrí gán Páule Íficiól or hañse leikkíl de ceñrí híyan or ðóilla mikká de hétolla boóut zone biccác goré de, síyara 1 Fitor ore síyara Íficiól baade leká gíyeh, Isá Mosih zormo ói tokoriban háit-fañs bosór baade. Fitore ceñrí yíán Rom cóor ottu leikké deh, ziyán ore yóggwa ye Babilon hoiyé (5:13).

Fitore hoiyé de, yóggwa ye e ceñrí lekár moksót óilde Allar sóiyi rahámot or josba edde gobá don (5:12). (2:11—3:7), Íficiól 5:18—6:9, edde Kolóciól 3:18—4:6 or dormiyan ot boóut kessú mil há de asé. Hé tiní híssa ye foribar or taalukat edde kémota ola ókkol or hotá manibár nosíyot goré. Yóggwa ye Isáyi ókkol ore duk faile bordac gorí bolla buzdiyé.

Súrki ókkol

1. Fitor or foriso (1:1-2)
2. Nejat olla Alla re cúkurana edde zindigit nejat or kimot (1:3—2:10)
3. Duniyait zindigi haraibár nosíyot, edde ðoilla-boðoilla taalukat or baabute, zendilla niki bou zamair, gulam girós or (2:11—4:11)
4. Duk faile sobór goríbar buz (4:12—5:11)
5. Ceñrír hótom (5:12-14)

Sólam

¹ Añí Fitor, Isá Mosih ézzon sáhabi.

Allar basíloiya uitarár hañse lekír zetará dorbodóor ói Pontus, Galatíya, Kappadókiya, Eciya, edde Bitúniya elaka ókkol ot forbáci ísafe táker,

² zetará re Alla Baf or agori niyot mozin edde Pak-Ruhr pak bana loi

basílowa gíyeh de, Isá Mosih fórmadar ói bolla edde Íbar lou wór cítkaye pak-sáf gorífela zay bolla.

Tuáñrar uore rahámot edde cánti bicígori nazil óuk.

Imandár ókkol or zinda acá

³ Añárar Malik Isá Mosih Alla edde Baf or taarif óuk, kiyólla-hoilé Íba ye toh Isá Mosih re mora ttu zinda gorí yore Nizor ðoóñr meérbaniye añára re noya zormo diyé. Híyane añára ekkán zinda acá faiyí,

⁴ endilla miras faibar ziyán fána no, dak no fore, edde ofát no. Hé miras asman ot tuáñra lla raká gíyeh,

⁵ zetará iman or usílaye Allar kudurute oh nejat olla héfazot asó ziyán céc hale zahér ói bolla toiyar asé.

⁶ Hétolla toh tuáñra bicí kúci, yala tuáñra ttu kessú ðaim olla ðoilla-boðoilla entáne duk bordac gorá forer de óile yo.

⁷ Híin aiyé de etollá, zeéne tuáñrar iman, ziyán ooin loi zálai gorí baade yo borbad zagói de cúnar túaro kimoti, híyan or sábut óiya asóliye zen Isá Mosih zahér óibo de októt taarif, mohíma, edde izzot ané.

⁸ Tuáñra toh Íba re nó deké, toóu Íba re muhábbot goró; aar ehón no deké de óile yo Íbar uore iman raikkó, edde boiyan gorí faribár raá náí de héndilla edde gabi kúciye tuáñra bicí kúci,

⁹ kiyólla-hoilé tuáñra toh nizor iman or notiza foór, yáni tuáñrar ruhr nejat.

¹⁰ Hé nejat or baabute oh nobi ókkole díyane talac edde tahákit goijjíl, zetará tuáñra re tuáñrar uore óibar rahámot or baabute agun zanaáil.

¹¹ Ítara tahákit goijjíl de ki, ítaraar bútoe Mosih ze Ruh accíl Íba ye zeñtté Mosih duk faar edde yárbaade mohíma faar baabute zanaider, héñtte Íba ye hoñttiyaror edde hon hálot or baabute icára gorér deh.

¹² Ítaraar hañse yíán zahér gorá gíyeh de ki, ítara nizor hédmot gorér de no bólke tuáñrar; uúin hoói zíin yala tuáñrar hañse uitará boiyan goijjé zetará asman ottu diferá gíyeh de Pak-Ruhr hédaiyote tuáñrar hañse kúchóbor tobolik goijjíl; fírsta ókkole úddwa hé siz híin or baabute zani bolla azzu goré.

Pak zindigi haraibár dak

¹³ Hétolla, tuáñrar demak ore nal gorí aar úníc ot táki, tuáñrar acá furafuri oh rahámot or uore rakó, ziyán Isá Mosih zahér óibo de októt tuáñrar uore óibo.

¹⁴ Fórmadar fuain bono, Alla re nó siníte age tuáñra ttu ze bura azzu ókkol accíl, híin mozin no soliyó,

¹⁵ bólke tuáñra re ðaikké de Íba zendilla pak, tuáñra yó nizor hárr solasol ot pak bono;

¹⁶ kiyólla-hoilé pak-kalam ot toh endilla asé, “Pak ó, kiyólla-hoilé Añí pak.”*

¹⁷ Tuáñra toh zibá ye honó ektorffía sára nizor-nizor ham mozin bisar goré Íbar hañse dua goitté Baf ðako, hétolla tuáñrar e forbácir októt Íbar ðoor rakí solasol goró;

¹⁸ tuáñra toh zano, tuáñra nizor bafðada ókkol ottu ze behar solasol miras faáila héntu tuáñra re azad gorá gíyeh de, nac óizagoi de siz yáni cúna-rufa lói no,

¹⁹ bólke níkút edde níðak bérasóol-or-sóor, yáni Mosihr kimoti lou loi.

²⁰ Becók, Íba re duniyair foidayecir age lóti basíraka gíyl, montor e ahéri zobatan tuáñrar wasté zahér gorá gíyeh.

²¹ Tuáñra Íbar duara éna Allar uore iman ainnó, Zibá ye Íba re mora ttu zinda gorí mohíma diiyé, zeéne tuáñrar iman edde acá Allar uore beh ó.

²² Tuáñra sóiyi re mani nizoré pak-sáf gorífelaiyo ísafe tuáñra ttu imandár báiboináin ókkol olla háti muhábbot foida óiye, ezzon ore ezzone josbar sáañte díl ottu muhábbot goríyo.

²³ Kiyólla-hoilé tuáñra toh noya gori zormo óiyo de, nac ó de bis ottu no bólke nac no ó de bis ottu, yáni Allar zinda edde hámica zari táke de kalam ottu.

²⁴ Pak-kalam ot asé de,
“Hárr moniccó kér or dóilla,
aar ítarar tamám rub kérgwa fúl or dóilla.

Kér fúaizagoi, aar fúl zórizagoi,

²⁵ montor Mabud or kalam abadulabad zari táke.”†
Hé kalam óilde oh kúchóbor, ziyán tuáñrar hañse tobolik gorá gíyeh.

2

¹ Hétolla, hárr ducconi, hárr dúkabazi, munaféki, ricárici, edde gifot tuáñrar hañsóttu dur gorífeló,

² aar noya-noya zormo óiya fuain dor dóilla tuáñra ruúhanir háti dud hái bolla azzu goró, zeéne híin or zoriya tuáñra nejat olla barát táko,

³ kiyólla-hoilé tuáñra toh Malik or meérbanir moza faifelaiyo.

Zinda Fattór edde Pak koum

⁴ Íbar hañse, yáni hé zinda fattór zibá re maincé inkar gorífelaiye montor Allar basíloiya edde kimot ola, Íbar hañse aiyóne,

⁵ tuáñra re yó zinda fattór ókkol ísafe ekkán ruúhanir gór bana zar, zeéne pak imam boni tuáñra ruúhanir endilla kurbaní ókkol peec goró, ziín Isá Mosihr duara Alla ye kobul goré.

⁶ Hétolla toh pak-kalam ot endilla asé,
“Soó, Añí Síyon ot eggwá fattór rakír,
basíloiya edde kimot ola kunar-fattór.
Zee niki Íbar uore iman aníbo,
yóggwa bílkúl córminda no óibo.”*

⁷ Hétolla, tuáñra zetará iman ainnó tuáñra lla hé fattór kimot ola, montor zetará iman nú ané ítara lla yían háitçe:

“Ze fattór mistíri ókkole inkar gorífelaiye,
yíba fattór beggún or túaro bicí zoruri
wa óigiyoi,”†

⁸ yían óu:

“Yibá eggwá uját há de fattór,
edde foraba de eggwá cíl.”‡

Ítara uját há de kiyólla-hoilé, ítara kalam amól no goré, aar ítara re híyan olla beh tík gorá gíyeh.

⁹ Montor tuáñra toh eggwá basíloiya nosól, baáñccar imam, pak koum, edde Allar Nizor háas bonda, zeéne zibá ye tuáñra re andár ottu Nizor taajuippa foór ot ðahai ainné Íbar kudurutí ham or boiyan goró.

¹⁰ Ek hale toh tuáñra Allar manúc nu accíla, montor yala tuáñra Íbar manúc; age tuáñra rahám nó foo, montor yala tuáñra rahám faiyó.

* **1:16** Imami-ham 11:44,45; 19:2

† **1:25** Yesáyah 40:6-8

* **2:6** Yesáyah 28:16

† **2:7** Zobur 118:22

‡ **2:8**

Yesáyah 8:14

Allar gulam ísafe zindigi haṛo

¹¹ Ó adorja ókkol, añí tuáñra re fóriyat gorír, tuáñra nizoré bidecí edde forbáci buzí jisími azzu ókkol ottu basi táko, ziíne ruh lói larái goré.

¹² Beyohúdi ókkol or dormiyan ot tuáñrar solasol tík raikko, zeéne ítara tuáñra re burai-goróya hoi elzam lagailé yo, tuáñrar bála ham ókkol dekí híin or zoriya, Alla aibár din Íbar taarif goré.

¹³ Malik or wasté nizoré hárr insáni hókumot ot gosáido: íba baáñcca óuk zibá uoror tokkat,

¹⁴ yáh hákim ókkol, zetará re baáñccar torfóttu diferá zah de, burai goróya ókkol ore sánza dí bolla aar bála ham goróya ókkol ore taarif gorí bolla.

¹⁵ Kiyólla-hoilé Allar moncá óilde híyan, tuáñra zen bála ham gorí bekuf ókkol or afáraingga hotá ókkol nizám gorífelai faro.

¹⁶ Azad faiyar dóilla góri zindigi haṛo, montor nizor azadi re burair gúroni ísafe estemal no goijjó, bólke Allar gulam ísafe goijjó.

¹⁷ Beggún ore izzot goijjó; imandár báiyain dore muhábbot goijjó; Allar door raikko; baáñcca re izzot goijjó.

Mosih duk faar meésal

¹⁸ Gulam ókkol, furafuri izzot or sáañte nizoré nizor girós or hañse gosáido, siríf gom edde cída gún or hañse no, bólke gáañ gún or hañse yó.

¹⁹ Kiyólla-hoilé yíán toh rahámot or laayek, zodi honókiye nizor kíyal ot Alla re rakí nainsáfi duk or tokolif bordac goré.

²⁰ Kiyólla-hoilé zodi tuáñra hosúri goróne fíra hoo de híin sobór or sáañte bordac goró, híyan ot kii súwab asé? Montor zodi sóiyi gán gorí duk foo de híin sobór or sáañte bordac goró, híyan toh Allar hañse rahámot or laayek.

²¹ Tuáñra re etollá éna daka giyéh, kiyólla-hoilé Mosih ye toh tuáñra lla duk fai ekkán meésal rakí gíyeh, zeéne tuáñra Íbar hañiye-hañiye solo.

²² Íba ye no honó guná goijjé,
aar no Íbar muk ot honó férokbazi faa giyéh. §

§ 2:22 Yesáyah 53:9

²³ Zeñtté Íba ye gail hákiye, Íba ye uzan gail nó deh; aar zeñtté duk faiyé, Íba ye dómki nó deh, bólke insáf bisar goré de Íbar hañse Nizoré gosáidiye.

²⁴ Aar Nize añárar guná re Íbar gaat gori looi kúruc ot loigiyé, zeéne añára guná ttu mori forhégari lla basi táki. Tuáñra Íbar zohóme beh gom óiyo.

²⁵ Kiyólla-hoilé bérasóol or dóilla tuáñra toh gollot rastat zaat accíl; montor yala tuáñra nizor Soroya edde ruhr Saásita-goróyar hañse fíri aigiyogói.

3

Bou edde hócom

¹ Bouwáin ókkol, héndilla tuáñra yó nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáido, zeéne zodi ítara baaz kiyé kalam no manilé yo, ítara bouwáin de zen honó hotá sára nizor solasole ítara re boṛai aní fare,

² kiyólla-hoilé ítara saibó de óilde, tuáñrar pak edde izzoitta solasol.

³ Tuáñra nizoré baár ttu háñzar zorur náí, sul or binis báñgi, cúna lói yáh barík hoorsuor findí;

⁴ bólke ziyán zorur híyan óilde nizor dil ore háñzon, ruhr fána no ó de norom edde cída lói, kiyólla-hoilé Allar nozor ot híyan beh bicí kimoti.

⁵ Agor zobatan Allar uore bóraca rakíto de pak mayafuain ókkole yó nizoré héndilla háñzaito de, nizoré nizor-nizor hócom or hañse gosáidi.

⁶ Zendilla niki Sára, híba ye Ibrahim ore malik daki yóggwar hókum or tole tákito; zodi tuáñra sóiyi gán goró aar honó door ore faṭṭa no doh, tooile tuáñra toh híbar zíyain óiyo.

⁷ Hócom ókkol, héndilla tuáñra yó bouwáin dor fúañti buddír sáañte zindigi haṛo, ítara re komzur sáañti de zani edde tuáñrar dóilla rahámoti zindigir mirasdár de buzí ítara re izzot diyo, zeéne tuáñrar duat bazá foida no.

Forhégari lla duk foon

⁸ Hoitó sair de, beggún ek mon ola ó, fetfurani rakó, báí or dóilla muhábbot goró, rahám ola ó, norom ó;

⁹ burair bodol burai no goijjó, aar gail or bodol gail no diyó; yárbodol ítara lla borhot maiggo, kiyólla-hoilé tuáñra re hé moksóte éna ðaha giyéh, zeéne tuáñra borhot miras foo.

¹⁰ Pak-kalam ot toh endilla asé, “Zar ttu zindigi re muhábbot lage, edde monehoó bála din ókkol dekíte, yóggwar ttu nizor zir ore hórafi ttu aar nizor uñt ore misá hotá howá ttu sóoñlar zorur.

¹¹ Yóggwa ttu burai ttu fíri aái gom mún gorár zorur; yóggwa ttu cántir kucíc edde fisá dórar zorur.

¹² Kiyólla-hoilé Mabud or suk toh forhésgar ókkol or uore, aar Íbar hane ítara dua fúne; montor Mabud burai-goróya ókkol or hélaf.”*

¹³ Zodi tuáñra ttu gom mún goittó josba táke, tuáñra re hótí-goróya hon?

¹⁴ Montor zodi forhésgarir wasté tuáñra ttu duk faa fore yó, tuáñra mubarek. Ítarar dómki re no ðoraiyó, aar sinta no goijjó,

¹⁵ bólke tuáñrar dil ot Mosih re Malik ísafe pak maniyó. Zee niki tuáñra ttu asé de acár waja tadarot goré, yóggwa re zuwab di bolla hámica toiyar táikko, montor dite norom or sáañte edde izzote diyo,

¹⁶ aar dil óu sáf raikko, zeéne ze maincé tuáñrar bodnam goré edde tuáñra ttu Mosihr ummot ísafe asé de bála solasol ore gail deh, ítara córminda ó.

¹⁷ Kiyólla-hoilé hóraf ham gorí duk faar túaro, zodi Allar moncá óile gom ham gorí duk faa toh beétor.

¹⁸ Kiyólla-hoilé Mosih yó de guná lla ekbar duk faail de asé, yáni forhésgar gwá ye hóraf manúc ókkol olla, zeéne Íba ye añára re Allar hañse loizai fare. Íba re jisíme mariféla giyeh, montor ruhr hálote ot zinda gorá giyeh,

¹⁹ aar hé hálote Íba zai bondit asé de ruh ókkol or hañse tobolik goijjé,

²⁰ zetará boóut age Nuhr zobatan zeñtte kicți toiyar ór aar Alla ye sobór or sáañte entezar gorí táikkil, héñtte nafórman accíl.

Hé kicți gán ot bicí hom, yáni añçto zon manúc beh faní ttu baiccíl.

²¹ Hé faní óilde bápťismar ekkán nicán, ziyáne yala tuáñra re nejat faba. Bápťisma lon gaar hoñsara dur gorón no, bólke híyan óilde sáf dil olla Allar hañse ekkán aros. Híyane nejat faba de Isá Mosih mora ttu zinda ówar duara,

²² Zibá asman ot zaigói Allar den ðák ottu asé, aar fírista ókkole, kémota ola ókkole, edde kuduruti jiníc ókkole Íbar hókumot mane.

4

Alla lla zindigi haron

¹ Hétolla, zettót Mosih ye jisím ot duk faiyé, tuáñra nizoré yó ekí niyote mozbut goró; kiyólla-hoilé zee niki jisím ot duk faiyé yóggwa ye gunár adot félaidiye,

² tói yóggwa ye baki zindigi insáni hóraf moncáye ar no hara, bólke Allar moncáye beh hara.

³ Giiyói de októt tuáñra uúin gorát kafi ðaim haraifelaiyo ziín Beyohúdi ókkole goitté fosón goré; tuáñra iín ot beh zindigi haraáila: bodmaci, kukíyal, nicábazi, ađđabazi, nicár mela-cóba, edde gínayi mutti fuñza.

⁴ Yala tuáñra ítara fúañti hé bicí ayaci-kúcit cámil nái de dekí ítara taajup óigiyoi, aar ítara tuáñrar baabute bura-ára hoó.

⁵ Montor ítara ttu Ubár hañse ísaf díya foribó zibá zindar edde morar bisar gorí bolla toiyar.

⁶ Kiyólla-hoilé mora ókkol or hañse úddwa kúchóbor tobolik etollá éna gorá giyeh, zeéne jisími hálote ítara bisar insán or ðóilla gorá zah, montor ruhr hálote ítara Allar ðóilla zinda táke.

⁷ Tamám jiníc ókkol or hótom ðáke aáigiyoi; hétolla, dua gorí bolla uñciyar táko edde uñic ot táko.

⁸ Ebbe zoruri óilde, ezzon ore ezzone josbar sáañte muhábbot goró, kiyólla-hoilé muhábbote boóut guná ókkol záfai raké.

⁹ No monmonai ezzon ore ezzone meémandari goró.

¹⁰ Zee zendilla niyamot faiyó, Allar ðoilla-boðoilla rahámot or bála mazí ísafe

* 3:12 Zobur 34:12-16

híin ezzon ore ezzone hédmot gorí bolla estemal goró.

¹¹ Zee kiyé tobolik goré, yóggwa ye Allar kalam beh tobolik goróuk; zee kiyé hédmot goré, yóggwa ye Alla ye dee de toófike beh hédmot goróuk, zeéne hárr kessút Isá Mosihr duara Allar taarif ó. Taarif edde raastri abadulabad hámica Íbar. Amin.

Isáyi de hétolla duk foon

¹² Adorja ókkol, tuáñrar hañse ze ooini duk ókkol asé ziín aiyé de óilde tuáñra re entán gorí bolla, híin tuáñrar hañse osin kessú ór fángori taajup no óiyo,

¹³ bólke zetó tuáñra Mosihr duk ókkol ot bági ór héto kúci ó, zeéne Íbar mohíma zahér óibo de októt óu tuáñra kúcir uore kúci ó.

¹⁴ Zodi Mosihr nam olla tuáñrar beizzoti ó, tuáñra mubarek, kiyólla-hoilé mohíma ola Ruh, yáni Allar Ruh tuáñrar uore asé.

¹⁵ Duk faile yo, saiyó tuáñra honókiye zen kúni, suri, burai-goróya ísafe yáh oinno zon or maamelat nak gólaidi duk no faa,

¹⁶ lekin zodi honókiye Isáyi de hétolla duk faa, yóggwa ye no córmouk, bólke hé forisor zoriya Allar taarif goróuk.

¹⁷ Kiyólla-hoilé bisar or októt toh aáigiyoi, aar hé bisar Allar foribar ottu lóti beh cúru ór. Añára ttu lóti cúru ór de óile, uitarár hálot keén óibo fáñllar zetará Allar kúchóbor ore amól no goré?

¹⁸ Aar,
“forhésgar ottu úddwa nejat faite mockil de óile,
bedinir edde gunágar or hálot keén óibo fáñllar?”*

¹⁹ Hétolla, zetará Allar moncá mozin duk faar de asé, ítara gom ham gorí-gorí nizor zan ore biccácdar Foidagoróyar hañse gosáidouk.

5

Allar bérasóol or zák

¹ Tuáñrar bútoe asé de buzurgó ókkol ore, Añí nize yó zettót buzurgó aar añí Mosihr duk-mosibot or ezzon gobá edde zahér óibo de mohímat óu córik óiyum ísafe, ítara re nosíyot gorír:

* 4:18 Meésal 11:31 * 5:5 Meésal 3:34

² Allar ze bérasóol or zák tuáñrar bútoe asé yíba re soro, yíbar saásita goríba de mojburiye no bólke Allar moncá mozin monehoói yore; nazayes nofár acáye no bólke azzuye;

³ aar zetará re tuáñrar át ot diiya giyéh ítara uore hókumot no solaiyó, bólke hé sóol or zák or hañse nomuna boinno.

⁴ Tói zeñtté Doóñr Soroya wa zahér óibo, tuáñra mohíma tas faiba, zibá honódin nac no óibo.

⁵ Ó juwan ókkol, héndilla tuáñra yó nizoré tuáñrar buzurgó ókkol or hañse gosáido. Beggúne ezzon ore ezzone hédmot gorí bolla cídayi re fiñdó, kiyólla-hoilé,

“Alla fohór ola ókkol or ulða tíya,
montor níróc ókkol ore rahámot goré.”*

⁶ Hétolla nizoré Kudurutwala Allar muuntu níróc goró, zeéne Íba ye sóiyi októt tuáñra re uñsol ot tulé.

⁷ Tuáñrar hárr sintabáfani Íbar uore dálido, kiyólla-hoilé Íba ye toh tuáñrar díyan raké.

⁸ Úñic ot táko, edde úñciyar táko; tuáñrar ducon Ibilíc, guzore de cinggor dóilla gúrafíra gorát asé, haré háfelai faribó de talace.

⁹ Hétolla iman ot mozbut táki ítara mukabela goró, kiyólla-hoilé tuáñra toh zano, duniyait asé de tuáñrar imandár báiyain ókkole yó ekí dóilla duk ókkol faar.

¹⁰ Tuáñra kessú taim duk fai baade, hárr rahámot or Alla, zibá ye tuáñra re Mosihr usílaye Nizor ofúrani mohímat ðaikké, Íba Nize tuáñra re fakka goríbo, mozbut goríbo, bol diibo, edde tíyagaraibo.

¹¹ Íbar raastri abadulabad hámica zari tákouk. Amin.

Ahéri sólam

¹² Añí e baří ceñrí gán tuáñrar hañse, biccácdar báí bouli goni de Sílwanus or áta leikkí deh. Yíán lói añí tuáñra re josba edde gobá díre de ki, híyan óilde Allar sóiyi rahámot. Híyan ot mozbut táko.

¹³ Babilon ot asé de ze zomát ore Alla ye tuáñrar fúañti basíloiyé, yíba ye tuáñra re sólam zanar; aar héndilla añr fua Markuse yó zanar.

¹⁴ Ezzon ore ezzone muhábbot or
sáañte pak dile appá dí sólam zano.

Mosihr bútoŕe asó de tuáñra beggún or
uore cánti nazil óuk.

Injil Córif or Síyara 2 FITOR

Síyara dusára Fitor or Foriso

E síyara 2 Fitor óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya sáhabi Fitor bóuli lowa zah. Bící ulema ókkol or biccác óilde, Fitor nize yíán leikké de no, bólke Fitor or bodol ar ezzone leikké deh. Lekóya ye hoiyé de, íba óilde Isá Mosihr zindigir baabute sukdahá gobá, háasgori Isár súrot bodoligiyói de híyan or (1:17-18). E ceñrí gán zodi Fitore leikké de óile, tóoile yóggwa no moribár age Rom cóor ot tákite leikkíl deh, Isá Mosih zormo ói háit-fañs ottu háit-now bosór or dormiyan ot. Fitore e ceñrí gán nizor dusára ceñrí bouli hoiyé (3:1) ziyán lói foriso diyé de, yíán ore 1 Fitor baade leikké deh. Yóggwa ye e ceñrí gán tamám Isáyi ókkol or hañse leikké.

Fitore e ceñrí gán leikké de, imandár ókkol ore bála zindigi haraibár buz dito edde misá ustat ókkol or hotá no manibár úñciyari dito (2). Yóggwa ye itara re manúc uitará re inkar goittó nosiyot goijjé, zetará Isá Mosih abar aité deri gorér bouli hoó. Montor hoiyé de, Íba aité der gorér de no, bólke Íba ye sar de, beggúne zen nejat fouk (3:8-9). Híyan óilde bála zindigi haraibár ekkán waja (3:14).

Súrki ókkol

1. Fitor or foriso (1:1-2)
2. Alla re siní zindigi haraibár yaad goráidiya (1:3-21)
3. Misá ustat ókkol ottu úñciyar tákibar baabute (2:1-22)
4. Mosih aibár din olla toiyari (3:1-18)

Sólám

¹ Añí Sáimon Fitor, Isá Mosihr éggwa gulam edde sáhabi.

Uitarár hañse lekír zetará añárar Alla edde Nejatdoya Isá Mosihr forhésgarir usílaye añárar gán or dóilla ekkán kimoti iman faiyé:

² Alla re edde Isá añárar Malik ore sinóne tuáñrar uore rahámot edde cánti bicígori nazil óuk.

Imandár ore Allar ðak edde basílowa

³ Ubár illayi kudurute toh añára re zindigi edde dindári lói taalukat goré de híin beggún dan goijjé, zibá ye añára re Nizor mohímaye edde bálaiye ðaikké Íbar re sinár zoriya.

⁴ Híin or duara Íba ye añára re Nizor kimoti edde ðoóñr waada ókkol diyé de asé, zeéne híin or usílaye tuáñra illayi fítorot or bági óizogoi, ontú hári ze borbadi niki duniyait hóraf azzu ókkole foida goijjé.

⁵ Hétolla tuáñra furafuri kucíce, nizor iman ot bálai, bálait giyan,

⁶ giyan ot forhés, forhés ot sobór, sobór ot dindári,

⁷ dindárit báiyali meérbani, edde báiyali meérbanit muhábbot baró.

⁸ Zodi tuáñra ttu híin táke edde barér de óile, híine tuáñra re añárar Malik Isá Mosih re sinát behar edde befózul óito no díbo.

⁹ Montor zar ttu híin náí yóggwa ye duré no deké, hoitó sailé añdá, aar nizoré nizor agor guná ókkol ottu pak-sáf gorífela gíyeh de híyan foóraifelaiye.

¹⁰ Hétolla, ó báiboináin,* Alla ye tuáñra re ðaikké de edde basíloiyé de híyan fakkagori bolla aró becábicí kucíc goró. Kiyólla-hoilé zetókkal tuáñra híin gorát táko, tuáñra bilkúl uját no háyba,

¹¹ bólke héndilla óile toh tuáñra re añárar Malik edde Nejatdoya Isá Mosihr ofúrani raijjot becábicí izzote góla zaybo.

¹² Hétolla añí tuáñra re híin hámica yaad goráidiyat tákiyum, tuáñra híin zainna de edde nize faiyó de sóiyit máze ðiki asó de óile yo.

¹³ Añí yíán ðík bóuli báfi de ki, zetókkal añí e ðambur dóilla haiyaye así, tuáñra re híin yaad goráidi foţfoitţa gorón,

¹⁴ kiyólla-hoilé añí zani, hára añr ttu añár e ðambu eri zaagói foribó, zendilla añré añárar Malik Isá Mosih ye yó sáf-sáf góri zanaidiyé.

* **1:10** Girík zuban ot imandár ókkol ore báiyain hoói estemal gorá gíyeh, hére mayafuain edde morotfuain duní gún gólaiya asé, zetará Allar futziyain.

¹⁵ Añi furafuri kucíc goríyum de ki, tuáñra zen añr entehal or baade yó hín hámica yaad rakí faro.

Mosihr cáan or sukdahá gobá

¹⁶ Kiyólla-hoilé añára toh tuáñra re añárar Malik Isá Mosihr taakot or edde Íba aibár baabute zanaidiyí de hín saláki gori banaiya kaháni no, bólke añára óilam de Íbar cáan or sukdahá gobá.

¹⁷ Íba ye Alla Baf ottu oñtté izzot edde mohíma faiyé zeñtté Íbar hañse hé Doñr Mohíma-wala ttu e abas swá aiccé, "Íba óilde Añr adorja Fua, zibá re lói Añi bicí kúci."

¹⁸ Asman ottu aiccíl de hé abas yíba añára nizebaze fúinni, híyala añára Íbar fúañti pak faár or uore.

¹⁹ Aar añárar hañse nobi ókkole hoói gíye de hotá yó asé ziíne aró fakka goré. Andár zagat suk zendilla serak or foór or uzu táke, borabor héndilla zetún fózor nó fáre aar tuáñrar dil ot sút-tara nó ulé, tuáñra hín or uzu kíyal dilé tuáñra bála goríba.

²⁰ Montor age yíán zanilo de ki, pak-kalam or honó poigam insán or buzá ttu aiccé de no.

²¹ Kiyólla-hoilé honó poigam insán or moncá ttu aiccé de náí, bólke insáne Pak-Ruh ye solaiyé de mozin Allar torfóttu hoiyé deh.

2

Misá nobi edde misá ustat ókkol

¹ Montor zendilla Isráil koum or bútoze misá nobi ókkol óu aiccíl, héndilla tuáñrar bútoze yó misá ustat ókkol tákibo. Ítara suppe-suppe endilla na sóiyi taalim ókkol díbo ziíne dónco ané, aar nizoré kinifélaiye de Malik ore úddwa inkar goríbo, héndilla gorí ítara nizor uore hótat dónco aníbo.

² Boóut zone ítara bereijja solasol or fisá doribo, aar ítara zoriya sóiyi torikar bodnam óibo.

³ Ítara lalóse banaouti hotá ókkol hoói tuáñra ttu fáida tulíbo; ítara uore boóut age lóti hókum ógiyoi de sáñza aité deri náí, aar ítara borbadi gúm ot no.

⁴ Alla ye toh guná goijjé de fírista ókkol ore bad nó deh, bólke hín ore zuzuk ot

félaidi añdár gañt ot bañdí raikké, bisar or din foijjonto bon táki bolla.

⁵ Íba ye furana duniyai re bad nó deh, bólke bedini ókkol or hé duniyait tuwán ainníl, montor forhésgarir tobolik goijjíl de Nuh re edde oinno háñt zon ore héntu basaíl.

⁶ Íba ye Sódóm edde Gomórah cóor ore furi sái gorífelai borbadir hosúrbon tóoraiye; héndilla gorí Íba ye hín ore bedini ókkol or hálot kii óibo de híyan or meésal banaiyé;

⁷ montor Íba ye forhésgar Luút ore basafélail, zibá bedini ókkol or nafak solasol or zalanit aiccíl.

⁸ Kiyólla-hoilé hé forhésgar manúc cwa ye ítara bútoze táki ítara becorá ham ziín dekíto edde fúnito híne dinbodín nizor forhésgar ruht toziya faito.

⁹ Hé ísafe Mabude toh dindár ókkol ore entán ottu basailoi zane aar hóraf manúc ókkol ore sáñza lla bisar or din foijjonto rakí zane,

¹⁰ háasgori uitará re zetará nizor jisími nafak moncá mozin sole edde hókumot ore hékarot goré.

Ítara toh goddar edde ekguañja, ítara kuduruti zandár ókkol ore bura-ára hoité no ñoora.

¹¹ Montor fírista ókkol ítara túaro boluwar edde taakotwala de óile yo, híne Mabud or muúntu ítara bisar dite bura-ára no hoó.

¹² Lekin manúc ítara ziín no zane hín ore beh bura-ára hoó. Ítara óilde akkól sára januwar or dóilla, ziín nizor zate foida óiye de dóra háí mori bolla; ítara jonggoli januwar or dóilla dónco óizayboi,

¹³ aar oinno zon ore goijjé de burair bodol burai faibo. Ítarar kúci óilde, din ot kúlamela góri ayaci gorón. Ítara tuáñrar fúañti hána háite dúkabazir sáañte ayaci gorí, tuáñrar uore bodnam edde córom ané.

¹⁴ Ítarar suk zenár kíyale furaiya; ítara guná gorá honó októt bon no goré; ítara komzur maincóre fán ot féla; ítara ttu lalóse kuwac goijjá dil asé; ítara toh laánoti!

¹⁵ Ítara sóiyi rasta eridi gollot rastat giyyói; ítara Biyor or fua Balam or foñt

doijje deh, zee niki hárami hamanir acík accíl,

¹⁶ montor yóggwa ye nizor hosúri lla bóṭṭorán háail: eggwá buga gadá ye insán or abase hotá hoói nobi íbar foolait bazá díyl.

¹⁷ Manúc ítara óilde fúana kuwa edde tuwáne urai loizagói de miyúlar ḍóilla; ítara lla ebbe guṭguitṭa añḍár raká gíyeh.

¹⁸ Kiyólla-hoilé ítara no de hotár ḍoóñr-ḍoóñr gof mari, manúc uitará re jisím or azzu mozin bodmaci goittó uskaidi fán ot féla, zetará gollot ot sole de ítara ttu neeliaiyér de asé.

¹⁹ Ítara tará re azadir waada deh, montor ítara nize borbadir gulam boni asé. Kiyólla-hoilé zaré ziyáne ziti aiyé, íte toh híyan or gulam óizagoi.

²⁰ Ítara zettót añárar Malik edde Nejatdoya Isá Mosih re siní duniyair nafaki ttu basi aái baade abar híin or fán ot foijjé aar ítara re híine ziti aiccé, ítarar fisór hálot agor hálot or túaro hóraf óiye.

²¹ Forhésgarir rasta siní, oh pak hókum ziyán ítara re diiya giyéh híyan ottu fissá zaar túaro, hé rasta no siná ítara lla aró beétor accíl.

²² Ítarar háloṭe e boson sóiyi de dahá, “Kuñire ziín oolifélaiye híin or hañse waafes zaa” aar, “Dúifelaiya cúwor waafes fúñṛot ḍeráf foitto zaa.”

3

Malik aibár waada

¹ Ó adorja ókkol, tuáñrar hañse lekír de yíán óilde añár dusára ceñrí. Yaad gorídiyár mikká ttu añi duní ceñrít tuáñrar sáf díl ore laridiyí,

² zeéne tuáñra pak nobi ókkole ze hotá ókkol age lóti hoóigiye aar Malik edde Nejatdoyar ze hókum tuáñrar sáhabir duara aiccé híin yaad rakó.

³ Ebbe age yíán zanilo de ki, ahéri zobatan ṭáttaibazi-goróya ókkol ṭáttaibazi gorí-gorí aibó, aar nizor hóraf azzuye solibó.

⁴ Ítara hoibó de, “Íba aibár waada hoṛé giyyói? Hárr kessú toh añárar dada-bafḍada ókkol moot or gúm ot fori baade yo aijjó undilla solat asé zendilla híin duniyair foidayecir héñtte lóti accíl.”

⁵ Montor ítara buzísinti foóraifele de ki, boóut age Allar kalame asman foida óiye, aar zobin ore faní ttu banai fanít kaayem goijjé,

⁶ ze fanír duara hé zobanar duniyai re tuwán aní dónco gorífela gíyl.

⁷ Hé ekí kalame beh yalar asman edde zobin ore ooin loi zolai difélai bolla raká gíyeh. Híin ore héfazot raká zaybo de, bedini ókkol or bisar edde borbadir din foijjonto.

⁸ Montor adorja ókkol, tuáñra e hotá foórai no felaiyo de ki, Malik or nozor ot ek díin ek ázar bosór or fúwan aar ek ázar bosór ek díin or fúwan.

⁹ Malike Íbar waada fura goitté deri goré de no, zendilla kiyé-kiyé deri goré bouli báfe; bólke Íba ye tuáñra re sobór gorí táikke deh, kiyólla-hoilé honó ezzon dónco óizagoi de híyan Íba ye no saá, bólke saá de, beggúne zen touwá gorífele.

¹⁰ Lekin Malik or din sur aiyé fángori beh aibó. Hé din asman eggwá ḍoóñr uzore ofát óizayboi, aar san, beil, edde tara ókkol tez ooine milai zayboi; duniyai edde híyan or ham ókkol zolizaybói.

¹¹ Híin beggún zettót héndilla góri nac óizayboi, tuáñra ttu hondilla manúc ón sáa? Tuáñra ttu pak edde dindári góri soli,

¹² Allar din aibár entezar ot edde yíba hára anáibar kucíc ot ón sáa. Hé din toh asman furi dónco óizayboi, aar san, beil, edde tara ókkol tez ooine milai zayboi.

¹³ Lekin Íbar waada mozin añára noya asman edde noya zobin or entezar ot así, zeṛé forhésdari táke.

¹⁴ Hétolla, adorja ókkol, zettót tuáñra híin or entezar ot asó, kucíc goró de ki, Alla ye zeéne tuáñra re cántir hálot ot dak sára edde behosúr lootfa.

¹⁵ Ṭáariba de, añárar Malik or sobór óilde nejat or mouka; ze hotá añárar adorja báí Páule yó Allar diiya giyan mozin tuáñrar hañse leikké.

¹⁶ Yóggwa ye nizor ceñrí beggún ot óu iín ókkol leikké, ziín ot endilla hoḍún hotá asé ziín buzíte mockil. Taalim sára edde komzur ókkole ítara baki pak-kalam bodole de héndilla híin ore yó bodolifélai, nizor lla borbadi foida goré.

¹⁷ Hétolla hoóir, ó adorja ókkol, tuáñra híyan age lóti zano ísafe, úñciyar táko, zeéne hé bedini ókkol or gollote tuáñra re gollot rastat no loizagói, aar nizer mozbut zaga ttu lori no zogói;

¹⁸ bólke añárar Malik edde Nejatdoya Isá Mosihr rahámot ot edde Íba re sinát zetó éto baró. Yala edde abadulabad foijjonto Íbar taarif ówat tákouk. Amin.

Injil Córif or Síyara 1 YOHÁNNA

Síyara foóila Yohánnar foriso

E síyara 1 Yohánna óilde ekkán ceñrí. Yían or lekóya óilde sáhabi Yohánna. Ceñrí yían ore Isá Mosih zormo ói fonzaic ottu ek cót bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Yohánna ye lekóya bouli foriso nó deh, montor foóila rukút boiyan goijjé de, lekóya wa óilde Isár zindigir edde Íba mora ttu zinda ówar baabute sukdahá gobá (1:1-3). E síyara 1 Yohánnar lekár ðók óu síyara Yohánnar ðók lói ek ðoilla. Maincé biccác goré de, Yohánna ye síyara Yohánna re edde 1 Yohánna, 2 Yohánna, 3 Yohánna ceñrí gún ore Ífisas cóor ot tákite leikké.

Yohánna ye e ceñrí gán tamám Isáyi ókkol or hañse oñtté leikkíl, zeñtté Isáyi zomát ókkol “Nostik” hoó de dol loi ferecanit foijjíl. Manúc híne biccác goré de, Isá óilde furafuri Alla, montor Íba jisím edde lou loi insán boni duniyait nú aiyé. Hétolla bouli Yohánna ye leikké de, yóggwa óilde Isár zindigir baabute ezzon sukdahá gobá aar yóggwa nize Isá re áte dóijje (1:1-5). Yohánna ye e ceñrí gán etollá leikké, zeéne yóggwar kúci fura ó (1:4), zeéne imandár ókkol ore guná gorá ttu oóñsi fare (2:1), zeéne imandár ókkol ore gollot taalim ottu héfazot rakí fare (2:26), aar zeéne imandár ókkol ore itara sóiyi-sóiyi nejat faiyé de hiyan zanaidi fare (5:13).

Súrki ókkol

1. Ceñrí gán or foriso edde moksót (1:1-4)
2. Alla óilde Nur, aar añára ttu Isár ðoilla zindigi harar zorur (1:5—3:10)
3. Ezzon ore ezzone muhábbot gorá foribó de hiyan yaad goráidiya (3:11—5:12)
4. Ofúrani zindigir zankari (5:13-21)

Zindigi-dooya Kalam

¹ Añára tuáñrar hañse Ubár baabute lekír, zibá foóila cúru ttu lóti asé, zibár muk zoban añára fúinni, zibá re nizor suké deikkí, zibá re kíyal góri saái yore

nizor áte dóijji, yáni zindigi-dooya Kalam or baabute.

² Hé zindigi zahér óiye; añára híyan deikkí aar híyan or baabute gobá díh. Añára tuáñrar hañse ofúrani zindigir baabute boiyan gorír deh, ziyán Baf or fúañti accíl aar añárar hañse zahér óiye.

³ Añára ziín deikkí edde ziín fúinni, tuáñrar hañse híin beh boiyan gorír, zeéne tuáñra ttu yó añára llói taalukat táke. Becók añárar taalukat toh Baf loi edde Íbar Fua Isá Mosih llói éna.

⁴ Añára tuáñrar hañse iín etollá lekír, zeéne añárar kúci fura ó.

Alla óilde Nur

⁵ E hotá añára Íba ttu fúinni aar tuáñrar hañse boiyan gorír, ki hoilé, Alla óilde Nur, Íbar bútoore honó andár náí.

⁶ Añára andár ot zindigi harai zodi endilla hoói, añára ttu Íba llói taalukat asé, tooile toh añára misá hotá hoóir, aar sóiyi gán no gorír.

⁷ Montor zodi añára Nur ot zindigi harai, zendilla Íba Nize yó Nur ot asé, tooile toh añára ezzon ottu ezzon loi taalukat asé aar Íbar Fua Isár lou wé añára re hárr guná ttu pak-sáf goré.

⁸ Añára zodi hoói, añára ttu honó guná náí; tooile toh añára nizoré fáki díh deh, aar dahá zah de, añárar bútoore sóiyi náí.

⁹ Montor zodi añára añárar guná Allar hañse cíkar gorí, tooile Íba ye añárar guná maf gorídibo, aar añára re hárr kuham ottu pak-sáf goríbo, kiyólla-hoilé Íba biccácdar; Íba ye honódin nainsáfi no goré.

¹⁰ Añára zodi hoói, añára honó guná nó gorí; tooile toh añára Íba re misákur banair, aar añárar dil ot Íbar kalam náí.

2

Mosih óilde añárar Cúwaricgar

¹ Ó adórja fuain, añi tuáñrar hañse iín etollá lekír, zeéne tuáñra guná no goró. Montor zodi honókiye guná gorifele, añára ttu de Baf or hañse ezzon Cúwaricgar asé, Íba óilde forhésgar Isá Mosih.

² Íba Nize óilde añárar gunár koffara; siríf añárar no, bólke fura duniyair maincór gunár óu.

³ Añára zodi Íbar hókum ókkol amól gorí, tooile zani faijjum de ki, añára Íba re siní faijjí.

⁴ Zee niki endilla hoó, “Añí Íba re siní faijjí,” lekin Íbar hókum ókkol amól no goré, íte misákur, ítar bútoore sóiyi náí.

⁵ Montor zee niki Íbar kalam amól goré, becók ítar bútoore Allar muhábbot furafuri asé. Híyane añára zani fari de, añára Íbar bútoore así.

⁶ Zee niki Íbar bútoore así hoói dabi goré, ítar ttu Íbar ðóilla góri solar fóros.

Noya hókum

⁷ Ó adorja ókkol, añí tuáñrar hañse honó noya hókum lekír de no, bólke ekkán furana hókum, ziyán tuáñrar hañse foóila cúrut lóti asé. Furana hókum híyan óilde tuáñra fúinno de hé kalam.

⁸ Arek ruwate, añí tuáñrar hañse ekkán noya hókum lekír hoilé fare, ziyán or sóiyi Íbar bútoore edde tuáñrar bútoore dahá zah, kiyólla-hoilé andár fúraizargoi aar asól nur zola cúru óigiyoi.

⁹ Zee niki nur ot así hoó montor nazor báí ore nafórot goré, íte aijjó andár ot asé.

¹⁰ Aar zee niki nazor báí ore muhábbot goré íte nur ot táke, aar ítar ttu uját háibar kessú náí.

¹¹ Montor zee niki nazor báí ore nafórot goré, íte andár ot asé aar andár ot solafíra goré; íte hoḗe zaar de híyan íte no zane, kiyólla-hoilé andáre ítar suk añdá gorífelaiye.

¹² Ó gura fuain ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír,
kiyólla-hoilé Mosihr name toh tuáñrar guná ókkol maf gorídiya gíyeh.

¹³ Ó baf ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír,
kiyólla-hoilé tuáñra toh Ubá re sinó zibá foóila cúrut lóti asé.

Ó juwan ókkol, añí tuáñrar hañse etollá lekír,
kiyólla-hoilé tuáñra toh Ibilíc ore ziti aiccó.

Ó fuain ókkol, añí tuáñrar hañse etollá leikkí,
kiyólla-hoilé tuáñra toh Baf ore sinó.

¹⁴ Ó baf ókkol, añí tuáñrar hañse etollá leikkí,

kiyólla-hoilé tuáñra toh Ubá re sinó zibá foóila cúrut lóti asé.

Ó juwan ókkol, añí tuáñrar hañse etollá leikkí,
kiyólla-hoilé tuáñra mozbut;
tuáñrar bútoore Allar kalam táke,
aar tuáñra Ibilíc ore ziti aiccó.

Duniyai re muhábbot no goijjó

¹⁵ Duniyai re yáh duniyait asé de honó kessú re muhábbot no goijjó. Zee niki duniyai re muhábbot goré, ítar bútoore Baf or muhábbot náí.

¹⁶ Kiyólla-hoilé duniyait asé de híin toh, jisím or azzu, suk or lalós edde zindigir borái; híin Baf or torfóttu no, bólke duniyair torfóttu.

¹⁷ Duniyai edde duniyair azzu ókkol fúraizargoi, montor zee niki Allar moncá mozin goré, íte abadulabad tákibo.

Doijjal

¹⁸ Ó fuain ókkol, yala óilde ahéri októ; tuáñra de fúinno, Doijjal aiyér, ehón úddwa boóut doijjal aáigiyoi. Híyane añára zani de, yala óilde ahéri októ.

¹⁹ Becók ítara añárar héntu neeligiyói, háleke ítara añárar manúc nu accíl; kiyólla-hoilé ítara zodi añárar manúc óito, tooile ítara añárar fúañti táizaitoi; montor ítara neeligiyói de híyane sáf zahér de, ítara ezzon óu añárar manúc nu accíl.

²⁰ Montor tuáñrar uore toh Pakzone zimmadari díiyé, aar tuáñra beggúne sóiyi re zano.

²¹ Tuáñra sóiyi re no zano bóuli táari añí tuáñrar hañse lekír de no, bólke etollá kiyólla-hoilé tuáñra sóiyi re zano, aró zano de ki, sóiyi ttu honó misá nu aiyé.

²² Zee niki Isá re Mosih de inkar goré, íte misákur no ói ar kii? Zee niki Baf edde Fua re inkar goré, íte toh doijjal.

²³ Zee niki Fua re inkar goré, ítar bútoore Baf náí; aar zee niki Fua re cíkar goré, ítar bútoore Baf óu asé.

²⁴ Hétolla saiyó, tuáñra foóila cúru ttu lóti zín fúni-fúni aiyór híin tuáñrar dil ot táke fán. Tuáñra foóila cúru ttu lóti zín fúni-fúni aiyór híin zodi tuáñrar dil ot táke, tooile tuáñra yó Fua edde Baf or bútoore tákiba.

²⁵ Mosih ye añára re ziyán diibar waada goijjé híyan óilde ofúrani zindigi.

²⁶ Añi tuáñrar hañse iin uitarár baabute leikkí zetará tuáñra re gollot rastat loizaitó kucíc gorér.

²⁷ Lekin tuáñrar uore Íba ye ze zimmadari diiyé híyan toh tuáñrar dil ot táke. Hétolla tuáñra ttu ar honókiyor taalim or zorurot náí, kiyólla-hoilé Íbar Ruh ye toh tuáñra re hárr kessúr taalim deh, aar híin misá no bólke sóiyi. Hétolla Ruh ye tuáñra re zendilla taalim diyé, héndilla tuáñra Íbar bútoze zari táko.

Allar fuain

²⁸ Ói, ó adorja fuain ókkol, Íbar bútoze zari táko, zeéne Íba zeñtté zahér óibo, héñtte añára ttu hímmot táke, aar Íba aibó de din ot Íbar muúntu córminda ówa no fore.

²⁹ Tuáñra zehón Íba forhéggar de zano, tuáñra yían óu zanibá de ki, zetará forhéggar zindigi haça, ítarar zormo Alla ttu óiye.

3

¹ Soó, Bafe añára re hotó doóñr muhábbot goijjé, zeén níki añára re Allar fuain howá zah; eéne toh híyan sóiyi. Duniyair maincé añára re etollá no siné, kiyólla-hoilé ítara Íba re no siné.

² Ó adorja ókkol, yala toh añára Allar fuain, montor muúntu zay añára kii óiyum de híyan aijjé zahér nó óiyo. Añára eddúr zani de ki, Mosih zeñtté zahér óibo héñtte añára Íbar dóilla óiyum, kiyólla-hoilé Íba asóle zendilla añára Íba re héndilla dekiyum.

³ Zetó zone Mosihr uore hé acá raikké, ítara nizoré pak-sáf raké, zendilla Íba pak-sáf.

⁴ Zee niki guná goré íte córiyot báñge, kiyólla-hoilé guná gorón óilde córiyot báñgon.

⁵ Tuáñra toh zano, añárar guná ókkol dur gorí bolla Mosih zahér óoil; Íba ttu honó guná náí.

⁶ Hétolla zee niki Íbar bútoze táke íte gunát fori no táke; aar zee niki gunát fori táke íte Íba re no deikké aar no siné.

⁷ Ó adorja fuain ókkol, saiyó, tuáñra re honókiye gollot ot no loiza fán. Zee niki

forhéggar zindigi haça íte óilde forhéggar, zendilla Íba forhéggar.

⁸ Aar zee niki gunát fori táke íte óilde Ibilíc or, kiyólla-hoilé Ibilíce toh foóila cúru ttu lóti guná gorát asé. Allar Fua etollá zahér óoil, zeéne Íba ye Ibilíc or ham ókkol ore dóncó gorífela.

⁹ Zee niki Alla ttu zormo óigiyoi íte gunát fori no táke, kiyólla-hoilé ítar bútoze Allar bis asé; aar íte Alla ttu zormo óigiyoi de hétolla íte gunát fori táki no fare.

¹⁰ Allar fuain hontará aar Ibilíc or fuain hontará híyan endilla gori siná zah; zee niki forhéggar zindigi no haça íte Allar no, héndilla uite yó Allar no zee niki nizor báí ore muhábbot no goré.

Ezzon ore ezzone muhábbot goró

¹¹ Kiyólla-hoilé tuáñra foóila cúru ttu lóti ziyán fúni-fúni aiyór híyan óilde, añára ttu ezzon ore ezzone muhábbot gorár zorur.

¹² Keéin or dóilla no óiyo, zee niki Ibilíc or accíl aar nizor báí ore kún goijjíl. Íte nizor báí ore kiyá kún gorífelail? Kiyólla-hoilé ítar ham ókkol bura accíl, montor báí or ham ókkol gom accíl.

¹³ Ó báiboináin ókkol, duniyair maincé tuáñra re nafórot goillé taajup no óiyo.

¹⁴ Añára toh zani, añára moot ottu zindigit faráyigai; kiyólla-hoilé añára de báiyain dore muhábbot gorí. Zee niki muhábbot no goré íte aijjé moot or hókumot or tole asé.

¹⁵ Zee niki nizor báí ore nafórot goré íte kúni, aar tuáñra toh zano, honó kúnir bútoze ofúrani zindigi náí.

¹⁶ Añára toh Mosih ye añára lla Nizor zan dyíl de híyan ottu muhábbot kiyó re hoó de zani faijjí. Hétolla, añára ttu yó nizor báiboináin ókkol olla nizor zan diyar fóros.

¹⁷ Duniyaibi cómbotti asé de manúce zodi nizor báí zorurot ot foijjé de deki baade yo nizor suk bon gorí raké, ítar bútoze Allar muhábbot keéngori zari tákibo?

¹⁸ Ó adorja fuain ókkol, aiyó, añára siríf hotáye edde zobane no, bólke hame edde sóiyiye muhábbot gorí.

Allar muúntu hímmot

¹⁹ Tói añára zani faijjum de ki, añára sóiyir, aar Allar muúntu añárar dile tosólli faibo.

²⁰ Kiyólla-hoilé añárar dile zodi añára re hosúrbon tóora, añára toh zani, Alla añárar dil or túaro doóñr, Íba ye hárr kessú zane.

²¹ Hétolla, ó adorja ókkol, añárar dile zodi añára re hosúrbon no tóora, tóoile toh añára ttu Allar muúntu hímmot tákibo,

²² aar añára Íba ttu ziín magi híin faiyum, kiyólla-hoilé añára de Íbar hókum ókkol amól gorí, aar Íbar nozor ot ziín fosóndar híin gorí.

²³ Íbar hókum óilde, añára Íbar Fua Isá Mosihr uore iman anón aar ezzon ore ezzone muhábbot gorón, zendilla Mosih ye añára re hókum díye.

²⁴ Zee niki Allar hókum ókkol amól goré íte Allar bútoze zari asé, aar Alla ítar bútoze zari asé. Íba ye añára re Pak-Ruh diiyé de híyane añára zani de ki, Íba añárar bútoze zari asé.

4

Allar Ruh edde Doijjal or ruh

¹ Ó adorja ókkol, hárr ruh re biccác no goijjó, bólke híin Allar torfóttu ói ne no tahákit gorí saiyo; kiyólla-hoilé duniyait boóut misá nobi ókkol neeillé.

² Allar Ruh re tuáñra endilla gori siní faribá: ze ruh ye Isá Mosih insán boni aiccíl de híyan cíkar goré, hé ruh óilde Allar torfóttu;

³ montor ze ruh ye Isár baabute héndilla cíkar no goré, hé ruh Allar torfóttu no; hé ruh óilde Doijjal or, ze ruh aibár hotá tuáñra fúinno, aar yala úddwa duniyait asé.

⁴ Ó adorja fuain ókkol, tuáñra toh Allar torfóttu aar tuáñra ítara re ziti aáigiyogoi, kiyólla-hoilé tuáñrar bútoze zibá asé Íba toh duniyait zee asé ítar túaro doóñr.

⁵ Ítara duniyair torfóttu, hétolla ítara duniyaibi hotá hoó deh, aar duniyair maincé ítarar hotá fúne.

⁶ Montor añára de Allar torfóttu. Zetará Alla re siné, ítara añárar hotá fúne; montor zetará Allar torfóttu no, ítara añárar hotá no fúne. Héndilla góri añára

sóiyir ruh re edde dúkabazir ruh re siní fari.

Alla óilde muhábbot

⁷ Ó adorja ókkol, aiyó, añára ezzon ore ezzone muhábbot gorí, kiyólla-hoilé muhábbot toh Allar torfóttu. Zee niki muhábbot goré íte Alla ttu zormo óigiyoi aar íte Alla re siné.

⁸ Aar zee niki muhábbot no goré íte Alla re no siné, kiyólla-hoilé Alla óilde toh muhábbot.

⁹ Añárar hañse Allar muhábbot yíane zahér óiye, ki hoilé, Íba ye Nizor lehár ek Fua re duniyait difeřáiyee, zeéne añára Íbar duara basi táki fari.

¹⁰ Añára Alla re muhábbot goijjí de hétolla no, bólke Íba ye añára re muhábbot gorí añárar gunár koffara ói bolla Nizor Fua re difeřáiyee deh. Híyan ore hoó de muhábbot.

¹¹ Ó adorja ókkol, Alla ye zettót añára re etó muhábbot goijjé, añára ttu yó ezzon ore ezzone muhábbot gorár fóros.

¹² Alla re toh honókiye honódin deikké de náí. Añára zodi ezzon ore ezzone muhábbot gorí, tóoile toh Alla añárar bútoze zari asé aar Íbar muhábbot añárar bútoze furafuri asé.

¹³ Íba ye añára re Nizor Ruh ttu diiyé de hétolla añára zani fari de, añára Íbar bútoze zari asé aar Íba añárar bútoze zari asé.

¹⁴ Añára deikkí edde gobá dí de ki, Bafe Fua re duniyair Nejatdoya ói bolla difeřáil.

¹⁵ Zee niki Isá re Allar Fua de cíkar goré, Alla ítar bútoze zari táke, aar íte Allar bútoze zari táke.

¹⁶ Alla ttu añára lla ze muhábbot asé híyan añára zani edde biccác gorí.

Alla óilde muhábbot; zee niki muhábbot or bútoze zari táke íte Allar bútoze zari táke, aar Alla ítar bútoze zari táke.

¹⁷ Héndilla góri muhábbot añárar bútoze furafuri asé, zeéne añára ttu kiyamot or din hímmot táke, kiyólla-hoilé e duniyait añára yó de Isár dóilla.

¹⁸ Muhábbot ot honó door náí; furafuri muhábbote door ore dur gorífele, kiyólla-hoilé door or fisé sáñzar sinta táke. Zee niki doora ítar bútoze muhábbot furafuri náí.

¹⁹ Añára etollá muhábbot gorí, kiyólla-hoilé age Íba ye añára re muhábbot goijjé.

²⁰ Zodi honókiye endilla hoó, “Añí Alla re muhábbot gorí,” montor nizor báí ore nafórot goré, íte misákur; kiyólla-hoilé zee niki deikká báí ore muhábbot no goré, íte andeikká Alla re keéngori muhábbot gorí faribó?

²¹ Añára Íbar torfóttu e hókum faiyí de ki, zee niki Alla re muhábbot goré ítar ttu nizor báí ore yó muhábbot gorá foribó.

5

Imane duniyai re zitté

¹ Zee niki Isá re Mosih de biccác goré, íte Alla ttu zormo óigiyoi; aar zee niki Baf ore muhábbot goré, íte Íbar fua re yó muhábbot goré.

² Añára Alla re muhábbot gorí de edde Íbar hókum ókkol amól gorí de híyane zani de ki, añára Allar fuain ókkol ore muhábbot gorí.

³ Allar hókum ókkol amól gorá óilde Alla re muhábbot gorá. Íbar hókum ókkol zulap no.

⁴ Kiyólla-hoilé zee niki Alla ttu zormo óigiyoi íte toh duniyai re ziti aiyé. Duniyai re ziyáne ziti aiccé híyan óilde añárar iman.

⁵ Zee niki Isá re Allar Fua de biccác goré, siríf íte no ói duniyai re ziti aiyé de ar hone?

Fuar baabute gobá

⁶ Isá Mosih óilde Ubá zibá faní edde lou wór duara aiccé; siríf fanír duara no, bólke faní edde lou wór duara. Héndilla bóuli Pak-Ruh ye gobá déh, kiyólla-hoilé hé Ruh toh Nize sóiyi.

⁷ Gobádoya asé de tin, hín óilde:

⁸ Pak-Ruh, faní, edde lou; hé tiní gobá ye ekí dóilla gobá déh.

⁹ Becók añára insán or gobá re biccác gorí, montor Allar gobá toh aró doóñr. Allar gobá óilde waán ziyán Íba ye Nizor Fuar baabute diyé.

¹⁰ Zee niki Allar Fuar uore iman ané ítar dile hé gobá kobul goré; aar zee niki Alla re biccác no goré íte Íba re misá banaiyé,

kiyólla-hoilé Alla ye Nizor Fuar baabute ze gobá díye híyan de íte biccác nó goré.

¹¹ Hé gobá óilde, Alla ye añára re ofúrani zindigi diiyé, aar hé zindigi Íbar Fuar hañse asé.

¹² Zee niki hé Fua re faiyé íte hé zindigi faiyé, montor zee niki Allar hé Fua re nó faa íte hé zindigi nó faa.

Ofúrani zindigir zankari

¹³ Tuáñra zetará Allar Fuar uore iman ainnó, iín añí tuáñrar hañse kiyólla lekír hoilé, zeéne tuáñra nizor ttu ofúrani zindigi asé de zano.

¹⁴ Allar muúntu añárar ze hímmot asé híyan óilde, zodi añára Íbar moncá mozin honó kessú magi, híyan Íba ye fúne.

¹⁵ Añára zehón yían zani, añára ziyán magi híyan Íba ye fúne; añára yían óu zani de ki, añára Íba ttu ziín maiggí hín faiyí.

¹⁶ Zodi honókiye nizor báí ye endilla guná gorér de deké ze guná ye moot nu ané, tooile íte dua goillé Alla ye hé báí ore zindigi diibo. Añí guná waán or hotá hoóir de ze guná ye moot nu ané. Moot ané de guná yó asé, añí héndilla guná lla dua goittó hoóir de no.

¹⁷ Hárr dóilla kuham guná, montor moot nu ané de guná yó asé.

¹⁸ Añára zani, zee niki Alla ttu zormo óigiyoi íte gunát fori no táke, kiyólla-hoilé Allar Fua ye itare héfazot raké, aar Ibilíce itare súi no fare.

¹⁹ Añára yían óu zani de ki, añára Allar, aar fura duniyai Ibilíc or kobzat asé.

²⁰ Añára aró zani de ki, Allar Fua aái añára re buzíbar toófufik diiyé, zeéne añára Zibá sóiyi Íba re zani fari. Becók añára Zibá sóiyi Íbar bútoire así, yáni Íbar Fua Isá Mosihr bútoire. Íba óilde sóiyi Alla aar ofúrani zindigi.

²¹ Ó adorja fuain ókkol, nizoré mutti fuñza ttu basai rakó.

Injil Córif or Síyara 2 YOHÁNNA

Síyara dusára Yohánnar Foriso

E síyara 2 Yohánna óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Yohánna. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói fonzaic ottu ek cót bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Yohánna ye lekóya bouli foriso nó deh, bólke nize ezzon buzurgó hoiyé (1:1). E síyara 2 Yohánnar lekár mul hotá yó síyara Yohánnar mul hotá lói ek ðoilla. Híyane dahá zah de, Isá ye ezzon ore ezzone muhábbot goríbar ze hókum diiyé híyan yóggwa ye tulídoiije. Yóggwa ye aró hoiyé de, Allar hókum mozin solon óilde muhábbot. (1:5-6); síyara Yohánna 15:9-10. Manúc ókkole biccác goré de, Yohánna ye síyara Yohánna re edde 1 Yohánna, 2 Yohánna, 3 Yohánna ceñrí gún ore Ífisas cóor ot tákite leikké.

Yohánna ye e ceñrí gán leikké de, Allar basíloiya mayafuar hañse edde híbar fuain dor hañse. Óitofare ítara eggwá zomát accíl. E ceñrí gán lekón or moksót óilde, Isáyi zomát ore nosíyot gorí bolla edde gollot taalim-doya ókkol or baabute úñciyari dí bolla.

Súrki ókkol

1. Har hañse lekér de híyan or foriso edde zetarár hañse lekér ítara re sólám (1:1-3)
2. Zomát ore nosíyot gorá edde ebbe ðoóñr hókum man yaad goráidiya (1:4-6)
3. Gollot taalim-doyar baabute úñciyari (1:7-11)
4. Yohánna asé de zomát or imandár ókkol or torfóttu sólám (1:12-13)

Sólám

¹ Añi buzurgó ye,

Allar basíloiya mayafuar hañse edde híbar fuain dor hañse lekír, zetará re añi sóiyi muhábbot gorí. Siríf añi no bólke zetará sóiyi re zane ítara beggúne yó muhábbot goré,

² kiyólla-hoilé sóiyi toh añárar bútoze zari táke aar abadulabad añárar fúañti tákibo.

³ Alla Baf or torfóttu, edde hé Baf or Fua Isá Mosihr torfóttu rahámot, meérbani, edde cánti añárar fúañti sóiyi edde muhábbote zari tákibo.

Sóiyi edde Muhábbot

⁴ Tuáñr kessú fuain sóiyit soler de deki añi bicí kúci óiyi, zendilla soli bolla añára Baf or torfóttu hókum faiyí.

⁵ Ó izzotdár bóin, añi tuáñre aros gorír, aiyó, añára ezzon ore ezzone muhábbot gorí. Híyan añi tuáñr hañse honó noya hókum leikkí de no, bólke waán ziyán añára re foóila cúru ttu diiya gíyeh.

⁶ Añára Allar hókum mozin solon óilde muhábbot. Íbar hókum óilde yíán ziyán tuáñra cúrut lóti fúni-fúni aiyór, ki hoilé, tuáñra muhábbot or foñt báy solo.

⁷ Kiyólla-hoilé duniyait toh boút dúkabaz ókkol neeillé, zetará Isá Mosih insán boni aiccé de cíkar no goré. Héndilla manúc óilde dúkabaz edde doijjal.

⁸ Úñciyar táikko, zeéne añára zín olla meénnot goijjí híin hárai no félo, bólke híin or boccíc furafuri faizo.

⁹ Zee niki Mosihr taalim or címar baáre zaagói aar híin or bútoze zari no táke, ítara bútoze Alla náí. Montor zee niki hé taalim or bútoze zari táke, ítara bútoze Baf óu asé, Fua yó asé.

¹⁰ Honókiye zodi tuáñrar hañse aái héndilla taalim no deh, ítare gór ot zaga no diiyó aar sólám óu no zanaiyó.

¹¹ Kiyólla-hoilé zee niki héndilla manúc ore sólám zana, íte hé manúc or bura ham ot córik óiye.

Ahéri hotá

¹² Añr ttu tuáñrar hañse lekíbar boút kessú asé, montor añi híin habos edde cíyai lói lekíto no saáir. Añr acá asé de, añi tuáñra llói milto aiccúm, aar tuáñra llói muámuikka ói hotá hoiyúm, zeéne añárar kúci fura ó.

¹³ Tuáñr bóin zibá re Alla ye basíloiye, híbar fuain de tuáñre sólám zanar.

Injil Córif or Síyara 3 YOHÁNNA

Síyara tisára Yohánnar Foriso

E síyara 3 Yohánna óilde ekkán ceñrí. Yíán or lekóya óilde sáhabi Yohánna. Ceñrí yíán ore Isá Mosih zormo ói fonzaic ottu ek cót bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Yohánna ye lekóya bouli foriso nó deh, bólke nize ezzon buzurgó hoiyé (1:1). Héndilla síyara 2 Yohánna 1:1 ot óu hoiyé de asé. Maincé biccác goré de, Yohánna ye síyara Yohánna re edde 1 Yohánna, 2 Yohánna, 3 Yohánna ceñrí gún ore Ífisas cóor ot tákite leikké.

Yohánna ye e ceñrí gán leikkíl de, Gayus nam or ek imandár or hañse. Yóggwa ye Gayus ore dustó ðaikké, aar íba re nosíyot goíjjé de, imandár báiyain zetará zaga-zaga tobolik or sofór gorér ítara re meémandari goittó.

Súrki ókkol

1. Ceñrí gán or foriso (1:1)
2. Gayus or taarif gorá edde imandár báiyain dore meémandari goittó howá (1:2-8)
3. Diyutrifes or edde Demetriyus or baabute (1:9-12)
4. Ahéri hotá (1:13-14)

Sólám

¹ Añí buzurgó ye, adorja Gayus or hañse lekír, zibá re añí sóiyi muhábbot gorí.

² Ó adorja, añí dua gorí de, zendilla tuáñr ruúhani torki ór héndilla tuñí zen hárr kessút torki óizogoi aar tuáñr sehét bála táke.

³ Añí bicí kúci óiyi, zeñtté hodún imandár báiyain aái yore añré tuáñr hákikot or gobá díye, ki hoilé, tuñí bóle sóiyi foñt báy solat asó.

⁴ Añr fuain ókkol sóiyi foñt báy soler de híyan fúnar túaro ðoóñr kúci añr ttu ar náí.

Gayus or taarif gorá

⁵ Ó adorja dustó, tuñí toh imandár báiboináin ókkol olla ziín gorór híin imandarir sáañte gorór, háleke ítara tuáñr sinforiso manúc no.

⁶ Ítara zomát or muúntu tuáñr muhábbot or baabute gobá díye. Tuñí ítara re ítarar sofór ot rowana gorídite Alla kúci ó de héndilla góri dilé bicí gom óibo.

⁷ Kiyólla-hoilé ítara sofór ot neillé de Mosihr nam or wasté; ítara gairimandár ókkol ottu honó modot nó loo.

⁸ Hétolla, héndilla maincóre modot gorón añára ttu fóros, zeéne añára yó sóiyir ham-goróya ói fari.

Diyutrifes edde Demetriyus

⁹ Añí zomát or hañse kessú leikkílám; montor Diyutrifes, zee ítarar bútoe sóddari goittó saá, íte añárar hotá kobul no goré.

¹⁰ Hétolla, añí hére ailé, íte goré de ham ókkol tulídoriyum. Íte añára re ínca gorí añárar bodnam ókkol gorér. Ítar ttu híyan lói kafí nó óiyo, íte imandár báiyain dore yó kobul no goré, aar zetará kobul goittó saá ítara re maná goré aar zomát ottu neelaide.

¹¹ Ó adorja dustó, burair fisáli no bólke gom or fisáli dóri solo. Zee niki gom ham goré íte óilde Allar, montor zee niki bura ham goré, íte Alla re nó deké.

¹² Demetriyuse beggún or hañsóttu gom nam faiyé, sóiyir hañsóttu úddwa. Añára yó yóggwar nam gorí. Tuñí toh zano, añára dí de gobá sóiyi deh.

Ahéri hotá

¹³ Añr ttu tuáñr hañse lekíbar boóut kessú asé, montor añí híin holom edde cíyai lói lekíto no saár.

¹⁴ Añr ttu acá asé de, añí tuáñre bicí hára dekiyum, aar añára muámuikka ói hotá hoiyúm.

¹⁵ Tuáñr uore cánti óuk. Eñiyar dustó ókkole tuáñre sólám zanar. Tuñí hériyar dustó ókkol ore zon-zon gorí añr sólám diyo.

Injil Córif or Síyara YOHÚDAH

Síyara Yohúdahr Foriso

E síyara Yohúdah óilde ekkán barí ceñrí. Yíán or lekóya óilde Yohúdah nize. Yohúdah ye nizebaze foriso diyé de ki, yóggwa óilde Isár báí Yakub or báí (1:1). Hiyane buzá zah de, yóggwa nize ezzon Isár báí. E ceñrí gán hóno háasgori honó zomát or hañse leikké ne añára no zani, aar e ceñrí gán ot Furana Niyom or ze ayat ókkol háwala gorá gíyeh híine dahá de, síyara Yohúdahr háas foróya ókkol óilde Yohúdi. Montor toóu yóggwa ye e ceñrí gán uitará beggún or hañse leikké, “zetará re Alla ye ðaikké, zetará óilde Alla Baf or adorbon aar Isá Mosihr duara héfazot or tole asé.” (1:1). E ceñrí gán leká gíyeh de, Isá Mosih zormo ói tokoriban háit bosór baade.

Yóggwa ye e ceñrí gán tamám Isáyi ókkol or hañse lekón or moksót óilde, ítara re gollot taalim-doya ókkol or fán ot fori sóiyi taalim ottu lori no zaito uñciyari dí bolla (1:4). Yóggwa ye nizer buzá re tulídiri bolla Furana Niyom or hálot edde kaháni ókkol ore meésal ísafe estemal goijjé. E ceñrí gán 2 Fitor ot asé de boóut kessú lói mil há, zendilla niki gollot taalim-doyar baabute uñciyari (Yohúdah 1:4; 2 Fitor 2:1) héndilla, fírsta ókkol or baabute, edde Sódóm edde Gomórah cóor or baabute yó.

Súrki ókkol

1. Harár hañse lekér de híyan or foriso edde sólam (1:1-2)
2. Gollot taalim-doya ókkol or baabute (1:3-16)
3. Uñciyari edde nosíyot ókkol (1:17-23)
4. Allar taarif (1:24-25)

Sólam

¹ Añí Yohúdah, Isá Mosihr éggwa gulam aar Yakub or báí.

Uitarár hañse lekír, zetará re Alla ye ðaikké, zetará óilde Alla Baf or adorbon aar Isá Mosihr duara héfazot or tole asé.

² Tuáñrar uore meérbani, cánti edde muhábbot bicígori nazil óuk.

Gollot taalim-doya ókkol

³ Ó adorja ókkol, zeñtté añí tuáñrar hañse nejat waán or baabute lekí bolla furafuri kucíc gorír ziyán ot añára beggún córik así, añí e aros sán lekón zorur bouli báippi, ki hoilé, tuáñra zan-foran di oh iman or wasté larái goró ziyán Allar pak bonda ókkol ore ekbar ot hámica lla diiféla gíyeh.

⁴ Kiyólla-hoilé ót no faifán góri hoozzon manúc suppe-suppe añárar bútoe góillegai de asé, zetará sáñzar zikír yaar boóut age lóti asé. Ítara bedini ókkol, zetará Allar rahámot ore bura ham or ezazot-nama banaiféle, aar añárar lehár Girós edde Malik Isá Mosih re inkar goré.

⁵ Tuáñra iín beggún zano de óile yo, toóu añr ttu tuáñra re yaad goráidito monehoór de ki, Malike Boni Isráil ókkol ore Ijíp mulluk ottu basai aní baade, ítarar bútotu uitará re dónco gorífelail zetará iman nú ané.

⁶ Aar ze fírsta ókkole nizer hókumot or tokka zari nó raké bólke nize tákito de sóiyi zaga eridifélaie, Alla ye híin ore ðoóñr kiyamot or din olla abadulabadi síyol lói andár ot bañdí raikké;

⁷ zendilla Sódóm edde Gomórah re edde cóor híin or atehañsór cóor ókkol ore raikké, kiyólla-hoilé híin óu fírsta híin or dóilla zenákarit forigígoi edde niyom or ulða zenár fisá doijjil. Ítarar hálot óilde uitarár ekkán meésal zetará ofúrani ooin ot sáñza faibo.

⁸ Borabor héndilla, hé bedini ókkole yó ítarar cóppon or bazá dídi jisím ore nafak goré, honó hókumot ore no mane, aar kudurutdár ókkol or bodnam goré.

⁹ Montor uñsol tokkar fírsta Maikele úddwa zeñtté Ibilíc lói Muúsar lac or baabute torkatorki diyé, yóggwa ye beizzotir sáañte ítare hosúr dí bolla hímmot nó goré, bólke hoóil de, “Malike toré sáñza douk!”

¹⁰ Montor hé manúc ítara ziín no buzé híin or baabute bodnam goré, aar akkól sára januwar or dóilla ítara ziín buzé híine ítara re dónco gorífele.

¹¹ Ítarar uore afsús! Kiyólla-hoilé ítara Keéin or foñt doijje, aar nofá hásil gorí bolla bouli ítara Balame goijjil de goltit

nizoré gosáidiye; ítara Kórar dóilla ámana gorí dónco óigiyoi.

¹² Zeñtté ítara honó door-córom sára tuáñrar muhábbot or mela-cóbat córik ó, heñtte ítara óilde ót no faiya guíttar dóilla, aar siríf nizoré beh fale deh. Ítara boiyare urai loizagói de zór sára miyúlar dóilla, aar endilla gas ókkol or dóilla ziín ore gulagalar moósum ot úddwa gulagala no dóre de hétolla murí ttu háñrifela zah, hín dui mikká ttu mora.

¹³ Ítara doiijjar tuwáni goir or dóilla, kiyólla-hoilé fénar dóilla ítara córomi ham ókkol báci uré. Ítara gúrafíra goré de tara ókkol or dóilla, zetará lla ebbe guṭguíṭṭa andár hámica lla raká gíyeh.

¹⁴ Ítarar baabute Adom zai háñt nombór or nosól or manúc Idirise endilla agun hotá hoiyé, ki hoilé, “Soó, Malik Nizor ázar-ázar pak fírísta ókkol lói aiyér,

¹⁵ beggún or bisar goittó. Íba ye tamám bedini ókkol ore ítara bedinir sáañte zedún bedini ham ókkol goijjé hín or edde hé bedini gunágar ókkole Íbar ulḍa zedún doró-doró hotá ókkol hoiyé hín beggún or hosúrbon elan goríbo.”

¹⁶ Manúc ítara hámica monmona edde ték feñra, aar nizor bura azzu mozin sole. Ítara nizor baabute borái goré, aar nofá hásil gorí bolla maincóre tulá déh.

Úñciyari edde Nosíyot ókkol

¹⁷ Lekin, ó adorja ókkol, Malik Isá Mosihr sáhabi gúne ziín hoói gíyeh hín yaad raikkó,

¹⁸ ítara tuáñra re hoóil de, “Ahéri zobatan tooñcábazi-goróya ókkol aibó, zetará nizor bedini azzu mozin solibó.”

¹⁹ Ítara óilde uitará zetará faáṭa-faáṭi foida goré; ítara duniyaibi kíyale beh sole, aar ítara ttu Pak-Ruh náí.

²⁰ Montor, ó adorja ókkol, tuáñra ttu asé de hé ebbe pak iman or uore nizoré banaituló, Pak-Ruhr hédaiyote dua goró,

²¹ nizoré Allar muhábbot ot zari rakó, ofúrani zindigi fai bolla añárar Malik Isá Mosihr meérbani entezar ot táko.

²² Zetará ttu cók-cubá asé ítara uore rahám goijjó;

²³ oinno zon ore ooin ottu ṭani basaifélaiyo; aar zetarár zindigi hoñsara

óigiyoi, ítara nafak hoor ore úddwa nafórot gorí úñciyarir sáañte ítara uore rahám goijjó.

Allar taarif

²⁴ Zibá ye tuáñra re ujáṭ há ttu basai fare aar Nizor mohímar cáikkat honó dak sára doóñr kúcir sáañte tíyagarai fare,

²⁵ hé lehár Alla añárar Basailoyar mohíma, doóñrgiri, raastri edde kémota Isá Mosih añárar Malik or duara hárr zobanar age yó accíl, ehón óu asé, aar abadulabad óu zari tákouk. Amin.

Injil Córif or Síyara Zahéri Síyara Zahéris foriso

E síyara Zahéri óilde Noya Niyom or ahéri síyara. Yibár lekóya óilde sáhabi Yohánna (1:1). Yibá re yó Isá Mosih zormo ói tokoriban nobboi-fañs bosór or dormiyan ot leká gíyeh. Yóggwa ye síyara Yohánna, edde 1 Yohánna, 2 Yohánna, 3 Yohánna ceñrí gún óu leikké. Yohánna re Isár ézzon adorja ísafe zana zah (Yohánna 13:23). Yóggwa ye e síyara Zahéri wa Paṭmos ñiyat tákite leikkíl, kiyólla-hoilé yóggwa ye Isá Mosihr baabute kúchóbor tobolik goittó de hétolla yóggwa re hére loizai raká gíyl (1:9)

E síyara Zahéri yibá lekár moksót óilde, foróya ókkol ore hímmot dí bolla, zeéne ítara Isá Mosihr hañse imandari táke, edde ítara re acá dii bolla, kiyólla-hoilé Isá aibár ɽaim dáke (1:3; 22:7). Eñté yóggwa ye tamám Isáyi ókkol or hañse edde háasgori ze háñt twa zomát rukú (2—3) ot zikír goijjé hín or hañse beh leikké. Yohánna ye nize lekér de hín ore poigam bouli hoiyé (1:3) aar yóggwa ye zín deikkíl hín buzái bolla boóut cokól ókkol estemal goijjé. E síyara wa Furana Niyom or kessú-kessú híssa lói ek ɽoilla, háasgori síyara Zakariyah 6:1-8 loi. Ze háñt twa cíañr edde háñt twa fíyalar baabute hoiyé, hín Alla ye ze afot ókkol Ijíp dec or uore nazil goijjíl hín lói ek ɽoilla mikká (Hízorot 7-9). E síyara Zahéris ahérot or baabute asé, hoitó sailé, Isá zitibó, aar zetará Íbar uore iman ainné ítara beggún Íbar fúañti abadulabad tákibo. E síyara ye tuáñre úñciyari douk edde Isá hára aiyér de híyan or acá douk.

Súrki ókkol

1. Yohánna nizor foriso edde keéngori e poigam faiyé (1:1-20)
2. Isár torfóttu háñt twa zomát or hañse hóbor (2:1—3:22)
3. Háñt twa moór edde háñt twa cíañ (4:1—8:5; 8:6—11:19)
4. Háñt twa matá ola nagá llói eggwá morotfuar larái (12:1—14:20)

5. Gozzobe furaiya háñt twa fíyala (15:1—16:18)

6. Alla ye Nizor ducon ókkol ore keéngori háraiye (17:1—20:15)

7. Ahéris óibo de noya asman edde noya zobin (21:1—22:21)

Foriso edde Sólam

¹ Iín óilde Isá Mosih ye goijjé de zahéri ókkol, zín Alla ye Íba re etollá zanaiyé, zeéne zín bicí hára hámaha fura óibar asé hín Íba ye Nizor gulam ókkol ore dahá. Hétolla Isá ye Nizor fírsta difeɽái Nizor gulam Yohánnar hañse iín zahér goijjé.

² Yohánna ye Allar kalam or edde Isá Mosihr gobár baabute zín-zín deikkíl hín beggún or baabute gobá díye.

³ Mubarek ubá zee niki e poigam iín telawot goré, aar uitará yó mubarek zetará iín fúne edde eɽé zín leikká asé hín amól goré, kiyólla-hoilé iín fura óibar októ toh dáke.

⁴ E ceñrí gán añí Yohánnar torfóttu, Eciya elakat ze háñt twa zomát asé hín or hañse lekír:

Tuáñrar uore rahámot edde cánti nazil óuk, Ubár torfóttu zibá asé, zibá accíl, edde zibá aibár asé; háñt ruh uúin or torfóttu yó, zín Íbar toktór muúntu asé;

⁵ héndilla, Isá Mosihr torfóttu yó, zibá óilde biccácdar gobá, zibá mora ókkol ottu zinda óiye de foóila zon, zibá duniyair baáñcca ókkol or hókumot-goróya. Íba zibá ye niki añára re muhábbot goré, zibá ye Nizor lou wé añára re añárar guná ttu azad goijjé,

⁶ zibá ye añára re lói ekkán raijjo banaiyé aar añára re Íbar Alla edde Baf or ham olla imam banaiyé, Íbar mohíma edde raastri abadulabad hámica zari tákouk. Amin.

⁷ Soó, Íba miyúlar bútoe góri aiyér; hárr suké Íba re dekíbo, uitará úddwa zetará Íba re gañittíl. Duniyair tamám koun ókkole Íba re dekí ferecani zahér goríbo. Héndilla óuk. Amin.

⁸ Mabud Alla ye endilla fórmal, “**Añí óilam de Alfa edde Omíga, Ubá zibá asé, zibá accíl, edde zibá aibár asé, yáni hárr Kudurutwala wa.**”

Yohánnar hañse Mosihr dorcón

⁹ Añí óilam de Yohánna, zibá tuáñrar báí, aar Isár ummot ísafe mosibot ot, raijjot, edde sobór ot tuáñrar sáañti, zibá re Allar kalam tobolik gorár zoriya edde Isár baabute gobá diyar zoriya Pátmos hoó de ñiyat raká gíyl.

¹⁰ Malik or din ek rooibare añí Pak-Ruhr kobzat accílam, aar añr fisór ttu cíañr abas or ñóilla éggwa ñoóñr abas fúinni,

¹¹ eén hoór de, “Tui ziín deków hín éggwá kitab ot lek, baade yiba re háñto wa zomát ot diferá, yáni Ífisas ot, Semúrnat, Pírgamun ot, Tuatírat, Sárdís ot, Filadífiyat, edde Laudíkíyat.”

¹² Hétunot, zibá ye añr lói hotá hoór íba re sai bolla añí muu fíraiya. Aar fíjji rá r cúnar háñt tan serak-or-boiřóni deikkí;

¹³ hé boiřóni gún or mazéhale moniccór ñóilla honnwággwa asé, zibár tég or gurat foijjonto lamba zubba findá aar sínat máze cúnar ekkán fañti baíndá.

¹⁴ Íbar matár sul lun bérasóol or keñc or ñóilla dóla, yáni boróf or ñóilla fúut dóla; aar Íbar suk kún ooin or zilhar ñóilla.

¹⁵ Íbar tég or fata gún gutguitta ooin or fooin ot furat di sáf goijjá sosoikka fitol or ñóilla, aar Íbar abas bicí fanír holholanir abas or ñóilla.

¹⁶ Íba ye Nizor den áte háñt twa tara dóri táikke, aar Íbar gal ottu ekkán ñui-dárja dár toluwar neeliaicé. Íbar siyára fura teze zoler de beil or ñóilla.

¹⁷ Íba re deki añí mora manúc or ñóilla Íbar foot forigiyígoi. Hétunot Íba ye Íbar den át añr uore di hoór de, “No ñoorac; Añí Awal edde Akér.

¹⁸ Añí óilam de Zindawa; Añí morigílamboi, yala saá, Añí abadulabad foijjonto zinda así. Moot or edde fatalfur or zagat sabí Añr át ot asé.

¹⁹ Hétolla ziín deikkós, ziín yala ór, edde ziín iín baade óibo de asé, hín beggún lekífela.

²⁰ Tui ze háñt twa tara Añr den át ot deikkós hín or edde cúnar háñt tan serak-or-boiřóni gún or gufoni óilde endilla: háñt twa tara óilde háñt twa zomát or fírístá gún, aar háñt tan serak-or-boiřóni óilde háñt twa zomát tun.

2*Ífisas zomát or hañse*

¹ “Ífisas cóor or zomát or fírístá hañse endilla lek:

Zibá ye Nizor den áte háñt twa tara dóri táke, zibá ye cúnar háñt tan serak-or-boiřóni gún or mazéhale solafíra goré, Íba ye iín hoór:

² Añí tor ham, tor meénnot edde tor sobór or baabute zani. Añí yían óu zani de ki, tui hóraf manúc ókkol ore bordac gorí no faros aar zetará nizoré nize sáhábí bouli dabi goré, háleke ítara sáhábí no, tui ítara re tahákit goijjós aar ítara misá de loot faiyós;

³ tor ttu sobór asé, aar tui Añr nam or wasté duk bordac gorát óran nó ós.

⁴ Montor Añr ttu tor ulða yían hoibár asé de ki, tui tor foóila muhábbot ore bad difélayos.

⁵ Hétolla, báfi sáa tui hoddúr ottu forigiyósgoi. Touwá gor, aar ham uún gor ziín age goijjili; arnoíle zodi tui touwá no gorós, Añí aái yore tor serak-or-boiřóni gán híyan or zaga ttu larifelaiyum.

⁶ Montor tor ttu yían asé: tui Nikolatiól or ham ókkol ore nafórot gorós, ziín Añí yó nafórot gorí.

⁷ Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee niki ziti aiyé, Añí ítare zindigi gas or gula háito díyum, zibá Allar jonnotul-férodus ot asé.

Semúrna zomát or hañse

⁸ “Semúrna cóor or zomát or fírístá hañse endilla lek:

Zibá Awal edde Akér, zibá morigílgoi aar zinda óiye, Íba ye iín hoór:

⁹ Añí tor mosibot ókkol ore edde tor gorífi hálot ore zani, montor becók tui ruúhanir tuangor. Añí uitarár kuféri re yó zani zetará nizoré nize Yohúdi hoói dabi goré, háleke ítara Yohúdi no, bólike Cóitan or éggwa dol.

¹⁰ Tui ze duk ókkol faibar asé hín ore no ñooraic. Fún, Ibilíce toré entán gorí bolla tor kessú maincóre ziyól ot díbo de asé, aar tui doc din fán duk faibi. Moot foijjonto imandari tákic, tói Añí toré tas ísafe zindigi diiyum.

11 Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee niki ziti aibó, itare dusárabar or moote hótí no goríbo.

Pirgamun zomát or hañse

12 “Pirgamun cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek:

Zibá ttu dui-dárja dár toluwar asé, Íba ye iín hoór:

13 Añí zani tui hoře tákos, tui uré tákos zeře Cóitan or toktó asé; montor toóu tui Añr nam ore dorógori dóri táikkos, aar ze din ókkol ot Añr biccácdar gobá Entipas ore Cóitan táke de zagat tuáñrar muúntu kotól gorá gíyeh, hé din ókkol ot úddwa tui Añr uore iman raká eri nó dos.

14 Lekin Añr ttu tor ulða hookkán asé:

Tor hére endilla kessú manúc asé zetará Balam or taalime sole, zibá ye Balak ore cíkai díyl de, Boni Isráil ókkol ore gunát forabai bolla, yáni muttir hañse kurbaní diya hána ókkol hábai bolla edde zená gorá bay bolla.

15 Borabor héndilla, tor hére endilla yó kessú manúc asé zetará Nikolatiól or taalime sole.

16 Hétolla touwá gor; arnóile Añí toratori tor hére aiccúm, aar Añr gal or toluwar loi itara llói larái goijjúm.

17 Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh. Zee niki ziti aiyé, Añí itare lukai raikká kessú manná diiyum. Añí itare eggwá dóla fattór óu diiyum, ze fattór gwar uore noya ekkán nam leikká asé, ziyán zee niki yíba faiyé íte bade ar honókiye no zane.

Tuatíra zomát or hañse

18 “Tuatíra cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek:

Allar Fua, zibá ttu ooin or zilhar dóilla suk asé, zibár tēng or fata sosoikka fitol or dóilla, Íba ye iín hoór:

19 Añí tor ham, tor muhábbot, iman, hédmot edde tor sobór or baabute zani. Añí aró zani de ki, tor yalar ham age goittí de híin or túaro bicí.

20 Montor Añr ttu tor ulða yían asé:

Tui mayafua Jezabel ore ham goittó dos, zibá ye nizoré nize eggwá ambiya hoó, hétolla híba ye nizor taalim loi Añr

gulam ókkol ore sóiyi ttu duré gorífeler, zeéne itara zená góre edde muttir hañse kurbaní diya hána ókkol háa.

21 Añí híba re híbar zenákari ttu touwá goríbar mouka dílam, montor híba ye touwá goittó nó saá.

22 Saá, Añí híba re biyaram or bisánat félayiym, aar zetará híba llói zená goré itara re doóñr mosibot ot félayiym, zodi itara híbar hé ham ottu touwá no goré.

23 Añí híbar fuain dore zane marifélayiym, baade tamám zomát ókkole zanibó de, Añí óilam de Ubá zibá ye díl edde mon ókkol ore zasai gorí saá. Añí tuáñra fottíkiyo re nizor-nizor ham mozin bodola diiyum.

24 Montor Tuatíra cóor or baki manúc tuáñra zetará híbar taalime no solo, zetará ttu Cóitan or mur taalim or zana náí, Añí tuáñra re hoóir, Añí tuáñrar uore oinno honó fuñzá no diiyum.

25 Montor tuáñra ttu ziín asé, híin Añí nú aiyí foijjonto mozbut gori dóri rakó.

26 Zee niki ziti aiyé aar Añr ham ókkol ahéri foijjonto goré, Añí itare koum ókkol or uore adíkar diiyum;

27 aar íte luwár lorí lói itarar uore hókumot goríbo, aar kuáñijjar meitça fatila ókkol or dóilla itara re ańsár mári gurigara gorífelaibo, zendilla goríbar adíkar Añí yó Añr Baf or torfóttu faiyí;

28 Añí itare biínnar sút-tara yó diiyum.

29 Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh.

3

Sárdis zomát or hañse

1 “Sárdis cóor or zomát or fíristar hañse endilla lek:

Zibá ttu Allar háñt twa ruh edde háñt twa tara uúin asé, Íba ye iín hoór: Añí tor ham ókkol zani, tui zinda asós bóuli nam asé montor tui toh mora.

2 Úñciyar ták, aar badbaki ziín asé aar moron-moron óiye híin ore mozbut gor, kiyólla-hoilé Añí tor ham ókkol ore Añr Allar muúntu ofura loot faiyí.

3 Hétolla tui ze taalim faiyós edde fúinnos híin ore monot gor; híin ore mozbut gori dór aar touwá gorífela. Montor zodi tui úñciyar no ós, Añí sur

aiyé fángori aiccúm, aar hon októt Añí tor hére aiccúm híyan tui no zanibí.

⁴ Montor Sárdis cóor ot máze tor hoozon endilla manúc asé zetará nizor hoor ore hoñsara nó goré. Ítara dóla fucák fiñdí Añr fúañti solafira goríbo, kiyólla-hoilé itara híyan or laayek.

⁵ Zee niki ziti aiyé itare yó héndilla góri dóla fucák findá zaybo; aar Añí itar nam ore zindigir-kitab ottu no búzaiyum, bólke Añr Baf or muúntu edde Íbar fírřta ókkol or muúntu itar hé nam cíkar goijjúm.

⁶ Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh.

Filadífiya zomát or hañse

⁷ “Filadífiya cóor or zomát or fírřtar hañse endilla lek:

Zibá pak edde sóiyi, zibá ttu Dawud or sabí asé, zibá ye kúlile honókiye bon gorí no fare, aar bon goillé honókiye kúli no fare, Íba ye iín hoór:

⁸ Añí tor ham ókkol zani. Saá, Añí tor muúntu ekkán kúla dorozá raikkí ziyán ore honókiye bon gorí no fare. Añí zani tor ttu bicí hom taakot asé, toóu tui Añr hotá amól goijjós edde Añr nam ore inkar nó gorós.

⁹ Saá, Cóitan or dol or manúc zetará nizoré nize Yohúdi hoói dabi goré, háleke itara Yohúdi no bólke misákur ókkol, Añí itara re tor hére aábai tor foot sóida fora baiyúm, aar itara re zanaidiyum de, Añí toré muhábbot gorí.

¹⁰ Kiyólla-hoilé tui zettót Añr sobór or hókum amól goijjós, Añí yó toré mosibot or októt héfazot raikkúm, ze októ duniyair báciainda ókkol ore entán gorí bolla fura duniyait aibár asé.

¹¹ Añí hára aiyír; tor ttu ziín asé híin ore mozbut gorí dóri rak, zeéne tor tas honókiye looi no fele.

¹² Zee niki ziti aiyé, Añí itare Añr Allar gór or éggwa tñni banaiyúm, aar íte héntu ar honódin baáre no zaibo. Añí itar uore lekíyum Añr Allar nam, Añr Allar cóor or nam, yáni noya Jerúsalem waán or nam ziyán Añr Allar héntu asman ottu nise aibár asé; itar uore Añr noya nam óu lekíyum.

¹³ Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh.

Laudíkiya zomát or hañse

¹⁴ “Laudíkiya cóor or zomát or fírřtar hañse endilla lek:

Zibá Aamin, zibá biccácdar edde sóiyi-sóiyi Gobádoya, zibá Allar foidayecir Guijja, Íba ye iín hoór,

¹⁵ Añí tor ham ókkol zani, ki hoilé, tui no tándá aar no gorom. Tui noóile tándá óiti arnóile gorom óiti gom óito.

¹⁶ Tui zettót mazéhale, yáni no gorom aar no tándá, Añí toré Añr gal ottu ooli diyum.

¹⁷ Tui hoós de, “Añí tuangor, aar dóni óigiyigoi, añí honó kessúr muútac no.” Montor tui no zanos de ki, tui bodnosíf ola, dukkíta, gorif, añdá edde biyossor.

¹⁸ Hétolla, Añí toré mocuwara dir, tui Añr ttu ooin ot zálai goijjá háti cúna kin, zeéne tui tuangor ói faros; fiñdí bolla dóla fucák kin, zeéne tor biyossor córom ore gúri rakí faros; suk ot lagai bolla cúrna kin, zeéne tui dekí faros.

¹⁹ Añí zetará re muhábbot gorí, ítarar golti dahái dí torbiyot gorí. Hétolla jusola ó edde touwá gor.

²⁰ Saá, Añí dorozat tıyái dorozá baijjair, zodi honókiye Añr abas fúni dorozá kúlide, Añí bútoire ítar hére aiccúm edde ítar fúañti hána háiyum, aar íte Añr fúañti hána háibo.

²¹ Zee niki ziti aiyé, itare Añí Añr fúañti Añr toktót boibár hók diiyum, zendilla Añí yó ziti aái Añr Baf or fúañti Íbar toktót boicci.

²² “Zar ttu fúnibar han asé íte fúno, Pak-Ruh ye zomát ókkol ore kii hoór deh.”

4

Asman ot Allar ebaadot

¹ Híin baade añí saái deikkí de, asman ot ekkán dorozá kúla; aar age añí cíañr abas or dóilla góri añré hoór de zibár abas fúinnilam Íba ye hoór de, “Eřé uore ai, Añí toré daháiyum iín baade kii óibar zorur.”

² Éhon or bútoire añí Pak-Ruhr kobzat óigiyigoi, aar deikkí de, asman ot ekkán toktó asé, aar hé toktór uore honnwággwa boirá.

³ Zibá hére boirá asé Íbar súrot jaspar johár edde sardiya johár or dóilla sosoikka; hére toktó gán or sairókul ttu ekkán dónu asé, ziyán emerald johár or dóilla sosoikka.

⁴ Hé toktór sairókul ttu ekkuri sair gán toktó asé. Añí deikkí de, hé toktó gún or uore dóla fucák findá ekkuri sair zon murubbi-neta boirá asé, aar ítarar matát cúnar tas asé.

⁵ Toktó gán ottu bijilir córok, door lage de abas, edde țáral foribár mat ókkol aiccé. Aar hé toktór muúntu ooin or háñt tan serak zolat asé, ziín óilde Allar háñt ruh.

⁶ Aró, toktó gán or muúntu aainar doijjar dóilla kessú asé, ziyán fórik or dóilla sáf.

Toktó gán or mazéhale edde sairókul ttu sair gwá zandár asé, híin or muúm edde fis suké bóraiya.

⁷ Foóila zandár gwá cinggor dóilla, dusára zandár gwá gorur-sóor dóilla, tisára zandár gwá ttu insán or dóilla siyára asé, aar sair nombór or zandár gwá ure de sil or dóilla.

⁸ Hé sairó wa zandár fottí ekgwá ttu sów wan or dóre fak asé, aar híin or sairókul ttu edde bútoe suké bóraiya; ítara dine raite no zirai howát táke de,

“Pak, pak, hárr Kudurutwala Malik Alla pak,
zibá accíl, zibá asé edde zibá aibár asé.”

⁹ Zeñtté-zeñtté hé zandár gúne zibá toktór uore boirá asé, zibá abadulabad hámica zinda asé, Íbar mohíma, izzot edde cúkur goré,

¹⁰ héñtte ekkuri sair zon murubbi-neta gúne zibá toktór uore boirá asé Íbar muúntu sóida fore, aar héndilla góri ítara zibá abadulabad hámica zinda asé Íbar ebaadot goré; ítara nizor tas ókkol toktó gán or muúntu rakí hoó de,

¹¹ “Ó añárar Malik añárar Alla,
Tuñí mohíma, izzot edde kudurut or laayek,
kiyólla-hoilé hárr kessú toh Tuñí foida goijjó deh,
aar híin Tuáñr moncáye beh țiki asé edde foida óoil.”

5

Kitab edde Bérasóol-or-Sóo

¹ Zibá toktó gán or uore boirá asé Íbar den át ot añí éggwa kitab deikkí, zibár bútoe-baáre kessú leikká asé, zibá háñt twa moór lói moór lagaiya.

² Baade añí éggwa taakotwala fírista deikkí zibá ye dóóñr abase elan gorér de, “Hé moór gún kúlifelai kitab pwá kúlibar laayek honókiye asó né?”

³ Montor asman ot yáh zobin ot yáh fatalfur ot endilla honókiyo re faa nó zah, zee niki kitab pwá kúlibar yáh yíbar bútoe saibár kaabel.

⁴ Hétunot añí bicí hañdat doijji, kiyólla-hoilé hé kitab pwá kúlibar yáh yíbar bútoe saibár laayek honókiyo re faa nó zah.

⁵ Montor murubbi-neta gún ottu ekzone añré hoór de, “No hañdiyó; soó, Yohúdahr háandan or ze Cinggo asé, zibá Dawud or Cíñyor, Íba zitigiyói; Íba kitab pwá kúlibar edde yíbar háñt twa moór gún bángifelaibár kaabel.”

⁶ Baade añí deikkí de, toktó gán or sairó wa zandár or edde murubbi-neta gún or mazéhale eggwá Bérasóol-or-Sóo tíyaiya, zibá re saité zooráifela gíyeh fán. Íba ttu háñt tan cing edde háñt twa suk asé; suk híin óilde Allar háñt twa ruh uúin ziín ore fura duniyáit difeřa gíyeh.

⁷ Íba aái yore, zibá toktór uore boirá asé Íbar den át ottu kitab pwá loiyé.

⁸ Íba ye kitab pwá looi baade, sairó wa zandáre edde ekkuri sair zon murubbi-neta gúne hé Bérasóol-or-Sóor war muúntu sóida foijjé; ítara fottikiyor át ot ekgwá-ekgwá bina edde agórbatti lói bóraiya cúnar fiyala asé, ziín óilde Allar pak bonda ókkol or dua.

⁹ Ítara eggwá noya seér gaiyé, hondilla hoilé,

“Tuñí kitab pwá loibar edde yíbar moór gún kúlifelaibar laayek;

kiyólla-hoilé Tuáñre toh zooráifela gíyl, aar Tuñí Nizor lou loi hárr háandan ottu, hárr zuban ottu, hárr koum ottu edde hárr dec ottu Alla lla manúc ókkol kinnó.

10 Tuñi itara re lói ekkán raijjo banaiyó, aar añárar Allar ham olla itara re imam banaiyó;

itara duniyait hókumot goríbo.”

11 Tarfore añi abar saiyi rár, hé toktó gán ore, zandár gún ore edde murubbi-neta gún ore gíridoijja boóut fírista ókkol or abas fúinni, zín or gona lak-lak, edde kuṭi-kuṭi;

12 híne eggwá ḍoóñr abase howát asé de,

“Ze Bérasóol-or-Sóo wa re zooráifela gíyl, Íba kémota, dón-doulot, giyan, taakot, izzot, mohíma, edde taarif or laayek.”

13 Tarfore añi fúinni de, asman ot, zobin ot, fatalfur ot, edde doriyat zedún mohóluk ókkol asé, yáni híin or bútoze zín asé híin beggúne eén hoór,

“Zibá hé toktór uore boiṛá asé Íbar edde Bérasóol-or-Sóo war taarif, izzot, mohíma edde raastri abadulabad hámica zari tákouk.”

14 Tói sairó wa zandáre “aamin” hoiyé, aar murubbi-neta gúne uúñtoi fori sóida goijjé.

6

Foóila moór

1 Baade añi deikkí de, Bérasóol-or-Sóo wa ye háñt twa moór ottu ekgwá moór kúille, hétunot sairó zandár ottu ekgwá ye ṭáral or mat or ḍóilla góri eén hoór de fúinni, “Ai.”

2 Añi saái deikkí de, eggwá dóla gúra, yíbar uore zibá boiṛá asé Íba ttu éggwa tir-hánḍa asé; Íba re éggwa tas diiya giyé, aar Íba fóta gori-gori aró fóta goittó rowana loiyé.

Dusára moór

3 Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté dusára moór gwá kúille, hétunot dusára zandár gwá ye eén hoór de fúinni, “Ai.”

4 Ebarot ar eggwá gúra neeillé, zibá ooin or ḍóilla lal. Yíbar uore zee boiṛá asé itare duniyai ttu cánti loifélaibar kémota diiya giyé, zeéne manúc ókkole ezzon ore ezzone mariféla. Ítare ekkán ḍoóñr toluwar óu diiya giyé.

* 6:6 Dinár óilde Romi koum or ṭiañr nam; ek dinár ṭiañ ek din or muzuri loi borabor.

Tisára moór

5 Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté tisára moór gwá kúille, hétunot tisára zandár gwá ye eén hoór de fúinni, “Ai.” Tói añi saái deikkí de, eggwá hala gúra, yíbar uore zibá boiṛá asé íbar át ot ekkán falda asé.

6 Baade añi sairó zandár or mazór ttu endilla mikká éggwa abas fúinni, “Ek cér giyuñr dam ek dinár,* aar tin cér barlír dam ek dinár; monṭor tel lun edde anggur or roc cún lussán no goijjó.”

Sair nombór or moór

7 Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté sair nombór or moór gwá kúille, hétunot sair nombór or zandár gwá ye eén hoór de fúinni, “Ai.”

8 Tói añi saái deikkí de, eggwá dúucca roingga gúra, yíbar uore zibá boiṛá asé íbar nam óilde Moot; fatalfur íbar kure-kure zaat accíl. Ítare re duniyair sair bák or ek bák or uore adíkar diiya giyé, manúc ókkol ore toluwar, raṭ, afot edde duniyair jonggoli januwar ókkol lói zane mariféla bolla.

Fañs nombór or moór

9 Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté fañs nombór or moór gwá kúille, hétunot añi kurbaní-gáñr nise uitarár ruh deikkí zetará re Allar kalam or zoriya edde ze gobá itara zari raikkíl híyan or zoriya mariféla gíyl;

10 itara ḍoóñr abase guzori hoór de, “Ó pak edde sóiyi Mabud, Tuñi hotódin foijjonto duniyair bácinḍa ókkol ottu bisar gorí añárar lou wór bodola no loiba?”

11 Hétunot itara fottíkiyo re ekgwá-ekgwá dóla zubba diiya giyé; aar itara re howá giyeh de, aró hotókkal dommari bolla, zetún foijjonto itarar sáañti gulam edde imandár báiboináin zedún ore itarar dóilla marifélaibar asé, itara re mariféla nó zah.

Sów nombór or moór

12 Añi deikkí de, Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté sów nombór or moór gwá kúille, hétunot eggwá ḍoóñr búsal óiye, aar beil lan keñc loi banaiya sálarcoṭ or ḍóilla hala óigiyo, aar guñra san lou wór ḍóilla óigiyo;

¹³ asman or tara ókkol zobin ot forigiyói, zendilla tez boiyar bailé ñuñir-gas ottu keeñsa ñuñir gula ókkol zórizagoi.

¹⁴ Asman bák ói boiṭṭa habos or ñóilla góri boṛigiyói; aar hárr faár edde ñiya nizor-nizor zaga ttu lorigiyói.

¹⁵ Aar duniyair baáñcca, ñooñr manúc, zonnal, dóni, boluwar, hárr gulam edde begulam ókkol faár or gañte-gañte edde cíl ókkol or argwale-argwale luki táikke;

¹⁶ aar ítara faár gún ore edde cíl lun ore hoór de, “Añárar uore foro, zibá toktór uore boiṛá asé Íbar nozor ottu edde Bérasóol-or-Sóo war gozzob ottu añára re lukaifélo,

¹⁷ kiyólla-hoilé Ítarar gozzob nazil goríbar ñooñr ñin aáigiyoi, yala ar ṭiki táki faribár hon asé?”

7

144,000 Isráili re moór mara giyéh

¹ Yárbaade añi deikkí de, duniyair sair kunat sair gwá firista tíyaiya, ziíne sairó kunar boiyar ore támai raikké, zeéne zobin ot, doiṛṛat yáh honó gas ot boiyar no baá.

² Hétunot añi ar eggwá firista deikkí, zibá fuk mikká ttu uormikká urí aiyér, zibár hañse zinda Allar moór maroni asé. Ze sair gwá firista re zobin edde doiṛṛa re hótí goríbar kémota ñiia giyéh, híin ore íba ye ñooñr abase guzori-guzori

³ hoór de, “Zobin, doiṛṛa yáh gasgusála ókkol ore otókkal hótí no goiṛṛó, zetókkal añára añárar Allar gulam ókkol ore ítarar kuwal ot moór nó mari.”

⁴ Baade añi fúinni de, zetará re moór mara giyéh ítara muṭmaṭ ek lak salic sair ázar zon, zetará óilde Boni Isráil or fottí háandan ottu:

⁵ Yohúdaḥr háandan ottu moór mara giyéh de baró ázar ore, héndilla Ruben or háandan ottu baró ázar ore,

Gad or háandan ottu baró ázar ore.

⁶ Acer or háandan ottu baró ázar ore, Naṭfalir háandan ottu baró ázar ore, Manasér háandan ottu baró ázar ore.

⁷ Símiyon or háandan ottu baró ázar ore, Leévir háandan ottu baró ázar ore, Yissákar or háandan ottu baró ázar ore.

⁸ Zebulun or háandan ottu baró ázar ore, Yusúf or háandan ottu baró ázar ore, Binyamin or háandan ottu baró ázar ore, moór mara giyéh.

Dóla fucák findá ñooñr ek dol manúc

⁹ Híin baade añi saái deikkí de, ñooñr ek dol manúc, zibá re honókiye goni kul gorí no fare; yíbat hárr dec or, hárr háandan or, hárr koum or edde hárr zuban or manúc asé, zetará dóla zubba findí edde át ot házu ṛaggwa ókkol looi toktó gán or muúntu edde Bérasóol-or-Sóo war muúntu tíyai táikke;

¹⁰ aar ítara ñooñr abase guzori-guzori hoór de,

“Nejat asé de óilde toktór uore boiṛá asé de añárar hé Allar hañse edde Bérasóol-or-Sóo war hañse.”

¹¹ Tamám firista ókkol toktó gán ore, murubbi-neta gún ore, edde sairó zandár ore gíri tíyai asé; aar híine toktó gán or muúntu uúñtoi fori Alla re sóida goiṛṛé,

¹² endilla hoói, “Aamin.

Taarif, mohíma, giyan, cúkurana, izzot, kémota edde taakot abadulabad hámica añárar Allar ówat tákouk.

Aamin.”

¹³ Baade murubbi-neta gún ottu ekzone añré hoór de, “Dóla zubba findá manúc iín hontará? Ítará hontú aiccé dé?”

¹⁴ Añi yóggwa re hoiyí de, “Jonab, híyan toh tuñí éna zano.”

Hétunot yóggwa ye añré hoiyé de, “Ítará óilde uitará zetará ñooñr mosibot ottu neeliaiccé; itará nizor zubba re Bérasóol-or-Sóo war lou loi dúifelai dóla goiṛṛé.

¹⁵ Hétolla toh itará Allar toktór muúntu asé;

itará ñine raite Íbar ebaadot-hánat Íbar hédmot goré.

Zibá toktó gán or uore boiṛá asé,

Íba ye itará re Nizor háziri lói sáhara díbo.

¹⁶ Tói itará ttu ar búk no lagibó, ar tirác no lagibó;

itarár gaat no beil or tez foribó,

aar no itará re honó gorome faibo,

17 kiyólla-hoilé toktó gán or mazéhale asé de Bérasóol-or-Sóo wa itarár soroya óibo, aar itará re zindigi dee de fanír zónnar híkka loizaybó. Aar Alla ye itarár suk ottu hárr suk or faní fuñsídibo.”

8

Hánt nombór or moór

¹ Bérasóol-or-Sóo wa ye zeñtté háñt nombór or moór gwá kúille, hétunot asman ot tokoriban adá gónḡa ánik nizám accíl.

² Aar ańi ze háñt twa fírista Allar muuntu tíyai táke híin deikkí; híin ore háñt twa cíañ díiya giyéh.

³ Yárbaade ar eggwá fírista aái kurbaní-gáñr hañse tíyaiye, zibá ttu cúnar agórbattir-dani asé; íba re bicí agórbatti ókkol díiya giyéh, zeéne íba ye Allar tamám pak bonda ókkol or duar fúańti híin ore toktó gán or muuntu asé de cúnar kurbaní-gáñr uore peec gorí fare.

⁴ Aar hé agórbattir dúañ gún fírista war át ottu Allar pak bonda ókkol or duar fúańti Allar muuntu foónicce.

⁵ Tarfore fírista wa ye agórbattir-dani gán looi yore kurbaní-gáñr ooin loi furaiyé, baade zobin ot félaidiye; tói hére řáral or mat edde ḡoor lage de abas ókkol fúna giyeh, aar bijilir córok ókkol edde búsal óiye.

Cíañ ókkol

⁶ Ze háñt twa fírista ttu háñt twa cíañ asé, ítara híin matai bolla toiyar óigiyói.

⁷ Foóila fírista wa ye cíañ mataiyé rár, lou miyáilla cíl-boróf edde ooin ókkol foída óiye, aar híin ore duniyait félaidiya giyeh; tói duniyai yó tin bák or ek bák zoligiyói, gasgusála ókkol óu tin bák or ek bák zoligiyói, aar áil kérkuñra ókkol óu beggún zoligiyói.

⁸ Dusára fírista wa ye cíañ mataiyé rár, ooin zoler de eggwá ḡoóñr faár or ḡóilla kessú re doijjat félaidiya giyeh; tói doijja tin bák or ek bák lou bonigiyói,

⁹ doijjar tin bák or ek bák zandár morigiyói, aar tin bák or ek bák zaáñs nac óigiyói.

¹⁰ Tisára fírista wa ye cíañ mataiyé rár, uzal or ḡóilla zolat accíl de eggwá ḡoóñr tara asman ottu zóri tin bák or ek bák hál ókkol ot edde fanír zónna ókkol ot forigiyói.

¹¹ Hé tara war nam óilde, “Zohór Tita.” Yíba fori tin bák or ek bák faní zohór tita óigiyói, aar hé fanír titaye boóut manúc morigiyói.

¹² Sair nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé rár, beil or tin bák or ek báke, san or tin bák or ek báke, tara ókkol or tin bák or ek báke eén zohóm faiyé, zeén níki híin or tin bák or ek bák andár óigiyói. Din or tin bák or ek bák foór sára accíl, héndilla rait or tin bák or ek bák óu.

¹³ Saité-saité, ańi éggwa sile uore asman ot uri-uri ḡoóñr-ḡoóñr guzori eén hoór de fúinni, “Ze tin nwá fíristar cíañ matibár baki táigiyói híin olla duniyair bácinda ókkol or uore afsús, afsús, afsús.”

9

¹ Fañs nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé rár, ańi asman ottu duniyait forigiyói de eggwá tara deikkí; ořái gañt or sabí wa hé tara wa re díiya giyéh.

² Íba ye zeñtté ořái gañt twa kúille, tói hé gañt ottu uore dúañ ókkol eén aiccé, zeén bor fooin ottu dúañ ókkol aiyé; aar hé gañt or dúañye beil edde asman andár óigiyói.

³ Hé dúañ ttu fíring ókkol neeli duniyait aiccé, aar híin ore eén taakot díiya giyéh ze taakot duniyair bissú ókkol ottu asé.

⁴ Híin ore howá giyeh de, zobin or kérkuñra, honó sara yáh honó gas ore lussán no gorí bolla, bólke siríf manúc uitará re gorí bolla zetarár kuwal ot Allar moór náí.

⁵ Honókiyo re marifélai bolla híin ore ezin diya nó zah, siríf fañs mac fán toziya di bolla beh diya giyéh; híin or toziya endilla zendilla bissú ye cúm gólai dilé maincé duk faa.

⁶ Hé din ókkol ot maincé moot or talac goríbo montor no faibo; ítara ttu moitto bicí monehoibó montor moot ítara ttu dáizayboi.

⁷ Fíring híin or súrot endilla gúrar ḡóilla zín ore larái lla toiyar goijjá; híin or matát cúnar tas or ḡóilla kessú findá asé, aar híin or siyára insán or siyárar ḡóilla.

⁸ Híin ottu mayafuain dor dóilla sul asé, aar híin or dat tun cinggor dat or dóilla.

⁹ Híin ottu luwár zamar dóilla zama ókkol asé, aar híin or fak or abas ókkol laráit duñri zaa de bicí gúra ókkol or gúra-garír abas or dóilla.

¹⁰ Híin ottu bissúr dóilla les edde cúm asé, aar manúc ókkol ore fañs mac fán duk dibar taakot híin or les ot asé.

¹¹ Híin or baañcca óilde oṭái gañt or fírista wa, zibár nam Hibrú zuban ot Abaddon*, aar Girík zuban ot Apoliyon.†

¹² Foóila afsús or hálot toh óigiyoi; montor soó, híin baade aró duiyán afsús or hálot aibár asé.

¹³ Tarfore sów nombór or fírista wa ye cíañ mataiyé rár, añí Allar muúntu asé de cúnar kurbaní-gañr sairó cing ottu ekgwá abas fúinni.

¹⁴ Abas swá ye cíañ ola sów nombór or fírista wa re hoór de, “Sairó fírista uúin ore hálas goríde, zíin bor hál Efurat ot bon asé.”

¹⁵ Tói hé sairó fírista zíin ore e októ, e din, e mac edde e bosór olla toiyar gorí raká gíyl, híin ore hálas gorídiya gíyeh, zeéne híine tin bák or ek bák insán mariféle.

¹⁶ Gúra-soloinna fóous ókkol or gona óilde kuri kuṭí; añí híin or gona hodún de fúinni.

¹⁷ Añr dorcón ot máze añí gúra gún ore edde híin or uore soróinna ókkol ore endilla deikkí: soróinna gún or zama ooin or dóilla lal, níla edde barus bana de gónḡok or dóilla óloidda. Gúra gún or matá gún cinggor matár dóilla, aar híin or gal ottu ooin, dúañ edde gónḡok neeliaicé.

¹⁸ Híin or gal ottu ze ooin, dúañ, edde gónḡok neeliaicé, hé tiní afote tin bák or ek bák insán morigiyói.

¹⁹ Kiyólla-hoilé gúra gún or taakot óilde híin or gal ot edde les ot; kiyólla-hoilé híin or les sún matá ola háf or dóilla, zíin lói híine hótí ókkol goré.

²⁰ Badbaki manúc zetará re hé afote mariféla nó zah, ítara nizor át or banaiya jiníc ottu touwá gorí nó fele; ítara bút ókkol ore, edde cúnar, rufar, fitol or, fattór or, edde gas or banaiya mutti ókkol ore

fuñza bon nó goré—mutti zíine no deki fare, no fúni fare, aar no añri fare.

²¹ Héndilla, ítara kotólakotóli ttu, jadugari ttu, zenákari ttu, edde suri gorá ttu yó touwá gorí nó fele.

10

Fírista edde gura kitab

¹ Tarfore añí deikkí de, ar eggwá taakotwala fírista asman ottu lami aiyér, íba miyúla findá. Íbar matár uore dónu asé; íbar siyára beil or dóilla, aar íbar téng gún ooini ṭúnir dóil.

² Íbar át ot eggwá gura kitab asé zibá kúilla. Íba ye íbar den téng gán doriyat raikké, aar ban téng gán zobin ot raikké;

³ baade íba ye endilla eggwá ḡoóñr guzoran maijjé zendilla cinggo ye mare. Íba ye guzoran maijjé rár, háñt twa ṭáral or mat fúna gíyeh.

⁴ Zeñtté háñt twa ṭáral or mat fúna gíyeh, añí lekí bolla toiyar óiyi, montor asman ottu eggwá abas fúinni, eén hoór de, “Háñto wa ṭárale zíin hoiyé híin ore gufon rak, híin ore no lekíc.”

⁵ Ze fírista re añí doiijjat edde zobin or uore tíyaiya deikkí, íba ye nizor den át tan asman or uzu tuillé,

⁶ aar zibá abadulabad hámica zinda asé, zibá ye asman edde hére bútoze zíin asé híin ore, zobin edde hére bútoze zíin asé híin ore, doiijja edde hére bútoze zíin asé híin ore foida goijjé, Íbar hosóm hái hoór de, “Yala ar deri no óibo,

⁷ montor háñt nombór or fírista wa ye cíañ mataibó de din ókkol ot máze, Allar gufon niyot furafuri fura óizayboi, zendilla Íba ye Nizor gulam nobi ókkol ore zanaáil.”

⁸ Tarfore, asman ottu añí zibár abas fúinnilam, íba ye abar añré hoór de, “Zoo, zai oh kitab pwá loogói, zibá doiijjat edde zobin or uore tíyaiya fírista war át ot kúilla asé.”

⁹ Hétunot añí fírista war hañse zai gura kitab pwá añré dii bolla hoiyí. Íba ye añré hoór de, “Yibá looi háifelo; yibá ye tuañr

* **9:11** Hibrú zuban ot Abaddon or maáni óilde Hálak-goróya   † **9:11** Girík zuban ot Apoliyon or maáni óilde, Hálak-goróya

feṭ ore tita gorífelaibo, montor tuáñr gal ot yibá re modúr ḍóilla miṛá lagibó.”

¹⁰ Tói añí gura kitab pwá firistar át ottu looi háifelaiyi; aar yíba re añr gal ot modúr ḍóilla miṛá laiggé, montor gillí rár, añr feṭ tita óigiyoi.

¹¹ Tarfore añré howá gíyeh de, “Tuáñr ttu abar boóut koum, decóitta, zuban ola edde baáñcca ókkol or baabute kalam boiyan gorá foribó.”

11

Dui zon gobá

¹ Baade añré súañr ḍóilla eggwá mafonir loṛí diiya gíyeh, aar howá gíyeh de, “Zoo, Allar baitul-mukaddos ore edde kurbaní-gáñ gán ore mafogói, aar hére ebaadot goré de ítara re gonogói.

² Baitul-mukaddos or baáre ze urán asé híyan ore bad diyo; híyan ore no mafiyó, kiyólla-hoilé híyan oinno koum ókkol ore diiféla gíyeh. Aar ítara pak cóor gán ore salic-dui mac fán úñribo.

³ Añí añr dui zon gobá re eén kémota diiyum, ítara sálarcoṭ fiñdí yore baró cóo háitṭ din fán nobi ísafe Allar kalam boiyan goríbo.”

⁴ Ítara óilde oh duwá zaitun-gas edde oh duiyán serak-or-boiṛóni, ziín duniyair Malík or muúntu tíyaiya asé.

⁵ Honókiye ítara re hótí goríbar kucíc goillé, ítarar muk ottu ooin neeli aái ítarar hé duccon ókkol ore hálak gorífele. Zee niki ítara re hótí goríbar kucíc goré, ítar ttu héndilla góri mora fore.

⁶ Ítara ttu asman bon gorífelaibar kémota asé, zeéne ítara nobi ísafe Allar kalam boiyan goríbar din ókkol ot zór no déh; ítara ttu faní re lou banai felaibar, edde zobin ore zetóbar monehoó hétobar hárr ḍóilla afot di hótí goríbar óu kémota asé.

⁷ Zeñtté ítara ttu gobá díya fúraibo, héñtte oṭái gañt ottu neeliaibó de háyowane ítara llói larái goríbo, aar ítara re hárai marifélaibo.

⁸ Ítarar lac ḍoóñr cóor gán or rastat fori tákibo, ziyán or kítabi nam óilde Sódóm edde Ijíp, zeṛé ítarar Malík ore yó kúruc ot dí mariféla gíyl.

⁹ Hárr koum or, háandan or, zuban or edde dec or manúc ókkole cáro tin din fán

ítarar lac saái tákibo, aar ítarar lac hobor ot dito no dibo.

¹⁰ Duniyair bácinde ókkole ítarar moot or uore kúci goríbo, mela-cóba goríbo, ezzon or hañse ezzone hádiya ókkol foóñsaibo, kiyólla-hoilé hé duní nobi ye duniyair bácinde ítara re zalaáil.

¹¹ Montor cáro tin din baade, ítarar bútoṛe Allar torfóttu zan or niyác góille, aar ítara nizor ṭenge tíyaiye. Zará ítara re saái táikke tará bicí ḍooraigiyói.

¹² Baade ítara duní zone asman ottu eggwá ḍoóñr abas fúinne, ítara re eén hoór de, “Eṛé uore aiyó.” Hétunot ítara miyúlar bútoṛe góri uore asman ot urígiyoi, héñtte ítarar duccon ókkole ítara re saái accíl.

¹³ Hé októt hére eggwá ḍoóñr búsal óiye, aar hé cóor gán doc bák or ek bák forigiyói. Hé búsale háñt ázar manúc morigiyói, aar badbaki gúne ḍooraí asman or Allar mohíma gorát doijje.

¹⁴ Dusára afsús or hálot toh óigiyoi; montor soó, yala tisára afsús or hálot hára aiyér.

Háñt nombór or cíañ

¹⁵ Baade zeñtté háñt nombór or fírístá wa ye cíañ mataiyé, asman ot ḍoóñr-ḍoóñr abas ókkol aiccé, eén hoór de, “Yala toh duniyair raijjo

añárar Mabud or edde Íbar Mosihr raijjo óigiyoi;

Íba ye abadulabad hámica hókumot goríbo.”

¹⁶ Hétunot ekkuri sair zon murubbi-neta zetará Allar muúntu nizor-nizor toktór uore boiṛá asé, ítara uúñtoi fori Alla re sóida goijjé,

¹⁷ eén hoói,

“Ó Malík, hárr Kudurutwala Kúda, zibá asó edde zibá accíla, añára Tuáñre cúkuriya gorír, kiyólla-hoilé Tuñí Tuáñr ḍoóñr taakot át ot looi hókumot gorá cúru goijjó.

¹⁸ Koum ókkol guccá óiye, aar Tuáñr gozzob nazil óiye.

Októ aiccé mora ókkol or bisar goríbar, aar Tuáñr gulam nobi ókkol ore edde Tuáñr pak bonda ḍoóñr-cóñro zetará Tuáñr nam ore ḍoora, ítara re boccíc diibar,

aar zetará duniyai re dónco goré ítara re dónco goríbar.”

¹⁹ Baade Allar ebaadot-hána ziyán asman ot asé híyan kúlagiye, aar Íbar razinamar sónduk Íbar ebaadot-hánat dahá gíyeh. Hétunot bijilir córok, door lage de abas, edde țáral or mat foida óiye, aar búsal óiye edde doóñr-doóñr cıl-boróf forar tuwán óiye.

12

Maiyafua edde nagá

¹ Baade asman ot ekkán doóñr nicán dahá gíyeh: eggwá mayafua beil findá, híbar țéng or tole san asé, aar matár uore baró wa tara ola eggwá tas asé.

² Híba hámil, aar fua zormo dibar októr dukké guzorat accıl.

³ Tarfore asman ot arekkán nicán dahá gíyeh: eggwá doóñr lal nagá, yíba ttu háñt twa matá edde doc cán cıng asé, aar yíbar matá gún ot háñt twa tas asé.

⁴ Yíbar lese asman or tin bák or ek bák tara țani anı yore duniyait félaidiye. Hé nagá wa ze mayafua wa fua zormo doom-doom óiye híbar muuntu tíyai táikke, zeéne híba ye zormo dilé mottor híbar Fua wa re háifelai fare.

⁵ Mayafua wa ye eggwá morot Fua zormo diyé, zibá ye luwár loıı lói tamám koum ókkol or uore hókumot gorıbo. Híbar hé Fua wa re sultan mari Allar edde Íbar toktór hañse aná gíyeh.

⁶ Tarfore mayafua wa moidan zagat dáigiyegoi, zere Alla ye híba lla ekkán zaga toiyar gorı raikké, zeéne hére híba re baró có háıt din fán fala zah.

⁷ Baade asman ot larái óiye: Maikele* edde yóggwar fırista ókkole nagá llói larái goijjé; aar nagá edde yíbar fırista ókkole yó hın lói larái goijjé,

⁸ montor híne nó zite, aar hın ore asman ot ar zaga diiya nó zah.

⁹ Hé doóñr nagá re félaidiya gíyeh, yáni furana háf zibá re Ibilíc edde Cóițan howá zah, zibá ye fura duniyair maincóre gollot ot loiza yíba re. Yíba re duniyait félaidiya gíyeh, aar yíbar fúañti yíbar fırista gún ore yó félaidiya gíyeh.

* 12:7 Maikel óilde eggwá uñsol tokkar fırista.

¹⁰ Tarfore ańı asman ot eggwá doóñr abas fúinni, eén hoór de, “Yala ańárar Allar nejat, taakot, raijjo edde Íbar Mosihr adıkar házir óiye, kiyólla-hoilé ańárar imandár báiboináin dor uore elzam-lagoya zee niki ańárar Allar muuntu dine raite ítara uore elzam lagaitó, ítare toh nise félaidiya gíyeh.

¹¹ Ítara Bérasóol-or-Sóor lou wór edde nize dyıl de gobár hotár zoriya ítare ziti aiccé; ítara moot or muk ot úddwa nizor zan ore ador nó goré.

¹² Hétolla, ó asman ókkol edde zetará hére táko, kúci goró. Montor, ó zobin edde doijja, tuáñrar uore afsús, kiyólla-hoilé Ibilíc toh tuáñrar hére lami aiccé.

Íte rake furaiya óiye, kiyólla-hoilé íte ítar țaim baıı de zane.”

¹³ Zeñtté nagá wa ye nizoré duniyait félaidiya gíyeh de deikké, hétunot yíba ze mayafua wa ye morot Fua zormo diyé híbar fisá doijje.

¹⁴ Montor hé mayafua wa re doóñr sil or duiyán fak diiya giyéh, zeéne híba ye moidan zagat nizor zaga waán ot uri zai fare, ziyán ot híba re cáro tin bosór foijjonto hé háf or muuntu no fore fángori fala zaybo.

¹⁵ Baade hé háf fwa ye nizor gal ottu fanı neelai mayafua war fisé hál or doılla gorıdiye, zeéne hé fanıbane híba re bácai loizagói.

¹⁶ Montor zobine mayafua wa re modot goijjé; zobine nizor gal kúli hál lan or fanı gún háifelaiye, ziın nagá ye nizor gal ottu neeláil.

¹⁷ Hétolla hé nagá wa mayafua wa lloi bicı rak óiye, aar híbar badbaki nosól uitará lloi larái goittó giyyói zetará Allar hókum ókkol amól goré edde Isár diya gobá re dóri táikke.

13

Doijja ttu aiccé de háyowan

¹ Hé nagá wa doijjar balur sor ot tíyai táikke.

Tarfore añí deikkí de, doiija ttu eggwá háyowan neeliaiyér; yíba ttu doc cán cing edde háñt twa matá asé; yíbar cing gún or uore doc cwa tas asé, aar yíbar matá gún or uore kuféir nam leikká asé.

² Añí ze háyowan nwá deikkí yíba lamba-bag or dóilla, montor yíbar tég gún bálluk or tég or dóilla, aar gal lan cinggor gal or dóilla. Nagá wa ye hé háyowan ore nizor taakot, nizor toktó edde doóñr kémota diifélaie.

³ Háyowan or matá gún ottu eggwá re saité mooti zohóm asé fán, montor hé mooti zohóm gom ógiyoi. Hétolla duniyair tamám manúc ókkol taajup ói hé háyowan or fisá doiije;

⁴ Nagá wa ye hé háyowan ore nizor kémota diifélaie de hétolla ítara nagá wa re sóida goijjé. Ítara háyowan ore yó sóida goijjé, endilla hoói, “Háyowan or dóilla hon asé? Yíba llói hone larái dí faribó?”

⁵ Hé háyowan ore doóñr-doóñr gal mari bolla edde kuféri goríbar muk diiya giyéh; yíba ye salic dui mac fán ham solaibár kémota faiyé.

⁶ Tói yíba ye Allar kuféri gorí bolla nizor muk kúille, yáni Íbar nam or, Íbar éstan or, edde asman or bácinda ókkol or ulða kuféri gorí bolla.

⁷ Yíba re aró kémota diiya giyéh de, Allar pak bonda ókkol lói larái goríbar edde ítara re háraibar. Yíba re hárr háandan, hárr koum, hárr zuban ola, edde hárr decóittar uore yó kémota diiya giyéh.

⁸ Duniyair tamám bácinda ókkole yíba re sóida goríbo, yáni uitará beggúne zetarár nam duniyair foidayecir héñtte lóti zooráifela gíyl de Bérásóol-or-Sóo war zindigir-kitab ot leká nó zah.

⁹ Zar ttu fúnibar han asé, íte fúno.

¹⁰ Zee niki bondit zaibar hotá, íte bondit zaibo.

Zaré toluware kotól goríbar hotá, ítare toluware kotól gorá zaybo. Híyane dahá de, Allar pak bonda ókkol ottu sobór edde iman rakár zorur.

Zobin ottu aiccé de háyowan

¹¹ Baade añí deikkí de, ar eggwá háyowan zobin ottu neeliaiyér; yíba ttu duiyán cing asé zín bérásóol-or-sóor cing

or dóilla, montor yíba ye matitó de nagár dóilla.

¹² Yíba ye foóila háyowan or fura kémota yíbar cáikkat estemal goittó, aar duniyai re edde híyan or bácinda ókkol ore hé foóila háyowan or sóida gorá baitó, zibár mooti zohóm gom ógiyoi.

¹³ Yíba ye doóñr-doóñr keramot ókkol daháito, ebbe hoító sailé, maincór cáikkat asman ottu zobin ot ooin nazil goittó.

¹⁴ Yíba ye duniyair bácinda ókkol ore gollot ot loizaitó, keramot uúin or duara zín foóila háyowan or cáikkat gorí bolla yíba re kémota diiya giyéh. Yíba ye duniyair bácinda ókkol ore hókum goittó de, ze háyowan nwá toluwar or zohóm fai baade yo ziañta óiye, yíbar mutti banaitó.

¹⁵ Yíba re hé háyowan or mutti wa re foran dibar kémota yó diiya giyéh, zeéne hé háyowan or mutti wa ye mati fare aar zetará hé mutti re sóida no goré ítara beggún ore kotól gorífelai fare.

¹⁶ Yíba ye doóñr cóñro, tuangor gorif, begulam gulam, beggún ore den át ot yáh kuwal ot ekkán or dóre nicán kobul goittó bolazuri goijjé,

¹⁷ zeéne zar uore nicán asé, yáni háyowan or nam yáh yíbar nam or nombór lagaiya asé, yóggwa ye bade ar honókiye besa kina gorí no fare.

¹⁸ Yián buzíte giyan or zorurot. Zar ttu buddí asé yóggwa ye háyowan or nombór gwá re ísaf goró, kiyólla-hoilé yíba óilde eggwá manúc or nombór; aar íbar hé nombór óilde 666.

14

144,000 manúc or seér

¹ Baade añí saái deikkí de, Bérásóol-or-Sóo wa Síyon Faár or uore tíyai asé, Íbar fúañti ek lak salic sair ázar manúc óu asé, zetarár kuwal ot Íbar edde Íbar Baf or nam leikká asé.

² Tarfore añí asman ottu endilla eggwá abas fúinni zibá bicí fanír holholanir edde doóñr góri mate de tǎral or abas or dóilla. Añí ze abas swá fúinni yíba fúinte bina-bazoya ókkole bina baár de abas or dóilla laiggé.

³ Hé manúc cúne toktó gán or, sairó zandár gún or edde murubbi-neta gún or muúntu eggwá noya seér gaiyé. Hé seér gwá re honókiye cíki nó fare, siríf hé ek lak salic sair ázar manúc zetará re duniyai ttu kiniféla gíyeh ítara beh faijjé.

⁴ Ítara óilde uitará zetará mayafuain loi milmilab goijjé de náí, ítara nizoré nafak nó goré bólke pak raikké. Ítara óilde uitará zetará Bérasóol-or-Sóo wa zeře-zeře zaa hére-hére Íbar fisé-fisé zaa. Ítara re insán-zatir búttu foóila fósol or dóilla Alla lla edde Bérasóol-or-Sóo wa lla kiniféla gíyeh.

⁵ Ítara honódin misá hotá hoiyé de náí; ítara behosúr.

Tin nwá firistar hotá

⁶ Tarfore añí ar eggwá firista deikkí, zibá uore asman ot urer, zibá ttu duniyair báciainda ókkol or hañse tobolik goríbar ofúrani kúchóbor asé, yáni hárr decóitta, háandan, zuban ola edde koum or hañse.

⁷ Íba ye eggwá doóñr abase hoór de, “Alla re dooro, aar Íbar mohíma goró, kiyólla-hoilé Íba ye bisar goríbar októ aáigiyoi. Íbar ebaadot goró zibá ye asman, zobin, doijja, edde fanír zónna ókkol foida goijjé.”

⁸ Tarfore firista foóila wa baade ar eggwá firista aái hoór de, “Forigiyói, doóñr cóor Babilon forigiyói, ziyáne nizor zenákarir azzur córab tamám koum ókkol ore háa baiyé.”

⁹ Hé duní wa baade tisára eggwá firista aái doóñr abase hoór de, “Honókiye zodi hé háyowan ore edde yíbar mutti re fuñza goré, aar nizor kuwal ot yáh át ot yíbar nicán kobul goré,

¹⁰ íte yó Allar guccár córab háibo, ziín ore Íbar gozzob or fiyalat mazé honó miyál sára dálidiya gíyeh. Ítare pak firista ókkol or muúntu edde Bérasóol-or-Sóo war muúntu ooin edde góndok lói azab diya zaybo.

¹¹ Aar ítarar hé azab or dúañ uormikká abadulabad hámica urát tákibo. Zetará háyowan nwá re edde yíbar mutti wa re fuñza goré, edde zetará yíbar nam or

nicán kobul goré, ítara dine raite honó aram no faibo.”

¹² Híyane dahá de, Allar pak bonda zetará Allar hókum ókkol amól goré edde Isár uore iman raké, ítara ttu sobór tákar zorur.

¹³ Yárbaade añí asman ottu endilla hoór de eggwá abas fúinni, “Yián lek: yala lóti zetará Malik or ummot ísafe more ítara mubarek!”

Pak-Ruh ye hoór de, “Ói, ítara nizor meénnot ottu aram faibo, kiyólla-hoilé ítarar amól ókkol ítarar fisé-fisé zaibo.”

Duniyair fósol daibar ainda

¹⁴ Baade añí saái deikkí de, ekkán dóla miyúla, hé miyúlar uore moniccór dóilla honnwággwa boirá asé. Íbar matát cúnar eggwá tas asé, aar Íbar át ot ékkan dár hañsi asé.

¹⁵ Tarfore ar eggwá firista ebaadot-hána ttu neeliaicé, zibá miyúlar uore boirá asé Íba re doóñr abase dak mari-mari endilla hoói-hoói, “Tuáñr hañsi át ot looi daifélo, kiyólla-hoilé daibar ainda aáigiyoi; duniyai toh fagigiyói.”

¹⁶ Tói zibá miyúlar uore boirá asé Íba ye duniyair Íbar hañsi solaiyé, aar duniyai daiya óigiyoi.

¹⁷ Yárbaade asman ot asé de ebaadot-hána ttu ar eggwá firista neeliaicé, aar íba ttu yó ekkán dár hañsi asé.

¹⁸ Baade aró éggwa firista kurbanigáñ ttu neeliaicé, zibá ttu ooin or uore kémota asé. Íba ye ze firista wa ttu dár hañsi asé íba re doóñr abase dak mari hoór de, “Tuáñr dár hañsi estemal gorí duniyair anggur-gas* swá ttu sóra gún harí zoma gorífelo, kiyólla-hoilé yíbar anggur fagigiyói.”

¹⁹ Tói hé firista wa ye nizor hañsi gán duniyair solaiyé, aar duniyair anggur-gas swá ttu sóra gún harí zoma gorífelaiye. Baade híin ore anggur or roc neela de doóñr gañrát félaidiye, zibá óilde Allar gozzob or gañrá.

²⁰ Híin ore cóor or baáre hé gañrá wat úñra gíyl, aar hé gañrá ttu edún lou neeillíl, zeén níki híin uormikká gúra ókkol

* 14:18 Iñyót duniyai re anggur-gas ísafe estemal gorá gíyeh.

or lehan or héddur uitté, aar duré dui cót mail foijjonto giyyé.

15

Fírista ókkol edde ahéri afot ókkol

¹ Tarfore añí asman ot arekkán nicán deikkí ziyán doóñr edde ammuíkka: háñt twa fírista, ítarar át ot háñt tan afot asé ziín óilde ahéri gún, kiyólla-hoilé afot híine beh Allar guccá fúra.

² Yárbaade añí ooin miyáilla aainar doijjar dóilla kessú deikkí; hé aainar doijjar farot Allar diiya bina dóri uitará tíyaiya asé zetará háyowan ore, yíbar mutti re, edde yíbar nam or nombór ore ziti aiccé.

³ Ítara Allar gulam Muúsar seér edde Bérasóol-or-Sóor war seér gaiyé, endilla, “Ó Mabud, hárr Kudurutwala Kúda, Tuáñr ham hotó doóñr aar taajuippa! Ó koum ókkol or Baañcca, hotó insáfi aar sóiyi Tuáñr rasta!

⁴ Ó Mabud, hon asé Tuáñre no dooraibó dé? Hon asé Tuáñr nam or mohíma no goríbo dé?

Kiyólla-hoilé siríf Tuñí beh pak. Tamám koum ókkole aái Tuáñr muúntu sóida foribó, kiyólla-hoilé Tuáñr insáfi ham ókkol toh zahér óiye.”*

⁵ Híin baade añí saái deikké de, asman ot ebaadot-hána gán, yáni Allar Házirir Tambu gán kúlagiye,

⁶ aar hé ebaadot-hána ttu háñt twa fírista uúin neeliaicché ziín ottu háñt tan afot asé; ítara sáf edde sosoikka hoor findá aar ítarar sínat cúnar faṭṭi beráiya.

⁷ Sairó zandár gún ottu eggwá ye háñt twa fírista híin ore cúnar háñt twa fiyala diiyé; híin Allar guccá lói furaiya, zibá abadulabad hámica zinda asé.

⁸ Ebaadot-hána gán Allar mohíma ttu edde kudurut ottu aiyér de dúañ lói bórigiyegoi; aar hé ebaadot-hánat otúkkun foijjonto honókiye góli nó fare zetukkún háñto wa fíristar háñt tan afot tun nó fúra.

16

Allar gozzob or fiyala

¹ Baade hé ebaadot-hána ttu añí éggwa doóñr abas fúinni, háñto wa fírista re eén hoór de, “Zoo, Allar gozzob or fiyala háñto wa duniyait dálidogoi.”

² Tói foóila fírista wa zai íbar fiyala wa duniyait dálidiye; baade manúc uitarár gaat bicí hótara edde bic ola ek zat or gáa foida óiye zetarár uore háyowan or nicán asé edde zetará yíbar mutti re sóida goijjé.

³ Dusára fírista wa ye íbar fiyala wa doijjat dálidiye; baade híyan mora manúc or lou zendilla héndilla lou bonigiyói, aar doijjar fottí zandár morigiyói.

⁴ Tisára fírista wa ye íbar fiyala wa hál ókkol ot edde fanír zónna ókkol ot dálidiye; baade híin lou bonigiyói.

⁵ Tarfore añí fúinni de, fanír zimmadar fírista ye eén hoór,

“Ó Pakzon, zibá asó edde zibá accíla, Tuñí insáf wala, kiyólla-hoilé Tuñí toh iín or insáf goijjó;

⁶ kiyólla-hoilé manúc ítara toh Allar pak bonda ókkol or edde nobi ókkol or lou bácaiye, hétolla Tuñí ítara re lou háa baiyó; kiyólla-hoilé ítara híyan or laayek.”

⁷ Baade añí fúinni de, kurbanigáñ ye endilla hoór,

“Ói, ó Mabud, hárr Kudurutwala Kúda, Tuáñr bisar sóiyi aar insáfi.”

⁸ Sair nombór or fírista wa ye íbar fiyala wa beil ot dálidiye, aar híyan ore manúc ókkol ore ooin loi furadi bolla kémota diiya giyé.

⁹ Manúc ókkol gorom or teze zoligiyói; aar ítara Allar nam or kuféri gorát doijje, zibá ttu hé afot tun or uore kémota asé. Ítara touwá yó nó goré, aar Allar mohíma yó nó goré.

¹⁰ Tarfore fañs nombór or fírista wa ye íbar fiyala wa háyowan or toktó gán or uore dálidiye, baade yíbar raijjo andár óigiyoi; aar manúc ókkole tokolife zir hooñri doijje.

¹¹ Ítara nizer tokolife edde gáa ókkol or zoriya asman or Allar kuféri gorát doijje, aar ítara ítarar ham ottu touwá gorí nó fele.

* 15:4 Zobur 111:2,3; Córiyot-nama 32:4; Yarmíyah 10:7; Zobur 86:9; 98:2.

12 Sów nombór or fírista wa ye íbar fiyala wa bor hál Efurat ot ðálidiye; baade híyan or faní gún fúaigiyoí, zeéne fuk kul or baáñcca ókkol olla rasta toiyar ó.

13 Tarfore añí deikkí de, beng or dóilla tin nwá nafak ruh neeliaiyér, ekgwá nagár gal ottu, ar ekgwá háyowan or gal ottu, ar ekgwá misá nobir gal ottu.

14 Híin óilde bít ókkol or ruh ziíne keramot ókkol dahá. Híin neeli fura duniyair baáñcca ókkol or hére giyyé, ítara re hárr Kudurutwala Kúdar ðoóñr din or larái lla zoma gorí bolla.

15 “Soó, Añí sur aiyé fángori aiyír. Mubarek ubá zibá seton táke edde nizor hoor findí táke, zeéne íba ttu biyossor hálote bera no fore aar maincé íbar córom no deké.”

16 Baade híine baáñcca ókkol ore zaga waán ot zoma goijjé ziyán ore Hibrú zuban ottu Harmagidon bouli hoó.

17 Tarfore háñt nombór or fírista wa ye íbar fiyala wa boiyar ot ðálidiye, aar ebaadot-hána gán or toktó ttu eggwá ðoóñr abas neeliaicé, eén hoór de, “Óigiyoí.”

18 Hétunot bijilir córok óiye, ðoor lage de abas óiye, edde ðaral forat doiije; hére endilla eggwá ðoóñr búsal óiye, zendilla duniyair insán-zati foida óiye lóti honó októt nó óiyo, yíba héttor ðoóñr búsal edde bicí taakotwala.

19 Ðoóñr cóor gán tin bák óigiyoí, aar koum ókkol or cóor ókkol forigiyói. Alla ye ðoóñr cóor Babilon ore yaad gorí híyan ore Íbar guccár gozzob or córab lói furaiya fiyala háa baiyé.

20 Hárr ðiya gaib óigiyoí, aar faár ókkol horé giyyói.

21 Asman ottu mon-mon uzón ola ðoóñr-ðoóñr cíl-boróf ókkol manúc ókkol or uore forat doiije, aar manúc ítara hé cíl-boróf or afot olla bóuli Allar kuféri gorát doiije, kiyólla-hoilé hé afot tán bicí hótarnak.

17

Mocúr magini

1 Ze háñt twa fírista ttu háñt twa fiyala asé, híin ottu ekgwá ye aái añré hoór de, “Aiyó, añí tuáñre bicí fanír uore boirá asé de hé ðoóñr maginir sáñza kii de daháiyum,

2 zibá llói duniyair baáñcca ókkole zená goijjíl, zibár zenákarir córabe duniyair bácinda ókkol ðuúl óigilgoi.”

3 Tarfore hé fírista wa ye añré Ruhr bútoore góri ekkán moidan zagat loigiyé. Hére añí éggwa mayafua deikkí, zibá kirmis roingga endilla eggwá háyowan or uore boirá, zibár agagura kuféir nam loi furaiya, zibá ttu háñt twa matá edde doc cán cing asé.

4 Hé mayafua wa bayoinna rong or edde kirmis rong or hoor findá, aar cuna, kimoti johár edde mukta loi háñzaiya. Híbar át ot cúnar eggwá fiyala asé, zibá gínayi jiníc ókkol lói edde híbar zenákarir nafakí loi furaiya.

5 Híbar kuwal ot mazé gufon maáni ola nam yían leikká asé, “Ðoóñr Babilon, magi ókkol or edde duniyair gínayi jiníc ókkol or maa.”

6 Añí deikkí de, hé mayafua wa Allar pak bonda ókkol or lou edde Isár gobá ókkol or lou hái ðuúl ói asé.

Híba re deké añí ebbe taajup óigiyoí.

7 Fírista wa ye añré hoór de, “Tuñí taajup kiyá óiyo? Añí tuáñre hé mayafuar edde híba re boói loiza de háyowan or gufon maáni buzáidiyum, ze háyowan ottu háñt twa matá edde doc cán cing asé.

8 Tuñí ze háyowan deikkó yíba age accíl déh, yala náí; yíba oñái gañt ottu neeli dóncot zaibar asé. Duniyair bácinda ókkol zetarár nam duniyair foidayecir héñtte lóti zindigir-kitab ot leikká náí, ítara hé háyowan nwá re deké taajup óibo, kiyólla-hoilé yíba age accíl, yala náí, montor aibó.

9 “Ín buzíte giyan ola demak or zorurot: háñt twa matá gún óilde háñt twa faár ziín or uore mayafua wa boiyé.

10 Háñt twa matá híin háñt zon baáñcca yó. Héntu fañs zon forigiyói, ezzon asé, ar ezzon aijjó nú aiyé; montor íba zeñtte aibó héñtte íba ttu hotókkal ánik táka foribó.

¹¹ Ze háyowan nwá age accíl, yala náí, yíba óilde añçto nombór or baáñcca. Yíba óilde háñto wa baáñccar bútotu ekzon, aar yíba dóncor uzu zaar.

¹² “Tuñí ze doc cán cing deikkó, híin óilde doc zon baáñcca zetará aijjó raijjo nó faa, montor ítara kessú ÷aim baáñcca ói bolla háyowan nwar fúañti adíkar faibo.

¹³ Ítara moksót ek ÷oilla, aar ítara nizor kémota edde adíkar háyowan nwá re diífelaibo.

¹⁴ Ítara Bérásóol-or-Sóo wa llói larái díbo, montor Bérásóol-or-Sóo wa ye ítara re háraibo, kiyólla-hoilé Íba óilde kúda ókkol or Kúda aar baáñcca ókkol or Baáñcca. Zetará Íbar fúañti asé ítara óilde uitará zetará re ÷aha gíyéh, basílowa gíyeh, edde biccáçdar.”

¹⁵ Tarfore fírista wa ye añré hoór de, “Tuñí ze faní deikkó, ziín or uore magini boiřá asé, híin óilde koum ókkol, manúc or dol ókkol, decóitta ókkol edde zuban ola ókkol.

¹⁶ Tuñí ze doc cán cing háyowan ottu deikkó, ítara hé magini re nafórot goríbo, edde hárr kessú loífelai biyossor gorífelaibo, aar híbar gusso háifelai híba re ooin loi furat difelaibo.

¹⁷ Kiyólla-hoilé Alla ye ítarar dil ot gólaidiye de ki hoilé, Íbar moksót fura gori bolla, ek niyote edde ítarar raijjo háyowan ore otókkal olla gosáidi yore zetókkal foijjonto Allar kalam fura nó.

¹⁸ Tuñí ze mayafua deikkó híba óilde ÷oóñr cóor waán ziyáne duniyair baáñcca ókkol or uore hókumot goré.”

18

Babilon cóor forigiyói

¹ Híin baade añí ar eggwá fírista deikkí zibá asman ottu lami aiyér; íba ttu ÷oóñr kémota asé, aar duniyai íbar tozollíye foór óigiyoi.

² Íba ye zure guzori hoór de, “Forigiyói, ÷oóñr Babilon forigiyói!
Híba búttókkol tákibar zaga,
fottí hóraf jin or ađða-hána,
edde hárr ÷oilla nafak
edde gínayi faik or ađða-hána
bonigiyói.

³ Kiyólla-hoilé tamám koum ókkol toh

híbar zenákarir azzur córab hái tuúl óigiyoi;
duniyair baáñcca ókkole híba llói zená goijjé,

aar duniyair códor ókkol híbar ayacir a÷alikka dón-doulote tuangor óigiyoi.”

⁴ Tarfore añí asman ottu ar ekgwá abas fúinni, eén hoór de,

“Ó añr bonda ókkol, tuáñra híba ttu neeli aázogoi,
zeéne tuáñra híbar gunát córik no,
aar híbar honó afot tuáñrar uore nu aiyé;

⁵ kiyólla-hoilé híbar guná toh asman or héddur foijjonto uñsol ot foóñicce,
aar Alla ye híbar nafórmani ókkol monot goijjé.

⁶ Híba ye zendilla goijjé héndilla tuáñra yó híba re goró;
híba re híbar ham mozin dui gun bicí bodola doh.

Ze fíyalat híba ye oinno zon olla nicá miyáldiye,
hé fíyalat mazé híba lla aró dui gun bicí nicá miyál dóh.

⁷ Híba re eddúr azab edde duk doh,
zeddúr híba ye nizoré nize ÷oóñr kúwalaiye edde ayaciye zindigi haraiyé,

kiyólla-hoilé híba ye nizor dile-dile hoó de,
‘Añí rani ísafe boiřá así;
añí hóno rari no,

añr ttu honódin ferecan óibar náí.’
⁸ Hétolla toh ek din or bútoze híbar afot híbar uore aázayboi,
yáni moot, ferecani, edde ra÷.

Aar híba re ooin di furiféla zaybo,
kiyólla-hoilé híba re bisar-goróya
Malik Alla toh taakotwala.”

⁹ Duniyair baáñcca ókkol zetará híba llói zená goijjé aar ayaci goijjé, ítara híba zoler de dúañ deki híba lla hañdahari goríbo edde bicí ferecani zahér goríbo.

¹⁰ Ítara híbar azab deki ÷oore dur óttu tíyai hoibó de,
“Ó ÷oóñr cóor Babilon, ó mozbut cóor,
afsús, tor uore afsús!

Hom ÷aim or bútoze toh tor sañza aáigiyoi.”

¹¹ Duniyair códor ókkole híba lla hañdahari goríbo edde ferecani zahér goríbo, kiyólla-hoilé ítarar malsámana ókkol ar honókiye no kiner.

12 Hé malsámana óilde: cúna, rufa, kimoti fattór edde mukta; barík fařor-hoor, bayoinna rong or hoor, recóm hoor edde kirmis rong or hoor; hárr kisím or kúbo gas, áñtir dat ottu banaiya ðoilla-bođoilla jiníc ókkol, edde dami gas ottu, fitol ottu, luwá ttu edde marból ottu banaiya ðoilla-bođoilla jiníc ókkol;

13 gas or sál, mosólla, agórbatti, añtor, luban, anggur or córab, tel, moida, giyuñ, goru, bérasóol, gúra, gúra-garí, edde gulam ókkol.

14 Hé códor ókkole hoibó de, “Tui ze fólfolá feito azzu goijjili híin tor hañsottu dur óigiyoi, aar tor tuangorir edde cúndor or jiníc beggún tor héntu gaib óigiyoi, maincé híin ore ar loot no faibo.”

15 Hé jiníc or códor ókkol zetará híbar zoriya tuangor óigiyoi, ítara híbar azab dekí ðoore duré tíyai tákibo. Ítara hañdahari edde bilak goríbo,

16 eén hoói-hoói,
“Ó ðoóñr cóor, afsús, tor uore afsús, zibá barík fařor-hoor, bayoinna rong or hoor edde kirmis rong or hoor findá, aar cúna, kimoti fattór, edde mukta loi hañzaia;

17 kiyólla-hoilé hom țaim or bútoore edún dón-doulot toh dónco óigiyoi!”

Zaáñs or hárr mazí, hárr facíndar edde séraingga, aar zedúne doiijat ham gorí sole, ítara beggún duré tíyai tákibo.

18 Híba zoler de dúañ dekí ítara guzori hoibó de, “E ðoóñr cóor yían or ðoilla ar honó cóor accíl níki?”

19 Ítara nizer matát dúil maribó, aar hañdi-hañdi edde bilak gorí-gorí guzori hoibó de,

“Afsús, hé ðoóñr cóor or uore afsús, zibár dón-doulote doiijjar tamám zaáñs ola ókkol tuangor óiye,

kiyólla-hoilé híba re toh hom țaim or bútoore dónco gorífela gíyeh!”

20 Ó asman, Allar pak bonda ókkol, rosúl ókkol, edde nobi ókkol, híbar uore ziyán óiye híyan olla kúci goró;

kiyólla-hoilé Alla ye insáf gorí híba ttu tuáñrar bodola loifélaiye.

21 Tarfore eggwá taakotwala fírista ye ðoóñr sakkir ðoilla éggwa fattór tulí looi doiijat melámari hoór de,

“Endilla zure ðoóñr cóor Babilon ore félaidiya zaybo.

Híba re ar honódin faa no zaybo.

22 Bina-bazoyar, tal-bazoyar, bací-bazoyar edde cíañ-matoyar abas ar honódin tor bútoore fúna no zaybo;

tor bútoore ar honódin honó ðoilla mistírir códori faa no zaybo;

tor bútoore honó sakkir abas ar honódin fúna no zaybo.

23 Tor bútoore serak or foóre ar honódin foór no dibo; dulá edde dulír abas tor bútoore ar honódin fúna no zaybo;

kiyólla-hoilé tor códor ókkol toh duniyair ðoóñr manúc accíl, aar tor jadugari loi tamám koum ókkol gollot ot giyói.

24 Híbar bútoore nobi ókkol or, Allar pak bonda ókkol or, edde uitará beggún or lou faa gíyéh zetará re duniyait kún gorá gíyeh.”

19

1 Híin baade añi asman ot manúc or ðoóñr dol or uzor or ðoilla eggwá ðoóñr abas fúinni, eén hoór de,

“Háleluyah!”

Nejat, mohíma aar kémota toh añárar Allar,

2 kiyólla-hoilé Íbar bisar sóiyi edde insáfi.

Íba ye toh ðoóñr maginir bisar goijjé, zibá ye nizer zenákari lói duniyai borbad difélaiye, aar

Íba ye híba ttu Nizer gulam ókkol or lou wór bodola loiyé.”

3 Ítara aró ekbar hoór de, “Háleluyah!

Híba zoler de dúañ abadulabad hámica urát tákouk.”

4 Ekkuri-sair zon murubbi-neta gúne edde sairó zandár gúne fori Alla re sóida

* 19:1 ‘Háleluyah’ óilde eggwá Hibrú lofzó, zibár maáni óilde ‘Alhamdulillah’ yáni ‘Allar taarif óuk.’

goijjé, zibá toktór uore boirá asé, eén hoói, “Aamin. Háleluyah!”

Bérasóol-or-Sóor biyár mela

⁵ Hétunot toktó gán ottu eggwá abas aiccé de,

“Añárar Allar taarif goró,

ó Íbar tamám gulam ókkol,

tuáñra zetará Íba re ðooro,

tuáñra ðoóñr cóñro beggúne.”

⁶ Tarfore añí manúc or ðoóñr dol or uzor or dóilla, bicí fanír holholanir dóilla, edde táral or ðoóñr mat or ðóilla éggwa abas fúinni, eén hoór de, “Háleluyah!

Añárar Malik hárr Kudurutwala Kúda ye toh hókumot gorér.

⁷ Aiyó, añára kúci ói aar kúci-áci gorí

Íbar mohíma gorí,

kiyólla-hoilé Bérasóol-or-Sóo war biyár

októ toh aáigiyoí,

aar Íbar dulí ye nizoré toiyar gorífelaiye.”

⁸ Híba re sosoikka edde sáf barík faror-hoor

findí bolla diiya giyéh,

kiyólla-hoilé barík fařor-hoore dahá de

óilde, Allar pak bonda ókkol or

forhésdari solasol.

⁹ Tarfore fírsta wa ye añré hoór de, “Yián lekó: mubarek uitará zetará re Bérasóol-or-Sóo war boirat or melat dawot diya giyéh.” Baade íba ye añré hoiyé de, “Íin Allar sóiyi hotá ókkol.”

¹⁰ Hétunot íba re sóida gorí bolla añí íbar foot forigiyígoi. Montor íba ye añré hoór de, “No goijjó; añí yó toh tuáñr dóilla edde tuáñr imandár báiboináin uitarár dóilla éggwa gulam, zetará Isár diya gobá re dóri táke. Alla re beh sóida goró. Isár diya gobá ókkol óilde toh nobi ókkol or mul hotá.”

Mosih dóla gúrar uore

¹¹ Baade añí asman kúla deikkí, hére deikkí de, eggwá dóla gúra. Yíbar uore zibá boirá asé Íba re Biccácdar edde Sóiyi bóuli howá zah. Íba ye insáf or sáañte bisar edde larái goré.

¹² Íbar suk ooin or zilhar dóilla, aar Íbar matát bicí tas asé. Íbar gaat endilla ekkán

nam leikká asé ziyán Íba Nize bade ar honókiye no zane.

¹³ Íba lou wót buraiya fucák findá, aar Íbar nam óilde Allar Kalam.

¹⁴ Asman or fóous ókkol dóla edde sáf barík fařor-hoor findí, dóla gúra ókkol ot góri Íbar fisé-fisé zaat accíl.

¹⁵ Íbar gal ottu ekkán dár toluwar neeliaiccé, zeéne híyan lói Íba ye koum ókkol ore hárai fare. Íba ye ítarar uore luwár loří lói hókumot goríbo. Anggur or roc neela de gañrá re Íba Nizebaze úñribo, ze gañrát hárr Kudurutwala Allar guccár gozzob asé.

¹⁶ Íbar fucák ot edde ran ot nam yían leikká asé, “baañcca ókkol or Baañcca, kúda ókkol or Kúda.”

¹⁷ Tarfore añí deikkí de, eggwá fírsta beil or bútoe tíyaiya, íba ye uore asman ot ure de tamám faik ókkol ore ðoóñr abase guzori-guzori hoór de, “Aiyó, Allar ðoóñr mela háito zoma óizogoi,

¹⁸ zeéne tuáñra baañcca ókkol or gusso, zonnal ókkol or gusso, boluwar manúc ókkol or gusso, gúra ókkol or edde híin or uore soré de ítarar gusso, edde tamám manúc ókkol or gusso hái faro, ítara begulam óuk yáh gulam, cóñro óuk yáh ðoóñr.”

¹⁹ Tarfore añí deikkí de, háyowan nwá edde duniyair baañcca ókkol ítarar fóous ókkol lói ekkán ot zoma óiye, zibá gúrar uore boirá asé Íba llói edde Íbar fóous ókkol lói larái gorí bolla.

²⁰ Montor háyowan nwá re gereftar gorífela giyeh, aar yíbar fúañti misá nobi ubá re yó gorífela giyeh zibá ye hé háyowan or muuntu endilla keramot ókkol goittó, ziín or zoriya íba ye uitará re gollot ot loigiyóí zetará hé háyowan or nicán kobul goijjé edde zetará yíbar mutti re sóida goijjé. Hé duní wa re ooin or ðiit zinda félaidiya giyeh, ziyán gónðoke zole.

²¹ Aar badbaki gún ore toluwar waáne mariféla giyeh ziyán zibá gúrar uore boirá asé Íbar gal ottu neeillé; aar tamám faik ókkole ítarar gusso hái feř bóraifelaiye.

Ek ázar bosór

¹ Tarfore añí éggwa fírísta deikkí zibá asman ottu lami aiyér; íbar át ot oṭái gañt or sabí wa edde ekkán ḍoóñr síyol asé.

² Íba ye nagá wa re dórifelaiye, yáni furana háf zibá re Ibilíc yáh Cóitan howá zah ítare; baade ek ázar bosór olla bañdífelaiye.

³ Tarfore íba ye ítare oṭái gañt ot félaidi yíba bon gorífelaiye, aar yíbat moór lagaidiyé, zeéne ek ázar bosór fura nó óiyo foijjonto íte koum ókkol ore gollot ot ar loizai no fare; becók yárbaade ítare essát olla eridiya zaybar asé.

⁴ Baade añí toktó ókkol deikkí, híin or uore zetará boirá asé ítara re bisar goríbar kémota díiya giyéh. Añí uitarár ruh ókkol ore yó deikkí zetarár holla ókkol Isár baabute gobá dóne edde Allar kalam or zoriya haríféla giyéh, zetará háyowan nwá re yáh yíbar mutti re sóida nó goré edde nizor kuwal ot yáh át ot yíbar nicán kobul nó goré. Ítara zinda ói Mosihr fúañti ek ázar bosór fán hókumot gorát doijje.

⁵ Oinno muruda ókkol ek ázar bosór fura nó óiyo foijjonto zinda nó. Híyan óilde mora ttu zinda ówar foóilabar.

⁶ Mubarek edde pak manúc óilde ubá zee niki hé foóilabar mora ttu zinda ówat cámil táke; ítarar uore dusára moot or honó taakot náí, bólke ítara Allar edde Mosihr imam óibo, aar Íbar fúañti ek ázar bosór fán hókumot goríbo.

Cóitan hárigiyoi

⁷ Ek ázar bosór guzori zaigói baade, Cóitan ore ítar ziyól ottu hálas gorídiya zaybo,

⁸ baade íte duniyair sairó kunat asé de koum ókkol ore gollot ot loizai bolla neelibó, yáni Yajúj edde Majúj ore, aar ítara re larái lla zoma goríbo. Ítarar gona doijjar sor or balur hédun óibo.

⁹ Ítara zobin or agagura fólizai, Allar pak bonda ókkol táke de zaga gán ore gérgwal gorífelaiye, yáni Íbar adorja cóor gán ore; montor asman ottu ooin nazil ói ítara re hálak gorifelaiye.

¹⁰ Aar ítara re gollot ot loigiyé de hé Ibilíc ore gónḍoke zole de ooin or ḍiít félaidiya giyéh, zeṛé háyowan nwá edde

misá nobi wa yó asé. Hére ítara dine raite abadulabad hámica azab faibo.

Ahérot or bisar

¹¹ Baade añí ekkán ḍoóñr dóla toktó edde híyan or uore boirá asé de Íba re deikkí, zibár muúntu zobin edde asman dáigiyegoi, aar híine honó zaga nó faa.

¹² Tarfore añí ḍoóñr-cóñṛo tamám mora ókkol ore toktó gán or muúntu tíyaiya deikkí, aar kitab ókkol kúlagiye. Aró ekgwá kitab kúlagiye, zibá óilde zindigir-kitab; baade hé mora ókkol ore nizor-nizor ham mozin bisar gorá giyéh, ze ham ókkol hé kitab pún ot leká giyl.

¹³ Ze mora ókkol doijjat accíl, ítara re doijja ye tulídiye, aar moote edde fatalfure yó híin ot ze mora ókkol accíl ítara re tulídiye; aar ítara fottíkiyo re nizor-nizor ham mozin bisar gorá giyéh.

¹⁴ Baade moot ore edde fatalfur ore ooin or ḍiít félaidiya giyéh. Ooin or ḍií óilde dusára moot.

¹⁵ Zar-zar nam hé zindigir-kitab ot leká giyéh de faa nó zah, ítare-ítare yó hé ooin or ḍiít félaidiya giyéh.

21*Noya asman edde noya zobin*

¹ Baade añí ekkán noya asman edde ekkán noya zobin deikkí; kiyólla-hoilé foóilar asman edde foóilar zobin toh céc óigiyoi, honó doijja yó ar náí.

² Tarfore añí deikkí de, pak cóor gán, yáni noya Jerúsalem mán asman ottu Allar hañsóttu lami aiyér; híyan ore dulí re dulá lla háñza fángori háñza giyéh.

³ Baade añí toktó gán ottu eggwá ḍoóñr abas fúinni, eén hoór de, “Soó, Alla tákibar zaga yala insán or bútoe. Íba ítarar fúañti tákibo, aar ítara Íbar bonda óibo. Alla Nize ítarar fúañti óibo edde ítarar Alla óibo.

⁴ Íba ye ítarar suk ottu hárr suk or faní fuñsídibo; honó moot ar no tákibo; honó ferecani, hañdani, yáh duk óu ar no tákibo; kiyólla-hoilé agor gún toh fúraigiyoi.”

⁵ Toktó gán ot boirá asé de Íba ye hoór de, “Saá, Añí hárr kessú noya gorífelair.” Íba ye aró hoór de, “Íin lek, kiyólla-hoilé hotá iín biccácdar edde sóiyi.”

⁶ Baade íba ye añré hoór de, “Yala fúraiye. Añí óilam de Alfa edde Omíga, yáni Awal edde Akér. Zetará tiráci asé ítara re Añí zindigi dee de fanír zónna ttu faní diiyum, ebbe maana.

⁷ Zee niki ziti aiyé íte híin beggún miras faibo; Añí ítar Alla óiyum aar íte Añr fua óibo.

⁸ Montor sélfadúrar, gairimandár, gínayi ham-goróyar, kúnir, zenákur or, jadugor or, mutti-fuñzoyar, edde tamám misákur ókkol or bák óibo de ooin edde gónðoke zole de hábiya zuzuk; híyan óilde dusára moot.”

Noya Jerúsalem

⁹ Tarfore ze háñt twa fírista ttu ahérir háñt tan afot furaiya háñt twa fiyala accíl, híin ottu ekgwá ye aái añré hoór de, “Ere aiyó, añí tuáñre dulí, yáni Bérasóol-or-Sóo war bou daháiyum.”

¹⁰ Íba ye añré Pak-Ruhr bútoe góri eggwá doóñr edde uñsol faár ot loigiyé, aar añré pak cóor Jerúsalem mán daháiyé, ziyán asman ottu Allar hañsóttu lami aiyér,

¹¹ ziyán ot Allar tozolli asé. Híyan or sossohani bicí kimoti johár or dóilla, yáni fórik or dóilla sáf jaspar johár or dóil.

¹² Híyan ot baró wan geit ola ekkán doóñr edde uñsol ðe bal asé, aar hé geit tun ot baró wa fírista asé. Geit híin ot nam ókkol leikká asé, ziín óilde Boni Isráil or baró háandan or nam.

¹³ Tin nán geit fuk mikká ttu, tin nán geit uttor mikká ttu, tin nán geit dooin mikká ttu, aar tin nán geit fosím mikká ttu.

¹⁴ Cóor or ðe bal lan baró wa buniyadir fattór or uore bana giyé, aar híin ot Bérasóol-or-Sóo war baró zon sáhabi gún or nam asé.

¹⁵ Zibá ye añr lói hotá hoiyé, íba ttu eggwá mafonir lojí asé zibá cúnar; cóor gán ore, híyan or geit ókkol ore, edde híyan or ðe bal ore mafi bolla.

¹⁶ Cóor gán sair kuinna; híyan or lamba zeddúr fatári yó héddur. Íba ye cóor gán lojí wa lói maippé rár baró ázar kuni de zani faijjé; híyan or lamba, fatári edde uormikká borabor.

¹⁷ Baade íba ye híyan or ðe bal lan ore insáni mafe maippé rár, ek cóo salic-sair át óiye, zendilla gori fírista ye yó mafe.

¹⁸ ðe bal lan jaspar johár lói banaiya; aar cóor gán sáf aainar dóilla háti cúnar.

¹⁹ Hé cóor or ðe bal or buniyadir fattór gún hárr kisím or kimoti johár lói háñzaiya. Foóila buniyadir fattór gwá jaspar or dóilla sosoikka, dusára wa safayar dóilla cúрма roingga, tisára wa kalsédanir dóilla asmani roingga, sair nombór or gwá emerald or dóilla áil,

²⁰ fañs nombór or gwá sardónix or dóilla dóla edde mirá roingga, sów nombór or gwá sardiyas or dóilla córboti roingga, háñt nombór or gwá krisolait or dóilla óloidda, añcto nombór or gwá beral or dóilla faní roingga, now nombór or gwá topaz or dóilla cuna roingga, doc nombór or gwá krisopreis or dóilla hora áil, egaro nombór or gwá jasend or dóilla lal roingga, baró nombór or gwá ametist or dóilla bayoinna roingga.

²¹ Baró wan geit tun baró wa mukta; ekkán geit ekgwár dóre mukta. Cóor or rasta gán sáf aainar dóilla háti cúnar.

²² Cóor gán or bútoe añí honó ebaadot-hána nó deki, kiyólla-hoilé Mabud hárr Kudurutwala Alla edde Bérasóol-or-Sóo wa óilde híyan or ebaadot-hána.

²³ Cóor gán ot foór ói bolla beil edde san or honó zorurot náí, kiyólla-hoilé Allar mohímaye híyan ore foór goré, aar Bérasóol-or-Sóo wa óilde híyan or serak.

²⁴ Koum ókkol híyan or foóre solafíra goríbo, aar duniyair baáñcca ókkole ítarar dón-doulot ókkol híyan or bútoe aníbo.

²⁵ Din ot híyan or geit ókkol honódin bon no tákibo, kiyólla-hoilé hére toh rait no óibo.

²⁶ Aar koum ókkol or dón-doulot edde izzot híyan or bútoe aná zaybo.

²⁷ Montor honó nafak jiníc, gínayi ham goré de yáh misá hotá hoó de honó manúc híyan ot bilkúl góli no faribó, montor siríf uitará faribó zetarár nam Bérasóol-or-Sóo war zindigir-kitab ot leikká asé.

22

¹ Yárbaade fírista wa ye añré zindigir fanír ekkán hál daháye; híyan fórik or dóilla foón, aar híyan Allar edde Bérasóol-or-Sóo war toktó ttu neeli

² cóor gán or doónr goldir mazór ttu zaat accíl. Híyan or ek hañsat zindigi gas asé, zibát baró kisím or gulagala dóre, fottí macé-macé. Hé gas or fataye koum ókkol or biyaram gom ó.

³ Hére honó laánot ar no tákibo; Allar edde Bérasóol-or-Sóo war toktó hé cóor ot tákibo, aar Íbar gulam ókkole Íbar ebaadot goríbo;

⁴ ítara Íbar siyára dekíbo, aar Íbar nam ítarar kuwal ot leikká tákibo.

⁵ Hére honó rait no óibo; ítara ttu serak or foór yáh beil or foór no lagibó, kiyólla-hoilé Malik Alla ye ítara re foór díbo, aar ítara abadulabad hámica hókumot goríbo.

Isá Mosih hára aiyér

⁶ Fírista wa ye añré hoór de, “Hotá iín beggún biccácdar edde sóiyi. Malik Alla, zibá ye nobi ókkol or hañse nazil goré, Íba ye Nizor fírista difeřáye, Íbar gulam ókkol ore uúin dahái bolla ziín bicí hára hámaha óibar asé.”

⁷ Isá ye hoór de, “**Soó, Añí hára aiyír. Mubarek ubá zee niki e kitab or poigam ókkol amól goré.**”

⁸ Añí Yohánna ye edún iín fúinni edde deikkí. Zeñtté añí iín fúinni edde deikkí, añí sóida gorí bolla fírista war foot forigiyígoi, zibá ye añré iín daháye.

⁹ Hétunot íba ye añré hoiyé de, “No goijjó; añí yó toh tuáñr dóilla, tuáñr báiyain nobi ókkol or dóilla, edde zetará e kitab or hotá ókkol amól goré ítarar dóilla éggwa gulam. Alla re beh sóida goró!”

¹⁰ Baade íba ye añré hoór de, “E kitab or poigam ókkol ore moór lagai no raikkó, kiyólla-hoilé októ toh đáke.

¹¹ Zee niki burai goré, íte burai gorát tákouk; zee niki nafaikka, íte nafaikka tákouk; zee niki forhésгар, íte forhés góri solat tákouk; aar zee niki pak, íte pak tákouk.”

¹² Isá ye hoór de, “**Soó, Añí hára aiyír, fottíkiyo re nizor-nizor ham mozin dii bolla boccíc Añr fúañti asé.**

¹³ **Añí óilam de Alfa edde Omíga, Awal edde Akér, Cúru edde Céc.**”

¹⁴ Mubarek uitará zetará nizor zubba dúifele, kiyólla-hoilé ítara zindigi gas or hók faibo, aar geiř tún báy cóor gán ot góli faribó.

¹⁵ Híyan or baáre óibo de óilde, kuttar dóilla manúc ókkol, jadugor ókkol, zenákur ókkol, kúni ókkol, mutti-fuñzoya ókkol, edde uitará beggún zetará níki misá re fosón goré edde misáye sole.

¹⁶ “**Añí Isá ye Añr fírista difeřáiyi, zomát ókkol olla tuáñrar hañse iín gobá díto. Añí óilam de Dawud or Cíñyor edde Nosól, Fózor or sosoikka Sút-tara.**”

¹⁷ Pak-Ruh ye edde dulí ye hoór de, “Aiyó.” Zee niki fúner íte yó hoó, “Aiyó.” Zar ttu tirác laiggé íte aiyó; monehoór de íte zindigir faní maana loogái.

Ahéri hotá

¹⁸ Zee niki e kitab or poigam ókkol fúne, yóggwar hañse añí e gobá gán dir de, zodi honókiye iín ot kessú bará, Alla ye yóggwar zindigit mazé e kitab ot leikká asé de afot ókkol diibo;

¹⁹ aar zodi honókiye e kitab or poigam ókkol ottu honó hotá neelaiféle, Alla ye ítar ttu e kitab ot leikká asé de hé zindigi gas or edde pak cóor or hók loifélaibo.

²⁰ Zibá ye edún iín hoói der Íba ye hoór de, “**Becók, Añí hára aiyír.**”

Aamin. Ó Malik Isá, aiyó.

²¹ Malik Isár rahámot pak bonda ókkol or uore zari tákouk. Aamin.